

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
शासन निर्णय क्रमांक मावअ २०२३/ प्र.क्र. ८३ / तां.क.१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक : २७ सप्टेंबर, २०२३

- वाचा :** (१) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक अभियान-२०२०/
प्र. क्र.१३४/ तां.क.-१, दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०२०
(२) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक अभियान-२०२१/
प्र. क्र.१६/ तां.क.-१, दिनांक २१ जानेवारी, २०२१
(३) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक मावआ-२०२१/
प्र. क्र.७५/ तां.क.-१, दिनांक २२ डिसेंबर, २०२१
(४) शासन निर्णय, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग क्रमांक मावआ-२०२२/
प्र. क्र.१०८/ तां.क.-१, दिनांक ०७ नोव्हेंबर, २०२२

प्रस्तावना:

पर्यावरणातील वातावरणीय बदलाचे महत्व लक्षात घेता, पर्यावरण विभागाचा “पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग” असा नामबदल करण्यात आला आहे. निसर्गाशी असलेली कटिबद्धता निश्चित करण्यासाठी पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्त्वावर पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग कार्य करीत आहे.

२. पर्यावरणाचे जतन, संवर्धन व संरक्षण करण्यासाठी “माझी वसुंधरा (माय अर्थ)” हा अभिनव उपक्रम विभागाने हाती घेतला आहे. जो निसर्गाच्या “पंचमहाभूते” नावाच्या पाचही घटकांवर लक्ष केंद्रित करतो. त्यात भूमी (जमीन), जल (पाणी), वायू (हवा), अग्नी (ऊर्जा), आकाश (संवर्धन) यांचा समावेश आहे. या उपक्रमातून वातावरणीय बदल आणि पर्यावरणाच्या समस्यांबद्दल नागरिकांना जागरूक करून पर्यावरणाच्या सुधारणेप्रती प्रयत्न करण्यात येतात.

३. माझी वसुंधरा अभियान:

३.१ पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्त्वांवर आधारित “माझी वसुंधरा अभियान” राज्यामध्ये दिनांक २ ऑक्टोबर, २०२० पासून राबविण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत नागरी स्थानिक संस्था व ग्राम पंचायती या स्थानिक संस्थांची पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन करणाऱ्या योजना प्रभावीपणे व मिशन मोड पद्धतीने राबविण्यासाठी स्पर्धा घेण्यात येते.

३.२ निसर्गाच्या पंचतत्त्वावर आधारित पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन करणाऱ्या विविध शासकीय योजना / कार्यक्रम / उपाय योजना एकत्रित करून त्या प्रभावीपणे व मिशन मोड पद्धतीने राबविण्यासाठी इंडिकेटीर स्वरूपात असलेली टुलकिट तयार करून स्थानिक स्वराज्य संस्थांना दिली जाते. ज्यामध्ये त्यांनी केलेल्या कामाचे मुल्यमापन करण्यासाठी गुण ठेवण्यात येतात. या टुलकिटनुसार विविध उपाययोजना स्थानिक संस्थांमध्ये एप्रिल ते मार्च या एक वर्षाच्या कालावधीत राबवावयाच्या आहेत.

३.३ माझी वसुंधरा अभियानात सहभागी सर्व स्थानिक संस्थांनी एप्रिल ते मार्च या कालावधीत माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत केलेल्या कामाची माहिती एम.आय.एस. स्वरूपात माझी वसुंधरा अभियानाच्या वेब पोर्टलवर भरावयाची आहे. स्थानिक संस्थांनी भरलेल्या एम.आय.एस. चे डेस्कटॉप मुल्यमापन त्रयस्त यंत्रणेमार्फत करण्यात येते.

३.४ डेस्कटॉप मुल्यमापनात गुणानुक्रमे उच्चतम कामगिरी करणाऱ्या स्थानिक संस्थांचे क्षेत्रीय मुल्यमापन त्रयस्त यंत्रणे मार्फत संबंधित स्थानिक संस्थेमध्ये प्रत्यक्ष भेट देवून करण्यात येते.

३.५ डेस्कटॉप मुल्यमापन व क्षेत्रीय मुल्यमापन यामध्ये प्राप्त होणाऱ्या एकूण गुणांच्या आधारे उच्चतम कामगिरी करणाऱ्या स्थानिक संस्थांची विजेते म्हणून निवड करून या स्थानिक संस्थांचा सन्मान जागतीक पर्यावरण दिनी म्हणजे दिनांक ५ जून रोजी करण्यात येतो.

४. माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.० व ३.० ची अंमलबजावणी:

४.१ माझी वसुंधरा अभियान १.० या अभियानाच्या पहिल्या वर्षात (२०२०-२१) राज्यामधील ६८६ स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी (अमृत शहरे ४३, नगरपरिषदा २२२, नगरपंचायती १३० व ग्रामपंचायती २९१) सहभाग घेतला होता. माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये (१) अमृत, (२) नगर परिषद, (३) नगर पंचायत, (४) ग्राम पंचायत असे ०४ गट ठेवण्यात आले होते. या अभियानात निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मुल्यमापन करण्यासाठी १५०० गुण ठेवण्यात आले होते. या अभियानाचा कालावधी २ ऑक्टोबर, २०२० ते दिनांक ३१ मार्च २०२१ असा होता. या अभियानात सर्वोत्तम कामगिरी करणाऱ्या विजेत्यांचा सन्मान दिनांक ५ जून, २०२१ रोजी माझी वसुंधरा अभियान ऑनलाईन सन्मान सोहळ्यात करण्यात आला.

४.२ माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये माझी वसुंधरा १.० पेक्षा ५ पट जास्त म्हणजेच एकूण ११,९६८ (४०६ नागरी, ११,५६२ ग्राम पंचायती) एवढ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी नोंदणी करून सहभाग घेतला होता. माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये (१) अमृत, (२) नगर परिषद, (३) नगर पंचायत, (४) ग्राम पंचायत ०१ व (५) ग्राम पंचायत ०२ असे ०५ गट ठेवण्यात आले होते. या अभियानात निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मुल्यमापन करण्यासाठी अमृत गटासाठी ६००० तर अमृत गट वगळून इतर गटासाठी ५५०० गुण ठेवण्यात आले होते. हे अभियान दिनांक १६ एप्रिल २०२१ पासून ३१ मार्च २०२२ या कालावधी मध्ये राबविण्यात आले होते. या अभियानात विजेत्यांचा सन्मान दिनांक ५ जून, २०२२ रोजी आयोजित सन्मान माझी वसुंधरा अभियान सन्मान सोहळ्यात करण्यात आला

४.३ माझी वसुंधरा अभियान ३.० ची सुरवात जून २०२३ ला झाली असून, या अभियानामध्ये एकूण १६,८२४ (माझी वसुंधरा १.० पेक्षा १० पट जास्त) स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सहभाग घेतला होता. माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये मोठ्या प्रमाणात स्थानिक संस्थांनी सहभाग घेतल्याने लोकसंख्येच्या प्रमाणात एकूण ११ गट करण्यात आले होते. या अभियानात निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मुल्यमापन करण्यासाठी अमृत गटासाठी ७६०० तर अमृत गट वगळून इतर गटासाठी ७५०० गुण ठेवण्यात आले होते. माझी वसुंधरा अभियान ३.० चा कालावधी १ एप्रिल २०२२ ते ३१ मार्च २०२३ पर्यंत होता. या अभियानात विजेत्यांचा सन्मान दिनांक ५ जून, २०२३ रोजी माझी वसुंधरा अभियान ऑनलाईन सन्मान सोहळ्यात मा. मुख्यमंत्री व इतर मंत्री महोदयांच्या उपस्थितीत करण्यात आला.

५. माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत स्थानिक संस्थांनी पर्यावरणाचे संरक्षण व संवर्धन करणाऱ्या विविध योजनांची मागील तीन वर्षात प्रभावीपणे अंमलबजावणी केल्यामुळे झालेली फलनिष्पत्ती विचारात घेवून “माझी वसुंधरा अभियान ४.०” ची अंमलबजावणी करण्यास मान्यता देण्याची व माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची अंतीम टूलकीट निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

प्रस्तावनेत नमूद केलेल्या बाबींचा विचार करून पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या सर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर आधारित “माझी वसुंधरा अभियान ४.०” हे राज्यातील माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत नोंदणी केलेल्या २२,६३२ स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये (नागरी स्थानिक संस्था § ४१४ व ग्राम पंचायती- २२,२१८) राबविण्यास शासन मान्यता देत आहे. तसेच, “माझी वसुंधरा अभियान ४.०” करिता स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लोकसंख्या निहाय खालील प्रमाणे गट करून त्यानुसार स्पर्धेची अंमलबजावणी करण्यासही शासन मान्यता देत आहे.

अ.क्र.		लोकसंख्या निहाय गट	समाविष्ट स्थानिक संस्थांची संख्या
(अ)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था : ४१४		
(०१)	अमृत शहरे	१० लक्ष पेक्षा अधिक लोकसंख्या	१०
(०२)	(४३)	३ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु १० लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या	१७
(०३)		१ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु ३ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या	१६
(०४)	नगरपरिषद व नगर पंचायत (३७१)	५० हजार पेक्षा अधिक परंतु १ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या	४७
(०५)		२५ हजार पेक्षा अधिक परंतु ५० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	११६
(०६)		१५ हजार पेक्षा अधिक परंतु २५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	९८
(०७)		१५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	११०
(ब)	ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था : २२,२१८		
(०८)	ग्राम पंचायती	१० हजार पेक्षा अधिक लोकसंख्या	३३८
(०९)		५ हजार पेक्षा अधिक व १० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	१,३४९
(१०)		२.५ हजार पेक्षा अधिक व ५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	४,५५६
(११)		१.५ हजार पेक्षा अधिक व २.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	६,४७९
(१२)		१.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या	९,४९६

२. माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर केलेल्या कामांचे मुल्यमापन करण्यासाठी विविध इंडिकेटर असलेली प्रारूप टूलकिट (नागरी व ग्रामीण साठी स्वतंत्र) स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या काही प्रतिनिधीशी व या क्षेत्रात काम करणाऱ्या काही स्वयंसेवी संस्थांशी चर्चा करून तयार करण्यात आली आहे. सदर टूलकिटचे विमोचन दिनांक ५ जून, २०२३ च्या माझी वसुंधरा अभियान सन्मान सोहळ्यात करण्यात आले. त्यानंतर सदर प्रारूप टूलकिट सर्व संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांना व इतरांना पाठवून त्यांच्याकडून अभिप्राय / हरकती / सूचना मागविण्यात आल्या होत्या. प्राप्त झालेले अभिप्राय / हरकती / सूचना विचारात घेवून माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची टूलकिट अंतीम करण्यास शासन मान्यता देत आहे. माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या अंतीम टूलकिट नुसार गुणांचे सविस्तर वितरण व मुल्यांकन या बाबतची कार्यपद्धती दर्शविणारी नागरी व ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठीची अंतीम टूलकिट अनुक्रमे परिशिष्ट-१ व परिशिष्ट-२ म्हणून (इंग्रजी व मराठी) या शासन निर्णया सोबत जोडली आहे.

३. माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या अंतीम टूलकिट नुसार, स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पृथ्वी, वायू, जल, अग्नी, आणि आकाश या निसर्गाशी संबंधित पंचतत्वांवर केलेल्या कामांचे मुल्यमापन करण्यासाठी खाली दिलेल्या विगतवारीनुसार अमृत गटासाठी ८३०० व अमृत गट वगळून इतर नागरी संस्थांच्या गटांसाठी ८१०० तर ग्राम पंचायतींसाठी ८२०० गुण ठेवण्यात येत आहेत:-

विषय / गुण	भूमी / Earth	वायू / Air	जल / water	अग्नी / Energy	आकाश / Enhancement	माझी वसुंधरा ४.० चा एमआयएस दिनांक १ ते ५ एप्रिल मध्ये दाखल करण्यासाठी (Early Bird)
नागरी स्थानिक संस्था (अमृत) (८३००)	२१००	१५००	१२००	९००	२४००	२००
नागरी स्थानिक संस्था (अमृत वगळून) (८१००)	२१००	१३००	१२००	९००	२४००	२००
ग्राम पंचायती (८२००)	१८५०	१३५०	१३००	११००	२४००	२००

४. माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत नागरी व ग्रामीण स्थानिक संस्थांमध्ये राबवावयाच्या उपरोक्त पंचतत्वांमधील विविध इंडिकेटर अंतर्गत उपक्रमांचा विस्तृत तपशील व त्यासाठीच्या गुणांचे सविस्तर वितरण खालील तक्त्यात नमूद केले आहे. तर, मुल्यांकना बाबतची सविस्तर कार्यपद्धती टूलकिट मध्ये देण्यात आली आहे.

अ.क्र.	निर्देशक (अभियान काळातील कार्यवाहीसाठीच्या बाबी)	गुण	
		नागरी	ग्रामीण
१.	भूमी		
	हरित आच्छादन आणि जैवविविधता		
(१)	माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगलेली एकूण झाडे	४००	४००
(२)	जिओ-टॅगिंगसह वृक्षगणना - तयारी आणि प्रकाशन	१००	१००
(३)	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ ची अंमलबजावणी	१५०	-
(४)	रोपवाटिकांची निर्मिती	१००	१००
(५)	नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल (उदा. अमृत वने, सार्वजनिक उद्याने)	२००	२००
(६)	वृक्ष आराखडा : किमान ३३% हरित आच्छादनाचे ध्येय साध्य करण्यासाठी आराखडा	२००	-
(७)	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे.	१००	१००
(८)	मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक (शोषण) करणे.	१००	१००

अ.क्र.	निर्देशक (अभियान काळातील कार्यवाहीसाठीच्या बाबी)	गुण	
		नागरी	ग्रामीण
	हरित आच्छादन आणि जैवाविविधता-एकूण	१,३५०	१,०००
	घनकचरा व्यवस्थापन		
(१)	घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन	१००	१००
(२)	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया	५०	१००
(३)	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट	५०	१००
(४)	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	१००	१००
(५)	प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)	३००	३००
(६)	जैव-वैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन	५०	५०
(७)	ई-कचरा व्यवस्थापन	५०	५०
(८)	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा हागणदारीमुक्तीचा (ओडीएफ) दर्जा	५०	५०
	घनकचरा व्यवस्थापन-एकूण	७५०	८५०
	भूमी-एकूण	२,१००	१,८५०
२.	वायू		
(१)	वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEF&CC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे	१५०	१५०
	वायू प्रदूषण कमी करणे		
(२)	फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार	१५०	१५०
(३)	नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग / कृषी कचरा व्यवस्थापन	१००	१५०
(४)	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे व्यवस्थापन / गॅस कनेक्शन	१००	१००
	इलेक्ट्रिक वाहन धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी		
(५)	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहनांची संख्या	५००	५००
(६)	इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	१००	१००
(७)	वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती	२००	२००
(८)	रेस टू झिरो च्या निकषांची पूर्तता (फक्त अमृत गटासाठी)	२००*	-
	वायू-एकूण अमृत गटासाठी	१,५००	-
	वायू-एकूण (अमृत गट वगळून इतर गटांसाठी)	१,३००	१,३५०
३.	जल		
(१)	जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन	२००	३००
	पिण्याच्या शुद्ध पाण्याचा वापर, निरीक्षण आणि बचत		
(२)	सार्वजनिक इमारतींचे जल लेखापरीक्षण / जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	१००	१००
	पाणी पुरवठा यंत्रणेचे जल लेखापरीक्षण	१००	-

अ.क्र.	निर्देशक (अभियान काळातील कार्यवाहीसाठीच्या बाबी)	गुण	
		नागरी	ग्रामीण
	पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग) व शोषखड्डे (परकोलेशन पिट)		
(३)	सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	१५०	१५०
(४)	पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)	५०	५०
(५)	विहिरींचे पुनरुज्जीवन	१००	१००
(६)	सांडपाणी प्रक्रिया व प्रक्रिया करण्यात आलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर / शाश्वत शेती	१५०	२००
(७)	जल जीवन मिशन	-	५०
(८)	सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे.	१००	१००
(८)	सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार	१५०	१५०
(१०)	पाणथळ जागांचे संवर्धन	१००	१००
	जल-एकूण	१,२००	१,३००
४.	अग्नी		
(१)	नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन	२००	२००
	कार्बन उत्सर्जन कमी असलेल्या उर्जा स्रोतांचा अवलंब		
(२)	एलईडी दिवे लावणे	१००	१००
(३)	सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे.	४००	४००
(४)	हरीत इमारतींची संख्या / नुतनीकरणयोग्य ऊर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)	१००	२००
(५)	सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण (एनर्जी ऑडिट) / सोलार (सौर) पंप	१००	१००
	विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे (मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना)	-	१००
	अग्नी-एकूण	९००	१,१००
५.	आकाश (२,४००)		
(१)	ई-प्लेज (#Epledge) नोंदणी आणि पूर्तता	५००	५००
(२)	स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे.	५००	५००
(३)	तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड	३००	३००
(४)	पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग	१००	१००
(५)	सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी	८००	८००
(६)	पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : सीएसआर, सामुदायिक सहभाग व इतर	२००	२००
	आकाश- एकूण	२,४००	२,४००
	दिनांक १ ते ५ एप्रिल, २०२३ या कालावधीत MIS सादर केल्यास Early Bird चे गुण	२००	२००

अ.क्र.	निर्देशक (अभियान काळातील कार्यवाहीसाठीच्या बाबी)	गुण	
		नागरी	ग्रामीण
	भूमी, वायू, जल, अग्नी, आकाश एकूण (अमृत गटाकरिता)	८३००	-
	भूमी, वायू, जल, अग्नी, आकाश एकूण (अमृत गट वगळता)	८१००	-
	ग्रामपंचायती करिता	-	८२००

५. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये सदर अभियान प्रभावीपणे राबविण्याची जबाबदारी संबंधित आयुक्त, महानगरपालिका, मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/ नगरपंचायत व ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत यांची राहिल. तर, जिल्ह्याच्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे प्रमुख म्हणून संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी, जिल्ह्याच्या ग्रामीण संस्थांचे प्रमुख म्हणून संबंधित जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी व संबंधित महसूली विभागाचे प्रमुख म्हणून विभागीय आयुक्त यांनी त्यांचे विभागातील / जिल्ह्यातील स्थानिक संस्थांना प्रोत्साहन देवून त्यांच्याकडून सदर अभियानात उच्चतम कामगिरी करून घेण्याची जबाबदारी सोपविण्यात येत आहे.

६. सदर अभियानाचा कालावधी दिनांक १ एप्रिल, २०२३ ते दिनांक ३१ मार्च, २०२४ असा राहिल. या अभियानांतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामाचे डेस्कटॉप मुल्यमापन दिनांक ६ एप्रिल, २०२४ ते दिनांक ३१ एप्रिल, २०२४ या कालावधीत करण्यात येईल व डेस्कटॉप मुल्यमापनात यशस्वी ठरलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे फिल्ड असेसेमेंट दिनांक २ मे, २०२४ ते २५ मे, २०२४ या कालावधीत त्रयस्त यंत्रणां मार्फत करण्यात येईल व त्याचा निकाल जागतिक पर्यावरण दिनी म्हणजे दिनांक ५ जून, २०२४ रोजी जाहिर करून बक्षिस वितरण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

७. माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थांना पुढे दर्शविल्या प्रमाणे बक्षिसे देण्यात येतील:

राज्यस्तर (State level):

(अ) स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी :

अ.क्र.		लोकसंख्या निहाय गट	गटामधील गुणानुक्रमानुसार	भूमी या थीमेटिक क्षेत्रात सर्वोत्तम कामगिरी	उंच उडी (High Jump)
(अ)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था : ४१४				
(०१)	अमृत शहरे	१० लक्ष पेक्षा अधिक लोकसंख्या : १०	३ शहरे	१	०
(०२)	(४३)	३ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु १० लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : १७	३ शहरे	१	०
(०३)		१ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु ३ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : १६	३ शहरे	१	०
(०४)	नगरपरिषद व नगर पंचायत	५१ हजार पेक्षा अधिक परंतु १ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : ४७	३ शहरे	१	१
(०५)	(३७१)	२५ हजार पेक्षा अधिक परंतु ५० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ११६	३ शहरे	१	१
(०६)		१५ हजार पेक्षा अधिक परंतु २५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ९८	३ शहरे	१	१
(०७)		१५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ११०	३ शहरे	१	१
(ब)	ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था : २२,२१८				

(०८)	ग्राम पंचायती	१० हजार पेक्षा अधिक लोकसंख्या: ३३८	३ ग्राम पंचायती	१	१
(०९)		५ हजार पेक्षा अधिक व १० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : १,३४९	३ ग्राम पंचायती	१	१
(१०)		२.५ हजार पेक्षा अधिक व ५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या: ४,५५६	३ ग्राम पंचायती	१	१
(११)		१.५ हजार पेक्षा अधिक व २.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ६,४७९	३ ग्राम पंचायती	१	१
(१२)		१.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ९४९६	३ ग्राम पंचायती	१	०

(ब) विभागीय व जिल्हास्तरावरील अधिकाऱ्यांसाठी:

(१)	सर्वोत्तम कामगिरी करणाऱ्या विभागाचे विभागीय आयुक्त	३
(२)	राज्यात सर्वोत्तम कामगिरी करणारे जिल्हाधिकारी	३
(३)	राज्यात सर्वोत्तम कामगिरी करणारे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.	३

विभागीयस्तर (Division Level):

(अ) स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी: (राज्यस्तरावरील विजेते वगळून)

अ.क्र.	गट	लोकसंख्या निहाय गट	विभागस्तरीय सर्वोत्तम कामगिरी - प्रत्येक विभागासाठी
(अ)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था : ४१४		
(०१)	अमृत शहरे	१० लक्ष पेक्षा अधिक लोकसंख्या : १०	संपूर्ण अमृत गटासाठी १
(०२)	(४३)	३ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु १० लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : १७	
(०३)		१ लक्ष पेक्षा अधिक परंतु ३ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : १६	
(०४)	नगरपरिषद व नगर पंचायत	५० हजार पेक्षा अधिक परंतु १ लक्ष पेक्षा कमी लोकसंख्या : ४७	१
(०५)	(३७१)	२५ हजार पेक्षा अधिक परंतु ५० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ११६	१
(०६)		१५ हजार पेक्षा अधिक परंतु २५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ९८	१
(०७)		१५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : ११०	१
(ब)	ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था : २२,२१८		
(०८)	ग्राम पंचायती	१० हजार पेक्षा अधिक लोकसंख्या: ३३८	१
(०९)		५ हजार पेक्षा अधिक व १० हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या : १,३४९	१

(१०)		२.५ हजार पेक्षा अधिक व ५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या: ४,५५६	१
(११)		१.५ हजार पेक्षा अधिक व २.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या: ६,४७९	१
(१२)		१.५ हजार पेक्षा कमी लोकसंख्या: ९,४९६	१

(ब) विभागीय व जिल्हास्तरावरील अधिकाऱ्यांसाठी: (राज्यस्तरावरील विजेते वगळून)

(१)	विभागात सर्वोत्तम कामगिरी करणारे जिल्हाधिकारी (प्रत्येक विभागातून एक)	६
(२)	विभागात सर्वोत्तम कामगिरी करणारे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (प्रत्येक विभागातून एक)	६

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२३१००३१७२३३३०९०४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संदिप कांबळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति :

- १) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. मंत्री, ग्राम विकास, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग विभाग, मुंबई
- ८) प्रधान सचिव, (नवि-२) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ९) प्रधान सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- १०) अध्यक्ष, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
- ११) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- १२) आयुक्त, तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई
- १३) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १४) आयुक्त, सर्व महानगरपालिका
- १५) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
- १६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १७) राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) मुंबई
- १८) सह आयुक्त / उप आयुक्त, नगरपालिका शाखा, विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
- १९) सह आयुक्त / उप आयुक्त, नगरपालिका शाखा, जिल्हाधिकारी कार्यालय (सर्व)

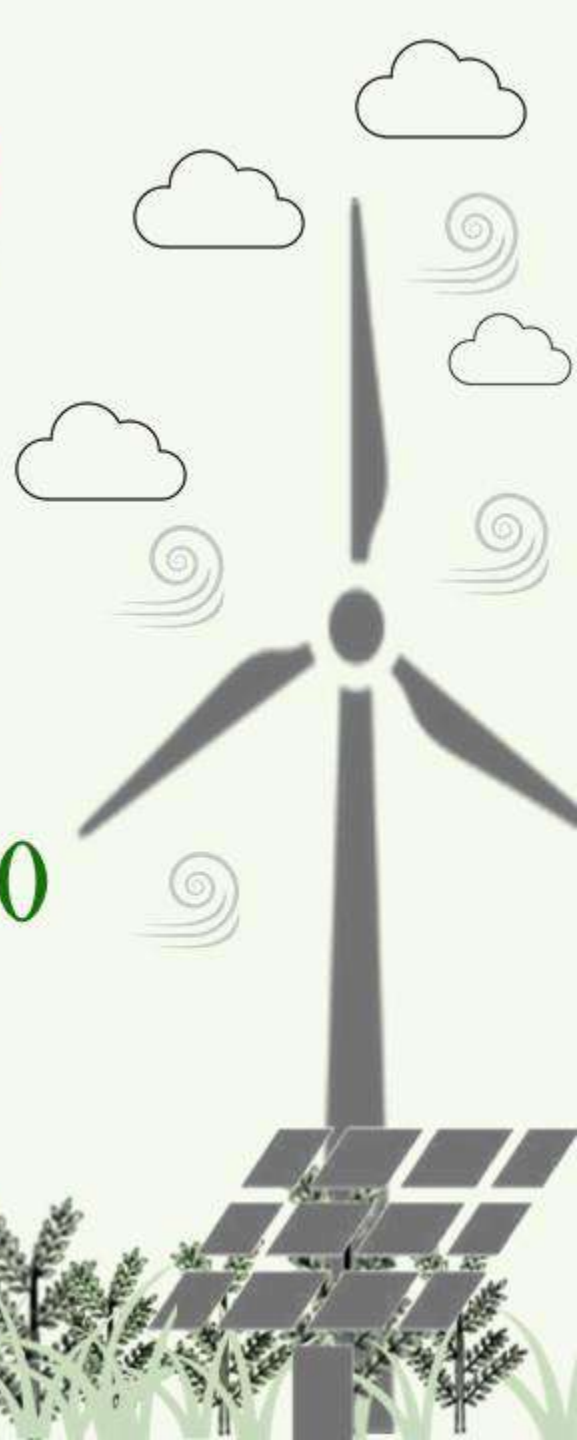
- २०) गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती (सर्व)
- २१) मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा / नगरपंचायती (सर्व)
- २२) ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत (माझी वसुंधरा अभियानात समाविष्ट सर्व)
- २३) निवडनस्ती.

Government of Maharashtra
Department of
Environment and Climate Change

LiFE
Lifestyle for
Environment

MY EARTH

Majhi
Vasundhara 4.0

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Toolkit- 2023-24
(Urban)

Annexure 1

Majhi Vasundhara Abhiyan

-
- A unique integrated first ever exercise by the **Environment and Climate Change Department, Government of Maharashtra** for urban and rural areas- to identify and implement focused and scalable measures towards preservation and restoration of natural ecosystems and to encourage active citizen participation in different Climate Action initiatives.
 - The campaign is structured to focus on **three important pillars of Climate Action - Carbon Sequestration, Reducing Greenhouse Gas Emissions, and promoting Sustainable Lifestyle among citizens.**

For more information visit: <https://majhivasundhara.in>

Table of Content

Timeline	4
Data Collection Mechanism	5
Points to Remember	6
Initial Data Collection	8
Guidelines	9
Thematic Areas	17
Indicators	19
Marks Distribution	211
Schemes/legislations for Assistance	214
Awards	220

Timeline- Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Award
Distribution
5th June 2024

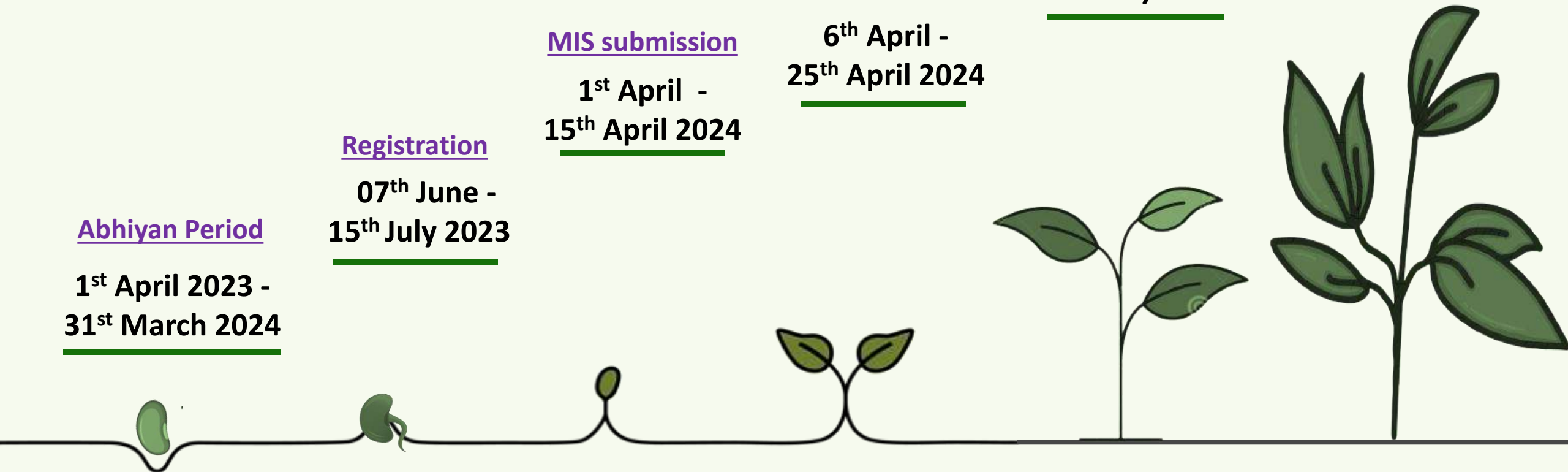
Direct
Observation
2nd May -
20th May 2024

Desktop
Assessment
6th April -
25th April 2024

MIS submission
1st April -
15th April 2024

Registration
07th June -
15th July 2023

Abhiyan Period
1st April 2023 -
31st March 2024

Data Collection Mechanism

- ❁ To participate in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 the Local Body should register through the Majhi Vasundhara MIS portal: <https://abhiyanmis.majhivasundhara.in/>
- ❁ The Local Body should carry out various activities during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 and record all the necessary details for submission on the MIS Portal.
- ❁ The Local Body should submit their performance/activity details in the MIS as prescribed in the toolkit.
- ❁ MIS should be uploaded on Majhi Vasundhara Abhiyan's MIS portal.
- ❁ **The Administrative Head of the Local Body** is responsible for submitting accurate, reliable and verifiable information on Majhi Vasundhara Abhiyan MIS Portal
- ❁ **Note:** *The Local Body should preserve original copies of all the submitted documents, Mission Office can ask for resubmission of relevant documents.*

Points to Remember

- All initiatives taken up during the **1st April 2023 - 31st March 2024** will be considered for evaluation of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- Details must be provided in format/templates prescribed by the Majhi Vasundhara Mission Directorate, which will be available on the MIS portal for download.
- **For any indicator, if the documents provided are not valid/legible and/or the web-links/google map-links are invalid, no marks will be allotted for the same.**
- Data reported on the MIS portal will be evaluated by third party for Desktop Assessment(DA) and subsequently during Field Assessment(FA).

Verticals for Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Urban Local Body Verticals (ULBs)

AMRUT Cities	AMRUT Cities	AMRUT Cities	Municipal Council and Nagar Panchayat	Municipal Council and Nagar Panchayat	Municipal Council and Nagar Panchayat	Municipal Council and Nagar Panchayat
(01)	(02)	(03)	(04)	(05)	(06)	(07)
10 Lakh + Population	3-10 Lakh Population	1-3 Lakh Population	50k -1 Lakh Population	25k-50k Population	15k-25k Population	<15k Population
10	17	16	47	116	98	110

Note: The ULBs will compete in their own vertical
These verticals are categorized based on the **2011 census population**

URBAN : 414

Initial Data Collection

ULB Profile

Name & Type of the Local Body (Urban Local body)

Geographic Area of the Local Body

Population

Number of households in the ULB

Details of the Administrative Head (Name, Contact Details)

Details of the Nodal Officer (Name, Designation, Contact Details)

Link to the Official page/website

***Note:** These verticals are categorized based on the 2011 census population.*

Guidelines

Guidelines for MIS

- Information needs to be filled in MIS for each indicator.
- The information for the same is attached for each indicator in this toolkit.
- Instructions and guidelines are also mentioned for each indicator.
- Local body should start collecting and recording the prescribed information as per given format along with the required documents.
- Details required during MIS submission are specified under **Evaluation Mechanism Number**.

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	Indigenous trees: Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	Upkeep: Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity. Work order of plantation activity

Guidelines for Excel Sheets

- Information is required to be filled and maintained in the excel sheets for required indicator.
- Local body should start collecting and documenting the prescribed information for Excel sheets.
- Instructions and guidelines are also mentioned for filling Excel sheets.

Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6

- Excel sheets should be attached in MIS for respective indicator. **Local body will receive zero marks for the indicator with duplication/replication of excel sheet.**
- Local bodies should only use standard excel sheets provided by the Majhi Vasundhara Abhiyan State team. **Local body will receive zero marks if they use any other excel sheets instead of standard excel sheets.**
- Information filled in the MIS will be cross-checked with the information from excel sheets and the attached documents in MIS. **Local body will receive zero mark for that indicator if there is any discrepancy in the submitted data.**
- For some indicators, there can be more than one excel sheet.

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

Guidelines for Geotagging photos

- Guidelines for geotagged photos clicked during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0;
- Open the Play Store, search for geotagging apps, and download and install any geotagging app from the list.
 - Open the geotagging app and click photos of before/during/after for required activities from the same angle.
 - Save the clicked geotagged photographs in a folder.
 - Before uploading ensure that the size of photos is 1 to 2 MB.

➤ **For Bhumi: Stage-wise compiled geotagged pictures of every location (before/during/after) should be uploaded in a report in a .pdf format.**

- All Geotagged photographs should have the following components, to be considered valid:
- Latitude & Longitude
 - Date (when the photograph was taken)
 - Name of Location

➤ The template can be downloaded from the Majhi Vasundhara Abhiyan Website/MIS.

Guidelines on Geotagged Photos

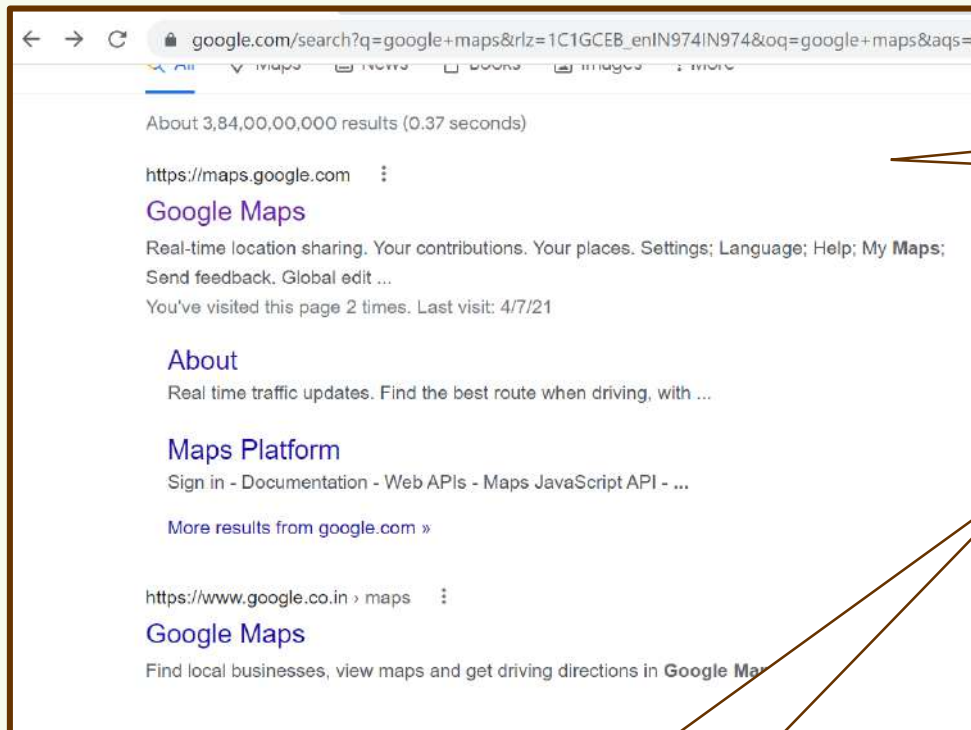

The following details need to be present on the geotagged photograph for the photo to be considered valid:

1. ULB/GP's name
2. District's name
3. Longitude and Latitude
4. Date and Time

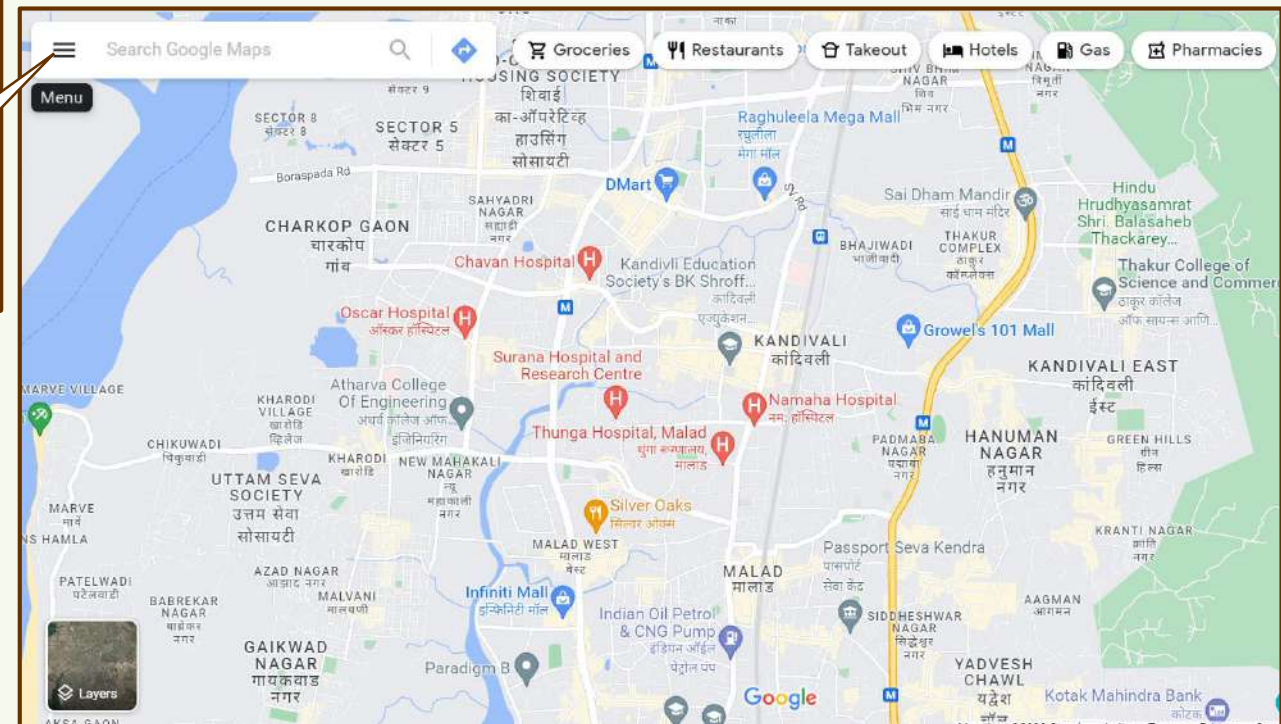

Guidelines on how to put a google link in MIS

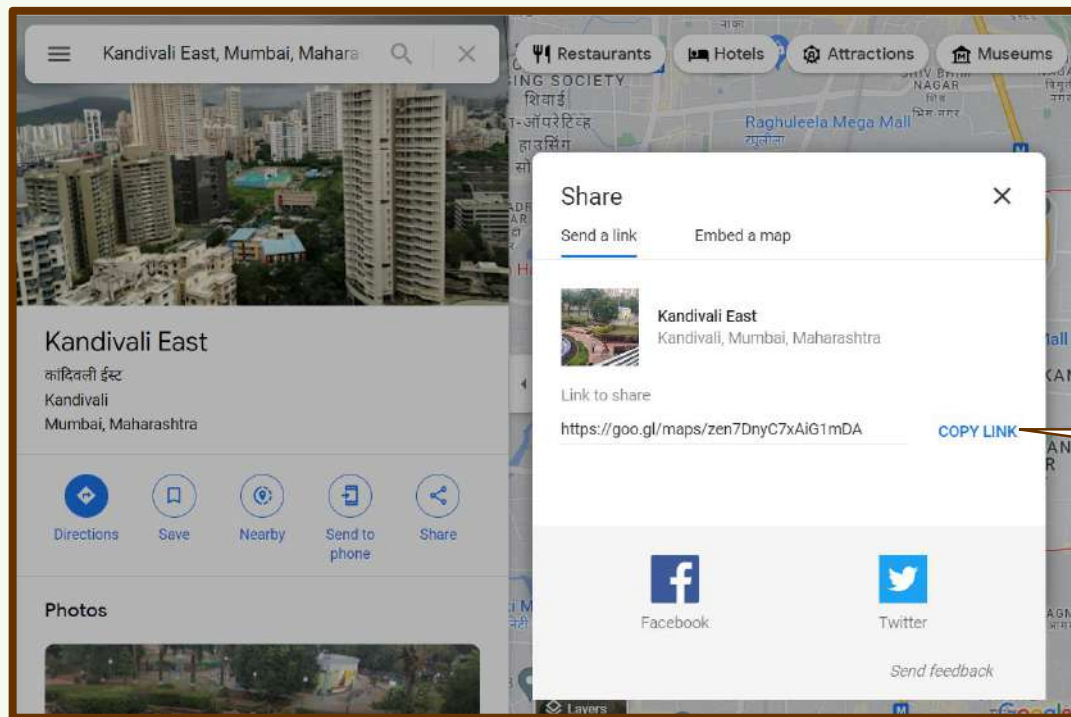
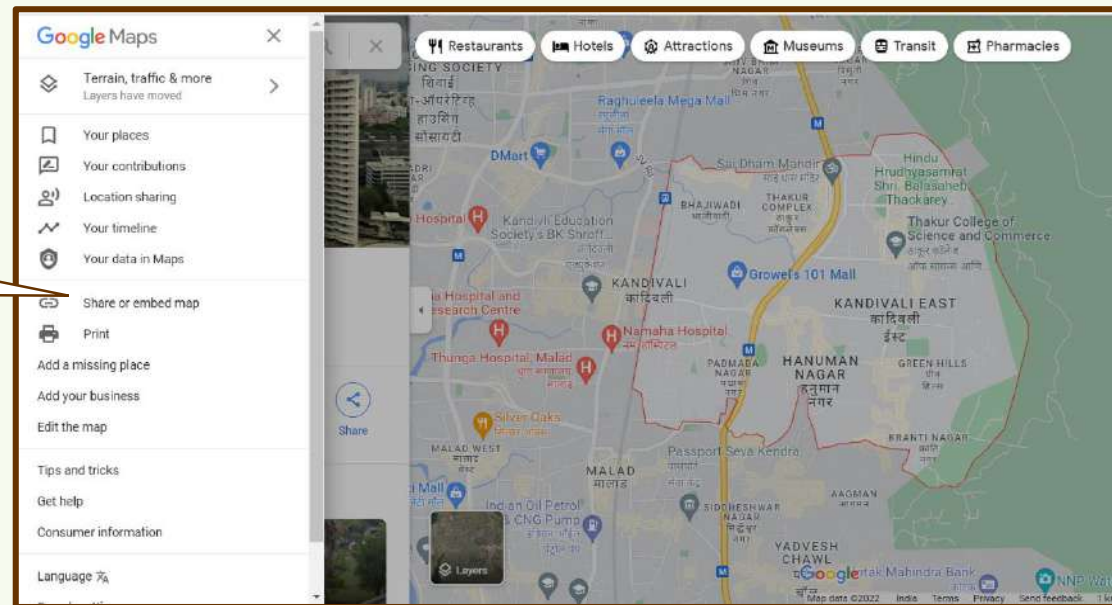
Step 1: On your computer, open Google Maps.

Step 2: Go to the directions, map, or Street View image you want to share.
On the top left, click Menu.

Step 3: Select “Share or embed map”.

Step 4: Copy and paste the link wherever you want to share the map .

Guidelines for Events and Photographs submission for IEC/Promotional Activities:

- All Photographs submitted for IEC/Awareness activities should be geotagged along with the date on which the activity took place.
- For every event, at least one photograph should be clicked with an angle that clearly showcases the backdrop/banner of the event.
- The backdrop must have Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 logo/Mission LiFE logo.
- The backdrop should have Event Title; for example, for an activity to create awareness about Climate Change, the backdrop should read – “Awareness regarding Climate Change”.
- The picture must showcase the participants of the event.
- Awareness activities can cover points like: basic definitions, concepts, effects, benefits, government regulations and policy support, national-international scenarios on that thematic area/ indicator.
- Details of the activity are to be posted on social media with the # majhivasundhra & #MissionLiFE.

Thematic Areas

Akash Enhancement

Vayu
Air

Jal
Water

Bhumi
Earth

Agni
Energy

Earth (Bhumi)

Total Marks: 2,100

1.1

Green Cover and Biodiversity

S/N	Action points	Marks
1.1.1	Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan	400
1.1.2	Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication	100
1.1.3	Implementation of The Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975	150
1.1.4	Creation of Nursery	100
1.1.5	Newly created Green Areas and their Maintenance	200
1.1.6	Tree Plan : A Plan to Achieve Minimum 33% Green Cover	200
1.1.7	People's Biodiversity Register Preparation and Documentation	100
1.1.8	Soil as Carbon Sink	100
Total		1,350

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Marks
400

Tree plantation is the very basic step towards conserving the Earth: This indicator examines whether plantation drives were taken up by the local bodies and how many trees including indigenous trees they have planted and survived as well as taken care of.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of trees planted and survived (inclusive of indigenous trees).
- ☐ Number of indigenous trees planted and survived.
- ☐ Location details: Complete address, location of the project on google map in prescribed excel workbook.
- ☐ For plantations on plot: Green areas developed in square meters (sq m).
- ☐ For roadside plantation: Length of roadside plantation in meters (m).
- ☐ Work order of the plantation activities.
- ☐ Financial brief of the plantation activities: all payments including final payment receipts.
- ☐ In case, the plantation activities were supported under Corporate Social Responsibility (CSR), copy of acknowledgement receipt is required.
- ☐ Maintenance plan for next 1-2 years.
- ☐ Stagewise geotagged photographs. More details are attached in the Annexure.
 - Before plantation drive (size 1 to 2 MB)
 - During the plantation drive (size 1 to 2 MB)
 - During the last two months of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0. (size 1 to 2 MB)
 - *Above all photos should be clicked from the same location and same angle*
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is invalid, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	<u>Indigenous trees:</u> Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	<u>Upkeep:</u> Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Indicative List of Indigenous Trees

Southern Tropical Semi - Evergreen trees

1. *Terminalia paniculata* (Kinjal)
2. *Memocylon umbellatum* (Anjani)
3. *Terminalia chebula* (Hirda)
4. *Syzigium cumini* (Jambul)
5. *Olea diocea* (Parjamun)
6. *Mangifera indica* (Mango)
7. *Actinodaphne hookeri* (Pisa)

Southern Tropical Moist Deciduous tress

1. *Tectona grandis* (Teak)
2. *Terminalia tomentosa* (Ain),
3. *Delbergia latifolia* (Shisham)
4. *Adina cardifolia* (Haldu)
5. *Madhuca indica* (Moha)
6. *Pterocarpusmarsupium* (Bija)
7. *Mitragyna parviflora* (Kalam)
8. *Salmalia malabaricum* (Semal)

Southern Tropical Thorn trees

1. *Acacia arabica* (Babul)
2. *Acacia leucophleca* (Hiwar)
3. *Zizyphus jujuba* (Bor)
4. *Butea monosperna* (Palas)
5. *Belanites rexburghii* (Hinganbet)

Note: This list is not exhaustive, this is for reference purpose only. More names are available at [Untitled-2 \(mahaforest.gov.in\)](#)

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of indigenous trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total area in square meters covered under the tree plantation activity during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total length (in meters) covered under the roadside tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Work order of plantation activity	Upload compiled PDF of all work orders

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1 and 2	Maintenance Plan report	Upload maintenance plan for next 1-2 years reports for the tree plantation sites created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Financial Brief of the plantation activity	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU).
	Details of tree plantation	Upload details of tree plantation in prescribed excel sheet format
3	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in prescribed Excel Sheet

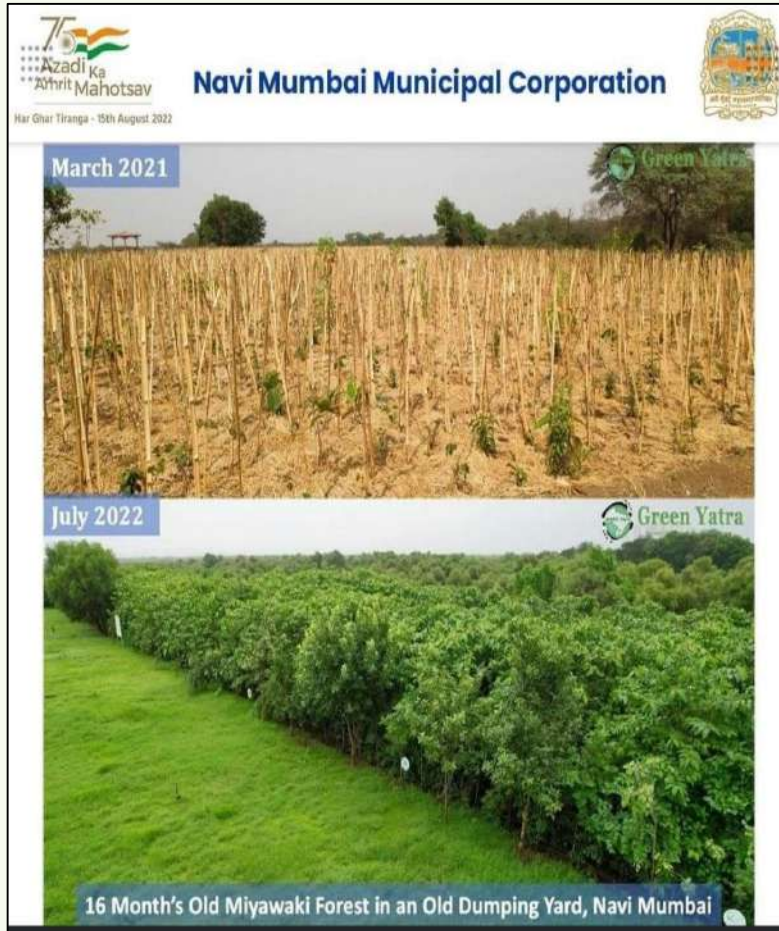
Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6
Total number of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter whole numbers)	Total number of Indigenous trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter whole numbers)	Name of species of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (All indigenous species planted in that area should be mentioned here. For example- Mango, Banana, etc.) (Local body should enter text only)	If a plantation is done on the plots, please enter the area of the plot in square meters otherwise enter "0" (Local body can also enter decimal values)	If plantation is done along the roads, please enter the length of the roadside plantation in meters otherwise enter "0" (Local body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	
Plantation by State Government Program/Central Government Program/CSR/Community Participation/via Institutes/etc. (Local body should choose appropriate option from the dropdown)	Date of work order of the tree plantation activity (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Work order number of the plantation activity	Financial Brief for the tree plantation activities in "Rs"	Financial Receipt number for the Tree Plantation/If Plantation is done via CSR then copy of acknowledgment slip	
12	13	14	15	16	

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

The images are for illustrative purpose only.

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

**Marks
100**

Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act, 1975 Chapter 4, section 7 (b) mandates “carrying out tree census of all the existing trees in all lands within its jurisdiction, once before December 1996 and thereafter once in every five years.” The act was amended in July 2021 to introduce the concept of **Heritage trees** and to mandate tree census every five years “by using **new technological means such as GIS based tree census** or any other modern technology”. Tree Census provides a baseline for tree cover and species diversity. The information can be used to plan and develop mitigation measures for tree maintenance and various conservation related activities.

Details required for supporting progress:

- ☐ Link of the Updated Tree Census Report with geotagging (inclusive of Heritage Tree census report) authorized by the Local Tree Authority, on the Local body’s website.
- ☐ Tree Census report and updated list of Heritage Trees with geotagging will be considered, only if it is published on the official website of the ULB.
- ☐ Copy of Tree Census Report duly stamped.
- ☐ Copy of undertaking from Local Tree Authority depicting the status of Tree Census Report with geotagging.
- ☐ Geotagging of trees is compulsory for all trees, including Heritage Trees. **No marks will be allotted if geotagging is not done.**

Note: 100% report prepared and published- 100% area of the ULB is covered

50% report prepared and published- 50% area of the ULB is covered

If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Tree Census with Geotagging – Report Prepared and Published before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		50
	Yes	50	
	No	0	
1(a)	If Yes , Tree Census with geotagging, report updated and published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		25
	Yes	25	
	No	0	
1(b)	If No , Status during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		75
	Tree Census with geotagging –100% report prepared and published	75	
	Tree Census with geotagging –50% report prepared and published	30	
	Tree Census with geotagging –Less than 50% report prepared and published	0	
2.	List of Heritage Tree- updated and published		25

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Has the tree census report been prepared with geotagging and published before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 on the official portal of the Local body?	Select from the dropdown option (Yes/No). Select "Yes" if the Tree census report is prepared and published before Majhi Vasundhara 4.0 if not, select "No".
1 (a)	Has the Tree Census with geotagging, report updated and published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0?	Select from the dropdown option (Yes/No). Select "Yes" if the Tree Census with geotagging is updated and published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Link of the Tree Census Report uploaded on the official website of the Local body	Upload a valid link of the official website of the Local body containing Tree Census Report
	Updated Tree Census Report Prepared and Published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload the updated tree census report prepared and published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1(b)	Status of the Tree Census report during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Select from the dropdown options. 1.Tree Census with geotagging -100% report prepared and published 2.Tree Census with geotagging -50% report prepared and published 3.Tree Census with geotagging -Less than 50% report prepared and published
	Tree census report	Upload the tree census report which is prepared and published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Has the Local body prepared and published the list of Heritage trees?	Select from the dropdown option (Yes/No). Select "Yes" if the list of heritage trees is prepared and published, otherwise Select "No"
	Link of the Heritage Tree Census Report with geotagging that has been uploaded on the official website of the Local body.	Upload a valid link of the official website of the Local body containing Heritage Tree Census Report
	List of geotagged heritage trees which has been prepared and published.	Upload the list of geotagged Heritage trees in compiled PDF format

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

Details required in prescribed Excel Sheet

Information required	Details	Guidance/Instructions
Total Area of the Local body		Enter total area of the Local body in sq km
Is tree census report prepared and published?		Select from the dropdown options: 1. Yes 2. No
Number of trees in the Local body		Enter number of trees in the Local body. Enter only whole numbers.
Number of geotagged trees in the Local body		Enter number of geotagged trees in the Local body. Enter only whole numbers.
Percentage of geotagged trees in the Local body		This will be auto calculated.

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.3

Implementation of The Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975

**Marks
150**

The Maharashtra (Urban Areas) Protection & Preservation Of Trees Act 1975, amended in July 2021, introduced the provision to regulate the felling of trees in urban areas by planting adequate number of trees according to the cumulative age of the trees being cut. This indicator analyses the implementation status of this provision in urban areas of Maharashtra.

Details required for supporting progress:

- ☐ Summary report with details of total number proposal received from 16th July 2021- 31st March 2024- prescribed Excel workbook.
- ☐ Copy of the NOCs granted by Tree Authority/ Planning Authority- compiled pdf.
- ☐ Copy of annual compliance report – authorized by competent authority.
- ☐ NOCs granted by both- Local Tree Authority (LTA) and Maharashtra State Tree Authority (MSTA) will be considered for evaluation.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be awarded for this indicator.

Percentage of compensatory plantation :

= (No. of trees planted / Cumulative age of the trees to be cut or transplanted as per the NOC) * 100

Percentage survival of compensatory plantation:

= (Number of trees survived -of those planted under compensatory plantation/ Number of trees planted under compensatory plantation) * 100

Evaluation mechanism			Marks
1.	Percentage of projects for which NOC was processed in equal to /less than 60 days		50
	100% projects	50	
	Less than 100% projects	0	
2.	Percentage of Compensatory plantation done as per NOCs granted by the Local body		50
	100%	50	
	Less than 100%	0	
3.	% survival of compensatory plantation		50
	95% or more	50	
	75% - 95%	25	
	Less than 75%	0	

1.1.3

Implementation of The Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of project proposals received by the local tree authority from 16th July 2021 to 31st March 2024.	Enter the total number of proposals received by the local tree authority to cut/transplant trees.
	Number of project proposals for which NOC was processed in less than or equal to sixty days	Enter the total number of proposals for which NOC was processed in less than equal to sixty days
	Copy of the NOCs granted by Tree Authority/ Planning Authority-compiled PDF.	Upload copy of NOCs in compiled PDF format.
	Summary report of proposals received	Upload Summary report of proposals received in complied PDF format.
2	Total compensatory tree plantation REQUIRED as per the conditions by the Local Tree Authority/State Tree Authority.	Enter number of plants to be planted as per compensatory tree plantation conditions by the Local Tree Authority/State Tree Authority.
	Total compensatory plantation done by the Local body as per the conditions by the Local Tree Authority/State Tree Authority.	Enter number of plants planted by the Local body as per compensatory tree plantation conditions by the Local Tree Authority/State Tree Authority.
3	Total number of trees survived from the trees which are planted as a part of compensatory tree plantation	Enter total number of trees survived from the trees which are planted as a part of compensatory tree plantation
	Copy of annual compliance report – authorized by competent authority	Upload copy of annual compliance report.
1, 2 and 3	Details of total number of proposals received, compensatory plantation done and plants survived after plantation	Upload the details of NOCs, compensatory plantation and tree survival in prescribed excel sheet format.

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.3

Implementation of The Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Subject of the tree cutting/transplantation proposal (Local body should only enter alphanumerical values)	Name of the project proponent (Local body should only enter in text format)	Date of sending the proposal to the local tree authority/Maharashtra State Tree Authority (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Status of the NOC (NOC Granted by the Maharashtra State Tree Authority / NOC Granted by the local Tree Authority / Proposal deferred for further compliance by the Maharashtra State Tree Authority / Proposal deferred for further compliance by the local tree authority / Hearing of the proposal pending at the Maharashtra State Tree Authority / Hearing of the proposal pending at the local tree authority/Other reason)	Date of processing of the NOC (If NOC is not processed enter NA) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)
1	2	3	4	5	6
Number of days in which the NOC was processed (If NOC not processed then, enter NA) (Local body should only enter numerical values)	Total number of trees for which permission was given for cutting by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero trees are to be cut then, enter 'NA') (Local body should only enter numerical values)	Total number of trees for which permission was given for transplantation by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero trees to be transplanted then enter 'NA') (Local body should only enter numerical values)	Total number of heritage trees for which permission was given for cut/transplantation by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero heritage trees are to be cut or transplanted then enter 'NA') (Local body should only enter numerical values)	Cumulative age of all the trees to be cut & transplanted including the Heritage trees. (Local body can also enter decimal values)	Number of new trees planted as part of compensatory plantation under the given project (Local body should only enter numerical values)
7	8	9	10	11	12

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

P.T.O

1.1.3

Implementation of The Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975

Details required in prescribed Excel Sheet

Percentage of Compensatory plantation done as per NOCs granted by the Local body {(No. of new trees planted / Cumulative age of the trees to be cut or transplanted as per the NOC)*100} (These values will autocalculated)	Number of trees survived as a part of compensatory tree plantation (Local body should only enter numerical values)	Percentage of trees that survived as a part of compensatory tree plantation {(Number of trees survived -of those planted under compensatory plantation/ Number of new trees planted under compensatory plantation)*100} (These values will autocalculated)	Address of the compensatory tree plantation (Local body should only enter alphanumerical values)	Google map location link of the compensatory tree plantation. (Local body should enter valid google map link)	Address of the trees transplanted (Local body should only enter alphanumerical values)	Google map location link for the trees transplanted. (Local body should enter valid google map link)
13	14	15	16	17	18	19

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.4

Creation of Nursery

Marks
100

A nursery is a managed site, designed to produce tree seedlings grown under favorable conditions until they are ready for plantation. This indicator examines the efforts taken by local bodies to support reforestation and community tree plantation programs in their area.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of nurseries created **(including private nurseries)** in the Local body areas.
- ☐ The capacity of each nursery created in terms of square meters (sq m).
- ☐ Location and area of the nursery on Google map.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the nursery.
- ☐ Detailed layout of the nursery (species segregation, maintenance etc.).
- ☐ Number of saplings present and/or sold by the nursery with the following details: name, species, number of saplings sold, height etc.- in the prescribed Excel workbook.
- ☐ Conversion factor: 1 Sq. kilometer = 1000000 Sq. meter
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism		Marks
1.	Cumulative capacity of the nursery (sq m) (Relative Marking)	20
2.	Cumulative nursery capacity to Area of the Local body (CNCA) [=Cumulative capacity of the nursery/Total area of the Local body (in sq km)] (Relative Marking)	20
3.	Number of saplings (Height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	60

1.1.4

Creation of Nursery

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of nurseries created- including private nurseries in the Local body	Enter the number of nurseries created
	Total cumulative capacity of all the nurseries	Enter the total capacity of all nurseries in sq.m
2	Total geographical area of the Local body in Square Kilometers.	Enter the area of the Local body in sq.km
3	Number of saplings (height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of saplings (height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of the nurseries in prescribed excel format	Upload details of nurseries in prescribed excel sheet format
	Geotagged photos of the Nurseries	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.4

Creation of Nursery

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the Nursery (Local body should only enter in alphanumeric format)	Address of the Nursery (Local body should only enter alphanumeric values)	Google map location link of Nursery (Local body should enter valid google map link)	Latitude of the Nursery
1	2	3	4	5

Longitude of the Nursery	Nursery owned by (Local body, Private Institution, NGO, Educational Institution/Other) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Total area of the nursery in square kilometres (Local body can also enter decimal values)	Total capacity of the nursery in square meters (Local body can also enter decimal values)	Number of saplings above 4 feet present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter numerical values)
6	7	8	9	10

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.4

Creation of Nursery

The images are for illustrative purpose only.

1.1.5

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Marks
200

Green areas are important in mitigating the effects of pollution. This indicator examines whether the local bodies have given importance to the creation and maintenance of new green areas such as Amrut Van, Smriti Van, Bio-diversity Park, Bird Parks etc.

Details required for supporting progress:

- ☐ Location of the project on google map.
- ☐ Newly created green area details in terms of: Area and Usage.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Google maps image of the location before creating the green area.
- ☐ Work Order and Work Completion Certificate of newly created green areas.
- ☐ Financial Brief of the newly created green areas.
- ☐ Details of green areas created in prescribed excel workbook along with their geo-tagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Maintenance Plan for the green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0, 4.0 for the next 1-2 years (Should mention maintenance mechanism).
- ☐ Work order for maintenance of green areas created before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ For this indicator, green area refers to 70% area with trees, shrubs etc. A minimum area requirement for green area development:
 - for AMRUT cities = Area not less than 10,000 sq feet.
 - for non- AMRUT cities= Area not less than 5,000 sq feet.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**).

Evaluation mechanism		Marks
1.	No. of new green areas created <u>The evaluation will be done based on the number of green areas created. Each green area created will get 10 marks.</u>	100
2.	Upkeep: Maintenance of total green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 <u>Each green area maintained will get 05 marks</u>	100

1.1.5

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of newly created green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order of the newly created green area	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate of the newly created green area	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Maintenance Plan report for the newly created green area	Upload the maintenance plan report
	Financial Brief of the newly created green areas	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MOU).
	Stagewise geotagged photographs of the newly created green areas	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of the newly created green areas in prescribed Excel format	Upload details of newly created green areas in prescribed excel sheet format

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.5

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Maintenance Plan report for the green areas	Upload the maintenance plan report

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.5

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the newly created green area Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter in text format)	Date of creation of the green area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the newly created green area (Local body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of the green area (Local body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5
Latitude of the newly created green area	Longitude of the newly created green area	Total area of the newly created green area in square feet. (Local body can also enter decimal values)	Type of the green area (Anand Van, Amrut Van, Smruti Van, Parks of Children and Senior Citizens, Biodiversity Park, Bird Park, Others) (Local body should only enter in text format)	Date of the work order for the creation of new green area. (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)
6	7	8	9	10
Work Order number for the creation of the new green area	Financial Brief for the creation of new green area in "Rs"	The new green area was created by (Local body/Private Institution/Educational Institute/NGO/Others) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Maintenance of the green area to be conducted by (Local body/NGO/Private Institute/Educational Institute/Other) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	
11	12	13	14	

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.5

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Kurundwad

The images are for illustrative purpose only.

1.1.6

Tree Plan : A Plan to Achieve Minimum 33% Green Cover

**Marks
200**

Achievement of 33% green cover is a part of Government of India's (GOI) long - term goal. GOI has taken several initiatives to track progress on increasing the green cover. One such initiative- The Green India Mission aims to increase the forest/tree cover to the extent of 5 million hectares and improve the forest/tree cover on another 5 million hectares. The Maharashtra (Urban Areas) Protection & Preservation Of Trees Act 1975 (amended in July 2021), mandates local bodies to earmark "green cover of the area, to the extent of not less than 33 percent." on land owned by the urban local authority or by government. This indicator examines the initiatives taken by the Local body to achieve minimum 33% green cover.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of Land Use map using GIS/Remote Sensing showing green land use land cover – plan should be authorized by Local planning authority.
- ☐ Tree Plan to achieve a minimum 33% green cover.
- ☐ Plan should have the existing number of trees and existing canopy cover.
- ☐ Tree Plan will be considered published, if it is published on the official website of the Local body.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Note: Green cover doesn't include agricultural land.

Evaluation mechanism			Marks
1.	GIS/Remote Sensing based land use map		50
2.	Does the ULB have 33% green cover?		50
	Yes	50	
	No	0	
3.	Does the ULB have a tree plan?		50
	If ULB has achieved 33% green cover and have a Tree plan to increase it further (Tree plan should be published on website)	50	
	If ULB has not achieved 33% green cover and has a Tree Plan to achieve a minimum 33% green cover (Tree plan should be published on website)	50	
	If ULB has achieved 33% green cover but they have not prepared plan to increase beyond 33% green cover	0	
	If ULB has not achieved 33% green cover and they have not prepared plan to achieve 33% green cover	0	
4.	Implementation of the Tree Plan		50
	Achieved milestone for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	50	
	Haven't achieved milestone for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	0	

1.1.6

Tree Plan : A plan to Achieve Minimum 33% Green Cover

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Prepared GIS/Remote Sensing based land use land cover map and authorized by the local planning authority	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of GIS-RS based land use land cover map indicating green index - plan should be authorized by Local planning authority	Upload the copy of the GIS/RS based land use land cover map.
2	Does the ULB have 33% green cover?	Select from the dropdown options (Yes/No)
3	Does the ULB have a Tree Plan?	Select from the dropdown options. 1. If ULB has achieved 33% green cover and has a Tree plan to increase it further (Tree plan should be published on website) 2. If ULB has not achieved 33% green cover and has a Tree Plan to achieve a minimum 33% green cover (Tree plan should be published on website) 3. If ULB has achieved 33% green cover but they have not prepared plan to increase beyond 33% green cover 4. If it has not achieved 33% green cover but they have not prepared plan to achieve 33% green cover
	Tree plan published on the website	Upload the tree plan published on the website in PDF format
	Link of the webpage on the Local body's website	Upload a valid link of the webpage on the Local body's website

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.6

Tree Plan : A Plan to Achieve Minimum 33% Green Cover

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Implementation of the Tree Plan	Has the Local body achieved milestone for Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0? Select from the dropdown options. 1. Achieved milestone for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 2. Haven't achieved milestone for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Completion certificate for achieving the milestone	Upload compiled PDF of all work completion certificates

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.7

People's Biodiversity Register Preparation and Documentation

Marks
100

People's Biodiversity Register (PBR) contains comprehensive information on the availability and knowledge of local biological resources, their medicinal use, or any other traditional knowledge associated with it. This indicator examines whether the local bodies have given importance to promoting the conservation and documentation of biological resources including landscape and demography of a particular area. The register forms a baseline for the future management of resources in a sustainable manner.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of Biodiversity Management Committee (BMC) formation letter and members list.
- ☐ Notices of the four meetings conducted by BMC annually. The meetings should be conducted once every three (3) months during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 - submitted along with a copy of the meeting registers.
- ☐ Copy of agenda and Minutes of the Meeting of BMC during which PBR was approved by the BMC.
- ☐ Certificate from BMC- stating PBR has been prepared and approved by the BMC.
- ☐ Copy of submission of PBR (the PBR is prepared and published – to **Maharashtra State Biodiversity Board (MSBB)**).
- ☐ Copy of BMC Action Plan as per the guidelines issued by the National Biodiversity Authority. *Action Plan may include steps outlined for the conservation of bio-resources, training needs identified for the personnel of the BMC, and the list of the potential items for consideration for registration of Geographic Indicators (G.I.)*

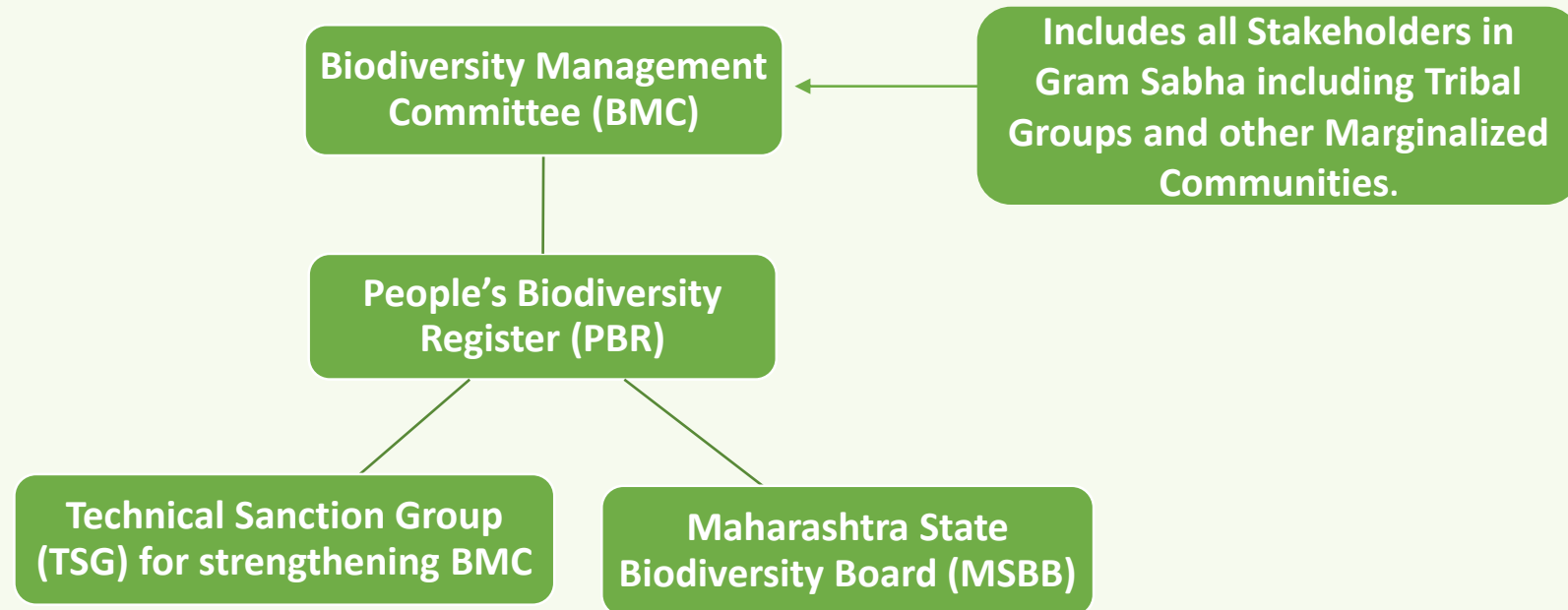
<http://nbaindia.org/uploaded/pdf/Guidelines%20for%20BMC.pdf>

- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Formation of BMC	20
2.	Number of meetings conducted by BMC (5 marks for each meeting)	20
3.	PBR: Prepared and approved by BMC during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	20
4.	Submission of PBR to MSBB	20
5.	BMC Action Plan	20

Detailed Perspective on the Creation of the People's Biodiversity Register

- The Biodiversity Management Committee has 5 years validity.
- The Committee consists of one elected Chairperson and six nominated members by the Local body of which one-third are women members.
- The Report evaluated by the Technical Sanction Groups is then submitted to the Maharashtra State Biodiversity Board for final approval. If the report complies with the rules and regulations of the National Biodiversity Authority (NBA) then a certificate regarding the legitimacy of the PBR is issued to the respective Local body.

The Standardized Format of the PBR and the necessary required Rules and Regulations defined by the National Biodiversity Committee and the Reports are expected to be prepared as per the PBR rules. (<http://nbaindia.org/uploaded/pdf/PBR%20Format%202013.pdf>)

1.1.7

People's Biodiversity Register Preparation and Documentation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Date of formation of the Biodiversity Management Committee (BMC)	Enter the date
	Copy of Biodiversity Management Committee (BMC) formation letter and members list	Upload the copy of the Biodiversity Management Committee formation and list of members
2	Number of meetings conducted by the Biodiversity Management Committee during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of meetings conducted by the Biodiversity Management Committee during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Notices, Agenda, Copy of meeting Registers and Minutes of the meeting	Upload compiled notices, agenda, and Minutes of the meeting in a single PDF format
3	Has the People's Biodiversity Report been prepared and approved by the Biodiversity Management Committee ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Certificate from the Biodiversity Management Committee stating that PBR is prepared and approved	Upload the certificate from the Biodiversity Management Committee stating that PBR is prepared and approved in PDF format
4	Has the People's Biodiversity report been submitted to the Maharashtra State Biodiversity Board ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of acknowledgement receipt on submission of the People's Biodiversity Register to the Maharashtra State Biodiversity Board	Upload the copy of receipt in PDF format
5	Has the Biodiversity Management Committee prepared an Action plan as per the guidelines of National Biodiversity Authority?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of the BMC action plan prepared as per the guidelines of the National Biodiversity Authority.	Upload the copy of the BMC action plan prepared as per the guidelines of the National Biodiversity Authority in PDF format

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.8

Soil as Carbon Sink

Marks
100

Composting is beneficial for the environment as it reduces the amount of waste thrown away. The indicator analyses if the participants have given importance to wet waste treatment by the process of composting.

Details required for supporting progress:

- ☐ Compost details: HARIT Brand Certified/Re-certified during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Data updated on HARIT App / SMM forms: Amount of wet waste generated, and compost generated after processing.
- ☐ Compost produced (quantity) and usage(sold/self utilized) details: logbook.
- ☐ Location on google map: Compost plants.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the compost plants, products, and shops selling locally generated compost.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Harit Brand Certification during MVA 4.0 period		30
	ULB Re-certified with HARIT Brand	30	
	ULB certified with HARIT Brand	20	
2.	Usage of compost- % of Compost sold/ self utilized		70
	Above 90%	70	
	75-90%	60	
	50-75%	50	
	Below 50%	0	

1.1.8

Soil as Carbon Sink

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Has the compost been certified as HARIT?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Harit Brand Certificate	Upload the Harit Band Certification or Re-certification.
2	Amount of wet waste generated in MT (Metric tonnes) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste generated in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Amount of wet waste collected in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste collected in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Amount of wet waste processed to compost in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste processed to compost in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Amount of compost sold	Enter the amount of wet waste sold
	Amount of compost self utilized	Enter the amount of compost self utilized
	Compost produced (quantity) and usage(sold/self utilized) details: logbook	Upload photos of logbook in compiled PDF format
	Link for the location of the compost plant	Upload a valid link for the location of the plant
	Geotagged photos of the compost plants, products, and shops selling locally generated compost	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.8

Soil as Carbon Sink

The images are for illustrative purpose only.

1.2

Solid Waste Management

S/N	Action points	Marks
1.2.1	Solid Waste Management - Segregation at Source and Collection	100
1.2.2	Wet Waste Processing	50
1.2.3	Dry Waste Processing/Disposal	50
1.2.4	Scientific Treatment of Legacy Solid Waste	100
1.2.5	Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)	300
1.2.6	Bio-medical Waste Management	50
1.2.7	E-waste Management	50
1.2.8	Open Defecation Free (ODF) Status	50
Total		750

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

**Marks
100**

Proper solid waste management is very important for public health and environment. Solid waste, if not treated properly, ends up in landfill polluting soil and groundwater. The Solid Waste Management Rules, 2016, directs local bodies to “arrange for door-to-door collection of segregated solid waste from all households.” This indicator examines whether local bodies have given importance to the collection of waste, segregated at source.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of Solid waste generated by the Local body- monthly reports.
- ☐ Amount of solid waste segregated at source and collected door-to-door self-assessment report.
- ☐ Logbook submission for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Extracted data from Swachh Bharat Mission Urban - MIS.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of door-to-door collection of solid waste in the ULB.
- ☐ GFC Star Rating: Copy of certification- valid during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Percentage of solid waste segregated at source and collected		50
1(a)	Segregation at source		25
	95%-100%	25	
	80% -95%	15	
	Less than 80%	0	
1(b)	Collection		25
	95%-100%	25	
	80% - 95%	15	
	Less than 80%	0	
2.	GFC Rating of the cities		50
	7 star	50	
	5 star	35	
	3 star	25	
	1 star	10	

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of Solid Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Total Waste Generated 2. Total Waste Collected 3. Total Waste Segregated at source	Enter the amount of solid waste generated, collected and segregated at source during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024.
1(a) and 1(b)	Geotagged photos of door-to-door waste collection	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Logbook of waste collection	Upload photos of logbook in compiled PDF of the data of solid waste management for Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period:1st April 2023 to 31st March 2024.
2	Status of GFC rating	Select from the dropdown options. 1. 7 Star 2. 5 Star 3. 3 Star 4. 1 Star
	Certificate of GFC rating	Upload a certificate document that specifies GFC rating

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

The images are for illustrative purpose only.

1.2.2

Wet Waste Processing

Marks
50

Wet waste is a major component of domestic waste in the Local body. It includes vegetable/kitchen waste, garden waste and other easily biodegradable waste that is generally composted or used in biogas plants. This indicator examines whether the local bodies have given importance to the treatment of wet waste by the process of composting or by treatment in bio-gas plants to produce chemical free fertilizers and cooking gas, respectively.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of wet waste generated-monthly reports.
- ☐ Processing of wet waste in Compost plants/Biogas plants- monthly reports.
- ☐ Location of Compost plant/Biogas plants- Google map/Geo-tagged maps can be provided if available.
- ☐ Details of the compost produced;
 - HARIT certified
 - Usage/sale of the compost
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the compost plants.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
% of wet waste processed		50
90% and above	50	
75% - 90%	40	
50% - 75%	30	
Less than 50%	0	

1.2.2

Wet Waste Processing

Details required in MIS

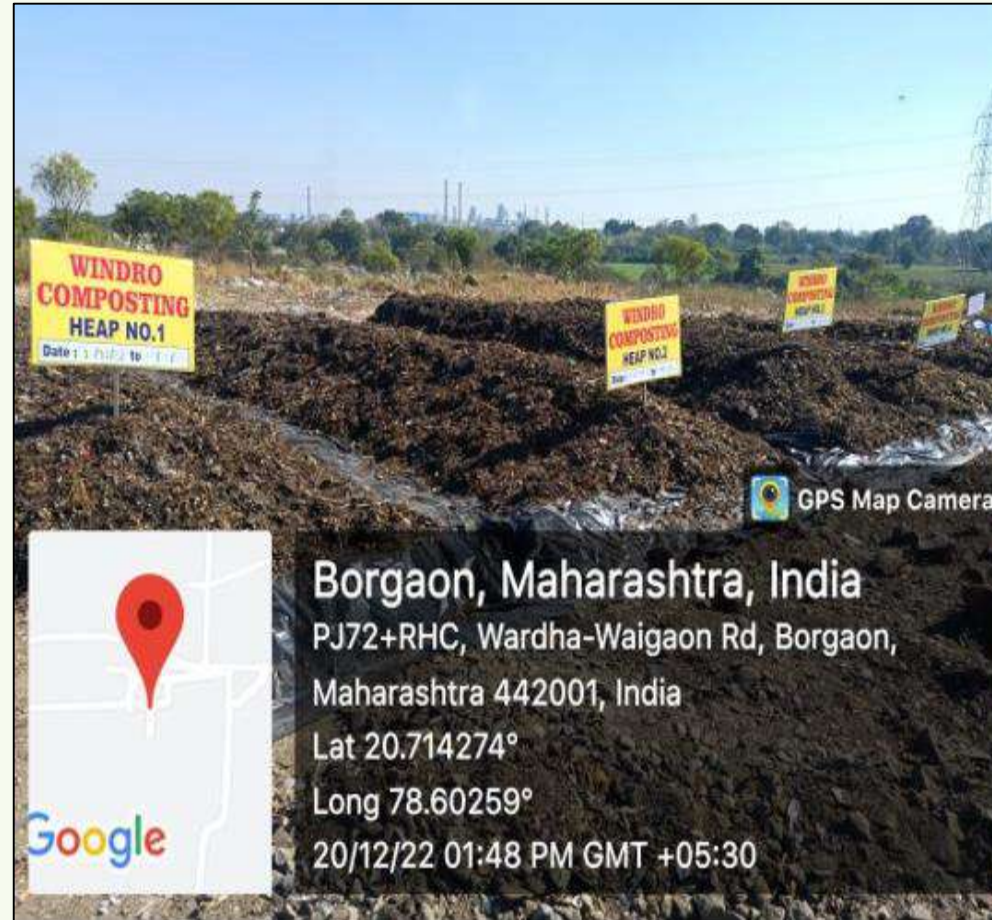
Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of Wet Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Wet Waste Generated 2. Wet Waste Collected 3. Wet Waste Processed	Enter the amount of wet waste generated, collected, processed, used to process in compost plants and used to process in biogas plants during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period:1st April 2023 to 31st March 2024.
	Usage of the compost produced	Mention the use of the compost produced in the Local body in MIS.
	Submission of monthly reports on the amount of wet waste processing	Upload monthly reports on wet waste processing in biogas/compost plants from SBM Portal
	Is the produced compost Harit certified?	Select from the dropdown options (Yes/No) The HARIT certification should have been certified/re-certified during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period:1st April 2023 to 31st March 2024.
	Harit Certification	Upload updated HARIT Certificate
	Geotagged photos of compost plants and/or biogas plants used to process wet waste	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Location of Compost/Biogas plants	Upload the google map link of compost/biogas plants

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.2

Wet Waste Processing

The images are for illustrative purpose only.

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

Marks
50

The process of recycling and disposal of dry waste is very important. Dry solid waste consists of waste containing recoverable resources such as plastic, glass, paper, metal, rubber, and food-packaging material. This waste has immense value and should follow the route of recycling as it can reduce pressure on the dumping site and natural resources and be a source of revenue. This indicator examines how efficiently the local bodies are recycling/treating/disposing of dry waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of dry waste generated and processed -monthly reports.
- ☐ Location of recycling site/ MRF: Google map/ Geo-tagged maps can be provided if available.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the recycling units.
- ☐ Mechanism of dry waste processing/disposal by the Local body.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Presence of functional MRF center		10
	Yes	10	
	No	0	
2.	Secondary Segregation of dry waste collected		10
	90% or above	10	
	Less than 90%	0	
3.	Dry waste processing /disposal		30
	% of dry waste processed/ disposal by the authorized parties		
	• 80% and above	30	
	• 50% - 80%	20	
	• Less than 50%	0	

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Presence of Functional MRF Center	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Location of Functional MRF Center	Upload the google map link
	Geotagged photographs of functional MRF center	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Submission of monthly reports on the amount of dry waste processing/disposal	Upload monthly reports on dry waste processing/disposal from SBM Portal
2	Secondary segregation of dry waste collected	Select from the dropdown options 1. 90% or above 2. Less than 90%
	Mechanism for collection of dry waste	Upload the document/s certifying the mechanism of collection of dry waste
3	Details of Dry Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Dry Waste Generated 2. Dry Waste Collected 3. Dry Waste Processed	Enter the amount of dry waste generated, collected and processed/disposal during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

The images are for illustrative purpose only.

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Marks
100

Legacy Waste not only occupies large space, but also becomes a breeding ground for pathogens, flies, and the generation of leachate which may lead to water contamination. According to the **Central Pollution Control Board (CPCB) guidelines**, “Biomining is the scientific process of excavation, treatment, segregation and gainful utilization of aged municipal solid waste lying in dumpsites typically referred to as legacy waste.” This indicator assesses whether local bodies are employing scientific methods to remediate legacy waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of remediation sites within the Local body– Location on Google Maps.
- ☐ Details of quantification of legacy waste in prescribed format.
- ☐ Copy of Status of remediation along with an authorized. certificate, work completion certificate/tender awarded certificate/no legacy waste certificate.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ If land is reclaimed, before and after photographs.
- ☐ Details of the total landfill area and land reclaimed in Acres.
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
Scientific treatment of legacy solid waste			100
	a. 100% of legacy waste treated and processed scientifically b. 100% Land reclaimed c. 100% collection, segregation and treatment of current waste	100	
	75% to less than 100% of legacy waste is treated and processed	75	
	25% to less than 75% of legacy waste is treated and processed	50	
	Less than 25% of legacy waste is treated and processed	0	

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Status of remediation work.	A. Select from the dropdown list. 1. a. 100% of legacy waste treated and processed scientifically b. 100% Land reclaimed c. 100% collection, segregation and treatment of current waste 2. 75% to less than 100% of legacy waste is treated and processed 3. 25% to less than 75% of legacy waste is treated and processed 4. Less than 25% of legacy waste is treated and processed B. Upload a certificate specifying the details of status of remediation of legacy waste sites: Work Completion Certificate/Tender Awarded Certificate/No legacy waste certificate
	Total Quantity of existing legacy waste in tonnes	Enter total Quantity of existing legacy waste in tonnes
	Area of land of dumpsite in Acres	Enter area of land of dumpsite in acres
	Google map link of remediation sites	Upload the google map link
	Address of remediation sites	Mention detailed address of the remediation site
	Stagewise Geotagged photographs.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Location: Bhandewadi Dumping Site, Nagpur Municipal Corporation

The images are for illustrative purpose only.

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

**Marks
300**

Plastic waste management is a critical issue. Over 300 million metric tons of plastic are produced in the world annually, however, only 9% is recycled and the rest accumulates in landfills. To curb the plastic menace, the Government of India has announced a total ban on manufacture, import, stocking, distribution, sale and use of Single Use plastic, including polystyrene and expanded polystyrene, from 1st July 2022. This indicator aims to analyze how the local bodies are taking initiatives to create awareness for single-use plastic ban.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details about the number of initiatives taken up by the Local body for management of plastic waste in prescribed excel format :
 - Number of drives conducted on single use plastic (SUP) ban and alternatives of plastics.
- ☐ Number of complaints registered on CPCB's grievance app in a Local body and subsequently resolved.
- ☐ Number of reports updated on CPCB's compliance module.
- ☐ Data extracted from the CPCB Monitoring Module for Compliance of SUP <http://cpcbplastic.in/sup/>
- ☐ Geotagged photographs of the awareness activity. (size 1 to 2 MB).
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
1.	Awareness campaigns for Single Use Plastic ban. (Relative Marking)		50
2.	Awareness campaign on alternatives of plastic. (Relative Marking)		50
3.	Number of reports, updated on compliance module of CPCB portal		200
	More than 100 reports	200	
	75-100 reports	150	
	50-75 reports	100	
	Less than 50 reports	0	

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

➤ **Rules & Regulations:** The Plastic Waste Management Amendment Rules, 2021, also prohibit manufacture, import, stocking, distribution, sale and use of plastic carry bags having a thickness less than 75 microns with effect from 30th September 2021, and having a thickness less than 120 microns with effect from the 31st December 2022.

List of Banned Single Use Plastic Items			
SN	Items	SN	Items
1	Ear buds with plastic sticks	11	Spoons
2	Plastic sticks for balloons	12	Knives
3	Plastic flags	13	Straw
4	Candy sticks	14	Trays
5	Ice- cream sticks	15	Cutlery such as forks
6	Plastic plates	16	Plastic Invitation cards
7	Cups	17	Cigarette packets
8	Glasses	18	Stirrers
9	Polystyrene (thermocool) for decoration	19	Wrapping or packing films around sweet boxes
10	Plastic or PVC banners less than 100 micron		

Reference: [Press Information Bureau \(pib.gov.in\)](https://pib.gov.in)

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of campaigns on Single Use Plastic ban	Enter number of campaigns on Single Use Plastic ban
2	Number of campaigns on alternatives of plastic	Enter number of campaigns on alternatives of plastic
1 and 2	Details of campaigns on Single Use Plastic ban and alternatives of plastic.	Upload details of awareness activities on ban of plastic use in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs of awareness activities on Single Use Plastics	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
3	Number of complaints registered on CPCB's grievance app in a Local body and subsequently resolved.	Enter number of complaints registered on CPCB's grievance app in a Local body and subsequently resolved.
	Number of daily reports updated (annually) on compliance module of CPCB portal	Enter number of daily reports updated (annually) on compliance module of CPCB portal

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of conducting awareness activities for banning single use plastic/ Use of alternatives of plastic (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted for (Single Use Plastic Ban/Use of alternatives of plastic/Both) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post Link of the awareness activity for banning single use plastic/use of alternatives of plastic (Local body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Activity conducted by (Public Place/Educational Institute/Private Institute/Others) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of participants (Local body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5	6

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक बाबत जनजागृती अभियान

धारणी शहरातील सर्व व्यावसायिकांना, दुकानदारांना, पथविक्रेत्यांना तसेच सर्व नागरिकांना सूचित करण्यात येते की, आपल्या शहरात शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर सर्व वस्तूंचा कायम बंदी घालविण्याची कार्यवाही स्वच्छ भारत व माझी वसुंधरा अभियान अंतर्गत करण्यात आलेली असून, सध्यास्तीतीत ही सदर कार्यवाही सुरूच आहे. केंद्रीय पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाने ऑगस्ट २०२१ मध्ये अधिसूचित केलेल्या सुधारित प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम २०२१ नुसार खालील एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक वस्तू प्रतिबंधित आहेत. पुन्हा आपणायस विनंती करण्यात येत आहे की, शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर वस्तूंचा वापर करू नये. अन्यथा खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

!!! १ जुलै २०२२ पासून धारणी शहरात प्रतिबंधित प्लास्टिक वर घडक कार्यवाही!!!

खालील प्लास्टिक साहित्य निर्मिती, आवात, साठवणूक, वितरण, विक्री व वापरावर बंदी.

- १०० मायक्रॉन पेक्षा कमी प्लास्टिक किंवा पीएचडीसी बॅनर
- प्लास्टिक प्लेट्स, कप, ग्लासेस, कटलरी जसे काटे चम्मच, चाकू, स्ट्रॉ, स्ट्रे, डबळण्या इत्यादी
- मिठाईचे बॉक्स, आरमचण पत्रिका व विंगरेटची पाकिटे यांची प्लास्टिक आवरणे
- आईसक्रीम कांड्या
- प्लास्टिक च्या कांड्यासह, कान-कोरणी, फुस्वासाटी वापरणाऱ्या प्लास्टिकच्या कांड्या, प्लास्टिकचे शेंडे
- कॅम्पोस्टेबल प्लास्टिक (कचरा व नर्सरीसाठीच्या पिशव्या सोडून)
- सर्व प्रकारच्या प्लास्टिक पिशव्या (कॅरी बॅग्स, नॉन बोकन बॅग्स सह) हॅण्डल असलेल्या व नसलेल्या
- थर्मोकॉल पासून बनलेल्या वस्तू (डिश, बाउल्स, कंटेनर/डबळे)

दंडाची तरतूद

पहिला गुन्हा (पहिला प्रसंग)	₹ ५०००/-
प्रसंग दुसरा	₹ १००००/-
प्रसंग तिसरा	₹ २५०००/- व ३ महिने कारावास

श्री.सावन कुमार (भा.प्र.से)
प्रशासक
नगरपंचायत धारणी

श्री.हर्षल सोनवणे
मुख्याधिकारी
नगरपंचायत धारणी

The images are for illustrative purpose only.

1.2.6

Bio-medical Waste Management

Marks
50

Biomedical waste or hospital waste is any kind of waste containing infectious (or potentially infectious) material. It includes waste associated with the generation of biomedical waste that visually appears to be of medical or laboratory origin (e.g., packaging, unused bandages, infusion kits etc.), as well as research laboratory waste containing biomolecules or organisms that are mainly restricted from environmental release. This indicator examines how efficiently, and scientifically local bodies are disposing of bio-medical waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of mechanism for collection, segregation, disinfection and disposal of biomedical waste at CBWTF site of Local body - Location on google map.
- ☐ Agreement with MPCB authorized Bio-medical waste management vendors for collection, transportation and disposal.
- ☐ Logbook of Biomedical Waste disposal.
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	100% health care facilities and medical practitioners are member of Common Bio-medical Waste Treatment Facility (CBWTF)		25
	Yes	25	
	No	0	
2.	Percentage of Biomedical waste disposed scientifically (Relative Marking)		25

1.2.6

Bio-medical Waste Management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Are 100 % of hospitals and doctors of the Local body members of common facility?	Select from the dropdown options (Yes/No)
2	Details of Biomedical Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Biomedical Waste Generated 2. Biomedical Waste Collected 3. Biomedical Waste Processed	Enter the amount of biomedical waste generated, collected and disposed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024.
	Location link of biodegradable segregation site	Upload the google map link of location of biodegradable segregation site
	Logbook of biomedical waste disposal	Upload photos of logbook in compiled PDF on biomedical waste disposal mechanism in compiled PDF format
	Agreement with CBMWTF or MPCB authorized Bio-medical waste management vendors for collection, transportation and disposal	Upload a copy of agreement with CBMWTF or MPCB authorized Bio-medical waste management vendors for collection, transportation and disposal in compiled PDF format
	Geotagged photographs of the biomedical waste segregation site	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.7

E- waste Management

Marks
50

Informal processing of e-waste can lead to adverse human health effects and environmental pollution. It is the duty of the Local body must ensure that e-waste is properly segregated, collected and channelised to authorized dismantlers or recyclers. This indicator analyses the initiatives taken up by the Local body for the scientific disposal of e-waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of awareness activities on proper segregation of E-waste.
- ☐ Agreement with MPCB authorized dismantler or recycler.
- ☐ Mechanism of E-waste collection established in the Local body area. (such as the establishment of a waste collection center, mobile E-waste collection etc.).
- ☐ Details of mechanism for collection of E-waste in the Local body by authorized dismantler/recycler having authorized certification-Logbook.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of E-waste collection and processing.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ List of authorized E-waste recyclers: [Microsoft Word - Authorised E-Waste Dismantlers & Recyclers June 2023 \(mpcb.gov.in\)](https://www.mpcb.gov.in)

Evaluation mechanism			Marks
1	Awareness activities on proper segregation of E-waste (Relative Marking)		10
2	Mechanism for E-waste collection		10
	Yes	10	
	No	0	
3.	Presence of functional collection center		20
	Yes	20	
	No	0	
4	Amount of E-waste processed scientifically/ responsibly (in kg) by authorized dismantler or recycler (Relative Marking)		10

E-waste Functional Collection Centre

‘E- waste’ means electrical and electronic equipment, including solar photo-voltaic modules or panels or cells, whole or in part discarded as waste, as well as rejects from manufacturing, refurbishment and repair processes.

Guidelines for Collection Centres	Functionalities at Collection Centres
Collection Centre may collect and store E-waste, on behalf of producer/dismantler / recycler /refurbisher and, transfer the same to authorised dismantlers/recyclers.	Collection Centre should have weighing equipment for weighing each delivery received by it and maintain a record in this regard.
The collection points/bins can be at designated places where e-waste can be collected from residential areas, commercial complexes, educational and research institutions, and resident welfare associations (RWAs).	Collection Centre should maintain the records of E-Waste collected and account for the same to respective producers.
Mobile collection vans can be used for door-to-door collection of E-waste from organizations, and such vans shall be linked to collection centres.	The storage capacity of any collection centre should be commensurate with the volume of operations (weight and numbers).
Material from collection centres should be sent only to the authorised dismantlers and Recyclers	Collection Centre should necessarily have adequate fire-fighting arrangement, escape routes, for emergency exits.
The number of collection centres should be proportionate and justifiable with the estimated generation for channelization of e-waste	Covered sheds/spaces have to be used for storage of E-Waste.
Producers shall specify details of their own collection centres	Collection Centre should store E-waste product category-wise

Note: Kindly refer to Guidelines on Implementation of E-Waste (Management) Rules, 2016;

<https://cpcb.nic.in/displaypdf.php?id=aHdtZC9HVUIERUxJTkVTX0VXQVNURV9SVUxFU18yMDE2LnBkZg> for more information and updated E-Waste (Management) Rules, 2022; [e-waste rules 2022.pdf \(cpcb.nic.in\)](#) for more information.

1.2.7

E-waste management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of awareness activities conducted on proper segregation of E-waste	Enter total number of awareness activities conducted on proper segregation of E-waste
	Details of the awareness activities conducted on proper segregation of E-waste	Upload details of awareness activities on segregation of E-waste in prescribed excel sheet format
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Mechanism for collection of E-waste	Select from the dropdown options (Yes/No)
		Enter the details about the E-waste collection mechanism
	Details of the mechanism for collection of the E-waste- logbook and work order/Other valid document indicating the collection of E-waste	Upload photos of logbook in compiled PDF and work order/Other valid document indicating the collection of E-waste

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.7

E-waste management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Presence of Functional collection center	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Geotagged photographs of functional MRF centre	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
4	Amount of E-waste processed scientifically (in kg) by authorized dismantler or recycler	Enter amount of E-waste processed scientifically (in kg) by authorized dismantler or recycler
	Is there an agreement with MPCB authorized dismantler?	Upload the copy of the agreement with MPCB authorized dismantler

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.7

E-waste management

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of conducting awareness activities for proper segregation of E-waste (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Social Media Post link for the proper segregation of the E-waste (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of participants at the awareness activity (Local body should only enter numerical values)	Activity conducted at (Public Place/Private Institution/Educational Institution/Other) (Local body should choose an appropriate option from dropdown)
1	2	3	4	5

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

1.2.7 E-waste management

Pune

The images are for illustrative purpose only.

1.2.8

Open Defecation Free (ODF) Status

Marks
50

Open defecation causes soil and water pollution. Government of India (GoI) has given utmost importance to making a behavioural change in the citizens/villagers and making India Open defecation free. This indicator examines whether the local bodies have given importance to making their area Open defecation free.

Details required for supporting progress:

- ☐ Recent valid ODF+, ODF++ or Water+ certification from a competent authority.
- ☐ Valid certificate during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 will be considered for evaluation.
- ☐ Assessment will be done based on ODF+, ODF++ and Water+ status.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	ODF Status		50
	Water +	50	
	ODF ++	40	
	ODF+	20	

1.2.8

Open Defecation Free (ODF) Status

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of ODF status during Majhi Vasundhara 4.0	Select from the dropdown options 1. Water+ 2. ODF++ 3. ODF+
		Upload ODF certificate

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

Air (Vayu)

Total Marks : 1,500*

- AMRUT cities : 1,500 Marks
- Non – AMRUT Cities: 1,300 Marks

***It is applicable only for 43 AMRUT Cities**

2

Air (Vayu)

S/N	Action Points	Marks
2.1	Air Quality Monitoring – MoEFCC Recognized Labs and NABL Accredited Labs	150
2.2	Reduction of Air Pollution	
2.2.1	Initiatives Towards Banning of Firecrackers	150
2.2.2	Promotion of Good Habits in Citizen - Creation of Cycling Track	100
2.2.3	C&D Waste Management	100
2.3	Effective Implementation of EV Policy	
2.3.1	Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles	500
2.3.2	EV Charging Stations	100
2.4	Awareness on Climate Change	200
2.5	Compliance with Race to Zero (For AMRUT Cities only)*	200*
Total		1,500*

*It is applicable only for 43 Amrut Cities

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC Recognized Labs and NABL Accredited Labs

Marks
150

Breathing clean air is fundamental to living a healthy life. However, due to many reasons, the quality of air has been continuously deteriorating, impacting millions of people. This indicator aims to encourage local bodies to monitor the air quality of their own area and take initiatives to improve the same.

Details required for supporting progress:

- ☐ Air quality monitoring (PM_{2.5}, PM₁₀, SO₂ and NO_x) report from MoEFCC/NABL accredited laboratories –
 - 24 hours continuous monitoring
 - Air Quality Index
 - Monitoring should be taken at the most congested area with high air pollution
- ☐ Minimum 1 month gap between two reports.
- ☐ Geotagged photograph (size 1 to 2 MB) of continuous Ambient Air Quality Monitoring Stations, and their location details.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism				Marks
1.	Air quality monitoring report from – MoEFCC recognized/NABL accredited labs			100
	Amrut	Non-Amrut		
	▪ 8 Reports or more	▪ 6 Reports or more	100	
	▪ 6 Reports	▪ 3 Reports	50	
	▪ 5 Reports	▪ 2 Reports	25	
	▪ Less than 5 Reports	▪ Less than 2 Reports	0	
2.	Number of Air Quality Monitoring stations, including visible public display (Relative Marking)		50	50
	Number of Air Quality Monitoring stations, without visible public display (Relative Marking)		30	

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC Recognized Labs and NABL Accredited Labs

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Air Quality Monitoring Reports	Enter number of monitoring reports prepared from accredited labs
	Date of monitoring	Enter the date of monitoring
	Name of the MoEFCC/NABL accredited lab	Enter the names of MoEFCC/NABL accredited labs
	Air Quality Index	User should enter Average Air Quality Index calculated for each month in numerical form. The formula is "Sum of AQI values of each day of a month/no. of days of the month".
	Air quality monitoring report	Upload the Air quality monitoring report for different months
	Location of the Monitoring Station	Enter google map link of the location of where monitoring was done
2	Total Number of Air Quality Monitoring stations, including visible public display	Enter total Number of Air Quality Monitoring stations, including visible public display
	Total Number of Air Quality Monitoring stations, without visible public display	Enter total Number of Air Quality Monitoring stations, without visible public display
	Geotagged photographs of Air Quality Monitoring Stations	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC Recognized Labs and NABL Accredited Labs

The images are for illustrative purpose only.

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Marks
150

Firecrackers are burnt to commemorate different occasions/festivals. However, they have high quantity of Carbon and Sulphur, and release a range of toxic gases which are harmful to plants and animals both. This indicator aims to encourage local bodies to curb the use of firecrackers for the betterment of the environment.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of order - banning the sale and use of firecrackers by local bodies.
- ☐ Geotagged Photographs (Size 1 to 2 MB) of events indicating promotion of green festivals.
- ☐ Details of awareness events in prescribed excel sheet.
- ☐ Air Quality Monitoring Report- On the evening / Next morning of the festival - from MoEFCC/NABL accredited laboratories.
- ☐ National Air Quality Index: https://app.cpcbccc.com/AQI_India/
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Copy of order – ban on sale and use of firecrackers		25
	Yes	25	
	No	0	
2.	Number of awareness event/initiative taken up by Local body (Relative Marking)		50
3.	Air Quality Monitoring Report on the evening /Next morning of the festival - with AQI as per the National Air Quality Index		75
	0-100 (Good/Satisfactory)	75	
	101-200 (moderate)	50	
	201 -500 (Poor/Very Poor/Severe)	0	

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Is there an order for banning of firecrackers issued by the Local body?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Order issued for the banning of the fire-crackers.	Upload the order which was published for banning of firecrackers
2	Total number of awareness events taken up by the Local body.	Enter the total number of awareness activities taken up by the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of awareness event/initiative taken up by Local body	Upload details of awareness activities on banning of firecrackers in prescribed excel sheet format
	Geotagged Photographs of celebration of green festivals/banning activities	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
3	Has Air Quality Monitoring Report on the evening/next morning of the festival- with AQI prepared?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Air Quality Monitoring Report on the evening/next morning of the festival- with AQI	Upload the report of air quality monitoring on the evening/next morning of the festival.
	Date of the festival	Enter the date on which the festival was celebrated
	Name of the festival	Enter the name of festival
	AQI as per the National Air Quality Index	Enter Air Quality index number as per report

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of awareness initiatives for banning of firecrackers (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted at (Public Places/Private Institutes/Educational Institute/Local Community/Others) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post link for the awareness activities for banning of firecrackers (Local body should enter valid link of their social media post. Such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of participants (Local body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

2.2.2

Promotion of Good Habits in Citizen - Creation of Cycling Track

Marks
100

Non-motorized transport can reduce air pollution to a major degree. Cycle is one of the most affordable, non-motorized transport used by Indians since ages. Lack of infrastructure like accessible road for cycling etc. demotivates citizens to use cycle in their day-to-day affairs. This indicator analyses the efforts taken by the local body to ensure creation of cycling track along the main roads to promote cycling.

Details required for supporting progress:

- ☐ Location Details: Full address, Location of the project on google map with length of newly created Cycling Track (in Km)
- ☐ Cycling tracks created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 and newly created in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 should be obstruction-free (free of parking etc.), and maintenance
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) before and after the creation of cycling track
- ☐ Copy of work order and completion certificate.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (applicable only for upkeep)

Evaluation mechanism			Marks
Promotion of good habits			100
1.	Length of newly created obstruction free Cycling Track (in Km) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	75	
2.	Upkeep: Length of obstruction free Cycling Track created (in Km) during MVA 1.0, 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)	25	

2.2.2

Promotion of Good Habits in Citizen - Creation of Cycling Track

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Location/Address of the cycling track	Location where the cycling tracks are constructed/developed along with provisions for google link
	Length of the cycling track in Km	Enter the length of each cycling track
	Geotagged photograph of the cycling track	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Copy of Work order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Total cumulative length of all cycling tracks (in Km)	Enter the total length of all the cycling tracks (in Km)
2	Cumulative Length of the cycling track created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0 in Km	Enter the total length of each cycling track
	Cumulative Length of the cycling track created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 in Km	Enter the total length of each cycling track
	Cumulative Length of the cycling track created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 in Km	Enter the total length of each cycling track
	Geotagged photograph of the cycling track	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

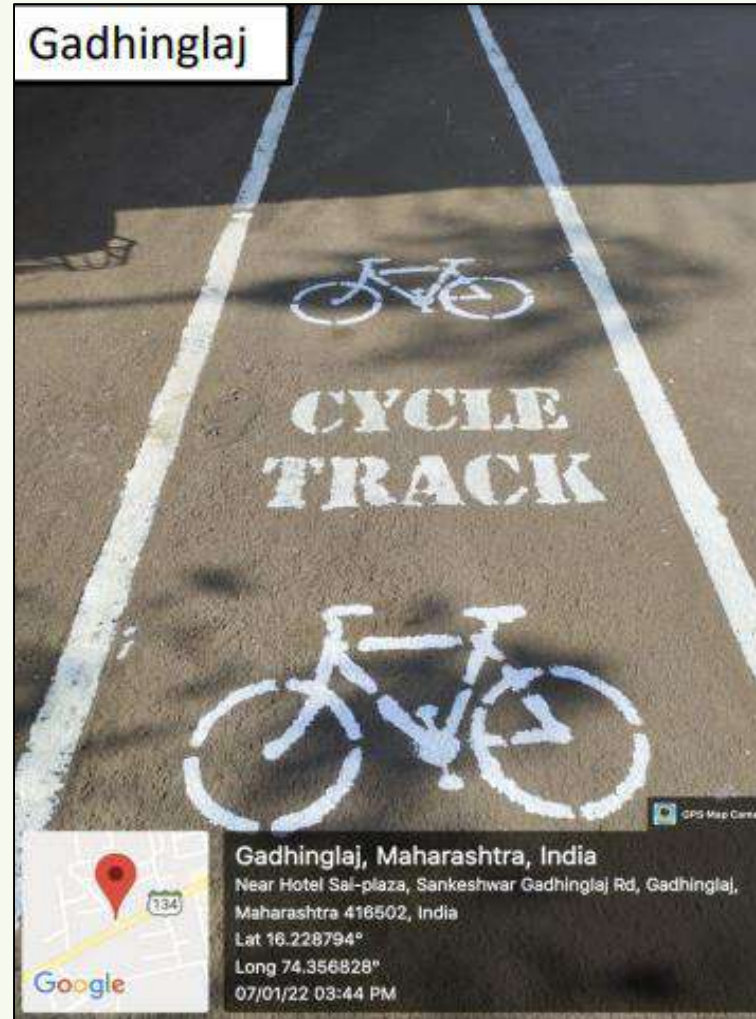

2.2.2

Promotion of Good Habits in Citizen - Creation of Cycling Track

Mira Bhaingar Municipal Corporation

The images are for illustrative purpose only.

2.2.3

C&D Waste Management

Marks
100

30 percent of air pollution is caused due to dust which emanates from construction sites. Scientific management of Construction and Demolition (C&D) waste plays a key role in reducing air pollution. The Construction and Demolition Waste Management Rules, 2016 recommends local bodies to “ensure proper management of construction and demolition waste within its jurisdiction.” This indicator will analyze the efforts taken by the local bodies to manage their C&D waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of identified land/area for C&D waste storage and dedicated vehicles for collection of waste
- ☐ Classification of segregated C&D waste
- ☐ Total C&D waste collected and reused in tonnes (with logbook)
- ☐ Construction sites should be appropriately covered with fine mesh to control dust pollution at construction sites.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of C&D Waste Management process
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Identification of land/area for C&D waste storage	20
2.	Dedicated vehicles for collection	20
3.	Segregation of C&D waste	20
4.	Percentage of C&D waste reused (Relative Marking)	20
5.	Percentage of construction sites having appropriate cover (Relative Marking)	20

2.2.3

C&D Waste Management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Location of the land identified for C&D storage.	Enter the location where the C&D waste is dumped/stored.
	Area of the land in acres	Enter the area of the land in Acres for the above mentioned locations
2	Total number of vehicles assigned for the collection of the C&D waste	Enter the total number of vehicles dedicated for transportation of C&D waste
	Details of the vehicles assigned for the collection of the C & D waste	Upload details of the vehicles assigned for the collection of the C&D waste
3	Category in which C&D waste is segregated	Select the category in which C&D waste is collected during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period i.e. from (1 April 2023 to 31 March 2024)
	Total C&D waste collected in tones	Enter the total amount of C&D waste collected during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period i.e. from (1 April 2023 to 31 March 2024)
	Geotagged photographs of C&D waste management process	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
4	Amount of C&D waste recycled and reused in tones	Enter the total amount of C&D recycled/reused collected during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period i.e. from (1 April 2023 to 31 March 2024)
5	Number of construction sites in the Local body	Enter number of construction sites in the Local body
	Number of construction sites having appropriate cover	Enter number of construction sites in the Local body having appropriate cover

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

**Marks
500**

E-transportation is one of the most promising technologies to alleviate fossil fuel dependency, reduce greenhouse gas emission, and improve energy efficiency. The Maharashtra State Electric Vehicle Policy, 2021 was introduced with an objective to “accelerate adoption of Battery Electric Vehicles (BEVs) in the state so that they contribute to 10% of new vehicle registrations by 2025”. This indicator highlights the initiatives taken up by the Local body for the promotion of electrification of vehicles on road.

Details required for supporting progress:

- ☐ Detailed information from concerned RTO should include –
 - Numbers of registered EVs (Two-wheeler [2W], Three-wheeler [3W] and Four-wheeler [4W]) , Public transportation (Buses) in Local body area.
 - Number of EVs purchased by Local body.
- ☐ As two-wheelers with a capacity of 250 watts do not require registration with the RTO, details of EVs purchased from the system selling such EVs will be considered
- ☐ Number of vehicles in Local body used for public transport.
- ☐ Number of EV vehicles used for public transport- Buses, Cabs, Taxis.
- ☐ Number of EV vehicles used for last mile delivery/logistics - e-commerce/food delivery etc.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	EVs registered in Local body area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		300
	2W EV	50	
	3W EV	50	
	4W EV	100	
	Buses EV	100	
2.	EVs purchased/hired by Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		100
3.	% of EV Public Transport (Relative Marking)		50
	10% - 15% or more	50	
	7% - 10%	40	
	5% - 7%	25	
	Less than 5%	0	
4.	% of EV last mile delivery (Relative Marking)		50
	10% - 15% or more	50	
	7% - 10%	40	
	5% - 7%	25	
	Less than 5%	0	

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	EVs registered in Local body area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of EVs registered in the Local body
	Number of Electric two wheelers in the Local body	Enter number of two wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of Electric three wheelers in the Local body	Enter number of three wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of Electric four wheelers in the local bodies	Enter number of four wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of EV buses in the Local body	Enter number of EV bus registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	EV purchase report from the nearest R.T.O office	1) Upload detailed R.T.O report of EV purchased by each body for EVs above 250W 2) Upload vendor letter for two-wheelers with capacity less than 250 W.
	EVs purchased/hired by Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total EVs registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
3	Total number of Vehicles used for Public transport.	Enter the Number of Vehicles used for Public transport.
	Number of EVs used as a public transport	Enter the Number of EVs used for Public transport.
	Report of number of EVs used as public transport	Upload detailed R.T.O report of number of EVs used as public transport
4	Total number of Vehicles used for Last mile delivery.	Enter the Number of Vehicles used for Last mile delivery.
	Number of EVs used as a Last mile delivery	Enter the Number of EVs used for Last mile delivery.
	Report of number of EVs used as last mile delivery	Upload detailed R.T.O report of number of EVs used as last mile delivery

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

The images are for illustrative purpose only.

2.3.2

EV Charging Stations

Marks
100

Transport is the major cause of air pollution. Being an inseparable part of the urban life, it can not be avoided. However, adoption of Electric Vehicles can curb the pollution level in the cities. One of the constraints in the adoption of EVs is the non-availability of the EV infrastructure. Therefore, it is important to converge efforts towards provisioning EV infrastructure. This indicator aims to analyze the efforts taken by local bodies to develop EV infrastructure by creating EV charging stations.

Details required for supporting progress:

- ☐ Location Details: Full address, Location of the EV Charging station on google map- in prescribed excel format.
- ☐ Copy of electricity bill of EV charging stations.
- ☐ *Maharashtra EV Policy:*
<https://maitri.mahaonline.gov.in/PDF/EV%20Policy%20GR%202021.pdf>
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of EV charging stations.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		30
	Two Wheelers	15	
	Four Wheelers	15	
2.	Upkeep: Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)		20
	Two Wheelers	10	
	Four Wheelers	10	
3.	Total number of functional charging points available at charging stations. (Relative Marking)		20
4.	Number of charging stations with renewable energy supply (Relative Marking)		30

A : EV Charging is Classified into Four Charging Modes:

Mode 1 pertains to Alternate Current (AC) charging using a standard socket outlet and its use is not recommended.

Mode 2 pertains to AC charging using a standard socket outlet with inbuilt protection and control capability. It is typically used for home charging.

Mode 3 pertains to AC charging having a separate device to supply power to the EV and is used for commercial or public charging.

Mode 4 pertains to Direct Current (DC) charging having a separate device to supply power to the EV and is used for commercial or public charging.

B : The categorization of EV charging by power level (power ratings) is given below:

	Power(P) level	Current type	Compatible EV segments
Normal Power charging	$P \leq 7\text{kW}$	AC & DC	E-2Ws, E-3Ws, E-cars, other LCVs (up to 1 ton)
	$7\text{kW} < P \leq 22\text{kW}$	AC & DC	
High power charging	$22\text{kW} < P \leq 50\text{kW}$	DC	E-cars, LCVs and MCVs (1-6 tons)
	$50\text{kW} < P < 200\text{kW}$	DC	

Reference: <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-08/HandbookforEVChargingInfrastructureImplementation081221.pdf>

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of EV charging stations created for Two Wheelers during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of EV charging stations for Two Wheelers
	Number of EV charging stations created for Four Wheelers during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of EV charging stations for four Wheelers
	Work order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
2	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
3	Number of functional charging points	Enter Total Number of functional charging points in the Local body

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Total Number of Charging station in the Local body	Enter Total Number of Charging station in the Local body
	Number of charging stations with renewable energy	Enter Number of charging stations with renewable energy
1,3 and 4	Details of the EV charging stations	Upload details of EV charging stations, number of functional charging points and EV charging stations with use of renewable energy in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs of EV charging point	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the EV Charging Station created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter in text format)	Date of Installation of the EV Charging Station (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the EV Charging point (Local body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of EV Charging point (Local body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5
Latitude of the EV Charging Station	Longitude of the EV Charging Station	EV Charging point used for (2 Wheelers/4 Wheelers/Both) (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of functional charging points available at Charging Station (Local body should only enter numerical values)	Does the Charging Station uses renewable sources of energy? (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

The images are for illustrative purpose only.

2.4

Awareness on Climate Change

Marks
200

Climate change refers to long-term shifts in temperature and weather patterns in a region. Such changes can be natural or anthropogenic. However, studies suggest that the temperature of the Earth has been increasing for the last 100 years due to the rise in GHG emissions. Through this indicator, local bodies will be evaluated based on the activities organized by them to create awareness regarding Climate Change.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public awareness activities taken up- Half yearly, details required in prescribed excel format.
- ☐ Citizen participation details in prescribed excel format- Half yearly.
- ☐ Awareness activities organized, as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate will be considered for evaluation. (Ref. Guidelines for reference)
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB) of events
- ☐ Completion of Course of Youth Leadership for Climate Action online course by UNICEF and Department of Higher and Technical Education, GoM - list of youth (Age group 15 to 29 years) with course completion certificates.
- ☐ **Note: Course link for Youth Leadership for Climate Action - <https://www.mahayouthnet.in/s/store>**
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of events organized to create awareness regarding climate change during:		100
	First half (April to Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	
	Second half (Oct to March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	
2.	Number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action (Relative Marking)		100

2.4

Awareness on Climate Change

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of events organized to create awareness regarding climate change during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events organized to create awareness regarding climate change during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of events organized to create awareness regarding climate change during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events organized to create awareness regarding climate change during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of events organized to create awareness regarding climate change	Upload details of events organized to create awareness regarding climate change in prescribed excel sheet format
2	Number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action	Enter number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action
	Certificates of completion of course	Upload completion certificated in compiled PDF format.

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.4

Awareness on Climate Change

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the awareness activity regarding climate change (Local body should only enter alphanumerical values)	Date of the awareness activity (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted in which half of the Abhiyan Period [First (April-September)/Second(October-March)] (Local body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media link of the awareness activity (Local body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

2.5**Compliance with Race to Zero (for AMRUT Cities only)*****Marks
200**

Race to Zero is a global campaign to build momentum around the shift to a decarbonized economy discussed in COP26, where governments pledge to strengthen their contributions to the Paris Agreement. It mobilizes a coalition of leading net zero initiatives to commit to achieve net zero emissions by 2070.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of email received for successful registration of #RaceToZero commitment.
- ☐ Reporting on CDP platform –annually
- ☐ Copy of list of attendee’s along with their invitation letter
- ☐ Details of workshops/events in prescribed excel format.

CDP is the global reporting platform for the Race to Zero campaign. Existing members of the campaign must report their progress annually to CDP through the 2022 States and Regions Questionnaire:

<https://www.cdp.net/en/india>

Evaluation mechanism		Marks
1.	Reporting on CDP Portal	100
2.	Number of workshops / Events on Climate Action attended by head/representatives of Amrut Cities which are organized by Gol, GoM, C40, WRI, and other partners (Relative Marking)	100

*** This indicator is applicable for 43 Amrut Cities only**

2.5

Compliance with Race to Zero (for AMRUT Cities only)*

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Has your AMRUT City participated in race to zero campaign?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	PDF document of the emails for successful registration of #RaceToZero commitment.	Upload a PDF document of the emails for successful registration of #RaceToZero commitment.
2	Number of workshops /Events on Climate Action attended by head/representatives of Amrut Cities which are organized by GoI , GoM ,C40, WRI, and other partners	Enter number of workshops / Events on Climate Action attended by head/representatives of Amrut Cities which are organized by GoI , GoM , C40, WRI, and other partners
	List of attendees with invitation letters	Upload invitation letters and list in compiled PDF format
	Details of workshops/Events on Climate Action	Upload details of workshops/Events on Climate Action in prescribed excel sheet format

Note- Information to be filled in MIS should be in English only.

2.5

Compliance with Race to Zero (for AMRUT Cities only)*

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the workshop/event on climate action (Local body should only enter alphanumerical values)	Date of the workshop/event (Local body should only enter date in DD-MM-YY format)	Workshop/Event organized by (Government/Public Institutions/Private Institutions/Others) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Number of participants/attendees (Local body should only enter whole number.)	Social Media link of the workshop/event (Local body should enter valid link of their social media post. such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5	6

Note- Information to be filled in Excel should be in English only.

2.5

Compliance with Race to Zero (for AMRUT Cities only)*

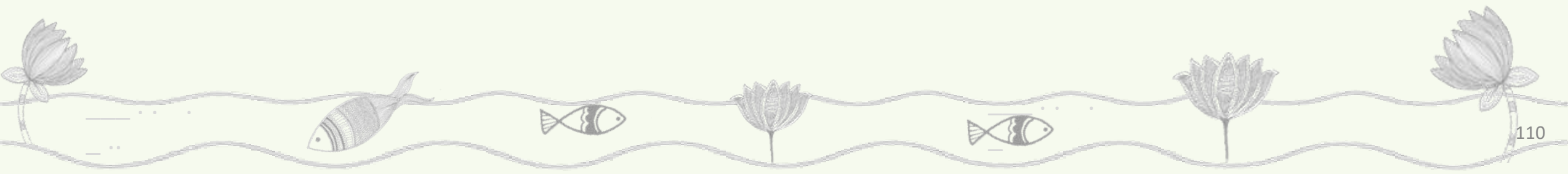

The images are for illustrative purpose only.

Water (Jal)

Total Marks: 1,200

3

Water (Jal)

S/N	Action Points	Marks
3.1	Water Resource Conservation and Rejuvenation	200
3.2	Fresh Water Consumption Monitoring & Reduction	
3.2.1	Water Audit for Public Buildings	100
3.2.2	Water Audit for Water Supply System	100
3.3	Rainwater Harvesting & Percolation	
3.3.1	Rainwater Harvesting in Public Buildings	150
3.3.2	Rainwater Percolation Pits	50
3.4	Well Rejuvenation	100
3.5	Sewage Treatment and Reuse of Treated Water	150
3.6	Reduction of Water Pollution during Festivals	100
3.7	Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals	150
3.8	Wetland Conservation	100
Total		1,200

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

Marks
200

Water is a precious resource that sustains life on earth. However, in the past few years, injudicious water consumption has put relenting stress on our water bodies. Therefore, it is crucial to take steps towards their conservation to minimize the effects of water shortages and build a better defense against future drought. This indicator analyses how the local water resources (Lakes, Rivers, and Wells etc.) are being conserved by the local bodies.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0- details in prescribed excel format.
- ☐ Location of waterbodies which were rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 on google map.
- ☐ Estimation of water storage capacity added through rejuvenation of existing waterbodies.
- ☐ Physical and financial progress brief- Work Order and Completion Certificate.
- ☐ Copy of Measurement Book- for all works undertaken during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
2.	Upkeep: Number of waterbodies rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)	50
3.	Water storage capacity added through rejuvenation of existing waterbodies (<i>in Cubic meter</i>) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of waterbodies in the Local body	Enter total number of waterbodies in the Local body
	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work.	Upload details of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed Excel workbook
	Geotagged Photographs of rejuvenated waterbodies during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MOU).

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
3	Water storage capacity added through rejuvenation of existing waterbodies	Enter Water storage capacity added through rejuvenation of existing waterbodies in Cubic meter
	Copy of Measurement Book	Upload copy of measurement book

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter in text format.)	Date of completion of the rejuvenation the water body (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5
Amount of silt removed in cubic meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body can also enter decimal values)	Water Storage Capacity added through rejuvenation of the water body (in cubic meters). (Local body can also enter decimal values)	Date of the work order for the conservation and rejuvenation of the water bodies. (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the conservation and rejuvenation of the water bodies	Financial Brief of the water conservation and rejuvenation of the water bodies.
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

The images are for illustrative purpose only.

3.2.1

Water Audit for Public Buildings

Marks
100

Water auditing is an effective tool for water management. It is a process of quantifying water flows in simple or complex systems, with the purpose of improving efficiency and to reduce water loss. This indicator encourages local bodies to monitor their potable water usage and take initiatives to reduce the wastage of fresh water.

Details required for supporting progress:

- ☐ List of government buildings where water audit was conducted in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 - details in prescribed excel format.
- ☐ Executive summary of water audit report from authorized institute/ organizations- conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Documentary evidence for implementation of water audit recommendation (work order/completion certificate etc.)
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
1.	% of govt. buildings with water audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		50
	100%	50	
	75% - 100%	40	
	50% - 75%	25	
	25% - 50%	15	
	Less than 25%	0	
2.	Percentage of buildings where water audit recommendations are implemented (Relative Marking)		50

3.2.1

Water Audit for Public Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of government buildings in the Local body.	Enter total number of government buildings in the Local body
	Total number of govt. buildings with water audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of government buildings with water audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of water audit in the government buildings	Upload details of water audit in the government buildings in prescribed excel sheet format
2	Total number of buildings where recommendations of water audit report were implemented	Enter total number of buildings where recommendations of water audit report were implemented
	Details of water audit report from authorized institute/ organizations- conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload the compiled PDF of water audit report
	Executive summary of authorized document for implementation of recommendations of water audit.	Upload the compiled PDF of executive summary of authorized document for implementation of recommendations of water audit .

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.2.1

Water Audit for Public Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the Government Building with water audit report during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 & Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Dates of conducting water audit in the government buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 & Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the government building with water audit report (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link with water audit report (Local body should enter valid Google map link.)
1	2	3	4	5
Latitude of the government building	Longitude of the government building	Name of the entity which conducted water auditing (Local body should only enter in text format.)	Recommendations provided by the water auditing entity. (Local body should only enter alphanumerical values.)	Implementation of the recommendation of the completed water audit report. (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.2.2

Water Audit for Water Supply System

Marks
100

Water auditing is an effective tool for water management. This indicator encourages local bodies to monitor their potable water usage and take initiatives to reduce the wastage of fresh water.

Details required for supporting progress:

- ☐ Water Audit executive summary report of the water supply system conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Work order for water audit and recommendations implementation
- ☐ Certificate of completion of Water Audit
- ☐ Work completion certificate
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Water audit of water supply system carried out conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and/or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		75
	Yes	75	
	No	0	
2.	Water audit recommendations implemented		25
	Yes	25	
	No	0	

Benefits of Water Audit

(a) Efficient Maintenance of the water supply system: Repaired leaks, reliable supply system, and a better supply network have many benefits. Some of these benefits are:

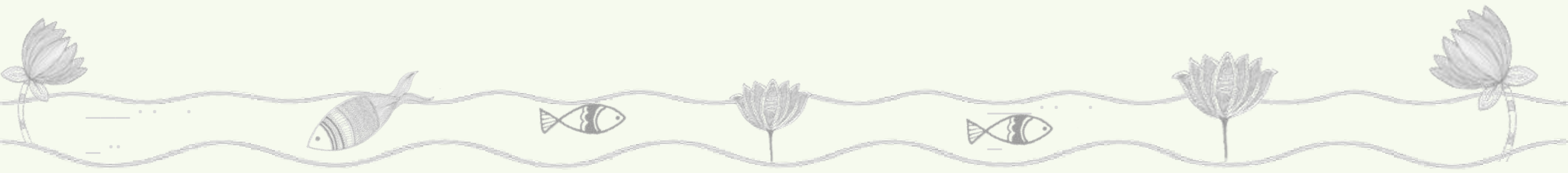
- Saving delivery power costs
- Reduced breakdown of pipes
- Improved quality of water
- less wastage of treated water

(b) Financial benefit:- It reduces the treatment and pumping costs.

(c) Increased Knowledge of the Distribution System:- In the process of conducting Water Audit, distribution personnel becomes familiar with the distribution system thoroughly. This helps in quick response to emergencies such as main breaks.

(d) More Efficient Use of Existing Supplies:- Water Audit can lead to increased efficiency of existing supplies. This is cost-effective as it defers construction of new water facilities.

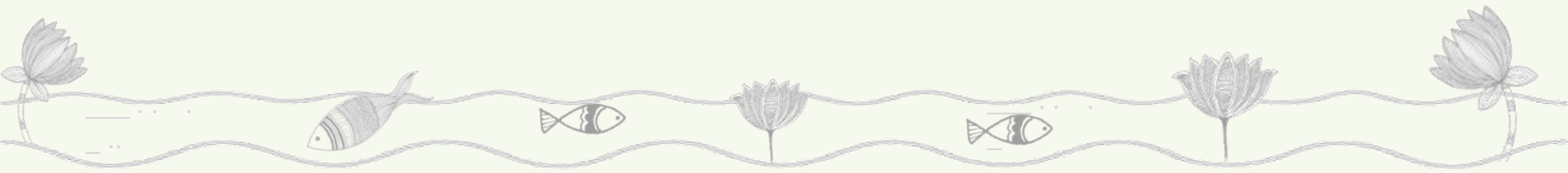
(e) Enhancing Public property and Public relations:- Improved maintenance of a water distribution system helps to reduce of property damage. Public also appreciates authorities focusing on safeguarding public health through water audit.

Organizations Involved with Water Auditing:

- 🐟 Confederation of Indian Industries (CII) - CII - Triveni Water Institute: <https://knowledgeplatform.cii-twi.in/water-audit>
- 🐟 National Productivity Council (NPC) - https://www.npcindia.gov.in/NPC/User/water_audit
- 🐟 PHD Chamber of Commerce and Industry - <https://www.phdcci.in/preliminary-water-audit-form/>
- 🐟 Groundwater Surveys & Development Agency -
<https://gsda.maharashtra.gov.in/english/#:~:text=As%20per%20the%20agreement%2C%20the,the%20State%20throu,gh%20various%20schemes.>
- 🐟 Governmental Engineering and science colleges and Universities.

3.2.2

Water Audit for Water Supply System

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Is water audit for water supply system of the Local body conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 or Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Executive summary of the water supply system audit of the local body	Upload executive summary of the water audit conducted for water supply system
2	Are water audit recommendations for water supply system implemented ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.1

Rainwater Harvesting in Public Buildings

Marks
150

Rainwater harvesting (RWH) is a simple technique to collect and store rainwater that runs off from rooftops, parks, roads, open grounds etc. for groundwater recharge or later use. This indicator will analyze the initiatives by the Local body to harvest rainwater.

Details required for supporting progress:

- ☐ List of public buildings with rooftop rainwater harvesting projects in prescribed excel format.
- ☐ Location of the public buildings on google map where RWH was done.
- ☐ For this indicator, public buildings will refer to any commercial or non-commercial establishment except residential buildings. It will include- government buildings, educational buildings, shopping complexes, hospitals etc.
- ☐ Rainwater Harvested should be reported in Cubic meter; **1 Cubic meter = 1000L**
- ☐ A Rainwater Harvesting system comprises of: (as defined by Jal Shakti Abhiyan)
 - A system or catchment from where water is captured for storage;
 - A system of pipes/ducts to carry the harvested water to the storage facility;
 - Filter unit for removal of dirt that comes with rainwater; and
 - Storage tank or groundwater recharging structures.
- ☐ Rainwater Systems verified and certified by the local bodies will be considered for evaluation. Local Bodies to ensure:
 - Functional Status of the RWH systems.
 - Catchment area/ rooftop of the RWH systems.
 - Leakages / broken pipes should be avoided
 - Availability of Percolation Points.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Percentage of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed before and during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		100
	100%	100	
	75% - 100%	75	
	50% - 75%	50	
	Less than 50%	0	
2.	Rainwater harvested during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (in Cubic meter) (Relative Marking)		50

How to Calculate Rainwater Harvested

The formula for calculating the amount of rainwater harvested annually is given as follows:

If, Q = Amount of Rainwater which can be harvested in Liters,

M = Mean Annual Rainfall in millimeters (mm),

A = Catchment area in square meters, (sq m)

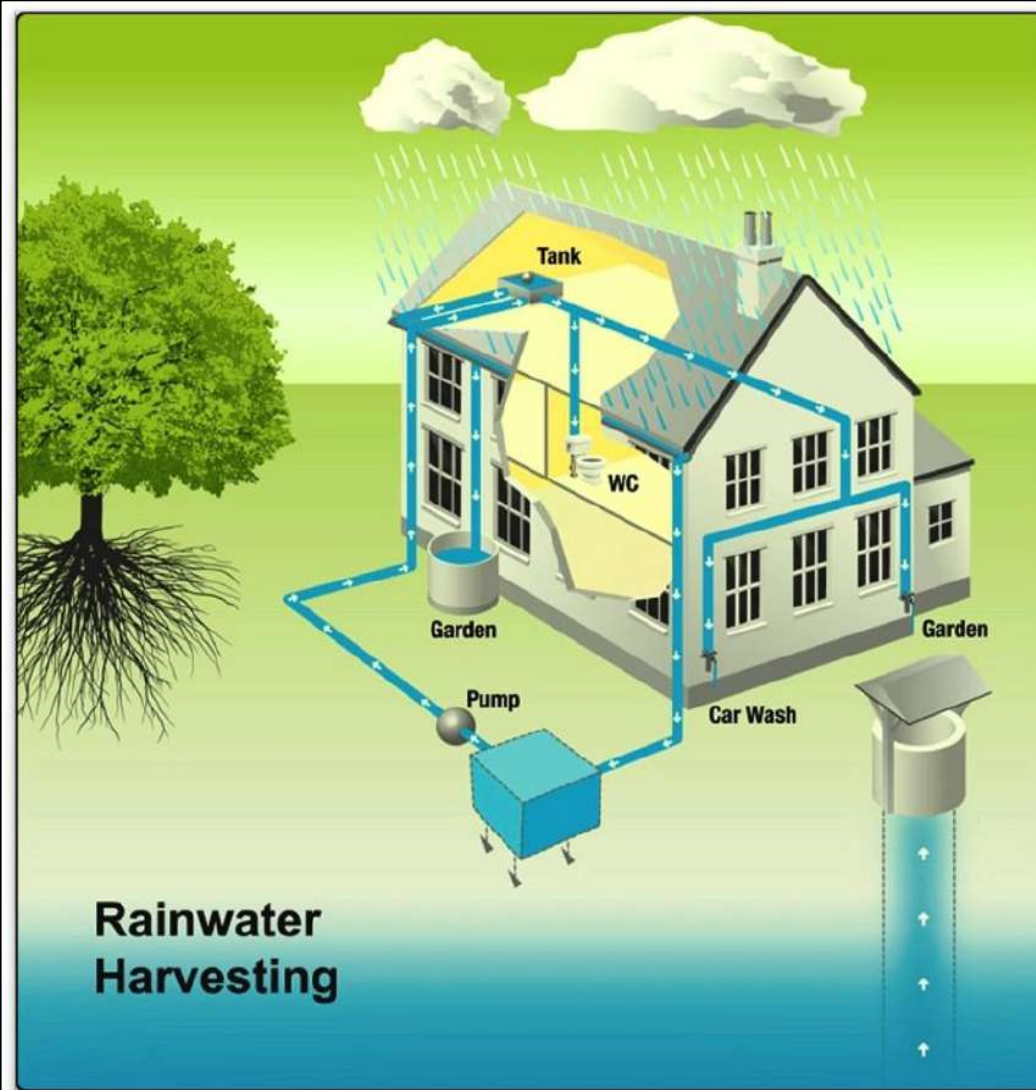
R = Runoff coefficient, losses due to unavoidable small leakages in the gutter downpipe system, or rainfalls that are too light to produce sufficient runoff or a possible overflow of gutters in the case of an extreme downpour.

Then,

$$Q = M \cdot A \cdot R,$$

The Runoff coefficient varies with the type of rooftop material, the type of materials and their runoff coefficient are given below.

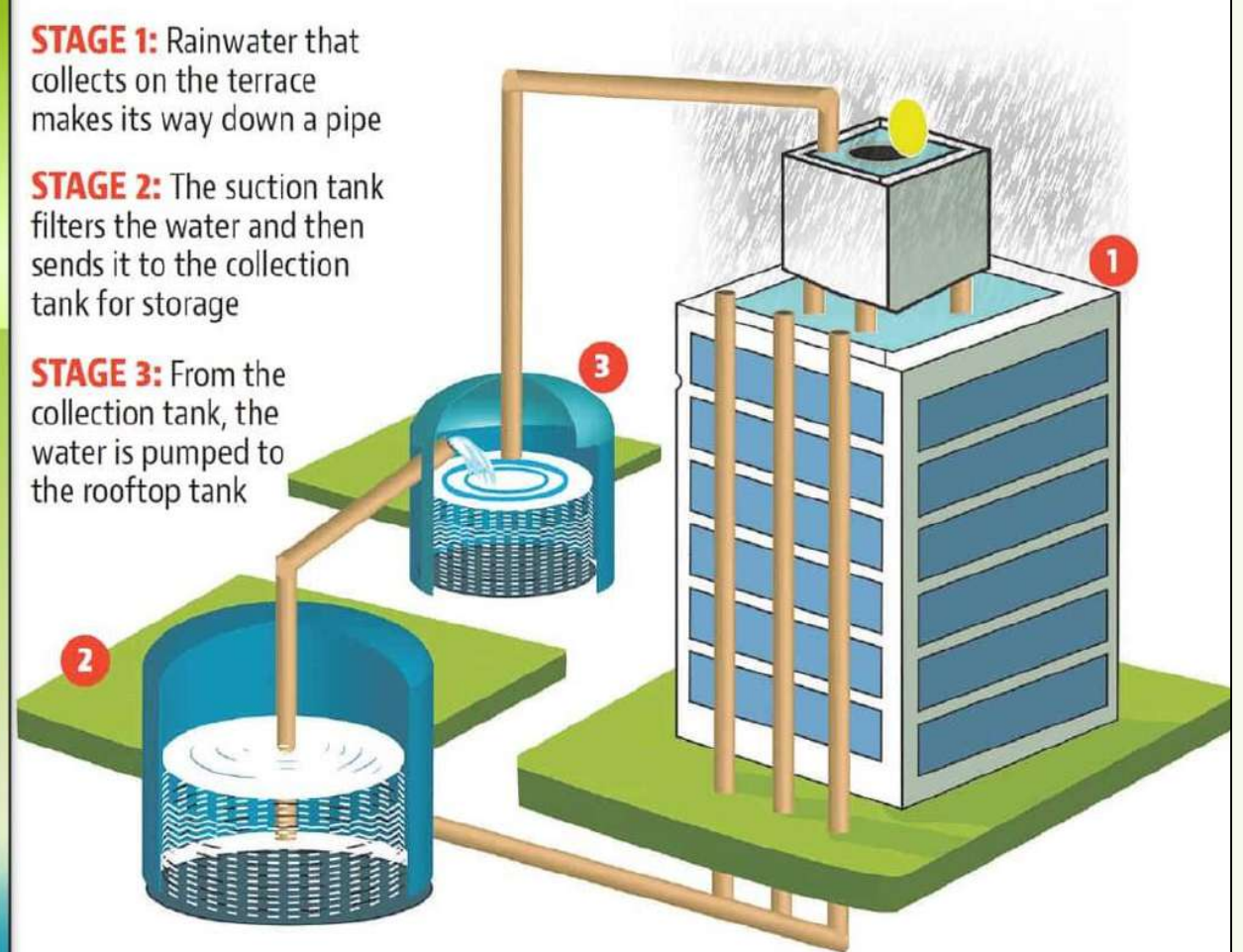
Type	Runoff Coefficient
Galvanized iron sheet	>0.9
Corrugated Metal sheets	0.7-0.9
Tiles	0.8-0.9
Concrete	0.6-0.8
Brick Pavement	0.5-0.6
Rocky Natural Catchment	0.2-0.5
Soil with slope	0-0.3
Green Areas	0.05-0.1

STAGE 1: Rainwater that collects on the terrace makes its way down a pipe

STAGE 2: The suction tank filters the water and then sends it to the collection tank for storage

STAGE 3: From the collection tank, the water is pumped to the rooftop tank

3.3.1

Rainwater Harvesting in Public Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of public buildings in the Local body.	Enter number of public buildings in the Local body.
	Total number of the of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Stage wise geotagged photographs of the rainwater harvesting system	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Total amount of the Rainwater Harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in cubic meters	Enter total amount of the Rainwater Harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in cubic meters
	Details of the public buildings with Rainwater Harvesting System	Upload details of public buildings with Rainwater Harvesting System in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.1

Rainwater Harvesting in Public Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Public building with rooftop rainwater harvesting system installed during (Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local body should only enter alphanumerical values.)	Dates of installation of Rainwater Harvesting system. (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5

Google Map Location Link of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local body should enter valid google map link.)	Latitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Longitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Total amount of rainwater harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (in Cubic meter) (Local body can also enter decimal values)	Project cost for the Rainwater Harvesting system in "Rs" (Local body can also enter decimal values)	Is there any utility of the harvested rainwater? (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Marks
50

Rainwater percolation is a simple technique to facilitate groundwater recharge through infiltration of the surface run off. This indicator evaluates the initiatives taken by the local bodies to ensure groundwater recharge through rainwater percolation pits.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of new percolation pits created during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in the prescribed excel format
- ☐ Copy of work order/ MoU with NGO/corporations for creation of percolation pits.
- ☐ Capacity of the project and project brief.
- ☐ Location of the percolation pits on google map.
- ☐ Stage wise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Percolation pits not connected to rainwater harvesting projects will be considered for evaluation.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	25
2.	Upkeep: Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)	25

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of new percolation pits connected to Rainwater Harvesting System	Enter the total number of percolation pits which are connected to Rainwater Harvesting system
	Work order or MOU with NGO /Corporates	Upload the compiled PDF of work order or MoU with NGO /Corporates
	Capacity of rainwater percolation pits	Enter capacity of rainwater percolation pits
	Stagewise geotagged photographs of the percolation pits	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of rainwater percolation pits	Upload details of rainwater percolation pits in prescribed excel sheet format
2	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged photographs of maintained percolation pits	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of creation of the percolation pit (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the percolation pit created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the percolation pit created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should enter valid google map link.)	Latitude of the percolation pit
1	2	3	4	5

Longitude of the percolation pit	Percolation pit created by (Local body/private institution/educational institute/local communities/others) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Work order number for creation of the Percolation Pit	Date of the work order for creation of percolation pit (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Financial Brief for the construction of the percolation pit	Capacity of the percolation pit created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in Cubic meters (Local body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Marks
100

Wells have been a very important source of groundwater since historic times. In local bodies, wells played a crucial role as a source of drinking water and a conduit for groundwater recharge. Due to technological upgradation and urbanization, this traditional system was neglected, and many wells have dried up or have become garbage dumping sites. This indicator encourages the local bodies to revive their traditional wells and examines the efficiency of their efforts.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of all wells in the Local body: mapped and geotagged.
- ☐ Number of dysfunctional wells in the area of Local body.
- ☐ Number of projects taken up for rejuvenation/recharge
- ☐ Location of the project site on google map.
- ☐ Work order for the rejuvenation of wells and maintenance report.
- ☐ Copy of physical and financial progress brief of well rejuvenation.
- ☐ Water quality report to ensure that water is as per potable standard and safe for usage for domestic purposes.
- ☐ Water quality report should be tested from NABL accredited labs only
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Mapping of all wells in the Local body with geotagging.		20
2.	Identification of dysfunctional wells.		20
3.	Rejuvenation/Recharge of dysfunctional wells.		40
4.	Water quality report of rejuvenated wells		20
	Preparation of water quality report	10	
	Quality of water as per drinking water Standards	10	

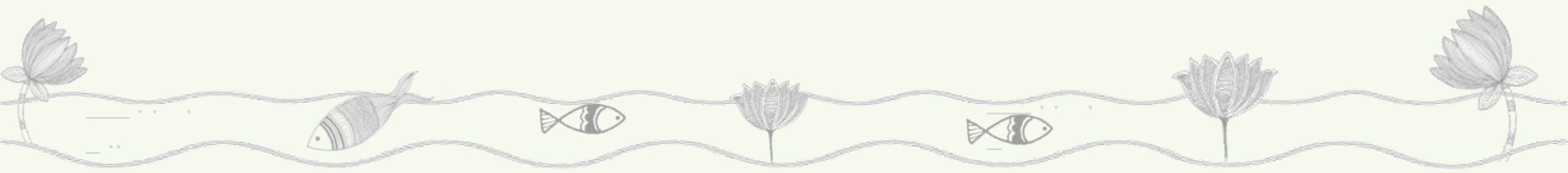
Well Rejuvenation

An unused or dysfunctional well is taken out of service for a variety of reasons:

- 1) The well may no longer provide enough water because of low water level.
- 2) The well may not have been properly maintained leading to water being stagnated (breeding ground of disease carrying vectors), littered and polluted.
- 3) The water is unfit for drinking and non-drinking purposes.

Some measures that are to be taken for rejuvenation of the wells:

- 1) Test the water quality of the wells for the presence of harmful bacteria and viruses every season.
- 2) Place a sieve or a mesh covering over the well to prevent litter from falling into the well.
- 3) Installation of fountains/ pumps/aerators to keep the water flowing and maintained.
- 4) For dirty wells, cleaning processes like removing garbage and water treatment should be carried out.
- 5) Installation of Instructions board near wells instructing minimum wastage of water.

Indian Standard for Drinking Water as per BIS specifications (IS 10500-2012)

Drinking Water: Drinking water is water intended for human consumption for drinking and cooking purposes from any source. It includes water (treated or untreated) supplied by any means for human consumption.

Drinking water shall comply with the requirements given in IS 10500-2012 Drinking water – specification

SN	Parameters	Acceptable Limit	Permissible Limit
1	Colour(Hazen units)	5	15
2	Odour	Agreeable	Agreeable
3	pH value	6.5-8.5	No relaxation
4	Taste	Agreeable	Agreeable
5	Turbidity (NTU)	1	5
6	Total dissolved solids (mg/l)	500	2000

*Parameters mentioned in the above table is limited and just for reference purpose, for more details please refer to the exhaustive list of **IS 10500-2012 Drinking water – specification**: https://admin.indiawaterportal.org/sites/default/files/2020-11/bis_10500-2012_wq_standards_0_0.pdf).

Note- It is recommended that the acceptable limit is to be implemented. Values in excess of those mentioned under ‘acceptable’ render the water not suitable, but still may be tolerated in the absence of an alternative source but up to the limits indicated under ‘Permissible limit’, above which the sources will have to be rejected.

3.4

Well Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of wells in the Local body which are mapped and geotagged	Enter the number of wells which are mapped and geotagged
	Details of the mapped and geotagged wells	Upload the photos of mapped and geotagged photos of wells
2	Number of Dysfunctional wells in the Local body	Enter the number of dysfunctional wells in the Local body.
3	Number of projects taken up for rejuvenation/recharge	Enter number of projects taken up for rejuvenation/recharge
	Number of wells that are rejuvenated/recharged.	Enter number of wells which are rejuvenated/recharged
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MOU).
	Before and After photographs of the rejuvenated/recharged wells.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of well rejuvenation work	Upload details of well rejuvenation work in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Maintenance Report for the rejuvenated wells	Upload combined PDF of the maintenance plans for the rejuvenated wells
4	Is water quality report prepared for rejuvenated wells	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Water quality report	Upload compiled PDF of water quality reports of all rejuvenated wells

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

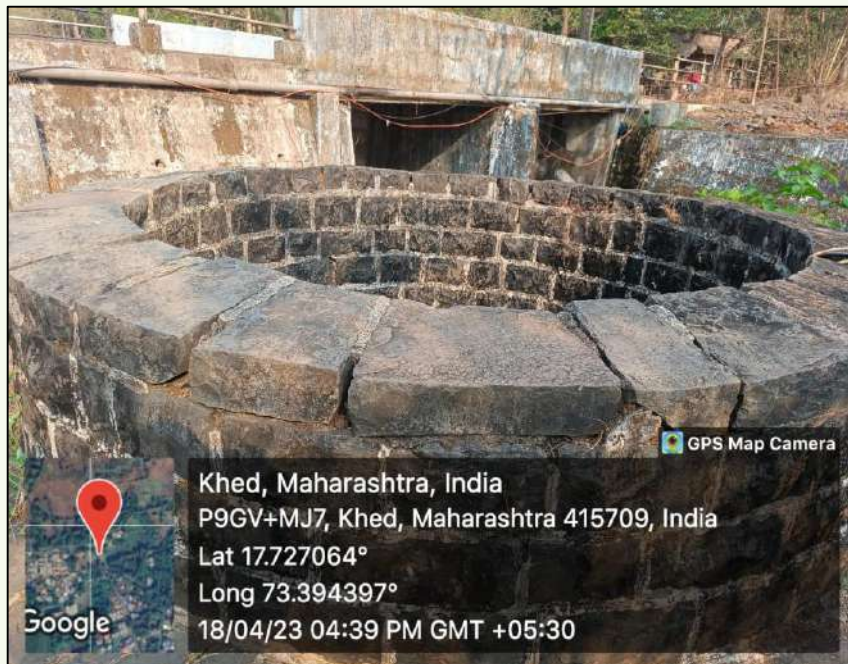
Sr. No	Name of the rejuvenated well (Local body should only enter in text format.)	Address of the rejuvenated well (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the wells rejuvenated (Local body should enter valid google map link.)	Latitude of the rejuvenated well
1	2	3	4	5
Longitude of the rejuvenated well	Date of well rejuvenation (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Project cost for well rejuvenation in "Rs" (Local body can also enter decimal values)	Well rejuvenation conducted by (Local body/ Educational Institutes/Private Institutes/Local Communities/Others) (Local body should choose the appropriate option from dropdown.)	Is water quality report prepared for the well? (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Before

After

Taasgaon, Sangli, Pune

The images are for illustrative purpose only

3.5

Sewage Treatment and Reuse of Treated Water

Marks
150

Improper disposal of wastewater in waterbodies is the major source of water pollution in India. This harms the waterbody and damages its entire ecosystem. This indicator assesses the effectiveness of sewage management by local bodies.

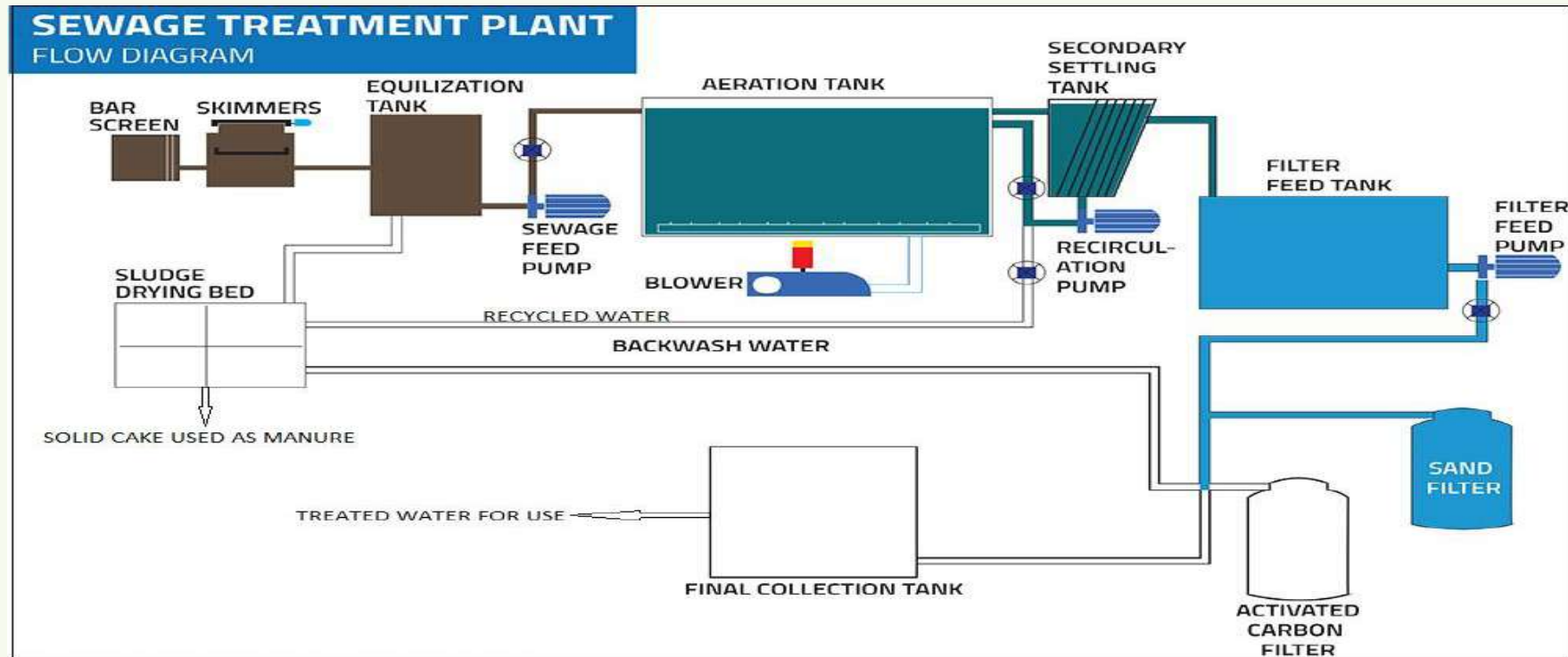
Details required for supporting progress:

- ☐ Capacity of existing Sewage Treatment Plant (STP)/ Fecal Sewage Treatment Plant (FSTP).
- ☐ Details of total water received and treated at the STP/FSTP - Copy of logbook for 1 year.
- ☐ Copy of consent to operate for STP/FSTP.
- ☐ Percentage of treated water directly used or recycled for a variety of applications such as Farm Forestry, Horticulture, Toilet flushing, Industrial use as in non-human contact cooling towers, Fish culture, gardens and parks etc.
- ☐ Sewage Treated Water quality report to ensure that treated water is as per discharge standard and safe for reuse.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the STP/FSTP in working condition.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) and locations of the application activity where treated water is being used.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Presence of functional STP/FSTP in the Local body		50
2.	Percentage of treated water from STP/FSTP reused		50
	More than 95 %	50	
	80% - 95 %	40	
	50% - 80 %	30	
	Less than 50 %	0	
3.	Treated water quality report as per MPCB discharge standards		50

Sewage Treatment and Reuse of Treated Water

- **Sewage** is suspension of water and solid waste, generated at households and transported through sewer for disposal.
- Treatment of sewage or wastewater protects public health and prevents pollution, diseases as well as hazards from sewage contaminants.

Sewage Treatment Plant (STP/FSTP) process is similar to Septic Tank, but mechanical components provide additional processes to help break down solids to produce cleaner and more environmentally friendly effluent.

- **Zero liquid discharge (ZLD) technology** is mostly used to treat industrial effluent, in this process every drop of water is treated and purified with ready to use.
- In **STP, zero liquid discharge** will play a vital role as during this process only containment from sewage is removed as solid waste which will be used as manure and treated water can be used for a variety of applications such as Farming, Horticulture, Toilet flushing, Industrial use as in non-human contact cooling towers, Fish culture, gardens and parks etc.

3.5

Sewage Treatment and Reuse of Treated Water

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Is there a functional STP in the Local body?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Is there a functional FSTP in the Local body?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Number of functional STP in the Local body	Enter number of functional STP in the Local body
	Number of functional FSTP in the Local body	Enter number of functional FSTP in the Local body
	Capacity of existing STP	Enter capacity of existing STP
	Capacity of existing FSTP	Enter capacity of existing FSTP
	Geotagged photographs of the STP/FSTP in working condition.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Amount of total water received at STP	Enter amount of total water received at STP
	Amount of total water treated at STP	Enter amount of total water treated at STP
	Amount of total water received at FSTP	Enter amount of total water received at FSTP
	Amount of total water treated at FSTP	Enter amount of total water treated at FSTP

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.5

Sewage Treatment and Reuse of Treated Water

Details required in MIS

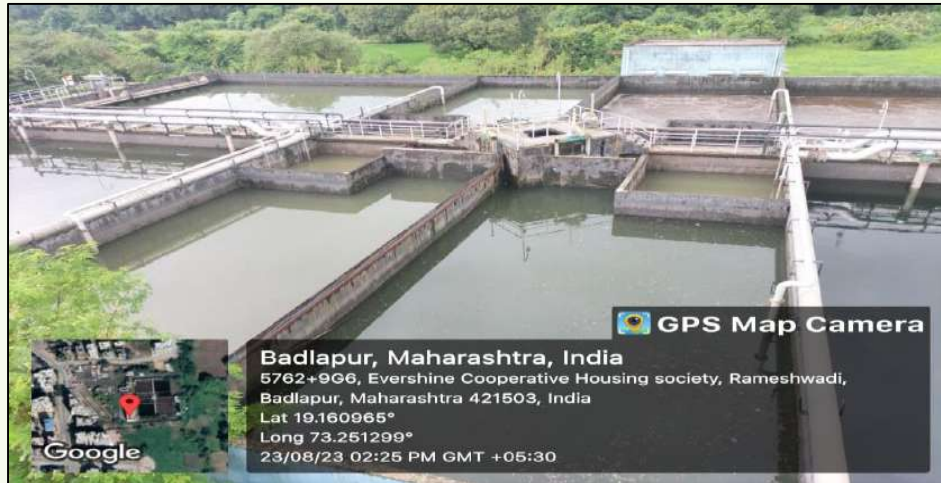
Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Volume of treated water reused from STP	Provide volume of treated water reused from STP
	Volume of treated water reused from FSTP	Provide volume of treated water reused from FSTP
	Details of total water received at the STP/FSTP	Provide details of total water received at the STP/FSTP (Photos of copy of logbook in complied PDF)
	Details of total water treated at the STP/FSTP	Provide details of total water treated at the STP/FSTP (Photos of copy of logbook in complied PDF)
	Copy of consent to operate for STP	Upload copy of Consent to Operate for STP
	Copy of consent to operate for FSTP	Upload copy of Consent to Operate for FSTP
	Geo-tagged photographs of the application activity where treated water is being used	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Locations where treated water is reused	Mention locations and applications where treated water is reused
3	Treated water quality report as per MPCB standards	Upload treated water quality report in PDF format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.5

Sewage Treatment and Reuse of Treated Water

The images are for illustrative purpose only

3.6

Reduction of Water Pollution during Festivals

Marks
100

Immersion of idols in water bodies like rivers, lakes, ponds, estuaries, open coastal beaches, wells etc., causes water pollution. It is therefore important that we celebrate festivals in an environment-friendly manner by protecting the environment and preventing pollution. This indicator will provide insights into the actions taken by local bodies to mitigate water pollution resulting from idol immersion.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number and locations of artificial immersion spots created in prescribed Excel format.
- ☐ Link of Social Media posts and promotion of eco-friendly activities in prescribed Excel format.
- ☐ Detailed report on collection, segregation, transport and processing of worship material before and after the immersion.
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB) of eco-friendly immersion promotional activities: street plays, promotion on social media, communication of guidelines to different housing societies and festival clubs, implementing a ban on idol immersion in traditional immersion water bodies etc.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of promotional activities for eco-friendly immersion (Relative Marking)	20
2.	No. of artificial immersion spots created (Relative Marking)	50
3.	Collection, segregation, transport and processing of worship material pre and post immersion	30

3.6

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of activities conducted to promote eco-friendly immersion	Enter the number promotional activities done by the Local body.
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of promotional activities conducted to promote eco-friendly immersion	Upload details of promotional activities conducted to promote eco-friendly immersion in prescribed excel sheet format
2	Number of artificial immersion spots created	Enter number of artificial spots created in the Local body
	Details of artificial immersion spots created	Upload details of artificial immersion spots created in prescribed excel sheet format
3	Has the Local body prepared the document mentioning Collection, segregation transport and processing of worship material pre and post immersion	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Collection, segregation transport and processing of worship material pre and post immersion	Upload the compiled PDF of the report explaining collection, segregation, transportation and processing of the worship material before and after the immersion

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.6

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the Artificial Immersion spot created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Immersion point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location of the artificial spot created (Local body should enter valid google map link.)	Artificial Immersion spot created by (private institute/ Local body/ educational institute/ NGO/ others) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)
1	2	3	4	5

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.6

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of awareness activity for the promotion of eco-friendly immersion (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of activity by	Social Media Link of the awareness activity of the (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of Participants (Local body should only enter numerical values.)	Activity conducted at (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.6

Reduction of Water Pollution during Festivals

Gram panchayat Khanvali, Palghar

Shrivardhan Nagar Parishad

The images are for illustrative purpose only

3.7

Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals

Marks
150

Traditionally, clay was used to make idols with natural colors. However, it is common nowadays to use Plaster of Paris and harmful dyes in idol making. These materials are not only non-biodegradable but also toxic in nature. For this indicator, local bodies will be evaluated based on the number of activities they conducted for the promotion of eco-friendly idols.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of promotional activities details in prescribed excel format.
- ☐ Link of Social Media posts and promotion of Eco-friendly activities in prescribed excel format.
- ☐ Details of Ecofriendly idols worshiped in the prescribed excel format.
- ☐ Total number of idols (Community and individual) worshiped.
- ☐ Total number of Eco-friendly idols worshiped.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of promotional activities.
- ☐ Promotional activities in the form of drives must have backdrop of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 with date and place of the event.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks	
		Community	Individual
1.	No. of promotional activity done (Relative Marking)	50	
2.	Percentage of eco-friendly idols worshipped (Relative Marking)	50	50

3.7

Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of promotional activities carried out	Enter the number of initiatives carried out during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of promotional activities carried out	Upload details of promotional activities carried out in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates.. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Total number of idols worshipped at community level	Enter the number of idols worshipped at community level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of eco-friendly idols worshipped at community level	Enter the number of eco friendly idols worshipped at community level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of idols worshipped at individual level	Enter the number of idols worshipped at individual level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of eco-friendly idols worshipped at individual level	Enter the number of eco friendly idols worshipped at individual level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of eco-friendly idols worshipped at individual and community level	Upload details of eco-friendly idols worshipped at individual and community level in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.7

Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the promotional activity (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted by (Local body/NGO/Private Entity) (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4

Social Media post link (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook/Instagram/Twitter)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.7

Promotion of Eco-Friendly Idols during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the organization/Shops Selling Eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the organization/shop selling the eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Ward in which the organization/shop is located (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google map location of the shops selling worship idols (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Number of eco-friendly worship idols sold to individuals. (Local Body should only enter numerical values.)	Number of eco-friendly worship idols sold to community (Local Body should only enter numerical values.)
6	7

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.7

Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals

The images are for illustrative purpose only

3.8

Wetland Conservation

**Marks
100**

Wetlands are a vital part of the hydrological cycle. They provide diverse ecosystem services, from habitat provision to pollutant removal, floodwater storage, and microclimate regulation. This indicator determines the measures initiated by local bodies to conserve wetlands.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of the Brief document of wetland as per Wetlands (Conservation & Management) Rules, 2017
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ For more info:
<https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2020/01/final-version-and-printed-wetland-guidelines-rules-2017-04.01.20.pdf>
<https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2019/09/Wetlands2017.pdf>

Evaluation mechanism		Marks
1.	Preparation of Brief Document	100

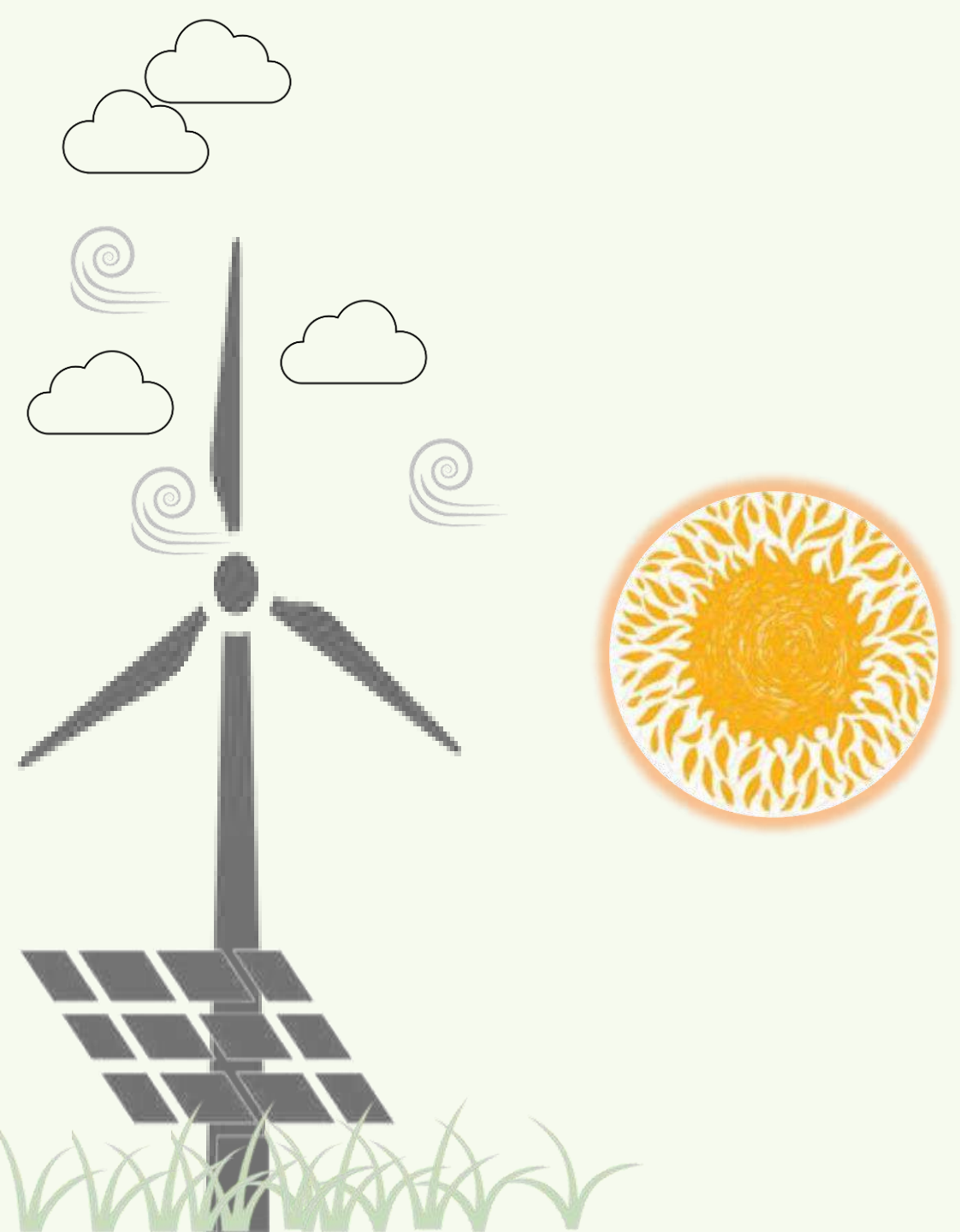
3.8

Wetland Conservation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Brief Document	Upload copy of the brief document of wetland as per the Wetland Management and Conservation Rules, 2017

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Energy (Agni)

Total Marks: 900

4

Energy (Agni)

S/N	Action points	Marks
4.1	Promotional and Awareness for Renewable Energy Activities	200
4.2	Adoption of Low Carbon Electricity	
4.2.1	LED Streetlights	100
4.2.2	Solar Installation on Public and Private Buildings	400
4.2.3	Number of Green Buildings	100
4.2.4	Energy Audit of Public Buildings	100
	Total	900

4.1

Promotional and Awareness Generation Activities to Encourage Use of Renewable Energy Sources.

Marks
200

Conventional sources of energy like coal, and other fossil fuels are non-replenishable and cause pollution upon combustion. On the other hand, renewable energy is derived from natural sources and causes less harm to the environment. Therefore, the use of renewable energy should be promoted for the betterment of the environment. Through this indicator, local bodies will be evaluated based on the awareness activities organized by them to promote the use of renewable energy.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public awareness activities taken up- Half Yearly, details in prescribed excel format.
- ☐ Citizen participation details in prescribed Excel format (Half Yearly).
- ☐ Awareness activities organized, as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate will be considered for evaluation.
- ☐ Promotional activities include: Solar Installations, Solar Heaters, and other types of renewable energy sources.
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB) of events
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of awareness events organized to promote Renewable energy during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		200
	First Half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
	Second Half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	

4.1

Promotional and Awareness Generation Activities to Encourage Use of Renewable Energy Sources.

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Awareness events organized to promote Renewable energy during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events organised to promote Renewable Energy during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Awareness events organized to promote Renewable energy during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events organised to promote Renewable Energy during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of half-yearly Citizen participation	Upload details of half-yearly Citizen participation in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.1

Promotional and Awareness Generation Activities to Encourage Use of Renewable Energy Sources.

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the promotional activities (as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate) to encourage the use renewable energy sources (Local body should only enter in alphanumeric format.)	Number of Participants (Local body should only enter numerical values.)	Date of the promotional activity (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted in which period of Abhiyan Period (First half- April-Sep & Second half (Sep- March) (First /Second half of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Social Media link of the promotional activity for the use of renewable energy sources (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.1

LED Streetlights

Marks
100

Installing LED bulb streetlights instead of HPS bulbs/similar counterparts, will not only conserve energy but also lower the carbon footprint of the Local body. In this indicator, local bodies will be evaluated based on their initiative to convert all streetlights into LED streetlights.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of streetlights in the Local body.
- ☐ Number of LED streetlights in the Local body.
- ☐ Electricity bills before and after installation of LED streetlights.
- ☐ Physical and financial progress brief
- ☐ Copy of work order streetlight installation.
- ☐ Before & after geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ Marks allocation is based on percentage of LED streetlights . For example; 100 marks for 100 percentage LED streetlights.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of LED Streetlights of total Streetlights	100

4.2.1

LED Streetlights

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of streetlights in the Local body	Enter number of streetlights in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of LED streetlights in the Local body	Enter number of LED streetlights in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Energy saving report due to the change in the lights	Upload Energy saving report such as before and after electricity bills.
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress Brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Before & After photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Marks
400

Increasing usage of solar energy results in significant energy conservation and protects the user from fluctuations in the electricity cost. Through this indicator, the local bodies will be evaluated based on the cumulative capacity of solar installations during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public and private buildings
 - with solar rooftop
 - solar installation in building complexes
 - solar water heaters
- ☐ For this indicator, private buildings will refer to any residential and commercial building whereas public building refers to government buildings, educational establishments, etc.
- ☐ Details of total capacity of solar installations in Kilo Watts (kW) during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Energy saving report due to installation of solar rooftop/ solar installation in building complexes, such as before and after electricity bills.
- ☐ Total number of solar water heaters installed in the Local body- in prescribed Excel workbook.
- ☐ Total capacity – Total Liters per day (LPD) – of all solar water heaters installed in public/private buildings
- ☐ Copy of Commissioning Certificate for all solar installations.
- ☐ Geotagged photograph of solar installations (before and after) (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**).

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2	Upkeep: Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100
3.	Total capacity (in Liter per Day) of solar water heaters installed in a Local body (Relative Marking)	100

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total capacity of solar installations (in kW) in private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total capacity of solar installations in kW in private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total capacity of solar installations (in kW) in public buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total capacity of solar installations in kW in public buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of solar installations (in kW) in public and private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload details of solar installations (in kW) in public and private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel sheet format
	Copy of Commissioning certificates of all solar installations	Upload combined PDF of copy of Commissioning certificates of all solar installations
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress Brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU).
	Before & After photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Total capacity of solar water heaters installed in a Local body	Enter total capacity of solar water heaters installed in a Local body
	Total capacity of solar water heaters installed in private buildings	Enter total capacity of solar water heaters installed in private buildings
	Total capacity of solar water heaters installed in public buildings	Enter total capacity of solar water heaters installed in public buildings
	Details of solar water heaters	Upload details of solar water heaters in prescribed excel sheet format
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of rooftop solar system (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should enter valid google map link.)	Latitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1	2	3	4	5	6

Longitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Total capacity of the solar installations in kW during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of rooftop solar system in "Rs" (Local body can also enter decimal values)	Project Implemented by (Local body/Private Institution/NGO/others) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Amount of energy saved annually in "Kilowatts" (Local body can also enter decimal values)
7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the owner of Solar water heater (Local body should only enter alphanumerical values.)	Date of installation of solar water heater (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the solar water heater (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location link of the solar water heater (Local body should only enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Latitude of the solar water heater	Longitude of the solar water heater	Total capacity of the solar water heater in LPD (Local body should only enter numerical values.)	Project cost for installation of Solar Water Heaters (in Rs) (Local body should only enter numerical values.)
6	7	8	9

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.2 Solar Installation on Public and Private Buildings

The images are for illustrative purpose only

4.2.3

Number of Green Buildings

Marks
100

Green Building refers to both, the process and the structure, which utilizes less water, optimizes energy efficiency, conserves natural resources, generates less waste and provides healthier space for occupants, as compared to a conventional building. This indicator will evaluate the local bodies based on the number of green buildings in their jurisdiction.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of certified Green Buildings in the Local body.
- ☐ Copy of valid certificate during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 from IGBC/GRIHA/LEED.
- ☐ Location of the buildings on Google map, Geotagged maps can be submitted if available.
- ☐ Occupancy Certificate for all green buildings
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Note: Validity period for IGBC rated projects would be 3 yrs (for buildings) and 5 yrs (for large developments like cities, campuses, etc).

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new green buildings (Relative Marking)	40
2.	Number of existing buildings converted to green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	40
3.	Percentage of Platinum rated (LEED and IGBC) or 5-star (GRIHA) rated green buildings (Relative Marking)	20

Green Building Standards

Green buildings adhere to environmentally responsible design and construction practices, focusing on sustainability, energy efficiency, and occupant well-being. These structures are certified based on green building rating systems, emphasizing on local context and needs. These certifications play a crucial role in promoting eco-friendly buildings and reaping various advantages.

Key aspects of Green Buildings	Importance of Green Building Certifications in India
Sustainability: Indian green buildings emphasize on reduced resource consumption, efficient energy and water usage, and waste reduction.	Environmental Impact: Certifications drive adoption of sustainable practices, contributing to India's environmental goals by reducing energy consumption and resource use.
Energy Efficiency: Incorporation of effective insulation, energy-efficient appliances, and renewable energy sources align with India's goal of curbing energy demand and emissions.	Energy Savings: Green buildings help India mitigate energy demand and offer cost savings through reduced utility bills.
Water Conservation: Green buildings employ water-efficient fixtures, rainwater harvesting, and appropriate landscaping to address India's water scarcity challenges.	Health and Well-being: Enhanced indoor air quality and comfort improve the well-being and productivity of occupants, crucial in India's diverse climate zones.
Indoor Air Quality: Proper ventilation, low-emission materials, and pollutant control enhance indoor air quality, particularly important in India's diverse climatic conditions.	Local Context: Indian certifications consider local climate, culture, and regulations, ensuring practical and relevant sustainability solutions.
Local Materials: Use of sustainable, locally sourced materials supports the Indian economy and reduces the carbon footprint associated with transportation.	Government Support: Many states offer incentives, rebates, or fast-tracked approvals for green-certified projects, supporting India's sustainable growth agenda.
Site and Urban Planning: Consideration for site location, transportation access, and community integration aligns with India's urban development priorities.	Marketability: Certified green buildings have higher market value, attracting eco-conscious buyers and tenants, aligning with India's sustainable development ethos.
Waste Management: Construction practices prioritize waste reduction, recycling, and reuse, aligning with India's waste management initiatives.	

GREEN BUILDING CERTIFICATIONS

IGBC (Indian Green Building Council)

Certification Level	Credit Points
Certified	50-59
Silver	60-69
Gold	70-79
Platinum	80 & Above

GRIHA (Green Ratings Integrated Habitat Assessment)

GRIHA Rating	Rating Threshold
★	25-40
★ ★	41-55
★ ★ ★	56-70
★ ★ ★ ★	71-85
★ ★ ★ ★ ★	86 and more

LEED (Leadership in Energy and Environment Design)

Certification Level	Credit Points
Certified	40-49
Silver	50-59
Gold	60-79
Platinum	80 + Points

Green buildings aid in sustainability, energy efficiency, and occupant health and safety. Certification councils like IGBC, GRIHA and LEED validate these attributes, playing a pivotal role in advancing India's green building movement and delivering wide-ranging benefits.

Note - Reference for acquiring green building certifications <https://igbc.in/>, <https://www.usgbc.org/leed>, <https://www.grihaindia.org/>

4.2.3 Number of Green Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of new certified green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of new certified green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Number of existing buildings converted to green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of existing buildings converted to green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
3	Percentage of Platinum rated (LEED and IGBC) or 5 star (GRIHA) rated green buildings	Enter percentage of Platinum rated (LEED and IGBC) or 5 star (GRIHA) rated green buildings
1, 2 and 3	Details of certified green buildings	Upload details of certified green buildings in prescribed excel sheet format
	Copy of valid certificate during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 from IGBC/GRIHA/LEED	Upload combined PDF of certificate received from IGBC/GRIHA/LEED during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Occupancy Certificate for all green buildings	Upload combined PDF of occupancy certificate for all green buildings

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.3

Number of Green Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the certified Green Building (Local body should only enter alphanumerical values)	Address of the Green Building (Local body should only enter alphanumerical values.)	Latitude of the green building	Longitude of the green building
1	2	3	4	5
Google Map location of Green Building (Local body should enter valid google map link.)	Green Building Certification given by (Local body should choose appropriate option from the dropdown.)	Date of receiving Green Building Certification (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Is the green building new or existing buildings converted to green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should choose appropriate option from the dropdown.)	Is the Green Building Platinum rated (LEED and IGBC) or 5-star(GRIHA) rated (Local body should choose the appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.4

Energy Audit of Public Buildings

Marks
100

Energy Audit is an analysis of energy flows in a building. The audit report may include energy conservation strategies viz. a process or system to reduce the amount of energy input (by using sensor-based light, recycled paper, paperless official work [online], eco-friendly material etc.) into the system without negatively affecting the output. This indicator aims to encourage local bodies to monitor their usage of electricity and take steps to reduce energy wastage.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of public buildings in the Local body.
- ☐ Number of public buildings with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Copy of executive summary of energy audit report.
- ☐ Physical and financial progress brief.
- ☐ Details on implementation of the recommendations made in the energy audit report in prescribed excel format.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of public buildings where energy audit is done
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ List of authorized energy auditors can be found here:
<https://beeindia.gov.in/sites/default/files/Energy%20Auditors%201st-20th%20Exam.pdf>

Evaluation mechanism			Marks
1.	% of public buildings with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.		50
	100%	50	
	75% - 100%	40	
	50% - 75%	25	
	Less than 50%	0	
2.	% of buildings in which recommendations of energy audit were implemented (Relative Marking)		50

4.2.4 Energy Audit of Public Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of public buildings in the Local body	Enter total number of public buildings in Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of public buildings with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of buildings with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Executive summary of energy audit report	Upload executive summary of energy audit report
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate for the implementation of the recommendations given as part of energy audit	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief of the work done to implement the recommendations given as part of energy audit	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
1 and 2	Details of energy audit and implementation of the recommendations made in the energy audit report	Upload details of energy audit and implementation of the recommendations made in the energy audit report in prescribed Excel Workbook

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.4 Energy Audit of Public Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the Public Building with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Public Building (Local body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the public building (Local body should only enter valid google map link.)	Latitude of the public building with energy audit	Longitude of the public building with energy audit
1	2	3	4	5	6
Date of conducting energy auditing (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Name of the entity that conducted energy audit (Local body should only enter alphanumerical values.)	Project Cost for conducting energy audits in "Rs" (Local body should only enter whole number.)	Recommendation given during the energy auditing (Local body should only enter alphanumerical values.)	Has the Local body implemented the recommendations given during the energy audit (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	
7	8	9	10	11	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Enhancement (Akash)

Total Marks: 2,400

5**Enhancement (Akash)**

S/N	Action points	Marks
5.1	E-Pledge Registration and Compliance	500
5.2	Promotion of Majhi Vasundhara by Conducting Awareness, Competitions and Use of Social Media	500
5.3	Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot	300
5.4	Paryavaran Seva through School Participation	100
5.5	Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas	800
5.6	Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation	200
Total		2,400

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

Marks
500

Majhi Vasundhara #Epledge is an initiative of Environment and Climate Change Department, GoM, to motivate every citizen to make environment-friendly pledges to adopt a sustainable lifestyle. This indicator will evaluate the Local body based on the number of #Epledges registered and complied with, by their citizens during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of #Epledges taken by **individuals and groups** in the respective Local body along with #Epledge compliance as on Majhi Vasundhara Abhiyan #Epledge portal:
<https://majhivasundhara.in/en/majhi-vasundhara-pledge>
- ☐ List of the top rankers will be published by the Majhi Vasundhara Mission Directorate after every quarter

Evaluation mechanism		Marks
1.	No. of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body individually during MVA 4.0 for 3 quarters starting from July to Sept-23 (Relative Marking)	200
2.	No. of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body in a group during MVA 4.0 for 3 quarters starting from July to Sept-23 (Relative Marking)	100
3.	Compliance: % of #Epledge registered and complied individually during MVA 4.0 (Relative Marking)	75
4.	Compliance: % of #Epledge registered and complied in a group during MVA 4.0 (Relative Marking)	25
5.	Continuous top performers in all 3 quarters (Top 10 Ranks from every quarter will be considered)	100

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges taken individually in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 E-Pledge portal
	Number of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body in a group during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges taken in a group in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 E-Pledge portal
	Screenshot of the dashboard	Upload screenshot of the dashboard stating number of E-Pledges registered in the Local body
2	Number of E-Pledges registered and complied individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges registered and complied (upkept) individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of E-Pledges registered and complied in a group during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges registered and complied (upkept) in groups during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Screenshot of the dashboard	Upload screenshot of the dashboard stating number of E-Pledges complied (upkept) in the Local Body

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

DOWNLOAD CERTIFICATE

The images are for illustrative purpose only

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

**Marks
500**

Active participation of the Local Bodies in different Climate Change mitigation initiatives in a timely and innovative manner is one of the objectives of Majhi Vasundhara Abhiyan. This can be accomplished by evaluation based on the Promotional Events, Competitions/ Spardha conducted by the local bodies along with promotion of events over social media platforms. The power of Social Media can be leveraged here to connect with the citizens of the Local Body through Majhi Vasundhara Abhiyan. In this indicator, local bodies will be analyzed based on the number of awareness programmes, initiatives to promote the Abhiyan and the overall engagement through social media coverage.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body and the number of participants including:
 - Private companies/NGOs/ Corporates
 - Educational institutions
 - The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs.
- ☐ **Details of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body in prescribed excel format.**
- ☐ Every month at least one event/activity should be conducted from the calendar of 'List of Environment Day' attached in succeeding slides.
- ☐ Details of the awareness events, competitions/spardha conducted by the Local body should be in prescribed excel format (to be maintained half yearly).
- ☐ Details of Social media post (likes and shares) in prescribed excel format. Posts should be tagged with #majhivasundhara #MissionLiFE
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the awareness events.
- ☐ **Social media link should be directed to post of the specific event, not to the page.**
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body		200
	First half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
	Second half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
2	Number of likes and shares on posts of awareness events/activities/spardha on social media page of Local body with #majhivasundhara #MissionLiFE (Relative Marking)		200
3.	Use of eco friendly material for the promotional events/activity of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		50
4.	Effective use of Mission LiFE logo in organized activities and events (Relative Marking)		50

List of Environment Days

Date	Environment day
June	
June 5	World Environment Day
June 8	World Ocean Day
June 15	Global Wind Day
July	
July 1 – July 7	Van Mahotsav Saptah
July 26	International Mangrove Day
July 28	World Nature Conservation Day
August	
August 10	World Biofuel Day
August 20	National Renewable Energy Day
August 30	Farmers' Day
September	
September 8	International Clean Air Day
September 16	World Cleanup Day
September 16	World Ozone Day
September 18	World Water Monitoring Day
September 21	Zero Emissions Day
October	
October 3	World Nature Day, World Habitat Day
October 14	International E-waste Day
October 24	International Day of Climate Action

Date	Environment day
November	
November 14	World Energy Conservation Day
December	
December 5	World Soil Day
December 14	National Energy Conservation Day
February	
February 2	World Wetlands Day
February 27	International Polar Bear Day
February 28	National Science Day
March	
March 3	World Wildlife Day
March 14	International Day of Action for Rivers
March 18	Global Recycling Day
March 20	World Sparrow Day
March 21	World Forestry Day, World Planting Day, World Wood Day
March 22	World Water & Sanitation Day
March 23	World Meteorological Day, World Resources Day
April	
April 7	World Health Day
April 10	World Atmosphere Day
April 18	World Heritage Day
April 22	World Earth Day

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of awareness events/activities conducted by the Local body during 1 st half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events/activities conducted by the Local body during 1 st half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of awareness events/activities conducted by the Local body during 2 nd half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events/activities conducted by the Local body during 2 nd half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Facebook	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Facebook 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Twitter	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Twitter 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Instagram	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Instagram 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of Likes on the Social media post	Enter number of Likes on the Social Media post
	Number of Shares on the Social media post	Enter number of Shares on the Social Media post

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1,2 and 3	Details of Awareness events and Social Media posts	Upload details of Awareness events and Social Media posts in prescribed excel sheet format
1, 3 and 4	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of Awareness Events/Activities/Spardha conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity for promotion of Majhi Vasundhara during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Promotional activity conducted by (Private companies /NGOs/ Corporates Educational institutions The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Promotional activity conducted in (First /second half of MVA 4.0) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Which eco friendly material was used for the promotional events/activity (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Social Media Post link on Facebook (Local body should enter valid link of their social media post on Facebook)	Number of Likes on the post on Facebook (Local body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Facebook (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Instagram (Local body should enter valid link of their social media post on Instagram)	Number of Likes on the post on Instagram (Local body should only enter whole number.)
7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

P.T.O

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in prescribed Excel Sheet

Number of Shares on the post on Instagram (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Twitter (Local body should enter valid link of their social media post on Twitter)	Number of Likes on the post on Twitter (Local body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Twitter (Local body should only enter whole number.)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local body should only enter whole number.)
12	13	14	15	16

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

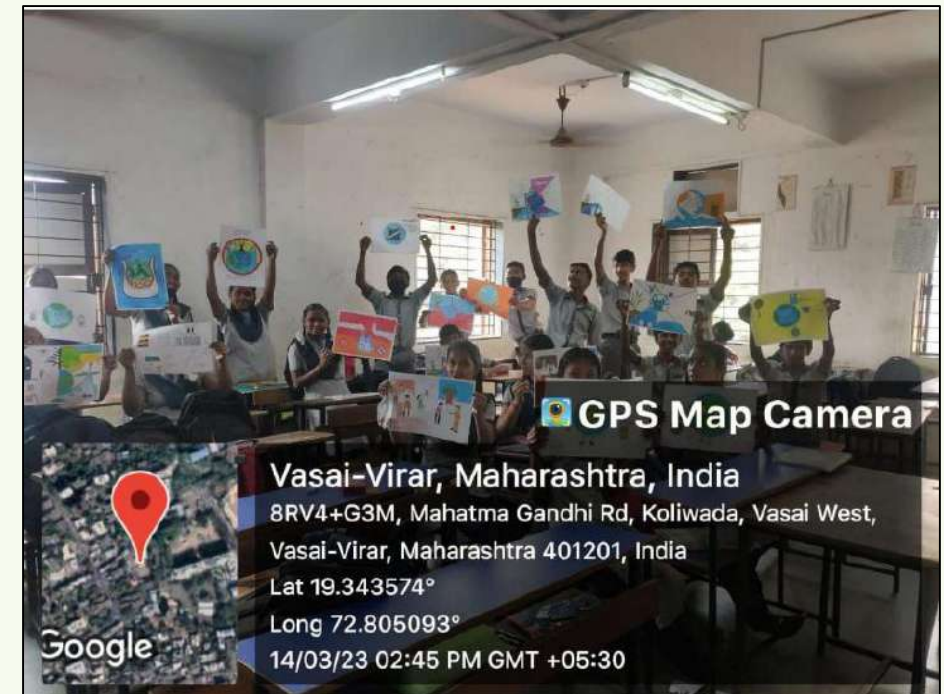

The images are for illustrative purpose only

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

The images are for illustrative purpose only

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

**Marks
300**

Paryavaran Doot are people doing exemplary work in environment conservation. To achieve the broader objectives of Majhi Vasundhara, local bodies should conduct events in collaboration with Paryavaran Doot. Here, active youth participation along with the Paryavaran Doot in environment conservation and restoration activities is necessary. The indicator analyzes the performance of the Local body on the basis of the number of Paryavaran Doot identified by them and the encouragement of Youth Participation and their Half-Yearly performance to promote Majhi Vasundhara Abhiyan. This instils a fundamental understanding of the importance of such initiatives in their young minds

Details required for supporting progress:

- ☐ The following details in prescribed excel format:
 - Identification of Paryavaran Doot as an outcome of the Competition/Spardha
 - Number of events conducted by Paryavaran Doot
 - Number of Youth/Youth Groups participating in these events
- ☐ Youth groups should comprise of 50% representation of girls from the age group between 15-29. The group can have minimum 5 members and maximum 20 members only.
- ☐ Link of social media post for activities undertaken in prescribed excel format.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of Competition/Spardha
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of events conducted by Local body which involved participation of youths / youth groups (Relative Marking)		100
2.	Number of Paryavaran Doot identified (Relative Marking)		50
3.	Number of Youth identified as Paryavaran Doot (Relative Marking)		50
4.	Number of events conducted by the Local body with Paryavaran doot (Relative Marking)		100
	First half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	
	Second half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups	Enter total number of events conducted by the Local body that involved youth/youth group participation
	Details of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups	Enter details of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups in prescribed Excel Workbook
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Number of Paryavaran Doot identified	Enter number of Paryavaran Doot identified
3	Number of Youth Identified as Paryavaran Doot	Enter number of Youth identified as Paryavaran Doot

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Number of events conducted by Paryavaran doot during 1 st Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events conducted by Paryavaran Doot during 1 st Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of events conducted by Paryavaran doot during 2 nd Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events conducted by Paryavaran Doot during 2 nd Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2, 3 and 4	Details of events conducted by Paryavaran Doot	Upload details of events conducted by Paryavaran Doot in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the event conducted by the Local body with Paryavaran doot (Local body should only enter in text format.)	Name of the Paryavaran Doot who conducted the event (Local body should only enter in text format.)	Is the Paryavaran Doot identified as Youth? (Yes/No) (Age should be between 15 to 29) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (MM/DD/YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of event (Local body should only enter in text format.)
1	2	3	4	5	6
Social Media Post link of the event (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)		Number of participants at the event (Local body should only enter whole number.)		Event was conducted in which half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (First Half/Second Half) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	
7		8		9	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the Initiatives for involving Youth Participations (Local body should only enter in alphanumerical format.)	Date of conducting the Initiatives (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Number of youth participated in the initiative (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post Link of the initiative (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5

Total number of participants at the event (Local body should only enter whole number.)	Number of female Participants (Local body should only enter whole number.)	Average age of the female participants (Local body can also enter decimal values)	Number of male Participants (Local body should only enter whole number.)	Average age of the male participant (Local body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Marks
100

The *Paryavaran Seva Yojana* also named as Environmental Service Scheme (ESS) is the initiative of Environment and Climate Change Department of Maharashtra in collaboration with Centre for Environment Education (CEE) set up as 'Center of Excellence' of MoEFCC. The initiative aims towards the implementation of environmental conservations and climate change adaptation and mitigation actions through the School students. This indicator focuses on environment not only as a subject at school level but also as a measure to motivate students in environment conservation initiatives. The performance of the local bodies will be evaluated in consideration of the environmental activities implemented through the school teachers and student's initiative.

Details required for supporting progress:

- ☐ School should participate in Paryavaran Seva Yojana (ESS) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 and form a group of students (identifying one male and one female student as group leader) led by teacher in-charge.
- ☐ The following details in prescribed excel format:
 - Number of schools participated in ESS
 - Details of students and in-charge of the ESS group
 - Details of events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by ESS group
- ☐ Completion report on minimum three thematic activities in the sector of water management, waste management, energy , biodiversity, culture and heritage
- ☐ Geotagged photographs of the activity along with the student groups.
- ☐ Link of the Social Media Post.
- ☐ **Members of the Rashtriya Harit Sena will not be eligible to register for the ESS**
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of Schools participated in ESS during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	30
2.	Formation of the group of students and appointment of respective in-charge from each participating school for ESS. (Relative Marking)	20
3.	Number of annual thematic camps/ campaigns/ activities organized to implement environmental initiatives (Relative Marking)	30
4.	Number of community meetings/events conducted by the ESS Groups (Relative Marking)	20

Schools can promote "Paryavaran Seva Yojana (ESS)" through active participation as follows:

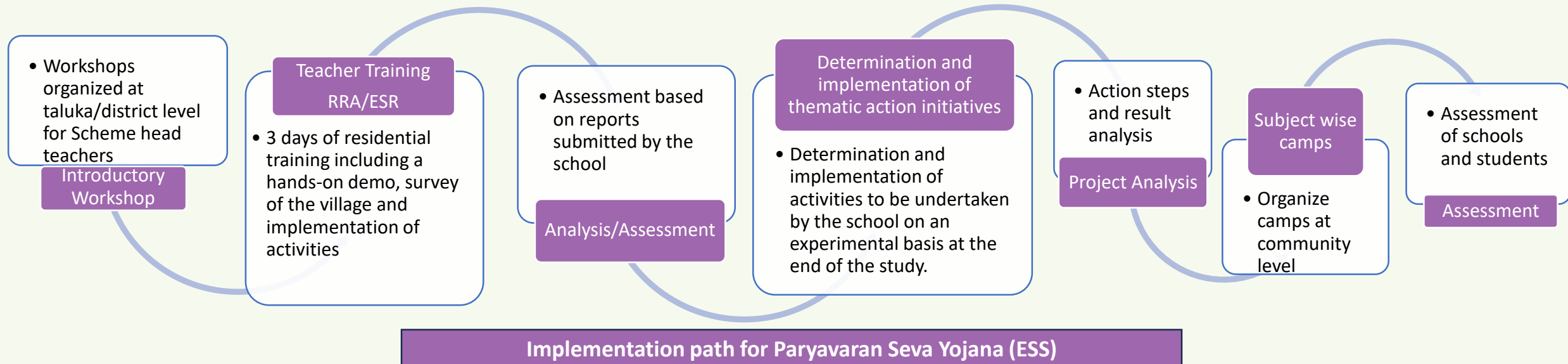
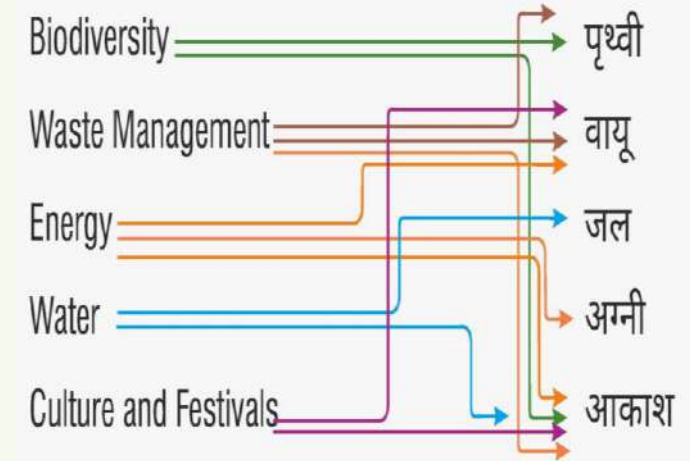
Type of activities	Details of activities
Environmental Awareness	1. Eco-friendly Festivals: Firecracker-free Diwali, eco-friendly Rangpanchami using natural colours, celebration of Kite festival without using nylon Manja can be done by eco-friendly activities.2. Awareness Campaign: On issues like air pollution, climate change, water and waste management, energy conservation etc.3. Water: Educate students about the importance of water conservation and ways to save in their daily lives.4. Biodiversity: Wildlife conservation, distribution of Dussehra Apta sapling, interactive sessions, drawing competitions etc.5. Energy: Use of BIS star rating energy saving appliances, reduce the energy uses, encourage adoption of non-conventional energy sources as well as sustainable lifestyles.6. SWM Eco-friendly practices: Recycling of paper bag, encourage the use of cloth bags and banning of plastic waste etc.7. Environment days and competitions: Competitions on different local specific environmental issues.
Data collection Projects and Surveys	1. Water Management: Studies and actions at school and community level for water audits/leakages identification/efficient usages and saving of water2. Solid waste management: Segregation of wet and dry waste, Biodegradable waste generation survey, Plastic waste survey at the school and community level.3. Energy: Energy meter study, energy audits, measuring solar potential etc.4. Biodiversity: Seed collection, Sapling count, Local species Genetic survey, Plantation drive, Bird survey, Butterfly-Insects-Reptiles Survey etc.
Evidence base Projects/Actions/Results	1. Water conservation remedial action: Leaking tap change, Percolation pits, Rainwater Harvesting systems etc.2. Solid Waste Management: Waste composting, Vermicomposting, Modern techniques of composting models, 3R initiatives3. Biodiversity: Organizing tree plantation programs by producing and maintaining saplings in school premises, maintaining school biodiversity register and Public biodiversity register.4. Energy: School level and community level posters for energy conservation practices.5. Environmental conservation through public participation6. Local bodies and other departments can reach out to school to engage students and communities in implementation of conservation activities.

Paryavaran Seva Yojana / Environment Service Scheme (ESS)

- In an effort to directly involve students in environmental protection and conservation at the school level, the State Government launched the "Parayavaran Seva Yojana" on January 14, 2011, through GR for schools in the state.
- For more details on ESS please refer the GR:
<https://gr.maharashtra.gov.in/Site/Upload/Government%20Resolutions/English/20110114204444001.pdf>
- Group of students and a Teacher as an instructor will carry out practical tasks for 3 hours every other week following the unchanged regular school schedule.
- Objectives of EHS : Preserving the environment through direct actions, addressing individuals and communities for environmental issues, developing students' skill sets, and raising awareness regarding local resources and their sustainable use.

Action-related topics and activities

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Schools in the Local body	Enter Number of Schools present in the Local body
	Number of Schools participated in PSY during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter Number of Schools participated in PSY during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Certificate of Participation and Formation of Group of students	Upload certificate of participation of schools in compiled PDF format
3	Number of annual thematic camps/ campaigns/ activities to implement environmental initiatives	Enter number of annual thematic camps/ campaigns/ activities to implement environmental initiatives undertaken by the Local body
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinate 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Completion report on minimum three thematic activities in the sector of water management, waste management, energy, biodiversity, cultural and heritage	Upload completion report

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Number of community meetings/events conducted by the PSY Groups	Enter number of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups
	Agenda of the meeting	Upload Agenda of the meetings in compiled PDF format
	Minutes of the meeting	Upload Minutes of the meetings in compiled PDF format
1, 2, 3 and 4	Details of Paryavaran Seva Yojana activities through School Participation	Upload details of Paryavaran Seva Yojana activities through School Participation in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of School participated in PSY during MVA 4.0 (Local body should only enter in text format.)	The Unified District Information System for Education (UDISE+) code of the school	Date of participation under PSY (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Group of 50 students formed for PSY (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the teacher appointed as in-charge (Local body should only enter in text format.)	Contact number of the teacher (Local body should only enter correct Contact number of the teacher.)
1	2	3	4	5	6	7
Name of the events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by PSY group (Local body should only enter alphanumerical values.)	Thematic area covered (water management, waste management, energy and biodiversity) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Social Media Post link of the event (Local body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Details of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local body should only enter in text format.)	Date of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	
8	9	10	11	12	13	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Marks
800

Majhi Vasundhara Abhiyan focuses on identifying potential action points under the five elements of nature (Panchamahabhuta) for the betterment of the environment. Promulgation of these five principles (Bhumi, Vayu, Jal, Agni and Akash) in public amenities will generate awareness amongst citizens and encourage active citizen participation in the Abhiyan.

Details required for supporting the progress:

- ☐ Name and details of the creation of Promulgation Spots (minimum 5) which promulgate Majhi Vasundhara Abhiyan principles. For example;
 - Majhi Vasundhara Abhiyan Pathways with solar lights, road-side plantation
 - Majhi Vasundhara Abhiyan Fountain to indicate water reuse.
- ☐ Name and Details of Refurbishment of Promulgation Spots (minimum 10) which promulgate Majhi Vasundhara Abhiyan principles
- ☐ Name and Details of Innovative Promulgation Spots created using recycled waste which promulgates Majhi Vasundhara Abhiyan principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the spots created/maintained
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by the Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (applicable only for upkeep)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new spots Developed with focus on Majhi Vasundhara Principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 100 marks will be allocated for each new spot developed.	500
2.	Upkeep: Number of old spots (created during MVA 1.0,2.0,3.0) refurbished with focus on Majhi Vasundhara Principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 25 marks will be allocated for each spot refurbished.	250
3.	Number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of spots created/developed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
1 and 3	Details of the spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload details of spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Is it a Promulgation spot or an Innovative spot? (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the Promulgation Spot/Innovative Spot during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter in text format.)	Date of inauguration of the Promulgation Spot/Innovative Spot (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Idea behind developing the spot (Local body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Google Map Location of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local body should enter valid google map link.)	Project cost for developing the Promulgation Spot/Innovative Spot in "Rs" (Local body should only enter numerical values.)
7	8

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

The images are for illustrative purpose only

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Marks
200

Initiatives under Majhi Vasundhara Abhiyan utilize funds converged from various sources. This indicator identifies the number of Majhi Vasundhara Abhiyan initiatives that have been funded through Alternate Funding Channels like Community Participation, Corporate Social Responsibility etc.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of projects funded through alternate funding channels in the respective Local Body.
- ☐ Projects that follow the lines of Majhi Vasundhara Abhiyan principles will be considered for evaluation.
- ☐ Copy of fund transfer, receipts, financial proof of CSR amount allocated.
- ☐ Copy of work order.
- ☐ Copy of certificate from CSR implementation body regarding work completion.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of Majhi Vasundhara Abhiyan initiatives funded through alternate funding channels. (Relative Marking)	100
2.	Amount of money leveraged through Alternative Funding channels. (Relative Marking)	100

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of initiatives funded through alternate funding channels	Enter total number of initiatives funded through alternate funding channels
	Work orders	Upload compiled PDF of all work orders
	Details of fund transfer, receipts, financial proofs of CSR amount allocated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload copies of fund transfer, receipts, financial proofs of CSR amount allocated
	Work Completion certificates	Upload compiled PDF of all work completion certificates
2	Total amount of money leveraged through Alternative Funding channels	Enter total amount of money leveraged through Alternative Funding channels
	Details of funding and utilization	Upload details of funding and utilization in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the project/Initiative for which alternate funding was received (Local body should only enter in text format.)	Name of the firm/organization from which alternate fundings were received (Local body should only enter in text format.)	Date of commencement of the project (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4

Date of Completion of the project (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Which Thematic Area has been addressed? (Bhumi/Vayu/Jal/Akash/Agni) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Total amount of money leveraged through in "Rs" (Local body should only enter numerical values.)
5	6	7

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Marks Distribution

For AMRUT

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Thematic Areas

2100

1500

1200

900

2400

Total : 8,100

Early Birds Marks

Final submission of MIS by:

- April 5th, 2024 = 200 Marks
- April 6th, 2024 = 100 Marks
- April 7th, 2024 = 50 Marks
- April 8th to 15th, 2024 = Nil

Total : 200

Total potential to score (for AMRUT) : 8,300

For Non-AMRUT

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Thematic Areas

2100

1300

1200

900

2400

Total : 7,900

Early Birds Marks

Final submission of MIS by:

- April 5th, 2024 = 200 Marks
- April 6th, 2024 = 100 Marks
- April 7th, 2024 = 50 Marks
- April 8th to 15th, 2024 = Nil

Total : 200

Total potential to score (for Non-AMRUT): 8,100

Schemes/Legislations for Assistance

1. Bhumi (Urban)

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
1.1 Green cover and biodiversity		
1.1.1	Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	National Mission for Green India /Green India Mission, Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India Vanmahotsav - Plantation by Maharashtra Forest Department, Govt. of Maharashtra AmrutVan Udyan Nirmiti, Revenue and Forest Department, GoM, GR dated 10 April 2023 BelVan Udyan Nirmiti, Revenue and Forest Department, GoM, GR dated 10 April 2023
1.1.2	Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication	Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act, 1975
1.1.3	Implementation of the Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act 1975	Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees (Amendment) Act, 2021
1.1.4	Creation of Nursery	-----
1.1.5	Newly Created Green Areas and their Maintenance	AMRUT 2.0 - Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation scheme, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of India
1.1.6	Tree Plan : A plan to achieve minimum 33% green cover	National Mission for Green India /Green India Mission, Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees (Amendment) Act, 2021
1.1.7	People's Bio-diversity Register preparation and documentation	Biological Diversity Act, 2002 Biological Diversity Rules, 2004
1.1.8	Soil as Carbon sink	-----

1. Bhumi (Urban)

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
1.2. Solid waste management		
1.2.1	Solid Waste Management- segregation at source and collection	Swachh Bharat Mission 2.0, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of IndiaUrban Development Department , Govt. of Maharashtra
1.2.2	Wet Waste Processing	
1.2.3	Dry Waste Processing/Disposal	
1.2.4	Scientific Treatment of Legacy Solid Waste	Guidelines for Disposal of Legacy Waste, CPCBClause 'J' of Schedule-I of the SWM Rules, 2016.Swachh Bharat Mission 2.0, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of India
1.2.5	Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)	Notification on Ban on identified Single Use Plastic Items from 1st July 2022, Govt. of India: G.S.R. 571 (E) dated 12th August 2021Maharashtra Plastic and Thermocol Products (MUSTH&S) Notification, 2018Swachh Bharat Mission (Urban), Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of India
1.2.6	Bio-medical Waste Management	Biomedical Waste Management Rules, 2016
1.2.7	E-waste Management	E-Waste (Management) Rules, 2022E-Waste (Management) Rules, 2016
1.2.8	ODF Status	Swachh Bharat Mission 2.0, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of IndiaUrban Development Department, Govt. of Maharashtra

2. Air

S/N	Action points	Scheme/legislation name
2.1	Air Quality Monitoring- MoEFCC recognized labs and NABL Accredited Labs	National Clean Air Programme (NCAP), Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India Maharashtra Pollution Control Board – Graded Response Action Plan Central Pollution Control Board
2.2.1	Initiatives Towards Banning of Firecrackers	Maharashtra Pollution Control Board Central Pollution Control Board
2.2.2	Promotion of Good Habits in Citizen Creation of Cycling Track	-----
2.2.3	C&D Waste Management	Swachh Bharat Mission 2.0, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of India C&D Waste Rules (amendments), 2016 National Clean Air Programme (NCAP), Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India
2.3.1	Effective implementation of EV Policy: Electric Vehicles	Maharashtra EV Policy, 2021, Govt. of Maharashtra GR No.: MSEVP-2021/CR 25/TC 4, Environment and Climate Change Department, Govt. of Maharashtra
2.3.2	EV Charging stations	
2.4	Awareness on Climate Change	-----
2.5	Compliance with Race to Zero (For AMRUT Cities only)	

3. Water

S/N	Action points	Scheme/legislation name
3.1	Water Resource Conservation and Rejuvenation	• AMRUT 2.0 - Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation scheme under Ministry of Housing & Urban Affairs • Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana- (Har Khet ko Pani), Ministry of Jal Shakti, Government of India. • Jal Yukt Shivar Abhiyan, Gov. of Maharashtra • AMRUT Sarovar, Jal Shakti Abhiyan, Catch the Rain, 2022
3.2.1	Water audit for Public Buildings	• Government of Maharashtra, Water Supply and Sanitation Department, Circular no. RWS 1004/ CR 24/WS-07 Date: 25 May 2004 • Central Water Commission – Draft general guidelines for water audit and water conservation, 2017
3.3.1	Rainwater harvesting in public buildings	• Catch the Rain: Jal Shakti Abhiyan, Ministry of Jal shakti, Department of Water Resources, River Development and Ganga Rejuvenation • AMRUT 2.0 - Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation scheme under Ministry of Housing & Urban Affairs
3.3.2	Rainwater Percolation Pits	-----
3.4	Well rejuvenation	
3.5	Sewage Treatment and Reuse of Treated Water	• AMRUT 2.0 - Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation scheme under Ministry of Housing & Urban Affairs • Swachh Bharat Mission 2.0, Ministry of Housing and Urban Affairs, Govt. of India • Urban Development Department, Govt. of Maharashtra
3.6	Reduction of Water Pollution during festivals	• Revised guidelines for idol immersion, CPCB, 2020
3.7	Promotion of Eco-friendly idols during festivals	
3.8	Wetland Conservation	• Wetlands conservation and management rules, 2017, Ministry of Environment, Forest and Climate Change

4. Energy

S/N	Action points	Scheme/legislation name
4.1	Promotional and Awareness Generation Activities to encourage use of Renewable Energy Sources	-----
4.2.1	LED Streetlights	Street Lighting National Program, Energy Efficiency Services Limited, JV of PSUs under Ministry of Power, Govt. of India
4.2.2	Solar installation on Public and Private buildings	Grid connected Rooftop Solar Program, Ministry of New and Renewable Energy, Govt. of India.
4.2.3	Number of Green buildings	-----
4.2.4	Energy audit of Public buildings	Save Energy Program, Maharashtra Energy Development AgencyNational Energy Conservation Act, Guidelines by the Bureau of Energy Efficiency.

Awards

State Level Awards

State Level Awards

Local Body Participants

AMRUT
Cities
(01)
10 Lakh + Population
(3)

Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

AMRUT
Cities
(02)
3-10 Lakh Population
(3)

Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

AMRUT
Cities
(03)
1-3 Lakh Population
(3)

Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

Total : 09

State Level Awards

Local Body Participants

**Municipal Councils
& Nagar Panchayats**

(04)

50k - 1 Lakh population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

**Municipal Councils
& Nagar Panchayats**

(05)

25k - 50k population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

**Municipal Councils
& Nagar Panchayats**

(06)

15k - 25k population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

**Municipal Councils
& Nagar Panchayats**

(07)

Less than 15k population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Total : 12

State Level Awards – Urban & Rural

Awards for Promoting Local Bodies to Divisional & District Level Officers

Divisional Commissioner (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

Collectors (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

ZP CEO (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

Total : 09

State Level Awards

Awards to Urban Local body Participants
High Jump - Highest Performance Awards

High Jump Award:
In each vertical

$(1 \times 4 = 4)$

Category

Winner

Highest performance
in the thematic area of
Bhumi in each vertical

$(7 \times 1 = 7)$

Category

Winner

Total : 11

Division Level Awards

Division Level Awards

Local Body Participants

Best performing
AMRUT
City
in Division

(6)

Category

Winner

Best performing
Municipal Council
& Nagar Panchayat
in Division

50k-1 Lakh
population

(6)

Category

Winner

Best performing
Municipal Council
& Nagar Panchayat
in Division

25k-50k
population

(6)

Category

Winner

Best performing
Municipal Council
& Nagar Panchayat
in Division

15k-25k
population

(6)

Category

Winner

Best performing
Municipal Council
& Nagar Panchayat
in Division

Less than 15k
population

(6)

Category

Winner

Total: 30

Division Level Awards

Awards to Collectors

Best performing
Collector in each
Division

(2 × 6 = 12)

*(Other than State
level winners)*

Category
Winner
1 st Runner Up

Total: 12

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय
बदल विभाग

MY EARTH

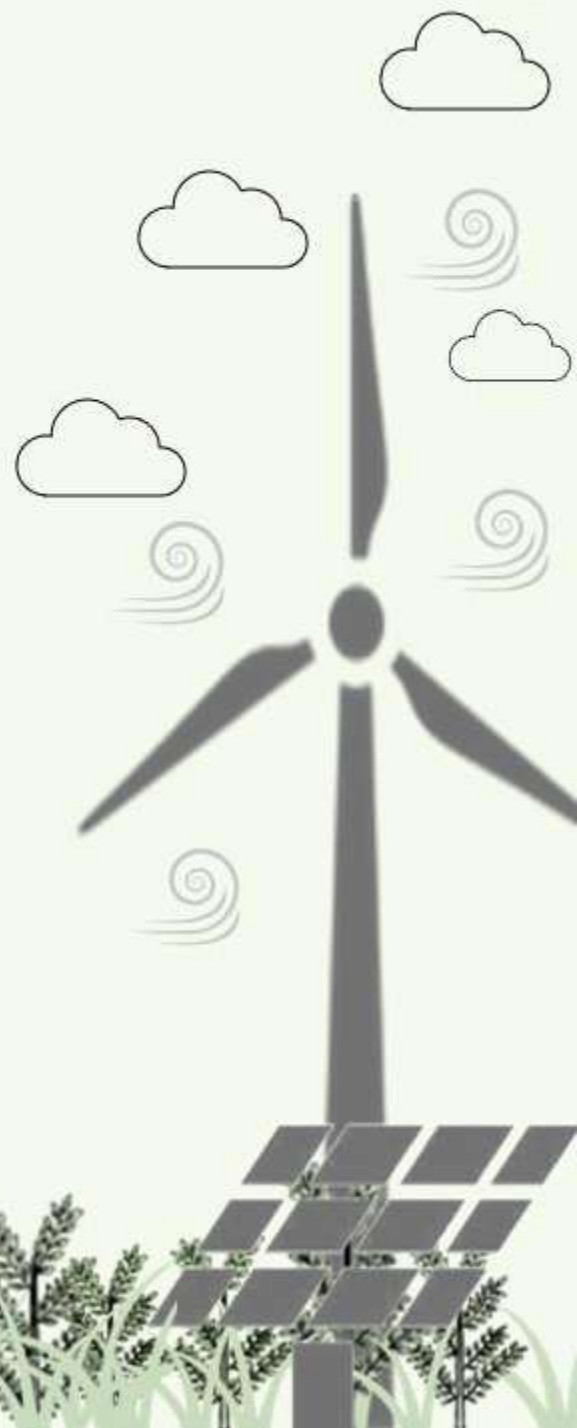
*Majhi
Vasundhara 4.0*

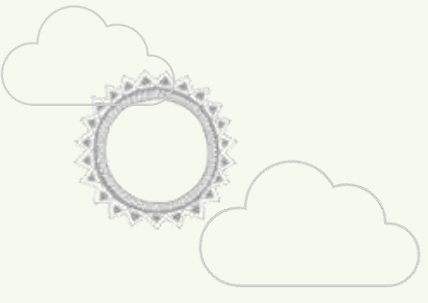
माझी वसुंधरा अभियान ४.०

टूलकिट - २०२३-२४

(नागरी)

परिशिष्ट १

माझी वसुंधरा अभियान

- महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागामार्फत नागरी आणि ग्रामीण क्षेत्रांसाठी राबविण्यात येणारा अनोखा एकात्मिक असा उपक्रम आहे. यामध्ये नैसर्गिक परिसंस्थांचे जतन व संरक्षण करण्यासाठीच्या विविध उपायांची अंमलबजावणी करणे आणि वातावरणीय बदलाच्या अनुषंगाने राबविण्यात येणाऱ्या पर्यावरणपूरक कृती उपक्रमांवर नागरिकांच्या सहभागास प्रोत्साहित करणे, या बाबी समाविष्ट केल्या आहेत.
- या अभियानाची रचना कार्बन सीक्वेस्ट्रेशन, हरित वायूचे उत्सर्जन कमी करणे आणि नागरिकांमध्ये शाश्वत जीवनशैलीचा प्रचार करणे या वातावरणीय बदलाच्या तीन महत्त्वाच्या बाबींवर लक्ष केंद्रित करण्यासाठी करण्यात आली आहे.

अधिक माहितीसाठी भेट नमूद करा. : <https://majhivasundhara.in>

अनुक्रमाणिका

वेळापत्रक	४
माहिती संकलन कार्यपद्धती	५
महत्त्वाचे मुद्दे	६
प्राथमिक माहिती संकलन	८
मार्गदर्शक सूचना	९
थीमॅटिक क्षेत्र	१७
निर्देशक	१९
गुणांचे वितरण	२०७
संदर्भासाठी योजना व अधिनियम	२१०
पुरस्कार	२१६

वेळापत्रक –

माझी वसुंधरा अभियान ४.०

पुरस्कार वितरण

५ जून २०२४

क्षेत्रीय तपासणी
२ मे -

२० मे २०२४

डेस्कटॉप मूल्यमापन
६ एप्रिल -

२५ एप्रिल २०२४

MIS सबमिशन

१ एप्रिल -

१५ एप्रिल २०२४

स्थानिक स्वराज्य
संस्थांची नोंदणी

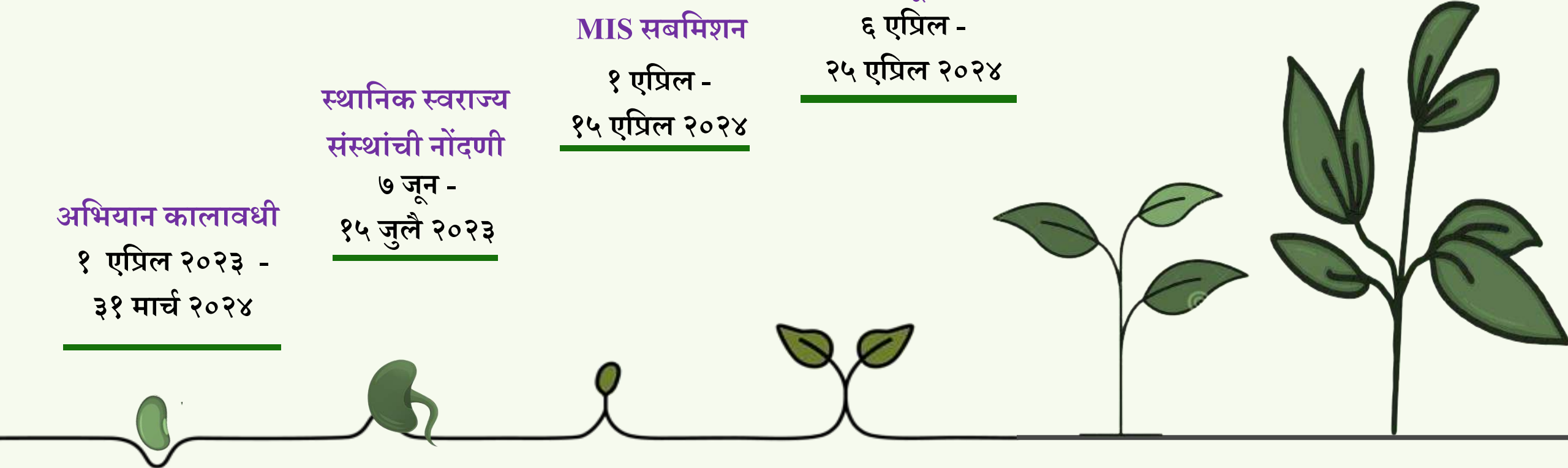
७ जून -

१५ जुलै २०२३

अभियान कालावधी

१ एप्रिल २०२३ -

३१ मार्च २०२४

माहिती संकलन कार्यपद्धती

- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी माझी वसुंधरा अभियान ४.० मध्ये सहभागी होण्यासाठी अभियानाच्या MIS पोर्टलवर नोंदणी करावी. अधिक माहितीसाठी <https://abhiyanmis.majhivasundhara.in/> या संकेतस्थळाला भेट द्या.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी अभियान कालावधीत विविध उपक्रम राबवावेत आणि सदर उपक्रमांची माहिती MIS पोर्टलवर सादर करण्यासाठी आवश्यक तो सर्व तपशील तयार ठेवावा.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी टूलकिटमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे MIS मध्ये त्यांची प्रगती आणि कामाचा अहवाल सादर करावा.
- माझी वसुंधरा अभियानाच्या MIS पोर्टलवर विहित स्वरूपात MIS सादर करावा.
- माझी वसुंधरा अभियान पोर्टलवरील माहिती अचूक, विश्वासाहर् आणि सत्य असल्याबाबतची जबाबदारी **स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या प्रशासकीय प्रमुखांची** असेल.

टीप: स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सर्व कागदपत्रांच्या मूळ प्रती जतन कराव्यात. अभियान संचालनालयात, संबंधित कागदपत्रे पुन्हा सादर करावे लागू शकतात.

महत्वाचे मुद्दे

- माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत म्हणजे, दिनांक १ एप्रिल २०२३ ते दिनांक ३१ मार्च २०२४ या कालावधीत केलेल्या सर्व उपाययोजनांचा मूल्यमापनासाठी विचार केला जाईल.
- माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने विहित केलेल्या नमुन्यामध्येच (फॉर्मॅट/टेम्प्लेट्स) तपशील सादर करणे आवश्यक आहे. सदर नमूना MIS पोर्टलवर डाऊनलोड करण्यासाठी उपलब्ध असेल.
- कोणत्याही निर्देशकासाठी, जर सादर केलेले दस्तऐवज वैध/सुवाच्य नसतील आणि/किंवा गुगल लिंक्स अवैध असतील, तर त्यासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- MIS वर नोंदवलेल्या माहितीच्या आधारे त्रयस्त यंत्रणेद्वारे डेस्कटॉप मूल्यमापन करण्यात येईल. त्यानंतर क्षेत्रीय तपासणी व मूल्यमापन (फील्ड मूल्यमापन) त्रयस्त यंत्रणेद्वारे करण्यात येईल.

माझी वसुंधरा अभियान ४.०

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULBs)

अमृत शहरे	अमृत शहरे	अमृत शहरे	नगरपरिषद व नगर पंचायत	नगरपरिषद व नगर पंचायत	नगरपरिषद व नगर पंचायत	नगरपरिषद व नगर पंचायत
(०१)	(०२)	(०३)	(०४)	(०५)	(०६)	(०७)
लोकसंख्या १० लक्षपेक्षा अधिक	लोकसंख्या ३ लक्ष ते १० लक्ष	लोकसंख्या १ लक्ष ते ३ लक्ष	लोकसंख्या ५० हजार ते १ लक्ष	लोकसंख्या २५ हजार ते ५० हजार	लोकसंख्या १५ हजार ते २५ हजार	लोकसंख्या १५ हजारपेक्षा कमी
१०	१७	१६	४७	११६	९८	११०

टीप: सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था आपल्या लोकसंख्येनुसार संबंधित गटात स्पर्धा करतील.
सदर लोकसंख्येचे गट २०११ च्या जनगणना अहवालानुसार तयार करण्यात आले आहेत.

नागरी: ४१४

प्राथमिक माहिती संकलन

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची माहिती

स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव आणि प्रकार (ULB)

स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे भौगोलिक क्षेत्रफळ

लोकसंख्या (२०११ च्या जनगणना अहवालानुसार)

शहरातील (ULB) कुटुंबांची संख्या

प्रशासकीय प्रमुख यांचा तपशील (नाव, संपर्क क्रमांक)

समन्वय (नोडल) अधिकारी यांचा तपशील (नाव, पदनाम, संपर्क क्रमांक)

अधिकृत सोशल मिडिया पेज किंवा संकेतस्थळाची लिंक

टीप: सदर लोकसंख्येचे गट २०११ च्या जनगणना अहवालानुसार तयार करण्यात आले आहेत.

मार्गदर्शक सूचना

MIS साठी मार्गदर्शक सूचना:

- प्रत्येक निर्देशकासाठी MIS मध्ये माहिती भरणे आवश्यक आहे.
- या टूलकिटमध्ये MIS मध्ये भरण्यासाठीची प्रत्येक निर्देशकासाठीची आवश्यक ती माहिती देण्यात आली आहे.
- प्रत्येक निर्देशकासाठी सूचना आणि मार्गदर्शक सूचना देखील देण्यात आले आहेत.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थेने दिलेल्या नमुन्यानुसार आवश्यक दस्तऐवज जमा करून विहित माहिती संकलित करून ती जतन (सेव्ह) करून ठेवावी.
- MIS सबमिशन दरम्यान आवश्यक असलेले तपशील **मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक (Evaluation Mechanism Number)** खाली दिलेल्या प्रमाणे प्रत्येक निर्देशकात समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	Indigenous trees: Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	Upkeep: Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity. Work order of plantation activity

एक्सेल शीट्ससाठी मार्गदर्शक सूचना:

- संदर्भित निर्देशकांसाठी एक्सेल शीटमध्ये माहिती भरणे आवश्यक आहे.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थेने दिलेल्या नमुन्यानुसार आवश्यक दस्तऐवज जमा करून विहित माहिती संकलित करून ती जतन (सेव्ह) करून ठेवावी.
- एक्सेल शीट भरण्यासाठी सूचना आणि मार्गदर्शक सूचना खाली दिल्या प्रमाणे प्रत्येक निर्देशकात समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6

- संबंधित निर्देशकासाठी MIS मध्ये एक्सेल शीट्स जोडणे आवश्यक आहे. जर स्थानिक स्वराज्य संस्थेने एक्सेल शीटच्या डुप्लिकेशन/प्रतिकृती MIS मध्ये जोडल्यास संबंधित निर्देशकासाठी ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी फक्त माझी वसुंधरा अभियान राज्य संचालनालयाने दिलेल्या विहित एक्सेल शीट्स वापराव्या. विहित एक्सेल शीटऐवजी इतर कोणतीही एक्सेल शीट वापरल्यास स्थानिक स्वराज्य संस्थेला ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- MIS मध्ये भरलेली माहिती एक्सेल शीटमध्ये भरलेल्या माहिती आणि MIS मधील संलग्न दस्तऐवजांसोबत तपासली जाईल. भरलेल्या माहितीमध्ये काही तफावत आढळून आल्यास स्थानिक स्वराज्य संस्थेला त्या निर्देशकासाठी ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- काही निर्देशकांसाठी, एकापेक्षा जास्त एक्सेल शीट असू शकतात.

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी

जिओटॅगिंगसाठी मार्गदर्शक सूचना :

माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत छायाचित्रे जिओटॅग करण्यासाठीच्या सूचना:

- मोबाईलमध्ये प्ले स्टोर उघडा, जिओटॅगिंग ॲप्स शोधा, सूचीमधून कोणतेही जिओटॅगिंग ॲप डाउनलोड करा आणि इंस्टॉल करा.
- जिओटॅगिंग ॲप उघडा आणि पूर्वी/दरम्यान/नंतरची छायाचित्रे घेताना एकाच ठिकाणाहून (angle) क्लिक करा.
- क्लिक केलेली जिओटॅग छायाचित्रे फोल्डरमध्ये सेव्ह करा.
- छायाचित्रे अपलोड करण्यापूर्वी त्यांची Size १ ते २ MB असल्याची खात्री करा.

भूमी थीमॅटीक क्षेत्रासाठी : प्रत्येक ठिकाणाची (वृक्षारोपण करण्यापूर्वी/दरम्यान/नंतर) विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर)

जिओटॅग केलेली छायाचित्रे पीडीएफ (.pdf) स्वरूपात एकत्र संकलित करून अपलोड करावीत.

सर्व जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये खालील घटक असल्यानंतरच छायाचित्रे वैध मानले जातील;

- ☐ अक्षांश आणि रेखांश
- ☐ दिनांक (जेव्हा छायाचित्रे काढण्यात आली.)
- ☐ ठिकाणाचे नाव

सदर छायाचित्राचा नमूना (टेम्प्लेट) माझी वसुंधरा अभियान संकेतस्थळ/MIS पोर्टलवरून डाउनलोड करता येईल.

जिओटॅग छायाचित्रांसाठी मार्गदर्शक सूचना:

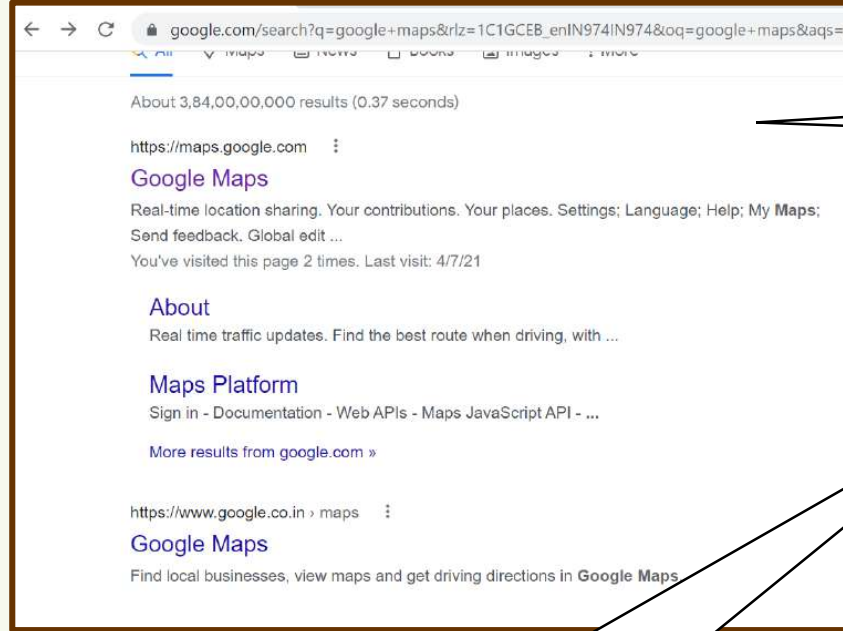

छायाचित्रे वैध मानली जाण्यासाठी खालील तपशील जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रावर नमूद असणे आवश्यक आहे:

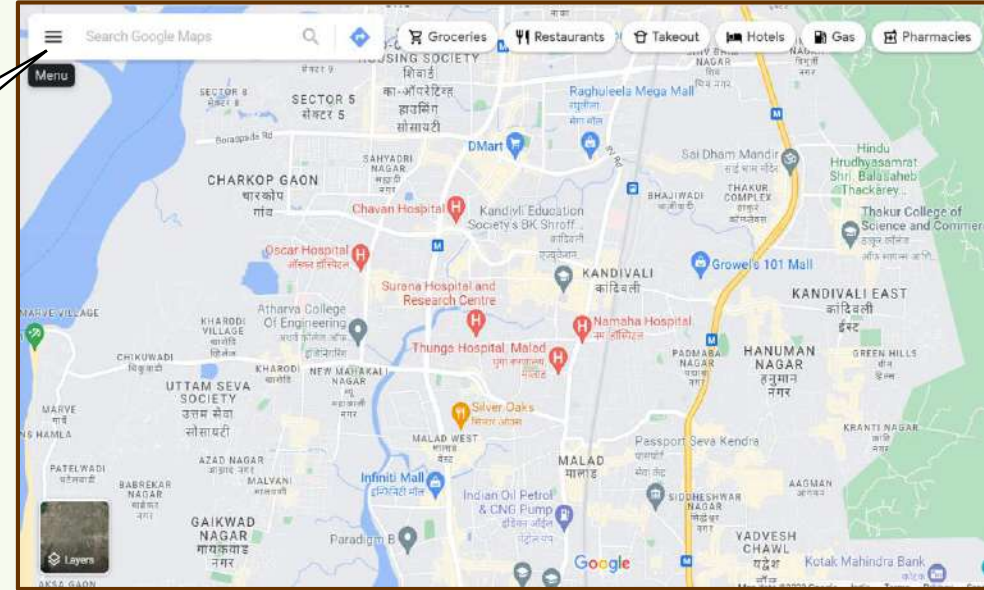
१. ULB चे नाव
२. जिल्ह्याचे नाव
३. अक्षांश (Longitude) आणि रेखांश (Latitude)
४. दिनांक आणि वेळ

MIS मध्ये गुगल मॅप लिंक कशी टाकायची याविषयी मार्गदर्शक सूचना :

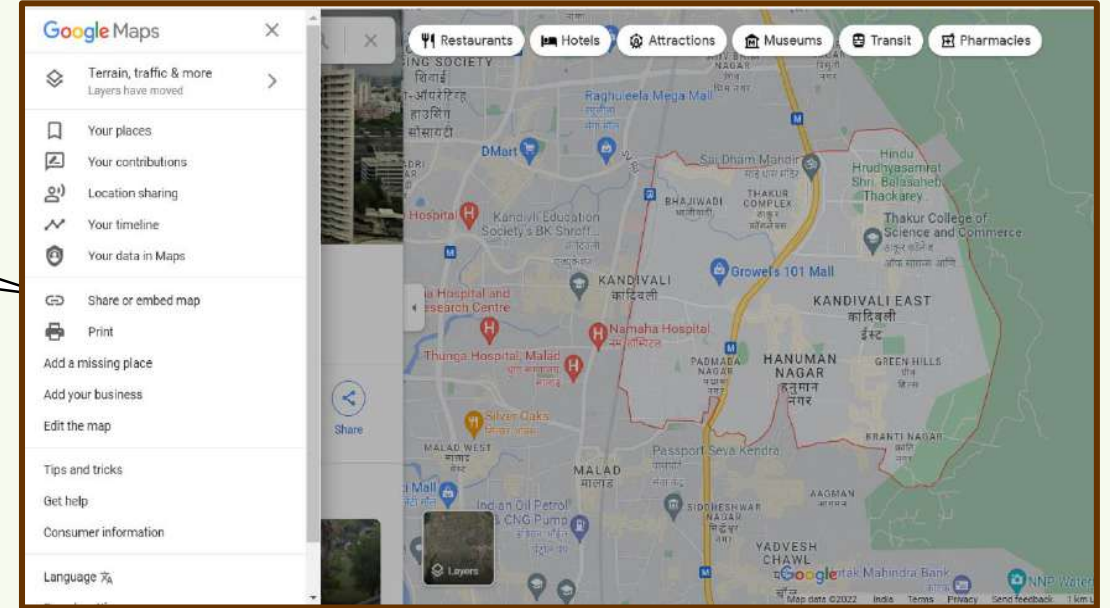
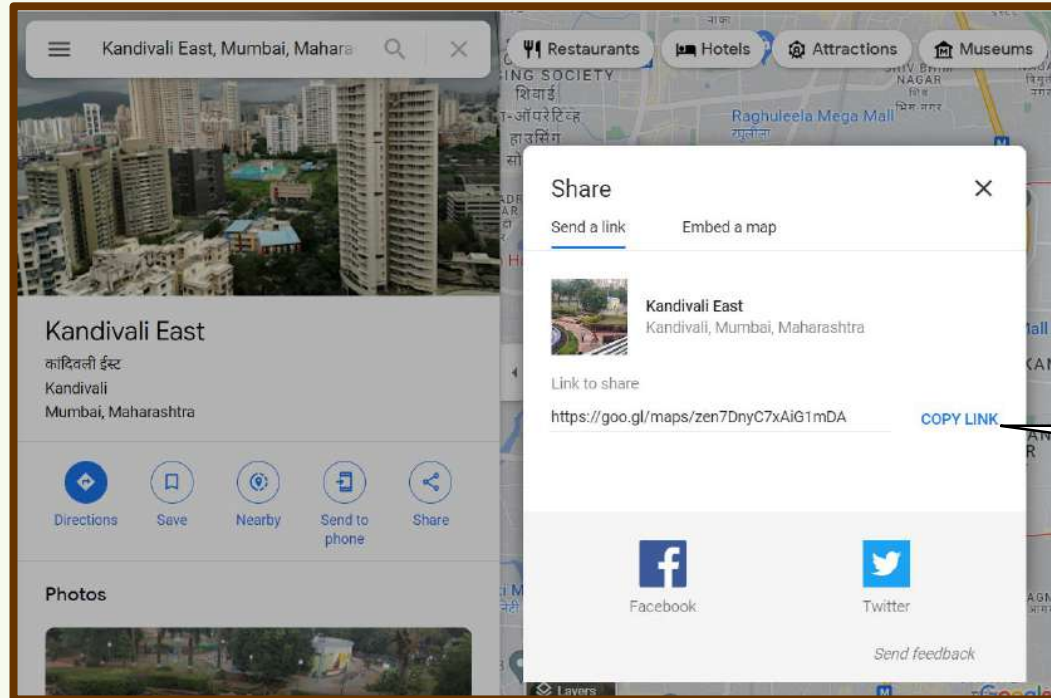
टप्पा १: तुमच्या संगणकामध्ये गूगल मॅप सुरू करा.

टप्पा २: तुम्ही शेअर करू इच्छित असलेल्या दिशानिर्देश, नकाशा किंवा मार्ग शोधा. यानंतर वर डावीकडे असलेल्या मेनू या पर्यायावर क्लिक करा.

टप्पा ३: शेअर किंवा एंबेड मॅप यावर क्लिक करा.

टप्पा ४: लिंक कॉपी करा आणि आवश्यक त्या ठिकाणी पेस्ट करा.

IEC/प्रचारात्मक उपक्रमांच्या छायाचित्रांसाठी मार्गदर्शक सूचना :

- ✈ जनजागृती उपक्रमांसाठी सादर केलेली सर्व छायाचित्रे ही उपक्रम ज्या तारखेला झाला त्या तारखेसह जिओ-टॅग केलेली असावीत.
- ✈ प्रत्येक उपक्रमासाठी, उपक्रमाची पार्श्वभूमी/बॅनर स्पष्टपणे दर्शवेल, असे किमान एक छायाचित्र काढणे आवश्यक आहे.
- ✈ बॅनरवर माझी वसुंधरा अभियान ४.० चे बोधचिन्ह (लोगो) व नाव असणे आवश्यक आहे.
- ✈ बॅनरवर कार्यक्रमाचे शीर्षक असावे. उदाहरणार्थ, जर वातावरणीय बदलाविषयी जनजागृती निर्माण करणारा उपक्रम असेल तर “वातावरणीय बदलाबाबत जागरूकता” असे स्पष्ट शीर्षक असावे.
- ✈ छायाचित्रात कार्यक्रमात सहभाग घेतलेल्या सहभागींचा समावेश असणे आवश्यक आहे.
- ✈ जनजागृती उपक्रमांमध्ये वातावरणीय बदलाची मूलभूत व्याख्या, संकल्पना, प्रभाव, शासकीय नियम आणि धोरण आणि त्या विषय/निर्देशकासंबंधी राष्ट्रीय - आंतरराष्ट्रीय परिस्थिती या मुद्द्यांचा समावेश असावा.
- ✈ #majhivasundhara आणि #MissionLiFE हे हॅशटॅग वापरून सोशल मीडियावर उपक्रम व कार्यक्रमांच्या पोस्ट कराव्या.

थीमॅटिक क्षेत्र

आकाश

वायु

जल

अग्नि

भूमी

भूमी

एकूण गुण : २,१००

१.१

हरित आच्छादन आणि जैवविविधता

अ.क्र.	कृती बिंदू	गुण
१.१.१	माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे	४००
१.१.२	जिओ- टॅगिंगसह वृक्षगणना - तयारी आणि प्रकाशन	१००
१.१.३	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी	१५०
१.१.४	रोपवाटीकांची निर्मिती	१००
१.१.५	नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल (उदा. अमृत वने, सार्वजनिक उद्यान)	२००
१.१.६	वृक्ष योजना: किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीची योजना	२००
१.१.७	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे	१००
१.१.८	मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे.	१००
एकूण		१,३५०

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

गुण
४००

नैसर्गिक परिसंस्थेचे संवर्धन करण्यासाठी वृक्षारोपण महत्वाचे आहे. सदर निर्देशकाद्वारे स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी वृक्षारोपण मोहीमा हाती घेतल्या होत्या की नाही आणि त्यांनी लावलेल्या एकूण झाडांपैकी (स्थानिक झाडांसह) किती झाडे जगवली आणि त्यांची काळजी घेतली का हे तपासले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ लागवड केलेल्या आणि जगवलेल्या वृक्षांची एकूण संख्या (स्थानिक प्रजातींच्या वृक्षांसह)
- ☐ लावलेल्या आणि जगवलेल्या स्थानिक वृक्षांची संख्या
- ☐ स्थानाचे तपशील: संपूर्ण पत्ता, प्रकल्पाचे गुगल मॅपवरील स्थान इत्यादी माहिती विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ भूखंडांवर वृक्षारोपण: विकसित केलेली एकूण हरित क्षेत्रे चौरस मीटर (चौ. मी.) मध्ये
- ☐ रस्त्याच्या कडेला वृक्षारोपण: रस्त्याच्या कडेला करण्यात आलेल्या वृक्षारोपणाची एकूण लांबी (मीटर मध्ये).
- ☐ वृक्षारोपण उपक्रमाचा कार्यारंभ आदेश
- ☐ वृक्षारोपण उपक्रमाची आर्थिक माहिती: अंतिम पावत्यांसह सर्व देयके.
- ☐ जर, वृक्षारोपण व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) च्या माध्यमातून झाले असेल तर त्याची पोचपावती सादर करावी.
- ☐ पुढील १-२ वर्षांसाठी आवश्यक असलेल्या देखभालीसाठीची योजना.
- ☐ टप्प्यानुसार (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे. (अधिक तपशील वर दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये जोडलेला आहे.)
 - वृक्षारोपण कार्यक्रमापुर्वी (Size १ ते २ MB)
 - वृक्षारोपण कार्यक्रमादरम्यान (Size १ ते २ MB)
 - माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या शेवटच्या दोन महिन्यांत.(Size १ ते २ MB)-
 - वरील सर्व छायाचित्रे त्याच ठिकाणाहून (अँगलमध्ये) क्लिक केले असावेत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत लागवड केलेल्या व जगवलेल्या वृक्षांची एकूण संख्या (Relative Marking)	२००
२.	<u>स्थानिक वृक्ष:</u> माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या आणि जगवलेल्या एकूण वृक्षांपैकी स्थानिक वृक्षांची संख्या (Relative Marking)	१००
३.	<u>अपकीप (Upkeep):</u> माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.० आणि ३.० दरम्यान लावलेले आणि जगवलेले वृक्ष (Relative Marking)	१००

स्थानिक प्रजातींच्या वृक्षांची सूचक यादी

दक्षिण उष्णकटिबंधीय निम-सदाहरित वने

१. टर्मिनलिया पॅनिक्युलाटा (किंजल)
२. मेमोसायलॉन अंबेलेटम (अंजनी)
३. टर्मिनलिया चेबुला (हिरडा)
४. सिझिजियम क्युमीनी (जांभूळ)
५. ओलिया डायोसिया (परजामुन)
६. मॅंगीफेरा इंडिका (आंबा)
७. ऍक्टिनोडाफ्ने हुकेरी (पिसा)

दक्षिण उष्णकटिबंधीय ओलसर पर्णपाती वने

१. टेक्टोना ग्रॅंडिस (सागवान)
२. टर्मिनलिया टोमेंटोसा (ऐन)
३. डेलबर्गिया लॅटिफोलिया (शिशम)
४. आदिना कार्डिफोलिया (हळदू)
५. मधुका इंडिका (मोहा)
६. टेरोकार्पसमार्सुपियम (बिजा)
७. मित्राज्ञा परविफ्लोरा (कलाम)
८. सालमालिया मालाबारिकम (सेमल)

दक्षिणी उष्णकटिबंधी काटेरी वने

१. अकेशिया अरेबिका (बाबुल)
२. अकेशिया ल्युकोफ्लेका (हिवर)
३. झिझिफस जुजुबा (बोर)
४. बुटीया मोनोस्पर्ना (पलास)
५. बेलानिट्स रेक्सबर्गी (हिंगणबेट)

टीप: ही यादी संपूर्ण नाही, वरील माहिती ही फक्त संदर्भासाठी आहे. अधिक नावे [Untitled-2 \(mahaforest.gov.in\)](https://mahaforest.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट असलेले एकूण क्षेत्र चौरस मीटर मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट असलेले एकूण क्षेत्र चौरस मीटर मध्ये क्षेत्रफळ नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रस्त्याच्या कडेला लागवडीची एकूण लांबी मीटरमध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रस्त्याच्या कडेला वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट केलेल्या क्षेत्राची एकूण लांबी (मीटरमध्ये) नमूद करा.
	वृक्षारोपणाची विविध टप्प्यांवरील जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	वृक्षारोपण उपक्रमाचा कार्यारंभ आदेश	वृक्षारोपण उपक्रमांचे सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१ आणि २	देखभाल योजना अहवाल	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या वृक्षारोपणाच्या स्थळांसाठी पुढील १-२ वर्षांसाठी देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.
	वृक्षारोपण उपक्रमाचा आर्थिक अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्र यांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर सदर कार्य CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती /सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	वृक्षारोपणाची सविस्तर माहिती	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये वृक्ष लागवडीचे तपशील अपलोड करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6
Total number of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of Indigenous trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter whole numbers)	Name of species of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (All indigenous species planted in that area should be mentioned here. For example- Mango, Banana, etc.) (Local body should enter text only)	If a plantation is done on the plots, please enter the area of the plot in square meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	If plantation is done along the roads, please enter the length of the roadside plantation in meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	
Plantation by State Government Program/Central Government Program/CSR/Community Participation/via Institutes/etc. (Local Body should choose appropriate option from the dropdown)	Date of work order of the tree plantation activity. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Work order number of the plantation activity	Financial Brief for the tree plantation activities in "Rs"	Financial Receipt number for the Tree Plantation/If Plantation is done via CSR then copy of acknowledgment slip	
12	13	14	15	16	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

गुण
१००

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५, प्रकरण ४, कलम ७ (ब), मध्ये “डिसेंबर १९९६ पूर्वी एकदा आणि त्यानंतर दर पाच वर्षांनी एकदा, स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकार क्षेत्रातील सर्व जमीनीवरील अस्तित्वात असलेल्या सर्व वृक्षांची वृक्षगणना करणे अनिवार्य आहे.” जुलै २०२१ मध्ये पुरातन वृक्षांची संकल्पना मांडण्यासाठी आणि “GIS आधारित वृक्षगणना किंवा इतर कोणत्याही आधुनिक तंत्रज्ञानासारख्या नवीन तांत्रिक माध्यमांचा वापर करून” दर पाच वर्षांनी वृक्षगणना अनिवार्य करण्यासाठी या कायद्यात सुधारणा कण्यात आली. वृक्षगणना वृक्ष आच्छादन आणि प्रजातींच्या विविधतेसाठी आधारेखा प्रदान करते. माहितीचा उपयोग वृक्षांच्या देखभालीसाठी आणि संवर्धनाशी संबंधित विविध उपक्रमांसाठी उपाययोजना आणि विकास करण्यासाठी केला जाऊ शकतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक संस्थेच्या संकेतस्थळावर, स्थानिक वृक्ष प्राधिकरणाने अधिकृत केलेल्या वृक्षगणना अहवालाची लिंक - जिओटॅगिंगसह (पुरातन वृक्षगणना अहवालासह)
- ☐ वृक्षगणना अहवाल आणि जिओटॅगिंगसह पुरातन वृक्षांची अद्ययावत यादी – ही यादी ULB च्या अधिकृत संकेतस्थळावर प्रकाशित केली तरच स्वीकारली जाईल.
- ☐ रितसर शिक्का मारलेली वृक्षगणना अहवालाची प्रत.
- ☐ पुरातन वृक्षांसह सर्व वृक्षांचे जिओटॅगिंग करणे अनिवार्य आहे. **जिओटॅगिंग न केल्यास कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.**
- ☐ स्थानिक वृक्ष प्राधिकरणाकडून जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना अहवालाची स्थिती दर्शवणारी हमीपत्राची प्रत.

सूचना: अहवाल १००% तयार आणि प्रकाशित- स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या १००% क्षेत्रफळाचा समावेश

अहवाल ५०% तयार आणि प्रकाशित- स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या ५०% क्षेत्रफळाचा समावेश

- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी वृक्षगणना अहवाल तयार आणि प्रकाशित केलेला आहे का? (जिओटॅगिंगसह)		५०
	होय	५०	
	नाही	०	
१ (अ)	होय असल्यास, माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्ष गणना अहवाल अद्ययावत आणि प्रकाशित केला आहे का? (जिओटॅगिंगसह)		२५
	होय	२५	
	नाही	०	
१ (ब)	नाही असल्यास, माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान अहवालाची स्थिती		७५
	जिओटॅगिंगसह वृक्ष गणना – अहवाल १००% तयार व प्रकाशित	७५	
	जिओटॅगिंगसह वृक्ष गणना – अहवाल ५०% तयार व प्रकाशित	३०	
	जिओटॅगिंगसह वृक्ष गणना – अहवाल ५०% हून कमी तयार व प्रकाशित	०	
२.	पुरातन वृक्षांची यादी – अद्ययावत आणि प्रकाशित		२५

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना अहवाल तयार करून स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी वृक्षगणना अहवाल तयार केला आणि प्रकाशित केला असल्यास "होय" निवडा अन्यथा "नाही" निवडा.
१(अ)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना अहवाल अद्ययावत आणि प्रकाशित झाला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना अद्ययावत आणि प्रकाशित झाल्यास "होय" निवडा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थळावर अपलोड केलेल्या वृक्षगणना अहवालाची लिंक	वृक्षगणना अहवाल असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थळाची वैध लिंक अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान अद्ययावत वृक्षगणना अहवाल तयार करून प्रकाशित केला.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार केलेला आणि प्रकाशित केलेला अद्ययावत वृक्षगणना अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१(ब)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्षगणनेच्या जिओटॅगिंगसह अहवाल तयार करण्याची स्थिती	ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून निवडा १.जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना -१००% अहवाल तयार आणि प्रकाशित २.जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना -५०% अहवाल तयार आणि प्रकाशित ३.जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना -५०% पेक्षा कमी अहवाल तयार आणि प्रकाशित
	वृक्षगणना अहवाल	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार केलेला आणि प्रकाशित केलेला वृक्षगणना अहवाल अपलोड करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) यादी तयार करून प्रकाशित केली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा जर तुम्ही पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) यादी तयार करून प्रकाशित केली असेल तर "होय" निवडा, अन्यथा "नाही" निवडा.
	पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) वृक्षगणना अहवाल अपलोड असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थानाची वैध लिंक	पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) वृक्षगणना अहवाल अपलोड असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थानाची वैध लिंक अपलोड करा.
	जिओटॅगिंग केलेल्या पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) तयार आणि प्रकाशित केलेली यादी	जिओटॅगिंग केलेल्या पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज ट्री) यादी संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Information required	Details	Guidance/Instructions
Total Area of the local body		Enter total area of the local body in sq.km. Enter only decimal numbers.
Is tree census report prepared and published		Select from the dropdown options: 1. Yes 2. No
Number of trees in the local body		Enter number of trees in the local body. Enter only whole numbers.
Number of geotagged trees in the local body		Enter number of geotagged trees in the local body. Enter only whole numbers.
Percentage of geotagged trees in the local body		This will be autocalculated.

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ ची अंमलबजावणी

गुण
१५०

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्षांचे संरक्षण आणि जतन अधिनियम, १९७५ च्या जुलै २०२१ च्या सुधारणेत, शहरी भागात वृक्षतोड नियंत्रित करण्यासाठी, तोडल्या जाणाऱ्या झाडांच्या संचित (cumulative) वयानुसार पुरेशा प्रमाणात झाडे लावून वृक्षतोड नियंत्रित करण्यासाठी तरतूद केली आहे. हा निर्देशक महाराष्ट्रातील शहरी भागात या अधिनियमाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी होते का याची तपासणी करतो.

आवश्यक तपशील :

- ☐ १६ जुलै २०२१ ते ३१ मार्च २०२४ पर्यंत प्राप्त झालेल्या एकूण संख्येच्या प्रस्तावाच्या तपशिलांसह सारांश अहवाल – विहित एक्सेल स्वरूपात
- ☐ वृक्ष/ नियोजन प्राधिकरणाने दिलेल्या ना हरकत प्रमाणपत्राची संकलित प्रत
- ☐ सक्षम प्राधिकाऱ्याद्वारे अधिकृत केलेली वार्षिक अनुपालन अहवालाची प्रत (annual compliance report)
- ☐ स्थानिक वृक्ष प्राधिकरण (LTA) आणि महाराष्ट्र राज्य वृक्ष प्राधिकरण (MSTA) यांद्वारे देण्यात आलेली ना हरकत प्रमाणपत्रे (NOC) मूल्यमापनासाठी विचारात घेतली जातील.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

नुकसानभरपाई (compensatory plantation) म्हणून केलेल्या वृक्ष लागवडीची टक्केवारी:

= (लावलेल्या वृक्षांची संख्या/ ना हरकत प्रमाणपत्रानुसार तोडल्या जाणाऱ्या किंवा पुनरोपण करावयाच्या वृक्षांचे एकूण वय) * १००

नुकसानभरपाई (compensatory plantation) म्हणून केलेल्या वृक्ष लागवडी पैकी जगलेल्या वृक्षांची टक्केवारी:

= (नुकसानभरपाई लागवडी मधल्या जगलेल्या वृक्षांची एकूण संख्या/ नुकसानभरपाई वृक्ष लागवडीची एकूण संख्या) * १००

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	६० दिवस किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीत ना हरकत प्रमाणपत्र (NOC) दिलेल्या प्रकल्पांची टक्केवारी		५०
	१००% प्रकल्प	५०	
	१००% पेक्षा कमी प्रकल्प	०	
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने प्रदान केलेल्या ना हरकत प्रमाणपत्रानुसार (NOC) नुकसानभरपाई म्हणून केलेल्या लागवडीची टक्केवारी		५०
	१००%	५०	
	१००% पेक्षा कमी	०	
३.	नुकसान भरपाई म्हणून लागवड केलेल्या वृक्षांपैकी जगलेल्या वृक्षांची टक्केवारी		५०
	९५% पेक्षा अधिक	५०	
	७५% ते ९५%	२५	
	७५% पेक्षा कमी	०	

१.१.३

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	१६ जुलै २०२१ ते ३१ मार्च २०२४ पर्यंत स्थानिक वृक्ष प्राधिकरणास प्राप्त झालेल्या एकूण प्रकल्प प्रस्तावांची संख्या.	स्थानिक वृक्ष प्राधिकरणास झाडे कापण्यासाठी/पुनरोपणासाठी प्राप्त झालेल्या एकूण प्रस्तावांची संख्या नमूद करा.
	प्रकल्प प्रस्तावांची संख्या ज्यासाठी ६० दिवस किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीत ना हरकत प्रमाणपत्राची प्रक्रिया केली गेली.	६० दिवस किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीत ना हरकत प्रमाणपत्राची प्रक्रिया केलेल्या एकूण प्रस्तावांची संख्या नमूद करा.
	वृक्ष प्राधिकरण/नियोजन प्राधिकरणाने दिलेल्या ना हरकत प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ प्रत	ना हरकत प्रमाणपत्राची प्रत संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	प्राप्त प्रस्तावांचा सारांश अहवाल	प्रस्तावांचा सारांश अहवाल पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
२	स्थानिक वृक्ष प्राधिकरण/राज्य वृक्ष प्राधिकरणाच्या अटीनुसार एकूण नुकसानभरपाईसाठी वृक्ष लागवड आवश्यक आहे.	स्थानिक वृक्ष प्राधिकरण/राज्य वृक्ष प्राधिकरणाने नुकसानभरपाई म्हणून करण्यात येणाऱ्या वृक्ष लागवडीच्या अटीनुसार लागवड करावयाच्या रोपांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक वृक्ष प्राधिकरण/राज्य वृक्ष प्राधिकरणाच्या अटीनुसार स्थानिक संस्थेद्वारे नुकसानभरपाई म्हणून करण्यात आलेले एकूण वृक्षारोपण	स्थानिक वृक्ष प्राधिकरण/राज्य वृक्ष प्राधिकरणाच्या अटीनुसार स्थानिक संस्थेद्वारे नुकसानभरपाई म्हणून करण्यात आलेल्या वृक्षारोपणादरम्यान लावलेल्या रोपांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	नुकसानभरपाई म्हणून लावण्यात आलेल्या झाडांपैकी जगलेल्या झाडांची एकूण संख्या	नुकसानभरपाई म्हणून लावण्यात आलेल्या झाडांपैकी जगलेल्या झाडांची एकूण संख्या नमूद करा.
	वार्षिक अनुपालन अहवालाची प्रत – सक्षम प्राधिकाऱ्याद्वारे अधिकृत	वार्षिक अनुपालन अहवालाची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
१, २ आणि ३	प्राप्त झालेल्या एकूण प्रस्तावांची संख्या, नुकसानभरपाई वृक्षारोपण आणि वृक्षारोपणानंतर जगवलेली झाडे यांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये ना हरकत प्रमाणपत्र, नुकसानभरपाई वृक्षारोपण आणि जगवलेल्या वृक्षांचा तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Subject of the tree cutting/transplantation proposal (Local Body should only enter alphanumeric values)	Name of the project proponent (Local Body should only enter in text format)	Date of sending the proposal to the local tree authority/Maharashtra State Tree Authority (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Status of the NOC (NOC Granted by the Maharashtra State Tree Authority / NOC Granted by the local Tree Authority / Proposal deferred for further compliance by the Maharashtra State Tree Authority / Proposal deferred for further compliance by the local tree authority / Hearing of the proposal pending at the Maharashtra State Tree Authority / Hearing of the proposal pending at the local tree authority/Other reason)	Date of processing of the NOC (If NOC is not processed enter NA) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)
1	2	3	4	5	6
Number of days in which the NOC was processed (If NOC not processed then enter NA) (Local Body should only enter numerical values)	Total number of trees for which permission was given for cutting by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero trees to be cut then enter 'NA') (Local Body should only enter numerical values)	Total number of trees for which permission was given for transplantation by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero trees to be transplanted then enter 'NA') (Local Body should only enter numerical values)	Total number of heritage trees for which permission was given for cut/transplantation by the Maharashtra State Tree Authority/Local Tree Authority (If zero heritage trees to be cut or transplanted then enter 'NA') (Local Body should only enter numerical values)	Cumulative age of all the trees to be cut & transplanted including the Heritage trees. (Local Body can also enter decimal values)	Number of new trees planted as part of compensatory plantation under the given project (Local Body should only enter numerical values)
7	8	9	10	11	12

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Percentage of Compensatory plantation done as per NOCs granted by the local body {(No. of new trees planted / Cumulative age of the trees to be cut or transplanted as per the NOC)*100} (These values will autocalculated)	Number of trees survived as a part of compensatory tree plantation (Local Body should only enter numerical values)	Percentage of trees that survived as a part of compensatory tree plantation {(Number of trees survived -of those planted under compensatory plantation/ Number of new trees planted under compensatory plantation)*100} (These values will autocalculated)	Address of the compensatory tree plantation (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location link of the compensatory tree plantation. (Local Body should enter valid google map link)	Address of the trees transplanted (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location link for the trees transplanted. (Local Body should enter valid google map link)
13	14	15	16	17	18	19

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

रोपवाटिकेची निर्मिती

गुण
१००

रोपवाटिका ही रोपे लागवडीसाठी तयार होईपर्यंत त्यांना अनुकूल परिस्थितीत ठेवण्यासाठी निर्माण केली जाणारी एक व्यवस्थापित जागा आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थेने त्यांच्या क्षेत्रात वनीकरण आणि वृक्षारोपण या सारख्या उपक्रमांसाठी केलेल्या प्रयत्नांचे मूल्यमापन करतो.

आवश्यक तपशील :

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात खाजगी रोपवाटिकांसह तयार केलेल्या रोपवाटिकांची संख्या.
- ☐ तयार केलेल्या प्रत्येक रोपवाटिकेची क्षमता चौरस मीटरमध्ये (चौ.मी.)
- ☐ गुगल मॅपवर रोपवाटिकेचे स्थान आणि क्षेत्र.
- ☐ जिओटॅग केलेले छायाचित्र (Size १ ते २ MB) .
- ☐ रोपवाटिकेचा आराखडा (प्रजातींचे विभाजन, देखभाल इत्यादी.)
- ☐ रोपवाटिकेद्वारे उपलब्ध आणि/किंवा विक्री केलेल्या रोपांची संख्या खालील तपशीलांसह: नाव, प्रजाती, विक्रीची संख्या, उंची इ.- विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये सादर करावी.
- ☐ मोजमापासाठीच्या एककांचे रूपांतरण : १ चौ. किमी = १०,००,००० चौ. मी.
- ☐ सादर केलेले दस्तऐवज वैध / सुवाच्य नसल्यास किंवा गुगल लिंक चुकीची असल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	रोपवाटिकेची एकूण क्षमता (चौ. मी) (Relative Marking)	२०
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रासाठी रोपवाटिकेची एकत्रित क्षमता [= रोपवाटिकेची एकत्रित क्षमता /स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ. किमी)] (Relative Marking)	२०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटिकेत उपलब्ध असलेल्या आणि/किंवा विक्री केलेल्या रोपांची संख्या (ऊंची-४ फुटांहून अधिक) (Relative Marking)	६०

१.१.४

रोपवाटिकेची निर्मिती

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील तयार केलेल्या रोपवाटिकांची संख्या (स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या आणि खाजगी रोपवाटिका)	तयार केलेल्या रोपवाटीकांची संख्या नमूद करा.
	सर्व रोपवाटिकांची एकूण संकलित क्षमता	सर्व रोपवाटिकांची एकूण संकलित क्षमता चौरस मीटर मध्ये नमूद करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे एकूण भौगोलिक क्षेत्र (चौरस किलोमीटरमध्ये)	स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे क्षेत्र चौरस किलोमीटर मध्ये नमूद करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटिकेमध्ये असलेल्या किंवा विक्री केलेल्या एकूण रोपांची संख्या (४ फुटांपेक्षा जास्त उंचीच्या)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटिकेमध्ये उपस्थित असणाऱ्या किंवा विक्री केलेल्या रोपांची संख्या (४ फुटांपेक्षा जास्त उंची असणाऱ्या) नमूद करा.
	रोपवाटीकांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये रोपवाटीकांचा तपशील अपलोड करा.
	रोपवाटीकांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

रोपवाटिकेची निर्मिती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the Nursery (Local Body should only enter in alphanumeric format)	Address of the Nursery (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google map location link of Nursery (Local Body should enter valid google map link)	Latitude of the Nursery
1	2	3	4	5

Longitude of the Nursery	Nursery owned by (Local Body, Private Institution, NGO, Educational Institution/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total area of the nursery in square kilometres (Local Body can also enter decimal values)	Total capacity of the nursery in square meters (Local Body can also enter decimal values)	Number of saplings above 4 feet present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter numerical values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

रोपवाटिकेची निर्मिती

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.५

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

गुण
२००

हरित क्षेत्र हे प्रदूषणाचे परिणाम कमी करण्यास मदत करतात. हा निर्देशक अमृत वन, स्मृती वन, जैवविविधता उद्यान, पक्षी उद्यान, इत्यादी प्रकारच्या हरित क्षेत्रांची निर्मिती आणि देखभालीला स्थानिक स्वराज्य संस्था महत्त्व देत आहे की नाही हे तपासते.

आवश्यक तपशील :

- ☐ गुगल मॅपवर प्रकल्पाचे स्थान.
- ☐ नवीन तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील : क्षेत्रफळ आणि वापर
- ☐ प्रकल्पाच्या प्रगतीनुसार विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ हरित क्षेत्र तयार करण्यापूर्वी गुगल मॅपवरील स्थानाचे छायाचित्रे
- ☐ नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्राचे कार्यारंभ आदेश आणि कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र
- ☐ नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या आर्थिक प्रगतीची माहिती.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० - दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील - त्यांच्या जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांसह - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (Size १ ते २ MB)
- ☐ माझी वसुंधरा १.०, २.०, ३.०, ४.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठी पुढील १-२ वर्षासाठी देखभाल योजना (देखभाल यंत्रणेचा उल्लेख करणे आवश्यक)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या देखभालीसाठीचा कार्यारंभ आदेश
- ☐ या निर्देशकासाठी, हरित क्षेत्र म्हणजेच, किमान ७०% क्षेत्र ज्यावर झाडे, झुडपे इ. आहेत. हरित क्षेत्र विकासासाठी किमान क्षेत्राची आवश्यकता:
 - अमृत शहरांसाठी = १०,००० चौ. फुटांपेक्षा कमी नसलेले क्षेत्रफळ
 - अमृत शहरांमध्ये समावेश नसलेल्या शहरांसाठी = ५,००० चौ. फुटांपेक्षा कमी नसलेले क्षेत्रफळ
- ☐ सादर केलेले दस्तऐवज वैध / सुवाच्य नसल्यास आणि Google लिंक चुकीची असल्यास या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या <u>तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या संख्येच्या आधारे मूल्यांकन केले जाईल. तयार करण्यात आलेल्या प्रत्येक हरित क्षेत्राला १० गुण मिळतील.</u>	१००
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.० आणि ३.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्राची देखभाल <u>देखभाल करण्यात आलेल्या प्रत्येक हरित क्षेत्राला ०५ गुण मिळतील.</u>	१००

१.१.५

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठीचा कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्राचे कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठी देखभाल योजना अहवाल	देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा आर्थिक अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोजन प्रमाणपत्र संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर सदर कार्य CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची विविध टप्प्यांवरील जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचे तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचे तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.५

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MISसाठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	हरित क्षेत्रासाठी देखभाल योजना अहवाल	देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.५

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the newly created green area Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter in text format)	Date of creation of the green area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Abhiyan Period 1st April 2022- 31st March 2023) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the newly created green area (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of the green area (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5
Latitude of the newly created green area	Longitude of the newly created green area	Total area of the newly created green area in square feet. (Local Body can also enter decimal values)	Type of the green area (Anand Van, Amrut Van, Smruti Van, Parks of Children and Senior Citizens, Biodiversity Park, Bird Park, Others) (Local Body should only enter in text format)	Date of the work order for the creation of new green area. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
6	7	8	9	10
Work Order number for the creation of the new green area	Financial Brief for the creation of new green area in "Rs"	The new green area was created by (Local Body/Private Institution/Educational Institute/NGO/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)		Maintenance of the green area to be conducted by (Local Body/NGO/Private Institute/Educational Institute/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
11	12	13		14

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.५

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.६

वृक्ष योजना: किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीची योजना

गुण
२००

३३% हरित आच्छादन प्राप्त करणे हा केंद्र शासनाच्या दीर्घकालीन उद्दिष्टाचा एक भाग आहे . हरित आच्छादन वाढवण्याच्या प्रगतीचा मागोवा घेण्यासाठी केंद्र शासनाने अनेक पुढाकार घेतले आहेत. असाच एक उपक्रम म्हणजे भारतीय हरित मिशन(ग्रीन इंडिया मिशन), ज्याचे उद्दिष्ट ५ दशलक्ष हेक्टरपर्यंत जंगल/वृक्ष हरित आच्छादान वाढवणे आणि अजून ५ दशलक्ष हेक्टरपर्यंत हरित आच्छादान सुधारणे आहे. महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्षांचे संरक्षण आणि जतन अधिनियम, १९७५ (जुलै २०२१ मध्ये सुधारित) नुसार, स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी शहरी मालकीच्या जमिनीवर, “किमान ३३% मर्यादेपर्यंत हरित क्षेत्र आच्छादान” तयार करणे अनिवार्य आहे. हे निर्देशक स्थानिक प्राधिकरणाद्वारे किमान ३३% हरित आच्छादन मिळवण्यासाठी घेतलेल्या पुढाकारांचे मूल्यमापन करते.

आवश्यक तपशील :

- ❑ GIS/ रिमोट सेंसिंगचा वापर करून हरित आच्छादन दर्शविण्यात आलेल्या जमीन वापराच्या नकाशाची (Land Use Map) प्रत – ही प्रत स्थानिक नियोजन प्राधिकरणाद्वारे अधिकृत करण्यात आलेली असावी.
- ❑ कमीत कमी ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीचा वृक्ष योजना आराखडा.
- ❑ आराखड्यात विद्यमान वृक्षांची संख्या आणि हरित आच्छादन असावे.
- ❑ वृक्ष योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत संकेतस्थळावर प्रकाशित केली असेल तरच ती प्रकाशित मानली जाईल.
- ❑ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

टीप: हरित आच्छादनात शेतजमीन ग्राह्य धरली जाणार नाही.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	GIS/ रिमोट सेंसिंगचा वापर करून जमीन वापराच्या नकाशाची प्रत		५०
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ३३% हरित आच्छादन आहे का?		५०
	होय	५०	
	नाही	०	
३.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा वृक्ष योजना आराखडा आहे का?		५०
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केली आहे व ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आहे. (ही वृक्ष योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आलेली असावी)	५०	
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केलेली नाही पण किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठी वृक्ष योजना आहे. (ही वृक्ष योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आलेली असावी)	५०	
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केली आहे पण ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आराखडा केलेला नाही.	०	
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केलेली नाही आणि ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आराखडाही केलेला नाही.	०	
४.	वृक्ष योजना आराखड्याची अंमलबजावणी		५०
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी अपेक्षित ध्येय प्राप्त झाले.	५०	
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी अपेक्षित ध्येय प्राप्त झाले नाही.	०	

१.१.६

वृक्ष योजना: किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीची योजना

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	GIS/रिमोट सेन्सिंगवर आधारित जमीन वापर आणि जमीन आच्छादन नकाशा तयार केला आहे का आणि तो स्थानिक नियोजन प्राधिकरणाने अधिकृत केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	GIS/रिमोट सेन्सिंग आधारित हरित निर्देशांक दर्शविणारी जमीन वापर आणि जमीन आच्छादन नकाशाची प्रत - योजना स्थानिक नियोजन प्राधिकरणाने अधिकृत केलेली असावी.	GIS/रिमोट सेन्सिंग आधारित जमीन वापर, जमीन आच्छादन नकाशाची प्रत अपलोड करा.
२	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये ३३% हरित आच्छादन आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
३	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडे वृक्ष योजना आहे का?	ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून निवडा. १. स्थानिक स्वराज्य संस्थेने ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केली आहे व ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आहे. (ही वृक्ष योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आलेली असावी) २. स्थानिक स्वराज्य संस्थेने ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केलेली नाही पण किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठी वृक्ष योजना आहे. (ही वृक्ष योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आलेली असावी) ३. स्थानिक स्वराज्य संस्थेने ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केली आहे पण ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आराखडा केलेला नाही. ४. स्थानिक स्वराज्य संस्थेने ३३% हरित आच्छादनाची पूर्तता केलेली नाही आणि ते पुढे वाढविण्यासाठी वृक्ष योजना आराखडाही केलेला नाही
	वृक्ष योजनेचे स्थानिक संस्थेच्या संकेतस्थळावर प्रकाशन	संकेतस्थळावर प्रकाशित वृक्ष योजना पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या संकेतस्थळावर असलेली वेबपेजची लिंक	स्थानिक संस्थेच्या संकेतस्थळावर असलेली वेबपेजची वैध लिंक अपलोड करा

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.६

वृक्ष योजना: किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीची योजना

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	वृक्ष योजनेची अंमलबजावणी	माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी टप्पा गाठला आहे का? (ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून निवडा) १. माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी अपेक्षित ध्येय प्राप्त झाले. २. माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी अपेक्षित ध्येय प्राप्त झाले नाही.
	टप्पा गाठण्यासाठी कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.७

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे

गुण
१००

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) मध्ये स्थानिक जैविक संसाधनांची उपलब्धता, त्यांचे ज्ञान आणि औषधी वापर किंवा त्याच्याशी संबंधित इतर कोणत्याही पारंपरिक ज्ञानाची सर्वसमावेशक माहिती असते. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या हद्दीतील क्षेत्रांचा भूप्रदेश (लँडस्केप) आणि लोकसंख्येसह जैविक संसाधनांचे संरक्षण व दस्तऐवजीकरण यांच्या प्रोत्साहनास महत्त्व दिले आहे का? हे तपासते. तसेच हा निर्देशक लोकजैवविविधता नोंदवही मार्फत जैविक संसाधनांची भविष्यामध्ये शाश्वत पद्धतीने व्यवस्थापन करण्यासाठी आधाररेखा तयार करते.

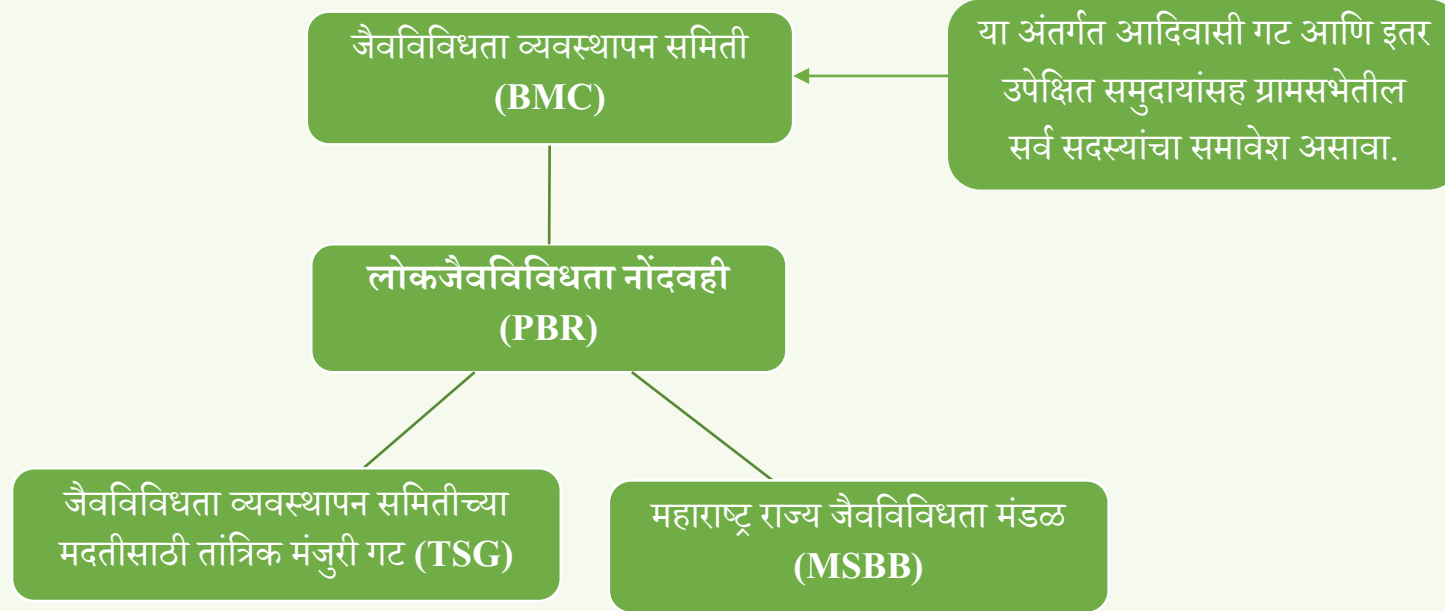
आवश्यक तपशील :

- ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत.
 - ☐ BMC ने दरवर्षी आयोजित केलेल्या किमान चार बैठकांच्या सूचना. माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत दर तीन (३) महिन्यांनी एकदा बैठक आयोजित केली पाहिजे- इतीवृत्तांच्या प्रतीसह सादर करणे.
 - ☐ BMC ने ज्या बैठकीत लोकजैवविविधता नोंदवहीला (PBR) मान्यता दिली होय ती, त्या बैठकीची विषयपत्रिका (अजेंडा) आणि इतीवृत्तांची प्रत
 - ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने PBR तयार आणि मंजूर केल्याचे प्रमाणपत्र
 - ☐ PBR सादर केल्याची प्रत (PBR तयार आणि प्रकाशित केल्यानंतर तो महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाला **Maharashtra state Biodiversity Board (MSBB)** ला प्रस्तुत करावा.)
 - ☐ राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार BMC कृती आराखड्याची प्रत.
- कृती आराखड्यात जैव संसाधनांच्या संवर्धनासाठी नमूद केलेल्या मुद्द्यांचा समावेश असू शकतो. BMC च्या कर्मचाऱ्यांसाठी आवश्यक असलेले प्रशिक्षण आणि भौगोलिक निर्देशकांच्या (G.I.) नोंदणीसाठी विचारात घेण्यासाठी संभाव्य बाबींची यादी समाविष्ट असू शकते. <http://nbaindia.org/uploaded/pdf/Guidelines%20for%20BMC.pdf>
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	जैवविविधता व्यवस्थापन समितीची (BMC) गठित करणे.	२०
२.	BMC ने घेतलेल्या बैठकांची संख्या (प्रत्येक बैठकीला ५ गुण)	२०
३.	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) : माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी आणि दरम्यान BMC द्वारे तयार आणि मंजूर झाली असल्यास.	२०
४.	महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाला (MSBB) लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) सादर केल्यास.	२०
५.	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) कृती आराखडा	२०

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करण्याची पद्धत

- जैवविविधता व्यवस्थापन समितीची वैधता ५ वर्षे आहे.
- समितीमध्ये एक निर्वाचित अध्यक्ष आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थेने नामनिर्देशित केलेले सहा सदस्य असतात, ज्यात एक तृतीयांश महिला सदस्य असतात.
- त्यानंतर तांत्रिक मंजूरी गटांद्वारे मूल्यमापन केलेला अहवाल अंतिम मंजूरीसाठी महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे सादर केला जातो. जर अहवाल राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरण (NBA) च्या अटी आणि नियमांचे पालन करत असेल तर संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेला PBR च्या वैधतेबद्दल प्रमाणपत्र जारी केले जाते.
- PBR चे प्रमाणित स्वरूप आणि राष्ट्रीय जैवविविधता समितीने परिभाषित केलेले आवश्यक नियम आणि PBR नियमानुसार अहवाल तयार करणे अपेक्षित आहे. <http://nbaindia.org/uploaded/pdf/PBR%20Format%202013.pdf>

१.१.७

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचा दिनांक	दिनांक नमूद करा.
	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने घेतलेल्या बैठकांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने घेतलेल्या बैठकांची संख्या नमूद करा
	सूचना, विषय पत्रिका, सभेच्या नोंदवहीची प्रत आणि सभेचे इतिवृत्त (मिनट्स ऑफ मीटिंग)	सूचना, विषय पत्रिका, सभेच्या नोंदवहीची प्रत आणि सभेचे इतिवृत्त (मिनट्स ऑफ मीटिंग) यांची संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
३	लोकजैवविविधता अहवाल तयार करून त्याला जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने मंजूरी दिली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	लोकजैवविविधता अहवाल तयार आणि मंजूर आहे, हे दर्शवणारे जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे प्रमाणपत्र	लोकजैवविविधता अहवाल तयार आणि मंजूर आहे, हे दर्शवणारे जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.७

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
४	लोकजैवविविधता अहवाल महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे (MSBB) सादर केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे (MSBB) लोक जैवविविधता अहवाल सादर केल्याच्या पोचपावतीची प्रत	पोचपावतीची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
५	जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार कृती आराखडा तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तयार केलेल्या जैवविविधता व्यवस्थापन समितीच्या कृती आराखड्याची प्रत.	राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तयार केलेल्या जैवविविधता व्यवस्थापन समितीच्या कृती आराखड्याची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.८

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

गुण
१००

कंपोस्टिंग (सॅड्रिय खत तयार करणे) पर्यावरणासाठी उपयुक्त आहे. कंपोस्टिंगमुळे ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण कमी होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कंपोस्टिंग प्रक्रियेद्वारे ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्याला महत्त्व दिले आहे का याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ कंपोस्ट तपशील: माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान HARIT ब्रॅंड प्रमाणित/पुन्हा प्रमाणित.
- ☐ HARIT App/SMM Forms वर अपडेट केलेली माहिती: तयार झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण आणि प्रक्रिया केल्यानंतर तयार होणाऱ्या कंपोस्टचे प्रमाण.
- ☐ कंपोस्ट उत्पादित (प्रमाण) आणि वापर (विकलेले/स्वतः वापरलेले) तपशील दर्शविणारे लॉगबुक
- ☐ कंपोस्ट प्लांटचे स्थान - गुगल मॅपवर.
- ☐ कंपोस्ट प्लांट, उत्पादने आणि तयार केलेले कंपोस्ट विकणारे स्थानिक दुकान यांची जिओटॅग केलेली संकलित छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास आणि गुगल लिंक चुकीची असल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान HARIT ब्रॅंड प्रमाणित		३०
	HARIT ब्रॅंड प्रमाणपत्र देऊन पुन्हा प्रमाणित केलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्था	३०	
	HARIT ब्रॅंड प्रमाणपत्र देऊन प्रमाणित स्थानिक स्वराज्य संस्था	२०	
२.	कंपोस्टचा वापर: विक्री केलेल्या/स्वतः वापरलेल्या कंपोस्टची टक्केवारी		७०
	९०% पेक्षा अधिक	७०	
	७५% ते ९०%	६०	
	५०% ते ७५%	५०	
	५०% पेक्षा कमी	०	

१.१.८

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	कंपोस्ट हे HARIT (हरित) म्हणून प्रमाणित केले गेले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	HARIT (हरित) ब्रँड प्रमाणपत्र	हरित ब्रँड प्रमाणपत्र किंवा पुन्हा प्रमाणित केलेले प्रमाणपत्र अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान संकलित करण्यात आलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान संकलित करण्यात आलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया केलेल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया केलेल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	कंपोस्ट विक्रीचे प्रमाण	ओल्या कचऱ्याची विक्री किती आहे ते नमूद करा.
	स्वतः वापरलेल्या कंपोस्टचे प्रमाण	स्वतः वापरलेल्या कंपोस्टचे प्रमाण नमूद करा.
	कंपोस्ट उत्पादित (प्रमाण) आणि वापर (विकलेले/स्वतः वापरलेले) यांचे तपशील: लॉगबुक	लॉगबुकची छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	कंपोस्ट केंद्राच्या स्थानाची लिंक	कंपोस्ट केंद्राच्या स्थानासाठी वैध लिंक अपलोड करा.
	कंपोस्ट केंद्र, उत्पादने आणि स्थानिकरित्या तयार केलेल्या कंपोस्टची विक्री करणाऱ्या दुकानांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.८

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२

घनकचरा व्यवस्थापन

अ.क्र.	कृतीबिंदू	गुण
१.२.१	घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन	१००
१.२.२	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया	५०
१.२.३	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया /विल्हेवाट	५०
१.२.४	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	१००
१.२.५	प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)	३००
१.२.६	जैववैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन	५०
१.२.७	ई-कचरा व्यवस्थापन	५०
१.२.८	हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा	५०
एकूण		७५०

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

गुण
१००

सार्वजनिक आरोग्यासाठी आणि पर्यावरणासाठी घनकचरा व्यवस्थापन अत्यंत महत्वाचे आहे. घनकचऱ्यावर योग्यरित्या प्रक्रिया न केल्यास, ते जमिनीमध्ये जाते आणि यामुळे माती व भूजल प्रदूषित होय ते. घनकचरा व्यवस्थापन नियम-२०१६ नुसार, स्थानिक स्वराज्य संस्थांना सर्व घरांमधून विलगीकरण केलेला घनकचरा संकलित करण्याची व्यवस्था करावयाची आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कचऱ्याच्या संकलनाला महत्त्व दिले आहे की नाही आणि त्याचे निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण केले जाते की नाही हे तपासतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रामध्ये निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्याचे प्रमाण – मासिक अहवाल.
- ☐ निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण केलेला आणि घरोघरी जाऊन संकलित केलेल्या घनकचऱ्याचे प्रमाण - स्व-मूल्यांकन अहवाल.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीतील लॉगबुक सादर करणे.
- ☐ स्वच्छ भारत मिशन (नागरी) MIS मधून घेतलेली माहिती.
- ☐ जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)- घरोघरी जाऊन घनकचऱ्याचे संकलन.
- ☐ GFC स्टार रेटिंग: माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यानच्या वैध प्रमाणपत्राची प्रत
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	निर्मितीच्या ठिकाणी संकलन आणि विलगीकरण केलेल्या घनकचऱ्याची टक्केवारी		५०
१(अ)	निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण		२५
	९५% ते १००%	२५	
	८०% ते ९५%	१५	
	८०% पेक्षा कमी	०	
१(ब)	संकलन		२५
	९५% ते १०० %	२५	
	८०% ते ९५%	१५	
	८०% पेक्षा कमी	०	
२.	कचरा मुक्त शहरे (GFC) रेटिंग		५०
	७ स्टार	५०	
	५ स्टार	३५	
	३ स्टार	२५	
	१ स्टार	१०	

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला कचरा २. एकूण संकलित केलेला कचरा ३. एकूण स्रोताच्या ठिकाणी केलेले विलगीकरण	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेला, विलगीकरण आणि संकलित केलेल्या घनकचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा. (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४ पर्यंत)
१(अ) आणि १(ब)	घरोघरी कचरा संकलनाची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोंमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कचरा संकलनाचे लॉगबुक	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाच्या माहितीचे संकलित पीडीएफमध्ये लॉगबुकचे छायाचित्रे अपलोड करा.
२	जीएफसी रेटिंगची स्थिती	(ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून निवडा) १. ७ स्टार २. ५ स्टार ३. ३ स्टार ४. १ स्टार
	जीएफसी रेटिंगचे प्रमाणपत्र	जीएफसी रेटिंगचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

गुण
५०

ओला कचरा हा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात निर्माण होणाऱ्या घरगुती कचऱ्यातील प्रमुख घटक आहे. यामध्ये भाजीपाला/स्वयंपाक घरातील ओला कचरा, बागेतील कचरा आणि इतर सहज विघटीत होणारा कचरा यांचा समावेश आहे. या कचऱ्याचा वापर साधारणपणे खत निर्मितीसाठी किंवा बायोगॅस संयंत्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी केला जातो. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी ओल्या कचऱ्यावर खतनिर्मिती प्रक्रियेद्वारे किंवा बायोगॅस संयंत्रामध्ये प्रक्रिया करून रसायनमुक्त खते आणि गॅस तयार करण्याला महत्त्व दिले आहे की नाही हे तपासतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण - मासिक अहवाल.
- ☐ ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपोस्ट केंद्र /बायोगॅस केंद्राचा वापर - मासिक अहवाल.
- ☐ कंपोस्ट केंद्र /बायोगॅस केंद्र चे ठिकाण : गुगल मॅप /जिओटॅग केलेली छायाचित्रे अपलोड करा.
(उपलब्ध असल्यास)
- ☐ खत निर्मितीचा तपशील:
 - HARIT ब्रँड प्रमाणित
 - खताचा वापर/ विक्री
- ☐ कंपोस्ट केंद्राची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
प्रक्रिया केलेल्या ओल्या कचऱ्याची टक्केवारी		५०
९०% पेक्षा अधिक	५०	
७५% ते ९०%	४०	
५०% ते ७५%	३०	
५०% पेक्षा कमी	०	

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

MIS साठी आवश्यक तपशील

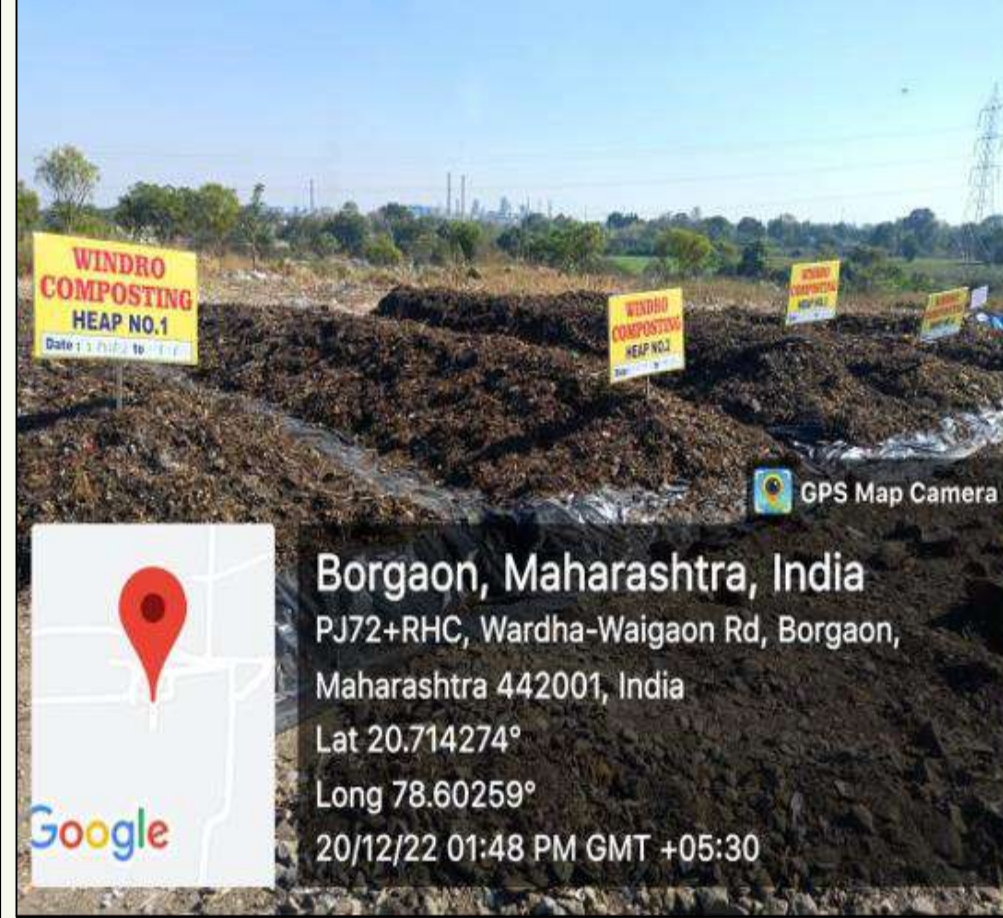
मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला ओला कचरा २. एकूण संकलित केलेला ओला कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला ओला कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) या कालावधीत तयार झालेला, संकलित केलेला, प्रक्रिया केलेला, कंपोस्ट केंद्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी वापरला जाणारा आणि बायोगॅस केंद्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी वापरला जाणाऱ्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.
	उत्पादित कंपोस्ट खताचा वापर	MIS मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थेत उत्पादित केलेल्या कंपोस्टच्या वापराचा उल्लेख करा.
	ओल्या कचऱ्याच्या प्रक्रियेचा मासिक अहवाल सादर करणे	स्वच्छ भारत मिशन पोर्टलवरून बायोगॅस/कंपोस्ट केंद्रातील ओल्या कचऱ्याच्या प्रक्रियेचा मासिक अहवाल अपलोड करा.
	उत्पादित कंपोस्ट HARIT (हरित) प्रमाणित आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा. HARIT (हरित) प्रमाणपत्र माझी वसुंधरा अभियान ४.० कालावधी (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान जारी केले गेले असावे.
	HARIT (हरित) प्रमाणपत्र	अद्ययावत HARIT (हरित) प्रमाणपत्र अपलोड करा.
	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कंपोस्ट केंद्र आणि/किंवा बायोगॅस केंद्राची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कंपोस्ट/बायोगॅस केंद्राचे स्थान	कंपोस्ट/बायोगॅस केंद्राच्या स्थानाची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

गुण
५०

सुक्या कचऱ्याचा पुनर्वापर आणि विल्हेवाट लावणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. सुक्या घनकचऱ्यामध्ये प्लास्टिक, काच, कागद, धातू, रबर, अन्न-पॅकेजिंग मटेरियल यांसारख्या पुनर्प्राप्त करण्यायोग्य संसाधनांचा समावेश होतो. कचऱ्याचे मूल्य खूप मोठे आहे आणि सर्वांनी त्याच्या पुनर्वापराचा मार्ग अवलंबला पाहिजे. यामुळे कचरा साठवण्याच्या जागेवर आणि नैसर्गिक संसाधनांवर येत असलेला भार कमी होऊन ते उत्पन्नाचे साधन बनू शकते. स्थानिक स्वराज्य संस्था सुक्या कचऱ्याचा पुनर्वापर/प्रक्रिया /विल्हेवाट किती कार्यक्षमतेने करतात याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते .

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण झालेल्या आणि प्रक्रिया केलेल्या सुक्या कचऱ्याचे प्रमाण - मासिक अहवाल.
- ☐ पुनर्प्रक्रिया केंद्राचे स्थान / साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र - गुगल मॅप / जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (उपलब्ध असल्यास)
- ☐ पुनर्प्रक्रिया केंद्रांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याची यंत्रणा.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र		१०
	होय	१०	
	नाही	०	
२.	सुक्या कचऱ्याचे दुय्यम वर्गीकरण		१०
	९०% पेक्षा अधिक	१०	
	९०% पेक्षा कमी	०	
३.	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/ विल्हेवाट		३०
	अधिकृत यंत्रणेद्वारे विल्हेवाट लावलेल्या सुक्या कचऱ्याची टक्केवारी		
	८०% पेक्षाहून अधिक	३०	
	५०% ते ८०%	२०	
	५०% पेक्षा कमी	०	

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राचे स्थान	गुगल मॅपची लिंक अपलोड करा.
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याबाबत मासिक अहवाल सादर करणे	स्वच्छ भारत मिशन पोर्टलवरून सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याबाबत मासिक अहवाल अपलोड करा.
२	संकलित केलेल्या सुक्या कचऱ्याचे दुय्यम वर्गीकरण	ड्रॉपडाउन मधून योग्य निवडा १. ९०% किंवा अधिक २. ९० % पेक्षा कमी
	सुका कचरा गोळा करण्यासाठी यंत्रणा	सुका कचरा गोळा करण्याची यंत्रणा प्रमाणित करणारे दस्तऐवज अपलोड करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला सुका कचरा २. एकूण संकलित केलेला सुका कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला सुका कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान निर्माण झालेला, संकलित केलेला आणि प्रक्रिया केलेला/विल्हेवाट लावलेल्या सुक्या कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.४

जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया

गुण
१००

वर्षानुवर्षे साठलेला कचरा मोठी जागा व्यापतो आणि रोग पसरवणाऱ्या माश्या आणि लीचेटच्या निर्मितीसाठी एक प्रजनन भूमी बनतो. यामुळे भूगर्भातील पाणी दूषित होय ऊ शकते. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या (CPCB) मार्गदर्शक तत्वांनुसार, वर्षानुवर्षे प्रक्रिया न करता साठविलेला जुना कचरा उत्खनन, प्रक्रिया आणि विलगीकरण करून त्याचा पुनर्वापर करण्याची शास्त्रोक्त प्रक्रिया करणे म्हणजे “बायोमाइनिंग” होय. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया करण्याला महत्त्व दिले आहे की नाही याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ वर्षानुवर्षे साठवून ठेवलेल्या घनकचरा ठिकाणाचा तपशील (स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील)
- ☐ साठवून ठेवलेल्या कचऱ्याच्या परिमाणाचा तपशील
- ☐ अधिकृत प्रमाणपत्रासह वर्षानुवर्षे साठवून ठेवलेल्या घनकचऱ्यावर केलेल्या उपाययोजनांची स्थिती - काम पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र / निविदा सादर प्रमाणपत्र / कोणताही जुना साठलेला कचरा नसल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत
- ☐ विविध टप्प्यावर (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ जर जमीन पुन्हा वापरली जात असेल तर, काम पूर्ण होण्याआधीची व नंतरची छायाचित्रे. (Size १ ते २ MB)
- ☐ कचऱ्याने व्यापलेली एकूण जमीन आणि पुन्हा वापर केल्या जाणाऱ्या जमिनीचा तपशील (एकरमध्ये)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
वर्षानुवर्षे साठलेल्या जुन्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया			१००
अ. १००% जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया	१००		
ब. १००% जमीन पुनर्प्राप्त			
क. सध्याच्या कचऱ्याचे १००% संकलन, विलगीकरण आणि प्रक्रिया			
७५% ते १००% जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केली आणि केली जाते	७५		
२५% ते ७५% जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केली आणि केली जाते	५०		
२५% पेक्षा कमी जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केली आणि केली जाते	०		

१.२.४

जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	A. ड्रॉपडाउन मधून योग्य पर्याय निवडा १. अ. १००% जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया ब. १००% जमीन पुनर्प्राप्त क. सध्याच्या कचऱ्याचे १००% संकलन, विलगीकरण आणि प्रक्रिया २. ७५% ते १००% पेक्षा कमी वारसा कचऱ्यावर प्रक्रिया केली आणि केली जाते. ३. २५% ते ७५% पेक्षा कमी वारसा कचऱ्यावर प्रक्रिया केली आणि केली जाते. ४. २५% पेक्षा कमी वारसा कचऱ्यावर प्रक्रिया केली आणि केली जाते. B. जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केलेल्या कामाचा तपशील दर्शविणारे प्रमाणपत्र अपलोड करा. उदा. काम पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र/निविदा प्रदान केलेले प्रमाणपत्र/कोणताही जुना कचरा नसल्याचे प्रमाणपत्र
	जुन्या साठलेल्या कचऱ्याचे सध्याचे एकूण प्रमाण (टन मध्ये)	जुन्या साठलेल्या कचऱ्याचे सध्याचे एकूण प्रमाण (टन मध्ये) नमूद करा.
	कचरा साठवण्याच्या स्थानाचे एकूण क्षेत्रफळ (एकरमध्ये)	कचरा साठवण्याच्या स्थानाचे एकूण क्षेत्रफळ (एकर मध्ये) नमूद करा.
	शास्त्रोक्त प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची गूगल मॅप लिंक	शास्त्रोक्त प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची गुगल मॅपची लिंक अपलोड करा.
	शास्त्रोक्त प्रक्रिया केंद्राचा पत्ता	शास्त्रोक्त प्रक्रिया केंद्राचा तपशीलवार पत्ता नमूद करा.
	विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.४

जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया

नागपूर महानगरपालिका

नागपूर महानगरपालिका

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

गुण
३००

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन ही एक गंभीर समस्या आहे. जगात दरवर्षी ३०० दशलक्ष मेट्रिक टनपेक्षा जास्त प्लास्टिक तयार होते, त्यापैकी केवळ ९% प्लास्टिकचाच पुनर्वापर केला जातो आणि उर्वरित प्लास्टिक जमिनीवर जमा होते. प्लास्टिकमुळे पर्यावरणाचा होणारा न्हास कमी करण्यासाठी, केंद्र शासनाने १ जुलै २०२२ पासून सिंगल युज प्लास्टिकसह पॉलिस्टीरीन आणि विस्तारित पॉलिस्टीरीनचे उत्पादन, आयात, साठा, वितरण, विक्री आणि वापर यावर संपूर्ण बंदी घातली आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्था कशाप्रकारे या बंदीची अंमलबजावणी आणि जनजागृती करत आहेत, याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ प्लास्टिक कचऱ्याच्या व्यवस्थापनासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या उपक्रमांचा तपशील:
 - सिंगल यूज प्लास्टिक (SUP) बंदी आणि प्लास्टिकच्या पर्यायांबाबत जनजागृतीसाठी आयोजित केलेल्या मोहिमेची संख्या – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ CPCB च्या तक्रार ऑपवर स्थानिक स्वराज्य संस्थेत नोंदवलेल्या तक्रारींची संख्या आणि त्यांचे निराकरण
- ☐ CPCB पूर्तता मॉड्यूलवर अपडेट केलेल्या अहवालांची संख्या
- ☐ SUPच्या अनुपालनासाठी CPCB मॉनिटरिंग मॉड्यूलमधून काढलेली माहिती: <http://cpcbplastic.in/sup/>
- ☐ जनजागृती मोहिमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	सिंगल युज प्लास्टिक बंदीबाबत आयोजित केलेल्या जनजागृती मोहिमांचे आयोजन (Relative Marking)		५०
२.	प्लास्टिकला असलेल्या पर्यायी घटकांबद्दल (वस्तू) जनजागृती मोहिमांचे आयोजन (Relative Marking)		५०
३.	CPCB पोर्टलच्या पूर्तता मॉड्यूलवर अपडेट केलेल्या अहवालांची संख्या		२००
	१०० पेक्षा अधिक अहवाल	२००	
	७५ ते १०० अहवाल	१५०	
	५० ते ७५ अहवाल	१००	
	५० पेक्षा कमी अहवाल	०	

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर बंदी)

➤ नियम : प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सुधारणा) नियम-२०२१, दिनांक ३० सप्टेंबर २०२१ पासून ७५ मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीच्या प्लास्टिक कॅरी बॅगचे उत्पादन, आयात, साठवणूक, वितरण, विक्री आणि वापर यावर निर्बंध आणले आहेत. तसेच दिनांक ३१ डिसेंबर २०२२ पासून, १२० मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीच्या प्लास्टिक कॅरी बॅगवर बंदी लागू करण्यात आली आहे.

प्रतिबंधित सिंगल युज प्लास्टिकच्या वस्तूंची यादी			
अ.क्र.	वस्तू	अ.क्र.	वस्तू
१	ईयर बड्ससाठी वापरल्या जाणाऱ्या प्लास्टिकच्या काड्या	११	चमचे
२	फुग्यांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या प्लास्टिकच्या काड्या	१२	सूरी
३	प्लास्टिकचे झेंडे	१३	स्ट्रॉ
४	चॉकलेट काड्या	१४	ट्रे
५	आईस्क्रीम काड्या	१५	काटे चमचे
६	प्लास्टिक डिश	१६	प्लास्टिकच्या निमंत्रण पत्रिका
७	कप	१७	सिगारेटची पाकिटे
८	ग्लास	१८	ढवळणी
९	सजावटीसाठी पॉलिस्टीरिन (थर्माकॉल)	१९	मिठाईच्या डब्याभोवती गुंडाळण्यासाठी प्लास्टिक
१०	१०० मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीचे प्लास्टिक किंवा PVC बॅगर		

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ पर्यावरण व सातावरणीय बदल विभाग

श्री. नरेंद्र मोदी या. पर्यावरण

श्री. धनंजय शिंदे या. मुख्यमंत्री

“Good bye to Single Use Plastic” - Shri. Narendra Modi

जागतिक पर्यावरण दिन ५ जून

सिंगल युज प्लास्टिकमधून तुम्ही कॅन्सर तर पीत नाही ना..?

दुग्धी वापरून असलेल्या एकाच वापर दिव्योद्योग डिश, कप, कंटेनर, कार्टेजमो, स्टॉइ. सारख्या वस्तूंची दृढीकरण प्लास्टिक असले.

प्रतिबंधित वस्तू

पर्यायी कंपोस्टेबल वस्तू

SPCB/PCC/CPCB कडून प्रमाणित केलेला QR कोड आणि सर्टिफिकेशन नंबर असलेल्या कंपोस्टेबल वस्तूंचा वापर करणे योजनेलायक आहे.

WORLD ENVIRONMENT DAY UN BEAT PLASTIC POLLUTION G20 LIFE

संदर्भ: [Press Information Bureau \(pib.gov.in\)](https://pressinformationbureau.gov.in)

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	सिंगल युज प्लास्टिक बंदीबाबत आयोजित केलेल्या मोहिमांची संख्या	सिंगल युज प्लास्टिक बंदीबाबत आयोजित केलेल्या मोहिमांची संख्या नमूद करा.
२	प्लास्टिकला पर्यायी उत्पादनांची माहिती देणाऱ्या मोहिमांची संख्या	प्लास्टिकला पर्यायी उत्पादनांची माहिती देणाऱ्या मोहिमांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	सिंगल युज प्लास्टिक बंदी आणि प्लास्टिकला पर्याय यावर आयोजित केलेल्या मोहिमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये प्लास्टिक वापर बंदीच्या जनजागृती उपक्रमांचे तपशील अपलोड करा.
	सिंगल युज प्लास्टिकवर जनजागृती उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
३	CPCB तक्रार ॲपवर स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदवलेल्या तक्रारी आणि त्यापैकी निराकरण करण्यात आलेल्या तक्रारींची संख्या	CPCB तक्रार ॲपवर स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदवलेल्या तक्रारी आणि त्यापैकी निराकरण करण्यात आलेल्या तक्रारींची संख्या नमूद करा.
	CPCB पोर्टलच्या अनुपालन मॉड्यूलवर (वार्षिक) अद्ययावत केलेल्या दैनिक अहवालांची संख्या	CPCB पोर्टलच्या अनुपालन मॉड्यूलवर (वार्षिक) अद्ययावत केलेल्या दैनिक अहवालांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Date of conducting awareness activities for banning single use plastic/ Use of alternatives of plastic (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted for (Single Use Plastic Ban/Use of alternatives of plastic/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post Link of the awareness activity for banning single use plastic/use of alternatives of plastic (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Activity conducted by (Public Place/Educational Institute/Private Institute/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of participants (Local Body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक बाबत जनजागृती अभियान

धारणी शहरातील सर्व व्यावसायिकांना, दुकानदारांना, पथविक्रेत्यांना तसेच सर्व नागरिकांना सूचित करण्यात येते की, आपल्या शहरात शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर सर्व वस्तूंचा कायम बंदी घालविण्याची कार्यवाही स्वच्छ भारत व माझी वस्तुधरा अभियान अंतर्गत करण्यात आलेली असून, सध्यास्तीतील ही सदर कार्यवाही सुरूच आहे. केंद्रीय पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाने ऑगस्ट २०२१ मध्ये अधिसूचित केलेल्या सुधारित प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम २०२१ नुसार खालील एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक वस्तू प्रतिबंधित आहेत: पुन्हा आपणाय विनंती करण्यात येत आहे की, शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर वस्तूंचा वापर करू नये. अन्यथा खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

!!! १ जुलै २०२२ पासून धारणी शहरात प्रतिबंधित प्लास्टिक वर धडक कार्यवाही!!!

दंडाची तरतूद	
पहिला मुन्हा (पहिला प्रसंग)	₹ ५०००/-
प्रसंग दुसरा	₹ १००००/-
प्रसंग तिसरा	₹ २५०००/-
	व ३ महिने कारावास

- खालील प्लास्टिक साहित्य निर्मिती, आयात, साठवणूक, वितरण, विक्री व वापरावर बंदी.
- १०० मायक्रॉन पेक्षा कमी प्लास्टिक किंवा पीएचडी बॅग्स
 - प्लास्टिक प्लेट्स, कप, ग्लासेस, कटलरी जसे काटे चम्मच, चाकू, स्ट्रॉ, स्ट्रे, डबळण्या इत्यादी
 - मिठाईचे बॉक्स, आसंबण पत्रिका व सिगरेटची पाकिटे यांची प्लास्टिक आवरणे
 - आईसक्रिम काळ्या
 - प्लास्टिक च्या कांड्यामाह, कान-कोरणी, फुग्यासाठी वापरणाऱ्या प्लास्टिकच्या काळ्या, प्लास्टिकचे शेडे
 - कॅम्पोस्टेबल प्लास्टिक (कचरा व नर्सरीसाठीच्या पिशव्या सोडून)
 - सर्व प्रकारच्या प्लास्टिक पिशव्या (कॅरी बॅग्स, नॉन बॉयन बॅग्स सह) हॅण्डल असलेल्या व नसलेल्या
 - थर्मोकोल पासून बनलेल्या वस्तू (डिश, बाउल्स, कंटेनर/डब्ले)

श्री.सावन कुमार (भा.प्र.से)
प्रशासक
नगरपंचायत धारणी

श्री.हर्षल सोनवणे
मुख्याधिकारी
नगरपंचायत धारणी

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.६

जैववैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन

गुण
५०

जैव वैद्यकीय कचऱ्याला रुग्णालयातील कचरा देखील म्हणतात. यामध्ये संसर्गजन्य किंवा संभाव्य संसर्गजन्य पदार्थ असलेल्या कचऱ्याचा समावेश असतो. या प्रकारच्या कचऱ्यामध्ये पॅकेजिंग, वापरलेल्या वैद्यकीय पट्ट्या/मलमपट्ट्या आणि इन्फ्युजन किट यांसारख्या वैद्यकीय किंवा प्रयोगशाळेच्या रोजच्या कामांशी संबंधित असलेल्या वस्तूंचा समावेश होय तो. याशिवाय जैविक अणू किंवा जीव यासारखा संशोधन प्रयोगशाळांमधील कचरा समाविष्ट असतो. हा कचरा पर्यावरणात सोडला जाऊ नये यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेत जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे कशाप्रकारे नियोजन केले जाते व किती कार्यक्षमतेने त्याची विल्हेवाट लावली जाते हे या निर्देशकाद्वारे तपासले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सार्वजनिक जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन केंद्रावर जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे संकलन, विलगीकरण, निर्जंतुकीकरण आणि विल्हेवाट लावण्यासाठीच्या यंत्रणेचा तपशील - गुगल मॅपवरील स्थान.
- ☐ संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट लावण्यासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (MPCB) अधिकृत केलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे व्यवस्थापन सुविधा केंद्राशी - करार
- ☐ जैववैद्यकीय कचऱ्याच्या विल्हेवाटीचे लॉगबुक.
- ☐ जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	१००% आरोग्य सेवा आणि वैद्यकीय व्यावसायिक हे सार्वजनिक जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन (CBMWTF) केंद्राचे सदस्य आहेत.		२५
	होय	२५	
	नाही	०	
२.	शास्त्रोक्त पद्धतीने विल्हेवाट लावलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याची टक्केवारी (Relative Marking)		२५

१.२.६

जैववैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील १००% रुग्णालये आणि वैद्यकीय अधिकारी हे सार्वजनिक जैववैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन केंद्राचे सदस्य आहेत का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला जैववैद्यकीय कचरा २. एकूण संकलन केलेला जैववैद्यकीय कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला जैववैद्यकीय कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) या कालावधीत निर्माण झालेल्या, संकलित केलेल्या आणि विल्हेवाट लावलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची लिंक	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा विल्हेवाट प्रक्रियेची लॉगबुक	जैव वैद्यकीय कचरा विल्हेवाट प्रक्रियेच्या लॉगबुकच्या छायाचित्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट यासाठी CBMWTF किंवा MPCB अधिकृत जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन विक्रेत्यांशी करार	संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट यासाठी CBMWTF किंवा MPCB अधिकृत जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन विक्रेत्यांशी केलेला करार संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

गुण
५०

ई-कचऱ्यावर केल्या जाणाऱ्या शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया न केल्यामुळे मानवी आरोग्यावर विपरित परिणाम होतात आणि पर्यावरणाचे प्रदूषण होते. ई-कचऱ्याचे योग्य प्रकारे विलगीकरण आणि संकलन करून तो अधिकृत विघटन करणाऱ्या / पुनर्वापरकर्त्याकडे पाठवला जाईल याची खात्री करणे हे स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कर्तव्य आहे. ई-कचऱ्याची शास्त्रोक्त पद्धतीने विल्हेवाट लावण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या पुढाकारांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत जनजागृती उपक्रमांचा तपशील
- ☐ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने अधिकृत केलेल्या विघटनकर्ता (डिसमंटर) किंवा पुनर्वापरकर्त्या सोबत करार
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात उपलब्ध असलेली ई-कचरा संकलन यंत्रणा (जसे की, कचरा संकलन केंद्राची स्थापना, मोबाईल ई-कचरा संकलन इ.)
- ☐ अधिकृत प्रमाणपत्र असलेल्या अधिकृत विघटनकर्ता/पुनर्वापरकर्त्याद्वारे स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये ई-कचरा गोळा करण्याच्या यंत्रणेचा तपशील
- ☐ ई-कचरा संकलन आणि प्रक्रियेच्या विविध टप्प्यावर (आधी-दरम्यान-नंतर) काढलेली जिओटॅग छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने अधिकृत केलेल्या ई-कचरा पुनर्वापर करणाऱ्यांची यादी: ListofEWaste20082021.pdf (mpcb.gov.in)

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	ई-कचऱ्याचे योग्यप्रकारे विलगीकरण करण्याबाबत जनजागृती मोहिमांचे आयोजन(Relative Marking)		१०
२.	ई-कचरा संकलन यंत्रणा		१०
	होय	१०	
	नाही	०	
३.	कार्यरत संकलन केंद्र		२०
	होय	२०	
	नाही	०	
४.	अधिकृत विघटनकर्त्याद्वारे/ पुनर्वापरकर्त्याद्वारे शास्त्रोक्त पद्धतीने/जबाबदारीने प्रक्रिया केलेल्या ई-कचऱ्याचे प्रमाण (किलोमध्ये) (Relative Marking)		१०

कार्यरत ई-कचरा संकलन केंद्र

✈ 'ई-कचरा' म्हणजे विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, संपूर्ण किंवा अंशतः कचरा म्हणून टाकली जाणारी विद्युत उपकरणे, यांसह सोलर छायाचित्रे - व्होय लटेइक मॉड्यूलस/पॅनेल किंवा सेल, उत्पादन, नूतनीकरण आणि दुरुस्ती प्रक्रियेतून नाकारली जाणारी उपकरणे.

संकलन केंद्रांसाठी नियमावली	संकलन केंद्रांचे कार्य
संकलन केंद्र उत्पादक/विघटनकर्ता/पुनर्वापरकर्ता/नूतनीकरणकर्ता यांच्या वतीने ई-कचरा गोळा करून साठवू शकतो आणि तो अधिकृत विघटन/पुनर्वापर करणाऱ्यांना हस्तांतरित करू शकतो.	संकलन केंद्राकडे आलेल्या प्रत्येक सामानाचे वजन करण्यासाठी संकलन केंद्रात वजन मोजण्याची उपकरणे असणे आवश्यक आहे आणि या संदर्भात नोंद ठेवणे आवश्यक आहे.
जिथे निवासी भाग, व्यावसायिक संकुल, शैक्षणिक आणि संशोधन संस्था, निवासी कल्याणकारी संघटना (RWAs) आहेत त्या भागात संकलन केंद्र/पेट्या असू शकतात, ज्याद्वारे येथून ई-कचरा गोळा केला जाऊ शकतो.	संकलन केंद्राने संकलित केलेल्या ई-कचऱ्याच्या नोंदी ठेवाव्यात आणि संबंधित उत्पादकांना त्याचा हिशोब द्यावा.
ई-कचरा संकलन गाड्यांचा वापर संस्थांकडून ई-कचरा गोळा करण्यासाठी केला जाऊ शकतो आणि अशा गाड्या संकलन केंद्रांशी जोडल्या जातील.	कोणत्याही संकलन केंद्राची साठवण क्षमता प्रक्रिया केल्या जाणाऱ्या कचऱ्याच्या प्रमाणाशी (वजन आणि संख्या) सुसंगत असावी.
संकलन केंद्रातील साहित्य केवळ अधिकृत विघटन करणाऱ्यांना आणि पुनर्वापरकर्त्यांना पाठवले जावे.	संकलन केंद्रामध्ये योग्य अग्निशमन व्यवस्था तसेच आपत्कालीन परिस्थितीत बाहेर पडण्यासाठी सुटकेचे मार्ग असणे आवश्यक आहे.
संकलन केंद्रांची संख्या ई-कचऱ्याच्या निर्मितीच्या तुलनेत योग्य प्रमाणात आणि सुनियोजित असावी.	ई-कचरा साठवण्यासाठी आच्छादित आडोसा/जागा वापराव्यात.
उत्पादकांनी त्यांच्या स्वतःच्या संकलन केंद्रांचा तपशील नमूद करावा.	संकलन केंद्राने ई-कचरा उत्पादन श्रेणीनुसार साठवला पाहिजे.

टीप: कृपया ई-कचरा (व्यवस्थापन) नियम, २०१६ च्या अंमलबजावणीमधील मार्गदर्शक तत्त्वे :

<https://cpcb.nic.in/displayपीडीएफ.php?id=aHdtZC9HVUIERUxJTkVTX0VXQVNURV9SVUxFU18yMDE2LnBkZg>

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये ई-कचरा विलगीकरणाबाबत जनजागृती उपक्रमांचे तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	ई-कचरा संकलन करण्यासाठीची यंत्रणा	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
		ई-कचरा संकलन यंत्रणेबद्दल तपशील नमूद करा.
	ई-कचरा-लॉगबुक आणि कार्यारंभ आदेश/ई-कचऱ्याचे संकलन दर्शविणारे इतर वैध दस्तऐवज संकलन करणाऱ्या यंत्रणेचा तपशील	ई-कचऱ्याचे संकलन दर्शविणारी लॉगबुकची छायाचित्रे, कार्यारंभ आदेश/इतर वैध दस्तऐवज संकलित पीडीएफमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	कार्यरत संकलन केंद्र	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
४	अधिकृत विघटनकर्ता (डिसमंटलर) किंवा पुनर्वापरकर्त्याद्वारे शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केलेल्या ई-कचऱ्याचे प्रमाण (किलोमध्ये)	अधिकृत विघटन करणाऱ्या किंवा रीसायकलद्वारे शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया केलेल्या ई-कचऱ्याचे प्रमाण (किलोमध्ये) नमूद करा.
	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे अधिकृत केलेल्या विघटनकर्त्याशी करार आहे का?	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे अधिकृत विघटनकर्त्याशी कराराची प्रत अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of conducting awareness activities for proper segregation of E-waste (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Social Media Post link for the proper segregation of the E-waste (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number participants at the awareness activity (Local Body should only enter numerical values)	Activity conducted at (Public Place/Private Institution/Educational Institution/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.८

हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा

गुण
५०

उघड्यावर शौच केल्यामुळे माती आणि जल प्रदूषण होय ते. केंद्र शासनाने नागरिकांच्या वर्तणुकीत बदल घडवून देशाला हागणदारीमुक्त करण्याला अत्यंत महत्त्व दिले आहे. सहभागी ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थानी त्यांच्या क्षेत्राला हागणदारीमुक्त करण्यासाठी महत्त्व दिले आहे की नाही याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून प्राप्त झालेले व वैध असलेले ODF, ODF+, Water + प्रमाणपत्र
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यानचे वैध प्रमाणपत्र मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जाईल.
- ☐ ODF+, ODF++ आणि Water + स्थितीवर आधारित मूल्यांकन केले जाईल.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	ODF दर्जा		५०
	Water+	५०	
	ODF++	४०	
	ODF+	२०	

१.२.८

हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ODF स्थितीचा तपशील	ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. 1. Water+2. ODF++3. ODF+ ODF प्रमाणपत्र अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

वायु

एकूण गुण : १,५००*

- अमृत शहरांसाठी: १,५०० गुण
- अमृत शहरे वगळता : १,३०० गुण

*हे निर्देशक केवळ ४३ अमृत शहरांसाठी लागू आहे.

२

वायु

अ/क्र.	कृती बिंदु	गुण
२.१	वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे	१५०
२.२	वायु प्रदूषण कमी करणे	
२.२.१	फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार	१५०
२.२.२	नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग	१००
२.२.३	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे व्यवस्थापन	१००
२.३	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी	
२.३.१	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहनांची संख्या	५००
२.३.२	इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	१००
२.४	वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती	२००
२.५	रेस टू झिरो च्या निकषांची पूर्तता (फक्त अमृत गटासाठी)	२००*
एकूण		१,५००*

*हे निर्देशक केवळ ४३ अमृत शहरांसाठी लागू आहे.

२.१

वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

गुण
१५०

स्वच्छ श्वास घेणे निरोगी जीवन जगण्यासाठी गरजेचे आहे. अनेक कारणांमुळे हवेची गुणवत्ता सतत खालावत असल्यामुळे याचा लाखो लोकांवर परिणाम होत आहे. या निर्देशकाचा उद्देश स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या क्षेत्रातील हवेच्या गुणवत्तेचे परीक्षण करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे आणि त्यात सुधारणा करण्यासाठी पुढाकार घ्यायला लावणे हा आहे.

आवश्यक तपशील:

- ☐ पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) / NABL प्रमाणित आणि मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांद्वारे वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल: ($PM_{2.5}$, PM_{10} , SO_2 आणि NO_x).
- २४ तास सातत्याने निरीक्षण
- वायु गुणवत्ता निर्देशांक (air quality index)
- वायु प्रदूषणाचे प्रमाण अधिक असणाऱ्या गर्दीच्या ठिकाणी निरीक्षण करणे आवश्यक.
- ☐ दोन अहवालांमध्ये किमान १ महिन्याचे अंतर असावे.
- ☐ जिओटॅग छायाचित्रे (Size १ ते २ MB): सभोवतालच्या वायूच्या गुणवत्तेचे सातत्याने निरीक्षण करणारी केंद्रे आणि त्यांच्या स्थानांचा तपशील.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती				गुण
१.	MoEFCC / NABL प्रमाणित आणि मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांकडून वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल			१००
	अमृत शहरे	अमृत शहरे वगळता		
	■ ८ किंवा अधिक अहवाल	■ ४ किंवा अधिक अहवाल	१००	
	■ ६ अहवाल	■ ३ अहवाल	५०	
	■ ५ अहवाल	■ २ अहवाल	२५	
	■ ५ पेक्षा कमी अहवाल	■ २ पेक्षा कमी अहवाल	०	
२	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्लेसह वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची एकूण संख्या (Relative Marking)			५०
	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्ले नसलेल्या वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची एकूण संख्या (Relative Marking)			३०

२.१

वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEF & CC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	वायु गुणवत्ता अहवालांची संख्या	मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांमार्फत केलेल्या वायु गुणवत्ता अहवालांची संख्या नमूद करा.
	वायु गुणवत्ता अहवालांचा दिनांक	वायु गुणवत्ता अहवालांचा दिनांक नमूद करा.
	केंद्रीय पर्यावरण आणि हवामान बदल मंत्रालय/नॅशनल ऑक्रिडेशन बोर्ड फॉर टेस्टिंग अँड कॅलिब्रेशन लॅबोरेटरीज (MoEFCC/NABL) मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेचे नाव	केंद्रीय पर्यावरण आणि हवामान बदल मंत्रालय/नॅशनल ऑक्रिडेशन बोर्ड फॉर टेस्टिंग अँड कॅलिब्रेशन लॅबोरेटरीज (MoEFCC/NABL) मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेचे नाव नमूद करा.
	वायु गुणवत्ता निर्देशांक	वापरकर्त्याने संख्यात्मक स्वरूपात प्रत्येक महिन्यासाठी गणना केलेला सरासरी वायु गुणवत्ता निर्देशांक नमूद करावा. (सूत्र : महिन्याच्या प्रत्येक दिवसाच्या वायु गुणवत्ता निर्देशांकांची बेरीज/महिन्याच्या दिवसांची संख्या).
	वायु गुणवत्ता अहवाल	वेगवेगळ्या महिन्यांचे वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल अपलोड करा.
	वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्राचे स्थान	वायु गुणवत्ता तपासणी केंद्राची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.
२	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्लेसह वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची एकूण संख्या	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्लेसह एकूण वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची संख्या नमूद करा.
	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्ले नसलेल्या वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची एकूण संख्या	व्हिजिबल सार्वजनिक डिस्प्ले नसलेल्या एकूण वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांची संख्या नमूद करा.
	वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्रांचे जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.१

वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

गुण
१५०

सण-उत्सव, कार्यक्रमांच्या निमित्ताने फटाके वाजवले जातात. त्यांच्यामध्ये कार्बन आणि सल्फर मोठ्या प्रमाणात असते आणि ते विषारी वायू हवेत सोडतात. हा विषारी वायू वनस्पती आणि प्राणी दोघांनाही हानिकारक आहे. पर्यावरणाच्या हितासाठी फटाक्यांच्या वापरावर बंदी घालणे आवश्यक आहे. या उद्देशाने या निर्देशकाच्या माध्यमातून स्थानिक स्वराज्य संस्था फटाके बंदीच्या दृष्टीने कशी अंमलबजावणी करत आहेत, याची पडताळणी केली जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक प्राधिकरणांकडून फटाके विक्री आणि वापरावर बंदी घातलेल्या अधिसूचनेची प्रत.
- ☐ हरित सणांना प्रोत्साहन देणाऱ्या कार्यक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ जनजागृती कार्यक्रमांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ उत्सवाच्या संध्याकाळी/उत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी सकाळी MoEFCC/NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांकडून वायू गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल
- ☐ राष्ट्रीय वायू गुणवत्ता निर्देशांक: https://app.cpcbcr.com/AQI_India/
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	फटाके विक्री आणि वापरावर बंदी घातलेल्या आदेशाची प्रत		२५
	होय	२५	
	नाही	०	
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी घेतलेल्या जनजागृती कार्यक्रम/ उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)		५०
३.	सण उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायू गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल – AQI - राष्ट्रीय वायू गुणवत्ता निर्देशांकानुसार.		७५
	०-१०० (उत्तम/समाधानकारक)	७५	
	१०१- २०० (सामान्य)	५०	
	२०१ – ५०० (खराब/ खूप खराब/तीव्र)	०	

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आदेश निर्गमित केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी तयार केलेले आदेश	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी प्रसिद्ध केलेला आदेश अपलोड करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रम/उपक्रमांचा तपशील	फटाक्यांवर बंदी घालण्याबाबत जनजागृती उपक्रमांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	हरित सण साजरे करताना/फटाकेबंदी उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
३	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल-वायु गुणवत्ता निर्देशांकासह (AQI) तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल-वायु गुणवत्ता निर्देशांकासह (AQI)	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा काढलेला वायु गुणवत्ता निरीक्षणाचा अहवाल अपलोड करा.
	उत्सवाचा दिनांक	ज्या दिवशी उत्सव साजरा केला गेला ती तारीख नमूद करा.
	उत्सवाचे नाव	उत्सवाचे नाव नमूद करा.
	राष्ट्रीय वायु गुणवत्ता निर्देशांकानुसार वायु गुणवत्ता निर्देशक (AQI)	राष्ट्रीय वायु गुणवत्ता निर्देशांकानुसार वायु गुणवत्ता निर्देशक (AQI) नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of awareness initiatives for banning for firecrackers (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted at (Public Places/Private Institutes/Educational Institute/Local Community/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post link for the awareness activities for banning of firecrackers (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of participants (Local Body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.२

नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग

गुण
१००

वाहनविरहित वाहतुकीमुळे वायू प्रदूषण मोठ्या प्रमाणात कमी होऊ शकते. सायकल हे भारतीयांतर्फे युगानुयुगे वापरले जाणारे, परवडणारे, मोटार नसलेले वाहतुकीचे एक माध्यम आहे. सायकलिंगसाठी सुलभ आणि स्वतंत्र मार्ग नसणे, यांसारख्या पायाभूत सुविधांचा अभाव नागरिकांना त्यांच्या दैनंदिन व्यवहारात सायकल न वापरण्यास प्रवृत्त करतो. हे निर्देशक, सायकलिंगला प्रोत्साहन देण्यासाठी मुख्य रस्त्यांवर सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती सुनिश्चित करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मूल्यमापन करते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानाचे (लोकेशन) तपशील: संपूर्ण पत्ता, नव्याने तयार केलेल्या सायकलिंग ट्रॅकच्या लांबीसह गुगल मॅपवर प्रकल्पाचे स्थान (किमीमध्ये)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान तयार केलेले आणि ४.० दरम्यान नव्याने तयार करण्यात आलेले सायकल ट्रॅक अडथळामुक्त (उदा:पार्किंगमुक्त) असावेत आणि त्यांची देखभाल करण्यात यावी.
- ☐ सायकल ट्रॅकची विविध टप्प्यावर (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ कार्यारंभ आदेश व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्राची प्रत
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी - Upkeep) लागू

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन			१००
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने तयार करण्यात आलेल्या अडथळा मुक्त सायकलिंग ट्रॅकची लांबी (किमीमध्ये) (Relative Marking)	७५	
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या आणि देखभाल करण्यात आलेल्या अडथळामुक्त सायकलिंग ट्रॅकची लांबी (किमीमध्ये) (Relative Marking)	२५	

२.२.२

नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग

MIS साठी आवश्यक तपशील

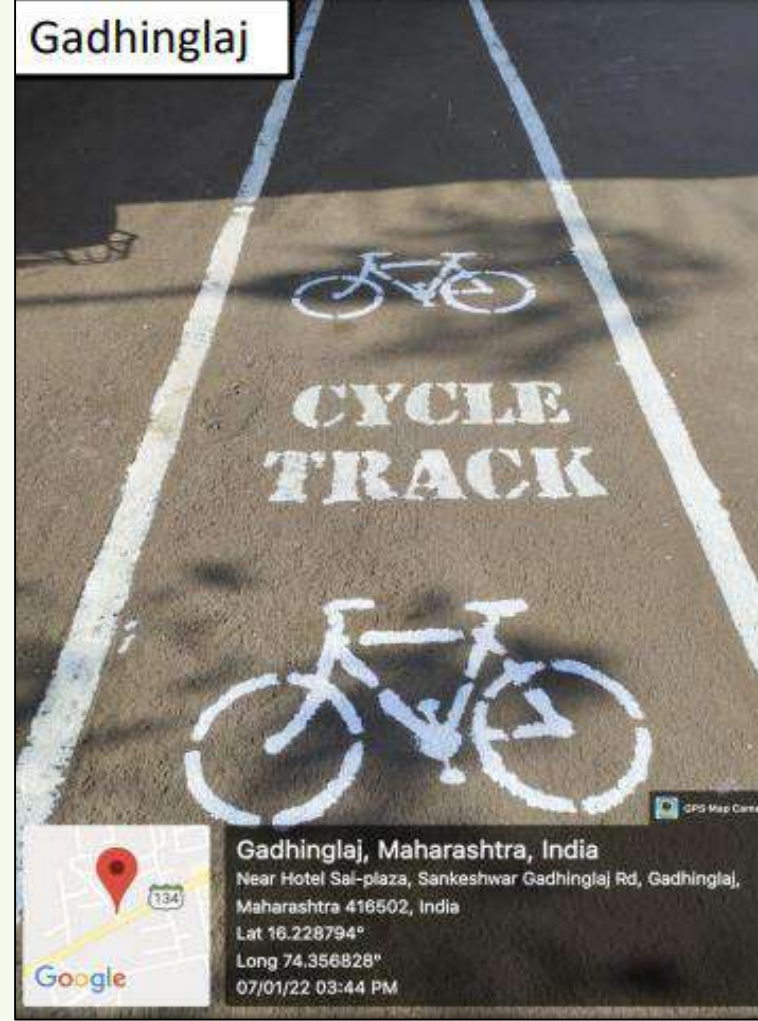
मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	सायकलिंग ट्रॅकचे स्थान/पत्ता	सायकलिंग ट्रॅक बांधलेले/विकसित केलेले ठिकाण - गुगल लिंकसह.
	सायकलिंग ट्रॅकची लांबी (किमीमध्ये)	प्रत्येक सायकलिंग ट्रॅकची लांबी नमूद करा.
	सायकलिंग ट्रॅकची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओ-टॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ-टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कार्यारंभ आदेशाची प्रत	सर्व कामाच्या कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	सर्व सायकलिंग ट्रॅकची एकूण संकलित लांबी (किमीमध्ये)	सर्व सायकलिंग ट्रॅकची एकूण लांबी नमूद करा. (किमीमध्ये).
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान तयार केलेल्या सायकलिंग ट्रॅकची संकलित लांबी (किमीमध्ये)	प्रत्येक सायकलिंग ट्रॅकची एकूण लांबी नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान तयार केलेल्या सायकलिंग ट्रॅकची संकलित लांबी (किमीमध्ये)	प्रत्येक सायकलिंग ट्रॅकची एकूण लांबी नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान तयार केलेल्या सायकलिंग ट्रॅकची संकलित लांबी (किमीमध्ये)	प्रत्येक सायकलिंग ट्रॅकची एकूण लांबी नमूद करा.
	सायकलिंग ट्रॅकची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.२

नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.२.३

बांधकाम व पाडकाम कचरा व्यवस्थापन

गुण
१००

बांधकाम पाडकामाच्या ठिकाणांवरून निघणाऱ्या धुळीमुळे ३० टक्के वायू प्रदूषण होते. बांधकाम आणि पाडकाम (कन्स्ट्रक्शन अँड डेमोलिशन (C&D) कचऱ्याचे शास्त्रोक्त पद्धतीने व्यवस्थापन केल्यास वायू प्रदूषण कमी करण्यात महत्वाची भूमिका बजावते. बांधकाम आणि पाडकाम कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ नुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थांना "त्यांच्या अधिकारक्षेत्रातील बांधकाम आणि पाडकाम कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन" करण्याची शिफारस करतो. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या बांधकाम व पाडकाम कचरा व्यवस्थापनासाठी केलेल्या कामांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ बांधकाम व पाडकाम कचरा साठवणुकीसाठीच्या जमीन/क्षेत्राचा आणि कचरा संकलन करण्यासाठी असलेल्या वाहनांचा तपशील
- ☐ विलगीकरण केलेल्या बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे वर्गीकरण
- ☐ एकूण संकलित आणि पुनर्वापर करण्यात येणारा बांधकाम व पाडकाम कचरा (टनांमध्ये) (लॉगबुकसह)
- ☐ बांधकाम ठिकाणांवर धूळ प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी बांधकाम ठिकाण बारीक जाळीने (मेश) योग्यरित्या झाकले पाहिजे.
- ☐ कचरा व्यवस्थापन प्रक्रियेची विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	बांधकाम व पाडकाम कचरा साठवणुकीसाठी उपलब्ध जमीन/ क्षेत्र	२०
२.	संकलनासाठी असलेली वाहने	२०
३.	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे विलगीकरण	२०
४.	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याच्या पुनर्वापराची टक्केवारी (Relative Marking)	२०
५.	योग्य पद्धतीने झाकलेल्या बांधकाम व पाडकामाच्या ठिकाणांची संख्या (Relative Marking)	२०

२.२.३

बांधकाम व पाडकाम कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	बांधकाम व पाडकाम कचरा साठवण्यासाठी निश्चित केलेल्या जमिनीचे स्थान	ज्या ठिकाणी बांधकाम व पाडकाम कचरा टाकला/साठवला जातो त्या स्थानाची माहिती नमूद करा.
	जमिनीचे क्षेत्रफळ (एकरमध्ये)	वर नमूद केलेल्या बांधकाम व पाडकाम कचरा स्थानाचे क्षेत्रफळ (एकरमध्ये) नमूद करा.
२	बांधकाम व पाडकाम कचरा संकलनासाठी नियुक्त केलेल्या वाहनांची एकूण संख्या	बांधकाम व पाडकाम कचरा वाहतुकीसाठी असलेल्या वाहनांची एकूण संख्या नमूद करा.
	बांधकाम व पाडकाम कचरा संकलनासाठी नियुक्त केलेल्या वाहनांचा तपशील	बांधकाम व पाडकाम कचरा संकलनासाठी नियुक्त केलेल्या वाहनांचे तपशील अपलोड करा.
३	बांधकाम व पाडकाम कचरा विलगीकरणाची श्रेणी	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान बांधकाम व पाडकाम कचरा विलगीकरणाची श्रेणी निवडा.
	गोळा केलेला एकूण बांधकाम व पाडकाम कचरा (टनांमध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान गोळा करण्यात आलेल्या बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे एकूण प्रमाण नमूद करा.
	बांधकाम व पाडकाम कचरा व्यवस्थापन प्रक्रियेची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.३

बांधकाम व पाडकाम कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे पुनर्नवीकरण आणि पुनर्वापर केलेले प्रमाण (टनांमध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान गोळा केलेल्या बांधकाम व पाडकाम कचरा पुनर्नवीकरण/पुनर्वापराचे एकूण प्रमाण नमूद करा.
५	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये बांधकाम व पाडकाम ठिकाणांची (साइट्स) संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये बांधकाम व पाडकाम ठिकाणांची संख्या नमूद करा.
	योग्य पद्धतीने झाकलेल्या बांधकाम व पाडकाम ठिकाणांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये योग्य पद्धतीने झाकलेल्या बांधकाम व पाडकाम ठिकाणांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

गुण
५००

जीवाश्म इंधनावरचे अवलंबित्व कमी करण्यासाठी, हरितगृह वायू उत्सर्जन कमी करण्यासाठी आणि ऊर्जा कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी इलेक्ट्रिक वाहतूक (ई-वाहतूक) हे सर्वात अनुकूल तंत्रज्ञान आहे. महाराष्ट्र राज्य इलेक्ट्रिक वाहन धोरण, २०२१ ही "राज्यात बॅटरी इलेक्ट्रिक व्हेईकल (BEVs) च्या अवलंबनाला गती देऊन २०२५ पर्यंत नवीन वाहनांच्या नोंदणीमध्ये १०% योगदान मिळविण्याचे उद्दिष्ट आहे. रस्त्यावरील वाहनांच्या विद्युतीकरणाला चालना देण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या पुढाकारांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ प्रादेशिक परिवहन अधिकारी (आरटीओ) यांच्याकडून सविस्तर माहिती –
 - स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रातील नोंदणीकृत ई-वाहन - दुचाकी [2W], तीनचाकी [3W] आणि चारचाकी [4W], सार्वजनिक वाहने (बस) यांची संख्या.
 - स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेल्या ई-वाहनांची संख्या.
- ☐ २५० वॉट क्षमतेच्या दुचाकींना आरटीओ नोंदणीची आवश्यकता नसल्यामुळे अशा ई-वाहनांची विक्री करणाऱ्या प्रणालीकडून खरेदी केलेल्या ई-वाहनांचे तपशील ग्राह्य धरले जातील.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेत सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहनांची संख्या
- ☐ सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या – बस, कॅब, टॅक्सी.
- ☐ ग्राहक माल वितरक वाहतूकदार (लास्ट माईल डिलिव्हरी) / लॉजिस्टिक्ससाठी (ई-कॉमर्स/फूड डिलिव्हरी इ.) वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्था क्षेत्रात नोंदणीकृत ई-वाहने (Relative Marking)		३००
	दुचाकी ई-वाहन	५०	
	तीनचाकी ई-वाहन	५०	
	चारचाकी ई-वाहन	१००	
	ईव्ही बस	१००	
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेली/भाड्याने घेतलेली ई-वाहने (Relative Marking)		१००
३.	सार्वजनिक ई-वाहन वाहतुकीची टक्केवारी (Relative Marking)		५०
	१०% ते १५% किंवा अधिक	५०	
	७% ते १०%	४०	
	५% ते ७%	२५	
	५% पेक्षा कमी	०	
४.	ई-वाहन लास्ट माईल डिलिव्हरीची टक्केवारी		५०
	१०% ते १५% किंवा अधिक	५०	
	७% ते १०%	४०	
	५% ते ७%	२५	
	५% पेक्षा कमी	०	

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात नोंदणीकृत ई-वाहनांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदणीकृत ई-वाहनांची एकूण संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील दुचाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत दुचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील तीन चाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत तीनचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये चारचाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत चारचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील इलेक्ट्रिक बसेसची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत इलेक्ट्रिक बसेसची संख्या नमूद करा.
२	जवळच्या प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाकडून (आरटीओ) मिळालेला इलेक्ट्रिक वाहन खरेदी अहवाल	१. प्रत्येक स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेल्या २५० वॉट पेक्षा अधिक क्षमतेच्या ई-वाहनांसाठी प्रादेशिक परिवहन कार्यालय (आरटीओ) यांनी दिलेला तपशील अपलोड करा. २. २५० वॉट पेक्षा कमी क्षमतेच्या ई-वाहनांसाठी विक्रेता (Vendor) पत्र अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेली/भाड्याने घेतलेल्या ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेली/भाड्याने घेतलेल्या ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

MIS साठी आवश्यक तपशील

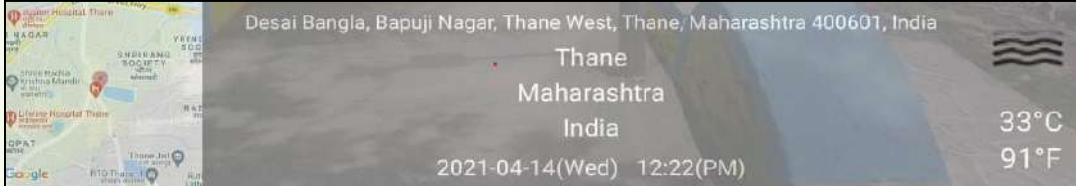
मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहनांची एकूण संख्या	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहनांची एकूण संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांच्या संख्येचा अहवाल	प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाद्वारे (आरटीओ) मिळालेला सार्वजनिक वाहतूक म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांच्या संख्येचा तपशीलवार अहवाल अपलोड करा.
४	लास्ट माईल डिलिव्हरीसाठी वापरलेल्या वाहनांची एकूण संख्या	लास्ट माईल डिलिव्हरीसाठी वापरलेल्या वाहनांची संख्या नमूद करा.
	लास्ट माईल डिलिव्हरी म्हणून वापरलेल्या ई-वाहनांची संख्या	लास्ट माईल डिलिव्हरीसाठी वापरलेल्या ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	लास्ट माईल डिलिव्हरी म्हणून वापरल्या गेलेल्या ई-वाहनांच्या संख्येचा अहवाल	प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाने (आरटीओ) दिलेला सार्वजनिक वाहतूक म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांच्या संख्येचा तपशीलवार अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

गुण
१००

वाहतूक हे वायू प्रदूषणाचे प्रमुख कारण आहे, मात्र जीवनाचा अविभाज्य भाग असल्याने तो टाळता येत नाही. इलेक्ट्रिक वाहनांचा (ईव्ही) अवलंब केल्याने शहरांमधील प्रदूषणाची पातळी कमी होऊ शकते. ई-वाहनांचा वापर करण्यासाठी पायाभूत सुविधांची अनुपलब्धता ही एक प्रमुख अडचण आहे. त्यामुळे, ई-वाहनांचा वापर वाढविण्याच्या अनुषंगाने पायाभूत सुविधा वाढविण्याकरिता प्रयत्न करणे महत्वाचे आहे. ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन तयार करून ई-वाहतूक सुविधा विकसित करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या प्रयत्नांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये स्थानाचा तपशील: संपूर्ण पत्ता, मॅपवर ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ ईव्ही चार्जिंग स्टेशनच्या विजबिलाची प्रत.
- ☐ महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक वाहन धोरण-२०२१ : <https://maitri.mahaonline.gov.in/pdf/EV%20Policy%20GR%202021.pdf>
- ☐ ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन तयार करण्यापुर्वी आणि तयार झाल्यानंतर जिओटॅग केलेली छायाचित्रे.(Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू).

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या ईव्ही चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	३०
	दुचाकी	१५
	चारचाकी	१५
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान २.० आणि ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि देखभाल करण्यात येणाऱ्या ईव्ही चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	२०
	दुचाकी	१०
	चारचाकी	१०
३.	चार्जिंग स्टेशनवर कार्यरत स्थितीत असणाऱ्या चार्जिंग पॉइंटची संख्या (Relative Marking)	२०
४.	अक्षय उर्जेवर चालणाऱ्या चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	३०

अ. ई-वाहनांची चार्जिंग ही चार प्रकारांत वर्गीकृत करण्यात आली आहे:

१. पद्धत १ - AC चार्जिंग - केबल आणि प्लगचा वापर करून एक स्टँडर्ड सॉकेट आउटलेट वापरण्यात येते. सामान्यतः याची शिफारस केली जात नाही.
२. पद्धत २ - AC चार्जिंग - केबल आणि प्लगचा वापर करून अंतर्भूत संरक्षण आणि नियंत्रण क्षमतेसह एक स्टँडर्ड सॉकेट आउटलेट वापरण्यात येते. हे घरगुती चार्जिंगसाठी वापरले जाते.
३. पद्धत ३ - AC चार्जिंग - ई-वाहनाला वीज पुरवण्यासाठी वेगळे उपकरण वापरले जाते. ही पद्धत व्यावसायिक किंवा सार्वजनिक चार्जिंग करण्यासाठी वापरली जाते.
४. पद्धत ४ - DC चार्जिंग - ई-वाहनाला वीज पुरवण्यासाठी वेगळे उपकरण वापरले जाते. ही पद्धत व्यावसायिक किंवा सार्वजनिक चार्जिंग करण्यासाठी वापरली जाते..

ब. पॉवर लेव्हल (पॉवर रेटिंग) नुसार ईव्ही चार्जिंगचे वर्गीकरण खाली दिले आहे:

	पॉवर लेव्हल (P)	विद्युत प्रवाह	सुसंगत EV वाहन प्रकार
सामान्य पॉवर चार्जिंग	$P \leq 7kW$	AC & DC	दु-चाकी, तीन-चाकी, ई-कार आणि एक टनापर्यंत वजन असणारी हलकी व्यावसायिक वाहने
	$7 kW < P \leq 22kW$	AC & DC	
उच्च पॉवर चार्जिंग	$22kW < P \leq 50kW$	DC	ई-कार आणि एक ते सहा टनापर्यंत वजन असणारी हलकी व मध्यम व्यावसायिक वाहने
	$50kW < P < 200kW$	DC	

संदर्भ: <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-08/HandbookforEVChargingInfrastructureImplementation081221.pdf>

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान दुचाकींसाठी स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	दुचाकी ई-वाहनांसाठी चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान चारचाकी वाहनांसाठी ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	चार चाकी ई-वाहनांसाठी चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
३	कार्यरत स्थितीत असलेल्या चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या	कार्यरत स्थितीत असलेल्या एकूण चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
४	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील चार्जिंग स्टेशनची एकूण संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील चार्जिंग स्टेशनची एकूण संख्या नमूद करा.
	अक्षय ऊर्जेच्या वापरावरील ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	अक्षय उर्जेचा वापरावरील ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
१, ३ आणि ४	ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनचा तपशील	ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन, कार्यरत चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या आणि अक्षय उर्जेचा वापर करणारे ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन यांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	ई-वाहन चार्जिंग पॉइंटची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोंमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the EV Charging Station created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format)	Date of Installation of the EV Charging Station (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the EV Charging point (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of EV Charging point (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5

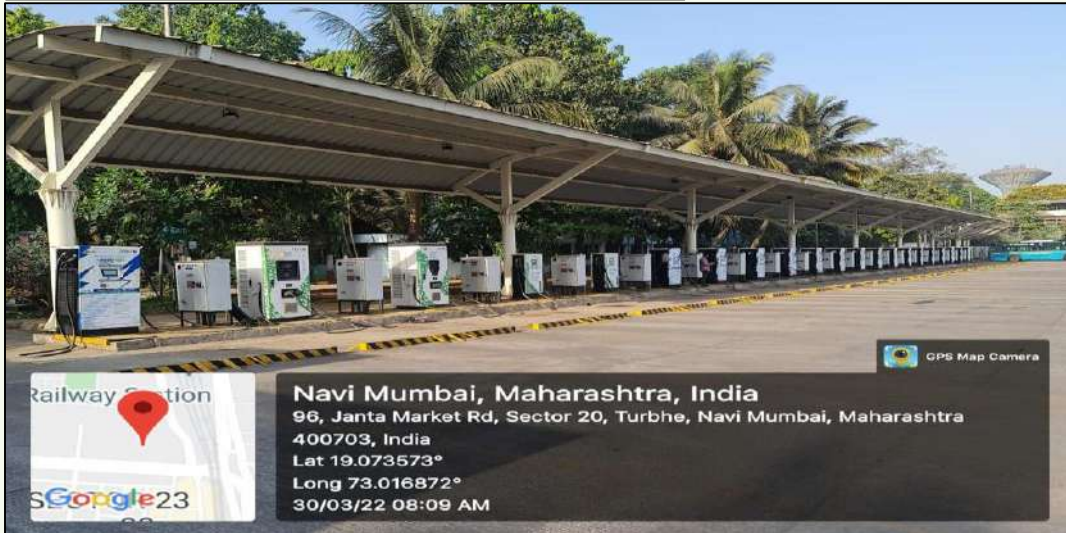
Latitude of the EV Charging Station	Longitude of the EV Charging Station	EV Charging point used for (2 Wheelers/4 Wheelers/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of functional charging points available at Charging Station (Local Body should only enter numerical values)	Does the Charging Station uses renewable sources of energy? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

गुण
२००

एखाद्या प्रदेशातील तापमान आणि वातावरणातील दीर्घकालीन बदलाला वातावरणातील बदल असे म्हणतात. हे बदल नैसर्गिक किंवा मानवनिर्मित असू शकतात. अभ्यासानुसार, हरित गृह वायु (GHG) उत्सर्जनात वाढ झाल्यामुळे पृथ्वीचे तापमान गेल्या १०० वर्षांपासून वाढत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी वातावरणीय बदलाबाबत जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आयोजित केलेल्या उपक्रमांच्या आधारे त्यांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सहामाहीनिहाय घेतलेल्या जनजागृती उपक्रमांची संख्या - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ सहामाहीनिहाय नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा मूल्यमापनासाठी विचार केला जाईल. (संदर्भासाठी मार्गदर्शक सूचना जोडल्या आहेत).
- ☐ कार्यक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ युनिसेफ आणि उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासनाद्वारे क्लायमेट ॲक्शनसाठी युथ लीडरशिप ऑनलाइन कोर्स पूर्ण करणे. विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याच्या प्रमाणपत्रांसह तरुणांची यादी (वय १५ ते २९ वर्षे).
- ☐ टीप: युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन कोर्सची लिंक: <https://www.mahayouthnet.in/s/store>
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती निर्माण करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या		१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल ते सप्टेंबर) (Relative Marking)	५०	
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर ते मार्च) (Relative Marking)	५०	
२.	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण केलेल्या तरुणांची संख्या (Relative Marking)		१००

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील	वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
२	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण केलेल्या तरुणांची संख्या	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण केलेल्या तरुणांची संख्या नमूद करा.
	अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र	अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the awareness activity regarding climate change (Local Body should only enter alphanumerical values)	Date of the awareness activity (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted in which half of the Abhiyan Period [First (April-September)/Second(October-March)] (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media link of the awareness activity (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.५

रेस टू झिरोचे पालन (केवळ अमृत शहरांसाठी लागू)*

गुण
२००

रेस टू झिरो ही COP26 मध्ये चर्चा केलेल्या डिकार्बोनाइज्ड (शून्य कार्बन उत्सर्जन) अर्थव्यवस्थेकडे जाण्याकरिता गती प्राप्त करण्यासाठी निर्माण केलेली जागतिक मोहीम आहे, जिथे विविध देशांमधील शासनव्यवस्था पॅरिस कराराचे (Paris Agreement) पालन करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याचे वचन देतात. सदर निर्देशक सन २०७० पर्यंत निव्वळ शून्य (Net Zero) उत्सर्जन साध्य करण्यासाठी विविध उपक्रमांच्या उपाययोजनांच्या अंमलबजावणीस प्रोत्साहन देतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ #RaceToZero मोहिमेच्या यशस्वी नोंदणीसाठी प्राप्त झालेल्या ई-मेलची प्रत.
- ☐ CDP च्या संकेतस्थळावर माहिती भरणे – वार्षिक
- ☐ निमंत्रण पत्रासह उपस्थितांच्या यादीची प्रत
- ☐ कार्यशाळा/कार्यक्रम यांचे तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये

CDP हे रेस टू झिरो मोहिमेसाठी तयार करण्यात आलेले जागतिक स्तरावरील एक माध्यम आहे. मोहिमेच्या विद्यमान सदस्यांनी २०२२च्या राज्य आणि क्षेत्र प्रश्नावलीद्वारे CDPला दरवर्षी त्यांच्या प्रगतीचा अहवाल देणे आवश्यक आहे: <https://www.cdp.net/en/india>

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	CDP संकेतस्थळावर माहिती भरणे	१००
२.	GoI, GoM, C40, WRI आणि इतर भागीदारांद्वारे आयोजित केलेल्या व अमृत शहरांचे प्रमुख/प्रतिनिधी यांनी उपस्थिती लावलेल्या वातावरणीय कृतीबाबत घेतलेल्या कार्यशाळा/कार्यक्रमांची संख्या. (Relative Marking)	१००

*हा निर्देशक केवळ ४३ अमृत शहरांसाठी लागू आहे.

२.५

रेस टू झिरोचे पालन (केवळ अमृत शहरांसाठी लागू)*

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	तुमच्या अमृत शहराने रेस टू झिरो मोहिमेत भाग घेतला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	#रेसटूझिरो वचनबद्धतेच्या यशस्वी नोंदणीसाठी आलेल्या ई-मेलचे पीडीएफ दस्तऐवज	#रेसटूझिरो वचनबद्धतेच्या यशस्वी नोंदणीसाठी आलेल्या ई-मेलचे पीडीएफ दस्तऐवज अपलोड करा .
२	GoI, GoM, C40, WRI आणि इतर भागीदारांद्वारे आयोजित केलेल्या व अमृत शहरांचे प्रमुख/प्रतिनिधी यांनी उपस्थिती लावलेल्या वातावरणीय कृतीबाबत घेतलेल्या कार्यशाळा/कार्यक्रमांची संख्या.	GoI, GoM, C40, WRI आणि इतर भागीदारांद्वारे आयोजित केलेल्या व अमृत शहरांचे प्रमुख/प्रतिनिधी यांनी उपस्थिती लावलेल्या वातावरणीय कृतीबाबत घेतलेल्या कार्यशाळा/कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	निमंत्रण पत्रांसह उपस्थितांची यादी	संकलित पीडीएफ स्वरूपात निमंत्रण पत्रे आणि यादी अपलोड करा.
	वातावरणीय कृतीवरील कार्यशाळा/कार्यक्रमांचे तपशील	वातावरणीय कृतीवरील कार्यशाळा/कार्यक्रमांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.५

रेस टू झिरोचे पालन (केवळ अमृत शहरांसाठी लागू)*

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the workshop/event on climate action (Local Body should only enter alphanumerical values)	Date of the workshop/event (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Workshop/Event organized by (Government/Public Institutions/Private Institutions/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Number of participants/attendees (Local Body should only enter whole number.)	Social Media link of the workshop/event (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.५

रेस टू झिरोचे पालन (केवळ अमृत शहरांसाठी लागू)*

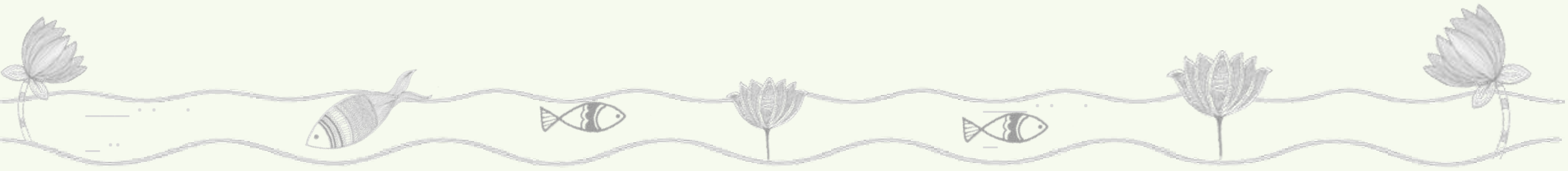

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

जल

एकूण गुण : १,२००

३

जल

अ. क्र.	कृती बिंदु	गुण
३.१	जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन	२००
३.२	पिण्याच्या शुद्ध पाण्याचा वापर, निरीक्षण आणि बचत	
३.२.१	सार्वजनिक इमारतींसाठी जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	१००
३.२.२	पाणीपुरवठा प्रणालीचे जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	१००
३.३	पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग) व शोषखड्डे (परकोलेशन)	
३.३.१	सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	१५०
३.३.२	पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)	५०
३.४	विहिरींचे पुनरुज्जीवन	१००
३.५	सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर	१५०
३.६	सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे	१००
३.७	सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार	१५०
३.८	पाणथळ जागांचे संवर्धन	१००
एकूण		१,२००

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

गुण
२००

जल हा पृथ्वीवरील जीवनाचा आधार असून एक मौल्यवान नैसर्गिक घटक आहे. गेल्या काही वर्षांत पाण्याच्या अयोग्य वापरामुळे आपल्या जलस्रोतांवर ताण पडत आहे. त्यामुळे, पाण्याच्या कमतरतेचे परिणाम कमी करण्यासाठी आणि भविष्यातील दुष्काळापासून अधिक चांगले संरक्षण करण्यासाठी जलस्रोतांच्या संवर्धनाच्या दिशेने पावले उचलणे महत्वाचे आहे. या निर्देशकाद्वारे जलस्रोतांचे संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे करण्यात येणाऱ्या कामांचे परीक्षण करण्यात येईल.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनरुज्जीवित केलेल्या जलसाठ्यांचे स्थान (लोकेशन) - गुगल मॅपवर
- ☐ विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनानंतर वाढलेल्या पाणी साठवण क्षमतेचा अंदाज
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल - कार्यारंभ आदेश आणि कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी आणि दरम्यान हाती घेण्यात आलेल्या सर्व कामांसाठी – मोजमाप पुस्तिकेची प्रत (Copy of Measurement Book)
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या (Relative marking)	१००
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान पुनरुज्जीवित करण्यात आलेल्या आणि देखभाल करण्यात येणाऱ्या जलस्रोतांची संख्या (Relative marking)	५०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनाद्वारे पाणी साठवण क्षमतेत पडलेली भर - घनमीटरमध्ये (m ³) (Relative marking)	५०

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण जलस्रोतांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
	गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांचे तपशील	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोजन प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
३	विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनाद्वारे पाणी साठवण क्षमतेत पडलेली भर	विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनाद्वारे पाणी साठवण क्षमतेत पडलेली भर नमूद करा (घनमीटरमध्ये).
	मोजमाप पुस्तिकेची प्रत	मोजमाप पुस्तिकेची प्रत अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format.)	Date of completion of the rejuvenation the water body (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Amount of silt removed in cubic meters during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body can also enter decimal values)	Water Storage Capacity added through rejuvenation of the water body (in cubic meters). (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the conservation and rejuvenation of the water bodies. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the conservation and rejuvenation of the water bodies	Financial Brief of the water conservation and rejuvenation of the water bodies.
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

भजेपार

Before

आधी

शिवराजपूर, नागपूर

नंतर

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.२.१

सार्वजनिक इमारतींवर जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

गुण
१००

जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिटिंग) हे पाणी व्यवस्थापनाचे प्रभावी साधन आहे. ही कार्यक्षमतेत सुधारणा करण्याच्या आणि पाण्याचे नुकसान कमी करण्याच्या उद्देशाने साध्या किंवा जटिल प्रणालींमध्ये पाण्याच्या प्रवाहाचे प्रमाण मोजण्याची प्रक्रिया आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या पिण्यायोग्य पाण्याच्या वापरावर लक्ष ठेवण्यासाठी आणि ताज्या पाण्याचा अपव्यय कमी करण्यासाठी पुढाकार घेण्यास प्रोत्साहित करतो.

आवश्यक तपशील :

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील जल लेखापरीक्षण करण्यात आलेल्या शासकीय इमारतींची यादी – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान आयोजित अधिकृत संस्था/संस्थांकडून तयार करण्यात आलेल्या जल लेखापरीक्षण अहवालाचा कार्यकारी सारांश (Executive water audit report)
- ☐ जल लेखापरीक्षण शिफारशीच्या अंमलबजावणीसाठी कागदोपत्री पुरावे (कार्यादेश/कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र इ.)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जल लेखापरीक्षण केलेल्या शासकीय इमारतींची टक्केवारी		५०
	१००%	५०	
	७५% ते १००%	४०	
	५०% ते ७५%	२५	
	२५% ते ५०%	१५	
	२५% पेक्षा कमी	०	
२.	ज्या इमारतींवर जल लेखापरीक्षण शिफारशी लागू केल्या आहेत त्यांची टक्केवारी (Relative Marking)		५०

३.२.१

सार्वजनिक इमारतींसाठी जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील शासकीय इमारतींची एकूण संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील शासकीय इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जल लेखापरीक्षण केलेल्या शासकीय इमारतींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जललेखापरीक्षण केलेल्या शासकीय इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा.
	शासकीय इमारतींमधील जल लेखापरीक्षणाचा तपशील	शासकीय इमारतींमधील जल लेखापरीक्षणाचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
२	जल लेखापरीक्षण अहवालाच्या शिफारशी लागू केलेल्या इमारतींची एकूण संख्या	जल लेखापरीक्षण अहवालाच्या शिफारशी लागू केलेल्या इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान अधिकृत संस्थांकडून जल लेखापरीक्षण अहवालाचा तपशील	जल लेखापरीक्षण अहवालाची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	जल लेखापरीक्षणाच्या शिफारशीच्या अंमलबजावणीसाठी अधिकृत दस्तऐवजाचा कार्यकारी सारांश.	जल लेखापरीक्षण शिफारशीच्या अंमलबजावणीसाठी अधिकृत दस्तऐवजाच्या कार्यकारी सारांशाची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.२.१

सार्वजनिक इमारतींसाठी जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the Government Building with water audit report during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 & Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Dates of conducting water audit in the government buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 & Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the government building with water audit report (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link with water audit report (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5
Latitude of the government building	Longitude of the government building	Name of the entity which conducted water auditing (Local Body should only enter in text format.)	Recommendations provided by the water auditing entity. (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Implementation of the recommendation of the completed water audit report. (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.२.२

पाणीपुरवठा प्रणालीचे जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

गुण
१००

जल लेखापरीक्षण हे पाणी व्यवस्थापनाचे प्रभावी साधन आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या पिण्यायोग्य पाण्याच्या वापरावर लक्ष ठेवण्यासाठी आणि शुध्द पाण्याचा अपव्यय कमी करण्यासाठी पुढाकार घेण्यास प्रोत्साहित करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान केलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या पाणीपुरवठा प्रणालीच्या जल लेखापरीक्षण अहवालाचा कार्यकारी सारांश
- ☐ जल लेखापरीक्षण आणि शिफारशीच्या अंमलबजावणीसाठीचे कार्यारंभ आदेश
- ☐ जल लेखापरीक्षण पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र
- ☐ कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पाणीपुरवठा यंत्रणेचे जल लेखापरीक्षण केले आहे		७५
	होय	७५	
	नाही	०	
२.	जल लेखापरीक्षण शिफारस लागू केली आहे का?		२५
	होय	२५	
	नाही	०	

जल लेखापरीक्षणाचे फायदे

(अ) पाणीपुरवठा यंत्रणेची कार्यक्षम देखभाल: दुरुस्त केलेली गळती, विश्वासाह पाणी पुरवठा प्रणाली आणि चांगल्या पाणी पुरवठा यंत्रणेचे अनेक फायदे आहेत.

यापैकी काही फायदे पुढीलप्रमाणे:

- वितरणाच्या वीज खर्चात बचत.
- पाईपचे तुटणे कमी करते.
- पाण्याची गुणवत्ता सुधारते.
- प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा अपव्यय कमी होतो.

(ब) आर्थिक लाभ:- यामुळे प्रक्रिया करण्याचा आणि पंपिंगचा खर्च कमी होतो.

(क) वितरण व्यवस्थेबाबत अधिक ज्ञान:- जल लेखापरीक्षण करण्याच्या प्रक्रियेत, पाणी पुरवठा कर्मचाऱ्यांना वितरण/पुरवठा प्रणालीची पूर्ण ओळख होते. ज्यामुळे आपत्कालीन परिस्थितीत त्वरित प्रतिसाद देण्यासाठी कर्मचाऱ्यांना मदत होते.

(ड) विद्यमान पुरवठ्यांचा अधिक कार्यक्षमतेने वापर:- जल लेखापरीक्षणामुळे विद्यमान पुरवठ्याची कार्यक्षमता वाढू शकते. नवीन जल प्रणालीचे बांधकाम लांबणीवर पडल्याने हे किफायतशीर होते.

(ई) सार्वजनिक मालमत्ता आणि जनसंपर्क यात सुधारणा करते:- पाणी पुरवठा प्रणालीची सुधारित देखभाल मालमत्तेचे नुकसान कमी करण्यास मदत करते. जे अधिकारी जल लेखापरीक्षणाद्वारे सार्वजनिक आरोग्याचे रक्षण करण्यावर लक्ष केंद्रित करतात त्यांचेही लोक कौतुक करतात.

जल लेखापरीक्षणाशी संबंधित संस्था :

 कॉन्फेडरेशन ऑफ इंडियन इंडस्ट्रीज (CII) - CII - त्रिवेणी वॉटर इन्स्टिट्यूट : <https://knowledgeplatform.cii-twi.in/water-audit>

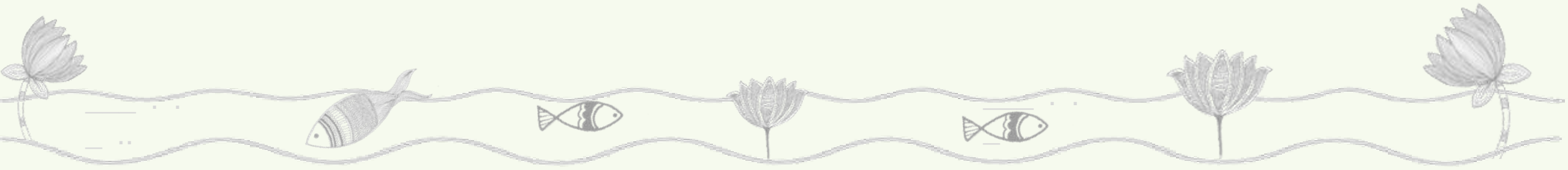
 राष्ट्रीय उत्पादकता परिषद (NPC) - https://www.npcindia.gov.in/NPC/User/water_audit

 पीएचडी चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्री - <https://www.phdcci.in/preliminary-water-audit-form/>

 भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा -

<https://gsda.maharashtra.gov.in/english/#:~:text=As%20per%20the%20agreement%2C%20the,the%20State%20through%20various%20schemes.>

 शासकीय अभियांत्रिकी आणि विज्ञान महाविद्यालये व युनिव्हर्सिटीज

३.२.२

पाणीपुरवठा प्रणालीचे जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ३.० किंवा माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या पाणीपुरवठा व्यवस्थेचे जल लेखापरीक्षण केले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणाचा कार्यकारी सारांश	पाणीपुरवठा व्यवस्थेसाठी केलेल्या जल लेखापरीक्षणाचा कार्यकारी सारांश अपलोड करा.
२	पाणी पुरवठा व्यवस्थेसाठी जल लेखापरीक्षण शिफारशिंची अंमलबजावणी केली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.१

सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)

गुण
१५०

रेन वॉटर हार्वेस्टिंग ही घराचे छत (स्लॅब), रस्ते, उद्याने, मैदाने इ. वरील पावसाच्या पाण्याचे संकलन करून साठविण्याची एक सोपी प्रक्रिया आहे. याद्वारे साठविलेले पाणी भूजल पुनर्भरण करण्यासाठी किंवा नंतर वापरण्यासाठी साठविले जाते. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ छतावरील रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असणाऱ्या सार्वजनिक इमारतींची यादी - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग केलेल्या सार्वजनिक इमारतींचे गूगल मॅपवरील स्थान (लोकेशन)
- ☐ या निर्देशकासाठी, निवासी इमारती वगळता सार्वजनिक इमारती, कोणत्याही व्यावसायिक किंवा अव्यावसायिक आस्थापना यासह शासकीय इमारती, स्थानिक इमारती, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स, रुग्णालये इत्यादींचा समावेश असेल.
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंगद्वारे साठविण्यात आलेल्या पाण्याची नोंद - घन मीटरमध्ये (m³: 1m³=1000L)
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीमध्ये खालील गोष्टींचा समावेश होय तो : (जलशक्ती अभियानाद्वारे पारिभाषित केल्यानुसार)
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली किंवा पाणलोट जिथे पावसाचे पाणी गोळा केले जाते.
 - संकलित केलेले पाणी साठवणीच्या टाकीपर्यंत वाहून नेण्यासाठी पाइपची व्यवस्था करणे.
 - पावसाच्या पाण्यासोबत येणारी घाण काढण्यासाठी फिल्टर युनिट.
 - पावसाचे पाणी साठवण्याची टाकी किंवा भूजल पुनर्भरण संरचना.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे सत्यापित आणि प्रमाणित केलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांचा मूल्यांकनासाठी समावेश केला जाईल. याची खात्री करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी खालील बाबी लक्षात ठेवाव्या :
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांची कार्यरत स्थिती
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांचे पाणलोट क्षेत्र/छत (स्लॅब)
 - गळती/तुटलेले पाईप टाळावेत.
 - परकोलेशन पॉइंटची उपलब्धता
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी आणि दरम्यान स्थापित केलेल्या कार्यरत रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची टक्केवारी	१००
	१००%	१००
	७५% ते १००%	७५
	५०% ते ७५%	५०
	५०% पेक्षा कमी	०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधी दरम्यान साठवलेले पावसाचे पाणी – घन मीटरमध्ये (m ³) (Relative Marking)	५०

पावसाच्या पाण्याची गणना कशी करावी?

रेन वॉटर हार्वेस्टिंगद्वारे वर्षभर साठवलेले पावसाचे पाणी मोजण्याचे सूत्र खालीलप्रमाणे दिले आहे:

जर,

Q = लीटर मध्ये साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे प्रमाण (घन मीटरमध्ये)

M = सरासरी वार्षिक पाऊस मिली मीटरमध्ये

A = पाणलोट क्षेत्र चौरस मीटरमध्ये

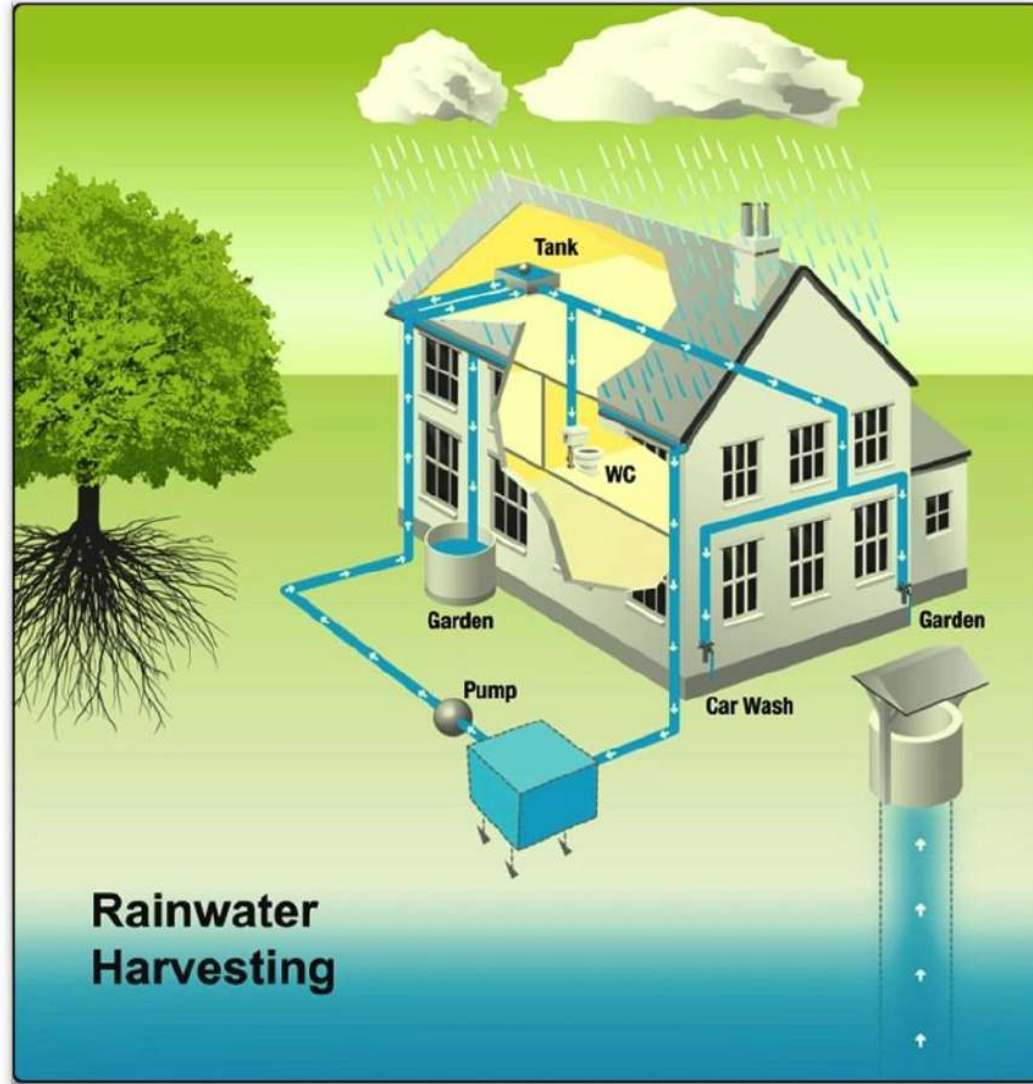
R = भूमिगत गटर प्रणालीमधील अपरिहार्य लहान गळतीमुळे होणारे नुकसान किंवा पुरेसा प्रवाह निर्माण करण्यासाठी खूप हलका पाऊस किंवा अतिवृष्टीमुळे भरून वाहणारे नाले इ. द्वारे वाहून गेलेल्या (रनऑफ) पाण्याचा गुणांक

तर,

पावसाच्या पाण्याचे प्रमाण (जे घन मीटरमध्ये साठवले जाऊ शकते) $Q = 'M' \times 'A' \times 'R'$

वाहून जाणाऱ्या पाण्याचा (रनऑफ) गुणांक छताच्या सामग्रीच्या प्रकारानुसार बदलतो; सामग्रीचा प्रकार आणि त्यांचे रनऑफ गुणांक खाली दिले आहेत.

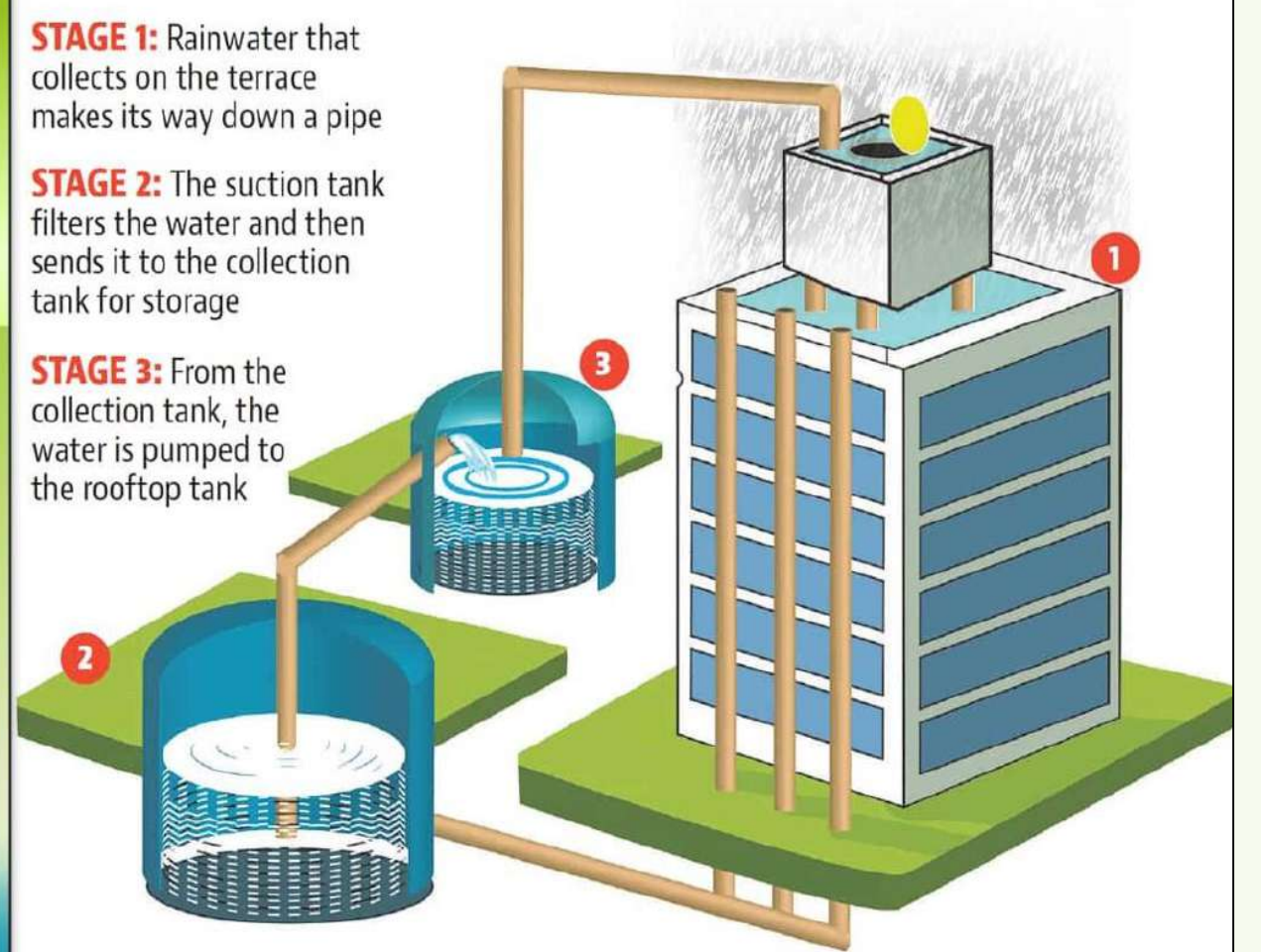
प्रकार	रनऑफ गुणांक
गॅल्वनाइज्ड लोखंडी पत्रा	>0.9
(पन्हाळी) धातूची पत्रे	0.7 ते 0.9
फरशी	0.6 ते 0.9
काँक्रीट	0.6 ते 0.6
विटांचा फुटपाथ	0.4 ते 0.6
दगडी नैसर्गिक पाणलोट	0.2 ते 0.4
मातीचा उतार	0 ते 0.3
हरित क्षेत्र	0.04 ते 0.1

STAGE 1: Rainwater that collects on the terrace makes its way down a pipe

STAGE 2: The suction tank filters the water and then sends it to the collection tank for storage

STAGE 3: From the collection tank, the water is pumped to the rooftop tank

३.३.१

सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण सार्वजनिक इमारतींची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० आणि ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० आणि ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा.
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पाची विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	अभियान कालावधीत साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे एकूण प्रमाण घन मीटरमध्ये	अभियान कालावधीत साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे एकूण प्रमाण घन मीटरमध्ये नमूद करा.
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली असलेल्या सार्वजनिक इमारतींचा तपशील	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली असलेल्या सार्वजनिक इमारतींचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.१

सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Public building with rooftop rainwater harvesting system installed during (Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Dates of installation of Rainwater Harvesting system. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5	6
Latitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Longitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Total amount of rain water harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (in Cubic meter) (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the Rainwater Harvesting system in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Rainwater Harvesting project implemented by which entity	Is there any utility of the harvested rainwater? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
7	8	9	10	11	12

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

गुण
५०

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे निर्मिती ही एक सोपी प्रक्रिया किंवा तंत्रज्ञान आहे ज्यातून पावसाचे पाणी जमिनीत शोषले जाते आणि त्यामुळे भूजल पुनर्भरण होय ते. पावसाच्या पाण्याच्या पाझरातून भूजल पुनर्भरण सुनिश्चित करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेला पुढाकार व कामांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी आणि दरम्यान निर्माण करण्यात आलेल्या नव्या शोषखड्ड्यांच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ शोषखड्डे तयार करण्यासाठी एनजीओ/कॉपोरेट्स सह करण्यात आलेला सामंजस्य करार/कार्यारंभ आदेशाची प्रत.
- ☐ प्रकल्पाची क्षमता आणि प्रकल्प अहवाल
- ☐ गूगल मॅपवर शोषखड्ड्यांचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांना न जोडलेल्या पाझर/शोषखड्ड्यांचा मूल्यांकनासाठी विचार केला जाईल.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या (Relative Marking)	२५
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान निर्माण करण्यात आलेल्या आणि देखभाल करण्यात येणाऱ्या शोषखड्ड्यांची संख्या (Relative Marking)	२५

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या नमूद करा.
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीला जोडलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीला जोडलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश/एनजीओ/कॉर्पोरेट सोबत सामंजस्य करार	कार्यारंभ आदेश /एनजीओ/कॉर्पोरेट सोबत सामंजस्य कराराची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या शोषखड्ड्यांची क्षमता	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या शोषखड्ड्यांची क्षमता घन मीटरमध्ये नमूद करा.
	शोषखड्ड्यांची विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या खड्ड्यांचा तपशील	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या खड्ड्यांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	देखभाल केलेल्या शोषखड्ड्यांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of creation of the percolation pit (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the percolation pit
1	2	3	4	5

Longitude of the percolation pit	Percolation point created by (local body/private institution/educational institute/local communities/others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Work order number for creation of the Percolation Point	Date of the work order for creation of percolation point (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Financial Brief for the construction of the percolation points	Capacity of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in cubic meters (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10	11

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

गुण
१००

ऐतिहासिक काळापासून विहिरी हा भूजलाचा अत्यंत महत्वाचा स्रोत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये विहिरी पिण्याच्या पाण्याचा स्रोत तसेच भूजल पुनर्भरणासाठीचे एक महत्वाचे माध्यम आहे. बदलते तंत्रज्ञान आणि नागरीकरणामुळे हे पारंपरिक जलस्रोत दुर्लक्षित झाले आहेत. अनेक विहिरी कोरड्या पडल्या आहेत, त्यात कचरा टाकण्यात येत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या पारंपरिक विहिरींचे पुनरुज्जीवन करण्यास प्रोत्साहित करणे आणि या कामात त्यांच्या कार्यक्षमतेचे परीक्षण या निर्देशकाच्या माध्यमातून करण्यात येते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील मॅपिंग आणि जिओटॅग केलेल्या सर्व विहिरींची संख्या.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या हद्दीतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या.
- ☐ पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या .
- ☐ गुगल मॅपवर प्रकल्पाचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ विहिरींच्या पुनरुज्जीवनासाठीचा - कार्यारंभ आदेश आणि देखभाल अहवालाची प्रत.
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल.
- ☐ पाणी पिण्यायोग्य आणि घरगुती वापरासाठी सुरक्षित आहे याची खात्री करण्यासाठी जल गुणवत्ता अहवाल
- ☐ हा जलगुणवत्ता अहवाल NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांमधून घेतलेला असावा.
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील सर्व विहिरींचे मॅपिंग आणि जिओटॅगिंग	२०
२.	अकार्यक्षम विहिरींची यादी	२०
३.	अकार्यक्षम विहिरींचे पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण	४०
४.	पुनरुज्जीवित केलेल्या विहिरींचा जलगुणवत्ता अहवाल	२०
	जलगुणवत्ता अहवाल तयार करणे	१०
	पिण्यायोग्य पाण्याच्या मापदंडानुसार जलगुणवत्ता अहवाल	१०

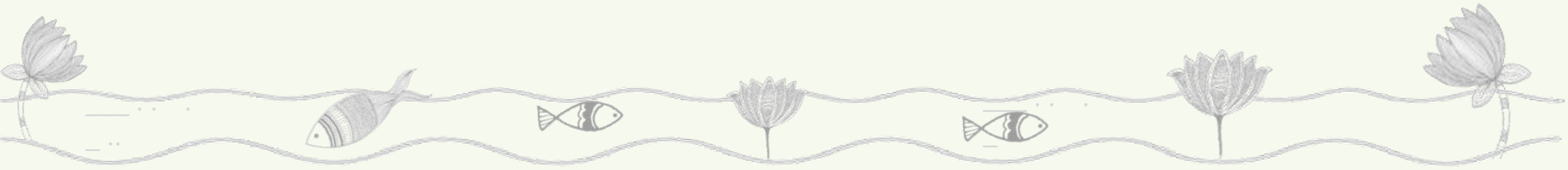
विहिरींचे पुनरुज्जीवन

वापरात नसलेली किंवा निकामी विहीर ही विविध कारणांमुळे वापरात नसू शकते:

१. पाण्याची पातळी कमी झाल्यामुळे विहीर पुरेसे पाणी देऊ शकत नाही.
२. विहिरींची योग्य प्रकारे देखभाल केली नसावी ज्यामुळे पाणी साचून राहिले (ज्यामुळे विहीर रोग वाहकांचे प्रजनन स्थळ बनले) व प्रदूषित झाले.
३. पाणी पिण्यायोग्य व वापरण्यायोग्य नाही.

विहिरींच्या पुनर्स्थापन/पुनर्भरणासाठी काही उपाययोजना खालील प्रमाणे आहेत:

१. प्रत्येक ऋतुमध्ये घातक जीवाणू आणि विषाणूंपासून बचावासाठी विहिरीच्या पाण्याच्या गुणवत्तेची तपासणी करणे.
२. विहिरीत कचरा पडू नये म्हणून विहिरीवर जाळीचे आच्छादन लावणे.
३. पाणी वाहते ठेण्यासाठी कारंजे /पंप/प्रेटर बसवणे.
४. अस्वच्छ विहिरींमधून कचरा काढून टाकणे, जल प्रक्रिया करणे यासारखी स्वच्छता प्रक्रिया पार पाडावी.
५. पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी विहिरीवर सूचना फलक बसवणे.

BIS वैशिष्ट्यांनुसार पिण्याच्या पाण्याचे भारतीय मानक (IS 10500-2012)

पिण्याचे पाणी : पिण्याचे पाणी हे कुठल्याही जलस्रोताद्वारे मानवी वापरासाठी उदा. पिण्यासाठी आणि स्वयंपाक करण्याच्या हेतूने वापरले जाणारे पाणी आहे. यामध्ये मानवी वापरासाठी कोणत्याही प्रकारे पुरवले जाणारे पाणी (प्रक्रिया केलेले किंवा प्रक्रिया न केलेले) समाविष्ट आहे.

पिण्याच्या पाण्यासाठी भारतीय मानकांनुसार (IS 10500-2012) देण्यात आलेल्या आवश्यकतांचे पालन करणे आवश्यक आहे;

SN	Parameters	Acceptable Limit	Permissible Limit
1	Color (Hazen units)	5	15
2	Odour	Agreeable	Agreeable
3	pH value	6.5-8.5	No relaxation
4	Taste	Agreeable	Agreeable
5	Turbidity(NTU)	1	5
6	Total dissolved solids(mg/l)	500	2000

*वरील तक्त्यामध्ये नमूद केलेले परिमाण मर्यादित असून फक्त संदर्भासाठी आहेत, अधिक तपशिलांसाठी कृपया IS 10500-2012 ची संपूर्ण यादी पहा, संदर्भ -

https://admin.indiawaterportal.org/sites/default/files/2020-11/bis_10500-2012_wq_standards_0_0.pdf

टीप – वरील यादीनुसार नमूद केलेली मर्यादा ओलांडल्याने पाणी पिण्याअयोग्य बनते, जर इतर कोणताही स्रोत उपलब्ध नसेल तर अशावेळी ते पिण्यासाठी स्वीकारले जाऊ शकते. त्यासाठी ते परवानगीयोग्य मर्यादित असणे आवश्यक आहे.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची एकूण संख्या	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची संख्या नमूद करा.
	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची छायाचित्रे	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची छायाचित्रे अपलोड करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या नमूद करा.
३	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या नमूद करा.
	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची संख्या	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची आधी आणि नंतरची छायाचित्रे.	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	विहिरीच्या पुनरुज्जीवन कामाचा तपशील	विहीत एक्सेल स्वरूपात विहीर पुनरुज्जीवन कार्याचे तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
३	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींच्या देखभालीचा अहवाल	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींच्या देखभाल योजनांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
४	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींसाठी पाण्याचा गुणवत्ता अहवाल तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	जलगुणवत्ता अहवाल	सर्व पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींचे जलगुणवत्ता अहवालांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the rejuvenated well (Local Body should only enter in text format.)	Address of the rejuvenated well (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the wells rejuvenated (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the rejuvenated well
1	2	3	4	5
Longitude of the rejuvenated well	Date of well rejuvenation (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Project cost for well rejuvenation in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Well rejuvenation conducted by (Local Body/ Educational Institutes/Private Institutes/Local Communities/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Is water quality report prepared for the well? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

आधी

नंतर

तासगाव, सांगली, पुणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.५

सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर

गुण
१५०

जलस्रोतातील सांडपाण्याची अयोग्य विल्हेवाट हा भारतातील जल प्रदूषणाचा प्रमुख स्रोत आहे. हे जलस्रोतांना हानी पोहोचवते आणि संपूर्ण परिसंस्थेचे नुकसान करते. स्थानिक स्वराज्य संस्था त्यांच्या सांडपाण्याचे व्यवस्थापन किती कार्यक्षमतेने करतात हे तपासते.

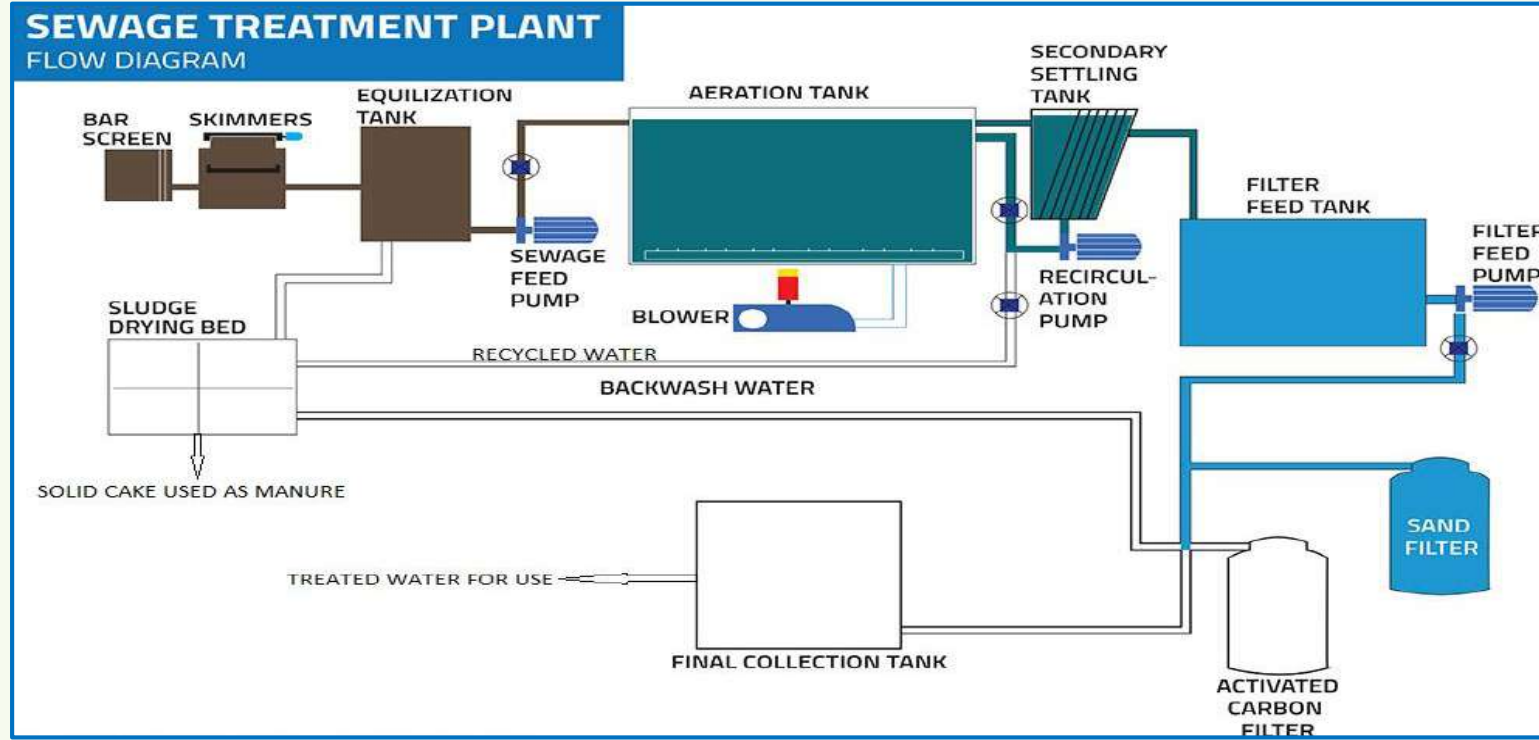
आवश्यक तपशील:

- ☐ विद्यमान सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र (एसटीपी)/ मल सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र (एफएसटीपी) ची क्षमता.
- ☐ एसटीपी/एफएसटीपीमध्ये संकलित झालेल्या आणि प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचा तपशील – १ वर्षाची लॉगबुकची प्रत.
- ☐ एसटीपी/एफएसटीपीचे काम करण्यासाठी संमतीची प्रत. (Consent to Operate (CTO))
- ☐ शेत, जंगले, फलोत्पादन, शौचलयात वापरण्यासाठी (टॉयलेट फ्लशिंग), कूलिंग टॉवर्स, मत्स्यपालन, बागा आणि उद्याने इत्यादी सारख्या विविध अनुप्रयोगांसाठी थेट वापरल्या जाणाऱ्या किंवा पुनर्वापर केलेल्या पाण्याची टक्केवारी.
- ☐ सांडपाणी प्रक्रिया केलेल्या पाण्याच्या गुणवत्तेचा अहवाल - प्रक्रिया केलेले पाणी विसर्ग (डिस्चार्ज) मानकांनुसार आहे आणि पुनर्वापरासाठी सुरक्षित आहे हे सुनिश्चित करण्यासाठी.
- ☐ कार्यरत स्थितीत असणाऱ्या एसटीपी/एफएसटीपीची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ जेथे प्रक्रिया केलेले पाणी वापरले जात आहे, त्या स्थानाचे (लोकेशन) आणि जिओटॅग छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत कार्यरत स्थितीत असणारे एसटीपी/एफएसटीपी	५०
२.	एसटीपी/एफएसटीपी मधून प्रक्रिया केलेल्या पाण्याच्या पुनर्वापराची टक्केवारी	५०
	९५% पेक्षा अधिक	५०
	८०% ते ९५%	४०
	५०% ते ८०%	३०
	५०% पेक्षा कमी	०
३.	MPCB विसर्ग (डिस्चार्ज) मानकांनुसार प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा गुणवत्ता अहवाल	५०

सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर

- सांडपाणी हे घरांमध्ये निर्माण होणाऱ्या पाणी आणि मल-मूत्र यांचे मिश्रण आहे, जे विल्हेवाटीसाठी गटारातून वाहून नेले जाते.
- सांडपाण्यावर प्रक्रिया केल्याने सार्वजनिक आरोग्याचे रक्षण होते आणि प्रदूषण, रोग तसेच सांडपाण्यातील दूषित घटकांपासून होणारे धोके टाळले जातात.

- सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र (एसटीपी/एफएसटीपी) प्रक्रिया शोषखड्डा प्रणालीसारखीच आहे, परंतु यातील यांत्रिक घटक अधिक स्वच्छ आणि पर्यावरणास अनुकूल सांडपाणी तयार करण्यासाठी घन पदार्थांचे विघटन करण्यात मदत करण्याकरिता अतिरिक्त प्रक्रिया प्रदान करतात.

- शून्य द्रव उत्सर्जन (झिरो लिक्विड डिस्चार्ज) (ZLD) तंत्रज्ञानाचा वापर मुख्यतः औद्योगिक सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी केला जातो, या प्रक्रियेत पाण्याच्या प्रत्येक थेंबावर प्रक्रिया करून ते वापरण्यासाठी तयार होते.
- एसटीपी मध्ये, शून्य द्रव उत्सर्जन महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावेल कारण या प्रक्रियेदरम्यान सांडपाण्यातील घनकचरा काढून टाकला जातो जो खत म्हणून वापरला जाऊ शकतो आणि प्रक्रिया केलेले पाणी शेती, बागकाम, शौचलयात वापरण्यासाठी (टॉयलेट फ्लशिंग), कूलिंग टॉवर्स, मत्स्यपालन, बागा आणि उद्याने अशा विविध अनुप्रयोगांसाठी वापरले जाऊ शकते.

३.५

सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्यरत एसटीपी आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्यरत एफएसटीपी आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील कार्यरत एसटीपी ची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्यरत एसटीपी ची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्यरत एफएसटीपीची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्यरत एफएसटीपीची संख्या नमूद करा.
	विद्यमान एसटीपीची क्षमता	विद्यमान एसटीपीची क्षमता नमूद करा.
	विद्यमान एफएसटीपीची क्षमता	विद्यमान एफएसटीपीची क्षमता नमूद करा.
	कार्यरत एसटीपी/एफएसटीपीची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या फोटोंमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	एसटीपी मध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण	एसटीपी मध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.
	एसटीपी मध्ये प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण	एसटीपी मध्ये प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.
	एफएसटीपीमध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण	एफएसटीपीमध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.
	एफएसटीपीमध्ये प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण	एफएसटीपीमध्ये प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.५

सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर

MIS साठी आवश्यक तपशील

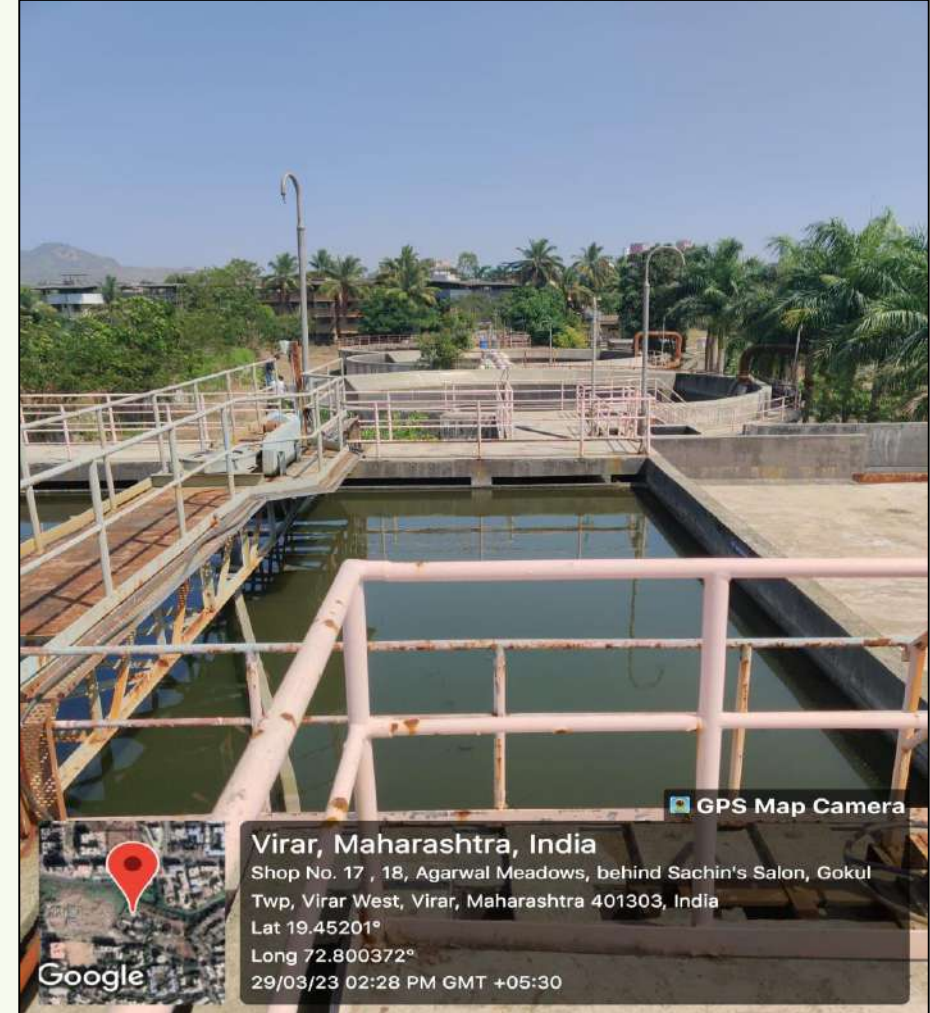
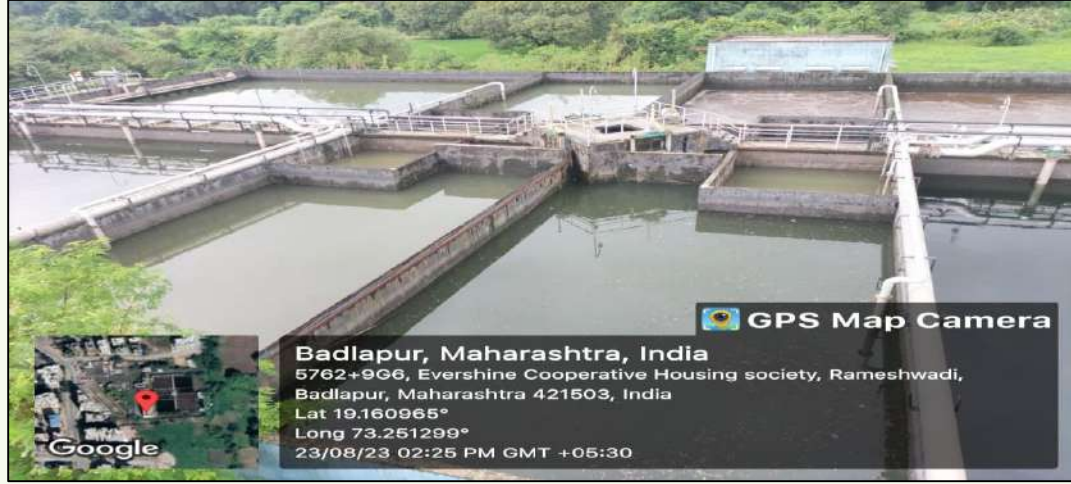
मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	एसटीपी मधून प्रक्रिया करून पुनर्वापर केलेल्या पाण्याचे प्रमाण	एसटीपी मधून प्रक्रिया करून पुनर्वापर केलेल्या पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.
	एफएसटीपीमधून प्रक्रिया करून पुनर्वापर केलेल्या पाण्याचे प्रमाण	एफएसटीपीमधून प्रक्रिया करून पुनर्वापर केलेल्या पाण्याचे प्रमाण नमूद करा.
	एसटीपी/एफएसटीपीमध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचा तपशील	एसटीपी/एफएसटीपीमध्ये संकलित झालेल्या एकूण पाण्याचा तपशीलाच्या लॉगबूकची छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	एसटीपी/एफएसटीपीमध्ये प्रक्रिया केलेल्या एकूण पाण्याचा तपशील	एसटीपी/एफएसटीपीवर प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा तपशीलाच्या लॉगबूकची छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	एसटीपीसाठी काम करण्याच्या संमतीची प्रत (CTO)	एसटीपी साठी काम करण्याच्या संमतीची प्रत (CTO) अपलोड करा.
	एफएसटीपीसाठी काम करण्याच्या संमतीची प्रत (CTO)	एफएसटीपीसाठी काम करण्याच्या संमतीची प्रत (CTO) अपलोड करा.
	ज्या ठिकाणी प्रक्रिया केलेले पाणी वापरले जात आहे त्या उपक्रमाची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या फोटोमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	ज्या ठिकाणी प्रक्रिया केलेले पाणी पुन्हा वापरले जाते ते ठिकाण	ज्या ठिकाणी प्रक्रिया केलेले पाणी पुन्हा वापरले जाते ते स्थान आणि त्याचा वापर नमूद करा.
३	MPCB मानकांनुसार प्रक्रिया केलेल्या पाण्याच्या गुणवत्तेचा अहवाल	प्रक्रिया केलेल्या पाण्याच्या गुणवत्तेचा अहवाल पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.५

सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.६

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

गुण
१००

नद्या, तलाव, खाचर, खाडी, किनारपट्ट्या, विहिरी इत्यादी जलाशयांमध्ये मूर्तीचे विसर्जन केले जाते, यामुळे जल प्रदूषण होय ते. पर्यावरण संरक्षण करून प्रदूषणावर नियंत्रण ठेवून सण साजरे करणे आवश्यक आहे. मूर्ती विसर्जनामुळे होयणारे जल प्रदूषण कमी करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण करण्यात आलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची एकूण संख्या आणि स्थान यांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ पर्यावरणपुरक उपक्रमांचा प्रचार करणाऱ्या सोशल मीडिया (समाजमाध्यमे) पोस्ट्सची लिंक - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर निर्माल्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया याविषयी सविस्तर अहवाल.
- ☐ पर्यावरणपुरक विसर्जन करण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे: (Size १ ते २ MB) (उदा. पथनाट्ये, समाजमाध्यमे (सोशल मीडिया) प्रचार, विविध गृहनिर्माण संस्था आणि उत्सव समित्यांना मार्गदर्शक तत्वे सांगणे, पारंपरिक विसर्जन स्थळी मुर्ती विसर्जनावर बंदी घालणे.)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	पर्यावरणपुरक विसर्जनाचा प्रचार करण्यासाठी घेण्यात आलेल्या प्रचारात्मक कार्यक्रमांची संख्या (Relative Marking)	२०
२.	निर्माण करण्यात आलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या (Relative Marking)	५०
३.	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर निर्माल्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया	३०

३.६

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	पर्यावरणपूरक विसर्जनाला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या उपक्रमांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	पर्यावरणपूरक विसर्जनाला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये पर्यावरणपूरक विसर्जनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील अपलोड करा.
२	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या नमूद करा.
	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांचे तपशील	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
३	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया यांची माहिती देणारे दस्तऐवज स्थानिक स्वराज्य संस्थेने तयार केले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया यांची माहिती देणाऱ्या अहवालाचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.६

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the Artificial Immersion spot created during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Immersion point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location of the artificial spot created (Local Body should enter valid google map link.)	Artificial Immersion spot created by (private institute/ local body/ educational institute/ NGO/ others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.६

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of awareness activity for the promotion of eco-friendly immersion (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of activity by	Social Media Link of the awareness activity of the (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of Participants (Local Body should only enter numerical values.)	Activity conducted at (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.६

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

ग्रामपंचायत खानिवली, जि. पालघर

नगरपरिषद श्रीवर्धन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.७

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

गुण
१५०

पूर्वी माती व नैसर्गिक रंगांचा वापर मूर्ती तयार करण्यासाठी केला जात होता. मात्र, आजच्या काळात निसर्गाला हानिकारक व अविघटनशील असणाऱ्या प्लास्टर ऑफ पॅरिस, विषारी रंग, प्लास्टिक आणि थर्माकोल यांचा वापर केला जातो. यामुळे, जल प्रदूषण होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सणांदरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींच्या प्रसारासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन या निर्देशकाच्या माध्यमातून करण्यात येते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रमांच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये .
- ☐ सामाजिक माध्यमांमधून पर्यावरणपूरक (इको-फ्रेंडली) उपक्रमांचा प्रचार करणाऱ्या सोशल मिडिया पोस्टची लिंक - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ एकूण स्थापना करण्यात आलेल्या मूर्तींची संख्या (सार्वजनिक आणि घरगुती)
- ☐ एकूण स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींची संख्या (सार्वजनिक आणि घरगुती)
- ☐ स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांमध्ये लावण्यात येणाऱ्या बॅनरवर उपक्रमाचा दिनांक आणि ठिकाणासह माझी वसुंधरा अभियानाची पार्श्वभूमी असणे आवश्यक आहे.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण	
		सार्वजनिक	घरगुती
१.	प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)	५०	
२.	स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींची टक्केवारी (Relative Marking)	५०	५०

३.७

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीचा प्रचार

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान आयोजित केलेल्या उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	सार्वजनिक मूर्तीची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत सार्वजनिक मूर्तीची एकूण संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तीची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तीची एकूण संख्या नमूद करा.
	घरगुती मूर्तीची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत घरगुती मूर्तीची एकूण संख्या नमूद करा.
	घरगुती पर्यावरणपूरक मूर्तीची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दरम्यान घरगुती पर्यावरणपूरक मूर्तीची संख्या नमूद करा.
	घरगुती आणि सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तीचा तपशील	वैयक्तिक आणि सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तीचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.७

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीचा प्रचार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the promotional activity (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted by (Local body/NGO/Private Entity) (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4

Social Media post link (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook/Instagram/Twitter)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.७

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the organization/Shops Selling Eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Address of the organization/shop selling the eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Ward in which the organization/shop is located (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google map location of the shops selling worship idols (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Number of eco-friendly worship idols sold to individuals. (Local Body should only enter numerical values.)	Number of eco-friendly worship idols sold to community (Local Body should only enter numerical values.)
6	7

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.७

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.८

पाणथळ जमीनींचे संवर्धन

गुण
१००

पाणथळ प्रदेश हे जलविज्ञान चक्राचा (hydrological cycle) महत्वाचा भाग आहेत आणि ते परिसंस्थेसाठी वैविध्यपूर्ण योगदान देतात. जसे की, अधिवास उपलब्ध करणे, प्रदूषक कमी करणे, पुराचे पाणी साठवणे आणि सूक्ष्म हवामान नियमन करणे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पाणथळ प्रदेशाच्या संवर्धनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ पाणथळ जमीन (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम-२०१७ नुसार पाणथळ जमिनीच्या संक्षिप्त दस्तऐवजाची प्रत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ अधिक माहितीसाठी :
 - १) <https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2020/01/final-version-and-printed-wetland-guidelines-rules-2017-04.01.20.pdf>
 - २) <https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2019/09/Wetlands2017.pdf>

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	संक्षिप्त दस्तऐवज तयार करणे	१००

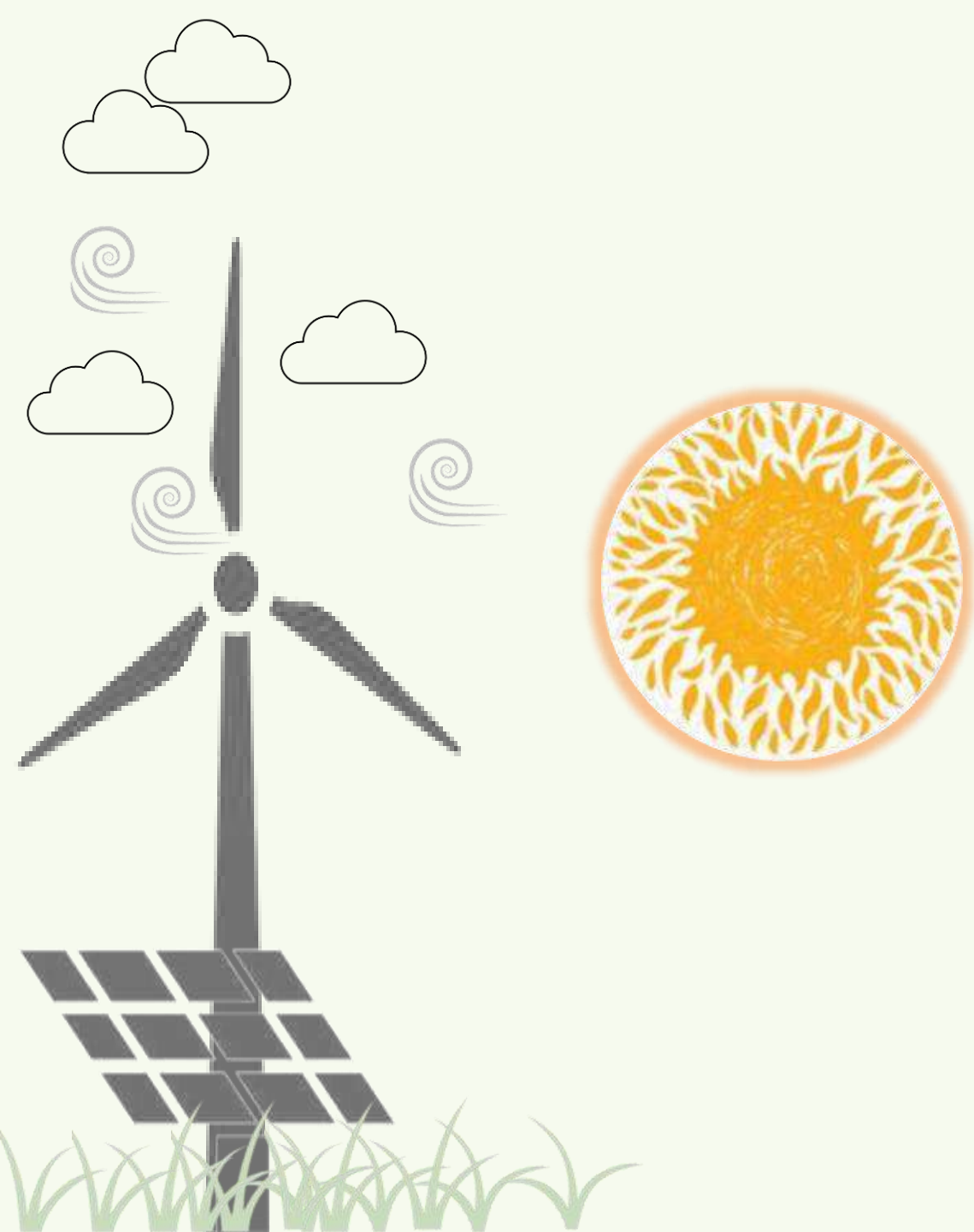
३.८

पाणथळ जमीनींचे संवर्धन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	संक्षिप्त दस्तऐवज	पाणथळ जमीन (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम-२०१७ नुसार पाणथळ जमिनीच्या संक्षिप्त दस्तऐवजाची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

अग्नि

एकूण गुण : ९००

४

अग्नि

अ/क्र.	कृती बिंदु	गुण
४.१	नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन	२००
४.२	कार्बन उत्सर्जन कमी असलेल्या उर्जा स्रोतांचा अवलंब	
४.२.१	LED पथदिवे	१००
४.२.२	सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे	४००
४.२.३	हरित इमारतींची संख्या	१००
४.२.४	सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण	१००
	एकूण	९००

४.१

नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

गुण
२००

कोळसा, जीवाश्म इंधन इत्यादी उर्जेचे पारंपारिक स्रोत आहेत. या इंधनाच्या ज्वलनामुळे प्रदूषण होय ते व हे स्रोत पुन्हा मिळवता येणारे नाहीत. याउलट नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा ही नैसर्गिक स्रोतांपासून मिळविली जाते आणि ती पर्यावरणासाठी सुरक्षित देखील आहे. या निर्देशकामध्ये, नुतनीकरणयोग्य उर्जेच्या वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांच्या आधारे मूल्यमापन केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे आयोजित जनजागृती उपक्रमांची संख्या (सहामाही) - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील (सहामाही) - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा मूल्यांकनासाठी विचार केला जाईल.
- ☐ प्रचारात्मक क्रियकलापांमध्ये पुढील गोष्टींचा देखील समावेश होय तो; सौर स्थापना, सोलर हीटर्स आणि इतर प्रकारचे अक्षय ऊर्जा स्रोत.
- ☐ उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नुतनीकरणयोग्य उर्जेला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	२००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल – सप्टेंबर) (Relative Marking)	१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर – मार्च) (Relative Marking)	१००

४.१

नूतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी जनजागृती कार्यक्रमांचे आयोजन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी जनजागृती कार्यक्रमांचे आयोजन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	सहामाही नुसार नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये सहामाही नुसार नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.१

नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the promotional activities (as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate) to encourage the use renewable energy sources (Local body should only enter in alphanumerical format.)	Number of Participants (Local body should only enter numerical values.)	Date of the promotional activity (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted in which period of Abhiyan Period (First half- April-Sep & Second half (Sep- March) (First /Second half of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Social Media link of the promotional activity for the use of renewable energy sources (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.१

एलईडी पथदिवे

गुण

१००

एलईडी पथदिवे बसवल्यामुळे वीज बचत होय ते व स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्बन फूटप्रिंट देखील कमी होय ते. यामुळे एचपीएस(HPS) बल्ब ऐवजी एलईडी पथदिवे बसविणे पर्यावरण संरक्षणाच्या दृष्टीने महत्वाचे पाऊल आहे. या निर्देशकामध्ये, स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सर्व पथदिव्यांचे एलईडी लाईटमध्ये रूपांतर करण्यासाठी घेतलेल्या पुढाकाराचे मूल्यमापन केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील पथदिव्यांची संख्या
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची संख्या
- ☐ पथदिवे बदलल्यामुळे होणाऱ्या ऊर्जाबचतीचा अहवाल - जसे की, दिवे बदलण्याआधीची व नंतरची वीज बिलाची प्रत.
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल
- ☐ पथदिवे बसवण्यासाठी देण्यात आलेल्या कार्यांभ आदेशाची प्रत.
- ☐ आधी आणि नंतरची छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ गुणांचे वितरण एलईडी पथदिव्यांच्या टक्केवारीवर आधारित आहे. उदाहरणार्थ; १०० टक्के एलईडी पथदिव्यांसाठी १०० गुण.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती

गुण

१.

स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची टक्केवारी

१००

४.२.१

एलईडी पथदिवे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील पथदिव्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या पथदिव्यांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या एलईडी पथदिव्यांची संख्या नमूद करा.
	दिवे बदलल्यानंतरचा ऊर्जा बचत अहवाल	ऊर्जा बचत अहवाल म्हणून आधीचे आणि नंतरचे वीजबिल अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेशांची प्रत	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा..
	आधी आणि नंतरची छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

गुण
४००

सौर ऊर्जेचा वापर वाढवल्यामुळे मोठ्या प्रमाणात ऊर्जेचे संवर्धन होय ते आणि वीज ग्राहकांना विजेच्या अस्थिर देयकापासून संरक्षण मिळते. या निर्देशकामध्ये माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे मूल्यांकन सौर स्थापनेच्या एकूण क्षमतेच्या आधारे केले जाईल.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींची संख्या
 - सौर प्रकल्प असणारे छत
 - इमारत संकुलांमध्ये सौर उर्जेची स्थापना
 - सौर वॉटर हीटर
- ☐ या निर्देशकासाठी, निवासी इमारती वगळता सार्वजनिक इमारती, कोणत्याही व्यावसायिक किंवा अव्यावसायिक आस्थापना यासह शासकीय इमारती, स्थानिक इमारती, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स, रुग्णालये इत्यादींचा समावेश असेल.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी आणि दरम्यान सौर आस्थापनांची एकूण क्षमता किलोवॉट (kW) मध्ये.
- ☐ संकुलांमध्ये सौर प्रकल्प बसविल्यामुळे ऊर्जाबचत अहवाल, जसे की - आधी आणि नंतरचे वीज बिल
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात बसवण्यात आलेल्या एकूण सोलर वॉटर हीटरच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ सार्वजनिक/खाजगी इमारतींवर स्थापित केलेल्या सर्व सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता - लिटर प्रतिदिन (LPD).
- ☐ सर्व सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत.
- ☐ सौर प्रकल्पांची जिओटॅग केलेली आधी आणि नंतरची छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती

गुण

१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान बसवण्यात आलेल्या सौर प्रकल्पांची एकूण क्षमता किलोवॉट kW मध्ये. (Relative Marking)	२००
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान बसवण्यात आलेल्या सौर प्रकल्पांची एकूण क्षमता किलोवॉट kW मध्ये. (Relative Marking)	१००
३.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात बसवण्यात आलेल्या सौर वॉटर हीटरची एकूण क्षमता - लिटर प्रतिदिन (LPD) (Relative Marking)	१००

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान खाजगी इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान खाजगी इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक आणि खाजगी स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाचा तपशील (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक आणि खाजगी स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाचा तपशील (किलोवॉट (kW) मध्ये)) विहित एक्सेल शीट स्वरूपात अपलोड करा.
	सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत.	सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत एकत्रित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेशांची प्रत	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	संक्षिप्त आर्थिक प्रगती	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा..
	आधी आणि नंतरची छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान (किलोवॉट मध्ये) मध्ये सौर स्थापनेची एकूण क्षमता नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान (किलोवॉट मध्ये) मध्ये सौर स्थापनेची एकूण क्षमता नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान (किलोवॉट मध्ये) मध्ये सौर स्थापनेची एकूण क्षमता नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MISसाठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत स्थापित केलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये स्थापित केलेल्या सौर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	खाजगी इमारतींवर स्थापित केलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	खाजगी इमारतींवर स्थापित केलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	सार्वजनिक इमारतींवर स्थापित केलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	सार्वजनिक इमारतींवर स्थापित केलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	सोलर वॉटर हीटर्सचा तपशील	सोलर वॉटर हीटर्सचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	संक्षिप्त आर्थिक प्रगती	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोजन प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा..
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of rooftop solar system (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1	2	3	4	5	6
Longitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Total capacity of the solar installations in KW during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of rooftop solar system in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Project Implemented by (Local Body/Private Institution/NGO/others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Amount of energy saved annually in "Kilowatts" (Local Body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the owner of Solar water heater (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of installation of solar water heater (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Addresss of the solar water heater. (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location link of the solar water heater (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5
Latitude of the solar water heater		Longitude of the solar water heater	Total capacity of the solar water heater in LPD (Local Body should only enter numerical values.)	Project cost for installation of Solar Water Heaters (in Rs) (Local Body should only enter numerical values.)
6		7	8	9

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

४.२.३

हरित इमारतींची संख्या

गुण

१००

हरित इमारतीमध्ये (ग्रीन बिल्डिंग), प्रक्रिया आणि रचना या दोन्ही गोष्टींचा समावेश होतो, ज्यामध्ये परंपरागत इमारतींच्या तुलनेत पाण्याचा कमी वापर, उर्जा कार्यक्षमता अनुकूलन, नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण, कमी कचरानिर्मिती आणि रहिवाशांसाठी आरोग्यदायी जागा अशा अनेक सुविधा मिळतात. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे त्यांच्या कार्यक्षेत्रात अस्तित्वात असलेल्या हरित इमारतींच्या संख्येवर आधारित मूल्यमापन करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील प्रमाणित हरित इमारतींची संख्या
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान IGBC/GRIHA/LEED द्वारे देण्यात आलेल्या वैध प्रमाणपत्राची प्रत
- ☐ गूगल मॅपवर इमारतींचे स्थान (लोकेशन), जर जिओ-टॅग असणारे मॅप असतील तर ते जमा करावेत.
- ☐ सर्व इमारतींसाठी भोगवटा प्रमाणपत्र (Occupancy Certificate)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

टीप: IGBC रेट केलेल्या प्रकल्पांसाठी वैधता कालावधी 3 वर्षे (इमारतींसाठी) आणि 5 वर्षे (शहरे, कॅम्पस इत्यादीसारख्या मोठ्या विकासासाठी) असेल.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	नव्याने निर्माण केलेल्या हरित इमारतींची संख्या (Relative Marking)	४०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान हरित इमारतीत रूपांतरित केलेल्या विद्यमान इमारतींची संख्या (Relative Marking)	४०
३.	प्लॅटिनम रेट केलेल्या (LEED आणि IGBC) किंवा 5-स्टार (GRIHA) रेट केलेल्या हरित इमारतींची टक्केवारी (Relative Marking)	२०

हरित इमारतीसाठीचे मानके

हरित इमारती (ग्रीन बिल्डिंग) पर्यावरणीयदृष्ट्या अनुकूल डिझाइन आणि बांधकाम पद्धतींचे पालन करतात, टिकाऊपणा, ऊर्जा कार्यक्षमता आणि रहिवाशांच्या कल्याणावर लक्ष केंद्रित करतात. या मध्ये स्थानिक संदर्भ आणि गरजांवर भर दिला जातो आणि ग्रीन बिल्डिंग रेटिंग सिस्टमच्या आधारे त्यांना प्रमाणित केले जाते. ही प्रमाणपत्रे पर्यावरणपूरक इमारतींना चालना देण्यासाठी आणि विविध फायदे मिळवून देण्यामध्ये महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावतात.

हरित इमारतीसाठी प्रमुख पैलू	भारतातील हरित इमारतीसाठी प्रमाणपत्रांचे महत्त्व
शाश्वतता : भारतीय हरित इमारती कमी संसाधनांचा वापर, कार्यक्षम ऊर्जा, कमी पाण्याचा वापर आणि कचरा कमी करण्यावर भर देतात.	पर्यावरणीय प्रभाव : प्रमाणपत्रे शाश्वत पद्धतींचा अवलंब करतात, ऊर्जा वापर आणि संसाधनांचा वापर कमी करून भारताच्या पर्यावरणीय उद्दिष्टांमध्ये योगदान देतात.
ऊर्जा कार्यक्षमता : प्रभावी इन्सुलेशन, ऊर्जा-कार्यक्षम उपकरणे आणि नूतनीकरणक्षम ऊर्जा स्रोतांचा समावेश भारताच्या उर्जेची मागणी आणि उत्सर्जन रोखण्याच्या उद्दिष्टाशी पूरक आहे.	ऊर्जा बचत : हरित इमारती भारताला उर्जेची मागणी कमी करण्यास मदत करतात आणि कमी युटिलिटी बिलांद्वारे खर्चात बचत करण्यास मदत करतात.
जलसंवर्धन : हरित इमारती भारतातील पाणी टंचाईच्या आव्हानांना तोंड देण्यासाठी जल-कार्यक्षम फिक्सचर, रेन वॉटर हार्वेस्टिंग आणि योग्य लॅंडस्केपिंगचा वापर करतात.	आरोग्य आणि कल्याण : घरातील हवेची सुधारित गुणवत्ता आणि आराम यामुळे रहिवाशांचे कल्याण आणि उत्पादकता सुधारते, भारताच्या विविध हवामान क्षेत्रांमध्ये महत्त्वपूर्ण आहे.
इनडोअर एअर क्वालिटी : योग्य वायुवीजन, कमी-उत्सर्जन सामग्री आणि प्रदूषक नियंत्रणामुळे घरातील हवेची गुणवत्ता वाढते, विशेषतः भारताच्या विविध हवामान परिस्थितीत महत्त्वाचे ठरतात.	स्थानिक संदर्भ : भारतीय प्रमाणपत्रे स्थानिक हवामान, संस्कृती आणि नियमांचा विचार करतात, व्यावहारिक आणि संबंधित टिकाऊ उपायांची खात्री करतात.
स्थानिक साहित्य : शाश्वत, स्थानिक पातळीवर मिळणाऱ्या सामग्रीचा वापर भारतीय अर्थव्यवस्थेला आधार देतो आणि वाहतुकीशी संबंधित कार्बन फूटप्रिंट कमी करतो.	शासकीय सहाय्य : अनेक राज्ये भारताच्या शाश्वत वाढीच्या उद्देशाला समर्थन देत, हरित-प्रमाणित प्रकल्पांसाठी प्रोत्साहन, सवलत किंवा जलदगतीने मंजूरी देतात.
साइट आणि शहरी नियोजन : साइटचे स्थान, वाहतूक प्रवेश आणि समुदाय एकीकरणाचा विचार भारताच्या शहरी विकासाच्या प्राधान्यांशी जुळतो.	विक्रीयोग्यता : प्रमाणित हरित इमारतींचे बाजार मूल्य जास्त असते, जे पर्यावरणाविषयी जागरूक खरेदीदार आणि भाडेकरूंना आकर्षित करतात, भारताच्या शाश्वत विकासाच्या मूल्यांशी सुसंगत असतात.
कचरा व्यवस्थापन : बांधकाम पद्धती भारताच्या कचरा व्यवस्थापन उपक्रमांशी संरेखित करून, कचरा कमी करणे, पुनर्वापर आणि पुनर्वापराला प्राधान्य देतात.	

हरित इमारतींसाठी प्रमाणपत्रे

IGBC (इंडियन ग्रीन बिल्डिंग कौन्सिल)

प्रमाणन पातळी	पत गुण
प्रमाणित	५०-५९
चांदी	६०-६९
सोने	७०-७९
प्लॅटिनम	८० आणि त्यावरील

GRIHA (ग्रीन रेटिंग्स इंटिग्रेटेड हॅबिटॅट असेसमेंट)

गृह रेटिंग	रेटिंग थ्रेशोल्ड
★	२५-४०
★ ★	४१-५५
★ ★ ★	५६-७०
★ ★ ★ ★	७१-८५
★ ★ ★ ★ ★	८६ आणि अधिक

LEED (ऊर्जा आणि पर्यावरण डिझाइनमधील नेतृत्व)

प्रमाणन पातळी	पत गुण
प्रमाणित	४०-४९
चांदी	५०-५९
सोने	६०-७९
प्लॅटिनम	८० + गुण

हरित इमारती शाश्वत, ऊर्जा कार्यक्षमता आणि रहिवाशांचे आरोग्य आणि सुरक्षितता यामध्ये मदत करतात. IGBC, GRIHA आणि LEED सारख्या प्रमाणन परिषद या गुणधर्मांचे प्रमाणीकरण करतात आणि भारताच्या ग्रीन बिल्डिंग चळवळीला पुढे नेण्यात आणि व्यापक फायदे प्रदान करण्यात महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावतात.

टीप - ग्रीन बिल्डिंग प्रमाणपत्रे मिळविण्यासाठी संदर्भ <https://igbc.in/> , <https://www.usgbc.org/leed> , <https://www.grihaindia.org/>

४.२.३

हरित इमारतींची संख्या

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नवीन प्रमाणित केलेल्या हरित इमारतींची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नवीन प्रमाणित केलेल्या हरित इमारतींची संख्या नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान हरित इमारतीत रूपांतरित झालेल्या विद्यमान इमारतींची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान हरित इमारतीत रूपांतरित झालेल्या विद्यमान इमारतींची संख्या नमूद करा.
३	प्लॅटिनम रेट केलेल्या (LEED आणि IGBC) किंवा ५ स्टार (GRIHA) रेट केलेल्या हरित इमारतींची टक्केवारी	प्लॅटिनम रेट केलेल्या (LEED आणि IGBC) किंवा ५ स्टार (GRIHA) रेट केलेल्या हरित इमारतींची टक्केवारी नमूद करा.
१, २ आणि ३	प्रमाणित हरित इमारतींचे तपशील	प्रमाणित हरित इमारतींचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान IGBC/GRIHA/LEED द्वारे वैध प्रमाणपत्राची प्रत	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान IGBC/GRIHA/LEED द्वारे मिळालेल्या प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	सर्व हरित इमारतींसाठी भोगवटा प्रमाणपत्र (Occupancy Certificate)	सर्व हरित इमारतींसाठी भोगवटा प्रमाणपत्राची (Occupancy Certificate) संकलित पीडीएफ अपलोड करा

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.३

हरित इमारतींची संख्या

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the certified Green Building (Local Body should only enter alphanumeric values)	Address of the Green Building (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Latitude of the green building	Longitude of the green building
1	2	3	4	5
Google Map location of Green Building (Local Body should enter valid google map link.)	Green Building Certification given by (Local Body should choose appropriate option from the dropdown.)	Date of receiving Green Building Certification (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Is the green building new or existing existing buildings converted to green buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should choose appropriate option from the dropdown.)	Is the Green Building Platinum rated (LEED and IGBC) or 5- star(GRIHA) rated (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.४

सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण

गुण
१००

ऊर्जा लेखापरीक्षण हे इमारतीतील ऊर्जा प्रवाहाचे केलेले विश्लेषण आहे. लेखापरीक्षण अहवालात ऊर्जा संवर्धन धोरणांचा समावेश असू शकतो. उदा. आउटपुटवर नकारात्मक परिणाम न करता प्रणालीमध्ये ऊर्जा इनपुटचे प्रमाण कमी करण्यासाठी प्रक्रिया किंवा प्रणाली (सेन्सर-आधारित प्रकाश, कागद पुर्ननवीनीकरण, कागदविरहित काम [ऑनलाइन], पर्यावरणपूरक सामग्री इ. वापरून). या निर्देशकाचा उद्देश स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या विजेच्या वापरावर लक्ष ठेवण्यासाठी आणि ऊर्जेचा अपव्यय कमी करण्याकरिता पावले उचलण्यासाठी प्रोत्साहित करणे हा आहे.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण सार्वजनिक इमारतींची संख्या
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि ४.० दरम्यान ऊर्जा लेखापरीक्षण करण्यात आलेल्या सार्वजनिक इमारतींची संख्या
- ☐ ऊर्जा लेखापरीक्षणाच्या कार्यकारी सारांशाची प्रत.
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल
- ☐ ऊर्जा लेखापरीक्षण अहवालात केलेल्या शिफारशींच्या अंमलबजावणीचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ ऊर्जा लेखापरीक्षण करण्यात आलेल्या सार्वजनिक इमारतींची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ ऊर्जा लेखापरीक्षण करणाऱ्या अधिकृत संस्थांची यादी:

<https://beeindia.gov.in/sites/default/files/Energy%20Auditors%201st-20th%20Exam.pdf>

मूल्यमापन कार्यपद्धती

गुण

१.	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि ४.० दरम्यान ऊर्जा लेखापरीक्षण करण्यात आलेल्या सार्वजनिक इमारतींची टक्केवारी	५०
	१००%	५०
	७५% ते १००%	४०
	५०% ते ७५%	२५
	५०% पेक्षा कमी	०
२.	ऊर्जा लेखापरीक्षण करून त्यातून देण्यात करण्यात शिफारसींची अंमलबजावणी केलेल्या इमारतींची टक्केवारी (Relative Marking)	५०

४.२.४

सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MISसाठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ऊर्जा लेखापरीक्षण केलेल्या सार्वजनिक इमारतींची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ऊर्जा लेखापरीक्षण केलेल्या सार्वजनिक इमारतींची संख्या नमूद करा.
२	ऊर्जा लेखापरीक्षण अहवालाचा कार्यकारी सारांश	ऊर्जा लेखापरीक्षण अहवालाच्या कार्यकारी सारांशाची प्रत अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	ऊर्जा लेखापरीक्षणाचा भाग म्हणून दिलेल्या शिफारशींच्या अंमलबजावणीसाठी कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	ऊर्जा लेखापरीक्षणाचा भाग म्हणून दिलेल्या शिफारशींची अंमलबजावणी करण्यासाठी केलेल्या कामाची संक्षिप्त आर्थिक प्रगती	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोजन प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा..
	जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
१ आणि २	ऊर्जा लेखापरीक्षण आणि ऊर्जा लेखापरीक्षण अहवालात केलेल्या शिफारशींची अंमलबजावणी यांचा तपशील	ऊर्जा लेखापरीक्षण आणि ऊर्जा लेखापरीक्षण अहवालात केलेल्या शिफारशींची अंमलबजावणी यांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.४

सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the Public Building with energy audit conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Public Building (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the public building (Local Body should only enter valid google map link.)	Latitude of the public building with energy audit	Longitude of the public building with energy audit
1	2	3	4	5	6
Date of conducting energy auditing (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Name of the entity that conducted energy audit (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Project Cost for conducting energy audits in "Rs" (Local Body should only enter whole number.)	Recommendation given during the energy auditing (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Has the local body implemented the recommendations given during the energy audit (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	
7	8	9	10	11	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

आकाश

एकूण गुण : २,४००

५

आकाश

अ/क्र	कृती बिंदु	गुण
५. १	ई-प्लेज (#Epledge) नोंदणी आणि पूर्तता	५००
५. २	स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे	५००
५. ३	तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड	३००
५. ४	पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग	१००
५. ५	सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी	८००
५. ६	पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर	२००
एकूण		२,४००

५.१

ई-प्लेज (#Epledge) नोंदणी आणि पूर्तता

गुण
५००

माझी वसुंधरा ई-प्लेज (ई-शपथ) हा महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागाचा एक उपक्रम आहे. या उपक्रमाचा प्रमुख उद्देश, प्रत्येक नागरिकाला पर्यावरण संवर्धनासाठी प्रतिज्ञा देणे आणि शाश्वत जीवनशैली आत्मसात करायला प्रोत्साहित करणे हा आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या क्षेत्रातील नागरिकांनी केलेल्या ई-प्लेज नोंदणीचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक संस्थांमधील नागरिकांनी वैयक्तिक आणि गटांमध्ये घेतलेल्या ई-प्लेजची संख्या तसेच माझी वसुंधरा अभियानाच्या संकेतस्थळावर नोंदणी झालेल्या ई-प्लेजची संख्या <https://majhivasundhara.in/en/majhi-vasundhara-pledge>
- ☐ सर्वाधिक ई-प्लेज नोंदणी सादर केलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांची यादी माझी वसुंधरा अभियानाच्या संचालनालयाद्वारे प्रत्येक तिमाहीनंतर सादर करण्यात येईल.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जुलै ते सप्टेंबर-२३ पासून सुरू होणाऱ्या ३ तिमाहींसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या (Relative Marking)	२००
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जुलै ते सप्टेंबर-२३ पासून सुरू होणाऱ्या ३ तिमाहींसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटांमध्ये नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या (Relative Marking)	१००
३.	पूर्तता : माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची % (Relative Marking)	७५
४.	पूर्तता : माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटांमध्ये नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची % (Relative Marking)	२५
५.	तीनही तिमाहींमध्ये सतत उत्कृष्ट कामगिरी करणारे (प्रत्येक तिमाहीतील टॉप १० स्थान विचारात घेतले जातील)	१००

५.१

ई-प्लेज (#E-pledge) नोंदणी आणि पूर्तता

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटात नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटात नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदणीकृत ई-प्लेजची संख्या दर्शविणाऱ्या डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटात नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटात नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी पूर्तता केलेल्या आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घेतलेल्या ई-प्लेजची संख्या दर्शविणाऱ्या डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.१

ई-प्लेज (#E-pledge) नोंदणी आणि पूर्तता

DOWNLOAD CERTIFICATE

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

गुण

५००

वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करणाऱ्या विविध उपक्रमांमध्ये वेळोवेळी नावीन्यपूर्ण पद्धतीने नागरिकांचा सक्रिय सहभाग असणे, हे माझी वसुंधरा अभियानाचे एक महत्वाचे उद्दिष्ट आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्था विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करून, स्पर्धा आणि इतर सामाजिक माध्यमांचा वापर करून जनजागृती करू शकतात. स्थानिक स्वराज्य संस्थानी याबाबतीत किती कार्यक्रमांचे आयोजन केले, माझी वसुंधरा अभियानाबद्दल जनजागृती करण्यासाठी किती प्रयत्न केले, सामाजिक माध्यमांचा कसा वापर केला या सगळ्या बाबींचे मूल्यमापन या निर्देशकाच्या माध्यमातून केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे आयोजित केलेल्या उपक्रमांची (स्पर्धा, जनजागृती मोहीमा) संख्या तसेच सहभागींची संख्या (यात खालील सहभागींचा देखील समावेश होतो.)
 - खाजगी कंपन्या / स्वयंसेवी संस्था / कॉर्पोरेट्स
 - शिक्षण संस्था
 - सोसायटी/निवास कल्याण संघटना/नागरिक गट/सिटिझन क्लब
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेले उपक्रम/कार्यक्रम/स्पर्धा यांचा तपशील – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ पर्यावरणाशी संबंधित दिवशी दर महिन्याला किमान एका कार्यक्रमाचे आयोजन करावे. (पर्यावरण दिवसांची यादी पुढील पानावर आहे.)
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (हा तपशील सहामाहीनुसार अद्ययावत करावा.)
- ☐ समाज माध्यमांवरील पोस्टचा तपशील (लाइक आणि शेअर) – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (या पोस्ट मध्ये #majhivasundhara आणि #MissionLiFE या हॅशटॅगचा वापर करावा)
- ☐ जनजागृती करणाऱ्या उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ दिलेली समाजमाध्यमांवरील पोस्टची लिंक ही अकाऊंटच्या मुखपृष्ठाची नसावी. ही लिंक सदर पोस्टचीच आहे याची दक्षता घ्यावी.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे आयोजित केलेल्या स्पर्धा/ उपक्रम/जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या		२००
	माझी वसुंधरा अभियानाची पहिली सहामाही (एप्रिल -सप्टेंबर) (Relative Marking)	१००	
	माझी वसुंधरा अभियानाची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर -मार्च) (Relative Marking)	१००	
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर #majhivasundhara आणि #MissionLiFE हॅशटॅगसह पोस्टला मिळालेल्या लाइक आणि शेअरची संख्या (Relative Marking)		२००
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४. ० च्या प्रसिद्धीसाठी पर्यावरणपूरक साहित्याचा वापर (Relative Marking)		५०
४.	Mission LiFE च्या बोधचिन्हाचा (लोगो) माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांमध्ये वापर (Relative Marking)		५०

पर्यावरण विषयक दिवसांची यादी

तारीख	पर्यावरण दिन
जून	
५ जून	जागतिक पर्यावरण दिन
८ जून	जागतिक महासागर दिन
१५ जून	जागतिक पवन ऊर्जा दिन
जुलै	
१ जुलै ते ७ जुलै	वन महोत्सव सप्ताह
२६ जुलै	आंतरराष्ट्रीय खारफुटी दिन
२८ जुलै	जागतिक निसर्ग संवर्धन दिन
ऑगस्ट	
१० ऑगस्ट	जागतिक जैववैविध्य दिन
२० ऑगस्ट	राष्ट्रीय अक्षय ऊर्जा दिन
३० ऑगस्ट	शेतकरी दिन
सप्टेंबर	
८ सप्टेंबर	आंतरराष्ट्रीय स्वच्छ हवा दिन
१६ सप्टेंबर	जागतिक स्वच्छता दिन
१६ सप्टेंबर	जागतिक ओझोन दिन
१८ सप्टेंबर	जागतिक पाणी निरीक्षण दिन
२१ सप्टेंबर	शून्य कार्बन उत्सर्जन दिन
ऑक्टोबर	
३ ऑक्टोबर	जागतिक निसर्ग दिन, जागतिक अधिवास दिन
१४ ऑक्टोबर	आंतरराष्ट्रीय ई-कचरा दिवस
२४ ऑक्टोबर	आंतरराष्ट्रीय हवामान कृती दिन

तारीख	पर्यावरण दिन
नोव्हेंबर	
१४ नोव्हेंबर	जागतिक ऊर्जा संवर्धन दिन
डिसेंबर	
५ डिसेंबर	जागतिक माती दिन
१४ डिसेंबर	राष्ट्रीय ऊर्जा संवर्धन दिन
फेब्रुवारी	
२ फेब्रुवारी	जागतिक पाणथळ दिवस
२७ फेब्रुवारी	आंतरराष्ट्रीय ध्रुवीय अस्वल दिवस
२८ फेब्रुवारी	राष्ट्रीय विज्ञान दिन
मार्च	
३ मार्च	जागतिक वन्यजीव दिन
१४ मार्च	नद्यांसाठी आंतरराष्ट्रीय कृती दिन
१८ मार्च	जागतिक पुनर्वापर दिन
२० मार्च	जागतिक चिमणी दिन
२१ मार्च	जागतिक वनीकरण दिन, जागतिक वृक्षारोपण दिन, जागतिक लाकूड दिन
२२ मार्च	जागतिक जल आणि स्वच्छता दिवस
२३ मार्च	जागतिक हवामान दिन, जागतिक संसाधन दिन
एप्रिल	
७ एप्रिल	जागतिक आरोग्य दिन
१० एप्रिल	जागतिक वातावरण दिन
१८ एप्रिल	जागतिक वारसा दिन
२२ एप्रिल	जागतिक वसुंधरा दिन

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
२	फेसबुकवर #majhivasundhara आणि #Epledge वापरून स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. फेसबुकवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा. २. या पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान उपक्रम इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	ट्विटरवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. ट्विटरवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा. २. पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान इव्हेंट इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	इंस्टाग्रामवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. इंस्टाग्रामवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा २. पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान इव्हेंट इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	सोशल मीडिया पोस्टवर लाईक्सची संख्या	सोशल मीडिया पोस्टवरील एकूण लाईक्सची संख्या नमूद करा.
	सोशल मीडिया पोस्टवरील शेअरची संख्या	सोशल मीडिया पोस्टवरील एकूण शेअरची संख्या नमूद करा

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१, २ आणि ३	जनजागृती कार्यक्रम आणि सोशल मीडिया पोस्टचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये जनजागृती कार्यक्रम आणि सोशल मीडिया पोस्टचा तपशील अपलोड करा.
१, ३ आणि ४	जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of Awareness Events/Activities/Spardha conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity for promotion of Majhi Vasundhara during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Promotional activity conducted by (Private companies /NGO's/ Corporates Educational institutions The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Promotional activity conducted in (First /second half of MVA 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Which eco friendly material was used for the promotional events/activity (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Social Media Post link on Facebook (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook)	Number of Likes on the post on Facebook (Local Body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Facebook (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Instagram (Local Body should enter valid link of their social media post on Instagram)	Number of Likes on the post on Instagram (Local Body should only enter whole number.)
7	8	9	10	11

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Number of Shares on the post on Instagram (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Twitter (Local Body should enter valid link of their social media post on Twitter)	Number of Likes on the post on Twitter (Local Body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Twitter (Local Body should only enter whole number.)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
12	13	14	15	16

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

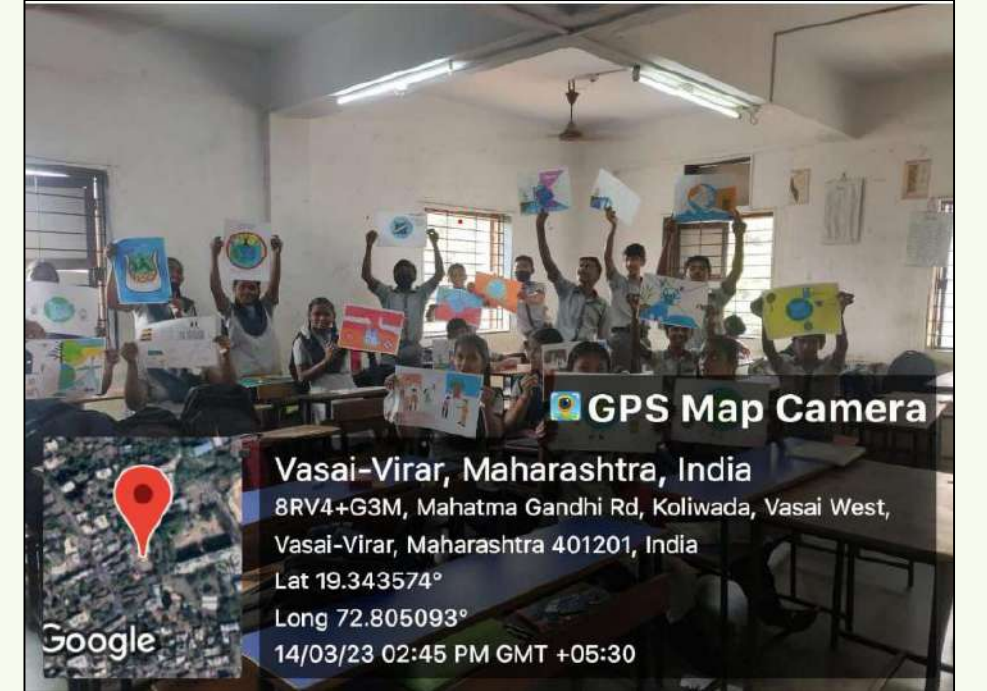

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

गुण

३००

पर्यावरण दूत म्हणजे पर्यावरण संवर्धनासाठी अतुलनीय कार्य करणारे नागरिक. माझी वसुंधरा अभियानाची व्यापक उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पर्यावरण दूतांच्या सहकार्याने कार्यक्रम आयोजित केले पाहिजेत. या कार्यक्रमांमध्ये पर्यावरण जतन आणि संवर्धन कार्यात पर्यावरण दूतांसह तरुणांचा सक्रिय सहभाग असणे आवश्यक आहे. या माध्यमातून तरुणांच्या मनात पर्यावरण जतन आणि संवर्धन अशा उपक्रमांचे महत्त्व निर्माण होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये पर्यावरण दूतांची संख्या आणि त्यांच्या माध्यमातून युवकांचा सहभाग तसेच त्यांच्या सहामाही कामगिरीचे मूल्यांकन या निर्देशकाच्या माध्यमातून केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील:
 - पर्यावरण दूतांची निवड करणे.
 - पर्यावरण दूतांच्या माध्यमातून आयोजित कार्यक्रमांची संख्या.
 - या कार्यक्रमांमध्ये सहभागी होणाऱ्या युवक/युवक गटांची संख्या.
- ☐ युवकांच्या गटामध्ये (१५-२९ वयोगटातील) युवतींचा ५०% सहभाग असणे आवश्यक आहे. या गटात किमान ५ सदस्य आणि जास्तीत जास्त २० सदस्य असू शकतात.
- ☐ आयोजित करण्यात आलेल्या उपक्रमांच्या सोशल मीडिया पोस्टची लिंक - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ स्पर्धांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता. (Relative Marking)		१००
२.	निवड केलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या (Relative Marking)		५०
३.	पर्यावरण दूत म्हणून निवडलेल्या तरुणांची संख्या (Relative Marking)		५०
४.	पर्यावरण दूतांसह स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या उपक्रम/कार्यक्रमांची संख्या (Relative Marking)		१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल - सप्टेंबर) (Relative Marking)	५०	
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर - मार्च) (Relative Marking)	५०	

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या व ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता अशा कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचे तपशील ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेले कार्यक्रम, ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता त्याचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंग मध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	निवड केल्या गेलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या	निवड केल्या गेलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या नमूद करा.
३	पर्यावरण दूत म्हणून निवडल्या गेलेल्या युवकांची संख्या	पर्यावरण दूत म्हणून निवडल्या गेलेल्या युवकांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२, ३ आणि ४	पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील	पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the event conducted by the local body with Paryawaran doot (Local Body should only enter in text format.)	Name of the Paryawran Doot who conducted the event (Local Body should only enter in text format.)	Is the Paryavarant Doot identified as Youth? (Yes/No) (Age should be between 15 to 29) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (MM/DD/YYYY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of event (Local Body should only enter in text format.)
1	2	3	4	5	6
Social Media Post link of the event (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))			Number of participants at the event (Local Body should only enter whole number.)	Event was conducted in which half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (First Half/Second Half) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	
7			8	9	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the Initiatives for involving Youth Participations (Local Body should only enter in text format.)	Date of conducting the Initiatives (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Number of youth participated in the initiative (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post Link of the initiative (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5
Total number of participants at the event (Local Body should only enter whole number.)	Number of Female Participants (Local Body should only enter whole number.)	Average age of the female participants (Local Body can also enter decimal values)	Number of Male Participants (Local Body should only enter whole number.)	Average age of the male participant (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

खाली नमूद केल्याप्रमाणे शाळा त्यांच्या सक्रिय सहभागाद्वारे "पर्यावरण सेवा योजना (ESS)" ला प्रोत्साहन देऊ शकतात:

उपक्रमांचे प्रकार	उपक्रमांचा तपशील
पर्यावरण जनजागृती	१. पर्यावरणपुरक सण: पर्यावरणपुरक दिवाळी, नैसर्गिक रंगांचा वापर करून पर्यावरणपुरक रंगपंचमी, नायलॉन मांजा न वापरता पतंगोत्सव साजरा करणे, इत्यादि गोष्टी पर्यावरणपुरक उपक्रमांद्वारे करता येतात. २. जनजागृती मोहीम: वायू प्रदूषण, हवामान बदल, पाणी आणि कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा संवर्धन इत्यादी विषयांवर जनजागृती मोहिमा राबविणे. ३. जल: विद्यार्थ्यांना पाणी संवर्धनाचे महत्त्व आणि त्यांच्या दैनंदिन जीवनात पाण्याची बचत करण्याच्या पद्धतींबद्दल शिक्षित करणे. ४. जैवविविधता: वन्यजीव संरक्षण, दसऱ्याच्या दिवशी आपट्याच्या रोपांचे वाटप, संवादात्मक सत्रे, चित्रकला स्पर्धा इ. ५. ऊर्जा: भारतीय मानक (BIS) द्वारे ऊर्जा बचत उपकरणांचा वापर, ऊर्जा वापर कमी करणे, नूतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांचा अवलंब करणे तसेच शाश्वत जीवनशैलीला प्रोत्साहन देणे. ६. घनकचरा व्यवस्थापन पर्यावरणपुरक पद्धती: पुनर्वापर केलेल्या कागदी पिशव्यांचा वापर, कापडी पिशव्या वापरण्यास प्रोत्साहन आणि प्लास्टिक कचऱ्यास बंदी. ७. पर्यावरण दिवस आणि स्पर्धा: विविध स्थानिक विशिष्ट पर्यावरणीय समस्यांवर विविध स्पर्धांचे आयोजन.
माहिती संकलन प्रकल्प आणि सर्वेक्षण	१. जल व्यवस्थापन: शालेय आणि सामुदायिक स्तरावर लेखापरीक्षण/गळती परीक्षण/पाण्याचा योग्य वापर याचा अभ्यास आणि कृती. २. घनकचरा व्यवस्थापन : ओला आणि सुका कचरा विलगीकरण, विघटनशील कचरा निर्मिती सर्वेक्षण, प्लास्टिक कचरा सर्वेक्षण - शाळा आणि सामुदायिक स्तरावर. ३. ऊर्जा: ऊर्जा मीटर अभ्यास, ऊर्जा ऑडिट, सौर क्षमता मोजणे इ. ४. जैवविविधता: बियाणे संकलन, रोपांची संख्या, स्थानिक प्रजातींचे अनुवांशिक सर्वेक्षण, वृक्षारोपण मोहीम, पक्षी सर्वेक्षण, फुलपाखरू-कीटक-सरपटणारे प्राणी सर्वेक्षण इ.
पुरावा आधारित प्रकल्प/कृती/परिणाम	१. जल संवर्धन उपचारात्मक कृती: गळती नळ बदल, शोषखड्डे, पावसाचे पाणी साठवण प्रणाली इ. २. घनकचरा व्यवस्थापन: कचरा कंपोस्टिंग, गांडूळ खत, कंपोस्टिंग मॉडेलसची आधुनिक तंत्रे इ. ३. जैवविविधता: शाळेच्या आवारात रोपांची निर्मिती करून वृक्षारोपण कार्यक्रम आयोजित करणे आणि त्यांचे संगोपन करणे, शालेय जैवविविधता रजिस्टर/सार्वजनिक जैवविविधता रजिस्टर अद्ययावत करणे इ. ४. ऊर्जा: ऊर्जा संवर्धन पद्धतींसाठी शालेय स्तर आणि सामुदायिक स्तरावरील पोस्टर्स. ५. लोकसहभागातून पर्यावरण संवर्धन ६. स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि इतर विभाग शालेय सहभागातून विद्यार्थी आणि समुदायांना सहभागी करून संवर्धन उपक्रमांची अंमलबजावणीत करू शकतात.

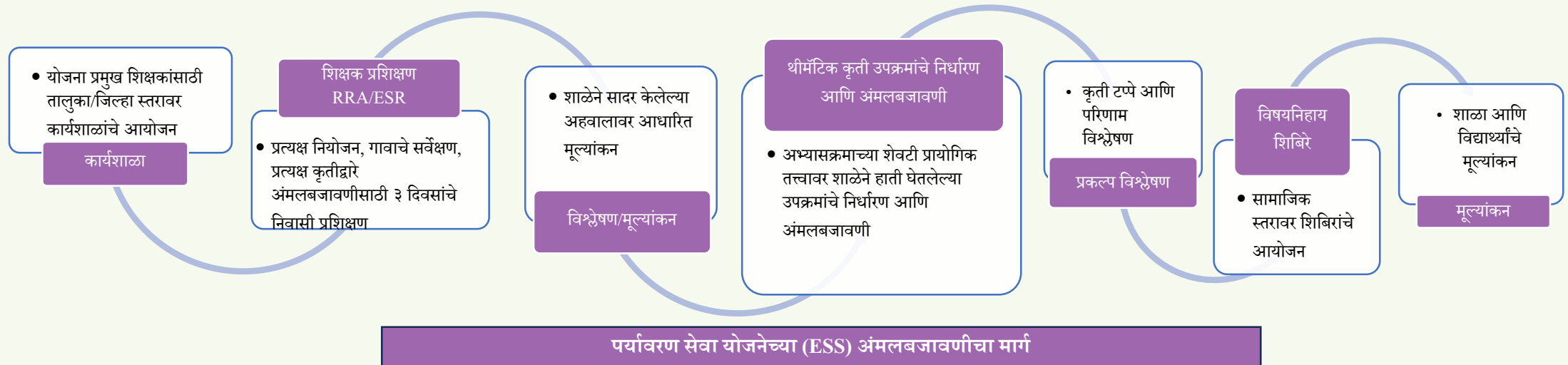
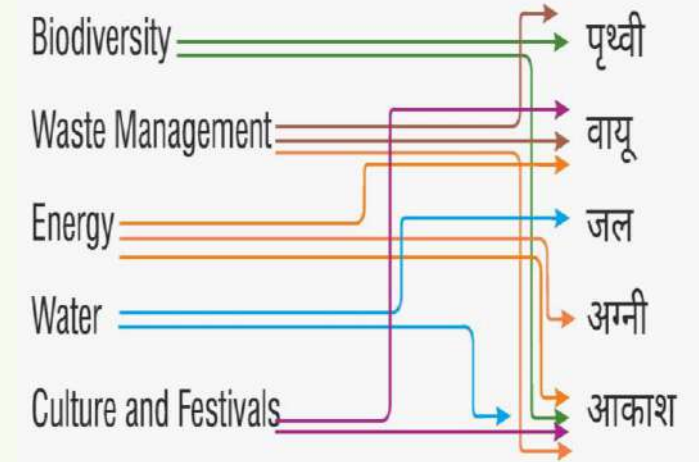

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

- शालेय स्तरावर विद्यार्थ्यांना पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धनामध्ये थेट सहभागी करून घेण्यासाठी राज्य शासनाच्या वतीने १४ जानेवारी २०११ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे राज्यातील शाळांसाठी “ पर्यावरण सेवा योजना” सुरू करण्यात आली.
- पर्यावरण सेवा योजने संदर्भात अधिक माहितीसाठी कृपया शासन निर्णयाचा संदर्भ घेऊ शकता:
<https://gr.maharashtra.gov.in/Site/Upload/Government%20Resolutions/English/20110114204444001.pdf>
- विद्यार्थ्यांचा गट आणि १ शिक्षक प्रत्येक आठवड्यात शाळेच्या वेळापत्रकाव्यतिरिक्त ३ तास प्रात्यक्षिक पद्धतीने उपक्रम राबवतील.
- उद्दिष्टे: थेट कृतीद्वारे पर्यावरणाचे रक्षण करणे, वैयक्तिक आणि सार्वजनिक सहभागातून पर्यावरणीय समस्यांचे निराकरण करणे, विद्यार्थ्यांचे कौशल्य विकसित करणे आणि स्थानिक संसाधने कशी वापरली जातात याबद्दल जनजागृती वाढवणे.

कृतीसाठी विषय आणि उपक्रम

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील शाळांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या शाळांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पर्यावरण सेवा योजनेत सहभागी झालेल्या शाळांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पर्यावरण सेवा योजनेत सहभागी झालेल्या शाळांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	विद्यार्थ्यांचा गट तयार करणे आणि सहभागाचे प्रमाणपत्र	संकलित पीडीएफ स्वरूपात शाळांच्या सहभागाचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.
३	पर्यावरणीय उपक्रम राबविण्यासाठी वार्षिक थीमॅटिक शिबिरे/मोहिमा/उपक्रमांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने हाती घेतलेल्या पर्यावरणीय उपक्रमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी वार्षिक थीमॅटिक शिबिरे/मोहिमा/ उपक्रम यांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	जलव्यवस्थापन, कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा आणि जैवविविधता या क्षेत्रातील किमान तीन विषयासंबंधीच्या उपक्रमांचा पूर्णत्व अहवाल (Completion Report)	पूर्णत्व अहवाल (Completion Report) अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	पर्यावरण सेवा योजनेत गटांद्वारे आयोजित सामुदायिक बैठका/कार्यक्रमांची संख्या	पर्यावरण सेवा योजनेत गटांद्वारे आयोजित सामुदायिक बैठका/कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	बैठकीची विषयपत्रिका	संकलित पीडीएफ स्वरूपात बैठकीची विषयपत्रिका अपलोड करा.
	बैठकीचे इतिवृत्त	संकलित पीडीएफ स्वरूपात बैठकीचे इतिवृत्त अपलोड करा.
१, २, ३ आणि ४	शाळांद्वारे राबविण्यात आलेल्या पर्यावरण सेवा योजनेचे तपशील	शाळांद्वारे राबविण्यात आलेल्या पर्यावरण सेवा योजनेचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of School participated in PSY during MVA 4.0 (Local Body should only enter in text format.)	The Unified District Information System for Education (UDISE+) code of the school	Date of participation under PSY (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Group of 50 students formed for PSY (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the teacher appointed as in-charge (Local Body should only enter in text format.)	Contact number of the teacher (Local Body should only enter correct Contact number of the teacher.)
1	2	3	4	5	6	7

Name of the events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by PSY group (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Thematic area covered (water management, waste management, energy and biodiversity) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Social Media Post link of the event (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Details of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local Body should only enter in text format.)	Date of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
8	9	10	11	12	13

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

गुण
८००

माझी वसुंधरा अभियान पर्यावरणाच्या सुधारणेसाठी निसर्गाच्या पाच घटकांच्या (पंचमहाभूते) अंतर्गत संभाव्य कृती बिंदू ओळखण्यावर लक्ष केंद्रित करते. सार्वजनिक ठिकाणी पंचमहाभूतांचा (भूमी, वायु, जल, अग्नि आणि आकाश) प्रचार केल्याने नागरिकांमध्ये पर्यावरण जतन आणि संवर्धनाविषयी जनजागृती निर्माण होईल आणि अभियानात सक्रिय सहभाग मिळण्यास प्रोत्साहन मिळते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांची निर्मिती (किमान ०५) उदा - नाव आणि तपशील -
 - माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार करण्यासाठी निर्माण करण्यात आलेल्या प्रमोल्गेशन स्पॉट्सचे नाव आणि तपशील
 - माझी वसुंधरा अभियान अंतर्गत पाण्याचा पुनर्वापर दर्शविण्यासाठी कारंज्यांची निर्मिती
- ☐ माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांच्या नूतनीकरणाचे नाव आणि तपशील (किमान १०)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्वापर करण्यात येणाऱ्या कचऱ्याचा वापर करून तयार केलेल्या नाविन्यपूर्ण प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांचे नाव आणि तपशील
- ☐ निर्माण करण्यात आलेले प्रमोल्गेशन स्पॉट्स आणि त्यांची देखभाल - जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान माझी वसुंधरा तत्वांवर लक्ष केंद्रित करून विकसित केलेल्या नवीन ठिकाणांची संख्या (विकसित केलेल्या प्रत्येक नवीन ठिकाणांसाठी १०० गुण दिले जातील.)	५००
२.	अपकिप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान माझी वसुंधरा तत्वांवर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या ठिकाणांची संख्या (नूतनीकरण केलेल्या प्रत्येक ठिकाणांसाठी २५ गुण दिले जातील.)	२५०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान कचऱ्याचा पुनर्वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण ठिकाणांची संख्या (Relative Marking)	५०

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार/विकसित केलेल्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्नवीनीकरण (Recycled) केलेल्या कचऱ्याचा वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण केंद्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्नवीनीकरण (Recycled) केलेल्या कचऱ्याचा वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण केंद्रांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
१ आणि ३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या केंद्रांचा तपशील	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या केंद्रांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Is it a Promulgation spot or Innovative spot? (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the Promulgation Spot/Innovative Spot during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format.)	Date of inauguration of the Promulgation Spot/Innovative Spot (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Idea behind developing the spot (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Google Map Location of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local Body should enter valid google map link.)	Project cost for developing the Promulgation Spot/Innovative Spot in "Rs" (Local Body should only enter numerical values.)
7	8

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

गुण
२००

माझी वसुंधरा अभियानाच्या अंतर्गत आयोजित करण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांसाठी विविध स्रोतांकडून प्राप्त झालेल्या निधीचा वापर करण्यात येतो. व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) आणि समुदाय सहभाग इ. माध्यमातून स्थानिक स्वराज्य संस्थानी निधी गोळा करून आयोजित केलेल्या उपक्रमांची माहिती या निर्देशकात घेतली जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये पर्यायी निधी स्रोतांच्या माध्यमातून प्राप्त झालेल्या निधीतून हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची एकूण संख्या.
- ☐ माझी वसुंधरा तत्वांचे प्रचार करणारे प्रकल्प मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जातील.
- ☐ निधी हस्तांतरणाची प्रत, पावत्या, वाटप केलेल्या व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) रकमेचा आर्थिक पुरावा.
- ☐ कार्यारंभ आदेशाची प्रत
- ☐ काम पूर्ण करण्याबाबत व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) अंमलबजावणी संस्थेकडून प्राप्त झालेले प्रमाणपत्र.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	पर्यायी निधी स्रोतांच्या मार्फत प्राप्त झालेल्या निधीच्या माध्यमातून आयोजित करण्यात आलेल्या माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गतच्या उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)	१००
२.	पर्यायी निधी स्रोतांद्वारे मिळालेल्या रकमेचा विनियोग (Relative Marking)	१००

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे निधी प्राप्त झालेल्या उपक्रमांची एकूण संख्या	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे निधी प्राप्त झालेल्या उपक्रमांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वाटप केलेल्या निधी हस्तांतरणाचा तपशील, पावत्या, CSR रकमेचे आर्थिक पुरावे	निधी हस्तांतरणाच्या प्रती, पावत्या, वाटप केलेल्या व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) रकमेचे आर्थिक पुरावे अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
२	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे प्राप्त झालेला निधी	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे प्राप्त झालेला एकूण निधी नमूद करा.
	निधी आणि त्याच्या वापराचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये निधी आणि त्याच्या वापराचा तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the project/Initiative for which alternate funding was received (Local Body should only enter in text format.)	Name of the firm/Organization from which alternate fundings were received (Local Body should only enter in text format.)	Date of commencement of the project (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4

Date of Completion of the project (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Which Thematic Area has been addressed (Bhumi/Vayu/Jal/Akash/Agni) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Total amount of money leveraged through in "Rs" (Local Body should only enter numerical values.)
5	6	7

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

माझी वसुंधरा अभियान ४.० गुणांचे वितरण

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (अमृत शहरे)

माझी वसुंधरा अभियान ४.०
थीमॅटिक क्षेत्र

२,१००

१,५००

१,२००

९००

२,४००

एकूण: ८,१००

अर्लि-बर्डचे गुण

एमआयएसचे अंतिम सबमिशन

- ५ एप्रिल २०२४ पर्यंत = २०० गुण
- ६ एप्रिल २०२४ पर्यंत = १०० गुण
- ७ एप्रिल २०२४ पर्यंत = ५० गुण
- ८ ते १५ एप्रिल २०२४ = निरंक

अर्लि-बर्डचे एकूण गुण = २००

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी एकूण गुण (अमृत शहरांसाठी) : ८,३००

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (अमृत शहरे वगळता)

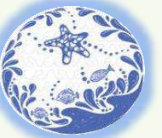
माझी वसुंधरा अभियान ४.०
थीमॅटिक क्षेत्र

२,१००

१,३००

१,२००

९००

२,४००

एकूण: ७,९००

अर्लि-बर्डचे गुण

एमआयएसचे अंतिम सबमिशन

- ५ एप्रिल २०२४ पर्यंत = २०० गुण
- ६ एप्रिल २०२४ पर्यंत = १०० गुण
- ७ एप्रिल २०२४ पर्यंत = ५० गुण
- ८ ते १५ एप्रिल २०२४ = निरंक

अर्लि-बर्डचे एकूण गुण = २००

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी एकूण गुण (अमृत शहरे वगळता) : ८,१००

संदर्भासाठी शासकीय योजना/कायदे

१. भूमी (नागरी)

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
१.१ हरित आच्छादन आणि जैवविविधता		
१.१.१	माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे	ग्रीन इंडिया अभियान – पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार वनमहोत्सव- महाराष्ट्र वन विभाग, महाराष्ट्र शासन तर्फे वृक्षारोपण अमृतवन उद्यान निर्मिती, महसूल आणि वन विभाग, महाराष्ट्र शासन, १० एप्रिल २०२३ चे शासन निर्णय बेलवन उद्यान निर्मिती, महसूल आणि वन विभाग, महाराष्ट्र शासन, १० एप्रिल २०२३ चे शासन निर्णय
१.१.२	जिओ- टॅगिंगसह वृक्षगणना - तयारी आणि प्रकाशन	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५
१.१.३	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण व जतन अधिनियम १९७५ ची अंमलबजावणी	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण आणि संवर्धन (सुधारणा) अधिनियम, २०२१
१.१.४	रोपवाटीकांची निर्मिती	-----
१.१.५	नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल (उदा. अमृत वने, सार्वजनिक उद्याने)	अमृत २.० - नवीकरण आणि शहरी परिवर्तन अटल अभियान – केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार
१.१.६	वृक्ष योजना: किमान ३३% हरित आच्छादन प्राप्त करण्यासाठीची योजना	ग्रीन इंडिया अभियान – पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण आणि संवर्धन (सुधारणा) अधिनियम, २०२१
१.१.७	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे	जैव विविधता अधिनियम, २००२ जैव विविधता नियम, २००४
१.१.८	मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे.	-----

१. भूमी (नागरी)

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
१.२. घनकचरा व्यवस्थापन		
१.२.१	घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन	स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन
१.२.२	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया	
१.२.३	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया /विल्हेवाट	
१.२.४	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	वर्षानुवर्षे साठून राहिलेल्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे मार्गदर्शक तत्वे SWM नियम, २०१६ च्या अनुसूची-I चे खंड 'J' नुसार स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार
१.२.५	प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)	१ जुलै २०२२ पासून लागू केलेल्या एकदा वापरून फेकून देण्याच्या प्लास्टिकच्या वस्तूवर बंदीची अधिसूचना, भारत सरकार. G.S.R. 571 (E) दिनांक १२ ऑगस्ट २०२१ महाराष्ट्र प्लास्टिक आणि थर्माकोल उत्पादने (MUSTH&S) अधिसूचना, २०१८ स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार
१.२.६	जैववैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन	जैववैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६
१.२.७	ई-कचरा व्यवस्थापन	ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, २०२२ ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६
१.२.८	हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा	स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र सरकार

२. वायु

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
२.१	वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEF&CC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे	राष्ट्रीय स्वच्छ वायु कार्यक्रम (NCAP)- पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ- श्रेणीबद्ध प्रतिसाद कृती योजना केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ
२.२.१	फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ
२.२.२	नागरिकांमध्ये चांगल्या सवयींना प्रोत्साहन- सायकलिंग ट्रॅकची निर्मिती आणि पादचारी मार्ग	-----
२.२.३	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्याचे व्यवस्थापन	स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार बांधकाम आणि पाडकाम (C&D) कचरा व्यवस्थापन आणि सुधारणा नियम, २०१६ राष्ट्रीय स्वच्छ वायु कार्यक्रम (NCAP)- पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार
२.३.१	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहनांची संख्या	महाराष्ट्र इलेक्ट्रीक वाहन धोरण, २०२१, महाराष्ट्र शासन शासन निर्णय क्रमांक: MSEVP-२०२१/CR २५/TC ४, पर्यावरण आणि हवामान बदल विभाग, महाराष्ट्र शासन
२.३.२	इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	
२.४	वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती	-----
२.५	रेस टू झिरोचे पालन (केवळ अमृत शहरांसाठी लागू)	

३. जल

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
३.१	जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन	अमृत २.० - नवीकरण आणि शहरी परिवर्तन अटल अभियान – केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजना (हर खेत को पानी), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकार अंतर्गत जलस्रोतांची दुरुस्ती, नूतनीकरण आणि जीर्णोद्धार. जल युक्त शिवार अभियान, महाराष्ट्र शासन अमृत सरोवर, जल शक्ती अभियान, कॅच द रेन, २०२२
३.२.१	सार्वजनिक इमारतींसाठी जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	महाराष्ट्र शासन, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, परिपत्रक क्र. RWS १००४/ CR २४/WS-०७ तारीख: २५ मे २००४ केंद्रीय जल आयोग – जल लेखापरीक्षण आणि जलसंवर्धनासाठी सामान्य मार्गदर्शक तत्वे, २०१७
३.२.२	पाणीपुरवठा प्रणालीचे जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	
३.३.१	सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	कॅच द रेन: जलशक्ती अभियान, जलशक्ती मंत्रालय जलसंपदा विभाग, नदी विकास आणि गंगा पुनरुज्जीवन अमृत २.० - नवीकरण आणि शहरी परिवर्तन अटल अभियान – केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार
३.३.२	पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)	-----
३.४	विहिरींचे पुनरुज्जीवन	
३.५	सांडपाणी प्रक्रिया आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर	अमृत २.० - नवीकरण आणि शहरी परिवर्तन अटल अभियान – केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार स्वच्छ भारत अभियान २.० (शहरी), केंद्रीय गृह आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय , भारत सरकार नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन
३.६	सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे	मूर्ती विसर्जनासाठी, केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे सुधारित मार्गदर्शक तत्वे, २०२०
३.७	सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार	
३.८	पाणथळ जागांचे संवर्धन	पाणथळ क्षेत्र संवर्धन आणि व्यवस्थापन नियम, २०१७, पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार

४. अग्नी

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
४.१	नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन	-----
४.२.१	LED पथदिवे	राष्ट्रीय पथदिवे कार्यक्रम, एनर्जी एफिशिएंसी सर्व्हिसेस लिमिटेड आणि भारत सरकारच्या ऊर्जा मंत्रालयांतर्गत संयुक्त उपक्रमाने
४.२.२	सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे	ग्रिड कनेक्टेड रूफटॉप सोलर योजना, नवीन आणि अक्षय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार
४.२.३	हरित इमारतींची संख्या	-----
४.२.४	सार्वजनिक इमारतींचे ऊर्जा लेखापरीक्षण	ऊर्जा बचत कार्यक्रम, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरणराष्ट्रीय ऊर्जा संरक्षण अधिनियम, ब्युरो ऑफ एनर्जी एफिशिएंसीद्वारे मार्गदर्शक तत्त्वे.

पुरस्कार

राज्यस्तरीय पुरस्कार

राज्यस्तरीय पुरस्कार

सहभागी नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB)

अमृत शहरे

(०१)

लोकसंख्या
१० लक्ष पेक्षा अधिक

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

अमृत शहरे

(०२)

लोकसंख्या
३ ते १० लक्ष

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

अमृत शहरे

(०३)

लोकसंख्या
१ ते ३ लक्ष

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

राज्यस्तरीय पुरस्कार

सहभागी नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB)

winner

नगरपरिषद व
नगर पंचायत

(०४)

लोकसंख्या
५० हजार ते १ लक्ष

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

winner

नगरपरिषद व
नगर पंचायत

(०५)

लोकसंख्या
२५ हजार ते ५० हजार

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

winner

नगरपरिषद व
नगर पंचायत

(०६)

लोकसंख्या
१५ हजार ते २५ हजार

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

winner

नगरपरिषद व
नगर पंचायत

(०७)

लोकसंख्या
१५ हजारपेक्षा कमी

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

राज्यस्तरीय पुरस्कार – नागरी आणि ग्रामीण

विभाग आणि जिल्हास्तरावरील अधिकाऱ्यांसाठी

विभागीय आयुक्त
(३)

गट
विजेता
उपविजेता – ०१
उपविजेता - ०२

जिल्हाधिकारी
(३)

गट
विजेता
उपविजेता - ०१
उपविजेता - ०२

मुख्य कार्यकारी
अधिकारी, जिल्हा परिषद
(३)

गट
विजेता
उपविजेता - ०१
उपविजेता - ०२

राज्यस्तरीय पुरस्कार

सहभागी नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था
उंच उडी आणि उच्चतम कामगिरी

उंच उडी पुरस्कार:
प्रत्येक गटामध्ये
(१×४ = ४)

गट

विजेता

भूमी क्षेत्रातील उच्चतम
कामगिरी पुरस्कार :
प्रत्येक गटामध्ये
(१×७ = ७)

गट

विजेता

विभागस्तरीय पुरस्कार

विभागस्तरीय पुरस्कार

सहभागी नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB)

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारी
अमृत शहरे
(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारी
नगरपरिषद व नगर
पंचायत
लोकसंख्या
५० हजार ते १ लक्ष
(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारी
नगरपरिषद व नगर
पंचायत
लोकसंख्या
२५ हजार ते ५० हजार
(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारी
नगरपरिषद व नगर
पंचायत
लोकसंख्या
१५ हजार ते २५ हजार
(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारी
नगरपरिषद व नगर
पंचायत
लोकसंख्या
१५ हजारपेक्षा कमी
(६)

गट

विजेता

विभागस्तरीय पुरस्कार

जिल्हाधिकारी

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणारे
जिल्हाधिकारी
(२×६=१२)
(राज्यस्तरीय विजेते वगळता)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

एकूण : १२

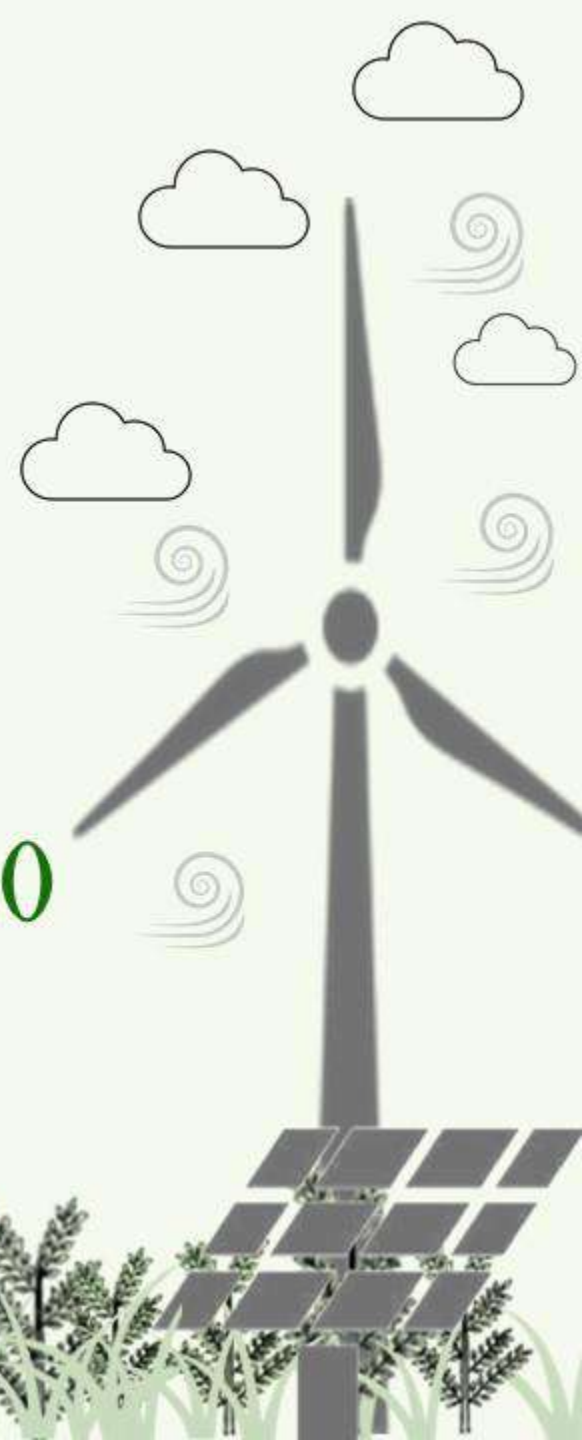

Government of Maharashtra
Department of
Environment and Climate Change

LiFE
Lifestyle for
Environment

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Toolkit- 2023-24
(Rural)

Annexure- 2

Majhi Vasundhara Abhiyan

- A unique integrated first ever exercise by the **Environment and Climate Change Department, Government of Maharashtra** for urban and rural areas- to identify and implement focused and scalable measures towards preservation and restoration of natural ecosystems and to encourage active citizen participation in different Climate Action initiatives.
- The campaign is structured to focus on **three important pillars of Climate Action - Carbon Sequestration, Reducing Greenhouse Gas Emissions, and promoting Sustainable Lifestyle among citizens.**

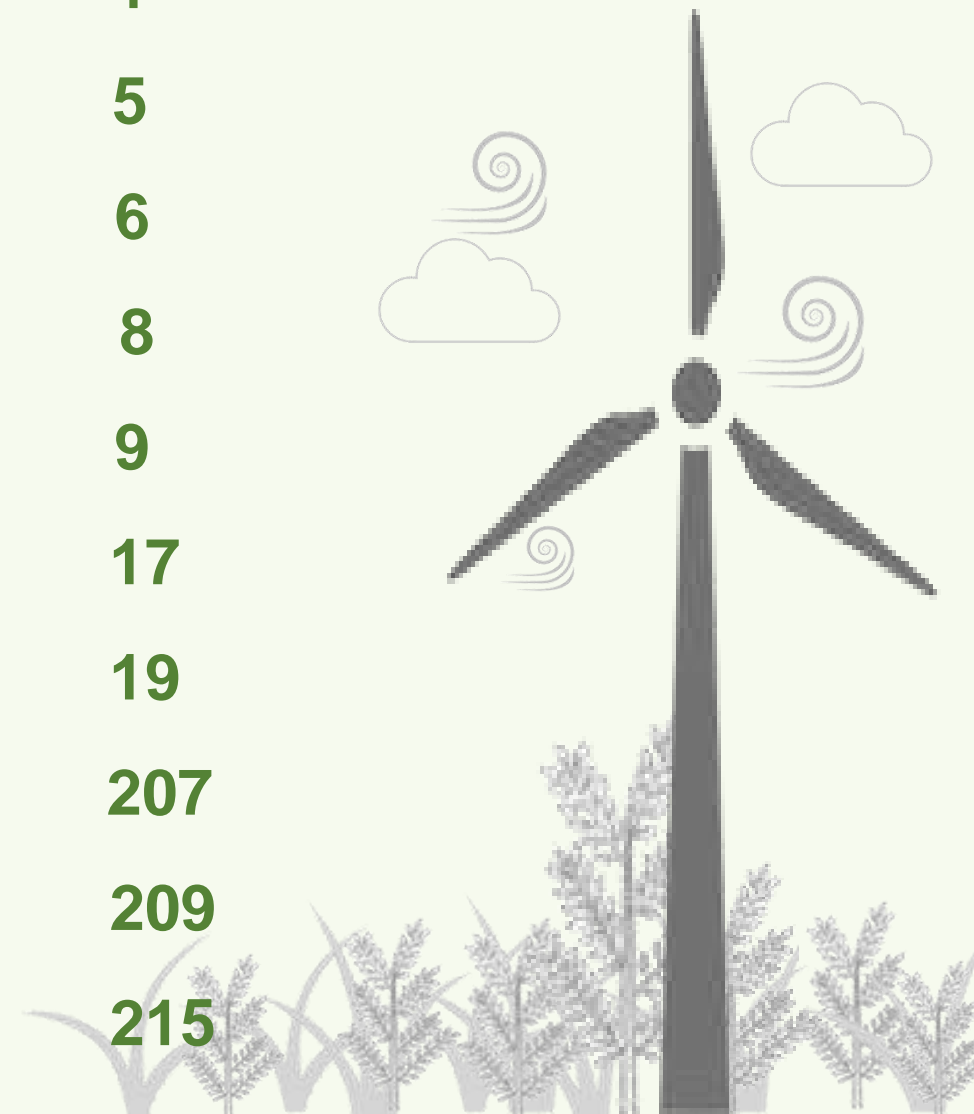
For more information visit: <https://majhivasundhara.in>

Table of Contents

Timeline	4
Data Collection Mechanism	5
Points to Remember	6
Initial Data Collection	8
Guidelines	9
Thematic Areas	17
Indicators	19
Marks Distribution	207
Schemes/legislations for Assistance	209
Awards	215

Timeline- Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Award
Distribution
5th June 2024

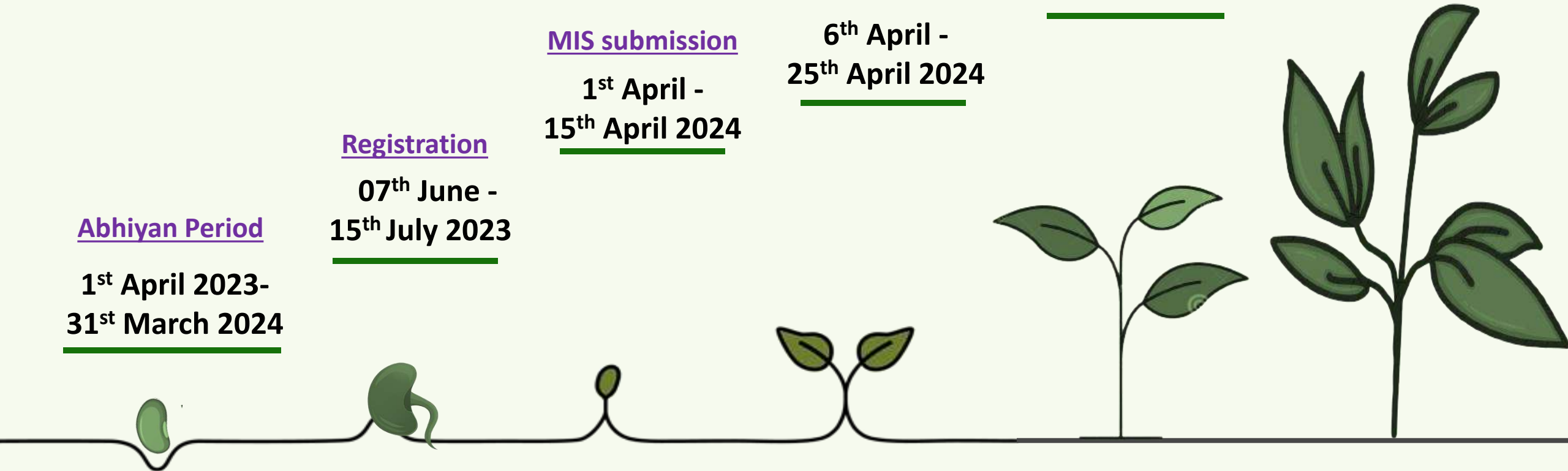
Direct
Observation
2nd May -
20th May 2024

Desktop
Assessment
6th April -
25th April 2024

MIS submission
1st April -
15th April 2024

Registration
07th June -
15th July 2023

Abhiyan Period
1st April 2023 -
31st March 2024

Data Collection Mechanism

- ❁ To participate in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 the Local Body should register through the Majhi Vasundhara MIS portal: <https://abhiyanmis.majhivasundhara.in/>
- ❁ The **Local Body** should carry out various activities during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 and record all the necessary details for submission on the MIS Portal.
- ❁ The **Local Body** should submit their performance/activity details in the MIS as prescribed in the toolkit.
- ❁ MIS to be uploaded on Majhi Vasundhara Abhiyan's MIS portal.
- ❁ **The Administrative Head of the Local Body** is responsible for submitting accurate, reliable, and verifiable information on Majhi Vasundhara Abhiyan MIS Portal
- ❁ **Note:** *The Local Body should preserve original copies of all the submitted documents, Mission Office can ask for resubmission of relevant documents.*

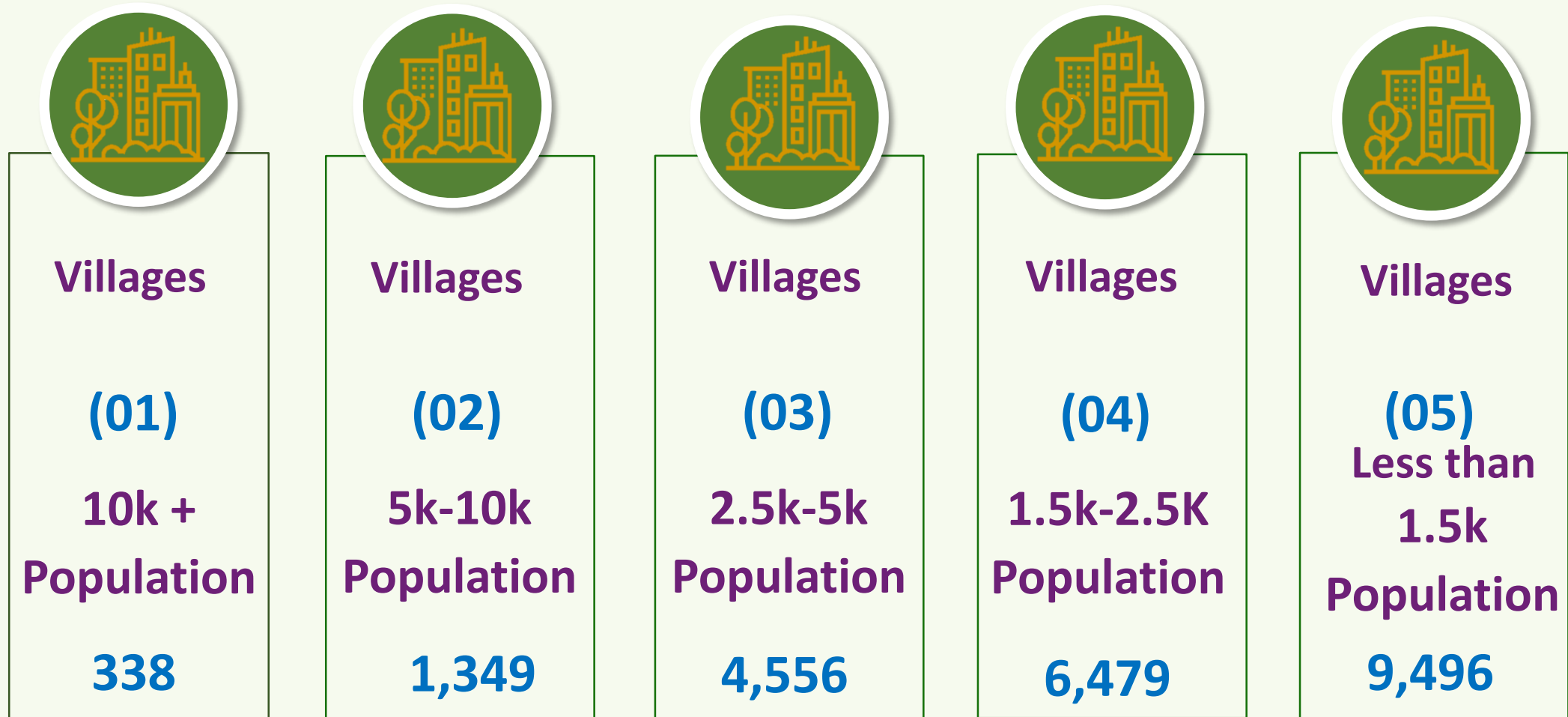
Points to Remember

- All initiatives taken up during the **1st April 2023 - 31st March 2024** will be considered for evaluation of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- Details must be provided in format/templates prescribed by the Majhi Vasundhara Mission Directorate, which will be available on MIS portal for download.
- **For any indicator, if the documents provided are not valid/legible and/or the web-links/google map-links are invalid, no marks will be allotted for the same.**
- Data reported on MIS portal will be evaluated by third party for Desktop Assessment(DA) and subsequently during Field Assessment(FA).

Verticals for Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Panchyat Raj Institutions (PRI)

Note: The PRIs will compete in their own vertical
These verticals are categorized based on the 2011 census population

RURAL : 22,218

Initial Data Collection

PRI Profile

Name & Type of the Local Body (Panchayat Raj Institute)

Geographic Area of the Local Body

Population

Number of Households in the PRI

Details of the Administrative Head (Name, Contact Details)

Details of BDO (Name, Contact Details)

Details of the Nodal Officer (Name, Designation, Contact Details)

Link to the Official page/website

Note: These verticals are categorized based on the **2011 census population**.

Guidelines

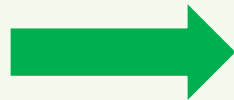
Guidelines for MIS

- Information needs to be filled in MIS for each indicator.
- The information for the same is attached for each indicator in this toolkit.
- Instructions and guidelines are also mentioned for each indicator.
- Local Body should start collecting and recording the prescribed information as per the given format along with the required documents.
- Details required during MIS submission are specified under **Evaluation Mechanism Number**.

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	Indigenous trees: Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	Upkeep: Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity. Work order of plantation activity

Guidelines for Excel Sheets

- Information is required to be filled and maintained in the Excel sheets for required indicator.
- Local Body should start collecting and documenting the prescribed information for Excel sheets.
- Instructions and guidelines are also mentioned for filling Excel sheets.

Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6

- Excel sheets should be attached in MIS for respective indicator. Local Body will receive 'zero (0)' mark for the indicator with duplication/replication of excel sheet.
- Local bodies should only use standard excel sheets provided by the Majhi Vasundhara Abhiyan State team. Local Body will receive 'zero (0)' mark if they use any other excel sheets instead of standard excel sheets.
- Information filled in the MIS will be cross-checked with the information from excel sheets and the attached documents in MIS. Local Body will receive 'zero (0)' mark for that indicator if there is any discrepancy in the submitted data.
- For some indicators, there can be more than one excel sheet.

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Guidelines for Geotagging Photos

Guidelines for geotagged photos clicked during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0;

- Open the Play Store, search for geotagging apps, and download and install any geotagging app from the list.
- Open the geotagging app and click photos of before/during/after for required activity from the same angle.
- Save the clicked geotagged photographs in a folder.
- Before uploading ensure that the size of photos is 1 to 2 MB.

For Bhumi: Stage-wise compiled geotagged pictures of every location (before/during/after) should be uploaded in a report in a .pdf format.

All geotagged photographs should have the following components, to be considered valid:

- Latitude & Longitude
- Date (when the photograph was taken)
- Name of the Location

The template can be downloaded from the Majhi Vasundhara Abhiyan Website/MIS.

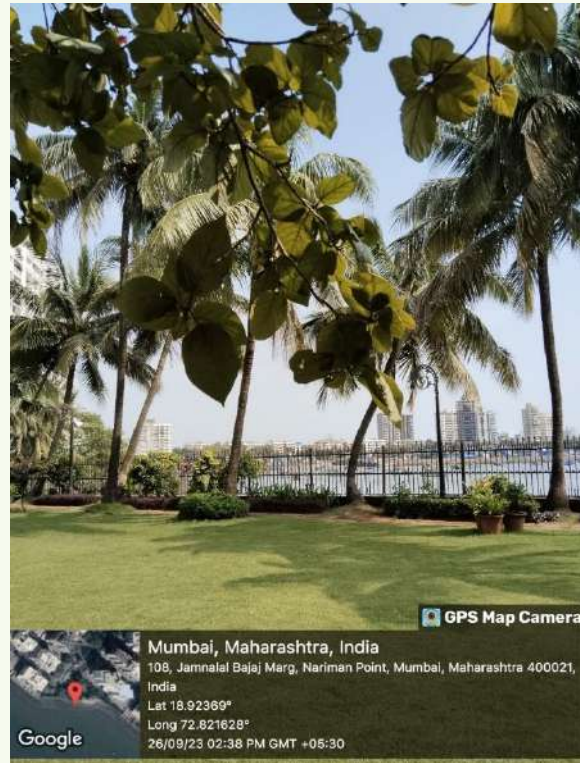

Guidelines on Geotagged Photos

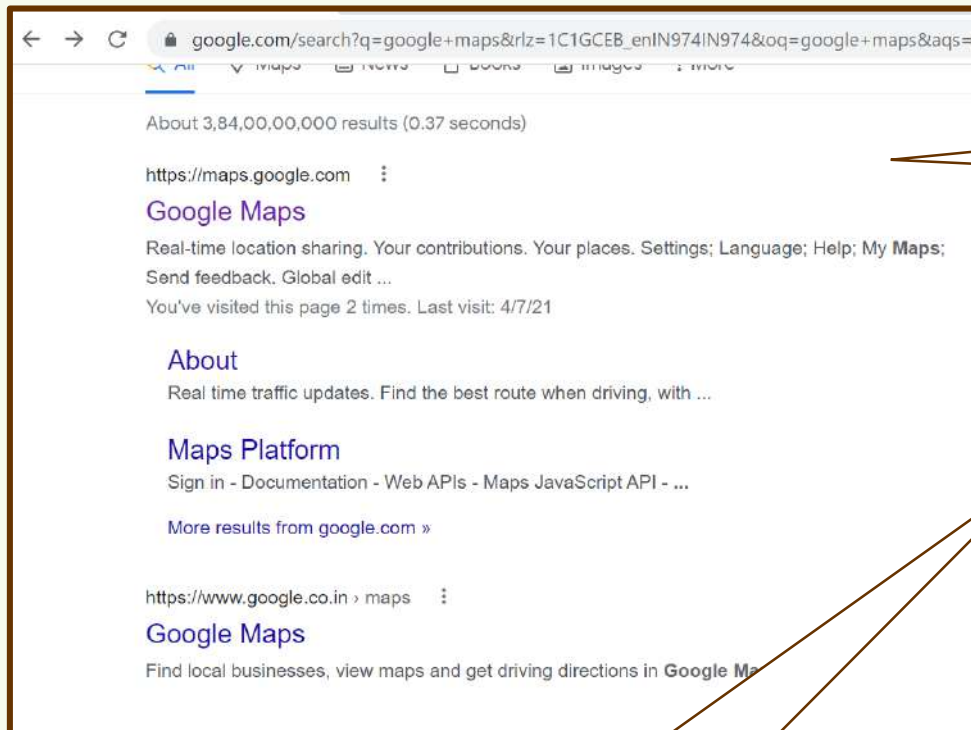

The following details need to be present on the geotagged photograph for the photo to be considered valid:

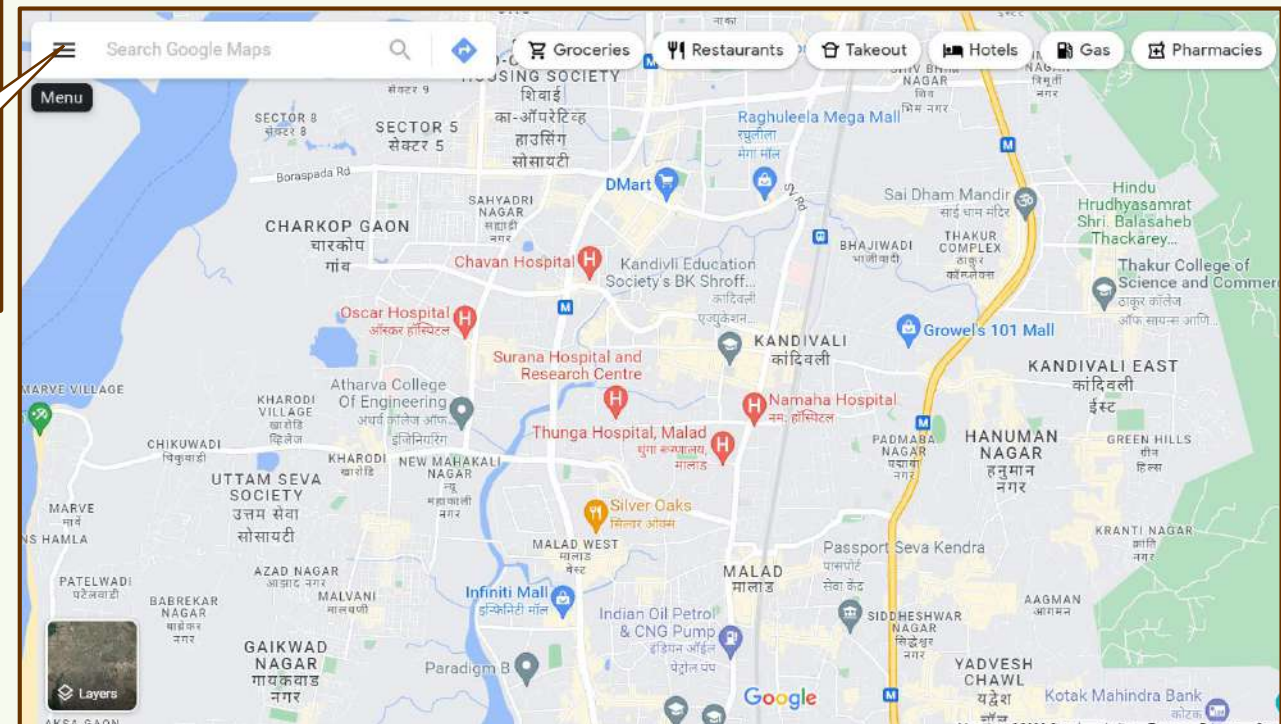
1. ULB/GP's name
2. District's name
3. Longitude and Latitude
4. Date and Time

Guidelines on how to put a google link in MIS

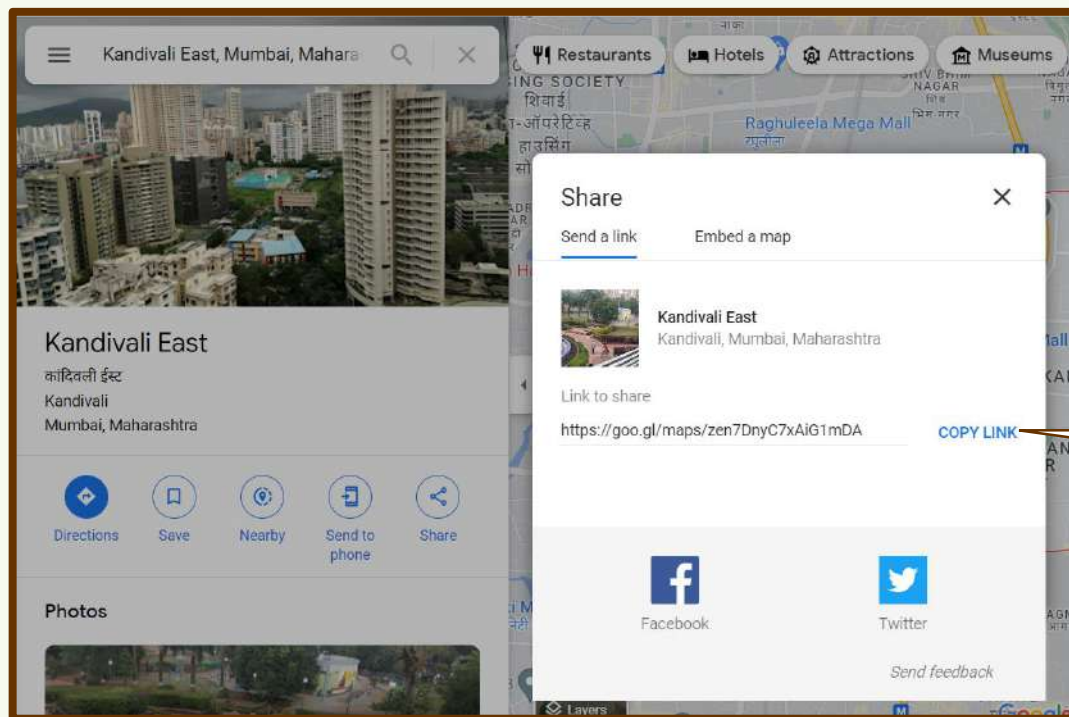
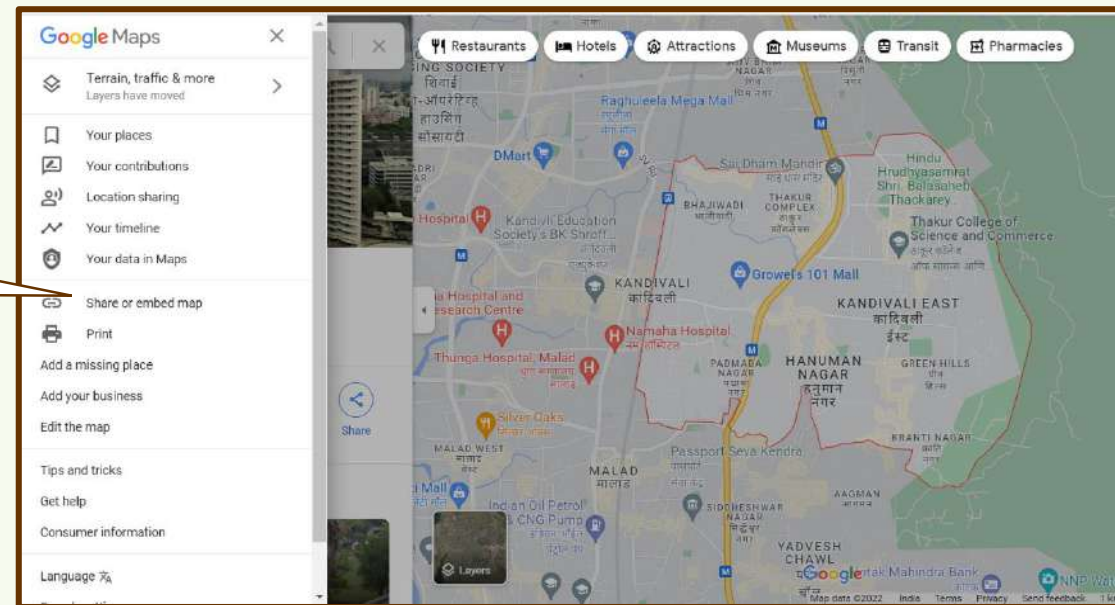
Step 1: On your computer, open Google Maps.

Step 2 : Go to the directions, map, or Street View image you want to share.
On the top left, click Menu .

Step 3: Select “Share or embed map”.

Step 4: Copy and paste the link wherever you want to share the map.

Guidelines for Events and Photographs submission for IEC/Promotional Activities:

- All Photographs submitted for IEC/Awareness activities should be geotagged along with the date on which the activity took place.
- For every event, at least one photograph should be clicked with an angle that clearly showcases the backdrop/banner of the event.
- The backdrop must have Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 logo/Mission LiFE logo.
- The backdrop should have Event Title; for example, for an activity to create awareness about Climate Change, the backdrop should read – “Awareness regarding Climate Change”.
- The picture must showcase the participants of the event.
- Awareness activities can cover points like: basic definitions, concepts, effects, benefits, government regulations and policy support, national-international scenarios on that thematic area/ indicator.
- Details of the activity are to be posted on social media with the #majhivasundhara & #MissionLiFE.

Thematic Areas

Akash Enhancement

Vayu
Air

Jal
Water

Bhumi
Earth

Agni
Energy

Earth (Bhumi)

Total Marks:1,850

1.1

Green Cover and Biodiversity

S/N	Action Points	Marks
1.1.1	Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan	400
1.1.2	Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication	100
1.1.3	Creation of Nursery	100
1.1.4	Newly Created Green areas and their Maintenance	200
1.1.5	People's Biodiversity Register Preparation and Documentation	100
1.1.6	Soil as Carbon Sink	100
Total		1,000

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

**Marks
400**

Tree plantation is the very basic step towards conserving the Earth: This indicator examines whether plantation drives were taken up by the local bodies and how many trees including indigenous trees they have planted and survived as well as taken care of.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of trees planted and survived (inclusive of indigenous trees).
- ☐ Number of indigenous trees planted and survived.
- ☐ Location details: Complete address, location of the project on google map in prescribed excel workbook.
- ☐ For plantations on plot: Green areas developed in square meters (sq m).
- ☐ For roadside plantation: Length of roadside plantation in meters (m).
- ☐ Work order of the plantation activities.
- ☐ Financial brief of the plantation activities: all payments including final payment receipts.
- ☐ In case, the plantation activities were supported under Corporate Social Responsibility (CSR), copy of acknowledgement receipt is required.
- ☐ Maintenance plan for next 1-2 years.
- ☐ Stagewise geotagged photographs. More details are attached in the Annexure.
 - Before plantation drive (size 1 to 2 MB)
 - During the plantation drive (size 1 to 2 MB)
 - During the last two months of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0. (size 1 to 2 MB)
 - *Above all photos should be clicked from the same location and same angle*
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is invalid, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local Body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0 no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	Indigenous trees: Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	Upkeep: Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Indicative List of Indigenous Trees

Southern Tropical Semi - Evergreen trees

1. *Terminalia paniculata* (Kinjal)
2. *Memocylon umbellatum* (Anjani)
3. *Terminalia chebula* (Hirda)
4. *Syzigium cumini* (Jambul)
5. *Olea diocea* (Parjamun)
6. *Mangifera indica* (Mango)
7. *Actinodaphne hookeri* (Pisa)

Southern Tropical Moist Deciduous tress

1. *Tectona grandis* (Teak)
2. *Terminalia tomentosa* (Ain),
3. *Delbergia latifolia* (Shisham)
4. *Adina cardifolia* (Haldu)
5. *Madhuca indica* (Moha)
6. *Pterocarpusmarsupium* (Bija)
7. *Mitragyna parviflora* (Kalam)
8. *Salmalia malabaricum* (Semal)

Southern Tropical Thorn trees

1. *Acacia arabica* (Babul)
2. *Acacia leucophleca* (Hiwar)
3. *Zizyphus jujuba* (Bor)
4. *Butea monosperna* (Palas)
5. *Belanites rexburghii* (Hinganbet)

Note: This list is not exhaustive, this is for reference purpose only. More names are available at [Untitled-2 \(mahaforest.gov.in\)](#)

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of indigenous trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total area in square meters covered under the tree plantation activity during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total length (in meters) covered under the roadside tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Work order of plantation activity	Upload compiled PDF of all work orders

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1 and 2	Maintenance Plan report	Upload maintenance plan for next 1-2 years reports for the tree plantation sites created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Financial Brief of the plantation activity	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost, and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU).
	Details of tree plantation	Upload details of tree plantation in prescribed excel sheet format
3	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

Details required in prescribed Excel Sheet

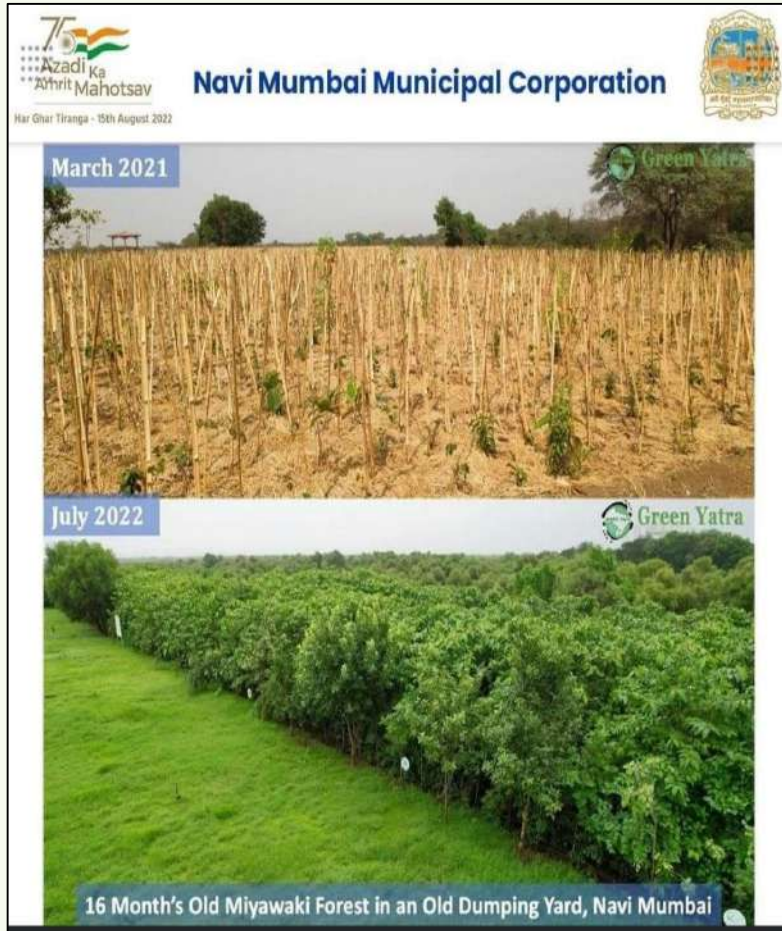
Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6
Total number of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of Indigenous trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Name of species of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (All indigenous species planted in that area should be mentioned here. For example- Mango, Banana, etc.) (Local Body should enter text only)	If a plantation is done on the plots, Please enter the area of the plot in square meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	If plantation is done along the roads, Please enter the length of the roadside plantation in meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	
Plantation by State Government Program/Central Government Program/CSR/Community Participation/via Institutes/etc. (Local Body should choose appropriate option from the dropdown)	Date of work order of the tree plantation activity. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Work order number of the plantation activity	Financial Brief for the tree plantation activities in "Rs"	Financial Receipt number for the Tree Plantation/If Plantation is done via CSR then copy of acknowledgment slip	
12	13	14	15	16	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.1

Trees Planted and Survived during Majhi Vasundhara Abhiyan

The images are for illustrative purpose only.

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

**Marks
100**

Tree Census is an important scientific and technical tool that provides information on tree cover and species diversity. It serves as a strategic tool to make informed decisions about how to protect and conserve the green cover within the Local Body. This indicator will analyze the initiatives taken up by rural local bodies to conserve and protect their green cover.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of Tree Census Report (inclusive of Heritage Tree census) authorized by Biodiversity Management Committee (BMC).
- ☐ List of Heritage Trees with geotagging- authorized by Biodiversity Management Committee.
- ☐ The census will be considered published, if it is:
 - published on the website of the Gram Panchayat **and/or**,
 - put up on the notice board of the Gram Panchayat Office.
- ☐ Publishing of census report should be announced in the Gram Sabha and on the official social media channels of the Local Body.
- ☐ A screenshot of the announcement of the tree census report on the official social media account.
- ☐ Geotagging is compulsory for all trees, inclusive of Heritage Trees. **No marks will be allotted if geotagging is not completed.**

Note: 100% report prepared and published- 100% area of the PRI is covered
75% report prepared and published- 75% area of the PRI is covered
50% report prepared and published- 50% area of the PRI is covered
25% report prepared and published- 25% area of the PRI is covered

- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
1.	Tree Census with Geotagging – Report Prepared and Published during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		75
	100%	75	
	50% - 75%	50	
	25% - 50%	35	
	Less than 25%	0	
2.	List of Heritage Tree- published		25

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Has the Tree Census with geotagging prepared and published?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Date of publishing the Tree Census with geotagging	Enter the date of publishing the Tree Census with geotagging
	Where is the Tree census with geotagging published?	Select from the dropdown options 1. Published on the website of the Gram Panchayat. 2. Put up on the notice board of the Gram Panchayat Office.
	Photo/picture of notice board/webpage of Local Body where the tree census has been uploaded	If the census was made public on both the website and notice board, Please upload photos of both in complied PDF format
	Has the Local Body made an announcement for tree census preparation on social media channels?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Screenshot/photo of announcement for preparation of tree census on social media channels	Upload a photo/screenshot of the announcement of tree census for preparation of tree census on social media channels in PDF format
	Status of the Tree Census report during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Select from the dropdown options. 1. 100% 2. 50%-75% 3. 25%-50% 4. Less than 25%
	Copy of Tree Census Report (inclusive of Heritage Tree census report) authorized by Biodiversity Management Committee (BMC).	Upload the copy of tree census report in PDF format
2	List of heritage trees with geotagging	Upload the list of heritage trees with geotagging in compiled .pdf format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.2

Tree Census with Geotagging – Preparation and Publication

Details required in prescribed Excel Sheet

Information required	Details	Guidance/Instructions
Total Area of the Local Body		Enter the total area of the Local Body in sq km
Is the tree census report prepared and published?		Select from the dropdown options: 1. Yes 2. No
Number of trees in the Local Body		Enter the number of trees in the Local Body. Enter only whole numbers.
Number of geotagged trees in the Local Body		Enter the number of geotagged trees in the Local Body. Enter only whole numbers.
Percentage of geotagged trees in the Local Body		This will be auto calculated.

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.3

Creation of Nursery

Marks
100

A nursery is a managed site, designed to produce tree seedlings grown under favorable conditions until they are ready for plantation. This indicator examines the efforts taken by local bodies to support reforestation and community tree plantation programs in their area.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of nurseries created (**including private nurseries**) in the Local Body areas.
- ☐ Capacity of each nursery created in terms of square meters (sq m).
- ☐ Location and area of the nursery on google map.
- ☐ geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of nursery.
- ☐ Detailed layout of the nursery (species segregation, maintenance, etc.)
- ☐ Number of saplings present and / or sold by the nursery with the following details: name, species, number of saplings sold, height etc. in the prescribed Excel workbook.
- ☐ Conversion factor: 1 Sq. kilometer = 1000000 Sq. meter
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism		Marks
1.	Cumulative capacity of the nursery (sq m) (Relative Marking)	20
2.	Cumulative nursery capacity to Area of the Local Body (CNCA) [=Cumulative capacity of the nursery/Total area of the Local Body (in sq km)] (Relative Marking)	20
3.	Number of saplings (Height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	60

1.1.3

Creation of Nursery

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of nurseries created- including private nurseries in the Local Body	Enter the number of nurseries created
	Total cumulative capacity of all the nurseries	Enter the total capacity of all nurseries in sq m
2	Total geographical area of the Local Body in Square Kilometers.	Enter the area of the Local Body in sq km
3	Number of saplings (height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of saplings (height above 4 feet) present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of the nurseries in prescribed excel format	Upload details of nurseries in prescribed excel sheet format
	Geotagged photos of the Nurseries	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geo-tagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geo-tagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.3

Creation of Nursery

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the Nursery (Local Body should only enter in alphanumeric format)	Address of the Nursery (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google map location link of Nursery (Local Body should enter valid google map link)	Latitude of the Nursery
1	2	3	4	5

Longitude of the Nursery	Nursery owned by (Local Body, Private Institution, NGO, Educational Institution/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total area of the nursery in square kilometres (Local Body can also enter decimal values)	Total capacity of the nursery in square meters (Local Body can also enter decimal values)	Number of saplings above 4 feet present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.3

Creation of Nursery

The images are for illustrative purpose only.

1.1.4

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Marks
200

Green areas are important in mitigating the effects of pollution. This indicator examines whether the local bodies have given importance to the creation and maintenance of new green areas such as Amrut Van, Smriti Van, Bio-diversity Park, Bird Parks etc.

Details required for supporting progress:

- ☐ Location of the project on google map.
- ☐ Newly created green area details in terms of: Area and Usage.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Google maps image of the location before creating the green area.
- ☐ Work Order and Work Completion Certificate of newly created green areas.
- ☐ Financial Brief of the newly created green areas.
- ☐ Details of green areas created in prescribed excel format along with their geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Maintenance Plan for the green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0, 4.0 for the next 1-2 years (Should mention maintenance mechanism).
- ☐ Work order for maintenance of green areas created before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ For this indicator, green area refers to 70% area with trees, shrubs, etc. A minimum area requirement for green area development:
 - For Gram Panchayat = Area not less than 2,500 sq feet.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local Body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0 no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	No. of new green areas created <u>The evaluation will be done based on the number of green areas created. Each green area created will get 10 marks.</u>	100
2.	Upkeep: Maintenance of total green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 <u>Each green area maintained will get 05 marks</u>	100

1.1.4

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of newly created green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order of the newly created green area	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate of the newly created green area	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Maintenance Plan report for the newly created green area	Upload the maintenance plan report
	Financial Brief of the newly created green areas	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU).
	Stagewise geotagged photographs of the newly created green areas	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of the newly created green areas in prescribed Excel format	Upload details of newly created green areas in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.4

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of Green Areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the total number of green areas created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Maintenance Plan report for the green areas	Upload the maintenance plan report

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.4

Newly Created Green Areas and their Maintenance

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the newly created green area Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format)	Date of creation of the green area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the newly created green area (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of the green area (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5
Latitude of the newly created green area	Longitude of the newly created green area	Total area of the newly created green area in square feet. (Local Body can also enter decimal values)	Type of the green area (Anand Van, Amrut Van, Smruti Van, Parks of Children and Senior Citizens, Biodiversity Park, Bird Park, Others) (Local Body should only enter in text format)	Date of the work order for the creation of new green area. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
6	7	8	9	10
Work Order number for the creation of the new green area	Financial Brief for the creation of new green area in "Rs"	The new green area was created by (Local Body/Private Institution/Educational Institute/NGO/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)		Maintenance of the green area to be conducted by (Local Body/NGO/Private Institute/Educational Institute/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
11	12	13		14

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.1.4

Newly Created Green Areas and their Maintenance

The images are for illustrative purpose only.

1.1.5

People Biodiversity Register Preparation and Documentation

Marks
100

People's Biodiversity Register (PBR) contains comprehensive information on the availability and knowledge of local biological resources, their medicinal use, or any other traditional knowledge associated with it. This indicator examines whether the local bodies have given importance to promoting the conservation and documentation of biological resources including landscape and demography of a particular area. The register forms a baseline for the future management of resources in sustainable manner.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of Biodiversity Management Committee (BMC) formation letter and members list.
- ☐ Notices of the four meetings conducted by BMC annually. The meetings should be conducted once every three (3) months during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 – submitted along with copy of meeting registers.
- ☐ Copy of agenda and Minutes of the Meeting of BMC during which PBR was approved by the BMC.
- ☐ Certificate from BMC- stating PBR has been prepared and approved by the BMC.
- ☐ Copy of submission of PBR (the PBR is prepared and published – to **Maharashtra State Biodiversity Board (MSBB)**).
- ☐ Copy of BMC Action Plan as per the guidelines issued by the National Biodiversity Authority

Note: Action Plan may include steps outlined for the conservation of bio-resources, training needs identified for the personnel of the BMC, and the list of the potential items for consideration for registration of Geographic Indicators (G.I.)

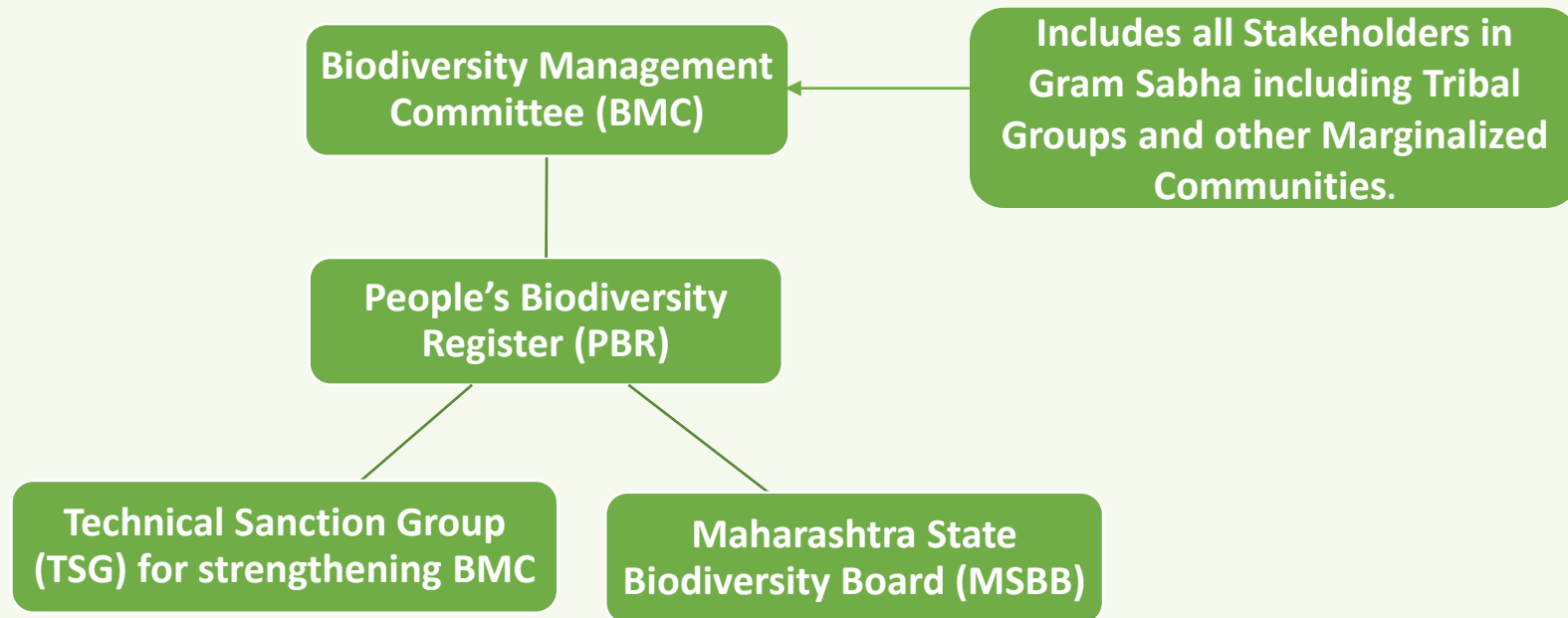
<http://nbaindia.org/uploaded/pdf/Guidelines%20for%20BMC.pdf>

- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Formation of BMC	20
2.	Number of meetings conducted by BMC (5 marks for each meeting)	20
3.	PBR: Prepared and approved by BMC during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	20
4.	Submission of PBR to MSBB	20
5.	BMC Action Plan	20

Detailed Perspective on the Creation of the People's Biodiversity Register

- The Biodiversity Management Committee has 5 years validity.
- The Committee consists of one elected Chairperson and six nominated members by the Local Body of which one-third are women members.
- The Report evaluated by the Technical Sanction Groups is then submitted to the Maharashtra State Biodiversity Board for final approval. If the report complies with the rules and regulations of the National Biodiversity Authority (NBA) then a certificate regarding the legitimacy of the PBR is issued to the respective Local Body.

The Standardized Format of the PBR and the necessary required Rules and Regulations defined by the National Biodiversity Committee and the Reports are expected to be prepared as per the PBR rules. (<http://nbaindia.org/uploaded/pdf/PBR%20Format%202013.pdf>)

1.1.5

People Biodiversity Register Preparation and Documentation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Date of formation of the Biodiversity Management Committee (BMC)	Enter the date
	Copy of Biodiversity Management Committee (BMC) formation letter and members list	Upload the copy of the Biodiversity Management Committee formation and list of members
2	Number of meetings conducted by the Biodiversity Management Committee during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of meetings conducted by the Biodiversity Management Committee during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Notices, Agenda, Copy of meeting Registers and Minutes of the meeting	Upload compiled notices, agenda, and Minutes of the meeting in a single PDF format
3	Has the People's Biodiversity Report been prepared and approved by the Biodiversity Management Committee ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Certificate from the Biodiversity Management Committee stating that PBR is prepared and approved	Upload the certificate from the Biodiversity Management Committee stating that PBR is prepared and approved in PDF format
4	Has the People's Biodiversity report been submitted to the Maharashtra State Biodiversity Board ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of acknowledgement receipt on submission of the People's Biodiversity Register to the Maharashtra State Biodiversity Board	Upload the copy of receipt in PDF format
5	Has the Biodiversity Management Committee prepared an Action plan as per the guidelines of National Biodiversity Authority?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of the BMC action plan prepared as per the guidelines of the National Biodiversity Authority.	Upload the copy of the BMC action plan prepared as per the guidelines of the National Biodiversity Authority in PDF format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.6

Soil as Carbon Sink

Marks
100

Composting is beneficial to the environment as it reduces the amount of waste thrown away. The indicator analyses if the participants have given importance to wet waste treatment by the process of composting.

Details required for supporting progress:

- ☐ Wet waste processing logbook: Amount of wet waste processed, and amount of compost produced in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Copy of compost quality report complying with the Fertilizer Control Order (FCO) norms from authorized labs during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Compost produced (quantity) and usage (sold/self-utilized) details: logbook
- ☐ Location of Compost plants: on google map
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the compost plants.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible and/or the google link is incorrect, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Compost quality report complying with FCO norms		20
2.	Usage of compost- % of Compost sold/ self utilized		80
	Above 80%	80	
	70-80%	60	
	60-70%	40	
	50% -60%	20	
	Below 50%	0	

1.1.6

Soil as Carbon Sink

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Has the compost quality report complied with the FCO norms prepared?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Compost quality report which is in compliance with FCO norms	Upload the compost quality report
2	Amount of wet waste generated in MT (metric tonne) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste generated in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Amount of wet waste collected in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste collected in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Amount of wet waste processed to compost in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter amount of wet waste processed to compost in MT during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Percentage of Compost sold/ self utilized	Select option from the drop down list. 1. Above 80% 2. 70%-80% 3. 60%-70% 4. 50%-60% 5. Below 50%
	Compost produced (quantity) and usage(sold/self utilized) details: logbook	Upload photos of logbook in compiled PDF
	Geotagged photos of the compost plants, products, and shops selling locally generated compost	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.1.6

Soil as Carbon Sink

The images are for illustrative purpose only.

1.2

Solid Waste Management

S/N	Action Points	Marks
1.2.1	Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection	100
1.2.2	Wet Waste Processing	100
1.2.3	Dry Waste Processing/Disposal	100
1.2.4	Scientific Treatment of Legacy Solid Waste	100
1.2.5	Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)	300
1.2.6	Bio-medical Waste Management	50
1.2.7	E-waste Management	50
1.2.8	Open Defecation Free (ODF) Status	50
Total		850

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

Marks
100

Proper solid waste management is very important for public health and the environment. Solid waste, if not treated properly, ends up in landfill polluting soil and groundwater. The Solid Waste Management Rules, 2016 directs local bodies to “arrange for door-to-door collection of segregated solid waste from all households.” This indicator examines whether local bodies have prioritized on collection of waste which have been segregated at source.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of Solid waste generated by the Local Body- monthly reports.
- ☐ Amount of solid waste segregated at source and collected door-to-door self-assessment report.
- ☐ Extracted data from Swachh Bharat Mission Rural MIS.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of door-to-door collection of solid waste.
- ☐ Logbook submission for the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism				Marks
1.	Percentage of solid waste segregated at source and collected			100
1 (a)	Segregation at source		50	
	75%-100%	50		
	50%-75%	30		
	25%-50%	20		
	Less than 25%	0		
1 (b)	Collection		50	
	75%-100%	50		
	50%-75%	30		
	25%-50%	20		
	Less than 25%	0		

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of Solid Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Total Waste Generated 2. Total Waste Collected 3. Total Waste Segregated at source	Enter the amount of solid waste generated, collected and segregated at source during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024.
1(a) and 1(b)	Geotagged photos of door-to-door waste collection	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Logbook of waste collection	Upload photos of logbook in compiled PDF of the data of solid waste management for Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period April 2023 to 31st March 2024.

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.1

Solid Waste Management- Segregation at Source and Collection

The images are for illustrative purpose only.

1.2.2

Wet Waste Processing

Marks
100

Wet waste is a major component of domestic waste in the Local Body. It includes vegetable/kitchen waste, garden waste, and other easily biodegradable waste that is generally composted or used in biogas plants. This indicator examines whether the local bodies have placed significance on the treatment of wet waste by the process of composting or by treatment in bio-gas plants to produce chemical-free fertilizers and cooking gas, respectively.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of wet waste generated - monthly reports.
- ☐ Processing of wet waste in Compost plants/Biogas plants - monthly reports.
- ☐ Location of Compost plant/Biogas plants: Google map/Geotagged photographs can be provided if available.
- ☐ Details about the compost produced:
 - Compost quality report complying with the FCO norms from authorized labs
 - Usage/sale of the compost
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the compost plants.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
% of wet waste processed		100
90% and above	100	
75% - 90%	80	
50% - 75%	60	
40% - 50%	40	
25% - 40%	20	
Less than 25%	0	

1.2.2

Wet Waste Processing

Details required in MIS

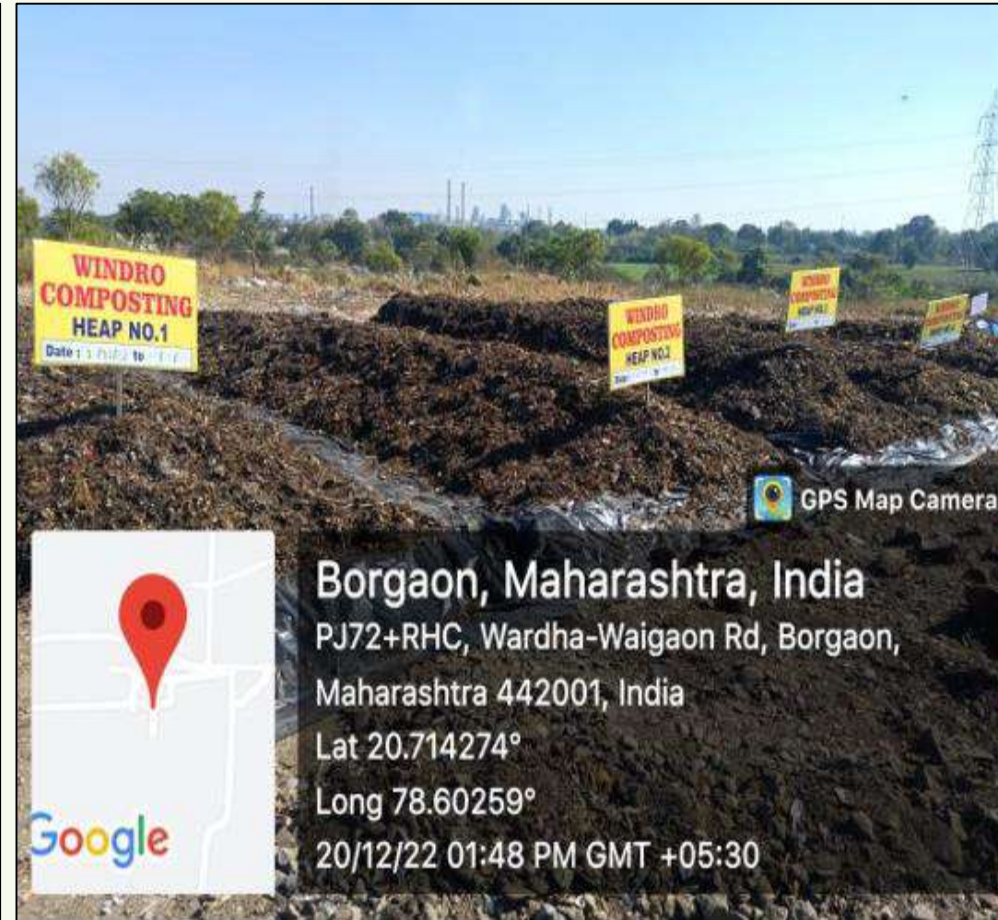
Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of Wet Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Wet Waste Generated 2. Wet Waste Collected 3. Wet Waste Processed	Enter the amount of wet waste generated, collected, processed, used to process in compost plants, and used to process in biogas plants during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period: 1st April 2023 to 31st March 2024.
	Submission of monthly reports on the amount of wet waste processing	Upload monthly reports on wet waste processing in biogas/compost plants from SBM Portal
	Usage of the compost produced	Mention the use of the compost produced in the Local Body
	Has the Local Body produced a compost quality report complying with FCO norms from authorized labs?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Copy of authorised lab report as per FCO norms	Upload copy of authorised lab report as per FCO norms
	Geotagged photos of compost plants and/or biogas plants used to process wet waste	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Location of Compost/Biogas plants	Upload the google map link of location of compost/biogas plants

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.2

Wet Waste Processing

The images are for illustrative purpose only.

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

Marks
100

The process of recycling and disposal of dry waste is very important. Dry solid waste consists of waste containing recoverable resources such as plastic, glass, paper, metal, rubber, and food-packaging material. The waste has immense value and should follow the route of recycling. It can reduce pressure on the dumping site and natural resources can be a source of revenue.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of dry waste generated and processed - monthly reports.
- ☐ Location of recycling site/ MRF: Google map/ Geotagged photographs can be provided if available.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the recycling units.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Presence of functional MRF center		50
	Yes	50	
	No	0	
2.	Secondary Segregation of dry waste		20
	90% or above	20	
	Less than 90%	0	
3.	Dry waste processing /disposal		30
	% of dry waste processed/ disposal by the authorized parties		
	• 80% and above	30	
	• 50% - 80%	20	
	• 25% - 50%	15	
	• Less than 25%	0	

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Presence of Functional MRF Center	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Location of Functional MRF Center	Upload the google map link
	Geotagged photographs of functional MRF center	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Submission of monthly reports on the amount of dry waste processing/disposal	Upload monthly reports on dry waste processing/disposal from SBM Portal
2	Secondary segregation of dry waste collected	Select from the dropdown options 1. 90% or above 2. Less than 90%
3	Details of Dry Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Dry Waste Generated 2. Dry Waste Collected 3. Dry Waste Processed	Enter the amount of dry waste generated, collected and processed/disposal during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.3

Dry Waste Processing/Disposal

The images are for illustrative purpose only.

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Marks
100

Legacy waste not only occupies large space but also becomes a breeding ground for pathogens, flies, and leachate generation, which may lead to water contamination. According to the **Central Pollution Control Board (CPCB) guidelines**, “Biomining is the scientific process of excavation, treatment, segregation and gainful utilization of aged municipal solid waste lying in dumpsites typically referred to as legacy waste.” This indicator assesses whether local bodies are employing scientific methods to remediate legacy waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of legacy solid waste sites within Local Body.
- ☐ Location of legacy waste management facility on google map.
- ☐ Copy of Status of remediation along with authorized certificate, work completion certificate/tender awarded certificate/no legacy waste certificate.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If land is reclaimed, before and after photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism		Marks
1.	Scientific treatment of legacy solid waste	100
	Stages of Remediation	
	Land reclaimed and reused	100
	100% of legacy waste treated and processed scientifically	75
	50% of legacy waste is treated and processed	50
	Work Started	25
	Tenders has been called in	15

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Marks
100

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Status of remediation work.	A. Select from the dropdown list. 1. Land reclaimed and reused 2. 100% of legacy waste treated and processed scientifically 3. 50% of legacy waste is treated and processed 4. Work Started 5. Tenders has been called in B. Upload a certificate specifying the details of status of remediation of legacy waste sites: Work Completion Certificate/Tender Awarded Certificate/No legacy waste certificate
	Total Quantity of existing legacy waste in tonnes	Enter total Quantity of existing legacy waste in tonnes
	Area of land of dumpsite in Acres	Enter area of land of dumpsite in acres
	Google map link of remediation sites	Upload the google map link
	Address of remediation sites	Mention detailed address of the remediation site
	Stagewise geotagged photographs.	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.4

Scientific Treatment of Legacy Solid Waste

Location : Bhandewadi Dumping Site, Nagpur Municipal Corporation

The images are for illustrative purpose only.

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

**Marks
300**

Plastic waste management is a critical issue. Over 300 million metric tons of plastic are produced in the world annually, however, only 9% is recycled and the rest accumulates in landfills. To curb the plastic menace, the Government of India has announced a total ban on manufacture, import, stocking, distribution, sale and use of Single Use plastic, including polystyrene and expanded polystyrene, from 1st July 2022. This indicator aims to analyze how the local bodies are taking initiatives to create awareness for Single Use plastic ban.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of initiatives taken up by the Local Body for the management of plastic waste - Details in prescribed excel format.
- ☐ Number of drives conducted on single use plastic and alternatives of plastics- Details in prescribed excel format.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the awareness campaigns.
- ☐ Logbook entry on penalty collection on usage of single use plastic (SUP).
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Awareness campaigns for Single Use Plastic ban. (Relative Marking)	100
2.	Awareness campaigns on alternatives of plastic. (Relative Marking)	100
3.	Action taken on SUP elimination with fine collection	100

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

Rules & Regulations: The Plastic Waste Management Amendment Rules, 2021, also prohibit manufacture, import, stocking, distribution, sale and use of plastic carry bags having thickness less than 75 microns with effect from 30th September 2021, and having thickness less than 120 microns with effect from the 31st December 2022.

List of Banned Single Use Plastic Items

SN	Items	SN	Items
1	Ear buds with plastic sticks	11	Spoons
2	Plastic sticks for balloons	12	Knives
3	Plastic flags	13	Straw
4	Candy sticks	14	Trays
5	Ice- cream sticks	15	Cutlery such as forks
6	Plastic plates	16	Plastic Invitation cards
7	Cups	17	Cigarette packets
8	Glasses	18	Stirrers
9	Polystyrene (thermocool) for decoration	19	Wrapping or packing films around sweet boxes
10	Plastic or PVC banners less than 100 micron		

Reference: [Press Information Bureau \(pib.gov.in\)](https://pib.gov.in)

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of campaigns on Single Use Plastic ban	Enter number of campaigns on Single Use Plastic ban
2	Number of campaigns on alternatives of plastic	Enter number of campaigns on alternatives of plastic
1 and 2	Details of campaigns on Single Use Plastic ban and alternatives of plastic.	Upload details of awareness activities on ban of plastic use in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs of awareness activities on Single Use Plastics	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
3	Action taken on SUP elimination with fine collection	Upload photos of logbook in compiled PDF on penalty collection on usage of single use plastic (SUP).

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Pre

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Date of conducting awareness activities for banning single use plastic/ Use of alternatives of plastic (Abhiyan Period 1st April 2023-31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted for (Single Use Plastic Ban/Use of alternatives of plastic/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post Link of the awareness activity for banning single use plastic/use of alternatives of plastic (Local Body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Activity conducted by (Public Place/Educational Institute/Private Institute/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of participants (Local Body should only enter whole number)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.2.5

Plastic Waste Management (Ban on Single Use Plastic)

नगरपंचायतधारणी

ता.धारणी जि. अमरावती

एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक बाबत जनजागृती अभियान

धारणी शहरातील सर्व व्यावसायिकांना, दुकानदारांना, पयविक्रेत्यांना तसेच सर्व नागरिकांना सूचित करण्यात येते की, आपल्या शहरात शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर सर्व वस्तूंचा वापर बंदी घातल्याने या कार्यवाही सुरूच आहे. केंद्रीय पर्यावरण, वन व हवामान बदल मंत्रालयाने ऑगस्ट २०२१ मध्ये अधिसूचित केलेल्या सुधारित प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम २०२१ नुसार खालील एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिक वस्तू प्रतिबंधित आहेत. पुन्हा आपणास विनंती करण्यात येत आहे की, शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर वस्तूंचा वापर करू नये. अन्यथा खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

!!! १ जुलै २०२२ पासून धारणी शहरात प्रतिबंधित प्लास्टिक वर धडक कार्यवाही!!!

खालील प्लास्टिक साहित्य निर्मिती, आयात, साठवणूक, वितरण, विक्री व वापरावर बंदी.

- १०० मायक्रॉन पेक्षा कमी प्लास्टिक किंवा पीएलडीसी बॅग
- प्लास्टिक प्लेट्स, कप, ग्लासेस, कटलरी जसे काटे बम्बळ, चाकू, स्ट्री, स्ट्र, डबळण्या इत्यादी
- मिठाईचे बॉक्स, आमचण पत्रिका व सिगरेटची पाकिटे यांची प्लास्टिक आवरणे
- आईसक्रिम कोझा
- प्लास्टिक च्या कांछासह, कान-कोरणी, पुण्यासाठी वापरणाऱ्या प्लास्टिकच्या काळ्या, प्लास्टिकचे शेडे
- कॅम्पोस्टेबल प्लास्टिक (कचरा व नर्सरीसाठीच्या पिशव्या सोडून)
- सर्व प्रकारच्या प्लास्टिक पिशव्या (कॅरी बॅग्स, नॉन बायन बॅग्स सह) हॅण्डल असलेल्या व नसलेल्या
- थर्मोकोल पायुन बनलेल्या वस्तू (डिश, बाउल्स, कंटेनर/डब्बे)

दंडाची तरतूद	
पहिला गुन्हा (पहिला प्रसंग)	₹ ५०००/-
प्रसंग दुसरा	₹ १००००/-
प्रसंग तिसरा	₹ २५०००/- व ३ महिने कारावास

श्री.सावन कुमार (भा.प्र.से)

प्रशासक

नगरपंचायत धारणी

श्री.हर्षल सोनवणे

मुख्याधिकारी

नगरपंचायत धारणी

The images are for illustrative purpose only.

1.2.6

Bio-medical Waste Management

Marks
50

Biomedical waste or hospital waste is any kind of waste containing infectious (or potentially infectious) material. It includes waste associated with the generation of biomedical waste that visually appears to be of medical or laboratory origin (e.g., packaging, used bandages, infusion kits etc.), as well as research laboratory waste containing biomolecules or organisms that are mainly restricted from environmental release. This indicator examines how efficiently local bodies are disposing bio-medical waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of mechanism for collection, segregation, disinfection and disposal of biomedical waste at CBWTF site of Local Body - Location on google map.
- ☐ Agreement with MPCB authorized Bio-medical waste management facilities for collection, transportation and disposal
- ☐ Logbook of Biomedical Waste disposal.
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ If the Local Body has no hospital/dispensary etc., a certificate from Taluka Health Officer to be attached.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	100% health care facilities and medical practitioners are member of Common Bio-medical Waste Treatment Facility (CBWTF)		25
	Yes	25	
	No	0	
2.	Percentage of Biomedical waste disposed scientifically (Relative Marking)		25

1.2.6

Bio-medical Waste Management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
	Is there a hospital within the Local Body	Select from the dropdown options (Yes/No). If there is no hospital/dispensary- Please upload certificate from Taluka officer stating that there is no hospital/dispensary in the Local Body
1	Are 100 Percentage of hospitals and doctors of the Local Body member of common facility?	Select from the dropdown options (Yes/No)
2	Details of Biomedical Waste Management during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 1. Biomedical Waste Generated 2. Biomedical Waste Collected 3. Biomedical Waste Processed	Enter the amount of biomedical waste generated, collected and disposed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 i.e. from 1st April 2023 to 31st March 2024
	Location link of biomedical processing site	Upload the google map link of location of biodegradable segregation site
	Logbook of biomedical waste disposal	Upload photos of logbook in compiled PDF on biomedical waste disposal mechanism in compiled PDF format
	Agreement with CBMWTF or MPCB authorized Bio-medical waste management vendors for collection, transportation and disposal	Upload a copy of agreement with CBMWTF or MPCB authorized Bio-medical waste management vendors for collection, transportation and disposal in compiled PDF format
	Geotagged photographs of the biomedical waste processing site	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

1.2.7

E-waste Management

Marks
50

Informal processing of E-waste can lead to adverse human health effects and environmental pollution. It is the duty of the Local Body to ensure that E-waste is properly segregated, collected and channelised to authorized dismantler or recycler. This indicator analyses the initiatives taken up by the Local Body for scientific disposal of E-waste.

Details required for supporting progress:

- ☐ Details of awareness activities on proper segregation of E-waste.
- ☐ Agreement with MPCB authorized dismantler or recycler.
- ☐ Mechanism of E-waste collection established in the Local Body area. (such as the establishment of waste collection center, mobile E-waste collection etc.)
- ☐ Details of mechanism for collection of E-waste in the Local Body by authorized dismantler/recycler having authorized certification- Logbook.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of E-waste collection and processing.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ List of authorized E-waste recycler: [Microsoft Word - Authorised E-Waste Dismantlers & Recyclers June 2023 \(mpcb.gov.in\)](#)

S/N	Evaluation mechanism		Marks
1.	Awareness activities on proper segregation of E-waste (Relative Marking)		20
2.	Mechanism for E-waste collection		20
	Yes	20	
	No	0	
3.	Presence of functional collection center		10
	Yes	10	
	No	0	

E-waste Functional Collection Centre

‘E-waste’ means electrical and electronic equipment, including solar photo-voltaic modules or panels or cells, whole or in part discarded as waste, as well as rejects from manufacturing, refurbishment and repair processes.

Guidelines for Collection Centres	Functionalities at Collection Centres
Collection Centre may collect and store E-waste, on behalf of producer / dismantler / recycler /refurbisher and transfer the same to authorised dismantlers/recyclers.	Collection Centre should have weighing equipment for weighing each delivery received by it and maintain a record in this regard.
The collection points/bins can be at designated places where E-waste can be collected from residential areas, commercial complexes, educational and research institutions, resident welfare associations (RWAs).	Collection Centre should maintain the records of E-Waste collected and account for the same to respective producers.
Mobile collection vans can be used for door-to-door collection of E-waste from organizations, and such vans shall be linked to collection centres.	The storage capacity of any collection centre should be commensurate with the volume of operations (weight and numbers).
Material from collection centres should be send only to the authorised dismantlers and Recyclers	Collection Centre should necessarily have adequate fire-fighting arrangement, escape routes, for emergency exits.
The number of collection centres should be proportionate and justifiable with the estimated generation for channelization of E-waste	Covered sheds/spaces have to be used for storage of E-Waste.
Producers shall specify details of their own collection centres	Collection Centre should store E-waste product category-wise

Note: Kindly refer to Guidelines on Implementation of E-Waste (Management) Rules, 2016;

<https://cpcb.nic.in/displaypdf.php?id=aHdtZC9HVUIERUxJTkVTX0VXQVNURV9SVUxFU18yMDE2LnBkZg> for more information and updated E-Waste (Management) Rules, 2022; [e-waste rules 2022.pdf \(cpcb.nic.in\)](#) for more information.

1.2.7

E-waste Management

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of awareness activities conducted on proper segregation of E-waste	Enter total number of awareness activities conducted on proper segregation of E-waste
	Details of the awareness activities conducted on proper segregation of E-waste	Upload details of awareness activities on segregation of E-waste in prescribed excel sheet format
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Mechanism for collection of E-waste	Select from the dropdown options (Yes/No) Enter the details about the E-waste collection mechanism
	Details of the mechanism for collection of the E-waste - logbook and work order/Other valid document indicating the collection of E-waste	Upload photos of logbook in compiled PDF and work order/Other valid document indicating the collection of E-waste
3	Presence of Functional collection center	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Geotagged photographs of functional MRF centre	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Pre

1.2.7

E-waste Management

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Date of conducting awareness activities for proper segregation of E-waste (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Social Media Post link for the proper segregation of the E-waste (Local Body should enter valid links of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of participants at the awareness activity (Local Body should only enter numerical values)	Activity conducted at (Public Place/Private Institution/Educational Institution/Other) (Local Body should choose an appropriate option from dropdown)
1	2	3	4	5

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

1.2.7 E-waste Management

The images are for illustrative purpose only.

1.2.8

Open Defecation Free (ODF) Status

Marks
50

Open defecation causes soil and water pollution. Government of India has given utmost importance to making a behavioural change in the citizens/villagers and making India open defecation free. This indicator examines whether the participants have given importance to making their area Open defecation free.

Details required for supporting progress:

- ☐ Recent valid ODF, ODF+ certification from competent authority
- ☐ Valid certificate during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 will be considered for evaluation.
- ☐ Assessment will be done based on ODF or ODF+ status.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	ODF Status		50
	ODF+	50	
	ODF	30	

1.2.8

Open Defecation Free (ODF) Status

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of ODF status during Majhi Vasundhara 4.0	Select from the dropdown options 1. ODF+ 2. ODF
		Upload ODF certificate

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Air (Vayu)

Total Marks: 1,350

2

Air (Vayu)

S/N	Action Points	Marks
2.1	Air Quality Monitoring – MoEFCC recognized Labs and NABL Accredited Labs	150
2.2	Reduction of Air Pollution	
2.2.1	Initiatives Towards Banning of Firecrackers	150
2.2.2	Agricultural Waste Management (Stubble/open burning of the farm waste)	150
2.2.3	Gas Connection	100
2.3	Effective Implementation of EV Policy	
2.3.1	Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles	500
2.3.2	EV Charging Stations	100
2.4	Awareness on Climate Change	200
Total		1,350

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC recognized Labs and NABL Accredited Labs

Marks
150

Breathing clean air is fundamental to living a healthy life. However, due to many reasons, the quality of air has been continuously deteriorating, impacting millions of people. This indicator aims to encourage local bodies to monitor the air quality of their own area and take initiatives to improve the same.

Details required for supporting progress:

- ☐ Air quality monitoring (PM_{2.5}, PM₁₀, SO₂ and NO_x) report from MoEFCC/NABL accredited laboratories
 - 24 hours continuous monitoring
 - Air Quality Index
 - Monitoring should be taken at the most congested area with high air pollution
- ☐ Minimum 1 month gap between two reports.
- ☐ Geotagged photograph (size 1 to 2 MB) of continuous Ambient Air Quality Monitoring Stations, and their location details.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Air quality monitoring report from – MoEFCC recognized/NABL accredited labs		150
	▪ 6 Reports and more	150	
	▪ 4 Reports	100	
	▪ 3 Reports	50	
	▪ 2 Reports	25	
	▪ Less than 2 Reports	0	

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC recognized Labs and NABL Accredited Labs

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Monitoring Reports	Enter the number of monitoring reports prepared from accredited labs
	Date of monitoring	Enter the date of monitoring
	Name of the MoEFCC/NABL accredited lab	Enter the names of MoEFCC/NABL accredited labs
	Air Quality Index	User should enter Average Air Quality Index calculated for each month in numerical form. The formula is “Sum of AQI values of each day of a month/no. of days of the month”.
	Air quality report	Upload the Air quality monitoring report for different months
	Location of the Monitoring Station	Enter valid google map link of the location of the monitoring

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.1

Air Quality Monitoring – MoEFCC Recognized Labs and NABL Accredited Labs

The images are for illustrative purpose only.

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Marks
150

Firecrackers are burnt to commemorate different occasions/festivals. However, they have a high quantity of Carbon and Sulphur, that release a range of toxic gases which are harmful to plants and animals both. This indicator aims to encourage local bodies to curb the use of firecrackers for the betterment of the environment.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of order -banning the sale and use of firecrackers by Local Body.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of events indicating the promotion of green festivals.
- ☐ Details of awareness events in prescribed excel format.
- ☐ Air Quality Monitoring Report- on the evening/ Next morning of the festival - from MoEFCC/NABL accredited laboratories.
- ☐ National Air Quality Index:
https://app.cpcbcr.com/AQI_India/
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Copy of order – ban on sale and use of firecrackers		25
	Yes	25	
	No	0	
2.	Number of awareness event/initiative taken up by Local Body (Relative Marking)		50
3.	Air Quality Monitoring Report on the evening /Next morning of the festival with AQI as per the National Air Quality Index		75
	0-100 (Good/Satisfactory)	75	
	101-200 (moderate)	50	
	201 -500 (Poor/Very Poor/Severe)	0	

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Is there an order for banning of firecrackers issued by the Local Body?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Order issued for the banning of the fire-crackers.	Upload the document which was published for banning of firecrackers
2	Total number of awareness events taken up by the Local Body.	Enter the total number of awareness activities taken up by the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of Number of awareness event/initiative taken up by Local Body	Upload details of awareness activities on banning of firecrackers in prescribed excel sheet format
	Photographs of celebration of green festivals/banning activities	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
3	Has Air Quality Monitoring Report on the evening/next morning of the festival- with AQI prepared?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Air Quality Monitoring Report on the evening/next morning of the festival- with AQI	Upload the report of air quality monitoring on the evening/next morning of the festival.
	Date of the festival	Enter the date on which the festival was celebrated
	Name of the festival	Enter the name of festival
	AQI as per the National Air Quality Index	Enter Air Quality index number as per report

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.2.1

Initiative Towards Banning of Firecrackers

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Date of awareness initiatives for banning of firecrackers (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted at (Public Places/Private Institutes/Educational Institute/Local Community/Others) (Local Body should choose an appropriate option from dropdown)	Social Media Post link for the awareness activities for banning of firecrackers (Local Body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of participants (Local Body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

2.2.2

Agricultural Waste Management (stubble/open burning of the agricultural waste)

Marks
150

A large portion of crop residue is burnt 'on-farm' primarily to clean the field for sowing the next crop. Crop residue burning releases harmful gases such as Carbon dioxide (CO₂), Carbon monoxide (CO), Oxides of Sulphur (SO_x), particulate matter and black carbon. This indicator aims to examine whether local bodies have made efforts for agricultural waste management.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of order for banning of crop residue burning.
- ☐ Formation of FPOs in Biomass collection, aggregation, pellet and cocopeat manufacturing
- ☐ geotagged Photographs (size 1 to 2 MB) for awareness initiatives taken for agricultural waste management.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Ban on Crop residue burning		50
	Yes	50	
	No	0	
2.	Number of awareness Initiatives taken for agricultural waste management. (Relative Marking)		50
3.	Formation of FPOs in Biomass collection, aggregation and pellet manufacturing		50

2.2.2

Agricultural Waste Management (stubble/open burning of the agricultural waste)

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Is there an order on banning of burning of the crop residue/agricultural waste	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Document for banning of burning of the crop residue/agricultural waste	Upload the document for banning of agricultural waste
2	Number of initiatives conducted for agricultural waste management	Enter number of initiatives conducted for agricultural waste management
	Details of initiatives conducted for agricultural waste management	Upload details of initiatives conducted for agricultural waste management in prescribed excel sheet format
	Crop Residue Utilization	Upload Image or PDF of crop residue utilization
	geotagged photographs of awareness initiatives taken for agricultural waste management	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
3	Has FPO being formed for Biomass collection, aggregation and pellet, and cocopeat manufacturing ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Document for function of the FPO	1. Upload the document in PDF format 2.The document can be any of the following- letter of formation, minutes of meeting, documents of transaction.

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.2.2

Agricultural Waste Management (stubble/open burning of the agricultural waste)

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr .No	Date of the awareness activity for banning of burning of agriculture waste (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of Activity (Street plays/Local Community events/Others) (Local Body should choose an appropriate option from dropdown.)	Activity conducted at (Public Place/Private Institute/Educational Institute/Local Community/Others) (Local Body should choose an appropriate option from dropdown.)	Social Media Post Link for awareness activity on banning of the burning of agriculture waste (Local Body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)	Number of participants (Local Body should only enter whole number.)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

2.2.3

Gas Connection

Marks
100

Using wood/cow dung cakes for cooking is a major cause of household air pollution in rural areas. Household air pollution causes non-communicable diseases such as Stroke, Ischemic Heart Disease, Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD), and Lung Cancer. This indicator examines how the Local Body is focusing on increasing the number of gas connections (LPG and Biogas plants) in rural households.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of Households in the Local Body.
- ☐ Percentage of Households having access to Gas - either LPG and/or Biogas (used for cooking purposes)-Details in prescribed excel format.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	% of Households with new gas connection installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
2.	% of Households with gas connection before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

2.2.3

Gas Connection

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total Number of households within the Local Body having gas connection during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter Number of households within the Local Body having gas connection during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period i.e. from (1 April 2023 to 31 March 2024)
2	Total Number of households within the Local Body having gas connection before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of households within the Local Body having gas connection before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total number of households in that Local Body	Enter number of households in that Local Body
3	Gas connection beneficiary details.	Upload details of beneficiaries availing gas connection in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.2.3

Gas Connection

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the owner/owners of the Household with gas connection for cooking purpose (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Household with gas connection for cooking purposes (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of gas connection for household cooking purposes (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Abhiyan during which the gas connection was installed (Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 / Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0/ Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Gas Connection Registration Number/Biogas purchase order number
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

Marks
500

E-transportation is one of the most promising technologies to alleviate fossil fuel dependency, reduce greenhouse gas emissions, and improve energy efficiency. The Maharashtra State Electric Vehicle Policy, 2021 was introduced with the objective to “accelerate the adoption of Battery Electric Vehicles (BEVs) in the state so that they contribute to 10% of new vehicle registrations by 2025”. This indicator highlights the initiatives taken up by the Local Body for the promotion of electrification of vehicles on the road.

Details required for supporting progress:

- ☐ Detailed information from concerned RTO should include—
 - Numbers of registered EVs (Two-wheeler [2W], Three-wheeler [3W] and Four-wheeler [4W]).
 - Number of EVs purchased by Local Body.
- ☐ As two-wheelers with a capacity of 250 watts do not require registration with the RTO, details of EV purchased from the system selling such EVs will be considered.
- ☐ Number of vehicles in Local Body used for public transport.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	EVs registered in Local Body area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		400
	2W EV	200	
	3W EV	100	
	4W EV	100	
2.	% of EV Public Transport (Relative Marking)		100
	10 % or more	100	
	7% - 10%	75	
	5% - 7%	50	
	3% - 5%	25	
	Less than 3%	0	

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	EVs registered in Local Body area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of EVs registered in Local Body area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of Electric two wheelers in the Local Body	Enter number of two wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of electric three wheelers in the Local Body	Enter number of three wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of Electric four wheelers in the local bodies	Enter number of four wheelers registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of EV buses in the Local Body	Enter the EV bus registered during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	EV purchase report from the nearest R.T.O office	Upload detailed R.T.O report of EV purchased by each body
2	Total Number of Vehicles used for Public transport.	Enter the Number of Vehicles used for Public transport.
	Number of EVs used as a public transport	Enter the Number of EVs used for Public transport.
	Report of number of EVs used as public transport	Upload detailed report of the number of EVs used as public transport signed by Authorized signatory

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.1

Effective Implementation of EV Policy: Electric Vehicles

The images are for illustrative purpose only.

2.3.2

EV Charging Stations

Marks
100

Transport is the major cause of air pollution, it is an inseparable part of the day-to-day lifestyle which can not be avoided. However, adoption of Electric Vehicles can curb the pollution level in the cities. One of the constraints in the adoption of EVs is the non-availability of the EV infrastructure. Therefore, it is important to converge efforts towards provisioning EV infrastructure. This indicator aims to analyze the efforts taken by local bodies to develop EV infrastructure by creating EV charging stations.

Details required for supporting progress:

- ☐ Location Details: Full address, Location of the EV Charging station on google map- in prescribed excel format.
- ☐ Copy of electricity bill of EV charging stations.
- ☐ *Maharashtra EV Policy:*
<https://maitri.mahaonline.gov.in/PDF/EV%20Policy%20GR%202021.pdf>
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of EV charging stations.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local Body in MIS during MVA 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**).

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		30
	Two Wheelers	15	
	Four Wheelers	15	
2.	Upkeep: Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)		20
	Two Wheelers	10	
	Four Wheelers	10	
3.	Total number of functional charging points available at charging stations (Relative Marking)		20
4.	Number of charging stations with renewable energy supply (Relative Marking)		30

A : EV Charging is Classified into Four Charging Modes:

Mode 1 pertains to Alternate Current (AC) charging using standard socket outlet and its use is not recommended.

Mode 2 pertains to AC charging using standard socket outlet with inbuilt protection and control capability. It is typically used for home charging.

Mode 3 pertains to AC charging having a separate device to supply power to the EV and is used for commercial or public charging.

Mode 4 pertains to Direct Current (DC) charging having a separate device to supply power to the EV and is used for commercial or public charging.

B : The categorization of EV charging by power level (power ratings) is given below:

	Power(P) level	Current type	Compatible EV segments
Normal Power charging	$P \leq 7\text{kW}$	AC & DC	E-2Ws, e-3Ws, e-cars, other LCVs (up to 1 ton)
	$7\text{kW} < P \leq 22\text{kW}$	AC & DC	
High power charging	$22\text{kW} < P \leq 50\text{kW}$	DC	E-cars, LCVs and MCVs (1-6 tons)
	$50\text{kW} < P < 200\text{kW}$	DC	

Reference: <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-08/HandbookforEVChargingInfrastructureImplementation081221.pdf>

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of EV charging stations created for Two Wheelers during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of EV charging stations for Two Wheelers
	Number of EV charging stations created for Four Wheelers during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the number of EV charging stations for four Wheelers
	Work order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
2	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter the number of EV charging stations created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
3	Number of functional charging points	Enter Total Number of functional charging points in the Local Body

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Total Number of Charging station in the Local Body	Enter Total Number of Charging station in the Local Body
	Number of charging stations with renewable energy	Enter Number of charging stations with renewable energy
1,3 and 4	Details of the EV charging stations	Upload details of EV charging stations, number of functional charging points and EV charging stations with use of renewable energy in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs of EV charging point	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit. 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates. 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos. 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the EV Charging Station created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format)	Date of Installation of the EV Charging Station (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the EV Charging point (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google Map location link of EV Charging point (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5

Latitude of the EV Charging Station	Longitude of the EV Charging Station	EV Charging point used for (2 Wheelers/4 Wheelers/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of functional charging points available at Charging Station (Local Body should only enter numerical values)	Does the Charging Station uses renewable sources of energy? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

2.3.2

EV Charging Stations

The images are for illustrative purpose only.

2.4

Awareness on Climate Change

Marks
200

Climate change refers to long term shifts in temperature and weather patterns in a region. Such changes can be natural or anthropogenic. However, studies suggest that the temperature of the Earth is increasing for the last 100 years due to rise in GHG emissions. Through this indicator, local bodies will be evaluated based on the activities organized by them to create awareness regarding Climate Change .

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public awareness activities taken up- Half yearly, details required in prescribed excel format.
- ☐ Citizen participation details in prescribed excel format- Half yearly.
- ☐ Awareness activities organized, as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate will be considered for evaluation. (Ref. Guidelines for reference)
- ☐ Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB) of events
- ☐ Completion of Course of Youth Leadership for Climate Action online course by UNICEF and Department of Higher and Technical Education, GoM - list of youth (Age group 15 to 29 years) with course completion certificates in prescribed excel format.
- ☐ **Note: Course link for Youth Leadership for Climate Action - <https://www.mahayouthnet.in/s/store>**
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of events organized to create awareness regarding climate change during:	100
	First half (April - Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
	Second half (Oct - March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
2.	Number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action (Relative Marking)	100

2.4

Awareness on Climate Change

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of events organized to create awareness regarding climate change during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events organized to create awareness regarding climate change during first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of events organized to create awareness regarding climate change during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events organized to create awareness regarding climate change during second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of events organized to create awareness regarding climate change	Upload details of events organized to create awareness regarding climate change in prescribed excel sheet format
2	Number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action	Enter number of youth participants who have completed Climate Change Course on Youth Leadership for Climate Action
	Certificates of completion of course	Upload completion certificated in compiled PDF format.

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

2.4

Awareness on Climate Change

Details required in prescribed Excel Sheet

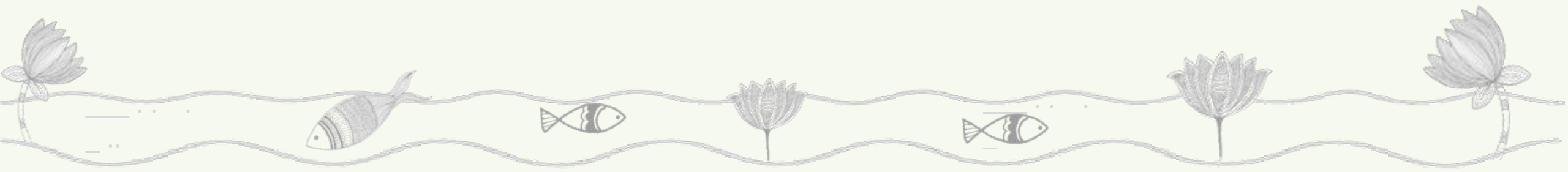
Sr.No	Name of the awareness activity regarding climate change (Local Body should only enter alphanumerical values)	Date of the awareness activity (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted in which half of the Abhiyan Period [First (April-September)/Second(October-March)] (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media link of the awareness activity (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Water (Jal)

Total Marks: 1,300

3

Water (Jal)

S/N	Action Points	Marks
3.1	Water Resource Conservation and Rejuvenation	300
3.2	Fresh Water Consumption, Monitoring & Reduction	
	Water Budgeting and Auditing	100
3.3	Rainwater Harvesting & Percolation	
3.3.1	Rainwater Harvesting in Public Buildings	150
3.3.2	Rainwater Percolation Pits	50
3.4	Well Rejuvenation	100
3.5	Sustainable Farming	200
3.6	Jal Jeevan Mission	50
3.7	Reduction of Water Pollution during Festivals	100
3.8	Promotion of Eco-friendly Idols during Festivals	150
3.9	Wetland Conservation	100
Total		1,300

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

Marks
300

Water is a precious resource that sustains life on earth. However, in the past few years, injudicious water consumption has put relenting stress on our water bodies. To mitigate this situation, Government of Maharashtra undertook water conservation through the flagship Jalyukta Shivar Abhiyan. This indicator analyses how the local water resources (lakes, wells, and rivers) are being conserved by the local bodies.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan Period- details in prescribed excel format.
- ☐ Number of new waterbodies created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Location of existing waterbodies rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 or created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 on google map.
- ☐ Estimation of water storage capacity added for every project.
- ☐ Details of CCT (Continuous Contour Trench) and Deep CCT projects- length of the projects (in meter)
- ☐ Copy of Measurement Book- for all works undertaken during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Details of catchment area treated in Hectares (ha)
- ☐ Physical and financial progress brief- Work Order and Completion Certificate for all activities undertaken during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☒ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work (Relative marking)	50
2.	Water storage capacity added through rejuvenation of existing waterbodies in Cubic meter (Relative Marking)	50
3	Number of new waterbodies created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
4	Water storage capacity added through creation of new waterbodies in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (in cubic meters) (Relative Marking)	50
5	CCT / Deep CCT projects implemented in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
6	Catchment Area Treated (in ha) through CCT/ Deep CCT projects implemented in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

3.1 Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1 and 3	Total number of waterbodies in the Local Body	Enter total number of waterbodies in the Local Body
1	Number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work	Enter number of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged Photographs of rejuvenated waterbodies during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Total water storage capacity added through rejuvenation of existing water bodies in Cubic meter.	Enter total water storage capacity added through rejuvenation of existing water bodies in Cubic meter.
1 and 2	Details of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work.	Upload details of waterbodies rejuvenated by removing silt or through repair work in prescribed excel sheet format
3	Number of new waterbodies created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of new waterbodies created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged Photographs of newly created waterbodies during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.1 Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Total water storage capacity added through creation of new waterbodies in Cubic meter	Enter total water storage capacity added through creation of new water bodies in Cubic meter.
3 and 4	Details of new waterbodies created	Upload details of new waterbodies created in prescribed excel sheet format
5	Number of CCT / Deep CCT projects implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of CCT / Deep CCT projects implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Copy of Measurement Book	Upload photos of measurement book in compiled PDF format
	Geotagged Photographs of CCT / Deep CCT projects	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
6	Catchment Area Treated (<i>in Ha</i>) through CCT/ Deep CCT projects implemented in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total treated catchment area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 through CCT/ Deep CCT projects
5 and 6	Details of CCT / Deep CCT projects	Upload details of CCT / Deep CCT projects in prescribed excel sheet format
1,3 and 5	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.1 Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of completing the CCT/Deep CCT Implementation project (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Catchment Area Treated (in Ha) through CCT/ Deep CCT projects implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the CCT/Deep CCT projects (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the CCT/Deep CCT projects	Financial Brief of the for the CCT/Deep CCT projects.	CCT/Deep CCT project Implemented by (Local Body/Educational Institution/Private Institution/NGO/Others) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.1 Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the new water body created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of creation of new waterbody (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the newly created water body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the newly created water body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Water storage capacity added through creation of new waterbodies (in m^3) (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the creation of new body (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the creation of new body	Financial Brief of the water creation of new body	Water Body created by (Local Body/Private Institution/NGO/Local Community/Other) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.1 Water Resource Conservation and Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of completion of the rejuvenation the water body (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Amount of silt removed in cubic meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Water Storage Capacity added through rejuvenation of the water body (in cubic meters). (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the conservation and rejuvenation of the water bodies (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the conservation and rejuvenation of the water bodies	Financial Brief of the water conservation and rejuvenation of the water bodies.
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.1

Water Resource Conservation and Rejuvenation

The images are for illustrative purpose only.

3.2

Water Budgeting and Auditing

Marks
100

Water budgeting is a method of quantifying the requirement and availability of water in a Gram Panchayat. It is prepared as a part of the Village Action Plan for dissemination among the local community to improve the agriculture water-use efficiency by adopting micro-irrigation and/ or adopt cropping patterns suiting the agro-climatic zone. This enables local bodies to take steps towards water conservation in their area.

Details required for supporting progress:

- ☐ Amount of rainfall recorded by rainwater gauge - monthly logbook.
- ☐ Copy of Water budgeting report approved by the Gram Sabha.
- ☐ Copy of Local Body's water supply system audit report- authorized by competent authority.
- ☐ Water budget displayed on the notice board of the Gram Panchayat office – Geotagged Photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Measurement of rainfall using rainwater gauge and record maintenance in logbook	20
2.	Submission of water budget report prepared by the Gram Panchayat	20
3.	Actions taken as per the water budget	20
4.	Local Body's water supply system audit	20
5.	Percentage of recommendations implemented as per Local Body's water supply system audit	20

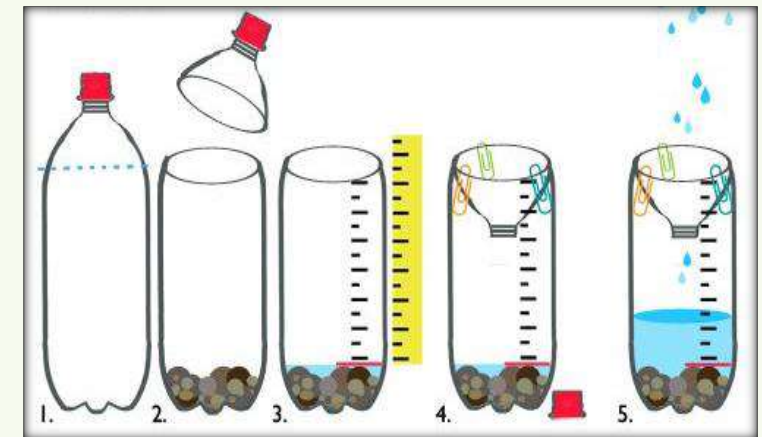
Rain Gauge Guidelines

1. Keep a pot of a certain size in the rain as determined by the Indian Meteorological Department (if you cut the starting part (mouth) of a 1-litre plastic bottle and keep it upside down in the bottle itself, such a pot will be made).
2. This pot can be kept anywhere in the village, as it receives approximately the same amount of rain everywhere in the village.
3. It is necessary to mark the bottle by a measuring scale in mm at a specific length. Fill the bottom of the bottle with small pebbles and sand for weight (for stability). Measure the amount of rainwater collected in the pot within 24 hours (or at a certain time).
4. In these 24 hours (or after a certain period), suppose water of 10 mm height is stored in the pot (or bottle), then the village is said to have received 10 mm of rainfall.
5. If rainwater is allowed to be stored without any runoff, it will form a layer with a thickness of 10 mm on the ground.

- FUNNEL
- CYLINDER
- COLLECTING BOTTLE
- OUTER CYLINDER

Rain gauge apparatus

Recycled rain gauge

3.2

Water Budgeting and Auditing

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Details of the Rainfall Record in logbook	Upload photos of logbook in compiled PDF of the monthly rainfall records
2	Has the Local Body prepared water budget?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Water Budget of the Gram Panchayat	Upload the compiled PDF of water budget
3	Work Order for actions taken as per water budget	Upload the compiled PDF of work order that have been taken as per the water budget
4	Has the Local Body conducted water supply system audit ?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Water supply system audit report	Upload the water supply system audit report
5	Has the Local Body implemented the recommendations as per the water supply system audit?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Number of recommendations given during water supply system audit	Enter number of recommendations given during water supply system audit
	Number of recommendations implemented during water supply system audit	Enter number of recommendations implemented during water supply system audit
	Implementation report as per recommendations of the water supply system audit	Upload the compiled PDF of implementation reports

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.1

Rainwater Harvesting in Public Buildings

Marks
150

Rainwater harvesting (RWH) is a simple technique to collect and store rainwater that runs off from rooftops, parks, roads, open grounds etc. for groundwater recharge or later use. This indicator will analyze the initiatives by the Local Body to harvest rainwater.

Details required for supporting progress:

- ☐ List of public buildings with rooftop rainwater harvesting projects in prescribed excel format.
- ☐ Location of the public buildings on google map where RWH was done.
- ☐ For this indicator, public buildings will refer to any commercial or non-commercial establishment except residential buildings. It will include- government buildings, educational buildings, shopping complexes, hospitals etc.
- ☐ Rainwater Harvested should be reported in cubic meter; **1 Cubic meter = 1000L**
- ☐ A Rainwater Harvesting system comprises of (as defined by Jal Shakti Abhiyan) :
 - A system or catchment from where water is captured for storage;
 - A system of pipes/ducts to carry the harvested water to the storage facility;
 - Filter unit for removal of dirt that comes with rainwater; and
 - Storage tank or groundwater recharging structures.
- ☐ Rainwater Systems verified and certified by the local bodies will be considered for evaluation.
Local Bodies to ensure:
 - Functional Status of the RWH systems.
 - Catchment area/ rooftop of the RWH systems.
 - Leakages / broken pipes should be avoided
 - Availability of Percolation Points.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed before and during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	100
	100%	100
	75% - 100%	75
	50% - 75%	50
	Less than 50%	0
2.	Rainwater harvested during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (in Cubic meter) (Relative Marking)	50

How to Calculate Rainwater Harvested

The formula for calculating the amount of rainwater harvested annually is given as follows:

If, Q = Amount of Rainwater (which can be harvested in Liters)

M = Mean Annual Rainfall in Millimeters (mm),

A = Catchment area in Square meters (sq m),

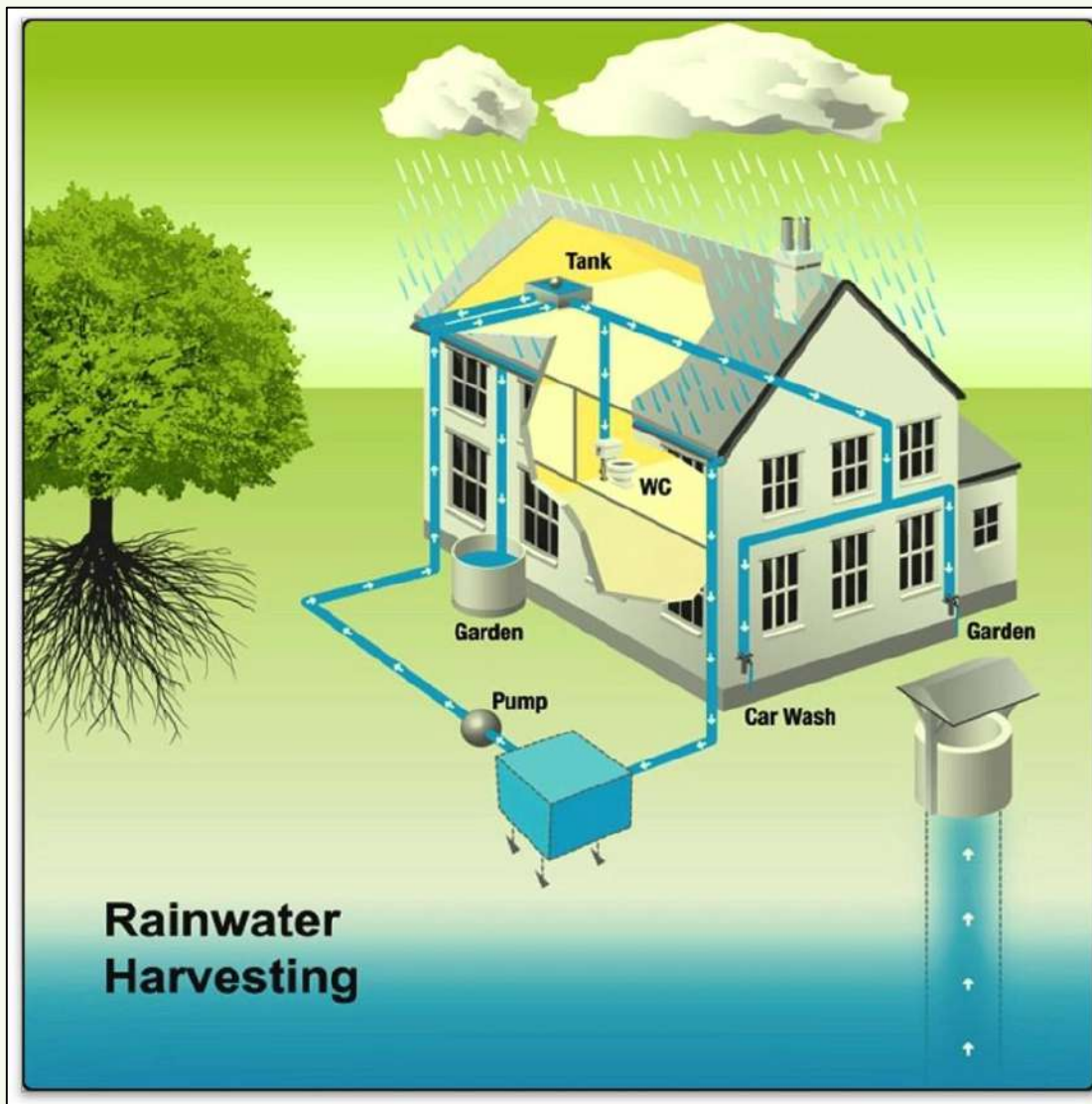
R = Runoff coefficient (Losses due to unavoidable small leakages in the gutter downpipe system or rainfalls that are too light to produce sufficient runoff or a possible overflow of gutters in the case of an extreme downpour.)

Then,

$$Q = M \cdot A \cdot R,$$

The Runoff coefficient varies with the type of rooftop material, the type of materials and their runoff coefficient are given below.

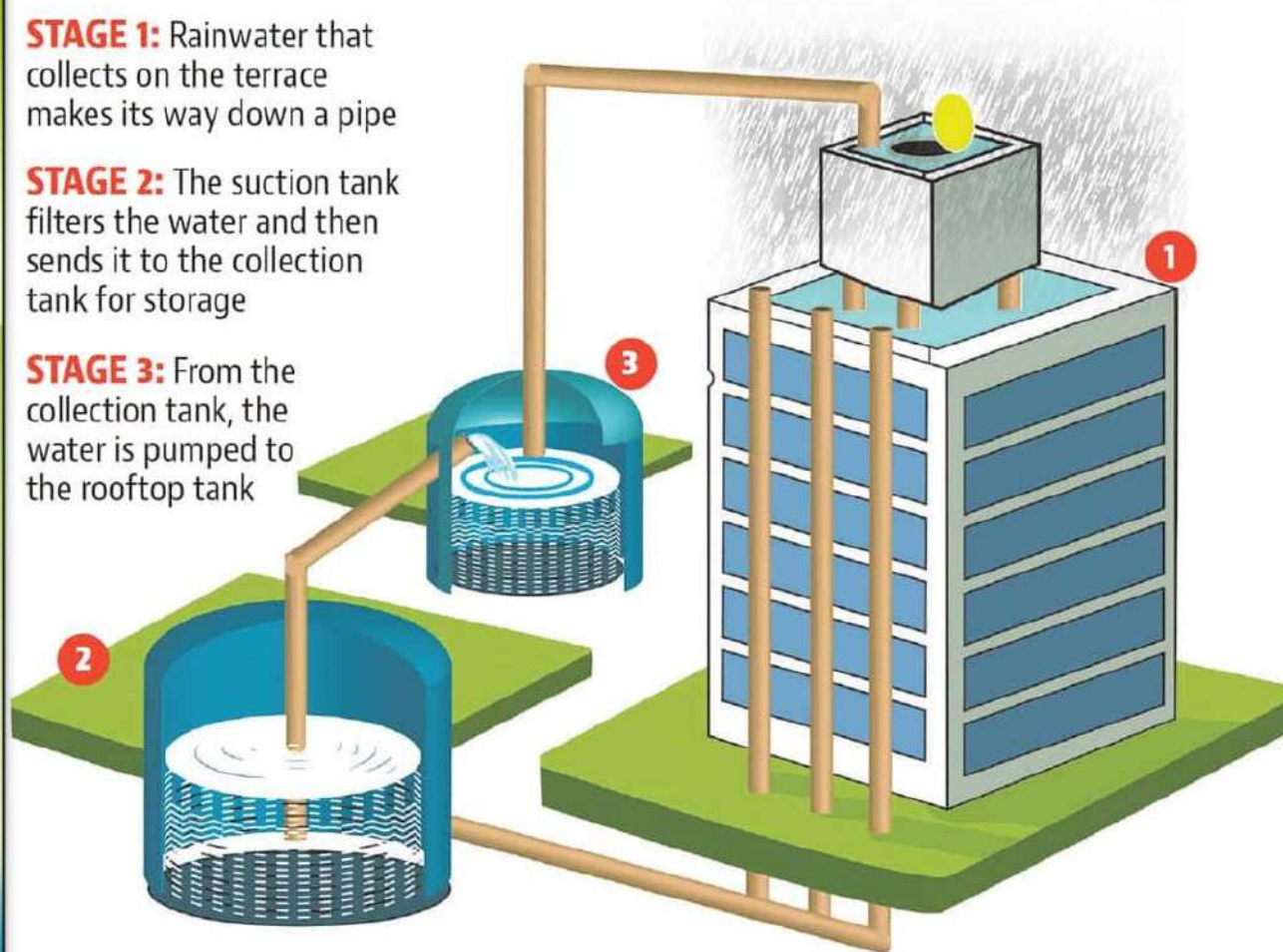
Type	Runoff Coefficient
Galvanized iron sheet	>0.9
Corrugated Metal sheets	0.7-0.9
Tiles	0.8-0.9
Concrete	0.6-0.8
Brick Pavement	0.5-0.6
Rocky Natural Catchment	0.2-0.5
Soil with slope	0-0.3
Green Areas	0.05-0.1

STAGE 1: Rainwater that collects on the terrace makes its way down a pipe

STAGE 2: The suction tank filters the water and then sends it to the collection tank for storage

STAGE 3: From the collection tank, the water is pumped to the rooftop tank

3.3.1 Rainwater Harvesting in Public Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of public buildings in the Local Body.	Enter number of public buildings in the Local Body.
	Total number of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of Public Buildings with functioning Rainwater harvesting projects installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 and Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Stagewise geotagged photographs of the rainwater harvesting system	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Total amount of the Rainwater Harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in Cubic meter.	Enter total amount of the Rainwater Harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in Cubic meter.
	Details of the public buildings with Rainwater Harvesting System	Upload details of public buildings with Rainwater Harvesting System in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.1 Rainwater Harvesting in Public Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Public building with rooftop rainwater harvesting system installed during (Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0, Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Name of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Dates of installation of Rainwater Harvesting system (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the public building with rooftop rainwater harvesting system installed (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5	6
Latitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Longitude of the public building with rooftop rainwater harvesting system	Total amount of rain water harvested during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (in Cubic meter) (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the Rainwater Harvesting system in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Rainwater Harvesting project implemented by which entity	Is there any utility of the harvested rainwater? (Yes/No) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)
7	8	9	10	11	12

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Marks
50

Rainwater percolation is a simple technique to facilitate groundwater recharge through infiltration of the surface run off. This indicator evaluates the initiatives taken by the local bodies to ensure groundwater recharge through rainwater percolation pits.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of new percolation pits created during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel format.
- ☐ Copy of work order/ MoU with NGO/Corporates for creation of percolation pits.
- ☐ Capacity of the project and project brief.
- ☐ Location of the percolation pits on google map.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Percolation pits which are not connected to rainwater harvesting projects will be considered for evaluation.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local Body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	25
2.	Upkeep: Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 and maintained (Relative Marking)	25

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter the total number of new percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of new percolation pits connected to Rainwater Harvesting System	Enter the total number of percolation pits which are connected to Rainwater Harvesting system
	Work order or MoU with NGO /Corporates	Upload the compiled PDF of work order or MoU with NGO /Corporates
	Capacity of rainwater percolation pits	Enter the capacity of rainwater percolation pits
	Stagewise geotagged photographs of the percolation pits	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of rainwater percolation pits	Upload details of rainwater percolation pits in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter number of percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged photographs of maintained percolation pits	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.3.2

Rainwater Percolation Pits

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of creation of the percolation pit (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google Map location link of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the percolation pit
1	2	3	4	5

Longitude of the percolation pit	Percolation point created by (Local Body/private institution/educational institute/local communities/others) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Work order number for creation of the Percolation Pits	Date of the work order for creation of percolation pits (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Financial Brief for the construction of the percolation pits	Capacity of the percolation pits created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in cubic meters (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Marks
100

Wells have been a very important source of groundwater since historic times. In local bodies, wells played a crucial role as a source of drinking water and a conduit for groundwater recharge. Due to technological upgradation and urbanization, this traditional system has been neglected, and many wells have dried up or have become garbage dumping sites. This indicator encourages the local bodies to revive their traditional wells and examines the efficiency of their efforts.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of all wells in the Local Body: mapped and geotagged.
- ☐ Number of dysfunctional wells in the area of Local Body.
- ☐ Number of projects taken up for rejuvenation/recharge.
- ☐ Location of the project site on google map.
- ☐ Work order for the rejuvenation of wells and maintenance report.
- ☐ Copy of physical and financial progress brief of well rejuvenation.
- ☐ Water quality report to ensure that the water is as per the potable standard and safe for usage for domestic purposes.
- ☐ Water quality report should be tested from NABL accredited labs only.
- ☐ Stagewise geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Mapping of all wells in the Local Body with geotagging		20
2.	Identification of dysfunctional wells		20
3.	Rejuvenation/Recharge of dysfunctional wells		40
4.	Water quality report of rejuvenated wells		20
	Preparation of water quality report	10	
	Quality of water as per drinking water Standards	10	

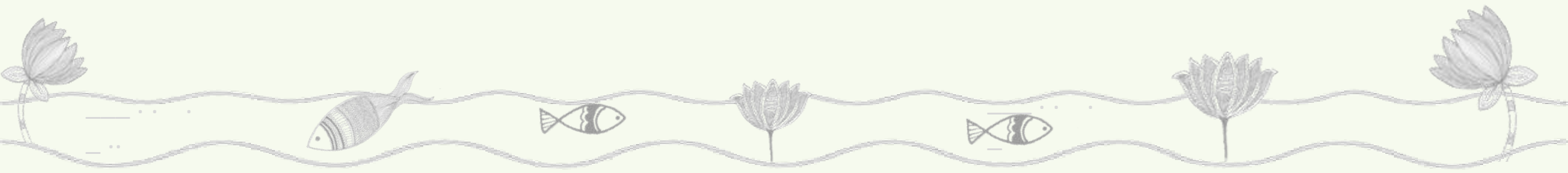
Well Rejuvenation

An unused or dysfunctional well is taken out of service for a variety of reasons:

- 1) The well may no longer provide enough water because of low water levels.
- 2) The well may not have been properly maintained leading to water being stagnated (breeding ground of disease carrying vectors), littered and polluted.
- 3) The water is unfit for drinking and non-drinking purposes.

Some measures that are to be taken for rejuvenation of the wells:

- 1) Test the water quality of the wells for the presence of harmful bacteria and virus every season.
- 2) Place a sieve or a mesh covering over the well to prevent litter from falling into the well.
- 3) Installation of fountains/ pumps/aerators to keep the water flowing and maintained.
- 4) For dirty wells, cleaning process like removing garbage and water treatment should be carried out.
- 5) Installation of Instructions board near wells instructing minimum wastage of water.

Indian Standard for Drinking Water as per BIS specifications (IS 10500-2012)

Drinking Water: Drinking water is water intended for human consumption for drinking and cooking purposes from any source. It includes water (treated or untreated) supplied by any means for human consumption.

Drinking water shall comply with the requirements given in IS 10500-2012 Drinking water – specifications

SN	Parameters	Acceptable Limit	Permissible Limit
1	Colour (Hazen units)	5	15
2	Odour	Agreeable	Agreeable
3	pH value	6.5-8.5	No relaxation
4	Taste	Agreeable	Agreeable
5	Turbidity (NTU)	1	5
6	Total dissolved solids (mg/L)	500	2000

*Parameters mentioned in the above table is limited and for reference purpose only, for more details Please refer to the exhaustive list of [IS 10500-2012 Drinking water – specification: https://admin.indiawaterportal.org/sites/default/files/2020-11/bis_10500-2012_wq_standards_0_0.pdf](https://admin.indiawaterportal.org/sites/default/files/2020-11/bis_10500-2012_wq_standards_0_0.pdf)).

Note - It is recommended that the acceptable limit is to be implemented. Values in excess of those mentioned under 'acceptable' render the water not suitable, but still may be tolerated in the absence of an alternative source but up to the limits indicated under 'Permissible limit', above which the sources will have to be rejected.

3.4

Well Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of wells in the Local Body which are mapped and geotagged	Enter the number of wells which are mapped and geotagged
	Details of the mapped and geotagged wells	Upload the photos of mapped and geotagged photos of wells
2	Number of Dysfunctional wells in the Local Body	Enter the number of dysfunctional wells in the Local Body
3	Number of projects taken up for rejuvenation/recharge	Enter number of projects taken up for rejuvenation/recharge
	Number of wells that are rejuvenated/recharged	Enter number of wells which are rejuvenated/recharged
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Before and After photographs of the rejuvenated/recharged wells	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of well rejuvenation work	Upload details of well rejuvenation work in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Maintenance Report for the rejuvenated wells	Upload combined PDF of the maintenance plans for the rejuvenated wells
4	Is water quality report prepared for rejuvenated wells?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Water quality report	Upload compiled PDF of water quality reports of all rejuvenated wells

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.4 Well Rejuvenation

Details required in prescribed Excel Sheet

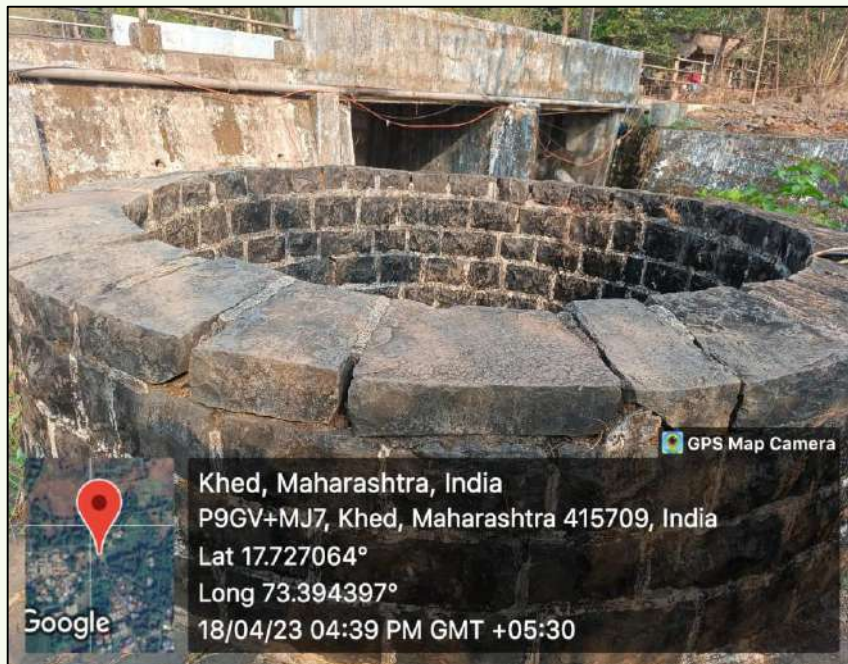
Sr.No	Name of the rejuvenated well (Local Body should only enter in text format.)	Address of the rejuvenated well (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the wells rejuvenated (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the rejuvenated well
1	2	3	4	5
Longitude of the rejuvenated well	Date of well rejuvenation (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Project cost for well rejuvenation in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Well rejuvenation conducted by (Local Body/ Educational Institutes/Private Institutes/Local Communities/Others) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Is water quality report prepared for the well? (Yes/No) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.4

Well Rejuvenation

Before

After

Taasgaon, Sangli, Pune

The images are for illustrative purpose only

3.5

Sustainable Farming

Marks
200

Sustainable farming techniques not only help in saving water but also in reducing fertilizer usage, labour expenses, and other inputs and their costs, besides sustaining soil health. Sustainable farming systems deliver water savings over conventional flood irrigation methods, along with appreciable crop productivity and income enhancement. This indicator encourages the local bodies to bring more farmland under drip irrigation and organic farming.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total farmland in the Local Body in Hectares (ha).
- ☐ Total farmland covered under drip irrigation/micro irrigation projects in Hectares (ha) as certified by Taluka Krishi Adhikari.
- ☐ Details of beneficiary taken advantage of Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana in prescribed excel format.
- ☐ Total farmland covered under organic farming projects in Hectares (ha).
- ☐ Certificate of Registration, Transaction Certificate and Product Certificate provided by PGSI or The National Program for Organic Production (NPOP).
- ☐ Conversion period certificate provided by Certification body.
- ☐ Details of beneficiary taken advantage of Paramparagat Krishi Vikas Yojana (PKVY) in prescribed excel format.
- ☐ Physical and Financial project brief.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of farmland covered under drip irrigation/micro irrigation projects. (Relative Marking)	50
2.	Percentage of farmland brought under drip irrigation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0. (Relative Marking)	50
3.	Percentage of farmland covered under organic farming (including land in conversion period). (Relative Marking)	50
4.	Percentage of farmland brought under organic farming during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0. (Relative Marking)	50

3.5

Sustainable Farming

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1 and 3	Total farmland in the Local Body in Hectares (ha)	Enter total area of farmland in hectares in the Local Body in Hectares (ha)
1	Total farmland covered under drip irrigation/micro irrigation projects	Enter total area of farmland covered under drip irrigation/ micro irrigation projects in hectares in the Local Body as certified by Taluka Krishi Adhikari
2 and 4	Total farmland brought in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total area of farmland brought in hectares in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.5

Sustainable Farming

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total farmland brought under drip irrigation in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total area of farmland brought under drip irrigation/ micro irrigation projects in hectares in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 as certified by Taluka Krishi Adhikari
1 and 2	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Details of farmland and beneficiary that has taken advantage of Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana	Upload details of farmland and beneficiary taken advantage of Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana in prescribed excel sheet format
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.5

Sustainable Farming

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Total farmland covered under Organic farming projects	Enter total area of farmland covered under organic farming projects in hectares in the Local Body as certified by Taluka Krishi Adhikari
4	Total farmland brought under Organic farming in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total area of farmland brought under Organic farming projects in hectares in the Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 as certified by Taluka Krishi Adhikari
3 and 4	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU).
	Details of farmland and beneficiary taken advantage of Paramparagat Krishi Vikas Yojana	Upload details of farmland and beneficiary taken advantage of Paramparagat Krishi Vikas Yojana in prescribed excel sheet format
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.5

Sustainable Farming

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. no	Address of the farmland under drip irrigation (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Is the farmland covered under Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana? (Yes/No) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Name of the beneficiary of the Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana (If the farmland is not covered under PMKSY, Please mention N/A) (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the installation of drip irrigation/mirco irrigation projects (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4	5

Google map location of the farmland under drip irrigation (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the farmland	Longitude of the farmland	Total area of the farmland in Hectares (Ha) (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.5

Sustainable Farming

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. no	Address of the farmland under organic farming (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Is the farmland covered under Paramparagat Krishi Vikas Yojana? (Yes/No) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Name of the beneficiary of the Paramparagat Krishi Vikas Yojana (If the farmland is not covered under PMKSY, Please mention N/A) (Local Body should only enter in text format.)	Date of the farmland brought under Organic Farming (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4	5

Google map location of the farmland under Organic Farming (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the farmland	Longitude of the farmland	Total area of the farmland in Hectares (ha) (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.6**Jal Jeevan Mission****Marks
50**

Safe drinking water is essential to life and is a fundamental right of every citizen of the nation. However, many households lack access to piped water supply which may result in many health issues. This indicator examines the number of households and public institutions that have access to piped water supply.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of households- Details in prescribed excel format.
- ☐ Number of households that have access to piped water supply.
- ☐ Details of Total number of Schools and Anganwadi centers.
- ☐ Number of Schools and Anganwadi centers connected with piped water supply in prescribed excel format.
- ☐ Copy of report from JJM portal for the Local Body depicting the percentage of households, schools and Anganwadi centers connected with piped water supply.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of households connected with piped water supply (Relative Marking)	25
2.	Percentage of Schools and Anganwadi centers connected with piped water supply (Relative Marking)	25

3.6

Jal Jeevan Mission

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of households	Enter total number of households
	Number of households that have access to piped water supply	Enter total number of households that have access to piped water supply
	Details of households	Upload details of households in prescribed excel sheet format
2	Total number of schools and anganwadi centers	Enter total number of schools and anganwadi centers
	Number of schools and anganwadi centers with piped water supply	Enter total number of schools and anganwadi centers with piped water supply
	Details of schools and anganwadi	Upload details of schools and anganwadi in prescribed excel sheet format
1 and 2	Copy of JJM portal for the Local Body	Upload copy of JJM portal in PDF format for the Local Body depicting the percentage of household, schools and anganwadi centers with piped water supply

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.6

Jal Jeevan Mission

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Please Select: Household/Schools and Anganwadis (Local Body should select from dropdown options)	Name of the Household/Schools and Anganwadis (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Household/Schools and Anganwadis (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google map location of the Household/Schools and Anganwadis with piped water supply (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude	Longitude
1	2	3	4	5	6	7

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.7

Reduction of Water Pollution during Festivals

Marks
100

Immersion of idols in water bodies like rivers, lakes, ponds, estuaries, open coastal beaches, wells etc., causes water pollution. Therefore, it is important to celebrate festivals in an environment-friendly manner by protecting the environment and preventing pollution. This indicator will provide insights into the actions taken by local bodies to mitigate water pollution resulting from idol immersion.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number and locations of artificial immersion spots created in prescribed excel format.
- ☐ Link of Social Media posts and promotion of eco-friendly activities in prescribed excel format.
- ☐ Detailed report on collection, segregation, transport and processing of worship material before and after the immersion.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of eco-friendly immersion promotional activities: street plays, promotion on social media, communication of guidelines to different housing societies and festival clubs, implementing a ban on idol immersion in traditional immersion water bodies etc.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of promotional activities for eco-friendly immersion (Relative Marking)	20
2.	No. of artificial immersion spots created (Relative Marking)	50
3.	Collection, segregation, transport and processing of worship material pre and post immersion	30

3.7

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of activities conducted to promote eco-friendly immersion	Enter the number promotional activities done by the Local Body
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Details of promotional activities conducted to promote eco-friendly immersion	Upload details of promotional activities conducted to promote eco-friendly immersion in prescribed excel sheet format
2	Number of artificial immersion spots created	Enter number of artificial spots created in the Local Body
	Details of artificial immersion spots created	Upload details of artificial immersion spots created in prescribed excel sheet format
3	Has the Local Body prepared the document mentioning the collection, segregation transport and processing of worship material pre and post immersion?	Select from the dropdown options (Yes/No)
	Collection, segregation transport and processing of worship material pre and post immersion	Upload the compiled PDF of the report explaining collection, segregation, transportation and processing of the worship material before and after the immersion

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.7

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the Artificial Immersion spot created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Immersion point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location of the artificial spot created (Local Body should enter valid Google Map link.)	Artificial Immersion spot created by (private institute/ Local Body/ educational institute/ NGO/ others) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)
1	2	3	4	5

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.7

Reduction of Water Pollution during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Date of awareness activity for the promotion of eco-friendly immersion (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of activity by	Social Media Link of the awareness activity of the (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of Participants (Local Body should only enter numerical values.)	Activity conducted at (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.7

Reduction of water pollution during festivals

The images are for illustrative purpose only

3.8

Promotion of Eco-Friendly Idols during Festivals

Marks
150

Traditionally, clay was used to make idols with natural colors. However, it is common nowadays to use Plaster of Paris and harmful dyes in idol making. These materials are not only non-biodegradable but also toxic in nature. For this indicator, local bodies will be evaluated based on the number of activities they conducted for the promotion of eco-friendly idols.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of promotional activities details in prescribed excel format.
- ☐ Link of Social Media posts and promotion of eco-friendly activities in prescribed excel format.
- ☐ Total number of idols (Community and individual) worshiped.
- ☐ Total number of eco-friendly idols (Community and individual) worshiped.
- ☐ Details of Ecofriendly idols worshipped in the prescribed excel format.
- ☐ Geotagged photographs of promotional activities (size 1 to 2 MB)
- ☐ Promotional activities in the form of drives must have a backdrop of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 with date and location of the event.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks	
		Community	Individual
1.	No. of promotional activity done (Relative Marking)	50	
2.	Percentage of eco-friendly idols worshipped (Relative Marking)	50	50

3.8

Promotion of Eco-Friendly Idols during Festivals

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of promotional activities done	Enter the number of initiatives carried out during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of promotional activities done	Upload details of promotional activities carried out in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Total number of idols worshipped at community level	Enter the number of idols worshipped at community level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of eco-friendly idols worshipped at community level	Enter the number of eco friendly idols worshipped at community level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of idols worshipped at individual level	Enter the number of idols worshipped at individual level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 period
	Total number of eco-friendly idols worshipped at individual level	Enter the number of eco friendly idols worshipped at individual level during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of eco-friendly idols worshipped at individual and community level	Upload details of eco-friendly idols worshipped at individual and community level in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

3.7

Promotion of Eco-friendly idols during festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the promotional activity (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted by (Local body/NGO/Private Entity) (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4

Social Media post link (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook/Instagram/Twitter)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

3.8

Promotion of Eco-Friendly Idols during Festivals

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr. No	Name of the organization/Shops Selling Eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the organization/shop selling the eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Ward in which the organization/shop is located (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google map location of the shops selling worship idols (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Number of eco-friendly worship idols sold to individuals (Local Body should only enter numerical values.)	Number of eco-friendly worship idols sold to community (Local Body should only enter numerical values.)
6	7

Note - Information to be filled in MIS and Excel should be in English only.

3.8

Promotion of eco-friendly idols during festivals

The images are for illustrative purpose only

3.9

Wetland Conservation

Marks
100

Wetlands are a vital part of the hydrological cycle. They provide diverse ecosystem services, from habitat provision to pollutant removal, floodwater storage, and microclimate regulation. This indicator determines the measures initiated by local bodies to conserve wetlands.

Details required for supporting progress:

- ☐ Copy of the Brief document of wetland as per Wetlands (Conservation & Management), Rules, 2017.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ For more info:
<https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2020/01/final-version-and-printed-wetland-guidelines-rules-2017-04.01.20.pdf>
<https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2019/09/Wetlands2017.pdf>

Evaluation mechanism		Marks
1.	Preparation of Brief Document	100

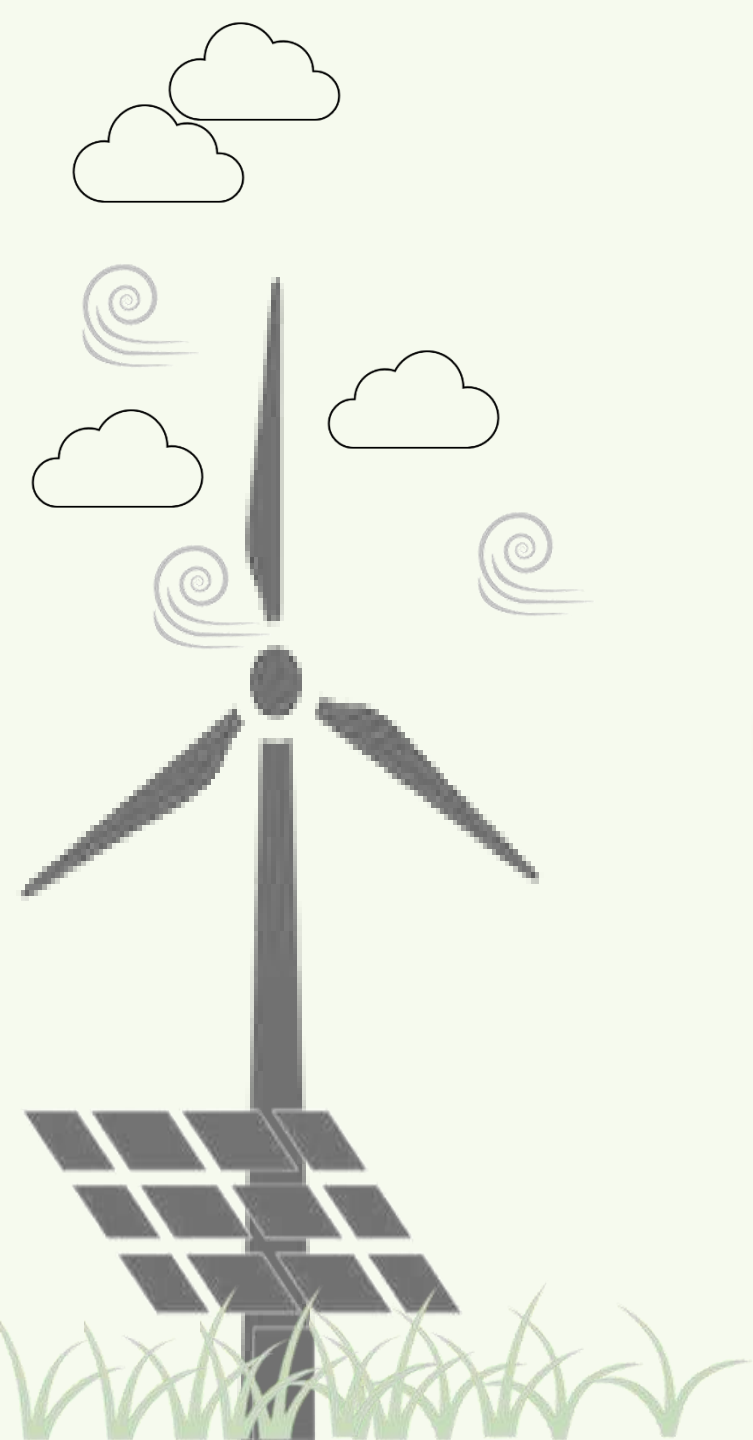
3.9

Wetland Conservation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Brief Document	Upload copy of the brief document of wetland as per the Wetland Management and Conservation Rules, 2017

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

Energy (Agni)

Total Marks: 1,100

4

Energy (Agni)

S/N	Action Points	Marks
4.1	Promotional and Awareness for Renewable Energy Activities	200
4.2	Adoption of Low Carbon Electricity	
4.2.1	LED Streetlights	100
4.2.2	Solar Installation on Public and Private Buildings	400
4.2.3	Bio-gas Plants as a Source of Renewable Energy	200
4.2.4	Solar Pumps	100
4.2.5	Decentralized Solar Energy Plants	100
	Total	1,100

4.1

Promotional and Awareness for Renewable Energy Activities

Marks
200

Conventional sources of energy like coal, and other fossil fuels are non-replenishable and cause pollution upon combustion. On the other hand, renewable energy is derived from natural sources and causes less harm to the environment. Therefore, the use of renewable energy should be promoted for the betterment of the environment. Through this indicator, local bodies will be evaluated based on the awareness activities organized by them to promote the use of renewable energy.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public awareness activities taken up- Half Yearly, details in prescribed excel format.
- ☐ Citizen participation details in prescribed excel format (Half Yearly).
- ☐ Awareness activities organized, as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate will be considered for evaluation.
- ☐ Promotional activities including; Solar installations, solar heaters, and types of renewable energy sources etc.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of events.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of awareness events organized to promote Renewable energy during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0		200
	First Half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
	Second Half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	

4.1

Promotional and Awareness for Renewable Energy Activities

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Awareness events organized to promote Renewable energy during the first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events organised to promote Renewable Energy during the first half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Awareness events organized to promote Renewable energy during the second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events organised to promote Renewable Energy during the second half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of half-yearly Citizen participation	Upload details of half-yearly Citizen participation in prescribed excel sheet format
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.1

Promotional and Awareness for Renewable Energy Activities

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the promotional activities (as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate) to encourage the use renewable energy sources (Local Body should only enter in text format.)	Number of Participants (Local Body should only enter numerical values.)	Date of the promotional activity (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Activity conducted in which period of Abhiyan Period (First half- April-Sep & Second half (Sep- March) (First /Second half of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Social Media link of the promotional activity for the use of renewable energy sources (Local Body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5	6

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.1

LED Streetlights

Marks
100

Installing LED bulb streetlights instead of HPS bulbs/similar counterparts, will not only conserve energy but also lower the carbon footprint of the Local Body. In this indicator, local bodies will be evaluated based on their initiatives to convert all streetlights into LED streetlights.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of streetlights in the Local Body.
- ☐ Number of LED streetlights in the Local Body.
- ☐ Electricity bills before and after installation of LED streetlights.
- ☐ Physical and financial progress brief.
- ☐ Copy of work order streetlight installation.
- ☐ Before & After geotagged photographs (size 1 to 2 MB).
- ☐ Marks allocation is based on the percentage of LED streetlights
For example; 100 marks for 100 percentage LED streetlights.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of LED Streetlights of total Streetlights	100

4.2.1

LED Streetlights

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of streetlights in the Local Body	Enter number of streetlights in your Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of LED streetlights in the Local Body	Enter number of LED streetlights in your Local Body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Energy saving report due to the change in the lights	Upload Energy saving report such as before and after electricity bills.
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Before & after photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Marks
400

Increasing usage of solar energy results in significant energy conservation and protects the user from fluctuations in the electricity cost. Through this indicator, the local bodies will be evaluated based on the cumulative capacity of solar installations during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of public and private buildings
 - with solar rooftop
 - solar installation in building complexes
 - Solar water heaters
- ☐ For this indicator, private buildings will refer to any residential and commercial building whereas public building refers to government buildings, educational establishments, etc.
- ☐ Details of total capacity of solar installations in Kilo Watts (kW) during and before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.
- ☐ Energy saving report due to installation of solar rooftop/ solar installation in building complexes, such as before and after electricity bills.
- ☐ Total number of solar water heaters installed in the Local Body- in prescribed excel format.
- ☐ Total capacity – Total Litres per day (LPD) – of all solar water heaters installed in public/private buildings
- ☐ Copy of Commissioning Certificate for all solar installations
- ☐ Geotagged photograph of solar installations (before and after) (size 1 to 2 MB)
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by Local Body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**).

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2	Upkeep: Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100
3.	Total capacity (in Liter per Day) of solar water heaters installed in a Local Body (Relative Marking)	100

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total capacity of solar installations (in kW) in private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total capacity of solar installations in kW in private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total capacity of solar installations (in kW) in public buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total capacity of solar installations in kW in public buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of solar installations (in kW) in public and private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload details of solar installations (in kW) in public and private buildings during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel sheet format
	Copy of Commissioning certificates of all solar installations	Upload combined PDF of copy of Commissioning certificates of all solar installations
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Before & After photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Total capacity of solar installations (in kW) during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter total capacity of solar installations in kW in during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Total capacity of solar water heaters installed in a Local Body	Enter total capacity of solar water heaters installed in a Local Body
	Total capacity of solar water heaters installed in private buildings	Enter total capacity of solar water heaters installed in private buildings
	Total capacity of solar water heaters installed in public buildings	Enter total capacity of solar water heaters installed in public buildings
	Details of solar water heaters	Upload details of solar water heaters in prescribed excel sheet format
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of rooftop solar system (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1	2	3	4	5	6

Longitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Total capacity of the solar installations in KW during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of rooftop solar system in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Project Implemented by (Local Body/Private Institution/NGO/others) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Amount of energy saved annually in "Kilowatts" (Local Body can also enter decimal values)
7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.2

Solar Installation on Public and Private Buildings

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the owner of Solar water heater (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Date of installation of solar water heater (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the solar water heater (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google Map Location link of the solar water heater (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Latitude of the solar water heater	Longitude of the solar water heater	Total capacity of the solar water heater in LPD (Local Body should only enter numerical values.)	Project cost for installation of Solar Water Heaters (in Rs) (Local Body should only enter numerical values.)
6	7	8	9

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.2

Solar installation on public and private buildings

The images are for illustrative purpose only

4.2.3

Biogas Plants as a Source of Renewable Energy

Marks
200

Biogas is a clean energy source mostly used in rural areas. It improves the ambient air quality and avoids greenhouse gas emissions. In this indicator, local bodies will be evaluated basis of their Biogas utility that helps them to reduce their dependence on conventional energy sources.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of biogas plants installed and in working condition during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel format.
- ☐ Total capacity of functional biogas plants installed in the Local Body (inclusive of biogas plants installed before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0)- in prescribed excel format.
- ☐ Physical and financial progress brief.
- ☐ Location of biogas plants on google maps.
- ☐ Geotagged photographs of biogas plants (size 1 to 2 MB).
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of biogas plants in working condition installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
2.	Total capacity of the functional biogas plant installed in the Local Body (Cubic meter per day)- during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0, 4.0 (Relative Marking)	100

4.2.3

Biogas Plants as a Source of Renewable Energy

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of biogas plants installed and in working condition during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of biogas plants installed and in working condition during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total capacity of the biogas plant installed in the Local Body (Cubic meter/day) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total capacity of biogas plants including biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Details of capacity of the biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload details of capacity of the biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel sheet format
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.3

Biogas Plants as a Source of Renewable Energy

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total capacity of the functioning biogas plant installed in the Local Body (Cubic meter/day) during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0	Enter total capacity of biogas plants including biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0
	Total capacity of the functioning biogas plant installed in the Local Body (Cubic meter/day) during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0	Enter total capacity of biogas plants including biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0
	Total capacity of the functioning biogas plant installed in the Local Body (Cubic meter/day) during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0	Enter total capacity of biogas plants including biogas plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.3

Biogas Plants as a Source of Renewable Energy

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Name of the biogas plant owner (Local Body should only enter in alphanumerical format.)	Address of installation of Biogas Plant (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of installation of the Biogas plant (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Google Map location link of the biogas plant installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Capacity of the Biogas Plant in Cubic meter per day (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of Biogas plant during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.3 Biogas Plants as a Source of Renewable Energy

The images are for illustrative purpose only

4.2.4

Solar Pumps

Marks
100

Solar pump minimizes the dependence on electricity or diesel, with no recurring cost of electricity or fuel. This indicator encourages rural local bodies to increase the use of solar pumps in their area.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of solar pumps installed – before and during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0- Details in prescribed excel format.
- ☐ Physical and financial progress brief.
- ☐ Pumps in good working condition will be considered for evaluation.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of solar pumps in working condition.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new solar pumps installed in individual and community areas during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50
2.	Total number of solar pumps installed in individual or community areas before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

4.2.4

Solar Pumps

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of solar pumps installed in individual or community areas during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of solar pumps installed in individual or community areas during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of installed solar pumps currently in working condition	Enter number of installed solar pumps currently in working condition
2	Total number of solar pumps installed in individual or community areas before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of solar pumps installed in individual or community areas before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of installed solar pumps currently in working condition	Enter number of installed solar pumps currently in working condition
1 and 2	Details of solar pumps	Upload details of solar pumps in prescribed excel sheet format
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.4

Solar Pumps

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Solar Pump installed (During Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0/ Before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the solar pump owner (Local Body should only enter in alphanumerical format.)	Date of installing the Solar Pump (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Total Capacity of the Solar Pump in KW (Local Body can also enter decimal values)
1	2	3	4	5
Address of the solar pump installation (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the solar pumps (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the installed solar pump	Longitude of the installed solar pump	Project cost for the installation of solar pumps in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

4.2.5

Decentralized Solar Energy Plant

Marks
100

A solar energy plant is a facility that converts sunlight into electrical energy. Decentralized solar plants aim to provide day-time power to agricultural consumers. Government of Maharashtra (GoM) has set the objective of 30% feeder solarization by 2025 as a 'Mission 2025' by implementing 7000MW decentralized solar projects in fast-track mode. This indicator encourages rural local bodies to increase the use of solar energy in their area.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of decentralized solar plants installed – before and during the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel format.
- ☐ Plants in a good working condition will be considered for evaluation.
- ☐ Capacity of decentralized solar energy plants in Megawatt(MW) before and during MVA 4.0.
- ☐ Copy of work order and commissioning certificate of decentralized solar energy plants.
- ☐ Physical and financial progress brief.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) solar energy plants in working condition.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Capacity of decentralized solar energy plants in MW during Majhi Vasundhara Abhiyan 4 .0 (Relative Marking)	50
2.	Capacity of decentralized solar energy plants in MW before Majhi Vasundhara Abhiyan 4 .0 (Relative Marking)	50

Decentralized Solar Energy Plant :

- ❑ The Decentralized Solar Energy Plant scheme presents a win-win situation for farmers, enabling them to harness the power of solar energy to enhance their livelihoods while contributing to sustainable development and environmental conservation.
- ❑ The "**Mukhyamantri Saur Krushi Vahini Yojana**" was introduced by the GoM in June 2017. It was subsequently rephrased as "Mukhyamantri Saur Krushi Vahini Yojana 2.0" with the goal of achieving 30% feeder solarization by 2025. Under the 'Mission 2025,' the implementation of 7000 MW decentralized solar projects on a fast-track basis is planned, where decentralized solar projects with capacities ranging from 0.5 MW to 25 MW will be installed within a 5-10 km radius of agriculture load-dominated distribution substations to provide daytime power to farmers.

Benefits of the MSKVY

- Regular and reliable electricity supply to farmers during the day
- Priority use of government and private land for solar power projects
- Huge opportunity to farmers to earn regular income by renting unused land
- Boosts Rural development and Job creation
- Agricultural pumps to get day-to-day power supply leading to increase in agricultural productivity and income.
- Reduces Carbon emissions and environmental impacts aligning with sustainable farming practices.

4.2.5

Decentralized Solar Energy Plant

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of decentralized solar plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of decentralized solar plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Capacity of decentralized solar plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter capacity of decentralized solar plants installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Number of decentralized solar plants installed before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of decentralized solar plants installed before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Capacity of decentralized solar plants installed before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter capacity of decentralized solar plants installed before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Details of decentralized solar energy plants	Upload details of decentralized solar energy plants in prescribed excel sheet format
	Commissioning Certificate	Upload compiled commissioning certificates in PDF format
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion Certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Financial progress brief	Upload the compiled PDF of Financial receipts, Project cost and Utilization Certificate In case the activities are done under CSR then upload the Acknowledgment Slip/Memorandum of Understanding (MoU)
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitude and latitude coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

4.2.5

Decentralized Solar Energy Plant

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.No	Decentralized solar energy plant installed (During Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0/ Before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose the appropriate option from dropdown.)	Name of the decentralized solar energy plant owner (Local Body should only enter in alphanumerical format.)	Date of installing the Solar decentralized solar energy plant (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Total Capacity of the decentralized solar energy plant in kW (Local Body can also enter decimal values)
1	2	3	4	5
Address of the decentralized solar energy plant (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the decentralized solar energy plant	Longitude of the decentralized solar energy plant	Project cost for the installation of decentralized solar energy plant in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Total Marks: 2,400

5

Enhancement (Akash)

S/N	Action points	Marks
5.1	E-Pledge Registration and Compliance	500
5.2	Promotion of Majhi Vasundhara by conducting awareness, competitions and use of Social Media	500
5.3	Participation of Youth and identification of Paryavaran Doot	300
5.4	Paryavaran Seva through School Participation	100
5.5	Promulgating Majhi Vasundhara principles in public areas	800
5.6	Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation	200
Total		2,400

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

Marks
500

Majhi Vasundhara #Epledge is an initiative of Environment and Climate Change Department, GoM, to motivate every citizen to make environment-friendly pledges to adopt a sustainable lifestyle. This indicator will evaluate the Local body based on the number of #Epledges registered and complied with, by their citizens during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of #Epledges taken by **individuals and groups** in the respective Local body along with #Epledge compliance as on Majhi Vasundhara Abhiyan #Epledge portal:
<https://majhivasundhara.in/en/majhi-vasundhara-pledge>
- ☐ List of the top rankers will be published by the Majhi Vasundhara Mission Directorate after every quarter

Evaluation mechanism		Marks
1.	No. of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body individually during MVA 4.0 for 3 quarters starting from July to Sept-23 (Relative Marking)	200
2.	No. of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body in a group during MVA 4.0 for 3 quarters starting from July to Sept-23 (Relative Marking)	100
3.	Compliance: % of #Epledge registered and complied individually during MVA 4.0 (Relative Marking)	75
4.	Compliance: % of #Epledge registered and complied in a group during MVA 4.0 (Relative Marking)	25
5.	Continuous top performers in all 3 quarters (Top 10 Ranks from every quarter will be considered)	100

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges taken individually in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 E-Pledge portal
	Number of E-Pledges registered on the portal by citizens of the Local body in a group during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges taken in a group in the Local body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 E-Pledge portal
	Screenshot of the dashboard	Upload screenshot of the dashboard stating number of E-Pledges registered in the Local body
2	Number of E-Pledges registered and complied individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges registered and complied (upkept) individually during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of E-Pledges registered and complied in a group during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of E-Pledges registered and complied (upkept) in groups during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Screenshot of the dashboard	Upload screenshot of the dashboard stating number of E-Pledges complied (upkept) in the Local Body

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.1

E-Pledge Registration and Compliance

DOWNLOAD CERTIFICATE

The images are for illustrative purpose only

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Marks
500

Active participation of the Local Bodies in different Climate Change mitigation initiatives in a timely and innovative manner is one of the objectives of Majhi Vasundhara Abhiyan. This can be accomplished by evaluation based on the Promotional Events, Competitions/ Spardha conducted by the local bodies along with promotion of events over social media platforms. The power of Social Media can be leveraged here to connect with the citizens of the Local Body through Majhi Vasundhara Abhiyan. In this indicator, local bodies will be analyzed based on the number of awareness programmes, initiatives to promote the Abhiyan and the overall engagement through social media coverage.

Details required for supporting progress:

- ☐ Number of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body and the number of participants including:
 - Private companies/NGOs/ Corporates
 - Educational institutions
 - The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs.
- ☐ **Details of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body in prescribed excel format.**
- ☐ Every month at least one event/activity should be conducted from the calendar of 'List of Environment Day' attached in succeeding slides.
- ☐ Details of the awareness events, competitions/spardha conducted by the Local body should be in prescribed excel format (to be maintained half yearly).
- ☐ Details of Social media post (likes and shares) in prescribed excel format. Posts should be tagged with #majhivasundhara #MissionLiFE
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the awareness events.
- ☐ **Social media link should be directed to post of the specific event, not to the page.**
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of Awareness Events/Activities/Spardha conducted by the Local body		200
	First half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
	Second half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100	
2	Number of likes and shares on posts of awareness events/activities/spardha on social media page of Local body with #majhivasundhara #MissionLiFE (Relative Marking)		200
3.	Use of eco friendly material for the promotional events/activity of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)		50
4.	Effective use of Mission LiFE logo in organized activities and events (Relative Marking)		50

List of Environment Days

Date	Environment day
June	
June 5	World Environment Day
June 8	World Ocean Day
June 15	Global Wind Day
July	
July 1 – July 7	Van Mahotsav Saptah
July 26	International Mangrove Day
July 28	World Nature Conservation Day
August	
August 10	World Biofuel Day
August 20	National Renewable Energy Day
August 30	Farmers' Day
September	
September 8	International Clean Air Day
September 16	World Cleanup Day
September 16	World Ozone Day
September 18	World Water Monitoring Day
September 21	Zero Emissions Day
October	
October 3	World Nature Day, World Habitat Day
October 14	International E-waste Day
October 24	International Day of Climate Action

Date	Environment day
November	
November 14	World Energy Conservation Day
December	
December 5	World Soil Day
December 14	National Energy Conservation Day
February	
February 2	World Wetlands Day
February 27	International Polar Bear Day
February 28	National Science Day
March	
March 3	World Wildlife Day
March 14	International Day of Action for Rivers
March 18	Global Recycling Day
March 20	World Sparrow Day
March 21	World Forestry Day, World Planting Day, World Wood Day
March 22	World Water & Sanitation Day
March 23	World Meteorological Day, World Resources Day
April	
April 7	World Health Day
April 10	World Atmosphere Day
April 18	World Heritage Day
April 22	World Earth Day

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of awareness events/activities conducted by the Local body during 1 st half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events/activities conducted by the Local body during 1 st half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of awareness events/activities conducted by the Local body during 2 nd half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of awareness events/activities conducted by the Local body during 2 nd half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Facebook	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Facebook 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Twitter	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Twitter 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Instagram	1.Enter number of posts on social media page of Local body with #majhivasundhara and #Epledge on Instagram 2.Posts could be about Majhi Vasundhara Abhiyan success stories, Competitions, Majhi Vasundhara Abhiyan events etc.
	Number of Likes on the Social media post	Enter number of Likes on the Social Media post
	Number of Shares on the Social media post	Enter number of Shares on the Social Media post

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1,2 and 3	Details of Awareness events and Social Media posts	Upload details of Awareness events and Social Media posts in prescribed excel sheet format
1, 3 and 4	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of Awareness Events/Activities/Spardha conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity for promotion of Majhi Vasundhara during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Promotional activity conducted by (Private companies /NGOs/ Corporates Educational institutions The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Promotional activity conducted in (First /second half of MVA 4.0) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Which eco friendly material was used for the promotional events/activity (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Social Media Post link on Facebook (Local body should enter valid link of their social media post on Facebook)	Number of Likes on the post on Facebook (Local body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Facebook (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Instagram (Local body should enter valid link of their social media post on Instagram)	Number of Likes on the post on Instagram (Local body should only enter whole number.)
7	8	9	10	11

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

P.T.O

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

Details required in prescribed Excel Sheet

Number of Shares on the post on Instagram (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Twitter (Local body should enter valid link of their social media post on Twitter)	Number of Likes on the post on Twitter (Local body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Twitter (Local body should only enter whole number.)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local body should only enter whole number.)
12	13	14	15	16

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

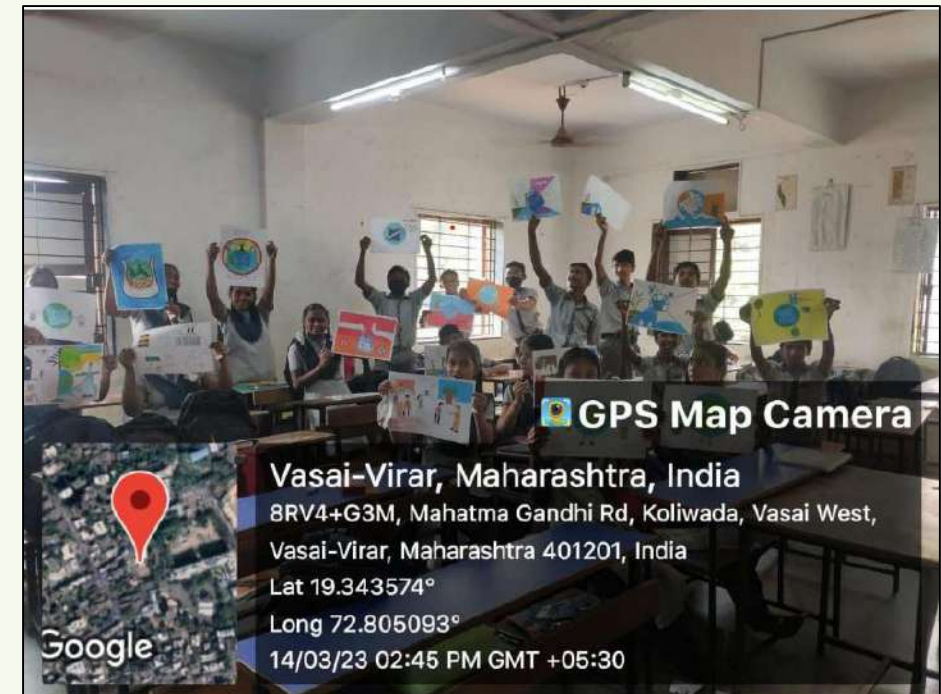

The images are for illustrative purpose only

5.2

Promotion of Majhi Vasundhara by conducting Awareness, Competitions and use of Social Media

The images are for illustrative purpose only

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

**Marks
300**

Paryavaran Doot are people doing exemplary work in environment conservation. To achieve the broader objectives of Majhi Vasundhara, local bodies should conduct events in collaboration with Paryavaran Doot. Here, active youth participation along with the Paryavaran Doot in environment conservation and restoration activities is necessary. The indicator analyzes the performance of the Local body on the basis of the number of Paryavaran Doot identified by them and the encouragement of Youth Participation and their Half-Yearly performance to promote Majhi Vasundhara Abhiyan. This instils a fundamental understanding of the importance of such initiatives in their young minds

Details required for supporting progress:

- ☐ The following details in prescribed excel format:
 - Identification of Paryavaran Doot as an outcome of the Competition/Spardha
 - Number of events conducted by Paryavaran Doot.
 - Number of Youth/Youth Groups participating in these events
- ☐ Youth groups should comprise of 50% representation of girls from the age group between 15-29. The group can have minimum 5 members and maximum 20 members only.
- ☐ Link of social media post for activities undertaken in prescribed excel format.
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of Competition/Spardha
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism			Marks
1.	Number of events conducted by Local body which involved participation of youths / youth groups (Relative Marking)		100
2.	Number of Paryavaran Doot identified (Relative Marking)		50
3.	Number of Youth identified as Paryavaran Doot (Relative Marking)		50
4.	Number of events conducted by the Local body with Paryavaran doot (Relative Marking)		100
	First half (April – Sept) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	
	Second half (Oct – March) of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50	

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups	Enter total number of events conducted by the Local body that involved youth/youth group participation
	Details of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups	Enter details of events conducted by Local body which involved participation of youth/youth groups in prescribed Excel Workbook
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2	Number of Paryavaran Doot identified	Enter number of Paryavaran Doot identified
3	Number of Youth Identified as Paryavaran Doot	Enter number of Youth identified as Paryavaran Doot

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Number of events conducted by Paryavaran doot during 1 st Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events conducted by Paryavaran Doot during 1 st Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Number of events conducted by Paryavaran doot during 2 nd Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of events conducted by Paryavaran Doot during 2 nd Half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
2, 3 and 4	Details of events conducted by Paryavaran Doot	Upload details of events conducted by Paryavaran Doot in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the event conducted by the Local body with Paryavaran doot (Local body should only enter in text format.)	Name of the Paryavaran Doot who conducted the event (Local body should only enter in text format.)	Is the Paryavaran Doot identified as Youth? (Yes/No) (Age should be between 15 to 29) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (MM/DD/YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of event (Local body should only enter in text format.)
1	2	3	4	5	6
Social Media Post link of the event (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)		Number of participants at the event (Local body should only enter whole number.)		Event was conducted in which half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (First Half/Second Half) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	
7		8		9	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.3

Participation of Youth and Identification of Paryavaran Doot

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the Initiatives for involving Youth Participations (Local body should only enter in alphanumerical format.)	Date of conducting the Initiatives (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Number of youth participated in the initiative (Local body should only enter whole number.)	Social Media Post Link of the initiative (Local body should enter valid link of their social media post such as Instagram, Facebook, Twitter)
1	2	3	4	5

Total number of participants at the event (Local body should only enter whole number.)	Number of female Participants (Local body should only enter whole number.)	Average age of the female participants (Local body can also enter decimal values)	Number of male Participants (Local body should only enter whole number.)	Average age of the male participant (Local body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Marks
100

The *Paryavaran Seva Yojana* also named as Environmental Service Scheme (ESS) is the initiative of Environment and Climate Change Department of Maharashtra in collaboration with Centre for Environment Education (CEE) set up as 'Center of Excellence' of MoEFCC. The initiative aims towards the implementation of environmental conservations and climate change adaptation and mitigation actions through the School students. This indicator focuses on environment not only as a subject at school level but also as a measure to motivate students in environment conservation initiatives. The performance of the local bodies will be evaluated in consideration of the environmental activities implemented through the school teachers and student's initiative.

Details required for supporting progress:

- ☐ School should participate in Paryavaran Seva Yojana (ESS) during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 and form a group of students (identifying one male and one female student as group leader) led by teacher in-charge.
- ☐ The following details in prescribed excel format:
 - Number of schools participated in ESS
 - Details of students and in-charge of the ESS group
 - Details of events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by ESS group
- ☐ Completion report on minimum three thematic activities in the sector of water management, waste management, energy , biodiversity, culture and heritage
- ☐ Geotagged photographs of the activity along with the student groups.
- ☐ Link of the Social Media Post.
- ☐ **Members of the Rashtriya Harit Sena will not be eligible to register for the ESS**
- ☐ **If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.**

Evaluation mechanism		Marks
1.	Percentage of Schools participated in ESS during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	30
2.	Formation of the group of students and appointment of respective in-charge from each participating school for ESS. (Relative Marking)	20
3.	Number of annual thematic camps/ campaigns/ activities organized to implement environmental initiatives (Relative Marking)	30
4.	Number of community meetings/events conducted by the ESS Groups (Relative Marking)	20

Schools can promote "Paryavaran Seva Yojana (ESS)" through active participation as follows:

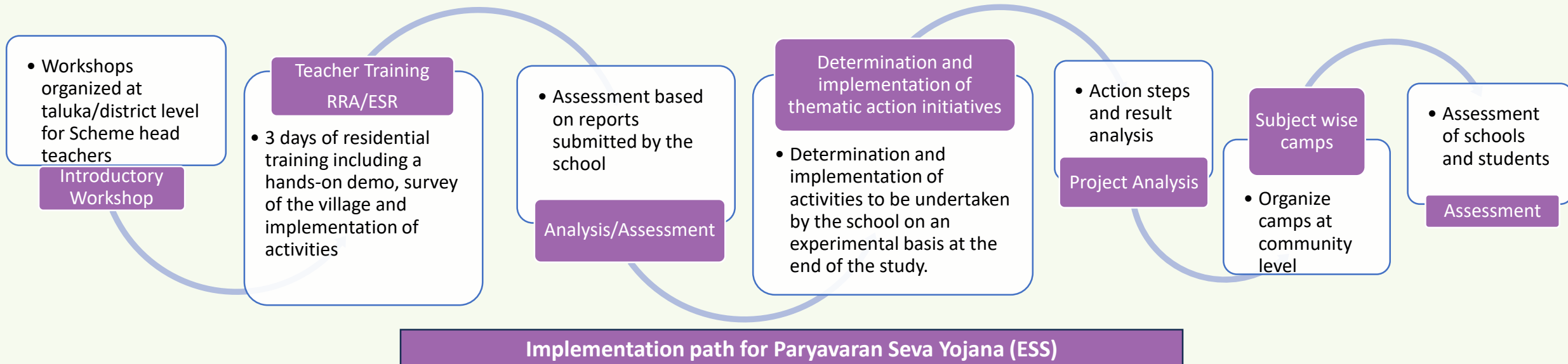
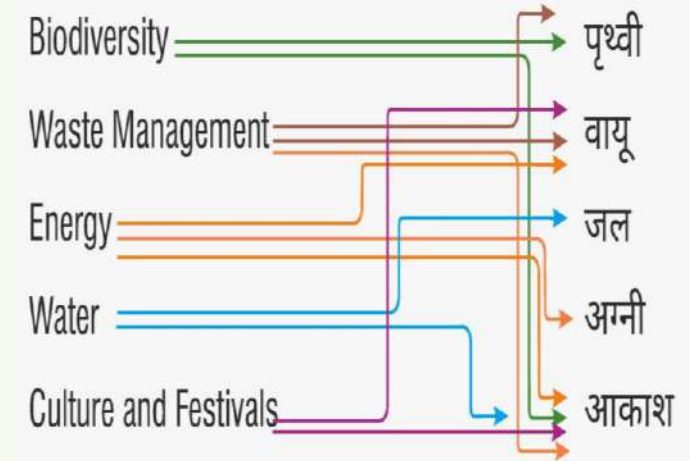
Type of activities	Details of activities
Environmental Awareness	1. Eco-friendly Festivals: Firecracker-free Diwali, eco-friendly Rangpanchami using natural colours, celebration of Kite festival without using nylon Manja can be done by eco-friendly activities.2. Awareness Campaign: On issues like air pollution, climate change, water and waste management, energy conservation etc.3. Water: Educate students about the importance of water conservation and ways to save in their daily lives.4. Biodiversity: Wildlife conservation, distribution of Dussehra Apta sapling, interactive sessions, drawing competitions etc.5. Energy: Use of BIS star rating energy saving appliances, reduce the energy uses, encourage adoption of non-conventional energy sources as well as sustainable lifestyles.6. SWM Eco-friendly practices: Recycling of paper bag, encourage the use of cloth bags and banning of plastic waste etc.7. Environment days and competitions: Competitions on different local specific environmental issues.
Data collection Projects and Surveys	1. Water Management: Studies and actions at school and community level for water audits/leakages identification/efficient usages and saving of water2. Solid waste management: Segregation of wet and dry waste, Biodegradable waste generation survey, Plastic waste survey at the school and community level.3. Energy: Energy meter study, energy audits, measuring solar potential etc.4. Biodiversity: Seed collection, Sapling count, Local species Genetic survey, Plantation drive, Bird survey, Butterfly-Insects-Reptiles Survey etc.
Evidence base Projects/Actions/Results	1. Water conservation remedial action: Leaking tap change, Percolation pits, Rainwater Harvesting systems etc.2. Solid Waste Management: Waste composting, Vermicomposting, Modern techniques of composting models, 3R initiatives3. Biodiversity: Organizing tree plantation programs by producing and maintaining saplings in school premises, maintaining school biodiversity register and Public biodiversity register.4. Energy: School level and community level posters for energy conservation practices.5. Environmental conservation through public participation6. Local bodies and other departments can reach out to school to engage students and communities in implementation of conservation activities.

Paryavaran Seva Yojana / Environment Service Scheme (ESS)

- In an effort to directly involve students in environmental protection and conservation at the school level, the State Government launched the "Parayavaran Seva Yojana" on January 14, 2011, through GR for schools in the state.
- For more details on ESS please refer the GR:
<https://gr.maharashtra.gov.in/Site/Upload/Government%20Resolutions/English/20110114204444001.pdf>
- Group of students and a Teacher as an instructor will carry out practical tasks for 3 hours every other week following the unchanged regular school schedule.
- Objectives of EHS : Preserving the environment through direct actions, addressing individuals and communities for environmental issues, developing students' skill sets, and raising awareness regarding local resources and their sustainable use.

Action-related topics and activities

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Number of Schools in the Local body	Enter Number of Schools present in the Local body
	Number of Schools participated in PSY during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter Number of Schools participated in PSY during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Certificate of Participation and Formation of Group of students	Upload certificate of participation of schools in compiled PDF format
3	Number of annual thematic camps/ campaigns/ activities to implement environmental initiatives	Enter number of annual thematic camps/ campaigns/ activities to implement environmental initiatives undertaken by the Local body
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinate 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
	Completion report on minimum three thematic activities in the sector of water management, waste management, energy, biodiversity, cultural and heritage	Upload completion report

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
4	Number of community meetings/events conducted by the PSY Groups	Enter number of community meetings/events conducted by the PSY Groups
	Agenda of the meeting	Upload Agenda of the meetings in compiled PDF format
	Minutes of the meeting	Upload Minutes of the meetings in compiled PDF format
1, 2, 3 and 4	Details of Paryavaran Seva Yojana activities through School Participation	Upload details of Paryavaran Seva Yojana activities through School Participation in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.4

Paryavaran Seva through School Participation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of School participated in PSY during MVA 4.0 (Local body should only enter in text format.)	The Unified District Information System for Education (UDISE+) code of the school	Date of participation under PSY (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Group of 50 students formed for PSY (Yes/No) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the teacher appointed as in-charge (Local body should only enter in text format.)	Contact number of the teacher (Local body should only enter correct Contact number of the teacher.)
1	2	3	4	5	6	7
Name of the events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by PSY group (Local body should only enter alphanumerical values.)	Thematic area covered (water management, waste management, energy and biodiversity) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Social Media Post link of the event (Local body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Details of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local body should only enter in text format.)	Date of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	
8	9	10	11	12	13	

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Marks
800

Majhi Vasundhara Abhiyan focuses on identifying potential action points under the five elements of nature (Panchamahabhuta) for the betterment of the environment. Promulgation of these five principles (Bhumi, Vayu, Jal, Agni and Akash) in public amenities will generate awareness amongst citizens and encourage active citizen participation in the Abhiyan.

Details required for supporting the progress:

- ☐ Name and details of the creation of Promulgation Spots (minimum 5) which promulgate Majhi Vasundhara Abhiyan principles. For example;
 - Majhi Vasundhara Abhiyan Pathways with solar lights, road-side plantation
 - Majhi Vasundhara Abhiyan Fountain to indicate water reuse.
- ☐ Name and Details of Refurbishment of Promulgation Spots (minimum 10) which promulgate Majhi Vasundhara Abhiyan principles
- ☐ Name and Details of Innovative Promulgation Spots created using recycled waste which promulgates Majhi Vasundhara Abhiyan principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
- ☐ Geotagged photographs (size 1 to 2 MB) of the spots created/maintained
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.
- ☐ If the information provided does not match with the data submitted by the Local body in MIS during MVA 1.0, 2.0, 3.0, no marks will be allotted (**applicable only for upkeep**)

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of new spots Developed with focus on Majhi Vasundhara Principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 100 marks will be allocated for each new spot developed.	500
2.	Upkeep: Number of old spots (created during MVA 1.0,2.0,3.0) refurbished with focus on Majhi Vasundhara Principles during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 25 marks will be allocated for each spot refurbished.	250
3.	Number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	50

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter total number of spots created/developed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Geotagged Photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
2	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 2.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Total number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of old spots created in Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0 which are refurbished with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Work Order	Upload compiled PDF of all work orders
	Work Completion certificate	Upload compiled PDF of all work completion certificates
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
3	Number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Enter number of innovative spots developed by using recycled waste during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
	Geotagged photographs	1) Upload a compiled PDF of geotagged photos as per the guidelines given in the Toolkit 2) Geotagging should include accurate longitudes and latitudes coordinates 3) Date and time should also be mentioned in the geotagged photos 4) No black & white or blurred photographs should be uploaded
1 and 3	Details of the spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload details of spots created/developed with focus on Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Is it a Promulgation spot or an Innovative spot? (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the Promulgation Spot/Innovative Spot during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local body should only enter in text format.)	Date of inauguration of the Promulgation Spot/Innovative Spot (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Idea behind developing the spot (Local body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

Google Map Location of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local body should enter valid google map link.)	Project cost for developing the Promulgation Spot/Innovative Spot in "Rs" (Local body should only enter numerical values.)
7	8

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

5.5

Promulgating Majhi Vasundhara Principles in Public Areas

The images are for illustrative purpose only

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Marks
200

Initiatives under Majhi Vasundhara Abhiyan utilize funds converged from various sources. This indicator identifies the number of Majhi Vasundhara Abhiyan initiatives that have been funded through Alternate Funding Channels like Community Participation, Corporate Social Responsibility etc.

Details required for supporting progress:

- ☐ Total number of projects funded through alternate funding channels in the respective Local Body.
- ☐ Projects that follow the lines of Majhi Vasundhara Abhiyan principles will be considered for evaluation.
- ☐ Copy of fund transfer, receipts, financial proof of CSR amount allocated.
- ☐ Copy of work order.
- ☐ Copy of certificate from CSR implementation body regarding work completion.
- ☐ If the documents provided are not valid/legible, no marks will be allotted for this indicator.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Number of Majhi Vasundhara Abhiyan initiatives funded through alternate funding channels. (Relative Marking)	100
2.	Amount of money leveraged through Alternative Funding channels. (Relative Marking)	100

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Details required in MIS

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS	Instructions / Guidance
1	Total number of initiatives funded through alternate funding channels	Enter total number of initiatives funded through alternate funding channels
	Work orders	Upload compiled PDF of all work orders
	Details of fund transfer, receipts, financial proofs of CSR amount allocated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Upload copies of fund transfer, receipts, financial proofs of CSR amount allocated
	Work Completion certificates	Upload compiled PDF of all work completion certificates
2	Total amount of money leveraged through Alternative Funding channels	Enter total amount of money leveraged through Alternative Funding channels
	Details of funding and utilization	Upload details of funding and utilization in prescribed excel sheet format

Note - Information to be filled in MIS should be in English only.

5.6

Alternate Funding Channels – through Corporate Social Responsibility (CSR) and Community Participation

Details required in prescribed Excel Sheet

Sr.no	Name of the project/Initiative for which alternate funding was received (Local body should only enter in text format.)	Name of the firm/organization from which alternate fundings were received (Local body should only enter in text format.)	Date of commencement of the project (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4

Date of Completion of the project (DD-MM-YY) (Local body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Which Thematic Area has been addressed? (Bhumi/Vayu/Jal/Akash/Agni) (Local body should choose appropriate option from dropdown.)	Total amount of money leveraged through in "Rs" (Local body should only enter numerical values.)
5	6	7

Note - Information to be filled in Excel should be in English only.

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0

Marks Distribution

For Panchayat Raj Institutions (PRIs)

Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Thematic Areas

1850

1350

1300

1100

2400

Total: 8,000

Early Birds Marks

Final submission of MIS by:

- April 5th, 2024 = 200 Marks
- April 6th, 2024 = 100 Marks
- April 7th, 2024 = 50 Marks
- April 8th to 15th, 2024 = Nil

Total 200

Total potential to score for PRIs: 8,200

Schemes/Legislations for Assistance

1. Bhumi

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
1.1 Green cover and biodiversity		
1.1.1	Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	• National Mission for Green India /Green India Mission, Ministry of Environment, Forest & Climate Change, Govt. of India• Vanmahotsav - Plantation by Maharashtra Forest Department, Govt. of Maharashtra• Panchayatan Van Udyan Nirmiti, Revenue and Forest Department, GoM, GR dated 10 April 2023• Belvan Udyan Nirmiti, Revenue and Forest Department, GoM, GR dated 10 April 2023
1.1.2	Tree Census with geotagging – Preparation and Publication	-----
1.1.3	Creation of Nursery	
1.1.4	Newly created green areas and their maintenance	
1.1.5	People's Biodiversity Register preparation and documentation	• Biological Diversity Act, 2002• Biological Diversity Rules, 2004
1.1.6	Soil as Carbon sink	-----

1. Bhumi

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
1.2. Solid Waste Management		
1.2.1	Solid waste management- segregation at source and collection	Swachh Bharat Mission 2.0 (Rural), Department of Drinking Water and Sanitation, Ministry of Jal ShaktiWater Supply and Sanitation Department, Govt. of Maharashtra
1.2.2	Wet waste processing	
1.2.3	Dry waste Processing/ Disposal	
1.2.4	Scientific treatment of Legacy solid waste	Guidelines for Disposal of Legacy Waste, CPCBClause 'J' of Schedule-I of the SWM Rules, 2016.Swachh Bharat Mission 2.0 (Rural), Department of Drinking Water and Sanitation, Ministry of Jal Shakti
1.2.5	Plastic waste management (Ban on Single Use Plastic)	Notification on Ban on identified Single Use Plastic Items from 1st July 2022, Govt. of India: G.S.R. 571 (E) dated 12th August 2021Maharashtra Plastic and Thermocol Products (MUSTH&S) Notification, 2018Swachh Bharat Mission (Rural), Department of Drinking Water and Sanitation, Ministry of Jal Shakti
1.2.6	Bio-medical waste management	Biomedical Waste Management Rules, 2016
1.2.7	E-waste management	E-Waste (Management) Rules, 2022E-Waste (Management) Rules, 2016
1.2.8	Open Defecation Free (ODF) Status	Swachh Bharat Mission 2.0 (Rural), Department of Drinking Water and Sanitation, Ministry of Jal Shakti

2. Air

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
2.1	Air quality monitoring – Air quality monitoring – MoEFCC recognized labs and NABL Accredited Labs	Central Pollution Control BoardMaharashtra Pollution Control Board
2.2.1	Initiative towards banning of firecrackers	
2.2.2	Agricultural waste management (stubble/open burning of the agricultural waste)	National Policy for Management of Crop Residues (NPMCR)National Mission on use of Biomass in Coal based thermal Power Plants, Ministry of Power
2.2.3	Gas connection	Pradhan Mantri Ujjwala Yojana (PMUY), Ministry of Petroleum and Natural Gas, GoI
2.3.1	Effective implementation of EV Policy: Electric Vehicles	Maharashtra EV Policy, 2021, Govt. of MaharashtraGR No: MSEVP-2021/CR 25/TC 4, Environment and Climate Change Department, Govt. of Maharashtra
2.3.2	EV Charging stations	
2.4	Awareness on Climate Change	-----

3. Water

S/N	Action Points	Scheme/Legislation Name
3.1	Water Resource conservation and Rejuvenation	Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana (Har Khet ko Pani), Ministry of Jal Shakti, Jal Yukt Shivar Abhiyan, Govt. of Maharashtra AMRUT Sarovar, Jal Shakti Abhiyan, Catch the Rain, 2022 Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MNREGS), Ministry Of Rural Development
3.2	Water Budgeting and Auditing	Government of Maharashtra, Water Supply and Sanitation Department, Circular no. RWS 1004/ CR 24/WS-07 Date: 25 May 2004 Central Water Commission – Draft general guidelines for water audit and water conservation, 2017
3.3.2	Rainwater Harvesting in Public Buildings	Catch the Rain: Jal Shakti Abhiyan, Ministry of Jal shakti, Department of Water Resources, River Development and Ganga Rejuvenation
3.3.2	Rainwater percolation pits.	-----
3.4	Well Rejuvenation	
3.5	Sustainable Farming	Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana, Department of Agriculture, Govt. of India. Paramparagat Krishi Vikas Yojana- Central scheme to promote Organic Farming
3.6	Jal Jeevan Mission	Jal Jeevan Mission, Department of Drinking Water & Sanitation, Ministry of Jalshakti
3.7	Reduction of water pollution during festivals	Revised Guidelines For Idol Immersion issued by CPCB, 2020
3.8	Promotion of eco-friendly idols during festivals	
3.9	Wetland Conservation	Wetlands conservation and management rules 2017, Ministry of Environment, Forest and Climate Change

4. Energy

S/N	Action points	Scheme/legislation name
4.1	Promotional and awareness generation activities to encourage use of renewable energy sources	-----
4.2.1	LED Streetlights	Street Lighting National Program, Energy Efficiency Services Limited, JV of PSUs under Ministry of Power, Govt. of India
4.2.2	Solar installation on public and private buildings	Grid connected Rooftop Solar Program, Ministry of New and Renewable Energy, Govt. of India.
4.2.3	Bio-gas plants as a source of renewable energy	National Biogas and Fertilizer Management ProgramNew National Biogas and Organic Manure Programme (NNBOMP), Ministry of New and Renewable Energy (MNRE), Govt. of India
4.2.4	Solar pumps	Pradhan Mantri Kisan Urja Suraksha evam Utthaan Mahabhiyaan (PM KUSUM), Ministry of New and Renewable Energy, Govt. of India
4.2.5	Decentralised Solar Energy plants	Mukhyamantri Saur Krishi Vahini Yojana (MSKVY 2.0), Government of Maharashtra

Awards

State Level Awards

State Level Awards

Local Bodies Participants

Gram Panchayat
10k+ Population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Gram Panchayat
5k -10k Population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Gram Panchayat
2.5k - 5k Population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Gram Panchayat
1.5k -2.5k Population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Gram Panchayat
Less than 1.5k
Population

(3)

Category

Winner

1st Runner Up

2nd Runner Up

Gram Panchayat : 15

State Level Awards – Urban & Rural

Awards for Promoting Local Bodies to Divisional & District Level Officers

Divisional Commissioner (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

Collectors (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

ZP CEO (3)
Category
Winner
1 st Runner Up
2 nd Runner Up

Total : 09

State Level Awards

Awards to Rural Local Body Participants
High Jump - Highest Performance Awards

High Jump Award:
In each vertical
(1 × 4 = 4)

Category

Winner

Highest performance
in the thematic area of
Bhumi in each vertical
(5 × 1 = 5)

Category

Winner

Total : 09

Division Level Awards

Division Level Awards

Local Bodies Participants

**Best performing
Gram Panchayat
in Division**

**10k+ Population
(6)**

Category

Winner

**Best performing
Gram Panchayat
in Division**

**5k - 10k
Population
(6)**

Category

Winner

**Best performing
Gram Panchayat
in Division**

**2.5k - 5k
Population
(6)**

Category

Winner

**Best performing
Gram Panchayat
in Division**

**1.5k - 2.5k
Population
(6)**

Category

Winner

**Best performing
Gram Panchayat
in Division**

**Less than 1.5k
Population
(6)**

Category

Winner

Total: 30

Division Level Awards

Awards to ZP CEO's

Best performing
ZP CEO in each
Division

$(2 \times 6 = 12)$

*(Other than State
level winners)*

Category
Winner
1 st Runner Up

Total: 12

Thank you!

पर्यावरण व वातावरणीय
बदल विभाग

LIFE
Lifestyle for
Environment

MY EARTH

Majhi
Vasundhara 4.0

माझी वसुंधरा अभियान ४.०

टूलकिट - २०२३-२४

(ग्रामीण)

परिशिष्ट- २

माझी वसुंधरा अभियान

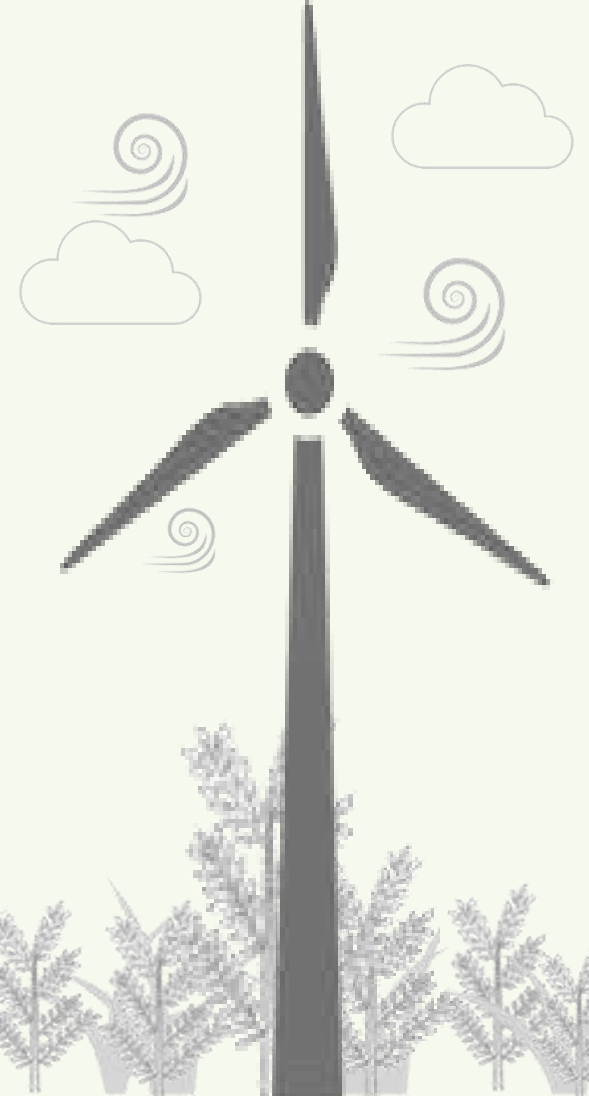
- महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागामार्फत नागरी आणि ग्रामीण क्षेत्रांसाठी राबविण्यात येणारा अनोखा एकात्मिक असा उपक्रम आहे. यामध्ये नैसर्गिक परिसंस्थांचे जतन व संरक्षण करण्यासाठीच्या विविध उपायांची अंमलबजावणी करणे आणि वातावरणीय बदलाच्या अनुषंगाने राबविण्यात येणाऱ्या पर्यावरणपूरक कृती उपक्रमांवर नागरिकांच्या सहभागास प्रोत्साहित करणे, या बाबी समाविष्ट केल्या आहेत.
- या अभियानाची रचना कार्बन सीक्वेस्ट्रेशन, हरित वायूचे उत्सर्जन कमी करणे आणि नागरिकांमध्ये शाश्वत जीवनशैलीचा प्रचार करणे या वातावरणीय बदलाच्या तीन महत्त्वाच्या बाबींवर लक्ष केंद्रित करण्यासाठी करण्यात आली आहे.

अधिक माहितीसाठी भेट द्या : <https://majhivasundhara.in>

अनुक्रमणिका

वेळापत्रक	४
माहिती संकलन कार्यपद्धती	५
महत्त्वाचे मुद्दे	६
प्राथमिक माहिती संकलन	८
मार्गदर्शक सूचना	९
थीमॅटिक क्षेत्र	१७
निर्देशक	१९
गुणांचे वितरण	२०२
संदर्भासाठी योजना व अधिनियम	२०४
पुरस्कार	२१०

वेळापत्रक -

माझी वसुंधरा अभियान ४.०

पुरस्कार वितरण

५ जून २०२४

क्षेत्रीय तपासणी

२ मे -

२० मे २०२४

डेस्कटॉप मूल्यमापन

६ एप्रिल -

२५ एप्रिल २०२४

MIS सबमिशन

१ एप्रिल -

१५ एप्रिल २०२४

स्थानिक स्वराज्य
संस्थांची नोंदणी

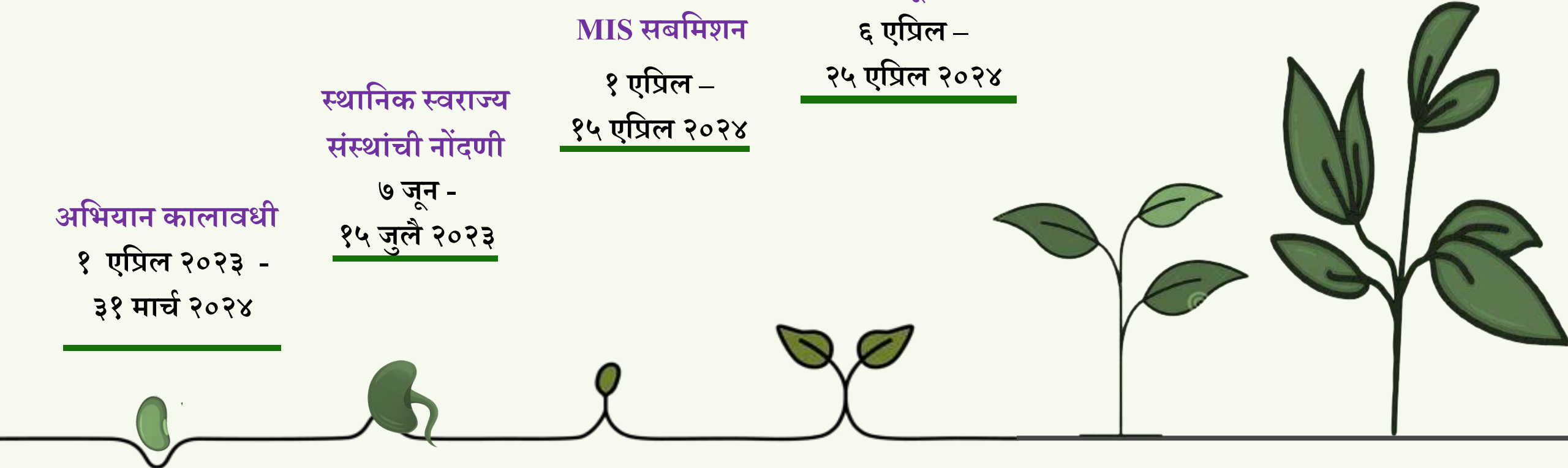
७ जून -

१५ जुलै २०२३

अभियान कालावधी

१ एप्रिल २०२३ -

३१ मार्च २०२४

माहिती संकलन कार्यपद्धती

- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी माझी वसुंधरा अभियान ४.० मध्ये सहभागी होण्यासाठी अभियानाच्या MIS पोर्टलवर नोंदणी करावी. अधिक माहितीसाठी <https://abhiyanmis.majhivasundhara.in/> या संकेतस्थळाला भेट द्या.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी अभियान कालावधीत विविध उपक्रम राबवावेत आणि सदर उपक्रमांची माहिती MIS पोर्टलवर सादर करण्यासाठी आवश्यक तो सर्व तपशील तयार ठेवावा.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी टूलकिटमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे MIS मध्ये त्यांची प्रगती आणि कामाचा अहवाल सादर करावा.
- माझी वसुंधरा अभियानाच्या MIS पोर्टलवर विहित स्वरूपात MIS सादर करावा.
- माझी वसुंधरा अभियान पोर्टलवरील माहिती अचूक, विश्वासासार्ह आणि सत्य असल्याबाबतची जबाबदारी **स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या प्रशासकीय प्रमुखांची** असेल.

टीपः स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सर्व कागदपत्रांच्या मूळ प्रती जतन कराव्यात. अभियान संचालनालयात, संबंधित कागदपत्रे पुन्हा सादर करावे लागू शकतात.

महत्वाचे मुद्दे

- माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत म्हणजे, दिनांक १ एप्रिल २०२३ ते दिनांक ३१ मार्च २०२४ या कालावधीत केलेल्या सर्व उपाययोजनांचा मूल्यमापनासाठी विचार केला जाईल.
- माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने विहित केलेल्या नमुन्यामध्येच (फॉर्मॅट/टेम्प्लेट्स) तपशील सादर करणे आवश्यक आहे. सदर नमुने MIS पोर्टलवर डाऊनलोड करण्यासाठी उपलब्ध असेल.
- कोणत्याही निर्देशकासाठी, जर सादर केलेले दस्तऐवज वैध/सुवाच्य नसतील आणि/किंवा गुगल लिंक्स अवैध असतील, तर त्यासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- MIS वर नोंदवलेल्या माहितीच्या आधारे त्रयस्त यंत्रणेद्वारे डेस्कटॉप मूल्यमापन करण्यात येईल. त्यानंतर क्षेत्रीय तपासणी व मूल्यमापन (फील्ड मूल्यमापन) त्रयस्त यंत्रणेद्वारे करण्यात येईल.

माझी वसुंधरा अभियान ४.०

पंचायत राज संस्था (PRI)

ग्रामपंचायत

(०१)

लोकसंख्या

१० हजार पेक्षा

अधिक

३३८

ग्रामपंचायत

(०२)

लोकसंख्या

५ हजार ते १०

हजार

१,३४९

ग्रामपंचायत

(०३)

लोकसंख्या

२.५ हजार ते ५

हजार

४,५५६

ग्रामपंचायत

(०४)

लोकसंख्या

१.५ हजार ते

२.५ हजार

६,४७९

ग्रामपंचायत

(०५)

लोकसंख्या

१.५ हजार पेक्षा

कमी

९,४९६

टीप: सर्व ग्रामपंचायती आपल्या लोकसंख्येनुसार संबंधित गटात स्पर्धा करतील.

सदर लोकसंख्येचे गट २०११ च्या जनगणना अहवालानुसार तयार करण्यात आले आहेत.

ग्रामीण: २२,२१८

प्राथमिक माहिती संकलन

पंचायत राज संस्थांची माहिती

स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव आणि प्रकार (पंचायती राज संस्था)

स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे भौगोलिक क्षेत्रफळ

लोकसंख्या (२०११ च्या जनगणना अहवालानुसार)

ग्रामपंचायतीमधील घरांची संख्या

प्रशासकीय प्रमुख यांचा तपशील (नाव, संपर्क क्रमांक)

गट विकास अधिकारी यांचा तपशील (नाव, संपर्क क्रमांक)

समन्वय (नोडल) अधिकारी यांचा तपशील (नाव, पदनाम, संपर्क क्रमांक)

अधिकृत सोशल मिडिया पेज किंवा संकेतस्थळाची लिंक

टीप: सदर लोकसंख्येचे गट २०११ च्या जनगणना अहवालानुसार तयार करण्यात आले आहेत.

मार्गदर्शक सूचना

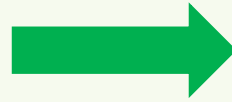

MIS साठी मार्गदर्शक सूचना:

- प्रत्येक निर्देशकासाठी MIS मध्ये माहिती भरणे आवश्यक आहे.
- या टूलकिटमध्ये MIS मध्ये भरण्यासाठीची प्रत्येक निर्देशकासाठीची आवश्यक ती माहिती देण्यात आली आहे.
- प्रत्येक निर्देशकासाठी सूचना आणि मार्गदर्शक सूचना देखील देण्यात आले आहेत.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थेने दिलेल्या नमुन्यानुसार आवश्यक दस्तऐवज जमा करून विहित माहिती संकलित करून ती जतन (सेव्ह) करून ठेवावी.
- MIS सबमिशन दरम्यान आवश्यक असलेले तपशील मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक (Evaluation Mechanism Number) खाली दिलेल्या प्रमाणे प्रत्येक निर्देशकात समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

Evaluation mechanism		Marks
1.	Total number of trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	200
2.	Indigenous trees: Out of total trees planted, number of indigenous trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Relative Marking)	100
3.	Upkeep: Trees planted and survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 1.0, 2.0, 3.0 (Relative Marking)	100

Evaluation Mechanism Number	Details required for MIS
1	Total number of trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
2	Total number of indigenous/native trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total number of indigenous/native trees survived during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1 and 2	Total area in square meters covered under tree plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Total length of the roadside plantation in meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 Stagewise geotagged photos of the tree plantation activity. Work order of plantation activity

एक्सेल शीट्ससाठी मार्गदर्शक सूचना:

- संदर्भित निर्देशकांसाठी एक्सेल शीटमध्ये माहिती भरणे आवश्यक आहे.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थेने दिलेल्या नमुन्यानुसार आवश्यक दस्तऐवज जमा करून विहित माहिती संकलित करून ती जतन (सेव्ह) करून ठेवावी.
- एक्सेल शीट भरण्यासाठी सूचना आणि मार्गदर्शक सूचना खाली दिल्या प्रमाणे प्रत्येक निर्देशकात समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6

- संबंधित निर्देशकासाठी MIS मध्ये एक्सेल शीट्स जोडणे आवश्यक आहे. जर स्थानिक स्वराज्य संस्थेने एक्सेल शीटच्या डुप्लिकेशन/प्रतिकृती MIS मध्ये जोडल्यास संबंधित निर्देशकासाठी ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी फक्त माझी वसुंधरा अभियान राज्य संचालनालयाने दिलेल्या विहित एक्सेल शीट्स वापराव्या. विहित एक्सेल शीटऐवजी इतर कोणतीही एक्सेल शीट वापरल्यास स्थानिक स्वराज्य संस्थेला ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- MIS मध्ये भरलेली माहिती एक्सेल शीटमध्ये भरलेल्या माहिती आणि MIS मधील संलग्न दस्तऐवजांसोबत तपासली जाईल. भरलेल्या माहितीमध्ये काही तफावत आढळून आल्यास स्थानिक स्वराज्य संस्थेला त्या निर्देशकासाठी ० (शून्य) गुण देण्यात येतील.
- काही निर्देशकांसाठी, एकापेक्षा जास्त एक्सेल शीट असू शकतात.

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

जिओटॅगिंगसाठी मार्गदर्शक सूचना:

माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत छायाचित्रे जिओटॅग करण्यासाठीच्या सूचना:

- मोबाईलमध्ये प्ले स्टोर उघडा, जिओटॅगिंग ॲप्स शोधा, सूचीमधून कोणतेही जिओ-टॅगिंग ॲप डाउनलोड करा आणि इंस्टॉल करा.
- जिओटॅगिंग ॲप उघडा आणि पूर्वी/दरम्यान/नंतरची छायाचित्रे घेताना एकाच ठिकाणाहून (angle) क्लिक करा.
- क्लिक केलेली जिओटॅग छायाचित्रे फोल्डरमध्ये सेव्ह करा.
- छायाचित्रे अपलोड करण्यापूर्वी त्यांची Size १ ते २ MB असल्याची खात्री करा.

भूमी थीमॅटीक क्षेत्रासाठी : प्रत्येक ठिकाणाची (वृक्षारोपण करण्यापूर्वी/दरम्यान/नंतर) विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे पीडीएफ (.pdf) स्वरूपात एकत्र संकलित करून अपलोड करावीत.

सर्व जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये खालील घटक असल्यानंतरच छायाचित्रे वैध मानले जातील;

- ☐ अक्षांश आणि रेखांश
- ☐ दिनांक (जेव्हा छायाचित्र काढण्यात आली.)
- ☐ ठिकाणाचे नाव

सदर छायाचित्राचा नमूना (टेम्प्लेट) माझी वसुंधरा अभियान संकेतस्थळ/MIS पोर्टलवरून डाउनलोड करता येईल.

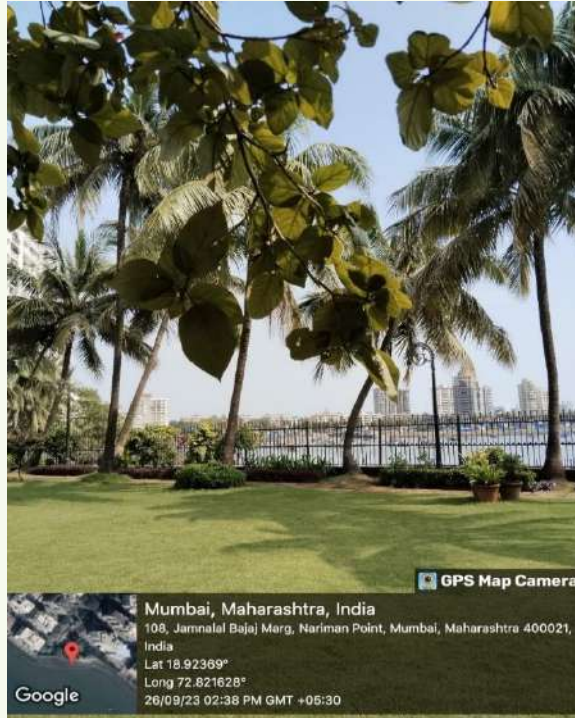

जिओटॅग छायाचित्रांसाठी मार्गदर्शक सूचना:

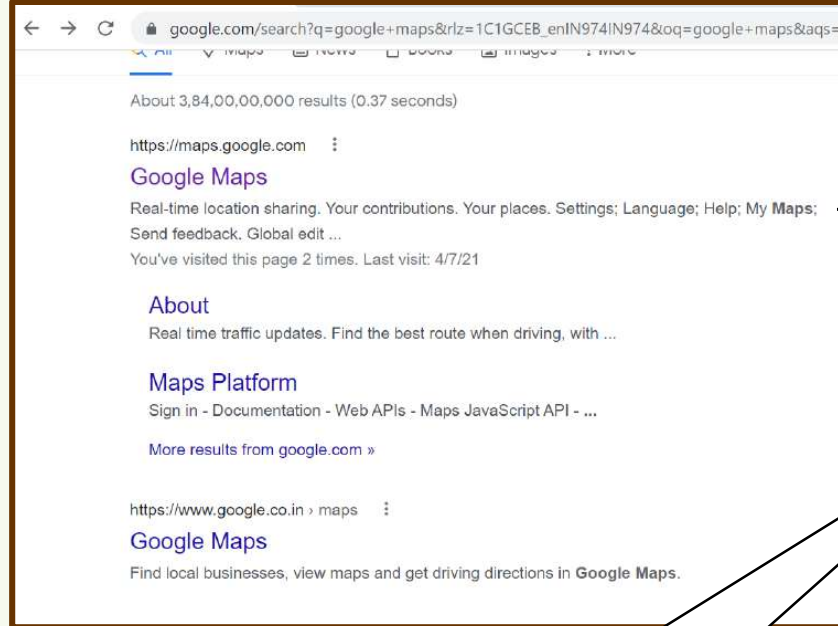
छायाचित्रे वैध मानली जाण्यासाठी खालील तपशील जिओ-टॅग केलेल्या छायाचित्रावर नमूद असणे आवश्यक आहे:

१. पंचायत राज संस्थेचे नाव
२. जिल्ह्याचे नाव
३. अक्षांश (Longitude) आणि रेखांश (Latitude)
४. दिनांक आणि वेळ

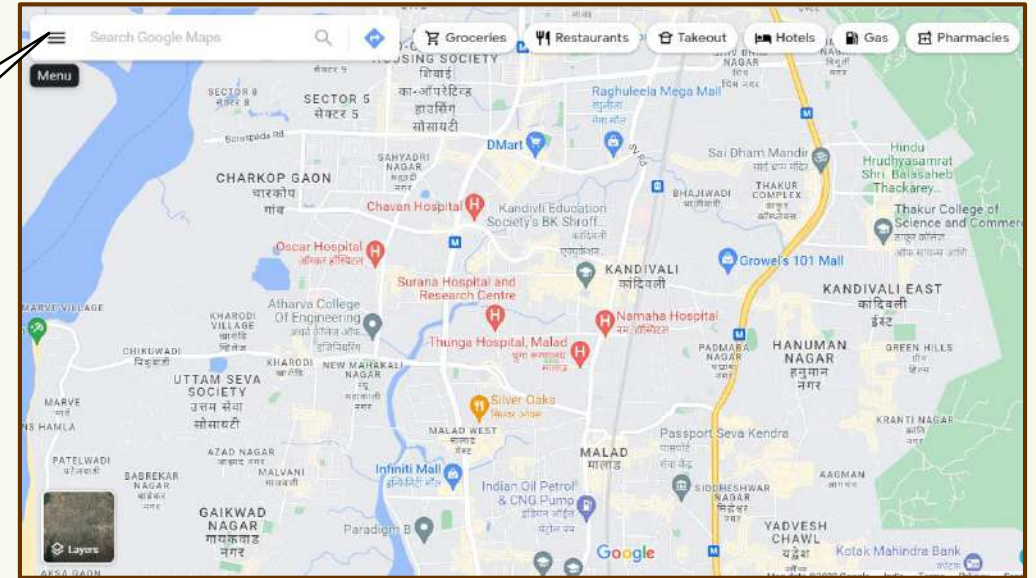

MIS मध्ये गुगल मॅप लिंक कशी टाकायची याविषयी मार्गदर्शक सूचना:

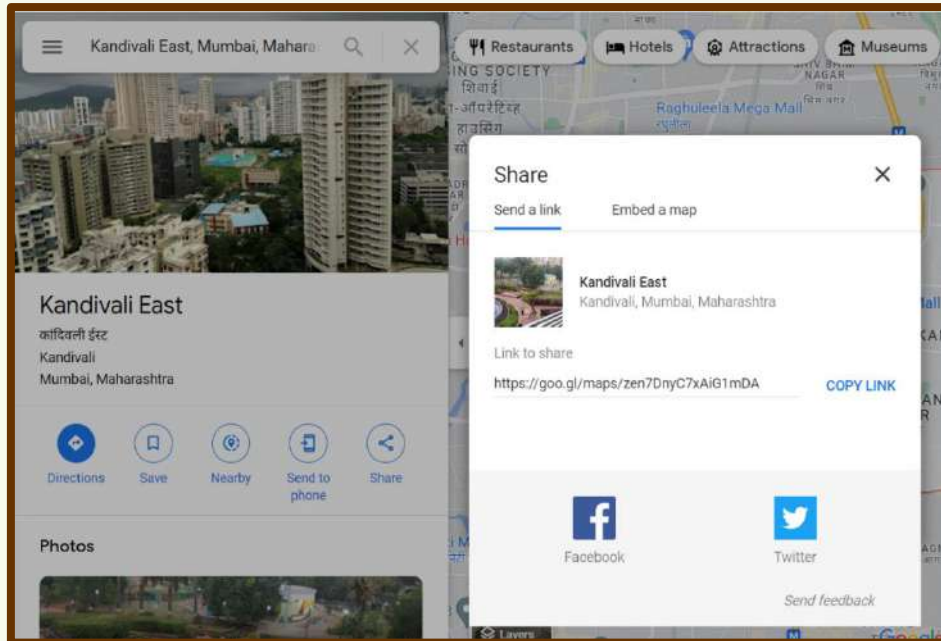
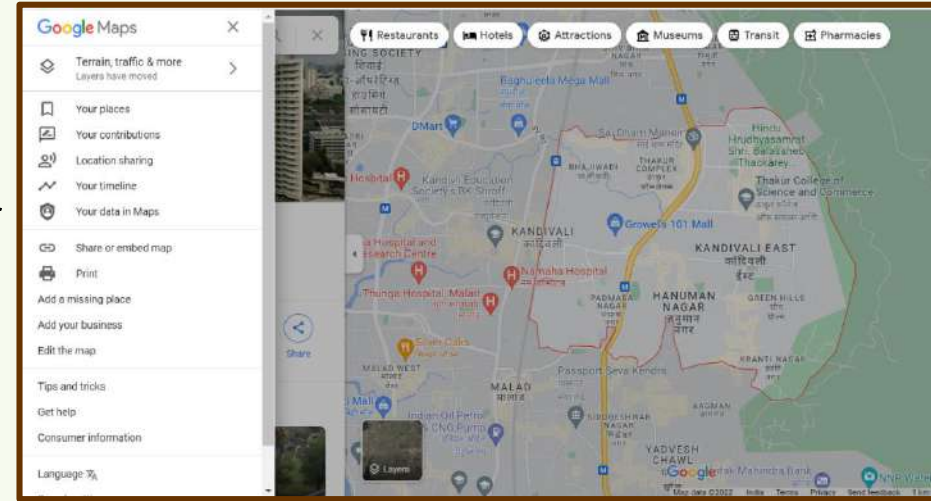
टप्पा १: तुमच्या संगणकामध्ये गूगल मॅप सुरू करा.

टप्पा २: तुम्ही शेअर करू इच्छित असलेल्या दिशानिर्देश, नकाशा किंवा मार्ग शोधा. यानंतर वर डावीकडे असलेल्या मेनू या पर्यायावर क्लिक करा.

टप्पा ३: शेअर किंवा एंबेड मॅप यावर
क्लिक करा.

टप्पा ४: लिंक कॉपी करा आणि आवश्यक
त्या ठिकाणी पेस्ट करा.

IEC/प्रचारात्मक उपक्रमांच्या छायाचित्रांसाठी मार्गदर्शक सूचना:

- जनजागृती उपक्रमांसाठी सादर केलेली सर्व छायाचित्रे ही उपक्रम ज्या तारखेला झाला त्या तारखेसह जिओ-टॅग केलेली असावीत.
- प्रत्येक उपक्रमासाठी, उपक्रमाची पार्श्वभूमी/बॅनर स्पष्टपणे दर्शवेल, असे किमान एक छायाचित्र काढणे आवश्यक आहे.
- बॅनरवर माझी वसुंधरा अभियान ४.० चे बोधचिन्ह (लोगो) व नाव असणे आवश्यक आहे.
- बॅनरवर कार्यक्रमाचे शीर्षक असावे. उदाहरणार्थ, जर वातावरणीय बदलाविषयी जनजागृती निर्माण करणारा उपक्रम असेल तर “वातावरणीय बदलाबाबत जागरूकता” असे स्पष्ट शीर्षक असावे.
- छायाचित्रात कार्यक्रमात सहभाग घेतलेल्या सहभागींचा समावेश असणे आवश्यक आहे.
- जनजागृती उपक्रमांमध्ये वातावरणीय बदलाची मूलभूत व्याख्या, संकल्पना, प्रभाव, शासकीय नियम आणि धोरण आणि त्या विषय/निर्देशकासंबंधी राष्ट्रीय - आंतरराष्ट्रीय परिस्थिती या मुद्द्यांचा समावेश असावा.
- #majhivasundhara आणि #MissionLiFE हे हॅशटॅग वापरून सोशल मीडियावर उपक्रम व कार्यक्रमांच्या पोस्ट कराव्या.

थीमॅटिक क्षेत्र

आकाश

भूमी

वायु

अग्नि

जल

भूमी

एकूण गुण : १,८५०

१.१

हरित आच्छादन आणि जैवविविधता

अ.क्र.	कृती बिंदू	गुण
१.१.१	माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे	४००
१.१.२	जिओ- टॅगिंगसह वृक्षगणना - तयारी आणि प्रकाशन	१००
१.१.३	रोपवाटीकांची निर्मिती	१००
१.१.४	नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल (उदा. अमृत वने, सार्वजनिक उद्याने)	२००
१.१.५	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे	१००
१.१.६	मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे.	१००
एकूण		१,०००

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

गुण
४००

नैसर्गिक परिसंस्थेचे संवर्धन करण्यासाठी वृक्षारोपण महत्वाचे आहे. सदर निर्देशकाद्वारे स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी वृक्षारोपण मोहीमा हाती घेतल्या होत्या की नाही आणि त्यांनी लावलेल्या एकूण झाडांपैकी (स्थानिक झाडांसह) किती झाडे जगवली आणि त्यांची काळजी घेतली का, हे तपासले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ लागवड केलेल्या आणि जगवलेल्या वृक्षांची एकूण संख्या (स्थानिक प्रजातींच्या वृक्षांसह)
- ☐ लावलेल्या आणि जगवलेल्या स्थानिक वृक्षांची संख्या
- ☐ स्थानाचे तपशील: संपूर्ण पत्ता, प्रकल्पाचे गुगल मॅपवरील स्थान इत्यादी माहिती विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये.
- ☐ भूखंडांवर वृक्षारोपण: विकसित केलेली एकूण हरित क्षेत्रे चौरस मीटर (चौ. मी.) मध्ये
- ☐ रस्त्याच्या कडेला वृक्षारोपण: रस्त्याच्या कडेला करण्यात आलेल्या वृक्षारोपणाची एकूण लांबी (मीटर मध्ये).
- ☐ वृक्षारोपण उपक्रमाचा कार्यारंभ आदेश
- ☐ वृक्षारोपण उपक्रमाची आर्थिक माहिती: अंतिम पावत्यांसह सर्व देयके.
- ☐ जर, वृक्षारोपण व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) च्या माध्यमातून झाले असेल तर त्याची पोचपावती सादर करावी.
- ☐ पुढील १-२ वर्षांसाठी आवश्यक असलेल्या देखभालीसाठीची योजना.
- ☐ टप्प्यानुसार (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे. (अधिक तपशील वर दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये जोडलेला आहे.)
 - वृक्षारोपण कार्यक्रमापुर्वी (Size १ ते २ MB)
 - वृक्षारोपण कार्यक्रमादरम्यान (Size १ ते २ MB)
 - माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या शेवटच्या दोन महिन्यांत.(Size १ ते २ MB)-
 - वरील सर्व छायाचित्रे त्याच ठिकाणाहून (अँगलमध्ये) क्लिक केले असावेत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत लागवड केलेल्या व जगवलेल्या वृक्षांची एकूण संख्या (Relative Marking)	२००
२.	स्थानिक वृक्ष: माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या आणि जगवलेल्या एकूण वृक्षांपैकी स्थानिक वृक्षांची संख्या (Relative Marking)	१००
३.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.० आणि ३.० दरम्यान लावलेले आणि जगवलेले वृक्ष (Relative Marking)	१००

स्थानिक प्रजातींच्या वृक्षांची सूचक यादी

दक्षिण उष्णकटिबंधीय निम- सदाहरित वने

१. टर्मिनलिया पॅनिक्युलाटा (किंजल)
२. मेमोसायलॉन अंबेलेटम (अंजनी)
३. टर्मिनलिया चेबुला (हिरडा)
४. सिझिजियम क्युमीनी (जांभूळ)
५. ओलिया डायोसिया (परजामुन)
६. मॅंगीफेरा इंडिका (आंबा)
७. ऍक्टिनोडाफ्ने हुकेरी (पिसा)

दक्षिण उष्णकटिबंधीय ओलसर पर्णपाती वने

१. टेक्टोना ग्रॅंडिस (सागवान)
२. टर्मिनलिया टोमेंटोसा (ऐन)
३. डेलबर्गिया लॅटिफोलिया (शिशम)
४. आदिना कार्डिफोलिया (हळदू)
५. मधुका इंडिका (मोहा)
६. टेरोकार्पसमार्सुपियम (बिजा)
७. मित्राज्ञा परविफ्लोरा (कलाम)
८. सालमालिया मालाबारिकम (सेमल)

दक्षिणी उष्णकटिबंधी काटेरी वने

१. अकेशिया अरेबिका (बाबुल)
२. अकेशिया ल्युकोफ्लेका (हिवर)
३. झिझिफस जुजुबा (बोर)
४. बुटीया मोनोस्पर्ना (पलास)
५. बेलानिट्स रेक्सबर्गी (हिंगणबेट)

टीप: ही यादी संपूर्ण नाही, वरील माहिती ही फक्त संदर्भासाठी आहे. अधिक नावे [Untitled-2 \(mahaforest.gov.in\)](http://Untitled-2 (mahaforest.gov.in)) या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान लागवड केलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण स्थानिक झाडांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट असलेले एकूण क्षेत्र चौरस मीटर मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट असलेले एकूण क्षेत्र चौरस मीटर मध्ये क्षेत्रफळ नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रस्त्याच्या कडेला लागवडीची एकूण लांबी मीटरमध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रस्त्याच्या कडेला वृक्ष लागवडीखाली समाविष्ट केलेल्या क्षेत्राची एकूण लांबी (मीटरमध्ये) नमूद करा.
	वृक्षारोपणाची विविध टप्प्यांवरील जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	वृक्षारोपण उपक्रमाचा कार्यारंभ आदेश	वृक्षारोपण उपक्रमांचे सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१ आणि २	देखभाल योजना अहवाल	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या वृक्षारोपणाच्या स्थळांसाठी पुढील १-२ वर्षांसाठी देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.
	वृक्षारोपण उपक्रमाचा आर्थिक अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्र यांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर सदर कार्य CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती /सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	वृक्षारोपणाची सविस्तर माहिती	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये वृक्ष लागवडीचे तपशील अपलोड करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये जगवलेली एकूण झाडे	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान जगवलेल्या एकूण झाडांची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

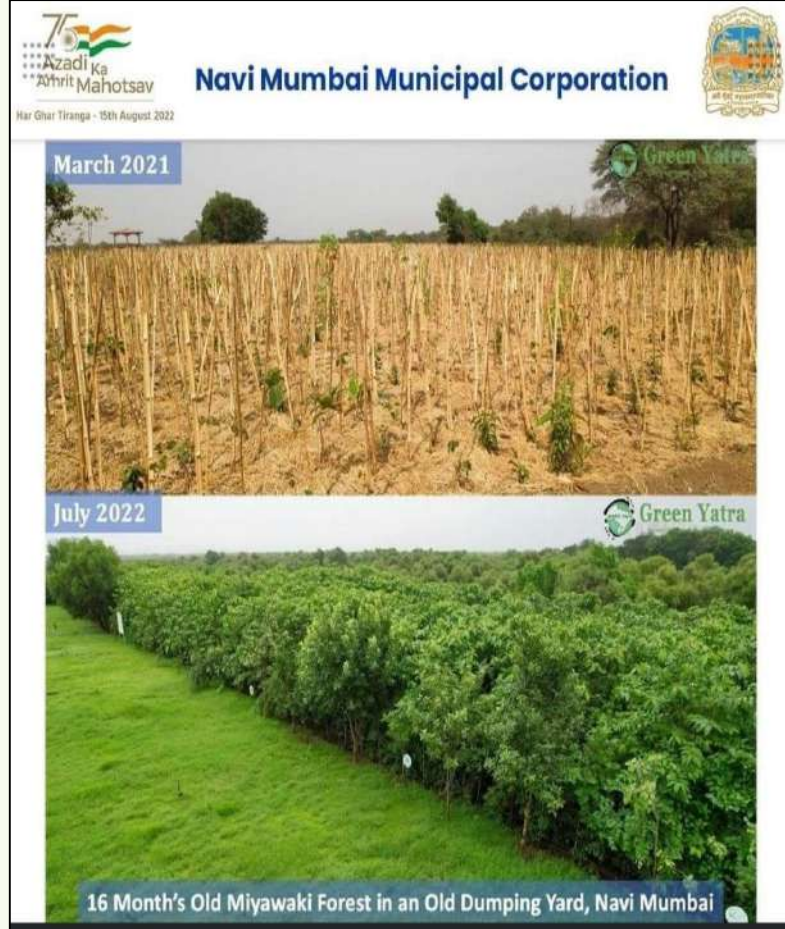
Sr.No	Address of the tree plantation done during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google map location of the tree plantation (Local Body should enter valid google map link)	Date of Tree Plantation during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Total number of trees planted at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)
1	2	3	4	5	6
Total number of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Total number of Indigenous trees survived at the given location during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter whole numbers)	Name of species of Indigenous trees planted during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (All indigneous species planted in that area should be mentioned here. For example- Mango, Banana, etc.) (Local body should enter text only)	If a plantation is done on the plots, please enter the area of the plot in square meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	If plantation is done along the roads, please enter the length of the roadside plantation in meters otherwise enter "0" (Local Body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	
Plantation by State Government Program/Central Government Program/CSR/Community Participation/via Institutes/etc. (Local Body should choose appropriate option from the dropdown)	Date of work order of the tree plantation activity. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Work order number of the plantation activity	Financial Brief for the tree plantation activities in "Rs"	Financial Receipt number for the Tree Plantation/If Plantation is done via CSR then copy of acknowledgment slip	
12	13	14	15	16	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.१

माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

गुण
१००

वृक्षगणना हे वृक्ष आच्छादन आणि प्रजातींच्या विविधतेबद्दल माहिती देणारे एक महत्वाचे शास्त्रीय आणि तांत्रिक साधन आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील हरित आच्छादनाचे संरक्षण आणि संवर्धन कसे करावे याबद्दल अभ्यासपूर्ण निर्णय घेण्यासाठी हे एक धोरणात्मक साधन म्हणून काम करते. या निर्देशकाचे उद्दीष्ट ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी, त्यांच्या क्षेत्रातील हरित आच्छादनाचे जतन आणि संरक्षणासाठी हाती घेतलेल्या प्रयत्नांचे मूल्यमापन करणे, हे आहे.

आवश्यक तपशील:

- ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने अधिकृत केलेल्या वृक्षगणना अहवालाची प्रत (पुरातन वृक्षगणना अहवालासह).
- ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने मान्यता दिलेल्या पुरातन वृक्षांच्या जिओटॅगिंगसह केलेल्या गणनेची यादी.
- ☐ पुरातन वृक्षांसह सर्व वृक्षांचे जिओटॅगिंग करणे अनिवार्य आहे. **जिओटॅगिंग न केल्यास कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.**
- ☐ केवळ खालील बाबींची पूर्तता केली असल्यास वृक्षगणना प्रकाशित झाली असे मानले जाईल.
 - ग्रामपंचायतीच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित केली आहे आणि/किंवा,
 - ग्रामपंचायत कार्यालयाच्या सूचना फलकावर लावली आहे.
- ☐ वृक्षगणनेचा अहवाल प्रकाशित करण्याची घोषणा ग्रामसभेत आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अधिकृत सोशल मीडिया खात्यावर करण्यात यावी.
- ☐ अधिकृत सोशल मीडिया खात्यावर वृक्षगणना अहवालाच्या घोषणेची प्रत / स्क्रीनशॉट.

सूचना : अहवाल १००% तयार आणि प्रकाशित – स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या १००% क्षेत्रफळाचा समावेश
 अहवाल ७५ % तयार आणि प्रकाशित – स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या ७५% क्षेत्रफळाचा समावेश
 अहवाल ५०% तयार आणि प्रकाशित – स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या ५०% क्षेत्रफळाचा समावेश
 अहवाल २५ % तयार आणि प्रकाशित – स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या २५% क्षेत्रफळाचा समावेश

- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यानचा अहवाल – तयार आणि प्रकाशन	७५
	१००%	७५
	५०% - ७५%	५०
	२५% - ५०%	३५
	२५% पेक्षा कमी	०
२.	पुरातन वृक्षांची (हेरिटेज-ट्री) यादी- प्रकाशित करणे.	२५

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	वृक्षगणना जिओ-टॅगिंगसह करून ती प्रकाशित केली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	वृक्षगणना जिओ-टॅगिंगसह प्रकाशित करण्याचा दिनांक	वृक्षगणना जिओ-टॅगिंगसह प्रकाशित करण्याचा दिनांक नमूद करा.
	वृक्षगणना जिओ-टॅगिंगसह कुठे प्रकाशित केली गेली आहे?	ड्रॉपडाउनमधील खालील पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा १. ग्रामपंचायतीच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित. २. ग्रामपंचायत कार्यालयाच्या सूचना फलकावर प्रकाशित. वृक्षगणना जिओ-टॅगिंगसह जर दोन्ही ठिकाणी प्रकाशित करण्यात आली असेल तर दोन्ही पर्याय निवडा.
	वृक्षगणना अपलोड करण्यात आली आहे त्याचे स्क्रीनशॉट/छायाचित्र	१. ग्रामपंचायतीच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित - स्क्रीनशॉट पीडीएफ स्वरूपात २. ग्रामपंचायतीच्या सूचना फलकावर - छायाचित्र पीडीएफ स्वरूपात ३. दोन्ही ठिकाणी - दोन्हीचे छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने वृक्षगणनेच्या तयारीची घोषणा सोशल मीडिया चॅनेलवर केली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	सोशल मीडिया चॅनेलवर वृक्षगणना तयार करण्याच्या घोषणेचा स्क्रीनशॉट/छायाचित्र	वृक्षगणनेच्या तयारीसाठी वृक्षगणनेची छायाचित्रे/स्क्रीनशॉट सोशल मीडिया चॅनेलवर पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वृक्षगणनेच्या जिओ-टॅगिंगसह अहवाल तयार करण्याची स्थिती	ड्रॉपडाउनमधून खालीलपैकी एक योग्य पर्याय निवडा १. १००% २. ५०%-७५% ३. २५%-५०% ४. २५% पेक्षा कमी
	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) द्वारे अधिकृत वृक्षगणना अहवालाची प्रत (पुरातन वृक्षगणना अहवालासह)	वृक्षगणनेच्या अहवालाची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
२	जिओ-टॅगिंगसह हेरिटेज वृक्षांची यादी	संकलित पीडीएफ स्वरूपात जिओ-टॅगिंगसह हेरिटेज वृक्षांची यादी अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.२

जिओटॅगिंगसह वृक्षगणना- तयारी व प्रकाशन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Information required	Details	Guidance/Instructions
Total Area of the local body		Enter total area of the local body in sq.km. Enter only decimal numbers.
Is tree census report prepared and published		Select from the dropdown options: 1. Yes 2. No
Number of trees in the local body		Enter number of trees in the local body. Enter only whole numbers.
Number of geotagged trees in the local body		Enter number of geotagged trees in the local body. Enter only whole numbers.
Percentage of geotagged trees in the local body		This will be auto calculated.

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

रोपवाटिकेची निर्मिती

गुण
१००

रोपवाटिका ही रोपे लागवडीसाठी तयार होईपर्यंत त्यांना अनुकूल परिस्थितीत ठेवण्यासाठी निर्माण केली जाणारी एक व्यवस्थापित जागा आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थेने त्यांच्या क्षेत्रात वनीकरण आणि वृक्षारोपण या सारख्या उपक्रमांसाठी केलेल्या प्रयत्नांचे मूल्यमापन करतो.

आवश्यक तपशील :

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात तयार केलेल्या रोपवाटिकांची संख्या (खाजगी रोपवाटिकांसह).
- ☐ तयार केलेल्या प्रत्येक रोपवाटिकेची क्षमता चौरस मीटरमध्ये (चौ.मी.)
- ☐ गुगल मॅपवर रोपवाटिकेचे स्थान आणि क्षेत्र.
- ☐ जिओटॅग केलेले छायाचित्र (Size १ ते २ MB) .
- ☐ रोपवाटिकेचा आराखडा (प्रजातींचे विभाजन, देखभाल इत्यादी.)
- ☐ रोपवाटिकेद्वारे उपलब्ध आणि/किंवा विक्री केलेल्या रोपांची संख्या खालील तपशीलांसह: नाव, प्रजाती, विक्रीची संख्या, उंची इ.- विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये सादर करावी.
- ☐ मोजमापासाठीच्या एककांचे रूपांतरण : १ चौ. किमी = १०,००,००० चौ. मी.
- ☐ सादर केलेले दस्तऐवज वैध / सुवाच्य नसल्यास किंवा गुगल लिंक चुकीची असल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	रोपवाटीकेची एकूण क्षमता (चौ. मी) (Relative Marking)	२०
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रासाठी रोपवाटिकेची एकत्रित क्षमता = [रोपवाटीकेची एकत्रित क्षमता /स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ. किमी)] (Relative Marking)	२०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटीकेत उपलब्ध असलेल्या आणि/किंवा विक्री केलेल्या रोपांची संख्या (उंची-४ फुटांहून अधिक) (Relative Marking)	६०

१.१.३

रोपवाटिकेची निर्मिती

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील तयार केलेल्या रोपवाटिकांची संख्या (स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या आणि खाजगी रोपवाटिका)	तयार केलेल्या रोपवाटीकांची संख्या नमूद करा.
	सर्व रोपवाटिकांची एकूण संकलित क्षमता	सर्व रोपवाटिकांची एकूण संकलित क्षमता चौरस मीटर मध्ये नमूद करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे एकूण भौगोलिक क्षेत्र (चौरस किलोमीटरमध्ये)	स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे एकूण क्षेत्र चौरस किलोमीटर मध्ये नमूद करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटिकेमध्ये असलेल्या किंवा विक्री केलेल्या एकूण रोपांची संख्या (४ फुटांपेक्षा जास्त उंचीच्या)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान रोपवाटिकेमध्ये असलेल्या किंवा विक्री केलेल्या एकूण रोपांची संख्या (४ फुटांपेक्षा जास्त उंचीच्या) नमूद करा.
	रोपवाटीकांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये रोपवाटीकांचा तपशील अपलोड करा.
	रोपवाटीकांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

रोपवाटिकेची निर्मिती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the Nursery (Local Body should only enter in alphanumeric format)	Address of the Nursery (Local Body should only enter alphanumeric values)	Google map location link of Nursery (Local Body should enter valid google map link)	Latitude of the Nursery
1	2	3	4	5

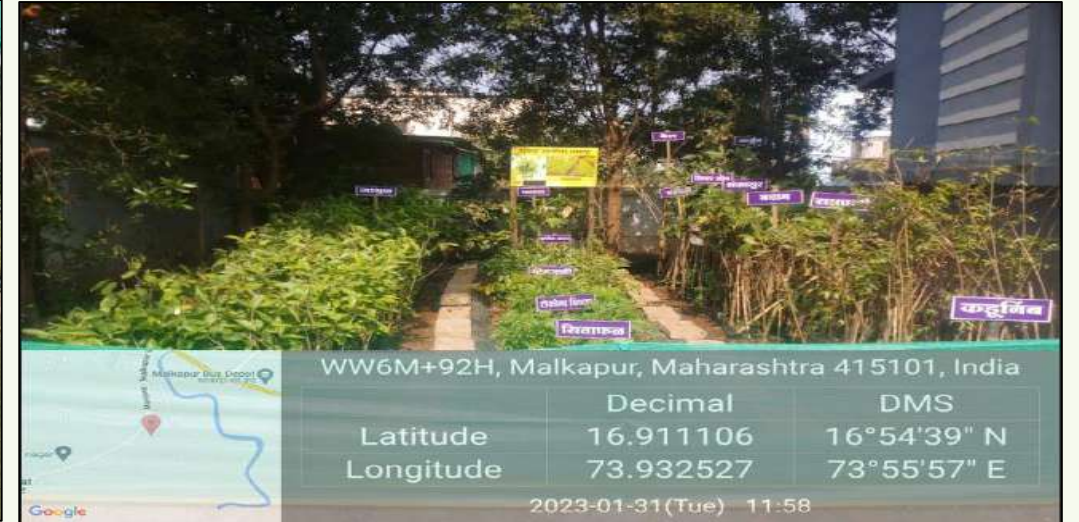
Longitude of the Nursery	Nursery owned by (Local Body, Private Institution, NGO, Educational Institution/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total area of the nursery in square kilometers (Local Body can also enter decimal values)	Total capacity of the nursery in square meters (Local Body can also enter decimal values)	Number of saplings above 4 feet present and/or sold by the nursery, during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter numerical values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.३

रोपवाटिकेची निर्मिती

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.४

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

गुण
२००

हरित क्षेत्र हे प्रदूषणाचे परिणाम कमी करण्यास मदत करतात. हा निर्देशक अमृत वन, स्मृती वन, जैवविविधता उद्यान, पक्षी उद्यान, इत्यादी प्रकारच्या हरित क्षेत्रांची निर्मिती आणि देखभालीला स्थानिक स्वराज्य संस्था महत्त्व देत आहे की नाही हे तपासते.

आवश्यक तपशील :

- ☐ गुगल मॅपवर प्रकल्पाचे स्थान.
- ☐ नवीन तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील : क्षेत्रफळ आणि वापर
- ☐ प्रकल्पाच्या प्रगतीनुसार विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ हरित क्षेत्र तयार करण्यापूर्वी गुगल मॅपवरील स्थानाचे छायाचित्र
- ☐ नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्राचे कार्यारंभ आदेश आणि कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र
- ☐ नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या आर्थिक प्रगतीची माहिती.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० - दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील - त्यांच्या जिओ-टॅग केलेल्या छायाचित्रांसह - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (Size १ ते २ MB)
- ☐ माझी वसुंधरा १.०, २.०, ३.०, ४.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठी पुढील १-२ वर्षांसाठी देखभाल योजना (देखभाल यंत्रणेचा उल्लेख करणे आवश्यक)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या देखभालीसाठीचा कार्यारंभ आदेश
- ☐ या निर्देशकासाठी, हरित क्षेत्र म्हणजेच, किमान ७०% क्षेत्र ज्यावर झाडे, झुडपे इ. आहेत. हरित क्षेत्र विकासासाठी किमान क्षेत्राची आवश्यकता:
 - ग्राम पंचायतीसाठी = २,५०० चौ. फुटांपेक्षा कमी नसलेले क्षेत्रफळ
- ☐ सादर केलेले दस्तऐवज वैध / सुवाच्य नसल्यास आणि Google लिंक चुकीची असल्यास या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या <u>तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांच्या संख्येच्या आधारे मूल्यांकन केले जाईल. तयार करण्यात आलेल्या प्रत्येक हरित क्षेत्राला १० गुण मिळतील.</u>	१००
२.	अपकीप (Upkeep) माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.० आणि ३.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची देखभाल <u>देखभाल करण्यात आलेल्या प्रत्येक हरित क्षेत्राला ०५ गुण मिळतील.</u>	१००

१.१.४

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठीचा कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्राचे कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रासाठी देखभाल योजना अहवाल	देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा आर्थिक अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्र संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर सदर कार्य CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांची विविध टप्प्यांवरील जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये नव्याने तयार केलेल्या हरित क्षेत्रांचा तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या हरित क्षेत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या एकूण हरित क्षेत्रांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	हरित क्षेत्रासाठी देखभाल योजना अहवाल	देखभाल योजना अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the newly created green area Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format)	Date of creation of the green area during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Abhiyan Period 1st April 2022- 31st March 2023) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the newly created green area (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of the green area (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5
Latitude of the newly created green area	Longitude of the newly created green area	Total area of the newly created green area in square feet. (Local Body can also enter decimal values)	Type of the green area (Anand Van, Amrut Van, Smruti Van, Parks of Children and Senior Citizens, Biodiversity Park, Bird Park, Others) (Local Body should only enter in text format)	Date of the work order for the creation of new green area. (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
6	7	8	9	10
Work Order number for the creation of the new green area	Financial Brief for the creation of new green area in "Rs"	The new green area was created by (Local Body/Private Institution/Educational Institute/NGO/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Maintenance of the green area to be conducted by (Local Body/NGO/Private Institute/Educational Institute/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	
11	12	13	14	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.४

नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.१.५

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे

गुण
१००

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) मध्ये स्थानिक जैविक संसाधनांची उपलब्धता, त्यांचे ज्ञान आणि औषधी वापर किंवा त्याच्याशी संबंधित इतर कोणत्याही पारंपरिक ज्ञानाची सर्वसमावेशक माहिती असते. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या हद्दीतील क्षेत्रांचा भूप्रदेश (लँडस्केप) आणि लोकसंख्येसह जैविक संसाधनांचे संरक्षण व दस्तऐवजीकरण यांच्या प्रोत्साहनास महत्त्व दिले आहे का हे तपासते. तसेच हा निर्देशक लोकजैवविविधता नोंदवही मार्फत जैविक संसाधनांची भविष्यामध्ये शाश्वत पद्धतीने व्यवस्थापन करण्यासाठी आधाररेखा तयार करते.

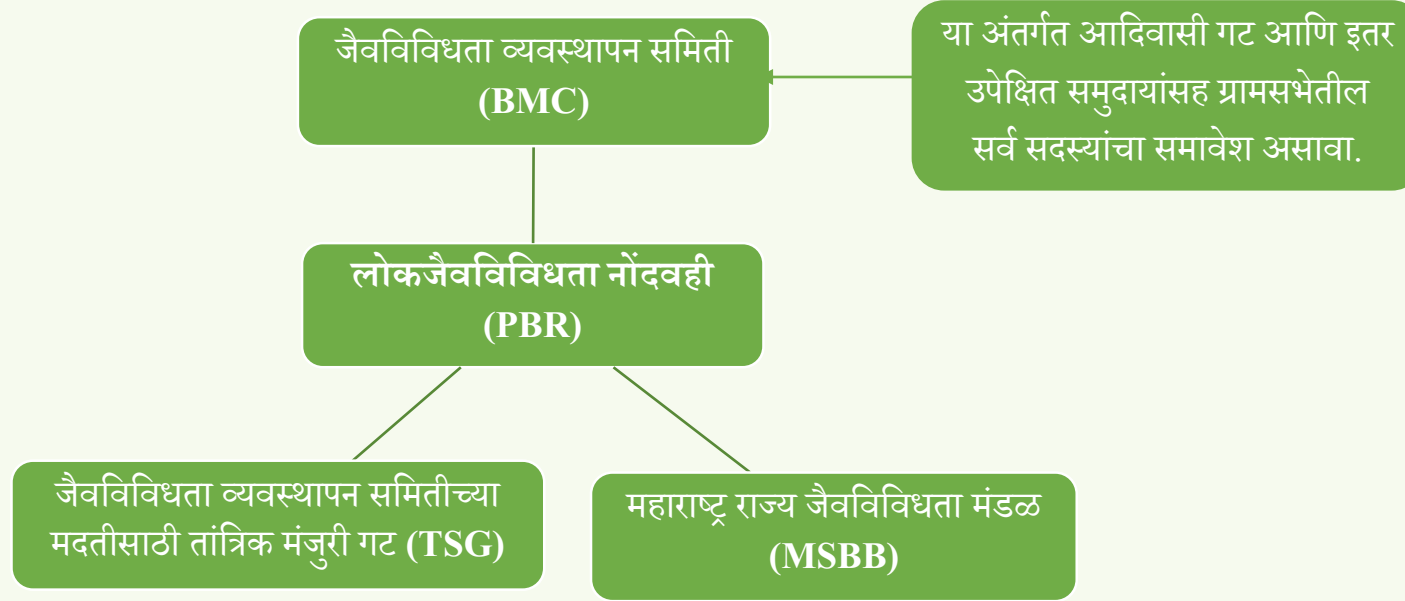
आवश्यक तपशील :

- ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत.
 - ☐ BMC ने दरवर्षी आयोजित केलेल्या किमान चार बैठकांच्या सूचना. माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत दर तीन (३) महिन्यांनी एकदा बैठक आयोजित केली पाहिजे- इतीवृत्तांच्या प्रतीसह सादर करणे.
 - ☐ BMC ने ज्या बैठकीत लोकजैवविविधता नोंदवहीला (PBR) मान्यता दिली त्या बैठकीची विषयपत्रिका (अजेंडा) आणि इतीवृत्तांची प्रत
 - ☐ जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने PBR तयार आणि मंजूर केल्याचे प्रमाणपत्र
 - ☐ PBR सादर केल्याची प्रत (PBR तयार आणि प्रकाशित केल्यानंतर तो महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाला **Maharashtra state Biodiversity Board (MSBB)** ला सादर करावा.)
 - ☐ राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार BMC कृती आराखड्याची प्रत.
- कृती आराखड्यात जैव संसाधनांच्या संवर्धनासाठी नमूद केलेल्या मुद्यांचा समावेश असू शकतो. BMC च्या कर्मचाऱ्यांसाठी आवश्यक असलेले प्रशिक्षण आणि भौगोलिक निर्देशकांच्या (G.I.) नोंदणीसाठी विचारात घेण्यासाठी संभाव्य बाबींची यादी समाविष्ट असू शकते. <http://nbaindia.org/uploaded/pdf/Guidelines%20for%20BMC.pdf>
- सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित करणे.	२०
२.	BMC ने घेतलेल्या बैठकांची संख्या (प्रत्येक बैठकीला ५ गुण)	२०
३.	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) : माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी आणि दरम्यान BMC द्वारे तयार आणि मंजूर झाली असल्यास.	२०
४.	महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाला (MSBB) लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) सादर केल्यास.	२०
५.	जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचा (BMC) कृती आराखडा	२०

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करण्याची पद्धत

- जैवविविधता व्यवस्थापन समितीची वैधता ५ वर्षे आहे.
- समितीमध्ये एक निर्वाचित अध्यक्ष आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थेने नामनिर्देशित केलेले सहा सदस्य असतात, ज्यात एक तृतीयांश महिला सदस्य असतात.
- त्यानंतर तांत्रिक मंजूरी गटांद्वारे मूल्यमापन केलेला अहवाल अंतिम मंजूरीसाठी महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे सादर केला जातो. जर अहवाल राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरण (NBA) च्या अटी आणि नियमांचे पालन करत असेल तर संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेला PBR च्या वैधतेबद्दल प्रमाणपत्र जारी केले जाते.
- PBR चे प्रमाणित स्वरूप आणि राष्ट्रीय जैवविविधता समितीने परिभाषित केलेले आवश्यक नियम आणि PBR नियमानुसार अहवाल तयार करणे अपेक्षित आहे. <http://nbaindia.org/uploaded/pdf/PBR%20Format%202013.pdf>

१.१.५

लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचा दिनांक जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत	दिनांक नमूद करा. जैवविविधता व्यवस्थापन समिती (BMC) गठित झाल्याचे आदेश/पत्र आणि सदस्य यादीची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने घेतलेल्या बैठकांची संख्या सूचना, विषय पत्रिका, सभेच्या नोंदवहीची प्रत आणि सभेचे इतिवृत्त (मिनट्स ऑफ मीटिंग)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने घेतलेल्या बैठकांची संख्या नमूद करा सूचना, विषय पत्रिका, सभेच्या नोंदवहीची प्रत आणि सभेचे इतिवृत्त (मिनट्स ऑफ मीटिंग) यांची संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
३	लोकजैवविविधता अहवाल तयार करून त्याला जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने मंजूरी दिली आहे का? लोकजैवविविधता अहवाल तयार आणि मंजूर आहे, हे दर्शवणारे जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे प्रमाणपत्र	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा लोकजैवविविधता अहवाल तयार आणि मंजूर आहे, हे दर्शवणारे जैवविविधता व्यवस्थापन समितीचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.
४	लोकजैवविविधता अहवाल महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे (MSBB) सादर केला आहे का? महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळाकडे (MSBB) लोक जैवविविधता अहवाल सादर केल्याच्या पोचपावतीची प्रत	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा पोचपावतीची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
५	जैवविविधता व्यवस्थापन समितीने राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार कृती आराखडा तयार केला आहे का? राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तयार केलेल्या जैवविविधता व्यवस्थापन समितीच्या कृती आराखड्याची प्रत.	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तयार केलेल्या जैवविविधता व्यवस्थापन समितीच्या कृती आराखड्याची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.६

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

गुण
१००

कंपोस्टिंग (सॅड्रिय खत तयार करणे) पर्यावरणासाठी उपयुक्त आहे. कंपोस्टिंगमुळे ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण कमी होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कंपोस्टिंग प्रक्रियेद्वारे ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्याला महत्त्व दिले आहे का याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील

- ☐ ओला कचरा प्रक्रिया - लॉगबुक : माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान प्रक्रिया केलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थेत तयार झालेल्या सॅड्रिय खताचे प्रमाण.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान अधिकृत प्रयोगशाळांमधून FCO (Fertilizer Control Order) नियमाचे पालन करणाऱ्या कंपोस्ट गुणवत्ता अहवालाची प्रत
- ☐ कंपोस्ट उत्पादित (प्रमाण) आणि वापर (विकलेले/स्वतः वापरलेले) तपशील दर्शविणारे लॉगबुक
- ☐ कंपोस्ट प्लांटचे स्थान: गुगल मॅपवर.
- ☐ कंपोस्ट प्लांटची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/ सुवाच्य नसल्यास आणि गुगल लिंक चुकीची असल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	FCO मानदंडाचे पालन करणारा कंपोस्ट गुणवत्ता अहवाल.	२०
२.	कंपोस्टचा वापर - विकलेल्या/स्वतः वापरलेल्या कंपोस्टची %	८०
	८०% पेक्षा अधिक	८०
	७०-८०%	६०
	६०-७०%	४०
	५०-६०%	२०
	५०% पेक्षा कमी	०

१.१.६

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	FCO मानदंडांचे पालन करणारा कंपोस्ट गुणवत्ता अहवाल तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	FCO मानदंडांचे पालन करणारा कंपोस्ट गुणवत्ता अहवाल	कंपोस्ट गुणवत्ता अहवाल अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान संकलित करण्यात आलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान संकलित करण्यात आलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान प्रक्रिया केलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान प्रक्रिया केलेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण मेट्रिक टन मध्ये नमूद करा.
	विक्री/स्वतः वापरलेल्या कंपोस्टची टक्केवारी	ड्रॉपडाउन यादीतून पर्याय निवडा.
		१. ८०% पेक्षा अधिक
		२. ७०% - ८०%
		३. ६०% - ७०%
		४. ५०% - ६०%
		५. ५०% पेक्षा कमी
	कंपोस्ट उत्पादित (प्रमाण) आणि वापर (विकलेले/स्वतः वापरलेले) तपशील दर्शविणारे लॉगबुक	लॉगबूकच्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कंपोस्ट प्लांट, उत्पादने आणि स्थानिकरित्या तयार केलेल्या कंपोस्टची विक्री करणाऱ्या दुकानांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.१.६

मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२

घनकचरा व्यवस्थापन

अ.क्र.	कृतीबिंदू	गुण
१.२.१	घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन	१००
१.२.२	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया	१००
१.२.३	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया /विल्हेवाट	१००
१.२.४	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	१००
१.२.५	प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)	३००
१.२.६	जैव-वैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन	५०
१.२.७	ई-कचरा व्यवस्थापन	५०
१.२.८	हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा	५०
एकूण		८५०

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

गुण
१००

सार्वजनिक आरोग्यासाठी आणि पर्यावरणासाठी घनकचरा व्यवस्थापन अत्यंत महत्वाचे आहे. घनकचऱ्यावर योग्यरित्या प्रक्रिया न केल्यास, ते जमिनीमध्ये जाते आणि यामुळे माती व भूजल प्रदूषित होते. घनकचरा व्यवस्थापन नियम-२०१६ नुसार, स्थानिक स्वराज्य संस्थांना सर्व घरांमधून विलगीकरण केलेला घनकचरा संकलित करण्याची व्यवस्था करावयाची आहे. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कचऱ्याच्या संकलनाला महत्त्व दिले आहे की नाही आणि त्याचे निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण केले जाते की नाही, हे तपासतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रामध्ये निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्याचे प्रमाण - मासिक अहवाल.
- ☐ निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण केलेला आणि घरोघरी जाऊन संकलित केलेल्या घनकचऱ्याचे प्रमाण - स्व-मूल्यांकन अहवाल.
- ☐ स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) MIS मधून घेतलेली माहिती.
- ☐ जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB) - घरोघरी जाऊन घनकचऱ्याचे संकलन.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीतील लॉगबुक सादर करणे.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती				गुण
१.	निर्मितीच्या ठिकाणी संकलन आणि विलगीकरण केलेल्या घनकचऱ्याची टक्केवारी			१००
१(अ)	निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण		५०	
	७५% ते १००%	५०		
	५०% ते ७५%	३०		
	२५% ते ५०%	२०		
	२५% पेक्षा कमी	०		
१(ब)	संकलन		५०	
	७५% ते १००%	५०		
	५०% ते ७५%	३०		
	२५% ते ५०%	२०		
	२५% पेक्षा कमी	०		

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण स्रोताच्या ठिकाणी केलेले विलगीकरण २. एकूण निर्माण झालेला कचरा ३. एकूण संकलित केलेला कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण झालेला, विलगीकरण आणि संकलित केलेल्या घनकचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा. (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४ पर्यंत)
१(अ) आणि १(ब)	घरोघरी कचरा संकलनाची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कचरा संकलनाचे लॉगबुक	माझी वसुंधरा अभियान ४.० साठी घनकचरा व्यवस्थापनाची माहिती असणाऱ्या लॉगबुकची छायाचित्रे संकलित पीडीएफमध्ये अपलोड करा. कालावधी: १ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.१

घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

गुण
१००

ओला कचरा हा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात निर्माण होणाऱ्या घरगुती कचऱ्यातील प्रमुख घटक आहे. यामध्ये भाजीपाला/स्वयंपाक घरातील ओला कचरा, बागेतील कचरा आणि इतर सहज विघटीत होणारा कचरा यांचा समावेश आहे. या कचऱ्याचा वापर साधारणपणे खत निर्मितीसाठी किंवा बायोगॅस संयंत्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी केला जातो. हा निर्देशक स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी ओल्या कचऱ्यावर खतनिर्मिती प्रक्रियेद्वारे किंवा बायोगॅस संयंत्रामध्ये प्रक्रिया करून रसायनमुक्त खते आणि गॅस तयार करण्याला महत्त्व दिले आहे की नाही हे तपासतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण झालेल्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण - मासिक अहवाल.
- ☐ ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपोस्ट प्लांट/बायोगॅस प्लांटचा वापर - मासिक अहवाल.
- ☐ कंपोस्ट प्लांट/बायोगॅस केंद्राचे ठिकाण : गुगल मॅप /जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे द्यावीत. (उपलब्ध असल्यास)
- ☐ खत निर्मितीचा तपशील:
 - खत नियंत्रण आदेश (FCO) नियमानुसार अधिकृत प्रयोगशाळेचा खत गुणवत्ता अहवाल.
 - खताचा वापर/ विक्री
- ☐ कंपोस्ट प्लांट/बायोगॅस प्लांटची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
प्रक्रिया केलेल्या ओल्या कचऱ्याची टक्केवारी (%)		१००
९०% पेक्षा अधिक	१००	
७५% ते ९०%	८०	
५०% ते ७५%	६०	
४०% ते ५०%	४०	
२५% ते ४०%	२०	
२५% पेक्षा कमी	०	

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

MIS साठी आवश्यक तपशील

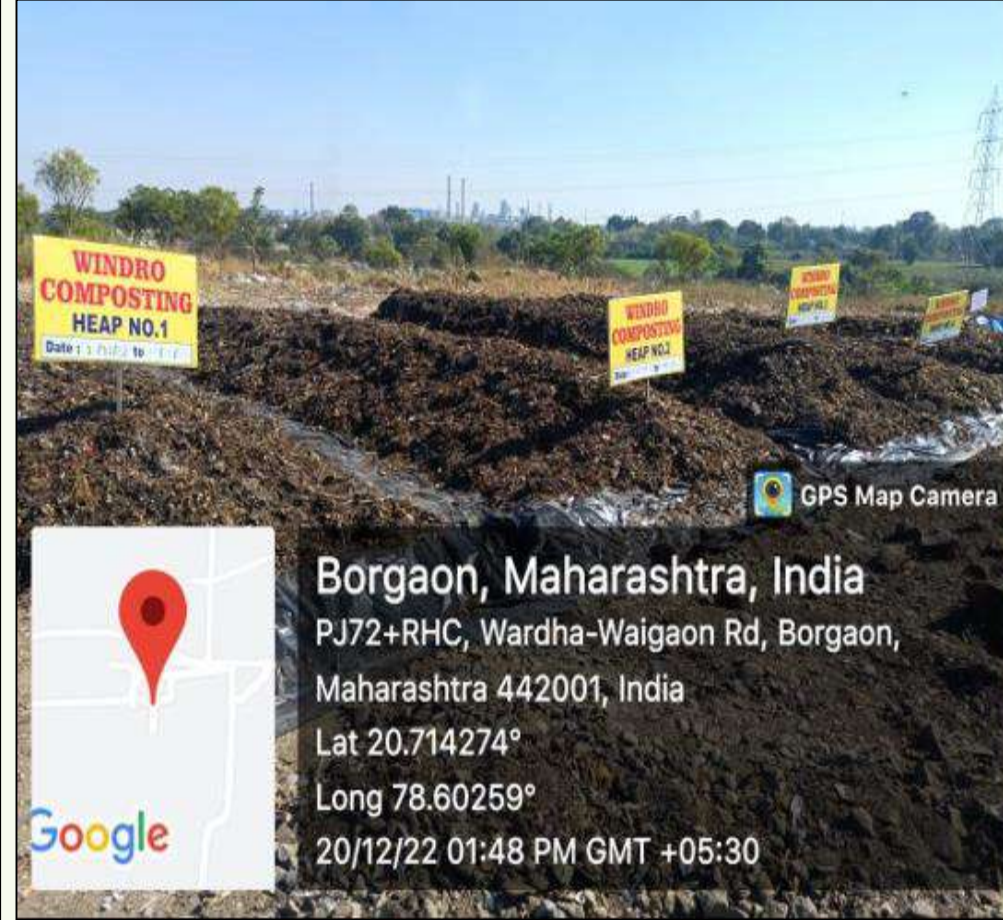
मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला ओला कचरा २. एकूण संकलित केलेला ओला कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला ओला कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) या कालावधीत तयार झालेला, संकलित केलेला, प्रक्रिया केलेला, कंपोस्ट केंद्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी वापरला जाणारा आणि बायोगॅस केंद्रामध्ये प्रक्रिया करण्यासाठी वापरला जाणाऱ्या ओल्या कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.
	ओल्या कचऱ्याच्या प्रक्रियेचा मासिक अहवाल सादर करणे.	स्वच्छ भारत मिशन पोर्टलवरून बायोगॅस/कंपोस्ट केंद्रातील ओल्या कचऱ्याच्या प्रक्रियेचा मासिक अहवाल अपलोड करा.
	उत्पादित कंपोस्ट खताचा वापर	ओल्या कचऱ्यापासून तयार केल्या जाणाऱ्या कंपोस्ट खताचा वापर कोठे केला जातो, ते नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने अधिकृत प्रयोगशाळांमधून FCO (एफसीओ) नियमांचे पालन करणारा व कंपोस्टची गुणवत्ता दर्शविणारा अहवाल मिळवला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	अधिकृत प्रयोगशाळांमधून FCO (एफसीओ) नियमानुसार कंपोस्ट गुणवत्ता दर्शविणाऱ्या अहवालाची प्रत	अधिकृत प्रयोगशाळांमधून FCO (एफसीओ) नियमानुसार कंपोस्ट गुणवत्ता दर्शविणाऱ्या अहवालाची प्रत अपलोड करा.
	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कंपोस्ट प्लांट आणि/किंवा बायोगॅस प्लांटची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	कंपोस्ट/बायोगॅस केंद्राचे स्थान	कंपोस्ट/बायोगॅस केंद्राच्या स्थानाची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.२

ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

गुण
१००

सुक्या कचऱ्याचा पुनर्वापर आणि विल्हेवाट लावणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. सुक्या घनकचऱ्यामध्ये प्लास्टिक, काच, कागद, धातू, रबर, अन्न-पॅकेजिंग मटेरियल यांसारख्या पुनर्प्राप्त करण्यायोग्य संसाधनांचा समावेश होतो. कचऱ्याचे मूल्य खूप मोठे आहे आणि सर्वांनी त्याच्या पुनर्वापराचा मार्ग अवलंबला पाहिजे. यामुळे कचरा साठवण्याच्या जागेवर आणि नैसर्गिक संसाधनांवर येत असलेला भार कमी होऊन ते उत्पन्नाचे साधन बनू शकते. स्थानिक स्वराज्य संस्था सुक्या कचऱ्याचा पुनर्वापर/प्रक्रिया /विल्हेवाट किती कार्यक्षमतेने करतात याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण झालेल्या आणि प्रक्रिया केलेल्या सुक्या कचऱ्याचे प्रमाण - मासिक अहवाल.
- ☐ पुनर्प्रक्रिया केंद्राचे स्थान / साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र - गुगल मॅप / जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (उपलब्ध असल्यास)
- ☐ पुनर्प्रक्रिया केंद्रांची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र		५०
	होय	५०	
	नाही	०	
२.	सुक्या कचऱ्याचे दुय्यम वर्गीकरण		२०
	९०% पेक्षा अधिक	२०	
	९०% पेक्षा कमी	०	
३.	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/ विल्हेवाट		३०
	अधिकृत यंत्रणेद्वारे विल्हेवाट लावलेल्या सुक्या कचऱ्याची %		
	८०% पेक्षाहून अधिक	३०	
	५०% ते ८०%	२०	
	२५% ते ५०%	१५	
	२५% पेक्षा कमी	०	

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्र	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राचे स्थान	गुगल मॅपची लिंक अपलोड करा.
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याबाबत मासिक अहवाल सादर करणे	स्वच्छ भारत मिशन पोर्टलवरून सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याबाबत मासिक अहवाल अपलोड करा.
२	संकलित केलेल्या सुक्या कचऱ्याचे दृश्यम वर्गीकरण	ड्रॉपडाउन मधून योग्य निवडा १. ९०% किंवा अधिक २. ९० % पेक्षा कमी
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला सुका कचरा २. एकूण संकलित केलेला सुका कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला सुका कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान निर्माण झालेला, संकलित केलेला आणि प्रक्रिया केलेला/विल्हेवाट लावलेल्या सुक्या कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.३

सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया / विल्हेवाट

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.४

जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया

गुण

१००

वर्षानुवर्षे साठलेला कचरा मोठी जागा व्यापतो आणि रोग पसरवणाऱ्या माश्या आणि लीचेटच्या निर्मितीसाठी एक प्रजनन भूमी बनतो. यामुळे भूगर्भातील पाणी दूषित होऊ शकते. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या (CPCB) मार्गदर्शक तत्वांनुसार, वर्षानुवर्षे प्रक्रिया न करता साठविलेला जुना कचरा उत्खनन, प्रक्रिया आणि विलगीकरण करून त्याचा पुनर्वापर करण्याची शास्त्रोक्त प्रक्रिया करणे म्हणजे “बायोमाइनिंग” होय. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया करण्याला महत्त्व दिले आहे की नाही याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ वर्षानुवर्षे साठवून ठेवलेल्या घनकचरा ठिकाणाचा तपशील (स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील)
- ☐ साठवून ठेवलेल्या कचऱ्याच्या व्यवस्थापन सुविधेचे गुगल मॅपवरील स्थान.
- ☐ अधिकृत प्रमाणपत्रासह वर्षानुवर्षे साठवून ठेवलेल्या घनकचऱ्यावर केलेल्या उपाययोजनांची स्थिती - काम पूर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र / निविदा सादर प्रमाणपत्र / कोणताही जुना साठलेला कचरा नसल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत.
- ☐ विविध टप्प्यावर (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ जर जमीन पुन्हा वापरली जात असेल तर, काम पूर्ण होण्याआधीची व नंतरची छायाचित्रे. (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	वर्षानुवर्षे साठलेल्या जुन्या कचऱ्यावर १००% शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया		१००
	उपाययोजनांचे टप्पे		
	जमीन पुनर्प्राप्त आणि पुनर्वापर	१००	
	वर्षानुवर्षे साठलेल्या १००% कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया	७५	
	वर्षानुवर्षे साठलेल्या ५०% कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया	५०	
	काम सुरू केले असल्यास	२५	
	निविदा मागविल्या असल्यास	१५	

१.२.४

जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया

संदर्भ : नागपूर महानगरपालिका

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

गुण
३००

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन ही एक गंभीर समस्या आहे. जगात दरवर्षी ३०० दशलक्ष मेट्रिक टनपेक्षा जास्त प्लास्टिक तयार होते, त्यापैकी केवळ ९% प्लास्टिकचाच पुनर्वापर केला जातो आणि उर्वरित प्लास्टिक जमिनीवर जमा होते. प्लास्टिकमुळे पर्यावरणाचा होणारा न्हास कमी करण्यासाठी, केंद्र शासनाने १ जुलै २०२२ पासून सिंगल यूज प्लास्टिकसह पॉलिस्टीरीन आणि विस्तारित पॉलिस्टीरीनचे उत्पादन, आयात, साठा, वितरण, विक्री आणि वापर यावर संपूर्ण बंदी घातली आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्था कशाप्रकारे या बंदीची अंमलबजावणी आणि जनजागृती करत आहेत, याचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ प्लास्टिक कचऱ्याच्या व्यवस्थापनासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या उपक्रमांचा तपशील-विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ सिंगल यूज प्लास्टिक आणि प्लास्टिकला पर्यायी वस्तू याबद्दल आयोजित केलेल्या मोहिमांची संख्या - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ जनजागृती मोहिमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सिंगल यूज प्लास्टिक (SUP) च्या वापरावर दंड वसूल करण्याबाबत लॉगबुकमध्ये नोंद.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	सिंगल यूज प्लास्टिक बंदीबाबत जनजागृती मोहिमांचे आयोजन (Relative Marking)	१००
२.	प्लास्टिकला पर्यायी घटकांबद्दल (वस्तू) जनजागृती मोहिमांचे आयोजन (Relative Marking)	१००
३.	सिंगल यूज प्लास्टिकच्या निर्मूलनावर कारवाईसह दंडाच्या रकमेचे संकलन	१००

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर बंदी)

नियम : प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सुधारणा) नियम-२०२१, दिनांक ३० सप्टेंबर २०२१ पासून ७५ मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीच्या प्लास्टिक कॅरी बॅगचे उत्पादन, आयात, साठवणूक, वितरण, विक्री आणि वापर यावर निर्बंध आणले आहेत. तसेच दिनांक ३१ डिसेंबर २०२२ पासून, १२० मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीच्या प्लास्टिक कॅरी बॅगवर बंदी लागू करण्यात आली आहे.

प्रतिबंधित सिंगल यूज प्लास्टिकच्या वस्तूंची यादी			
अ.क्र	वस्तू	अ.क्र.	वस्तू
१	ईयर बड्ससाठी वापरल्या जाणाऱ्या प्लास्टिकच्या काड्या	११	चमचे
२	फुग्यांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या प्लास्टिकच्या काड्या	१२	सूरी
३	प्लास्टिकचे झेंडे	१३	स्ट्रॉ
४	चॉकलेट काड्या	१४	ट्रे
५	आईस्क्रीम काड्या	१५	काटे चमचे
६	प्लास्टिक डिश	१६	प्लास्टिकच्या निमंत्रण पत्रिका
७	कप	१७	सिगारेटची पाकिटे
८	ग्लास	१८	ढवळणी
९	सजावटीसाठी पॉलिस्टीरिन (थर्माकॉल)	१९	मिठाईच्या डब्याभोवती गुंडाळण्यासाठी प्लास्टिक
१०	१०० मायक्रॉनपेक्षा कमी जाडीचे प्लास्टिक किंवा PVC बॅनर		

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	सिंगल युज प्लास्टिक बंदीबाबत आयोजित केलेल्या मोहिमांची संख्या	सिंगल युज प्लास्टिक बंदीबाबत आयोजित केलेल्या मोहिमांची संख्या नमूद करा.
२	प्लास्टिकला पर्यायी उत्पादनांची माहिती देणाऱ्या मोहिमांची संख्या	प्लास्टिकला पर्यायी उत्पादनांची माहिती देणाऱ्या मोहिमांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	सिंगल युज प्लास्टिक बंदी आणि प्लास्टिकला पर्याय याबाबत आयोजित केलेल्या मोहिमांचा तपशील.	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये प्लास्टिक बंदीच्या बाबत आयोजित करण्यात आलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा तपशील अपलोड करा.
	सिंगल यूज प्लास्टिकबाबत जनजागृती करणाऱ्या उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
३	दंड वसूलीसह सिंगल यूज प्लास्टिक (SUP) निर्मूलनाची कारवाई	सिंगल युज प्लास्टिकच्या (SUP) वापरावर दंड वसुलीच्या लॉगबुकची छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Date of conducting awareness activities for banning single use plastic/ Use of alternatives of plastic (Abhiyan Period 1st April 2023-31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted for (Single Use Plastic Ban/Use of alternatives of plastic/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post Link of the awareness activity for banning single use plastic/use of alternatives of plastic (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Activity conducted by (Public Place/Educational Institute/Private Institute/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of participants (Local Body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.५

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल यूज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)

नगरपंचायतधारणी

ता.धारणी जि. अमरावती

एकल वापर (सिंगल यूज) प्लास्टिक बाबत जनजागृती अभियान

धारणी शहरातील सर्व व्यावसायिकांना, दुकानदारांना, पयविक्रेत्यांना तसेच सर्व नागरिकांना सूचित करण्यात येते की, आपल्या शहरात शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर सर्व वस्तूवर कायम बंदी घालविण्याची कार्यवाही स्वच्छ भारत व माझी वस्तुधरा अभियान अंतर्गत करण्यात आलेली असून, सध्यास्तीतीत ही सदर कार्यवाही सुरूच आहे. केंद्रीय पर्यावरण, वन व हवामान बदल मंत्रालयाने ऑगस्ट २०२१ मध्ये अधिसूचित केलेल्या सुधारित प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम २०२१ नुसार खालील एकल वापर (सिंगल यूज) प्लास्टिक वस्तू प्रतिबंधित आहेत. पुन्हा आपणाम विनंती करण्यात येत आहे की, शासनाने बंदी घातलेल्या प्लास्टिक व त्यासंबंधित इतर वस्तूंचा वापर करू नये. अन्यथा खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येईल.

!!! १ जुलै २०२२ पासून धारणी शहरात प्रतिबंधित प्लास्टिक वर धडक कार्यवाही!!!

खालील प्लास्टिक साहित्य निर्मिती, आयात, साठवणूक, वितरण, विक्री व वापरावर बंदी.

- १०० मायक्रॉन पेक्षा कमी प्लास्टिक किंवा पीव्हीसी बॅग
- प्लास्टिक प्लेट्स, कप, ग्लासेस, कटलरी जसे काटे बम्मर, चाकू, स्ट्रॉ, स्टे, हवळण्या इत्यादी
- मिठाईचे बॉक्स, आमंत्रण पत्रिका व सिगरेटची पाकिटे यांची प्लास्टिक आवरणे
- आईसक्रिम कॉन्क
- प्लास्टिक च्या कॉन्झासह, कान-कोरणी, फुग्यासाठी वापरण्याच्या प्लास्टिकच्या काठ्या, प्लास्टिकचे घेंडे
- कॅम्पोस्टेबल प्लास्टिक (कचरा व नर्सरीसाठीच्या पिशव्या सोडून)
- सर्व प्रकारच्या प्लास्टिक पिशव्या (कॅरी बॅग, नॉन बायन बॅग सह) हॅण्डल असलेल्या व नसलेल्या
- थर्मोकॉल पासून बनलेल्या वस्तू (डिश, बाउल, कंटेनर/डब्बे)

दंडाची तरतूद	
पहिला गुन्हा (पहिला प्रसंग)	₹ ५०००/-
प्रसंग दुसरा	₹ १००००/-
प्रसंग तिसरा	₹ २५०००/- व ३ महिने कारावास

श्री.सावन कुमार (भा.प्र.से)

प्रशासक

नगरपंचायत धारणी

श्री.हर्षल सोनवणे

मुख्याधिकारी

नगरपंचायत धारणी

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.६

जैव-वैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन

गुण
५०

जैव वैद्यकीय कचऱ्याला रुग्णालयातील कचरा देखील म्हणतात. यामध्ये संसर्गजन्य किंवा संभाव्य संसर्गजन्य पदार्थ असलेल्या कचऱ्याचा समावेश असतो. या प्रकारच्या कचऱ्यामध्ये पॅकेजिंग, वापरलेल्या वैद्यकीय पट्ट्या/मलमपट्ट्या आणि इन्फ्यूजन किट यांसारख्या वैद्यकीय किंवा प्रयोगशाळेच्या रोजच्या कामांशी संबंधित असलेल्या वस्तूंचा समावेश होतो. याशिवाय जैविक अणू किंवा जीव यासारखा संशोधन प्रयोगशाळांमधील कचरा समाविष्ट असतो. हा कचरा पर्यावरणात सोडला जाऊ नये यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेत जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे कशाप्रकारे नियोजन केले जाते व किती कार्यक्षमतेने त्याची विल्हेवाट लावली जाते हे या निर्देशकाद्वारे तपासले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सार्वजनिक जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन केंद्रावर जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे संकलन, विलगीकरण, निर्जंतुकीकरण आणि विल्हेवाट लावण्यासाठीच्या यंत्रणेचा तपशील - गुगल मॅपवरील स्थान.
- ☐ संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट लावण्यासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (MPCB) अधिकृत केलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे व्यवस्थापन सुविधा केंद्राशी - करार
- ☐ जैव वैद्यकीय कचऱ्याच्या विल्हेवाटीचे लॉगबुक.
- ☐ जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या क्षेत्रामध्ये रुग्णालय/दवाखाना इत्यादी नसल्यास तालुका वैद्यकीय अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र जोडावे.
- ☐ प्रदान केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	१००% आरोग्य सेवा आणि वैद्यकीय व्यावसायिक हे सार्वजनिक जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन (CBMWTF) केंद्राचे सदस्य आहेत.		२५
	होय	२५	
	नाही	०	
२.	शास्त्रोक्त पद्धतीने विल्हेवाट लावलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याची टक्केवारी (Relative Marking)		२५

१.२.६

जैव-वैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात रुग्णालये/दवाखाने आहेत का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा (रुग्णालय/दवाखाना) नसल्यास- कृपया स्थानिक स्वराज्य संस्थेत (रुग्णालय/दवाखाना) नाही असे तालुका वैद्यकीय अधिकारी यांचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.
१	स्थानिक संस्थेतील १००% रुग्णालये आणि वैद्यकीय अधिकारी हे सार्वजनिक जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन केंद्राचे सदस्य आहेत का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घनकचरा व्यवस्थापनाचा तपशील १. एकूण निर्माण झालेला जैववैद्यकीय कचरा २. एकूण संकलन केलेला जैववैद्यकीय कचरा ३. एकूण प्रक्रिया केलेला जैववैद्यकीय कचरा	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) या कालावधीत निर्माण झालेल्या, संकलित केलेल्या आणि विल्हेवाट लावलेल्या जैव वैद्यकीय कचऱ्याचे प्रमाण नमूद करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची लिंक	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा विल्हेवाट केल्याची लॉगबुक	जैव वैद्यकीय कचरा विल्हेवाट प्रक्रियेच्या लॉगबुकच्या छायाचित्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट यासाठी CBMWTF किंवा MPCB अधिकृत जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन विक्रेत्यांशी करार	संकलन, वाहतूक आणि विल्हेवाट यासाठी CBMWTF किंवा MPCB अधिकृत जैव वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन विक्रेत्यांशी केलेला करार संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	जैव वैद्यकीय कचरा प्रक्रिया केंद्राच्या स्थानाची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

गुण
५०

ई-कचऱ्यावर केल्या जाणाऱ्या शास्त्रोक्त पद्धतीने प्रक्रिया न केल्यामुळे मानवी आरोग्यावर विपरित परिणाम होतात आणि पर्यावरणाचे प्रदूषण होते. ई-कचऱ्याचे योग्य प्रकारे विलगीकरण आणि संकलन करून तो अधिकृत विघटन करणाऱ्या / पुनर्वापरकर्त्याकडे पाठवला जाईल याची खात्री करणे हे स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कर्तव्य आहे. ई-कचऱ्याची शास्त्रोक्त पद्धतीने विल्हेवाट लावण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या पुढाकारांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत जागरूकता उपक्रमांचा तपशील
- ☐ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने अधिकृत केलेल्या विघटनकर्ता (डिसमंटलर) किंवा पुनर्वापरकर्त्यासोबत करार
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात उपलब्ध असलेली ई-कचरा संकलन यंत्रणा (जसे की, कचरा संकलन केंद्राची स्थापना, मोबाईल ई-कचरा संकलन इ.)
- ☐ अधिकृत प्रमाणपत्र असलेल्या अधिकृत विघटनकर्ता/पुनर्वापरकर्त्याद्वारे स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये ई-कचरा गोळा करण्याच्या यंत्रणेचा तपशील – लॉगबूक
- ☐ ई-कचरा संकलन आणि प्रक्रियेच्या विविध टप्प्यावर (आधी-दरम्यान-नंतर) काढलेली जिओ-टॅग छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध / सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने अधिकृत केलेल्या ई-कचरा पुनर्वापर करणाऱ्यांची यादी:

https://mpcb.gov.in/sites/default/files/electronic-waste/authorized/auth_recycler dismantler_22092022.pdf

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	ई-कचऱ्याचे योग्यप्रकारे विलगीकरण करण्याबाबत जनजागृती मोहिमांचे आयोजन (Relative Marking)	२०
२.	ई-कचरा संकलन यंत्रणा	२०
	होय	२०
	नाही	०
३.	कार्यरत संकलन केंद्र	१०
	होय	१०
	नाही	०

कार्यरत ई-कचरा संकलन केंद्र

‘ई-कचरा’ म्हणजे विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, संपूर्ण किंवा अंशतः कचरा म्हणून टाकली जाणारी विद्युत उपकरणे, यांसह सोलर फोटो-व्होल्टेइक मॉड्यूलस/पॅनेल किंवा सेल, उत्पादन, नूतनीकरण आणि दुरुस्त होऊ न शकणारी उपकरणे.

संकलन केंद्रांसाठी नियमावली	संकलन केंद्रांचे कार्य
संकलन केंद्र उत्पादक/विघटनकर्ता/पुनर्वापरकर्ता/नूतनीकरणकर्ता यांच्या वतीने ई-कचरा गोळा करून साठवू शकतो आणि तो अधिकृत विघटन/पुनर्वापर करणाऱ्यांना हस्तांतरित करू शकतो.	संकलन केंद्राकडे आलेल्या प्रत्येक सामानाचे वजन करण्यासाठी संकलन केंद्रात वजन मोजण्याची उपकरणे असणे आवश्यक आहे आणि या संदर्भात नोंद ठेवणे आवश्यक आहे.
जिथे निवासी भाग, व्यावसायिक संकुल, शैक्षणिक आणि संशोधन संस्था, निवासी कल्याणकारी संघटना (RWAs) आहेत त्या भागात संकलन केंद्र/पेट्या असू शकतात, ज्याद्वारे येथून ई-कचरा गोळा केला जाऊ शकतो.	संकलन केंद्राने संकलित केलेल्या ई-कचऱ्याच्या नोंदी ठेवाव्यात आणि संबंधित उत्पादकांना त्याचा हिशोब द्यावा.
ई-कचरा संकलन गाड्यांचा वापर संस्थांकडून ई-कचरा गोळा करण्यासाठी केला जाऊ शकतो आणि अशा गाड्या संकलन केंद्रांशी जोडल्या जातील.	कोणत्याही संकलन केंद्राची साठवण क्षमता प्रक्रिया केल्या जाणाऱ्या कचऱ्याच्या प्रमाणाशी (वजन आणि संख्या) सुसंगत असावी.
संकलन केंद्रातील साहित्य केवळ अधिकृत विघटन करणाऱ्यांना आणि पुनर्वापरकर्त्यांना पाठवले जावे.	संकलन केंद्रामध्ये योग्य अग्निशमन व्यवस्था तसेच आपत्कालीन परिस्थितीत बाहेर पडण्यासाठी सुटकेचे मार्ग असणे आवश्यक आहे.
संकलन केंद्रांची संख्या ई-कचऱ्याच्या निर्मितीच्या तुलनेत योग्य प्रमाणात आणि सुनियोजित असावी.	ई-कचरा साठवण्यासाठी आच्छादित आडोसा/जागा वापराव्यात.
उत्पादकांनी त्यांच्या स्वतःच्या संकलन केंद्रांचा तपशील नमूद करावा	संकलन केंद्राने ई-कचरा उत्पादन श्रेणीनुसार साठवला पाहिजे.

टीप: कृपया ई-कचरा (व्यवस्थापन) नियम, २०१६ च्या अंमलबजावणीमधील मार्गदर्शक तत्त्वे : <https://cpcb.nic.in/displaypdf.php?id=aHdtZC9HVUIERUxJTkVTX0VXOVNURV9SVUxFUI18yMDE2LnBkZg>

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	ई-कचऱ्याचे योग्य विलगीकरण करण्याबाबत आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये ई-कचरा विलगीकरणा करण्याबाबत जनजागृती उपक्रमांचे तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत
२	ई-कचरा संकलन करण्यासाठीची यंत्रणा	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
		ई-कचरा संकलन यंत्रणेबद्दल तपशील नमूद करा.
	ई-कचरा-लॉगबुक आणि कार्यारंभ आदेश/ई-कचऱ्याचे संकलन दर्शविणारे इतर वैध दस्तऐवज संकलन करणाऱ्या यंत्रणेचा तपशील	ई-कचऱ्याचे संकलन दर्शविणारी लॉगबुकची छायाचित्रे, कार्यारंभ आदेश/इतर वैध दस्तऐवज संकलित पीडीएफमध्ये अपलोड करा.
३	कार्यरत संकलन केंद्र	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	कार्यरत साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा (MRF) केंद्राची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

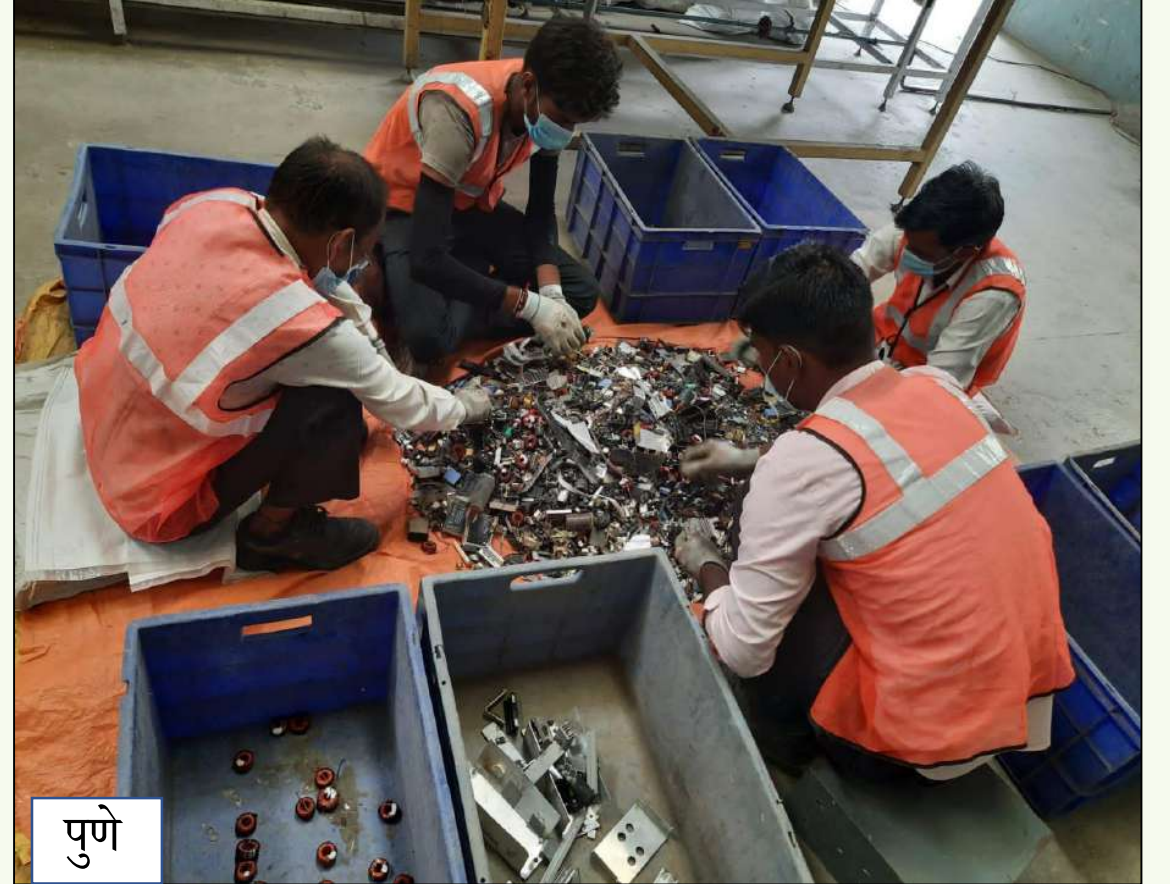
Sr.No	Date of conducting awareness activities for proper segregation of E-waste (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Social Media Post link for the proper segregation of the E-waste (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number participants at the awareness activity (Local Body should only enter numerical values)	Activity conducted at (Public Place/Private Institution/Educational Institution/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

१.२.७

ई-कचरा व्यवस्थापन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

१.२.८

हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा

गुण
५०

उघड्यावर शौच केल्यामुळे माती आणि जल प्रदूषण होते. केंद्र शासनाने नागरिकांच्या वर्तणुकीत बदल घडवून देशाला हागणदारीमुक्त करण्याला अत्यंत महत्त्व दिले आहे. सहभागी ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थानी त्यांच्या क्षेत्राला हागणदारीमुक्त करण्यासाठी महत्त्व दिले आहे की नाही याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून प्राप्त झालेले व वैध असलेले ODF, ODF+ प्रमाणपत्र
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यानचे वैध प्रमाणपत्र मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जाईल.
- ☐ ODF किंवा ODF+ स्थितीवर आधारित मूल्यांकन केले जाईल.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	ODF दर्जा		५०
	ODF+	५०	
	ODF	३०	

१.२.८

हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ODF स्थितीचा तपशील	ड्रॉपडाउन पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. १. ODF+ २. ODF
		ODF प्रमाणपत्र अपलोड करा.

वायु

एकूण गुणः १,३५०

२

वायु

अ/क्र.	कृती बिंदु	गुण
२.१	वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे	१५०
२.२	वायु प्रदूषण कमी करणे	
२.२.१	फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार	१५०
२.२.२	कृषी कचरा व्यवस्थापन (शेतातील कचरा उघड्यावर जाळणे.)	१५०
२.२.३	गॅस कनेक्शन	१००
२.३	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी	
२.३.१	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहनांची संख्या	५००
२.३.२	इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	१००
२.४	वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती	२००
एकूण		१,३५०

२.१

वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

गुण
१५०

स्वच्छ श्वास घेणे निरोगी जीवन जगण्यासाठी गरजेचे आहे. अनेक कारणांमुळे हवेची गुणवत्ता सतत खालावत असल्यामुळे याचा लाखो लोकांवर परिणाम होत आहे. या निर्देशकाचा उद्देश स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या क्षेत्रातील हवेच्या गुणवत्तेचे परीक्षण करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे आणि त्यात सुधारणा करण्यासाठी पुढाकार घ्यायला लावणे हा आहे.

आवश्यक तपशील:

- ☐ पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) / NABL प्रमाणित आणि मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांद्वारे वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल: ($PM_{2.5}$, PM_{10} , SO_2 आणि NO_x).
- २४ तास सातत्याने निरीक्षण
 - वायु गुणवत्ता निर्देशांक (air quality index)
 - वायु प्रदूषणाचे प्रमाण अधिक असणाऱ्या गर्दीच्या ठिकाणी निरीक्षण करणे आवश्यक.
- ☐ दोन अहवालांमध्ये किमान १ महिन्याचे अंतर असावे.
- ☐ जिओ-टॅग छायाचित्रे (Size १ ते २ MB) : सभोवतालच्या वायूच्या गुणवत्तेचे सातत्याने निरीक्षण करणारी केंद्रे आणि त्यांच्या स्थानांचा तपशील.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	MoEFCC / NABL प्रमाणित आणि मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांकडून वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल		१५०
	■ ६ पेक्षा अधिक अहवाल	१५०	
	■ ४ अहवाल	१००	
	■ ३ अहवाल	५०	
	■ २ अहवाल	२५	
	■ २ पेक्षा कमी अहवाल	०	

२.१

वायू गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	वायु गुणवत्ता अहवालांची संख्या	मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांमार्फत केलेल्या वायु गुणवत्ता अहवालांची संख्या नमूद करा.
	वायु गुणवत्ता अहवालांचा दिनांक	वायु गुणवत्ता अहवालांचा दिनांक नमूद करा
	MoEFCC/NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेचे नाव	केंद्रीय पर्यावरण आणि हवामान बदल मंत्रालय/नॅशनल ऑक्रीडेशन बोर्ड फॉर टेस्टिंग अँड कॅलिब्रेशन लॅबोरेटरीज (MoEFCC/NABL) मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेचे नाव नमूद करा.
	वायु गुणवत्ता निर्देशांक	वापरकर्त्याने संख्यात्मक स्वरूपात प्रत्येक महिन्यासाठी गणना केलेला सरासरी वायु गुणवत्ता निर्देशांक नमूद करावा. (सूत्र : महिन्याच्या प्रत्येक दिवसाच्या वायु गुणवत्ता निर्देशांकांची बेरीज/महिन्याच्या दिवसांची संख्या).
	वायु गुणवत्ता अहवाल	वेगवेगळ्या महिन्यांचे वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल अपलोड करा.
	वायु गुणवत्ता निरीक्षण केंद्राचे स्थान	वायु गुणवत्ता तपासणी केंद्राची गुगल मॅप लिंक अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.१

वायू गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEFCC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

गुण
१५०

सण-उत्सव, कार्यक्रम यांच्या निमित्ताने फटाके वाजवले जातात. त्यांच्यामध्ये कार्बन आणि सल्फर मोठ्याप्रमाणात असते आणि ते विषारी वायू हवेत सोडतात. हा विषारी वायू वनस्पती आणि प्राणी दोघांनाही हानिकारक आहे. पर्यावरणाच्या हितासाठी फटाक्यांच्या वापरावर बंदी घालणे आवश्यक आहे. या उद्देशाने या निर्देशकाच्या माध्यमातून स्थानिक स्वराज्य संस्था फटाके बंदीच्या दृष्टीने कशी अंमलबजावणी करत आहेत, याची पडताळणी केली जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक प्राधिकरणांकडून फटाके विक्री आणि वापरावर बंदी घातलेल्या अधिसूचनेची प्रत.
- ☐ हरित सणांना प्रोत्साहन देणाऱ्या कार्यक्रमांची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ जनजागृती कार्यक्रमांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ उत्सवाच्या संध्याकाळी/उत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी सकाळी MoEFCC/NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांकडून वायू गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल
- ☐ राष्ट्रीय वायू गुणवत्ता निर्देशांक: <https://app.cpcbcr.com/AQI India/>
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	फटाके विक्री आणि वापरावर बंदी घातलेल्या आदेशाची प्रत		२५
	होय	२५	
	नाही	०	
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी घेतलेल्या जनजागृती कार्यक्रम/ उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)		५०
३.	सण उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायू गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल – AQI - राष्ट्रीय वायू गुणवत्ता निर्देशांकानुसार.		७५
	०-१०० (उत्तम/समाधानकारक)	७५	
	१०१- २०० (सामान्य)	५०	
	२०१ – ५०० (खराब/ खूप खराब/तीव्र)	०	

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आदेश निर्गमित केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी तयार केलेले आदेश	फटाक्यांवर बंदी घालण्यासाठी प्रसिद्ध केलेला आदेश अपलोड करा
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या एकूण जनजागृती उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रम/उपक्रमांची तपशील	फटाक्यांवर बंदी घालण्याबाबत जनजागृती उपक्रमांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	हरित सण साजरे करताना/फटाकेबंदी उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओटॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
३	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल- वायु गुणवत्ता निर्देशांकासह (AQI) तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा वायु गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल- वायु गुणवत्ता निर्देशांकासह (AQI)	उत्सवाच्या संध्याकाळी/दुसऱ्या दिवशी सकाळचा काढलेला वायु गुणवत्ता निरीक्षणाचा अहवाल अपलोड करा.
	उत्सवाचा दिनांक	ज्या दिवशी उत्सव साजरा केला गेला तो दिनांक नमूद करा.
	उत्सवाचे नाव	उत्सवाचे नाव नमूद करा.
	राष्ट्रीय वायु गुणवत्ता निर्देशांकानुसार वायु गुणवत्ता निर्देशक (AQI)	राष्ट्रीय वायु गुणवत्ता निर्देशांकानुसार वायु गुणवत्ता निर्देशक (AQI) नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.१

फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of awareness initiatives for banning for firecrackers (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted at (Public Places/Private Institutes/Educational Institute/Local Community/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media Post link for the awareness activities for banning of firecrackers (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of participants (Local Body should only enter numerical values)
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.२

कृषी कचरा व्यवस्थापन (शेतातील कचरा उघड्यावर जाळणे)

गुण
१५०

पेरणीच्या आधी शेतामध्ये तयार होणारा कचरा (पिकांचे अवशेष, गवत इ.) शेतात जाळला जातो. परंतु याच्यामुळे कार्बन डायऑक्साइड (CO₂), कार्बन मोनोऑक्साइड (CO), सल्फर ऑक्साइड (SO_x), कणस्वरूप पदार्थ (पार्टिक्युलेट मॅटर) आणि ब्लॅक कार्बन यांसारखे विषारी वायू हवेमध्ये सोडले जातात. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी प्रयत्न केले आहेत की नाही याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी पिकांचे अवशेष जाळण्यावर बंदी घालण्याच्या आदेशाची प्रत.
- ☐ शेतकरी उत्पादक संघटनांची (FPOs) निर्मिती : शेतातील कचरा संकलन व त्यातून पेलेट, नारळापासून कोकोपीटची निर्मिती करण्यासाठी.
- ☐ कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी जनजागृती उपक्रमांची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	पिकांचे अवशेष जाळण्यावर बंदी		५०
	होय	५०	
	नाही	०	
२.	कृषी कचरा राबविण्यात आलेल्या जनजागृती उपक्रमांची संख्या. (Relative Marking)		५०
३.	शेतकरी उत्पादक संघटनांची (FPOs) निर्मिती : शेतातील कचरा संकलन व त्यातून पेलेट, नारळापासून कोकोपीटची निर्मिती करण्यासाठी.		५०

२.२.२

कृषी कचरा व्यवस्थापन (शेतातील कचरा उघड्यावर जाळणे)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	पिकांचे अवशेष/ कृषी कचरा जाळण्यावर बंदी घातल्याचे आदेश आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	पिकांचे अवशेष/ कृषी कचरा जाळण्यावर बंदी घातल्याचे आदेश	पिकांचे अवशेष/ कृषी कचरा जाळण्यावर बंदी घातल्याचे आदेश अपलोड करा.
२	कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांची संख्या	कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचा तपशील	कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	पिकांच्या अवशेषांचा योग्य वापर	पिकांच्या अवशेषांच्या योग्य वापराचे छायाचित्र किंवा पीडीएफ अपलोड करा.
	कृषी कचरा व्यवस्थापनासाठी घेतलेल्या जनजागृती उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
३	बायोमास एकत्रीकरण आणि पेलेट, कोकोपीटच्या उत्पादनासाठी एफपीओची निर्मिती केली आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	एफपीओच्या कार्याचे दस्तऐवज	१. दस्तऐवज पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा. २. दस्तऐवज खालीलपैकी कोणताही असू शकतो- स्थापनेचे पत्र, बैठकीचे इतिवृत्त, व्यवहाराची कागदपत्रे.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.२

कृषी कचरा व्यवस्थापन (शेतातील कचरा उघड्यावर जाळणे)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr .No	Date of the awareness activity for banning of burning of agriculture waste (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of Activity (Street plays/Local Community events/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Activity conducted at (Public Place/Private Institute/Educational Institute/Local Community/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Social Media Post Link for awareness activity on banning of burning of agriculture waste (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of participants (Local Body should only enter whole number.)
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.३

गॅस कनेक्शन

गुण
१००

स्वयंपाकासाठी लाकूड/शेणाच्या गोव्यांचा वापर करणे, हे ग्रामीण भागातील घरगुती वायू प्रदूषणाचे प्रमुख कारण आहे. घरगुती वायू प्रदूषणामुळे स्ट्रोक, हृदयरोग, क्रॉनिक ऑब्सट्रक्टिव्ह पल्मोनरी रोग (COPD) आणि फुफ्फुसाचा कर्करोग यांसारखे अनेक असंसर्गजन्य रोग होतात. ग्रामीण घरांमध्ये गॅस जोडणी (LPG and Biogas Plants) वाढविण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्था कशा प्रकारे लक्ष केंद्रीत करत आहे याचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची संख्या.
- ☐ स्वयंपाकासाठी गॅसचा वापर करणाऱ्या घरांची टक्केवारी- एलपीजी किंवा बायोगॅस (विहित एक्सेल स्वरूपात)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घरांमध्ये नवीन गॅस जोडणीची टक्केवारी (Relative Marking)	५०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी घरांमध्ये असणाऱ्या गॅस जोडणीची टक्केवारी (Relative Marking)	५०

२.२.३

गॅस कनेक्शन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गॅस जोडणी असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या (१ एप्रिल २०२३ ते ३१ मार्च २०२४) दरम्यान गॅस जोडणी असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची संख्या नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी गॅस जोडणी असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी गॅस जोडणी असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची एकूण संख्या नमूद करा.
१ आणि २	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची एकूण संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील घरांची एकूण संख्या नमूद करा.
३	गॅस जोडणीचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचा तपशील	गॅस जोडणीचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.२.३

गॅस कनेक्शन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the owner/owners of the Household with gas connection for cooking purpose (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Household with gas connection for cooking purposes (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of gas connection for household cooking purposes (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Abhiyan during which the gas connection was installed (Majhi Vasundhara Vasundhara Abhiyan 2.0 / Majhi Vasundhara Abhiyan 3.0/ Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Gas Connection Registration Number/Biogas purchase order number
1	2	3	4	5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

गुण
५००

जीवाश्म इंधनावरचे अवलंबित्व कमी करण्यासाठी, हरितगृह वायू उत्सर्जन कमी करण्यासाठी आणि ऊर्जा कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी इलेक्ट्रिक वाहतूक (ई-वाहतूक) हे सर्वात अनुकूल तंत्रज्ञान आहे. महाराष्ट्र राज्य इलेक्ट्रिक वाहन धोरण, २०२१ ही "राज्यात बॅटरी इलेक्ट्रिक व्हेईकल (BEVs) च्या अवलंबनाला गती देऊन २०२५ पर्यंत नवीन वाहनांच्या नोंदणीमध्ये १०% योगदान मिळविण्याचे उद्दिष्ट आहे. रस्त्यावरील वाहनांच्या विद्युतीकरणाला चालना देण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेल्या पुढाकारांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ❑ प्रादेशिक परिवहन अधिकारी (आरटीओ) यांचेकडून सविस्तर माहिती –
 - स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रातील नोंदणीकृत ई-वाहन - दुचाकी [2W], तीनचाकी [3W] आणि चारचाकी [4W] यांची संख्या.
 - स्थानिक स्वराज्य संस्थेने खरेदी केलेल्या ई-वाहनांची संख्या.
 - २५० वॉट क्षमतेच्या दुचाकींना आरटीओ नोंदणीची आवश्यकता नसल्यामुळे अशा ई-वाहनांची विक्री करणाऱ्या प्रणालीकडून खरेदी केलेल्या ई-वाहनांचे तपशील ग्राह्य धरले जातील.
- ❑ स्थानिक स्वराज्य संस्थेत सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या
- ❑ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात नोंदणीकृत ई-वाहने (Relative Marking)		४००
	दुचाकी ई-वाहन	२००	
	तीनचाकी ई-वाहन	१००	
	चारचाकी ई-वाहन	१००	
२.	सार्वजनिक ई-वाहन वाहतुकीची टक्केवारी (Relative Marking)		१००
	१०% पेक्षा अधिक	१००	
	७% ते १०%	७५	
	५% ते ७%	५०	
	३% ते ५%	२५	
	३% पेक्षा कमी	०	

२.३.१

इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहने

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात नोंदणीकृत ई-वाहनांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदणीकृत ई-वाहनांची एकूण संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील दुचाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत दुचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील तीनचाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत तीनचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये चारचाकी ई-वाहनांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नोंदणीकृत चारचाकी ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	जवळच्या प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाकडून (आरटीओ) मिळालेला इलेक्ट्रिक वाहन खरेदी अहवाल	प्रत्येक स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात खरेदी केलेल्या २५० वॉट पेक्षा अधिक क्षमतेच्या ई-वाहनांसाठी प्रादेशिक परिवहन कार्यालय (आरटीओ) यांनी दिलेला तपशील अपलोड करा.
२	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहनांची एकूण संख्या	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या वाहनांची एकूण संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांची संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांच्या संख्येचा अहवाल	प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाने (आरटीओ) दिलेला सार्वजनिक वाहतूक म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या ई-वाहनांच्या संख्येचा तपशीलवार अहवाल अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

गुण
१००

वाहतूक हे वायू प्रदूषणाचे प्रमुख कारण आहे, मात्र जीवनाचा अविभाज्य भाग असल्याने तो टाळता येत नाही. इलेक्ट्रिक वाहनांचा (ई-वाहन) अवलंब केल्याने शहरांमधील प्रदूषणाची पातळी कमी होऊ शकते. ई-वाहनांचा वापर करण्यासाठी पायाभूत सुविधांची अनुपलब्धता ही एक प्रमुख अडचण आहे. त्यामुळे, ई-वाहनांचा वापर वाढविण्याच्या अनुषंगाने पायाभूत सुविधा वाढविण्याकरिता प्रयत्न करणे महत्वाचे आहे. ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन तयार करून ई-वाहतूक सुविधा विकसित करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या प्रयत्नांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये स्थानाचा तपशील: संपूर्ण पत्ता, मॅपवर ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन्सचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनच्या विजबिलाची प्रत.
- ☐ महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक वाहन धोरण-२०२१ :
<https://maitri.mahaonline.gov.in/PDF/EV%20Policy%20GR%202021.pdf>
- ☐ ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन तयार करण्यापुर्वी आणि तयार झाल्यानंतर जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे.(Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	३०
	दुचाकी	१५
	चारचाकी	१५
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान २.० आणि ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि देखभाल करण्यात येणाऱ्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	२०
	दुचाकी	१०
	चारचाकी	१०
३.	चार्जिंग स्टेशनवर कार्यरत स्थितीत असणाऱ्या चार्जिंग पॉइंटची संख्या (Relative Marking)	२०
४.	अक्षय उर्जेवर चालणाऱ्या चार्जिंग स्टेशनची संख्या (Relative Marking)	३०

अ: ई-वाहनांची चार्जिंग ही चार प्रकारांत वर्गीकृत करण्यात आली आहे:

पद्धत १ - AC चार्जिंग - केबल आणि प्लगचा वापर करून एक स्टँडर्ड सॉकेट आउटलेट वापरण्यात येते. सामान्यतः याची शिफारस केली जात नाही.

पद्धत २ - AC चार्जिंग - केबल आणि प्लगचा वापर करून अंतर्भूत संरक्षण आणि नियंत्रण क्षमतेसह एक स्टँडर्ड सॉकेट आउटलेट वापरण्यात येते. हे घरगुती चार्जिंगसाठी वापरले जाते.

पद्धत ३ - AC चार्जिंग - ई-वाहनाला वीज पुरवण्यासाठी वेगळे उपकरण वापरले जाते. ही पद्धत व्यावसायिक किंवा सार्वजनिक चार्जिंग करण्यासाठी वापरली जाते.

पद्धत ४ - DC चार्जिंग - ई-वाहनाला वीज पुरवण्यासाठी वेगळे उपकरण वापरले जाते. ही पद्धत व्यावसायिक किंवा सार्वजनिक चार्जिंग करण्यासाठी वापरली जाते.

ब: पॉवर लेव्हल (पॉवर रेटिंग) नुसार ई-वाहन चार्जिंगचे वर्गीकरण खाली दिले आहे:

चार्जिंगचा प्रकार	पॉवर लेव्हल (P)	विद्युत प्रवाह	सुसंगत EV वाहन प्रकार
सामान्य पॉवर चार्जिंग	$P \leq 7kW$	AC & DC	दु-चाकी, तीन-चाकी, ई-कार आणि एक टनापर्यंत वजन असणारी हलकी व्यावसायिक वाहने
	$7 kW < P \leq 22kW$	AC & DC	
उच्च पॉवर चार्जिंग	$22kW < P \leq 50kW$	DC	ई-कार आणि एक ते सहा टनापर्यंत वजन असणारी हलकी व मध्यम व्यावसायिक वाहने
	$50kW < P < 200kW$	DC	

संदर्भ: <https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-08/HandbookforEVChargingInfrastructureImplementation081221.pdf>

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान दुचाकींसाठी स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	दुचाकी ई-वाहनांसाठी चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान चारचाकी वाहनांसाठी ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	चार चाकी ई-वाहनांसाठी चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थापित केलेल्या ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
३	कार्यरत स्थितीत असलेल्या चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या	कार्यरत स्थितीत असलेल्या एकूण चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या नमूद करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
४	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील चार्जिंग स्टेशनची एकूण संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील चार्जिंग स्टेशनची एकूण संख्या नमूद करा.
	अक्षय ऊर्जेच्या वापरावरील ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	अक्षय उर्जेचा वापरावरील ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या नमूद करा.
१, ३ आणि ४	ई-वाहन चार्जिंग स्टेशनचा तपशील	ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन, कार्यरत चार्जिंग पॉइंट्सची संख्या आणि अक्षय उर्जेचा वापर करणारे ई-वाहन चार्जिंग स्टेशन यांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	ई-वाहन चार्जिंग पॉइंटची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या संकलित केलेल्या छायाचित्रांची पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य रेखांश आणि अक्षांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या फोटोंमध्ये तारीख आणि वेळ देखील नमूद करावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the EV Charging Station created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format)	Date of Installation of the EV Charging Station (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Address of the EV Charging point (Local Body should only enter alphanumerical values)	Google Map location link of EV Charging point (Local Body should enter valid google map link)
1	2	3	4	5

Latitude of the EV Charging Station	Longitude of the EV Charging Station	EV Charging point used for (2 Wheelers/4 Wheelers/Both) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Total number of functional charging points available at Charging Station (Local Body should only enter numerical values)	Does the Charging Station uses renewable sources of energy? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.३.२

इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

गुण
२००

एखाद्या प्रदेशातील तापमान आणि वातावरणातील दीर्घकालीन बदलला वातावरणातील बदल असे म्हणतात. हे बदल नैसर्गिक किंवा मानवनिर्मित असू शकतात. अभ्यासानुसार, हरित गृह वायु (GHG) उत्सर्जनात वाढ झाल्यामुळे पृथ्वीचे तापमान गेल्या १०० वर्षांपासून वाढत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी वातावरणीय बदलाबाबत जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आयोजित केलेल्या उपक्रमांच्या आधारे त्यांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सहामाहीनिहाय घेतलेल्या जनजागृती उपक्रमांची संख्या - विहित एक्सेल स्वरूपात.
- ☐ सहामाहीनिहाय नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील - विहित एक्सेल स्वरूपात.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा मूल्यमापनासाठी विचार केला जाईल. (संदर्भासाठी मार्गदर्शक सूचना जोडल्या आहेत).
- ☐ कार्यक्रमांची जिओ - टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ युनिसेफ आणि उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासनाद्वारे युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन कोर्स पूर्ण करणे. विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याच्या प्रमाणपत्रांसह तरुणांची यादी (वय १५ ते २९ वर्षे).
- ☐ टीप: युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन कोर्सची लिंक:
<https://www.mahayouthnet.in/s/store>
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	वातावरणीय बदलाबाबत जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या		१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल ते सप्टेंबर) (Relative Marking)	५०	
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर ते मार्च) (Relative Marking)	५०	
२.	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण केलेल्या तरुणांची संख्या (Relative Marking)		१००

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील	वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करण्यासाठी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
२	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण तरुणांची संख्या	युथ लीडरशिप फॉर क्लायमेट ॲक्शन वरील क्लायमेट चेंज कोर्स पूर्ण केलेल्या तरुणांची संख्या नमूद करा.
	अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र	अभ्यासक्रम पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

२.४

वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

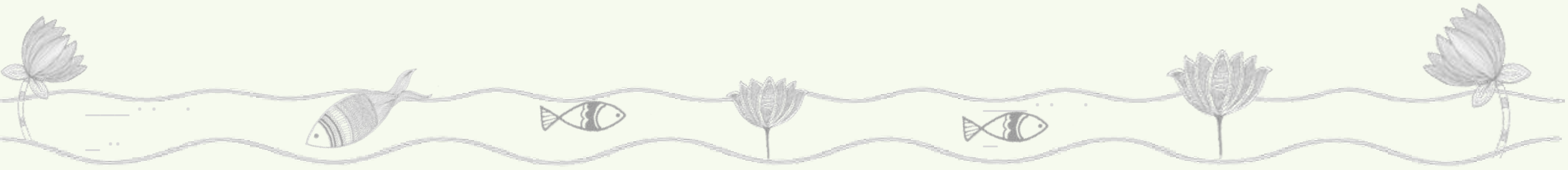
Sr.No	Name of the awareness activity regarding climate change (Local Body should only enter alphanumeric values)	Date of the awareness activity (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format)	Activity conducted in which half of the Abhiyan Period [First (April-September)/Second(October-March)] (Local Body should choose appropriate option from dropdown)	Social Media link of the awareness activity (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

जल

एकूण गुणः १,३००

३

जल

अ. क्र.	कृती बिंदु	गुण
३.१	जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन	३००
३.२	पिण्याच्या शुद्ध पाण्याचा वापर, निरीक्षण आणि बचत	
	जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	१००
३.३	पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग) व शोषखड्डे (परकोलेशन)	
३.३.१	सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	१५०
३.३.२	पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)	५०
३.४	विहिरींचे पुनरुज्जीवन	१००
३.५	शाश्वत शेती	२००
३.६	जल जीवन मिशन	५०
३.७	सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे	१००
३.८	सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार	१५०
३.९	पाणथळ जागांचे संवर्धन	१००
एकूण		१,३००

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

गुण

३००

जल हा पृथ्वीवरील जीवनाचा आधार असून एक मौल्यवान नैसर्गिक घटक आहे. गेल्या काही वर्षांत पाण्याच्या अयोग्य वापरामुळे आपल्या जलस्रोतांवर ताण पडत आहे. ही परिस्थिती आटोक्यात आणण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने जलयुक्त शिवार अभियानाच्या माध्यमातून जलसंधारण कार्यक्रम हाती घेतला आहे. या निर्देशकाद्वारे जलस्रोतांचे संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे करण्यात येणाऱ्या कामांचे परीक्षण करण्यात येईल.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांची संख्या.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनरुज्जीवित केलेल्या किंवा निर्माण केलेल्या जलसाठ्यांचे स्थान (लोकेशन) - गुगल मॅपवर
- ☐ प्रत्येक प्रकल्पासाठी जोडलेल्या पाणी साठवण क्षमतेचा अंदाज.
- ☐ CCT (Continuous Contour Trench) आणि Deep CCT प्रकल्पांचे तपशील - प्रकल्पांची लांबी (किमीमध्ये)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान करण्यात आलेल्या सर्व कामांसाठी - मोजमाप पुस्तिकेची प्रत (Copy of Measurement Book)
- ☐ प्रक्रिया केलेल्या पाणलोट क्षेत्राचा तपशील (हेक्टरमध्ये)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान हाती घेतलेल्या सर्व कामांसाठी कार्यारंभ आदेश आणि कार्य पूर्णता प्रमाणपत्र - भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओ - टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या (Relative marking)	५०
२.	विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनामुळे पाण्याच्या साठवण क्षमतेमध्ये झालेली वाढ - घनमीटर मध्ये (m ³) (Relative marking)	५०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांची संख्या (Relative marking)	५०
४.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने निर्माण केलेल्या जलस्रोतांमुळे पाण्याच्या साठवण क्षमतेमध्ये झालेली वाढ - घनमीटर मध्ये (m ³) (Relative marking)	५०
५.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान कार्यान्वित केलेले एकूण CCT/Deep CCT प्रकल्प (Relative marking)	५०
६.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान CCT/Deep CCT प्रकल्पांद्वारे विकसित केलेले पाणलोट क्षेत्र (हेक्टर मध्ये) (Relative marking)	५०

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१ आणि ३	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण जलस्रोतांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण जलस्रोतांची संख्या नमूद करा.
१	गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनरुज्जीवित जलस्रोतांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांची संख्या नमूद करा. १) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनाद्वारे वाढलेली एकूण पाणी साठवण क्षमता - घनमीटर मध्ये (m3)	विद्यमान जलस्रोतांच्या पुनरुज्जीवनाद्वारे वाढलेली एकूण पाणी साठवण क्षमता - घनमीटर मध्ये (m3) नमूद करा.
१ आणि २	गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांचा तपशील	गाळ काढून किंवा दुरुस्तीच्या कामाद्वारे पुनरुज्जीवित केलेल्या जलस्रोतांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांची संख्या माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने निर्माण केलेल्या जलस्रोतांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांची संख्या नमूद करा. १) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
४	नवीन जलस्रोत निर्माण करून वाढवलेली एकूण पाणी साठवण क्षमता - घनमीटर मध्ये (m3)	नवीन जलस्रोत निर्माण करून वाढवलेली एकूण पाणी साठवण क्षमता घनमीटर मध्ये (m3) नमूद करा.
३ आणि ४	निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांचा तपशील	निर्माण केलेल्या नवीन जलस्रोतांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
५	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान राबविण्यात आलेल्या सीसीटी/डीप सीसीटी प्रकल्पांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान राबविण्यात आलेल्या सीसीटी / डीप सीसीटी प्रकल्पांची संख्या नमूद करा.
	मोजमाप पुस्तिकेची प्रत	मोजमाप पुस्तिकेची छायाचित्रे संकलित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	सीसीटी / डीप सीसीटी प्रकल्पांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
६	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सीसीटी/डीप सीसीटी प्रकल्पांद्वारे उपचारित पाणलोट क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सीसीटी/डीप सीसीटी प्रकल्पांद्वारे एकूण उपचारित पाणलोट क्षेत्र हेक्टरमध्ये नमूद करा.
५ आणि ६	सीसीटी / डीप सीसीटी प्रकल्पांचा तपशील	सीसीटी / डीप सीसीटी प्रकल्पांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
१, ३ आणि ५	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of completing the CCT/Deep CCT Implementation project (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the CCT/Deep CCT project implemented during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Catchment Area Treated (in Ha) through CCT/ Deep CCT projects implemented in Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the CCT/Deep CCT projects (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the CCT/Deep CCT projects	Financial Brief of the for the CCT/Deep CCT projects.	CCT/Deep CCT project Implemented by (Local body/Educational Institution/Private Institution/NGO/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the new water body created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Date of creation of new waterbody (Abhiyan Period 1st April 2023- 31st March 2024) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the newly created water body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google Map location link of the newly created water body during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Water storage capacity added through creation of new waterbodies (in m3) (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the creation of new body (Local Body should only enter date in DD- MM-YY format.)	Work order number for the creation of new body	Financial Brief of the water creation of new body.	Water Body created by (Local Body/Private Institution/NGO/Local Community/Other) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of completion of the rejuvenation the water body (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location Link of the water body rejuvenated during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Amount of silt removed in cubic meters during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Water Storage Capacity added through rejuvenation of the water body (in cubic meters). (Local Body can also enter decimal values)	Date of the work order for the conservation and rejuvenation of the water bodies (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Work order number for the conservation and rejuvenation of the water bodies	Financial Brief of the water conservation and rejuvenation of the water bodies.
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.१

जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.२

जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

गुण
१००

जल अंदाजपत्रक ही ग्रामपंचायतीमध्ये पाण्याची गरज आणि उपलब्धता मोजण्याची एक पद्धत आहे. लघु सिंचन आणि कृषी-हवामान क्षेत्राला अनुरूप पीक पद्धतीचा अवलंब करून कृषी क्षेत्रातील जलवापर कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी, स्थानिकांमध्ये प्रसार करण्यासाठी ग्राम कृती आराखड्याचा एक भाग म्हणून जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण केले जाते. यामुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या क्षेत्रात जलसंधारण करण्यास मदत होते.

आवश्यक तपशील :

- ☐ पर्जन्यमापकाद्वारे नोंदवलेल्या पावसाचे प्रमाण - मासिक लॉगबुक
- ☐ ग्रामसभेने मंजूर केलेल्या जल अंदाजपत्रकाच्या अहवालाची प्रत
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या लेखापरीक्षण अहवालाची सक्षम प्राधिकाऱ्याद्वारे अधिकृत करण्यात आलेली प्रत
- ☐ ग्रामपंचायतीच्या सुचनाफलकावर लावण्यात आलेले जल अंदाजपत्रक – सुचना फलकाची छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	पर्जन्यमापक वापरून पावसाचे मोजमाप आणि लॉगबुकमध्ये केलेली नोंद	२०
२.	ग्रामपंचायतीने तयार केलेला जल अंदाजपत्रक अहवाल सादर करणे.	२०
३.	पाण्याच्या अंदाजपत्रकानुसार केलेली कार्यवाही	२०
४.	ग्रामपंचायतीच्या पाणी पुरवठा योजनेचे जल लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	२०
५.	ग्रामपंचायतीच्या पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या लेखापरीक्षणानुसार केलेल्या शिफारशीच्या अंमलबजाणीची टक्केवारी	२०

पर्जन्यमापक मार्गदर्शक तत्त्वे

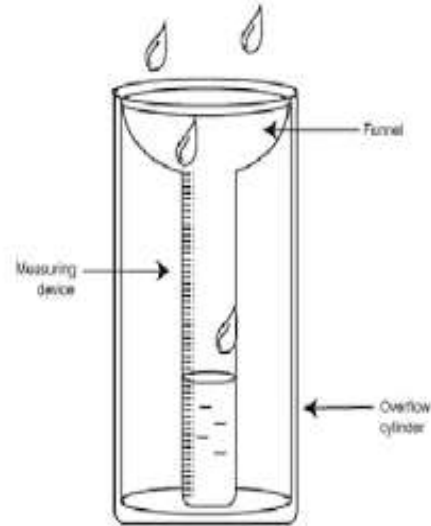
- हवामान खात्याद्वारे देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार विशिष्ट आकारमानाचे भांडे पावसात ठेवावे (१ लीटरच्या प्लास्टिक बाटलीच्या तोंडाकडील निमूळता भाग कापून बाटलीतच उलटा ठेवला, तर असे भांडे तयार होईल.)
- गावामध्ये सर्वत्र समान पाऊस पडतो, त्यामुळे हे भांडे गावात कुठेही ठेवले तरी चालेल.
- त्या भांड्यामध्ये २४ तासामध्ये (किंवा काही ठराविक कालावधीत) साचलेले पावसाचे पाणी मोजावे. (प्लास्टिकची बाटली वापरत असल्यास त्या बाटलीवर मोजपट्टीने ठराविक अंतरावर खुणा करणे आवश्यक आहे. तसेच बाटलीच्या तळाला काही लहान दगड टाकावे, ज्यामुळे बाटली वजनदार होऊन स्थिर उभी राहील व बाटलीचा तळसुद्धा समान होईल).
- या २४ तासामध्ये (किंवा ठराविक कालावधी नंतर) समजा १० मिली मीटर उंची इतके पाणी भांड्यामध्ये (किंवा बाटलीमध्ये) साचले असेल तर गावात १० मिली मीटर पाऊस पडला असे समजले जाते.
- जमिनीवर पडलेले पाणी इकडे तिकडे जाऊ न देता व जमिनीत मुरू न देता जसेच्या तसे पसरवले तर १० मिली मीटर जाडीचा थर तयार होईल.

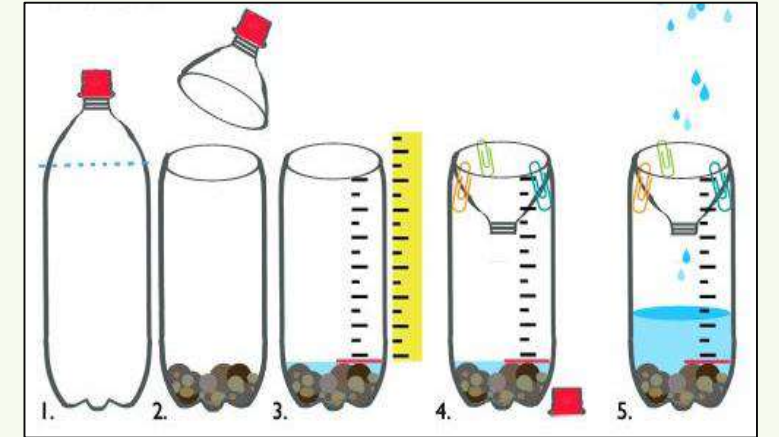
पर्जन्यमापक

PARTS OF A RAIN GAUGE

- FUNNEL
- CYLINDER
- COLLECTING BOTTLE
- OUTER CYLINDER

पर्जन्यमापक यंत्र

पुनर्नवीनीकरण केलेले पर्जन्यमापक

३.२

जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	लॉगबुकमधील पावसाच्या नोंदीचा तपशील	पावसाच्या मासिक नोंदीच्या लॉगबूकच्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने जल अंदाजपत्रक तयार केले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	ग्रामपंचायतीचे जल अंदाजपत्रक	जल अंदाजपत्रकाची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
३	जल अंदाजपत्रकासाठी केलेल्या कार्यवाहीनुसार कार्यारंभ आदेश	जल अंदाजपत्रकानुसार घेतलेल्या कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
४	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने पाणीपुरवठा यंत्रणेचे जल लेखापरीक्षण केले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	पाणीपुरवठा यंत्रणेचा जल लेखापरीक्षण अहवाल	पाणीपुरवठा यंत्रणेचा जल लेखापरीक्षण अहवाल अपलोड करा.
५	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या लेखापरीक्षणानुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थेने शिफारसी लागू केल्या आहेत का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणादरम्यान प्राप्त शिफारसींची संख्या	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणादरम्यान प्राप्त शिफारसींची संख्या नमूद करा.
	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणादरम्यान लागू केलेल्या शिफारशींची संख्या	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणादरम्यान लागू केलेल्या शिफारशींची संख्या नमूद करा.
	पाणीपुरवठा यंत्रणेच्या जल लेखापरीक्षणाच्या शिफारशीनुसार अंमलबजावणी अहवाल	अंमलबजावणी अहवालांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.१

सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)

गुण
१५०

रेन वॉटर हार्वेस्टिंग ही घराचे छत (स्लॅब), रस्ते, उद्यान, मैदाने इ. वरील पावसाच्या पाण्याचे संकलन करून साठविण्याची एक सोपी प्रक्रिया आहे. याद्वारे साठवलेले पाणी भूजल पुनर्भरण करण्यासाठी किंवा नंतर वापरण्यासाठी साठविले जाते. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेल्या कामांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ छतावरील रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असणाऱ्या सार्वजनिक इमारतींची यादी - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग केलेल्या सार्वजनिक इमारतींचे गूगल मॅपवरील स्थान (लोकेशन)
- ☐ या निर्देशकासाठी, निवासी इमारती वगळता सार्वजनिक इमारती, कोणत्याही व्यावसायिक किंवा अव्यावसायिक आस्थापना यासह शासकीय इमारती, स्थानिक इमारती, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स, रुग्णालये इत्यादींचा समावेश असेल.
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंगद्वारे साठविण्यात आलेल्या पाण्याची नोंद - घन मीटरमध्ये (m³: 1m³=1000L)
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीमध्ये खालील गोष्टींचा समावेश होतो : (जलशक्ती अभियानाद्वारे पारिभाषित केल्यानुसार)
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली किंवा पाणलोट जिथे पावसाचे पाणी संकलित केले जाते.
 - संकलित केलेले पाणी साठवणीच्या टाकीपर्यंत वाहून नेण्यासाठी पाइपची व्यवस्था करणे.
 - पावसाच्या पाण्यासोबत येणारी घाण काढण्यासाठी फिल्टर युनिट.
 - पावसाचे पाणी साठवण्याची टाकी किंवा भूजल पुनर्भरण संरचना.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे सत्यापित आणि प्रमाणित केलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांचा मूल्यांकनासाठी समावेश केला जाईल. याची खात्री करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी खालील बाबी लक्षात ठेवाव्या :
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांची कार्यरत स्थिती
 - रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांचे पाणलोट क्षेत्र/छत (स्लॅब)
 - गळती/तुटलेले पाईप टाळावेत.
 - परकोलेशन पॉइंटची उपलब्धता
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी आणि दरम्यान स्थापित केलेल्या कार्यरत रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची टक्केवारी		१००
	१००%	१००	
	७५% ते १००%	७५	
	५०% ते ७५%	५०	
	५०% पेक्षा कमी	०	
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधी दरम्यान साठवलेले पावसाचे पाणी – घन मीटरमध्ये (m ³) (Relative Marking)		५०

पावसाच्या पाण्याची गणना कशी करावी?

रेन वॉटर हार्वेस्टिंगद्वारे वर्षभर साठवलेले पावसाचे पाणी मोजण्याचे सूत्र खालीलप्रमाणे दिले आहे:

जर,

Q = लीटर मध्ये साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे प्रमाण (घन मीटरमध्ये)

M = सरासरी वार्षिक पाऊस मिली मीटरमध्ये

A = पाणलोट क्षेत्र चौरस मीटरमध्ये

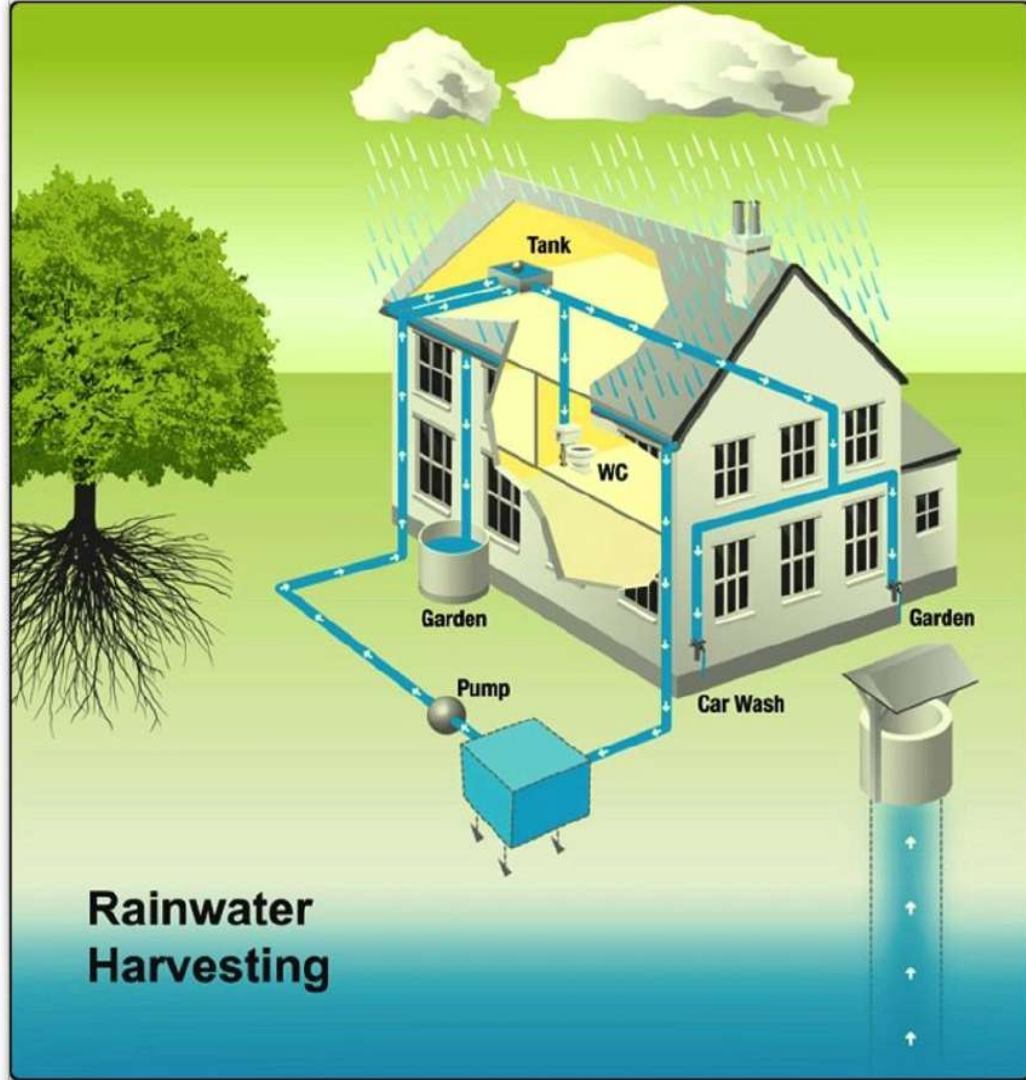
R = भूमिगत गटर प्रणालीमधील अपरिहार्य लहान गळतीमुळे होणारे नुकसान किंवा पुरेसा प्रवाह निर्माण करण्यासाठी खूप हलका पाऊस किंवा अतिवृष्टीमुळे भरून वाहणारे नाले इ. द्वारे वाहून गेलेल्या (रनऑफ) पाण्याचा गुणांक

तर,

पावसाच्या पाण्याचे प्रमाण (जे घन मीटरमध्ये साठवले जाऊ शकते) $Q = 'M' \times 'A' \times 'R'$

वाहून जाणाऱ्या पाण्याचा (रनऑफ) गुणांक छताच्या सामग्रीच्या प्रकारानुसार बदलतो; सामग्रीचा प्रकार आणि त्यांचे रनऑफ गुणांक खाली दिले आहेत.

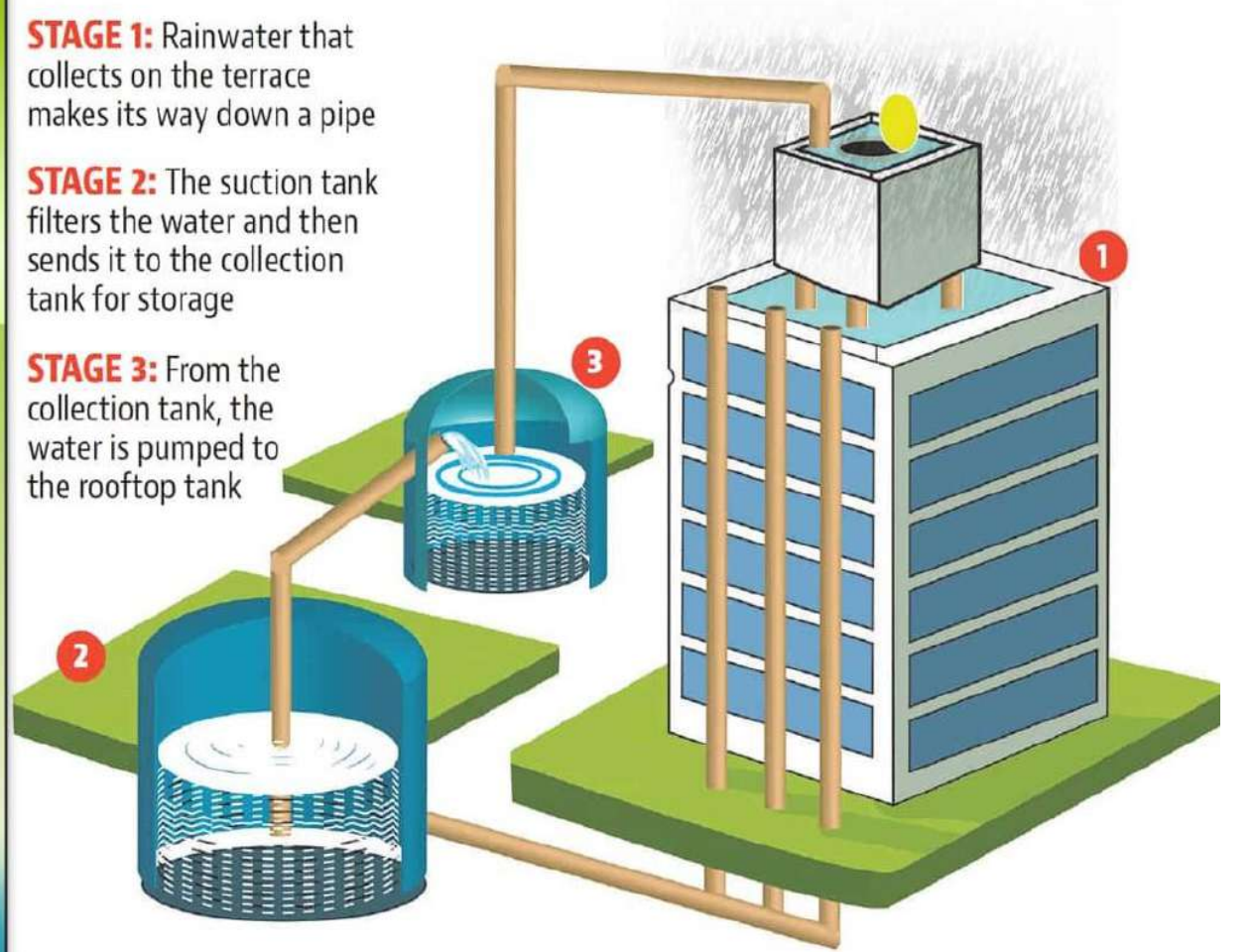
प्रकार	रनऑफ गुणांक
गॅल्वनाइज्ड लोखंडी पत्रा	>0.9
(पन्हाळी) धातूची पत्रे	0.7 ते 0.9
फरशी	0.6 ते 0.9
काँक्रीट	0.6 ते 0.6
विटांचा फुटपाथ	0.5 ते 0.6
दगडी नैसर्गिक पाणलोट	0.2 ते 0.5
मातीचा उतार	0 ते 0.3
हरित क्षेत्र	0.05 ते 0.1

STAGE 1: Rainwater that collects on the terrace makes its way down a pipe

STAGE 2: The suction tank filters the water and then sends it to the collection tank for storage

STAGE 3: From the collection tank, the water is pumped to the rooftop tank

३.३.१

सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण सार्वजनिक इमारतींची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० आणि ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० आणि ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्प असलेल्या सार्वजनिक इमारतींची एकूण संख्या नमूद करा
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पाची विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	अभियान कालावधीत साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे एकूण प्रमाण घन मीटरमध्ये	अभियान कालावधीत साठवलेल्या पावसाच्या पाण्याचे एकूण प्रमाण घन मीटरमध्ये नमूद करा.
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली असलेल्या सार्वजनिक इमारतींचा तपशील	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणाली असलेल्या सार्वजनिक इमारतींचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

गुण
५०

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे निर्मिती ही एक सोपी प्रक्रिया/तंत्रज्ञान आहे. यांच्या मदतीने पावसाचे पाणी जमिनीत शोषले जाते आणि त्यामुळे भूजल पुनर्भरण होते. पावसाच्या पाण्याच्या पाझरातून भूजल पुनर्भरण सुनिश्चित करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने घेतलेला पुढाकार व कामांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी आणि दरम्यान निर्माण करण्यात आलेल्या नव्या शोषखड्ड्यांच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ शोषखड्डे तयार करण्यासाठी एनजीओ/कॉपोरेट्स सह करण्यात आलेला सामंजस्य करार/कार्यारंभ आदेशाची प्रत.
- ☐ प्रकल्पाची क्षमता आणि प्रकल्प अहवाल
- ☐ गूगल मॅपवर शोषखड्ड्यांचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रकल्पांना न जोडलेल्या पाझर/शोषखड्ड्यांचा मूल्यांकनासाठी विचार केला जाईल.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नव्याने निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या (Relative Marking)	२५
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान निर्माण करण्यात आलेल्या आणि देखभाल करण्यात येणाऱ्या शोषखड्ड्यांची संख्या (Relative Marking)	२५

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान निर्माण केलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या नमूद करा.
	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीला जोडलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या	रेनवॉटर हार्वेस्टिंग प्रणालीला जोडलेल्या नवीन शोषखड्ड्यांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश/एनजीओ/कॉर्पोरेट सोबत सामंजस्य करार	कार्यारंभ आदेश /एनजीओ/कॉर्पोरेट सोबत सामंजस्य कराराची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या शोषखड्ड्यांची क्षमता	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या शोषखड्ड्यांची क्षमता घन मीटरमध्ये नमूद करा.
	शोषखड्ड्यांची विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या खड्ड्यांचा तपशील	पावसाचे पाणी झिरपणाऱ्या खड्ड्यांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान निर्माण केलेल्या शोषखड्ड्यांची संख्या नमूद करा.
	देखभाल केलेल्या शोषखड्ड्यांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.३.२

पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of creation of the percolation pit (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google Map location link of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the percolation pit
1	2	3	4	5

Longitude of the percolation pit	Percolation point created by (local body/private institution/educational institute/local communities/others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Work order number for creation of the Percolation Point	Date of the work order for creation of percolation point (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Financial Brief for the construction of the percolation points	Capacity of the percolation point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in cubic meters (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10	11

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

गुण
१००

ऐतिहासिक काळापासून विहिरी हा भूजलाचा अत्यंत महत्वाचा स्रोत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये विहिरी पिण्याच्या पाण्याचा स्रोत तसेच भूजल पुनर्भरणासाठीचे एक महत्वाचे माध्यम आहे. बदलते तंत्रज्ञान आणि नागरीकरणामुळे हे पारंपरिक जलस्रोत दुर्लक्षित झाले आहेत. अनेक विहिरी कोरड्या पडल्या आहेत, त्यात कचरा टाकण्यात येत आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांच्या पारंपरिक विहिरींचे पुनरुज्जीवन करण्यास प्रोत्साहित करणे आणि या कामात त्यांच्या कार्यक्षमतेचे परीक्षण या निर्देशकाच्या माध्यमातून करण्यात येते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील मॅपिंग आणि जिओ-टॅग केलेल्या सर्व विहिरींची संख्या.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या हद्दीतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या.
- ☐ पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या.
- ☐ गुगल मॅपवर प्रकल्पाचे स्थान (लोकेशन).
- ☐ विहिरींच्या पुनरुज्जीवनासाठीचा - कार्यारंभ आदेश आणि देखभाल अहवालाची प्रत.
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल.
- ☐ पाणी पिण्यायोग्य आणि घरगुती वापरासाठी सुरक्षित आहे याची खात्री करण्यासाठी जल गुणवत्ता अहवाल
- ☐ हा जलगुणवत्ता अहवाल NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळांमधून घेतलेला असावा.
- ☐ विविध टप्प्यांवरील (आधी-दरम्यान-नंतर) जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील सर्व विहिरींचे मॅपिंग आणि जिओ-टॅगिंग	२०
२.	अकार्यक्षम विहिरींची यादी	२०
३.	अकार्यक्षम विहिरींचे पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण	४०
४.	पुनरुज्जीवित केलेल्या विहिरींचा जलगुणवत्ता अहवाल	२०
	जलगुणवत्ता अहवाल तयार करणे	१०
	पिण्यायोग्य पाण्याच्या मापदंडानुसार जलगुणवत्ता अहवाल	१०

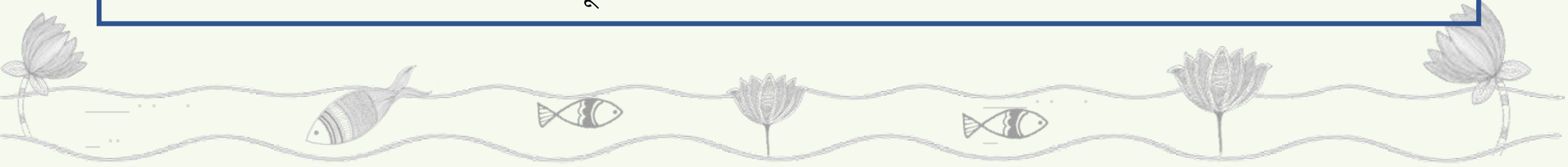
विहीरिंचे पुनरुज्जीवन

वापरात नसलेली किंवा निकामी विहीर ही विविध कारणांमुळे वापरात नसू शकते:

१. पाण्याची पातळी कमी झाल्यामुळे विहीर पुरेसे पाणी देऊ शकत नाही.
२. विहिरींची योग्य प्रकारे देखभाल केली नसावी ज्यामुळे पाणी साचुन राहिले (ज्यामुळे रोग वाहकांचे प्रजनन स्थळ बनले) व प्रदूषित झाले.
३. पाणी पिण्यायोग्य व वापरण्यायोग्य नाही.

विहिरींच्या पुनर्स्थापन/पुनर्भरणासाठी काही उपाययोजना खालील प्रमाणे आहेत:

१. प्रत्येक ऋतुमध्ये घातक जीवाणू आणि विषाणूंपासून बचावासाठी विहिरीच्या पाण्याच्या गुणवत्तेची तपासणी करणे.
२. विहिरीत कचरा पडू नये म्हणून विहिरीवर जाळीचे आच्छादन लावणे.
३. पाणी वाहते ठेण्यासाठी कारंजे /पंप/एरेटर बसवणे.
४. अस्वच्छ विहिरींमधून कचरा काढून टाकणे, जल प्रक्रिया करणे यासारखी स्वच्छता प्रक्रिया पार पाडावी.
५. पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी विहिरीवर सूचना फलक बसवणे.

BIS वैशिष्ट्यांनुसार पिण्याच्या पाण्याचे भारतीय मानक (IS 10500-2012)

पिण्याचे पाणी : पिण्याचे पाणी हे कुठल्याही जलस्रोताद्वारे मानवी वापरासाठी उदा. पिण्यासाठी आणि स्वयंपाक करण्याच्या हेतूने वापरले जाणारे पाणी आहे. यामध्ये मानवी वापरासाठी कोणत्याही प्रकारे पुरवले जाणारे पाणी (प्रक्रिया केलेले किंवा प्रक्रिया न केलेले) समाविष्ट आहे.

पिण्याच्या पाण्यासाठी भारतीय मानकांनुसार (IS 10500-2012) देण्यात आलेल्या आवश्यकतांचे पालन करणे आवश्यक आहे;

SN	Parameters	Acceptable Limit	Permissible Limit
1	Color(Hazen units)	5	15
2	Odour	Agreeable	Agreeable
3	pH value	6.5-8.5	No relaxation
4	Taste	Agreeable	Agreeable
5	Turbidity(NTU)	1	5
6	Total dissolved solids(mg/l)	500	2000

*वरील तक्त्यामध्ये नमूद केलेले परिमाण मर्यादित असून फक्त संदर्भासाठी आहेत, अधिक तपशिलांसाठी कृपया IS 10500-2012 ची संपूर्ण यादी पहा, संदर्भ -

https://admin.indiawaterportal.org/sites/default/files/2020-11/bis_10500-2012_wq_standards_0_0.pdf

टीप – वरील यादीनुसार नमूद केलेली मर्यादा ओलांडल्याने पाणी पिण्याअयोग्य बनते, जर इतर कोणताही स्रोत उपलब्ध नसेल तर अशावेळी ते पिण्यासाठी स्वीकारले जाऊ शकते. त्यासाठी ते परवानगीयोग्य मर्यादित असणे आवश्यक आहे.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची एकूण संख्या	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची संख्या नमूद करा.
	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची छायाचित्रे	मॅप केलेल्या आणि जिओटॅग केलेल्या विहिरींची छायाचित्रे अपलोड करा.
२	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील अकार्यक्षम विहिरींची संख्या नमूद करा.
३	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरणासाठी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची संख्या नमूद करा.
	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची संख्या	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	पुनरुज्जीवन/पुनर्भरण केलेल्या विहिरींची आधी आणि नंतरची छायाचित्रे.	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	विहिरीच्या पुनरुज्जीवन कामाचा तपशील	विहीत एक्सेल स्वरूपात विहीर पुनरुज्जीवन कार्याचे तपशील अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
३	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींच्या देखभालीचा अहवाल	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींच्या देखभाल योजनांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
४	पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींसाठी पाण्याचा गुणवत्ता अहवाल तयार केला आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	जलगुणवत्ता अहवाल	सर्व पुनरुज्जीवन केलेल्या विहिरींचे जलगुणवत्ता अहवालांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the rejuvenated well (Local Body should only enter in text format.)	Address of the rejuvenated well (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the wells rejuvenated (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the rejuvenated well
1	2	3	4	5
Longitude of the rejuvenated well	Date of well rejuvenation (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Project cost for well rejuvenation in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Well rejuvenation conducted by (Local Body/ Educational Institutes/Private Institutes/Local Communities/Others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Is water quality report prepared for the well? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.४

विहिरींचे पुनरुज्जीवन

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.५

शाश्वत शेती

गुण
२००

शाश्वत शेती तंत्र केवळ पाण्याची बचतच करत नाही तर खतांचा वापर, मजूर खर्च, इतर निविष्टा (कृषि तंत्रज्ञान) आणि इतर खर्च कमी करण्यासाठी तसेच मातीचे आरोग्य टिकवून ठेवण्यास मदत करते. शाश्वत शेती प्रणाली पारंपरिक प्रवाही सिंचन पद्धतीपेक्षा जास्त प्रमाणात पाण्याची बचत करते, तसेच पीक उत्पादकता आणि उत्पन्न वाढवते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांना अधिक शेतजमिनी ठिबक सिंचन आणि सेंद्रिय शेतीखाली आणण्यासाठीचा प्रयत्न या निर्देशकाच्या माध्यमातून करण्यात येतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण शेतजमीन
- ☐ तालुका कृषी अधिकारी यांनी प्रमाणित केल्यानुसार ठिबक सिंचन/लघु सिंचन प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट असलेली एकूण शेतजमीन (हेक्टरमध्ये)
- ☐ प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ प्रमाणित केल्यानुसार, सेंद्रिय शेती प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट असलेली एकूण शेतजमीन (हेक्टरमध्ये)
- ☐ राष्ट्रीय सेंद्रिय उत्पादन कार्यक्रम (NPOP) किंवा PGSI द्वारे प्रदान केलेले नोंदणी प्रमाणपत्र, व्यवहार प्रमाणपत्र आणि उत्पादन प्रमाणपत्र.
- ☐ प्रमाणन संस्थेद्वारे प्रदान केलेले रूपांतरण कालावधी प्रमाणपत्र (Conversion period certificate)
- ☐ परंपरागत कृषी विकास योजनेचा (PKVY) लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक अहवाल.
- ☐ जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB) .
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी ठिबक सिंचन/लघु सिंचन प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट शेतजमिनीची टक्केवारी (Relative Marking)	५०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान ठिबक सिंचनाखाली आणलेल्या शेतजमिनीची टक्केवारी (Relative Marking)	५०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी सेंद्रिय शेती अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या शेतजमिनीची टक्केवारी (परिवर्तन कालावधीतील जमिनीसह) (Relative Marking)	५०
४.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सेंद्रिय शेतीखाली आणलेल्या शेतजमिनीची टक्केवारी (Relative Marking)	५०

३.५

शाश्वत शेती

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१ आणि ३	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रातील एकूण शेतजमीन	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रातील शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र हेक्टरमध्ये नमूद करा.
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी ठिबक सिंचन/लघु सिंचन प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	तालुका कृषी अधिकारी यांनी प्रमाणित केल्यानुसार माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी ठिबक सिंचन/लघु सिंचन प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र हेक्टरमध्ये नमूद करा.
१ आणि २	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ठिबक/सूक्ष्म सिंचनासाठी उपलब्ध असलेली एकूण शेतजमीन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये ठिबक/सूक्ष्म सिंचनासाठी उपलब्ध असलेल्या शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र हेक्टरमध्ये नमूद करा. (उपलब्ध शेतजमीन = एकूण शेतजमीन - ठिबक/सूक्ष्म सिंचनाखाली समाविष्ट असलेली शेतजमीन)
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेत ठिबक सिंचनाखाली आणण्यात आलेली एकूण शेतजमीन	तालुका कृषी अधिकारी यांनी प्रमाणित केल्यानुसार माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये हेक्टरमध्ये ठिबक सिंचन/लघु सिंचन प्रकल्पांतर्गत आणलेल्या शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र नमूद करा.
१ आणि २	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेचा लाभ घेतलेल्या शेतजमिनीचा आणि लाभार्थीचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थीचा आणि शेतजमिनीचा तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी सेंद्रिय शेती प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट करण्यात आलेली एकूण शेतजमीन	तालुका कृषी अधिकारी यांनी प्रमाणित केल्यानुसार माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये सेंद्रिय शेती प्रकल्पांतर्गत समाविष्ट असलेल्या शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र हेक्टरमध्ये नमूद करा.
३ आणि ४	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेत सेंद्रिय शेतीसाठी उपलब्ध असलेली एकूण शेतजमीन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये सेंद्रिय शेतीसाठी उपलब्ध असलेली शेतजमीन हेक्टरमध्ये नमूद करा. (उपलब्ध शेतजमीन = एकूण शेतजमीन - सेंद्रिय शेती अंतर्गत समाविष्ट शेतजमीन)
४	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सेंद्रिय शेती अंतर्गत आणलेली एकूण शेतजमीन	तालुका कृषी अधिकारी यांनी प्रमाणित केल्यानुसार माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये हेक्टरमध्ये सेंद्रिय शेती प्रकल्पांतर्गत आणलेल्या शेतजमिनीचे एकूण क्षेत्र नमूद करा.
३ आणि ४	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	परंपरागत कृषी विकास योजनेचा लाभ घेतलेल्या शेतजमिनीचा आणि लाभार्थीचा तपशील	परंपरागत कृषी विकास योजनेचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थीचा आणि शेतजमिनीचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.५

शाश्वत शेती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. no	Address of the farmland under drip irrigation (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Is the farmland covered under Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the beneficiary of the Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana (If the farmland is not covered under PMKSY, please mention N/A) (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the installation of drip irrigation/mirco irrigation projects (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4	5
Google map location of the farmland under drip irrigation (Local Body should enter valid google map link.)		Latitude of the farmland	Longitude of the farmland	Total area of the farmland in Hectares (Ha) (Local Body can also enter decimal values)
6		7	8	9

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.५

शाश्वत शेती

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. no	Address of the farmland under organic farming (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Is the farmland covered under Paramparagat Krishi Vikas Yojana? (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the beneficiary of the Paramparagat Krishi Vikas Yojana (If the farmland is not covered under PMKSY, please mention N/A) (Local Body should only enter in text format.)	Date of the farmland brought under Organic Farming (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4	5
Google map location of the farmland under Organic Farming (Local Body should enter valid google map link.)		Latitude of the farmland	Longitude of the farmland	Total area of the farmland in Hectares (Ha) (Local Body can also enter decimal values)
6		7	8	9

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.६

जल जीवन मिशन

गुण
५०

पिण्यासाठी शुद्ध आणि सुरक्षित पाणी उपलब्ध असणे जीवनासाठी अत्यावश्यक आहे आणि पिण्यायोग्य पाणी मिळणे हा प्रत्येक नागरिकाचा मूलभूत अधिकार आहे. परंतु, बऱ्याच घरांमध्ये नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत नसल्याने आरोग्याच्या अनेक समस्या उद्भवतात. स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील किती घरांमध्ये नळाद्वारे पाणीपुरवठा करण्यात येत आहे, हे या निर्देशकाद्वारे तपासण्यात येते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एकूण घरांची संख्या
- ☐ नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या घरांची संख्या.
- ☐ गावातील एकूण शाळा व अंगणवाडी केंद्राची संख्या
- ☐ नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या शाळा आणि अंगणवाडी केंद्राची संख्या - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील नळाद्वारे पाणी पुरवठा केल्या जाणाऱ्या एकूण कुटुंब, शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांची संख्या – जल जीवन मिशन पोर्टलवरील प्रत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या कुटुंबाची टक्केवारी (Relative Marking)	२५
२.	नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या शाळा आणि अंगणवाडी केंद्राची टक्केवारी (Relative Marking)	२५

३.६

जल जीवन मिशन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MISसाठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	एकूण घरांची संख्या	घरांची एकूण संख्या नमूद करा.
	नळाद्वारे पाणीपुरवठ्याची सुविधा असलेल्या घरांची संख्या	नळाद्वारे पाणीपुरवठ्याची सुविधा असलेल्या घरांची एकूण संख्या नमूद करा.
	घरांचा तपशील	घरांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
२	शाळा व अंगणवाडी केंद्रांची एकूण संख्या	शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांची एकूण संख्या नमूद करा.
	नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांची संख्या	नळाद्वारे पाणीपुरवठा होत असलेल्या शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांची एकूण संख्या नमूद करा.
	शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांचा तपशील	शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
१ आणि २	स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी जल जीवन मिशन पोर्टलची प्रत	स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी जल जीवन मिशन पोर्टलची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा. (त्यामध्ये नळाद्वारे पाणीपुरवठा असलेली घरे, शाळा आणि अंगणवाडी केंद्रांची टक्केवारी दर्शविण्यात आलेली असावी.)

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.६

जल जीवन मिशन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Please Select: Household/Schools and Anganwadis (Local Body should select from dropdown options)	Name of the Household/Schools and Anganwadis (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Address of the Household/Schools and Anganwadis (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google map location of the Household/Schools and Anganwadis with piped water supply (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude	Longitude
1	2	3	4	5	6	7

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.७

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

गुण
१००

नद्या, तलाव, खाचर, खाडी, किनारपट्ट्या, विहिरी इत्यादी जलाशयांमध्ये मूर्तीचे विसर्जन केले जाते, यामुळे जल प्रदूषण होते. पर्यावरण संरक्षण करून प्रदूषणावर नियंत्रण ठेवून सण साजरे करणे आवश्यक आहे. मूर्ती विसर्जनामुळे होणारे जल प्रदूषण कमी करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केली जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ निर्माण करण्यात आलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची एकूण संख्या आणि स्थान यांचा तपशील - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ☐ पर्यावरणपुरक उपक्रमांचा प्रचार करणाऱ्या सोशल मीडिया (समाजमाध्यमे) पोस्ट्सची लिंक - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर निर्माल्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया याविषयी सविस्तर अहवाल.
- ☐ पर्यावरणपुरक विसर्जन करण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे: (Size १ ते २ MB) (उदा. पथनाट्ये, समाजमाध्यमे (सोशल मीडिया) प्रचार, विविध गृहनिर्माण संस्था आणि उत्सव समित्यांना मार्गदर्शक तत्वे सांगणे, पारंपरिक विसर्जन स्थळी मुर्ती विसर्जनावर बंदी घालणे.)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	पर्यावरणपुरक विसर्जनाचा प्रचार करण्यासाठी घेण्यात आलेल्या प्रचारात्मक कार्यक्रमांची संख्या (Relative Marking)	२०
२.	निर्माण करण्यात आलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या (Relative Marking)	५०
३.	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर निर्माल्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया	३०

३.७

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	पर्यावरणपूरक विसर्जनाला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या उपक्रमांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	पर्यावरणपूरक विसर्जनाला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये पर्यावरणपूरक विसर्जनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील अपलोड करा.
२	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांची संख्या नमूद करा.
	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांचे तपशील	निर्माण केलेल्या कृत्रिम विसर्जन स्थळांचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.
३	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया यांची माहिती देणारे दस्तऐवज स्थानिक स्वराज्य संस्थेने तयार केले आहे का?	ड्रॉपडाउन मधून होय किंवा नाही हा पर्याय निवडा
	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया	विसर्जनाच्या आधी आणि नंतर पूजा साहित्याचे संकलन, विलगीकरण, वाहतूक आणि प्रक्रिया यांची माहिती देणाऱ्या अहवालाचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.७

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the Artifical Immersion spot created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Address of the Immersion point created during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location of the artifical spot created (Local Body should enter valid google map link.)	Artificial Immersion spot created by (private institute/ local body/ educational institute/ NGO/ others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
1	2	3	4	5

३.७

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Date of awareness activity for the promotion of eco-friendly immersion (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of activity by	Social Media Link of the awareness activity of the (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of Participants (Local Body should only enter numerical values.)	Activity conducted at (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6

३.७

सण/उत्सवांच्या वेळी होणारे जलप्रदूषण कमी करणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

३.८

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीचा प्रचार

गुण
१५०

पूर्वी माती व नैसर्गिक रंगांचा वापर मूर्ती तयार करण्यासाठी केला जात होता. मात्र, आजच्या काळात निसर्गाला हानिकारक व अविघटनशील असणाऱ्या प्लास्टर ऑफ पॅरिस, विषारी रंग, प्लास्टिक आणि थर्मालकोल यांचा वापर केला जातो. यामुळे, जल प्रदूषण होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सणांदरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीच्या प्रसारासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन या निर्देशकाच्या माध्यमातून करण्यात येते.

आवश्यक तपशील:

- ❑ प्रचार आणि प्रसार कार्यक्रमांच्या संख्येचा तपशील - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ❑ सामाजिक माध्यमांमधून पर्यावरणपूरक (इको-फ्रेंडली) उपक्रमांचा प्रचार करणाऱ्या सोशल मिडिया पोस्टची लिंक - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ❑ एकूण स्थापना करण्यात आलेल्या मूर्तींची संख्या (सार्वजनिक आणि घरगुती)
- ❑ एकूण स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींची संख्या (सार्वजनिक आणि घरगुती)
- ❑ स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींचा तपशील - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ❑ प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांची जिओ-टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ❑ प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांमध्ये लावण्यात येणाऱ्या बॅनरवर उपक्रमाचा दिनांक आणि ठिकाणासह माझी वसुंधरा अभियानाची पार्श्वभूमी असणे आवश्यक आहे.
- ❑ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण	
		सार्वजनिक	घरगुती
१.	प्रचार आणि प्रसार उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)	५०	
२.	स्थापना करण्यात आलेल्या पर्यावरणपूरक मूर्तींची टक्केवारी (Relative Marking)	५०	५०

३.८

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान आयोजित केलेल्या उपक्रमांची संख्या नमूद करा.
	आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये आयोजित केलेल्या प्रचारात्मक उपक्रमांचा तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	सार्वजनिक मूर्तींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत सार्वजनिक मूर्तींची एकूण संख्या नमूद करा.
	सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तींची एकूण संख्या नमूद करा.
	घरगुती मूर्तींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या कालावधीत घरगुती मूर्तींची एकूण संख्या नमूद करा.
	घरगुती पर्यावरणपूरक मूर्तींची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दरम्यान घरगुती पर्यावरणपूरक मूर्तींची संख्या नमूद करा.
	घरगुती आणि सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तींचा तपशील	वैयक्तिक आणि सार्वजनिक पर्यावरणपूरक मूर्तींचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.८

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीचा प्रचार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the promotional activity (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Date of the conducting promotion activity (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM- YY format.)	Activity conducted by (Local body/NGO/Private Entity) (Local Body should only enter alphanumeric values.)
1	2	3	4

Social Media post link (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook/Instagram/Twitter)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
5	6

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.८

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr. No	Name of the organization/Shops Selling Eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Address of the organization/shop selling the eco-friendly worship idols (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Ward in which the organization/shop is located (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Google map location of the shops selling worship idols (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Number of eco-friendly worship idols sold to individuals. (Local Body should only enter numerical values.)	Number of eco-friendly worship idols sold to community (Local Body should only enter numerical values.)
6	7

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

३.८

सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तींचा प्रचार

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

गुण
१००

३.९

पाणथळ जमीनींचे संवर्धन

पाणथळ प्रदेश हे जलविज्ञान चक्राचा (hydrological cycle) महत्वाचा भाग आहेत आणि ते परिसंस्थेसाठी वैविध्यपूर्ण योगदान देतात. जसे की, अधिवास उपलब्ध करणे, प्रदूषक कमी करणे, पुराचे पाणी साठवणे आणि लघु हवामान नियमन करणे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पाणथळ प्रदेशाच्या संवर्धनासाठी घेतलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन हा निर्देशक करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ पाणथळ जमीन (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम-२०१७ नुसार पाणथळ जमिनीच्या संक्षिप्त दस्तऐवजाची प्रत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ अधिक माहितीसाठी :
 - १) <https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2020/01/final-version-and-printed-wetland-guidelines-rules-2017-04.01.20.pdf>
 - २) <https://moef.gov.in/wp-content/uploads/2019/09/Wetlands2017.pdf>

मूल्यमापन कार्यपद्धती	गुण
संक्षिप्त दस्तऐवज तयार करणे	१००

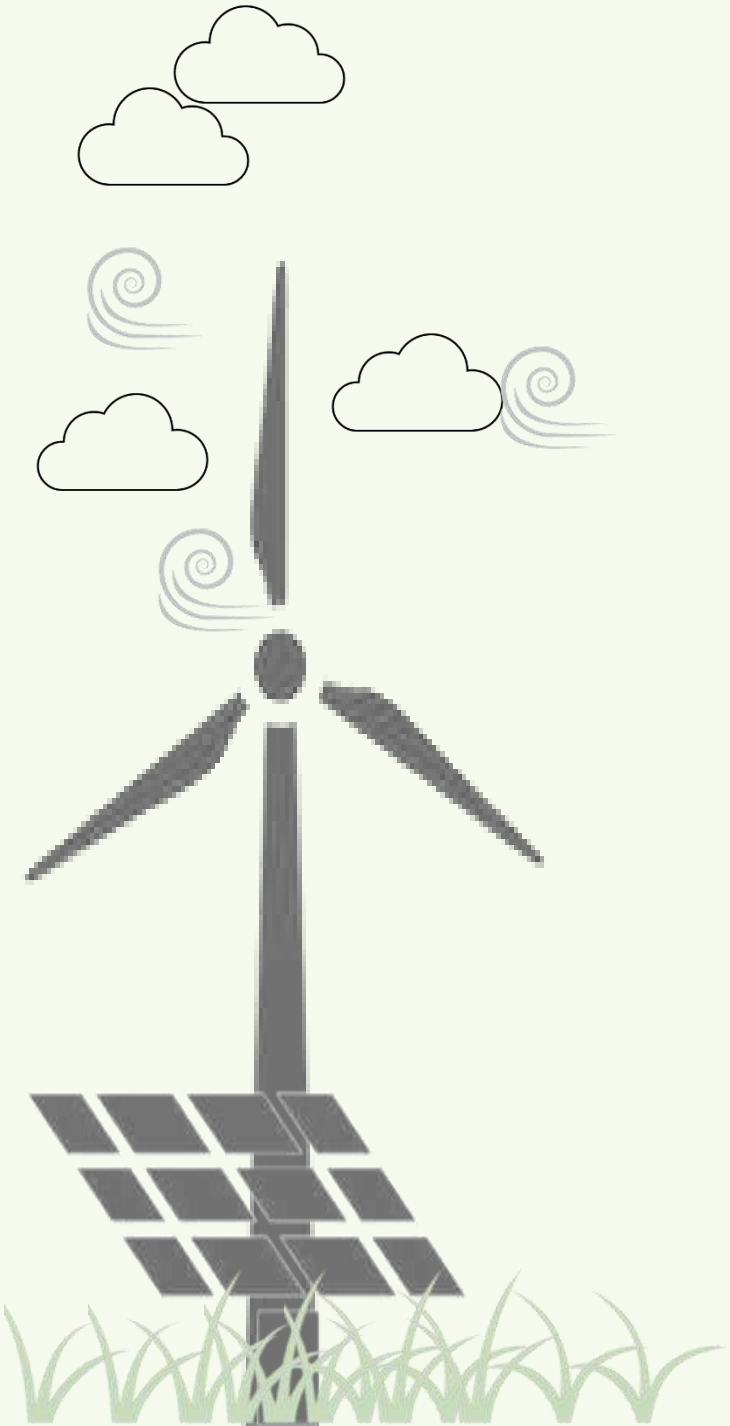

३.९

पाणथळ जमीनींचे संवर्धन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना / मार्गदर्शन
१	संक्षिप्त दस्तऐवज	पाणथळ जमीन (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम-२०१७ नुसार पाणथळ जमिनीच्या संक्षिप्त दस्तऐवजाची प्रत पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.

अग्नि

एकूण गुणः १,१००

४

अग्नि

अ/क्र.	कृती बिंदु	गुण
४.१	नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन	२००
४.२	कार्बन उत्सर्जन कमी असलेल्या उर्जा स्रोतांचा अवलंब	
४.२.१	एलईडी पथदिवे	१००
४.२.२	सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे	४००
४.२.३	नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)	२००
४.२.४	सोलार (सौर) पंप	१००
४.२.५	विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे	१००
	एकूण	१,१००

४.१

नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

गुण
२००

कोळसा, जीवाश्म इंधन इत्यादी उर्जेचे पारंपारिक स्रोत आहेत. या इंधनाच्या ज्वलनामुळे प्रदूषण होते व हे स्रोत पुन्हा मिळवता येणारे नाहीत. याउलट नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा ही नैसर्गिक स्रोतांपासून मिळविली जाते आणि ती पर्यावरणासाठी सुरक्षित देखील आहे. या निर्देशकामध्ये, नुतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांच्या आधारे मूल्यमापन केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थांद्वारे आयोजित जनजागृती उपक्रमांची संख्या (सहामाही) - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील (सहामाही) - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार आयोजित केलेल्या जनजागृती उपक्रमांचा मूल्यांकनासाठी विचार केला जाईल.
- ☐ उपक्रमांची जिओ - टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती

गुण

१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान नुतनीकरणयोग्य उर्जेला चालना देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	२००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल – सप्टेंबर) (Relative Marking)	१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर – मार्च) (Relative Marking)	१००

४.१

नूतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी जनजागृती कार्यक्रमांचे आयोजन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी जनजागृती कार्यक्रमांचे आयोजन	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत नूतनीकरणयोग्य ऊर्जेच्या वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	सहामाही नुसार नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये सहामाही नुसार नागरिकांच्या सहभागाचा तपशील अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.१

नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the promotional activities (as per the guidelines issued by the Majhi Vasundhara Abhiyan Directorate) to encourage the use renewable energy sources (Local Body should only enter in text format.)	Number of Participants (Local Body should only enter numerical values.)	Date of the promotional activity (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4

Activity conducted in which period of Abhiyan Period (First half- April-Sep & Second half (Sep- March) (First /Second half of the Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Social Media link of the promotional activity for the use of renewable energy sources (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
5	6

४.२.१

एलईडी पथदिवे

गुण

१००

एलईडी पथदिवे बसवल्यामुळे वीज बचत होते व स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्बन फूटप्रिंट देखील कमी होते. यामुळे एचपीएस(HPS) बल्ब ऐवजी एलईडी पथदिवे बसविणे पर्यावरण संरक्षणाच्या दृष्टीने महत्वाचे पाऊल आहे. या निर्देशकामध्ये, स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी सर्व पथदिव्यांचे एलईडी लाईटमध्ये रूपांतर करण्यासाठी घेतलेल्या पुढाकाराचे मूल्यमापन केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील पथदिव्यांची संख्या
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची संख्या
- ☐ पथदिवे बदलल्यामुळे होणाऱ्या ऊर्जाबचतीचा अहवाल - जसे की, दिवे बदलण्याआधीची व नंतरची वीज बिलाची प्रत.
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल
- ☐ पथदिवे बसवण्यासाठी देण्यात आलेल्या कार्यारंभ आदेशाची प्रत.
- ☐ आधी आणि नंतरची छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ गुणांचे वितरण एलईडी पथदिव्यांच्या टक्केवारीवर आधारित आहे. उदाहरणार्थ; १०० टक्के एलईडी पथदिव्यांसाठी १०० गुण.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची टक्केवारी	१००

४.२.१

एलईडी पथदिवे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील पथदिव्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या पथदिव्यांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील एलईडी पथदिव्यांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या एलईडी पथदिव्यांची संख्या नमूद करा.
	दिवे बदलल्यानंतरचा ऊर्जा बचत अहवाल	ऊर्जा बचत अहवाल म्हणून आधीचे आणि नंतरचे वीजबिल अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेशांची प्रत	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांचे संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे CSR अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	आधी आणि नंतरची छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

गुण
४००

सौर ऊर्जेचा वापर वाढवल्यामुळे मोठ्या प्रमाणात ऊर्जेचे संवर्धन होते आणि वीज ग्राहकांना विजेच्या अस्थिर देयकापासून संरक्षण मिळते. या निर्देशकामध्ये माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे मूल्यांकन सौर स्थापनेच्या एकूण क्षमतेच्या आधारे केले जाईल.

आवश्यक तपशील:

- ☐ सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींची संख्या
 - सौर प्रकल्प असणारे छत
 - इमारत संकुलांमध्ये सौर उर्जेची स्थापना
 - सौर वॉटर हीटर
- ☐ या निर्देशकासाठी, निवासी इमारती वगळता सार्वजनिक इमारती, कोणत्याही व्यावसायिक किंवा अव्यावसायिक आस्थापना यासह शासकीय इमारती, स्थानिक इमारती, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स, रुग्णालये इत्यादींचा समावेश असेल.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी आणि दरम्यान सौर आस्थापनांची एकूण क्षमता किलोवॉट (kW) मध्ये.
- ☐ संकुलांमध्ये सौर प्रकल्प बसविल्यामुळे ऊर्जाबचत अहवाल, जसे की - आधी आणि नंतरचे वीज बिल
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात बसवण्यात आलेल्या एकूण सोलर वॉटर हीटरच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ सार्वजनिक/खाजगी इमारतींमध्ये स्थापित केलेल्या सर्व सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता - लिटर प्रतिदिन (LPD).
- ☐ सर्व सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत.
- ☐ सौर प्रकल्पांची जिओ-टॅग केलेली आधी आणि नंतरची छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान बसवण्यात आलेल्या सौर प्रकल्पांची एकूण क्षमता किलोवॉट (kW) मध्ये. (Relative Marking)	२००
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान बसवण्यात आलेल्या सौर प्रकल्पांची एकूण क्षमता किलोवॉट (kW) मध्ये. (Relative Marking)	१००
३.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रात बसवण्यात आलेल्या सौर वॉटर हीटरची एकूण क्षमता - लिटर प्रतिदिन (LPD) (Relative Marking)	१००

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान खाजगी इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान खाजगी इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक इमारतींमध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाची एकूण क्षमता (किलोवॉट (kW) मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक आणि खाजगी स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाचा तपशील (किलोवॉट (kW) मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान सार्वजनिक आणि खाजगी स्थापित करण्यात आलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पाचा तपशील (किलोवॉट (kW) मध्ये)) विहित एक्सेल शीट स्वरूपात अपलोड करा.
	सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत.	सौर प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत एकत्रित पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	आधी आणि नंतरची छायाचित्रे (आकार १ ते २ एमबी)	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान किलोवॉट मध्ये सौर स्थापनेची एकूण क्षमता नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान किलोवॉट मध्ये सौर प्रतिष्ठापनांची एकूण क्षमता नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान सौर स्थापनेची एकूण क्षमता (किलोवॉट मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान किलोवॉट मध्ये सौर प्रतिष्ठापनांची एकूण क्षमता नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	स्थानिक स्वराज्य संस्थेत बसवलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये स्थापित केलेल्या सौर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	खाजगी इमारतींमध्ये सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	खाजगी इमारतींमध्ये बसवलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	सार्वजनिक इमारतींमध्ये सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता	सार्वजनिक इमारतींमध्ये बसवलेल्या सोलर वॉटर हीटर्सची एकूण क्षमता नमूद करा.
	सोलर वॉटर हीटर्सचा तपशील	सोलर वॉटर हीटर्सचे तपशील विहित एक्सेल शीट स्वरूपात अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of Installation of rooftop solar system (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Address of the building with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location with rooftops solar system is been installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0
1	2	3	4	5	6
Longitude of the public building with solar rooftop installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0	Total capacity of the solar installations in KW during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of rooftop solar system in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)	Project Implemented by (Local Body/Private Institution/NGO/others) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Amount of energy saved annually in "Kilowatts" (Local Body can also enter decimal values)	
7	8	9	10	11	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the owner of Solar water heater (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of installation of solar water heater (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Addresss of the solar water heater. (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map Location link of the solar water heater (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Latitude of the solar water heater	Longitude of the solar water heater	Total capacity of the solar water heater in LPD (Local Body should only enter numerical values.)	Project cost for installation of Solar Water Heaters (in Rs) (Local Body should only enter numerical values.)
6	7	8	9

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.२

सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

४.२.३

नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)

गुण
२००

बायोगॅस हा मुख्यतः ग्रामीण भागात वापरला जाणारा प्रदूषणविरहित उर्जेचा स्रोत आहे. या उर्जेच्या वापरामुळे सभोवतालच्या हवेची गुणवत्ता सुधारते आणि हरितगृह (ग्रीन हाऊस) वायूचे उत्सर्जन टाळले जाते. बायोगॅसचा वापर करून स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पारंपरिक ऊर्जा स्रोतांवरील अवलंब कसे कमी केले आहे, हे या निर्देशकाद्वारे तपासले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान बसवलेल्या आणि सुस्थितीत असलेल्या बायो-गॅस प्रकल्पांच्या संख्येचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये बसवलेल्या व कार्यरत स्थितीत असणाऱ्या बायोगॅस प्रकल्पांची एकूण क्षमता (माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी बसवलेल्या बायोगॅस प्रकल्पांसह) - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल
- ☐ गुगल मॅपवर बायोगॅस प्रकल्पांचे स्थान
- ☐ बायोगॅस प्रकल्पांची जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान बसविण्यात आलेल्या आणि सुस्थितीत असलेल्या बायोगॅस प्रकल्पांची संख्या (Relative Marking)	१००
२.	माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० आणि ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये बसविण्यात आलेल्या आणि सुस्थितीत असलेल्या बायोगॅस प्रकल्पांची एकूण क्षमता (घन मीटर प्रतिदिन) (Relative Marking)	१००

४.२.३

नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या बायोगॅस संयंत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित आणि कार्यरत स्थितीत असलेल्या एकूण बायोगॅस संयंत्रांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापित बायोगॅस संयंत्राची एकूण क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित आणि कार्यरत स्थितीत उपलब्ध असलेल्या एकूण बायोगॅस संयंत्रांची क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या बायोगॅस संयंत्रांच्या क्षमतेचा तपशील	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान बसवलेल्या बायोगॅस संयंत्रांच्या क्षमतेचा तपशील विहित एक्सेल शीट स्वरूपात अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.३

नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापित बायोगॅस संयंत्राची एकूण क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान १.० दरम्यान स्थापित आणि कार्यरत स्थितीत उपलब्ध असलेल्या एकूण बायोगॅस संयंत्रांची क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापित बायोगॅस संयंत्राची एकूण क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान २.० दरम्यान स्थापित आणि कार्यरत स्थितीत उपलब्ध असलेल्या एकूण बायोगॅस संयंत्रांची क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये) नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापित बायोगॅस संयंत्राची एकूण क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये)	माझी वसुंधरा अभियान ३.० दरम्यान स्थापित आणि कार्यरत स्थितीत उपलब्ध असलेल्या एकूण बायोगॅस संयंत्रांची क्षमता (घन मीटर/दिवस मध्ये) नमूद करा.
	जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.३

नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Name of the biogas plant owner (Local Body should only enter in text format.)	Address of installation of Biogas Plant (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of installation of the Biogas plant (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Google Map location link of the biogas plant installed during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should enter valid google map link.)
1	2	3	4	5

Capacity of the Biogas Plant in cubic meter per day (Local Body can also enter decimal values)	Project cost for the installation of Biogas plant during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.४

सोलर (सौर) पंप

गुण
१००

सौर पंप हा वीज किंवा डिझेलवरील अवलंबित्व कमी करून इंधनावर आवर्ती खर्च होत नाही. ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या क्षेत्रात सौर पंपांचा वापर वाढवण्यासाठी हा निर्देशक प्रोत्साहन देतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी आणि दरम्यान बसवलेल्या सौर पंपांच्या संख्येचा तपशील - विहित एक्सेल स्वरूपात
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल.
- ☐ सुस्थितीत असलेले सौर पंप मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जातील.
- ☐ सुस्थितीत असणाऱ्या सौर पंपांची जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिक आणि सार्वजनिक ठिकाणी बसवलेल्या नवीन सौर पंपांची संख्या (Relative Marking)	५०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी वैयक्तिक किंवा सार्वजनिक ठिकाणी बसवलेल्या सौर पंपांची एकूण संख्या (Relative Marking)	५०

४.२.४

सोलर (सौर) पंप

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिक आणि सामुदायिक ठिकाणी बसवलेल्या सौर पंपांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिक किंवा सामुदायिक ठिकाणी बसवलेल्या एकूण सौर पंपांची संख्या नमूद करा.
	सध्या कार्यरत स्थितीत असलेल्या सौर पंपांची संख्या	सध्या कार्यरत स्थितीत असलेल्या सौर पंपांची संख्या नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी वैयक्तिक किंवा सामुदायिक ठिकाणी बसवलेल्या एकूण सौर पंपांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी वैयक्तिक किंवा सामुदायिक ठिकाणी बसवलेल्या एकूण सौर पंपांची संख्या नमूद करा.
	सध्या कार्यरत स्थितीत असलेल्या सौर पंपांची संख्या	सध्या कार्यरत स्थितीत असलेल्या सौर पंपांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	सौर पंपांचा तपशील	विहित एक्सेल शीट स्वरूपात सौर पंपांचा तपशील अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.४

सोलर (सौर) पंप

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Solar Pump installed (During Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0/ Before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the solar pump owner (Local Body should only enter in text format.)	Date of installing the Solar Pump (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Total Capacity of the Solar Pump in KW (Local Body can also enter decimal values)
1	2	3	4	5
Address of the solar pump installation (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link of the solar pumps (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the installed solar pump	Longitude of the installed solar pump	Project cost for the installation of solar pumps in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.५

विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे

गुण
१००

सौर ऊर्जा संयंत्राच्या (प्रकल्प) मदतीने सूर्यप्रकाशाचे विद्युत उर्जेमध्ये रूपांतर केले जाते. विकेंद्रित सौर संयंत्रांचा उद्देश कृषी ग्राहकांना दिवसा वीज पुरवठा करणे हा आहे. २०२५ पर्यंत ३०% फीडर सौर उर्जेवर आणण्याचे महाराष्ट्र शासनाचे उद्दिष्ट आहे. 'मिशन-२०२५' अंतर्गत ७००० मेगावॅट्सचे (MW) विकेंद्रित सौर प्रकल्प जलद गतीने लावण्याचे शासनाचे ध्येय आहे. ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थाना सौर उर्जेचा वापर करण्यास हा निर्देशक प्रोत्साहित करतो.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या आधी आणि दरम्यान बसवलेल्या सौर प्रकल्पांची संख्या - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ कार्यरत स्थितीतील प्रकल्प मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जातील.
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी आणि दरम्यान मेगा वॅट्स (MW) मध्ये विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रांची क्षमता.
- ☐ विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रांचा कार्यारंभ आदेश आणि काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत
- ☐ भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल.
- ☐ कार्यरत स्थितीत असणाऱ्या सौर प्रकल्पांची जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान विकेंद्रित सौर ऊर्जा प्रकल्पांची क्षमता (MW मध्ये) (Relative Marking)	५०
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी विकेंद्रित सौर ऊर्जा प्रकल्पांची क्षमता (MW मध्ये) (Relative Marking)	५०

विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे

- ❑ या योजनेमुळे शाश्वत विकास आणि पर्यावरण संवर्धनाला समर्थन देण्यासोबतच शेतकऱ्यांना त्यांचे जीवन सुधारण्यासाठी सौरऊर्जेचा वापर करण्याची परवानगी देऊन शेतकरी आणि पर्यावरण दोघांनाही फायदा होतो.
- ❑ "मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना" जून २०१७ मध्ये सुरू करण्यात आली. महाराष्ट्र शासनाने या योजनेची “ मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.०” म्हणून पुनर्रचना केली. 'मिशन २०२५' म्हणून २०२५ पर्यंत ३०% फीडर सोलरायझेशनचे उद्दिष्ट निश्चित केले आणि जलद गतीने ७००० मेगावॉट विकेंद्रित सौर प्रकल्प कार्यान्वित करण्यात येणार आहेत. ज्यामध्ये कृषी वितरण उपभारापासून ५-१० किमी त्रिज्यांमधील विकेंद्रित सौर प्रकल्प शेतकऱ्यांना दिवसा वीज देण्यासाठी ०.५ मेगावॉट ते २५ मेगावॉट क्षमतेचे स्टेशन बसवले जातील.

मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजनेचे फायदे

- शेतकऱ्यांना दिवसा नियमित आणि विश्वासाह वीजपुरवठा करणे.
- सौरऊर्जा प्रकल्पांसाठी शासकिय आणि खाजगी जमिनीचा प्राधान्याने वापर
- विनावापर जमीन भाड्याने देऊन नियमित उत्पन्न मिळविण्याची शेतकऱ्यांना मोठी संधी
- ग्रामीण विकास आणि रोजगार निर्मितीला चालना मिळते.
- कृषी पंपांना दैनंदिन वीज पुरवठा मिळेल ज्यामुळे कृषी उत्पादकता आणि उत्पन्नात वाढ होईल.
- शाश्वत शेती पद्धतींसह कार्बन उत्सर्जन आणि पर्यावरणीय प्रभाव कमी करते.

४.२.५

विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित केलेल्या विकेंद्रित सौर संयंत्रांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित विकेंद्रित सौर संयंत्रांची क्षमता	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थापित विकेंद्रित सौर संयंत्रांची क्षमता नमूद करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी स्थापित केलेल्या विकेंद्रित सौर संयंत्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी स्थापित केलेल्या विकेंद्रित सौर संयंत्रांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी स्थापित केलेल्या विकेंद्रित सौरऊर्जा प्रकल्पांची क्षमता	माझी वसुंधरा अभियान ४.० आधी स्थापित विकेंद्रित सौर संयंत्रांची क्षमता नमूद करा.
१ आणि २	विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रांचा तपशील	विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रांचा तपशील विहित एक्सेल शीट स्वरूपात अपलोड करा.
	काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची प्रत	संकलित काम पूर्ण झाल्याच्या प्रमाणपत्राची (कमिशनिंग) प्रमाणपत्रे पीडीएफ स्वरूपात अपलोड करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा
	आर्थिक प्रगती अहवाल	आर्थिक पावत्या, प्रकल्पाची किंमत आणि उपयोगिता प्रमाणपत्राची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.जर, कामे सीएसआर अंतर्गत केले गेले असतील तर पोचपावती / सामंजस्य करार (MOU) अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

४.२.५

विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.No	Decentralized solar energy plant installed (During Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0/ Before Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the decentralized solar energy plant owner (Local Body should only enter in text format.)	Date of installing the Solar decentralized solar energy plant (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Total Capacity of the decentralized solar energy plant in KW (Local Body can also enter decimal values)
1	2	3	4	5

Address of the decentralized solar energy plant (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Google Map location link (Local Body should enter valid google map link.)	Latitude of the decentralized solar energy plant	Longitude of the decentralized solar energy plant	Project cost for the installation of decentralized solar energy plant in "Rs" (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

आकाश

एकूण गुणः २,४००

५

आकाश

अ/क्र	कृती बिंदु	गुण
५. १	ई-प्लेज (#Epledge) नोंदणी आणि पूर्तता	५००
५. २	स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे	५००
५. ३	तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड	३००
५. ४	पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग	१००
५. ५	सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी	८००
५. ६	पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर	२००
एकूण		२,४००

५.१

ई-प्लेज (#Epledge) नोंदणी आणि पूर्तता

गुण
५००

माझी वसुंधरा ई-प्लेज (ई-शपथ) हा महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागाचा एक उपक्रम आहे. या उपक्रमाचा प्रमुख उद्देश, प्रत्येक नागरिकाला पर्यावरण संवर्धनासाठी प्रतिज्ञा देणे आणि शाश्वत जीवनशैली आत्मसात करायला प्रोत्साहित करणे हा आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या क्षेत्रातील नागरिकांनी केलेल्या ई-प्लेज नोंदणीचे मूल्यमापन या निर्देशकाद्वारे केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील नागरिकांनी वैयक्तिक आणि गटांमध्ये घेतलेल्या ई-प्लेजची संख्या तसेच माझी वसुंधरा अभियानाच्या संकेतस्थळावर नोंदणी झालेल्या ई-प्लेजची संख्या
<https://majhivasundhara.in/en/majhi-vasundhara-pledge>
- ☐ सर्वाधिक ई-प्लेज नोंदणी सादर केलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांची यादी माझी वसुंधरा अभियान संचालनालयाद्वारे प्रत्येक तिमाहीनंतर सादर करण्यात येईल.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जुलै ते सप्टेंबर-२३ पासून सुरू होणाऱ्या ३ तिमाहींसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या (Relative Marking)	२००
२.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान जुलै ते सप्टेंबर-२३ पासून सुरू होणाऱ्या ३ तिमाहींसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटांमध्ये नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या (Relative Marking)	१००
३.	पूर्तता : माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची % (Relative Marking)	७५
४.	पूर्तता : माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटांमध्ये नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची % (Relative Marking)	२५
५.	तीनही तिमाहींमध्ये सतत उत्कृष्ट कामगिरी करणारे (प्रत्येक तिमाहीतील टॉप १० स्थान विचारात घेतले जातील)	१००

५.१

ई-प्लेज नोंदणी आणि पूर्तता

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर वैयक्तिकरित्या नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटात नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील नागरिकांनी पोर्टलवर गटात नोंदणी केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नोंदणीकृत ई-प्लेजची संख्या दर्शविणाऱ्या डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट अपलोड करा.
२	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वैयक्तिकरित्या नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटात नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान गटात नोंदणी आणि पूर्तता केलेल्या ई-प्लेजची संख्या नमूद करा.
	डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये माझी वसुंधरा अभियान ४.० पूर्वी पूर्तता केलेल्या आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान घेतलेल्या ई-प्लेजची संख्या दर्शविणाऱ्या डॅशबोर्डचा स्क्रीनशॉट अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.१

ई-प्लेज नोंदणी आणि पूर्तता

DOWNLOAD CERTIFICATE

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

गुण
५००

वातावरणीय बदलाबाबत जनजागृती करणाऱ्या विविध उपक्रमांमध्ये वेळोवेळी नावीन्यपूर्ण पद्धतीने नागरिकांचा सक्रिय सहभाग असणे, हे माझी वसुंधरा अभियानाचे एक महत्वाचे उद्दिष्ट आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्था विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करून, स्पर्धा आणि इतर सामाजिक माध्यमांचा वापर करून जनजागृती करू शकतात. स्थानिक स्वराज्य संस्थानी याबाबतीत किती कार्यक्रमांचे आयोजन केले, माझी वसुंधरा अभियानाबद्दल जनजागृती करण्यासाठी किती प्रयत्न केले, सामाजिक माध्यमांचा कसा वापर केला या सगळ्या बाबींचे मूल्यमापन या निर्देशकाच्या माध्यमातून केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे आयोजित केलेल्या उपक्रमांची (स्पर्धा, जनजागृती मोहीमा) संख्या तसेच सहभागींची संख्या (यात खालील सहभागींचा देखील समावेश होतो.)
 - खाजगी कंपन्या / स्वयंसेवी संस्था / कॉर्पोरेट्स
 - शिक्षण संस्था
 - सोसायटी/निवास कल्याण संघटना/नागरिक गट/सिटिझन क्लब
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेले उपक्रम/कार्यक्रम/स्पर्धा यांचा तपशील – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ पर्यावरणाशी संबंधित दिवशी दर महिन्याला किमान एका कार्यक्रमाचे आयोजन करावे. (पर्यावरण दिवसांची यादी पुढील पानावर आहे.)
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांचा तपशील - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (हा तपशील सहामाहीनुसार अद्ययावत करावा.)
- ☐ समाज माध्यमांवरील पोस्टचा तपशील (लाइक आणि शेअर) – विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये (या पोस्ट मध्ये #majhivasundhara आणि #MissionLiFE या हॅशटॅगचा वापर करावा)
- ☐ जनजागृती करणाऱ्या उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB).
- ☐ दिलेली समाजमाध्यमांवरील पोस्टची लिंक ही अकाउंटच्या मुखपृष्ठाची नसावी. ही लिंक सदर पोस्टचीच आहे याची दक्षता घ्यावी.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती			गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे आयोजित केलेल्या स्पर्धा/ उपक्रम/जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या		२००
	माझी वसुंधरा अभियानाची पहिली सहामाही (एप्रिल -सप्टेंबर) (Relative Marking)	१००	
	माझी वसुंधरा अभियानाची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर -मार्च) (Relative Marking)	१००	
२.	स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर #majhivasundhara आणि #MissionLiFE हॅशटॅगसह पोस्टला मिळालेल्या लाइक आणि शेअरची संख्या (Relative Marking)		२००
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४. ० च्या प्रसिद्धीसाठी पर्यावरणपूरक साहित्याचा वापर (Relative Marking)		५०
४.	Mission LiFE च्या बोधचिन्हाचा (लोगो) माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांमध्ये वापर (Relative Marking)		५०

पर्यावरण विषयक दिवसांची यादी

दिनांक	पर्यावरण दिन
जून	
५ जून	जागतिक पर्यावरण दिन
८ जून	जागतिक महासागर दिन
१५ जून	जागतिक पवन ऊर्जा दिन
जुलै	
१ जुलै ते ७ जुलै	वन महोत्सव सप्ताह
२६ जुलै	आंतरराष्ट्रीय खारफुटी दिन
२८ जुलै	जागतिक निसर्ग संवर्धन दिन
ऑगस्ट	
१० ऑगस्ट	जागतिक जैववैविध्य दिन
२० ऑगस्ट	राष्ट्रीय अक्षय ऊर्जा दिन
३० ऑगस्ट	शेतकरी दिन
सप्टेंबर	
८ सप्टेंबर	आंतरराष्ट्रीय स्वच्छ वायु दिन
१६ सप्टेंबर	जागतिक स्वच्छता दिन
१६ सप्टेंबर	जागतिक ओझोन दिन
१८ सप्टेंबर	जागतिक पाणी निरीक्षण दिन
२१ सप्टेंबर	शून्य कार्बन उत्सर्जन दिन
ऑक्टोबर	
३ ऑक्टोबर	जागतिक निसर्ग दिन, जागतिक अधिवास दिन
१४ ऑक्टोबर	आंतरराष्ट्रीय ई-कचरा दिवस
२४ ऑक्टोबर	आंतरराष्ट्रीय हवामान कृती दिन

दिनांक	पर्यावरण दिन
नोव्हेंबर	
१४ नोव्हेंबर	जागतिक ऊर्जा संवर्धन दिन
डिसेंबर	
५ डिसेंबर	जागतिक माती दिन
१४ डिसेंबर	राष्ट्रीय ऊर्जा संवर्धन दिन
फेब्रुवारी	
२ फेब्रुवारी	जागतिक पाणथळ दिवस
२७ फेब्रुवारी	आंतरराष्ट्रीय ध्रुवीय अस्वल दिवस
२८ फेब्रुवारी	राष्ट्रीय विज्ञान दिन
मार्च	
३ मार्च	जागतिक वन्यजीव दिन
१४ मार्च	नद्यांसाठी आंतरराष्ट्रीय कृती दिन
१८ मार्च	जागतिक पुनर्वापर दिन
२० मार्च	जागतिक चिमणी दिन
२१ मार्च	जागतिक वनीकरण दिन, जागतिक वृक्षारोपण दिन, जागतिक लाकूड दिन
२२ मार्च	जागतिक जल आणि स्वच्छता दिवस
२३ मार्च	जागतिक हवामान दिन, जागतिक संसाधन दिन
एप्रिल	
७ एप्रिल	जागतिक आरोग्य दिन
१० एप्रिल	जागतिक वातावरण दिन
१८ एप्रिल	जागतिक वारसा दिन
२२ एप्रिल	जागतिक वसुंधरा दिन

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेने आयोजित केलेल्या जनजागृती कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
२	फेसबुकवर #majhivasundhara आणि #Epledge वापरून स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. फेसबुकवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा. २. या पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान उपक्रम इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	ट्विटरवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. ट्विटरवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा. २. पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान इव्हेंट इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	इंस्टाग्रामवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवरील पोस्टची संख्या	१. इंस्टाग्रामवर #majhivasundhara आणि #Epledge यासह स्थानिक स्वराज्य स्वराज्य संस्थेच्या सोशल मीडिया पेजवर पोस्टची संख्या नमूद करा २. पोस्ट माझी वसुंधरा अभियानाच्या यशोगाथा, स्पर्धा, माझी वसुंधरा अभियान इव्हेंट इत्यादींबद्दल असू शकतात.
	सोशल मीडिया पोस्टवर लाईक्सची संख्या	सोशल मीडिया पोस्टवरील एकूण लाईक्सची संख्या नमूद करा.
	सोशल मीडिया पोस्टवरील शेअरची संख्या	सोशल मीडिया पोस्टवरील एकूण शेअरची संख्या नमूद करा

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MISसाठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१, २ आणि ३	जनजागृती कार्यक्रम आणि सोशल मीडिया पोस्टचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये जनजागृती कार्यक्रम आणि सोशल मीडिया पोस्टचा तपशील अपलोड करा.
१, ३ आणि ४	जिओ टॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of Awareness Events/Activities/Spardha conducted during Majhi Vasundhara Abhiyan ४.० (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Date of the conducting promotion activity for promotion of Majhi Vasundhara during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Promotional activity conducted by (Private companies /NGO's/ Corporates Educational institutions The societies/residence welfare associations/citizen groups/citizen clubs) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Promotional activity conducted in (First /second half of MVA 4.0) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Which eco friendly material was used for the promotional events/activity (Local Body should only enter alphanumerical values.)
1	2	3	4	5	6
Social Media Post link on Facebook (Local Body should enter valid link of their social media post on Facebook)	Number of Likes on the post on Facebook (Local Body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Facebook (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Instagram (Local Body should enter valid link of their social media post on Instagram)	Number of Likes on the post on Instagram (Local Body should only enter whole number.)	
7	8	9	10	11	

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Number of Shares on the post on Instagram (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post link on Twitter (Local Body should enter valid link of their social media post on Twitter)	Number of Likes on the post on Twitter (Local Body should only enter whole number.)	Number of Shares on the post on Twitter (Local Body should only enter whole number.)	Number of Participants involved in the promotional activity (Local Body should only enter whole number.)
12	13	14	15	16

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

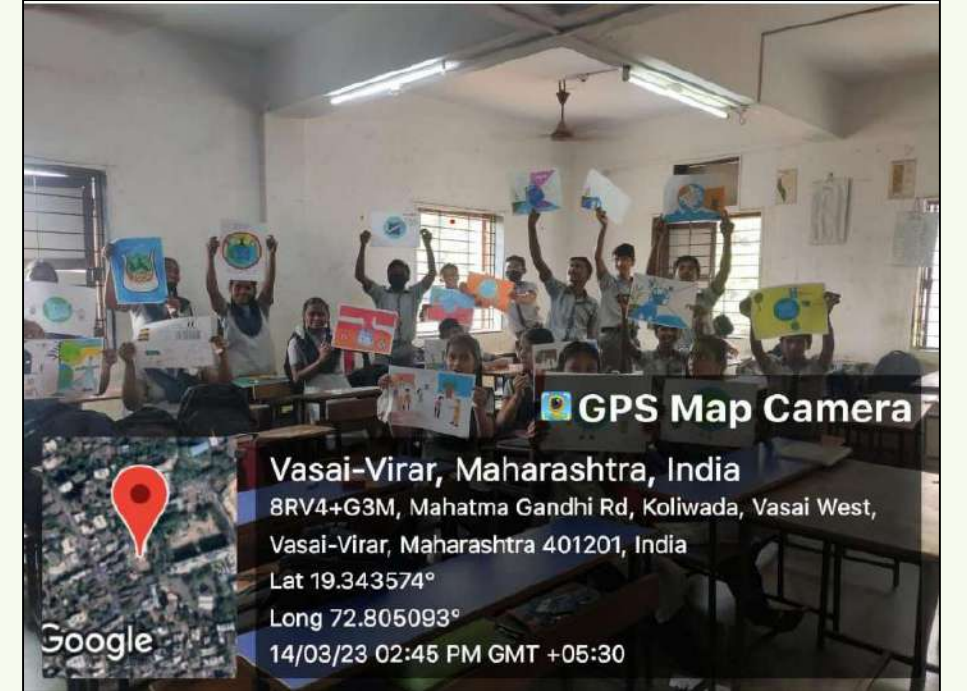

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.२

स्पर्धा, जनजागृती उपक्रम आणि सोशल मीडियाचा वापर करून माझी वसुंधरा अभियानाची जनजागृती करणे

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

गुण

३००

पर्यावरण दूत म्हणजे पर्यावरण संवर्धनासाठी अतुलनीय कार्य करणारे नागरिक. माझी वसुंधरा अभियानाची व्यापक उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी पर्यावरण दूतांच्या सहकार्याने कार्यक्रम आयोजित केले पाहिजेत. या कार्यक्रमांमध्ये पर्यावरण जतन आणि संवर्धन कार्यात पर्यावरण दूतांसह तरुणांचा सक्रिय सहभाग असणे आवश्यक आहे. या माध्यमातून तरुणांच्या मनात पर्यावरण जतन आणि संवर्धन अशा उपक्रमांचे महत्त्व निर्माण होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये पर्यावरण दूतांची संख्या आणि त्यांच्या माध्यमातून युवकांचा सहभाग तसेच त्यांच्या सहामाही कामगिरीचे मूल्यांकन या निर्देशकाच्या माध्यमातून केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील:
 - पर्यावरण दूतांची निवड करणे.
 - पर्यावरण दूतांच्या माध्यमातून आयोजित कार्यक्रमांची संख्या.
 - या कार्यक्रमांमध्ये सहभागी होणाऱ्या युवक/युवक गटांची संख्या.
- ☐ युवकांच्या गटामध्ये (१५-२९ वर्षे वयोगटातील) युवतींचा ५०% सहभाग असणे आवश्यक आहे. या गटात किमान ५ सदस्य आणि जास्तीत जास्त २० सदस्य असू शकतात.
- ☐ आयोजित करण्यात आलेल्या उपक्रमांच्या सोशल मीडिया पोस्टची लिंक - विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये
- ☐ स्पर्धांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता. (Relative Marking)	१००
२.	निवड केलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या (Relative Marking)	५०
३.	पर्यावरण दूत म्हणून निवडलेल्या तरुणांची संख्या (Relative Marking)	५०
४.	पर्यावरण दूतांसह स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या उपक्रम/कार्यक्रमांची संख्या (Relative Marking)	१००
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची पहिली सहामाही (एप्रिल - सप्टेंबर) (Relative Marking)	५०
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० ची दुसरी सहामाही (ऑक्टोबर - मार्च) (Relative Marking)	५०

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या व ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता अशा कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचे तपशील ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता.	स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी आयोजित केलेले कार्यक्रम, ज्यामध्ये युवक/युवकांच्या गटांचा सहभाग होता त्याचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	निवड केल्या गेलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या	निवड केल्या गेलेल्या पर्यावरण दूतांची संख्या नमूद करा.
३	पर्यावरण दूत म्हणून निवडल्या गेलेल्या युवकांची संख्या	पर्यावरण दूत म्हणून निवडल्या गेलेल्या युवकांची संख्या नमूद करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या पहिल्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० च्या दुसऱ्या सहामाहीत पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२, ३ आणि ४	पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील	पर्यावरण दूतांनी आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the event conducted by the local body with Paryawaran doot (Local Body should only enter in text format.)	Name of the Paryawran Doot who conducted the event (Local Body should only enter in text format.)	Is the Paryavaran Doot identified as Youth? (Yes/No) (Age should be between 15 to 29) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (MM/DD/YYYY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Type of event (Local Body should only enter in text format.)
1	2	3	4	5	6

Social Media Post link of the event (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Number of participants at the event (Local Body should only enter whole number.)	Event was conducted in which half of Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (First Half/Second Half) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)
7	8	9

५.३

तरुणांचा सहभाग आणि पर्यावरण दूतांची निवड

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the Initiatives for involving Youth Participations (Local Body should only enter in text format.)	Date of conducting the Initiatives (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Number of youth participated in the initiative (Local Body should only enter whole number.)	Social Media Post Link of the initiative (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))
1	2	3	4	5

Total number of participants at the event (Local Body should only enter whole number.)	Number of Female Participants (Local Body should only enter whole number.)	Average age of the female participants (Local Body can also enter decimal values)	Number of Male Participants (Local Body should only enter whole number.)	Average age of the male participant (Local Body can also enter decimal values)
6	7	8	9	10

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

गुण
१००

पर्यावरण सेवा योजना (ESS) हा उपक्रम महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग तसेच MoEFCC यांनी नियोजित केलेल्या पर्यावरण शिक्षण केंद्राच्या (CEE) सहयोगाने राबविला जाणारा उपक्रम आहे. या उपक्रमाचे उद्दिष्ट शालेय विद्यार्थ्यांद्वारे पर्यावरण आणि वातावरणीय बदल कमी करण्याच्या उपायांचा वापर करण्याच्या दिशेने प्रयत्न करणे आहे. शालेय स्तरावर केवळ एक विषय म्हणून पर्यावरणावर लक्ष केंद्रित न करता याद्वारे पर्यावरण संवर्धनाच्या उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांना प्रेरित केले जाते. विद्यार्थ्यांच्या पुढाकारातून राबविण्यात येणाऱ्या पर्यावरणविषयक उपक्रमांचा विचार करून स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन या निर्देशकातून केले जाते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान शाळांनी पर्यावरण सेवा योजनेत सहभाग घेतलेला असावा. यामध्ये प्रभारी म्हणून शिक्षकाच्या नेतृत्वाखाली विद्यार्थ्यांचा गट (एक युवक आणि एक युवती विद्यार्थी गटनेता म्हणून निवडणे) तयार करावा.
- ☐ विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील:
 - पर्यावरण सेवा योजनेत (ESS) सहभागी झालेल्या शाळांची संख्या
 - पर्यावरण सेवा योजना गटाचे प्रभारी आणि विद्यार्थ्यांचा तपशील
 - पर्यावरण सेवा योजना गटाद्वारे आयोजित कार्यक्रम/मोहिमा/अंमलबजावणी उपक्रम/सामुदायिक बैठकांचा तपशील
- ☐ जल व्यवस्थापन, कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा, जैवविविधता, संस्कृती आणि वारसा या क्षेत्रातील किमान तीन थीमॅटिक उपक्रमांचा पूर्ण अहवाल
- ☐ विद्यार्थी गटांसह आयोजित करण्यात आलेल्या उपक्रमांची जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (आकार १ ते २ MB)
- ☐ सोशल मीडिया पोस्टची लिंक.
- ☐ राष्ट्रीय हरित सेनेचे सदस्य पर्यावरण सेवा योजनेत नोंदणी करण्यास पात्र राहणार नाहीत.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पर्यावरण सेवा योजनेत (ESS) सहभाग नोंदविलेल्या शाळांची संख्या (Relative Marking)	३०
२.	विद्यार्थ्यांचा गट तयार करून पर्यावरण सेवा योजनेसाठी प्रत्येक सहभागी शाळेतून संबंधित प्रभारीची नियुक्ती करणे (Relative Marking)	२०
३.	पर्यावरणीय उपक्रम राबविण्यासाठी वार्षिक थीमॅटिक शिबिरे/ मोहिमा/ उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)	३०
४.	पर्यावरण सेवा योजना गटांद्वारे आयोजित समुदाय सभा/कार्यक्रमांची संख्या (Relative Marking)	२०

खाली नमूद केल्याप्रमाणे शाळा त्यांच्या सक्रिय सहभागाद्वारे "पर्यावरण सेवा योजना (ESS)" ला प्रोत्साहन देऊ शकतात:

उपक्रमांचे प्रकार	उपक्रमांचा तपशील
पर्यावरण जनजागृती	१. पर्यावरणपुरक सण: पर्यावरणपुरक दिवाळी, नैसर्गिक रंगांचा वापर करून पर्यावरणपुरक रंगपंचमी, नायलॉन मांजा न वापरता पतंगोत्सव साजरा करणे, इत्यादि गोष्टी पर्यावरणपुरक उपक्रमांद्वारे करता येतात. २. जनजागृती मोहीम: वायू प्रदूषण, हवामान बदल, पाणी आणि कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा संवर्धन इत्यादी विषयांवर जनजागृती मोहिमा राबविणे. ३. जल: विद्यार्थ्यांना पाणी संवर्धनाचे महत्त्व आणि त्यांच्या दैनंदिन जीवनात पाण्याची बचत करण्याच्या पद्धतींबद्दल शिक्षित करणे. ४. जैवविविधता: वन्यजीव संरक्षण, दसऱ्याच्या दिवशी आपट्याच्या रोपांचे वाटप, संवादात्मक सत्रे, चित्रकला स्पर्धा इ. ५. ऊर्जा: भारतीय मानक (BIS) द्वारे ऊर्जा बचत उपकरणांचा वापर, ऊर्जा वापर कमी करणे, नूतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांचा अवलंब करणे तसेच शाश्वत जीवनशैलीला प्रोत्साहन देणे. ६. घनकचरा व्यवस्थापन पर्यावरणपुरक पद्धती: पुनर्वापर केलेल्या कागदी पिशव्यांचा वापर, कापडी पिशव्या वापरण्यास प्रोत्साहन आणि प्लास्टिक कचऱ्यास बंदी. ७. पर्यावरण दिवस आणि स्पर्धा: विविध स्थानिक विशिष्ट पर्यावरणीय समस्यांवर विविध स्पर्धांचे आयोजन.
माहिती संकलन प्रकल्प आणि सर्वेक्षण	१. जल व्यवस्थापन: शालेय आणि सामुदायिक स्तरावर लेखापरीक्षण/गळती परीक्षण/पाण्याचा योग्य वापर याचा अभ्यास आणि कृती. २. घनकचरा व्यवस्थापन : ओला आणि सुका कचरा विलगीकरण, विघटनशील कचरा निर्मिती सर्वेक्षण, प्लास्टिक कचरा सर्वेक्षण - शाळा आणि सामुदायिक स्तरावर. ३. ऊर्जा: ऊर्जा मीटर अभ्यास, ऊर्जा ऑडिट, सौर क्षमता मोजणे इ. ४. जैवविविधता: बियाणे संकलन, रोपांची संख्या, स्थानिक प्रजातींचे अनुवांशिक सर्वेक्षण, वृक्षारोपण मोहीम, पक्षी सर्वेक्षण, फुलपाखरू-कीटक-सरपटणारे प्राणी सर्वेक्षण इ.
पुरावा आधारित प्रकल्प/कृती/परिणाम	१. जल संवर्धन उपचारात्मक कृती: गळती नळ बदल, शोषखड्डे, पावसाचे पाणी साठवण प्रणाली इ. २. घनकचरा व्यवस्थापन: कचरा कंपोस्टिंग, गांडूळ खत, कंपोस्टिंग मॉडेलसची आधुनिक तंत्रे इ. ३. जैवविविधता: शाळेच्या आवारात रोपांची निर्मिती करून वृक्षारोपण कार्यक्रम आयोजित करणे आणि त्यांचे संगोपन करणे, शालेय जैवविविधता रजिस्टर/सार्वजनिक जैवविविधता रजिस्टर अद्ययावत करणे इ. ४. ऊर्जा: ऊर्जा संवर्धन पद्धतींसाठी शालेय स्तर आणि सामुदायिक स्तरावरील पोस्टर्स. ५. लोकसहभागातून पर्यावरण संवर्धन ६. स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि इतर विभाग शालेय सहभागातून विद्यार्थी आणि समुदायांना सहभागी करून संवर्धन उपक्रमांची अंमलबजावणीत करू शकतात.

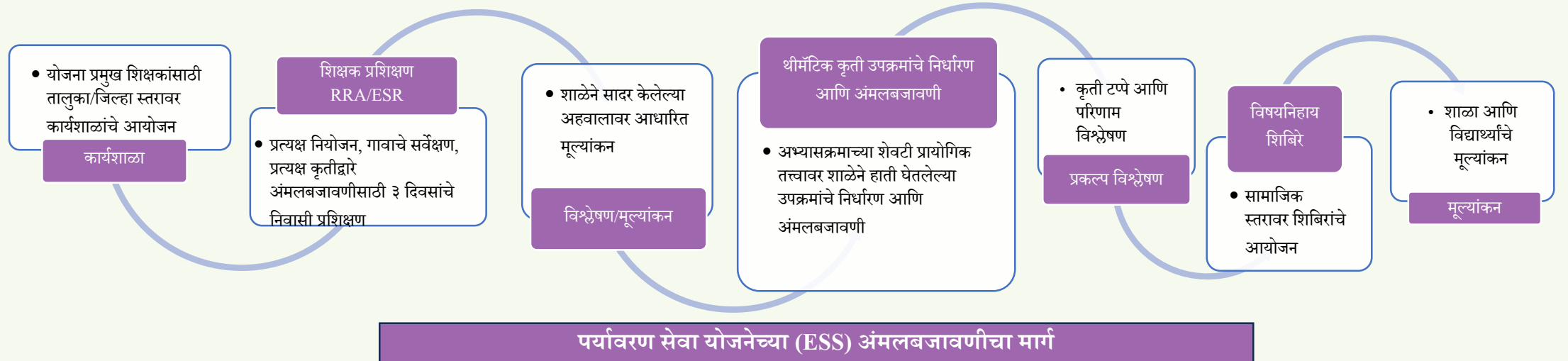
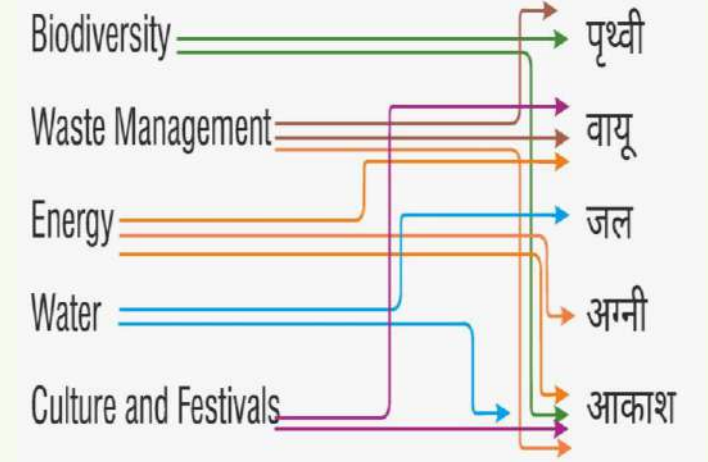

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

- शालेय स्तरावर विद्यार्थ्यांना पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धनामध्ये थेट सहभागी करून घेण्यासाठी राज्य शासनाच्या वतीने १४ जानेवारी २०११ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे राज्यातील शाळांसाठी “ पर्यावरण सेवा योजना” सुरू करण्यात आली.
- पर्यावरण सेवा योजने संदर्भात अधिक माहितीसाठी कृपया शासन निर्णयाचा संदर्भ घेऊ शकता:
<https://gr.maharashtra.gov.in/Site/Upload/Government%20Resolutions/English/20110114204444001.pdf>
- विद्यार्थ्यांचा गट आणि १ शिक्षक प्रत्येक आठवड्यात शाळेच्या वेळापत्रकाव्यतिरिक्त ३ तास प्रात्यक्षिक पद्धतीने उपक्रम राबवतील.
- उद्दिष्टे: थेट कृतीद्वारे पर्यावरणाचे रक्षण करणे, वैयक्तिक आणि सार्वजनिक सहभागातून पर्यावरणीय समस्यांचे निराकरण करणे, विद्यार्थ्यांचे कौशल्य विकसित करणे आणि स्थानिक संसाधने कशी वापरली जातात याबद्दल जनजागृती वाढवणे.

कृतीसाठी विषय आणि उपक्रम

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील शाळांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये अस्तित्वात असलेल्या शाळांची संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पर्यावरण सेवा योजनेत सहभागी झालेल्या शाळांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पर्यावरण सेवा योजनेत सहभागी झालेल्या शाळांची संख्या नमूद करा.
१ आणि २	विद्यार्थ्यांचा गट तयार करणे आणि सहभागाचे प्रमाणपत्र	संकलित पीडीएफ स्वरूपात शाळांच्या सहभागाचे प्रमाणपत्र अपलोड करा.
३	पर्यावरणीय उपक्रम राबविण्यासाठी वार्षिक थीमॅटिक शिबिरे/मोहिमा/उपक्रमांची संख्या	स्थानिक स्वराज्य संस्थेने हाती घेतलेल्या पर्यावरणीय उपक्रमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी वार्षिक थीमॅटिक शिबिरे/मोहिमा/ उपक्रम यांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
	जलव्यवस्थापन, कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा आणि जैवविविधता या क्षेत्रातील किमान तीन विषयासंबंधीच्या उपक्रमांचा पूर्णत्व अहवाल (Completion Report)	पूर्णत्व अहवाल (Completion Report) अहवाल अपलोड करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
४	पर्यावरण सेवा योजनेत गटांद्वारे आयोजित सामुदायिक बैठका/कार्यक्रमांची संख्या	पर्यावरण सेवा योजनेत गटांद्वारे आयोजित सामुदायिक बैठका/कार्यक्रमांची संख्या नमूद करा.
	बैठकीची विषयपत्रिका	संकलित पीडीएफ स्वरूपात बैठकीची विषयपत्रिका अपलोड करा.
	बैठकीचे इतिवृत्त	संकलित पीडीएफ स्वरूपात बैठकीचे इतिवृत्त अपलोड करा.
१, २, ३ आणि ४	शाळांद्वारे राबविण्यात आलेल्या पर्यावरण सेवा योजनेचा तपशील	शाळांद्वारे राबविण्यात आलेल्या पर्यावरण सेवा योजनेचे तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MISमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.४

पर्यावरण सेवा योजनेत शाळांचा सहभाग

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of School participated in PSY during MVA 4.0 (Local Body should only enter in text format.)	The Unified District Information System for Education (UDISE+) code of the school	Date of participation under PSY (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Group of 50 students formed for PSY (Yes/No) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the teacher appointed as in-charge (Local Body should only enter in text format.)	Contact number of the teacher (Local Body should only enter correct Contact number of the teacher.)
1	2	3	4	5	6	7

Name of the events/ campaigns/ implementation activities/ community meetings conducted by PSY group (Local Body should only enter alphanumerical values.)	Thematic area covered (water management, waste management, energy and biodiversity) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Date of conducting the event (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Social Media Post link of the event (Local Body should enter valid link of their social media post. (Instagram, Facebook, Twitter))	Details of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local Body should only enter in text format.)	Date of community meetings/Events Conducted by the PSY Groups (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
8	9	10	11	12	13

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

गुण
८००

माझी वसुंधरा अभियान पर्यावरणाच्या सुधारणेसाठी निसर्गाच्या पाच घटकांच्या (पंचमहाभूते) अंतर्गत संभाव्य कृती बिंदू ओळखण्यावर लक्ष केंद्रित करते. सार्वजनिक ठिकाणी पंचमहाभूतांचा (भूमी, वायु, जल, अग्नि आणि आकाश) प्रचार केल्याने नागरिकांमध्ये पर्यावरण जतन आणि संवर्धनाविषयी जनजागृती निर्माण होईल आणि अभियानात सक्रिय सहभाग मिळण्यास प्रोत्साहन मिळते.

आवश्यक तपशील:

- ☐ माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांची निर्मिती (किमान ०५) उदा - नाव आणि तपशील.
- माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार करण्यासाठी निर्माण करण्यात आलेल्या प्रमोल्गेशन स्पॉट्सचे नाव आणि तपशील
- माझी वसुंधरा अभियान अंतर्गत पाण्याचा पुनर्वापर दर्शविण्यासाठी कारंज्यांची निर्मिती
- ☐ माझी वसुंधरा अभियानाच्या तत्वांचा प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांच्या नूतनीकरणाचे नाव आणि तपशील (किमान १०)
- ☐ माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्वापर करण्यात येणाऱ्या कचऱ्याचा वापर करून तयार केलेल्या नाविन्यपूर्ण प्रचार व प्रसार करणाऱ्या ठिकाणांचे नाव आणि तपशील
- ☐ निर्माण करण्यात आलेले प्रमोल्गेशन स्पॉट्स आणि त्यांची देखभाल - जिओटॅग केलेली छायाचित्रे (Size १ ते २ MB)
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.
- ☐ स्थानिक स्वराज्य संस्थेने भरलेली माहिती माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान MIS मध्ये भरलेल्या माहितीशी जुळत नसल्यास, कोणतेही गुण दिले जाणार नाहीत. (केवळ अपकीपसाठी (Upkeep) लागू)

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान माझी वसुंधरा तत्वांवर लक्ष केंद्रित करून विकसित केलेल्या नवीन ठिकाणांची संख्या (विकसित केलेल्या प्रत्येक नवीन ठिकाणांसाठी १०० गुण दिले जातील.)	५००
२.	अपकीप (Upkeep): माझी वसुंधरा अभियान १.०, २.०, ३.० दरम्यान तयार करण्यात आलेल्या आणि माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान माझी वसुंधरा तत्वांवर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या ठिकाणांची संख्या (नूतनीकरण केलेल्या प्रत्येक ठिकाणांसाठी २५ गुण दिले जातील.)	२५०
३.	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान कचऱ्याचा पुनर्वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण ठिकाणांची संख्या (Relative Marking)	५०

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान तयार/विकसित केलेल्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
२	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान १.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान २.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ३.० मध्ये तयार केलेल्या व माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून नूतनीकरण केलेल्या जुन्या ठिकाणांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॅक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्नवीनीकरण (Recycled) केलेल्या कचऱ्याचा वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण केंद्रांची संख्या	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान पुनर्नवीनीकरण (Recycled) केलेल्या कचऱ्याचा वापर करून विकसित केलेल्या नाविन्यपूर्ण केंद्रांची संख्या नमूद करा.
	जिओटॅग केलेली छायाचित्रे	१) टूलकिटमध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जिओटॅग केलेल्या छायाचित्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा. २) जिओ टॅगिंगमध्ये योग्य अक्षांश व रेखांश असावेत. ३) जिओ टॅग केलेल्या छायाचित्रांमध्ये दिनांक आणि वेळ देखील नमूद असावी. ४) कोणतीही ब्लॉक अँड व्हाइट किंवा अस्पष्ट छायाचित्रे अपलोड करू नयेत.
१ आणि ३	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या केंद्रांचा तपशील	माझी वसुंधरा अभियान ४.० वर लक्ष केंद्रित करून तयार/विकसित केलेल्या केंद्रांचा तपशील विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये अपलोड करा.

टीप: MIS मध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Is it a Promulgation spot or Innovative spot? (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Name of the Promulgation Spot/Innovative Spot during Majhi Vasundhara Abhiyan 4.0 (Local Body should only enter in text format.)	Date of inauguration of the Promulgation Spot/Innovative Spot (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Idea behind developing the spot (Local Body should only enter alphanumeric values.)	Address of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local Body should only enter alphanumeric values.)
1	2	3	4	5	6

Google Map Location of the Promulgation Spot/Innovative Spot (Local Body should enter valid google map link.)	Project cost for developing the Promulgation Spot/Innovative Spot in "Rs" (Local Body should only enter numerical values.)
7	8

टीप: एक्सेलमध्ये भरावयाची माहिती फक्त इंग्रजी भाषेत असावी.

५.५

सार्वजनिक ठिकाणी माझी वसुंधरा तत्त्वे दर्शवणाऱ्या बाबींच्या माध्यमातून प्रचार आणि प्रसिध्दी

सदर छायाचित्रे केवळ उदाहरणादाखल दिलेली आहेत.

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

गुण
२००

माझी वसुंधरा अभियानाच्या अंतर्गत आयोजित करण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांसाठी विविध स्रोतांकडून प्राप्त झालेल्या निधीचा वापर करण्यात येतो. व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) आणि समुदाय सहभाग इ. माध्यमातून स्थानिक स्वराज्य संस्थानी निधी गोळा करून आयोजित केलेल्या उपक्रमांची माहिती या निर्देशकात घेतली जाते.

माहितीचा तपशील:

- ☐ संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये पर्यायी निधी स्रोतांच्या माध्यमातून प्राप्त झालेल्या निधीतून हाती घेतलेल्या प्रकल्पांची एकूण संख्या.
- ☐ माझी वसुंधरा तत्वांचे प्रचार करणारे प्रकल्प मूल्यमापनासाठी विचारात घेतले जातील.
- ☐ निधी हस्तांतरणाची प्रत, पावत्या, वाटप केलेल्या व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) रकमेचा आर्थिक पुरावा.
- ☐ कार्यारंभ आदेशाची प्रत
- ☐ काम पूर्ण करण्याबाबत व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) अंमलबजावणी संस्थेकडून प्राप्त झालेले प्रमाणपत्र.
- ☐ सादर केलेली कागदपत्रे वैध/सुवाच्य नसल्यास, या निर्देशकासाठी कुठलेही गुण दिले जाणार नाहीत.

मूल्यमापन कार्यपद्धती		गुण
१.	पर्यायी निधी स्रोतांच्या मार्फत प्राप्त झालेल्या निधीच्या माध्यमातून आयोजित करण्यात आलेल्या माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गतच्या उपक्रमांची संख्या (Relative Marking)	१००
२.	पर्यायी निधी स्रोतांद्वारे मिळालेल्या रकमेचा विनियोग (Relative Marking)	१००

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

MIS साठी आवश्यक तपशील

मूल्यमापन यंत्रणा क्रमांक	MIS साठी आवश्यक तपशील	सूचना/मार्गदर्शन
१	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे निधी प्राप्त झालेल्या उपक्रमांची एकूण संख्या	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे निधी प्राप्त झालेल्या उपक्रमांची एकूण संख्या नमूद करा.
	कार्यारंभ आदेश	सर्व कार्यारंभ आदेशांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
	माझी वसुंधरा अभियान ४.० दरम्यान वाटप केलेल्या निधी हस्तांतरणाचा तपशील, पावत्या, CSR रकमेचे आर्थिक पुरावे	निधी हस्तांतरणाच्या प्रती, पावत्या, वाटप केलेल्या व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी (CSR) रकमेचे आर्थिक पुरावे अपलोड करा.
	कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्र	सर्व कार्य पूर्णत्व प्रमाणपत्रांची संकलित पीडीएफ अपलोड करा.
२	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे प्राप्त झालेला निधी	पर्यायी निधी माध्यमांद्वारे प्राप्त झालेला एकूण निधी नमूद करा.
	निधी आणि त्याच्या वापराचा तपशील	विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये निधी आणि त्याच्या वापराचा तपशील अपलोड करा.

५.६

पर्यायी निधी मिळवण्याचे मार्ग : CSR, सामुदायिक सहभाग व इतर

विहित केलेल्या एक्सेलमध्ये भरावयाचा तपशील

Sr.no	Name of the project/Initiative for which alternate funding was received (Local Body should only enter in text format.)	Name of the firm/Organization from which alternate fundings were received (Local Body should only enter in text format.)	Date of commencement of the project (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)
1	2	3	4

Date of Completion of the project (DD-MM-YY) (Local Body should only enter date in DD-MM-YY format.)	Which Thematic Area has been addressed (Bhumi/Vayu/Jal/Akash/Agni) (Local Body should choose appropriate option from dropdown.)	Total amount of money leveraged through in "Rs" (Local Body should only enter numerical values.)
5	6	7

माझी वसुंधरा अभियान ४.० गुणांचे वितरण

पंचायत राज संस्थांसाठी (PRIs)

माझी वसुंधरा अभियान ४.० थीमॅटिक क्षेत्र

१,८५०

१,३५०

१,३००

१,१००

२,४००

एकूण: ८,०००

अर्लि-बर्ड साठीचे गुण

एमआयएसचे अंतिम सबमिशन

- ५ एप्रिल २०२४ पर्यंत = २०० गुण
- ६ एप्रिल २०२४ पर्यंत = १०० गुण
- ७ एप्रिल २०२४ पर्यंत = ५० गुण
- ८ ते १५ एप्रिल २०२४ = निरंक

अर्लि-बर्डचे एकूण गुण = २००

ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी एकूण गुण: ८,२००

संदर्भासाठी योजना व अधिनियम

१. भूमी

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
१.१ हरित आच्छादन आणि जैवविविधता		
१.१.१	माझी वसुंधरा अभियानादरम्यान लावलेली आणि जगवलेली एकूण झाडे	ग्रीन इंडिया अभियान – पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकारवनमहोत्सव- महाराष्ट्र वन विभाग, महाराष्ट्र शासन तर्फे वृक्षारोपणपंचायतन वन उद्यान निर्मिती, महसूल व वन विभाग महाराष्ट्र शासन शासन, १० एप्रिल २०२३ चे शासन निर्णयबेलवन वन उद्यान निर्मिती, महसूल व वन विभाग महाराष्ट्र शासन शासन, १० एप्रिल २०२३ चे शासन निर्णय
१.१.२	जिओ- टॅगिंगसह वृक्षगणना - तयारी आणि प्रकाशन	--
१.१.३	रोपवाटीकांची निर्मिती	--
१.१.४	नवीन हरित क्षेत्रांचा विकास व देखभाल (उदा. अमृत वने, सार्वजनिक उद्याने)	--
१.१.५	लोकजैवविविधता नोंदवही (PBR) तयार करणे	जैव विविधता अधिनियम, २००२जैव विविधता नियम, २००४
१.१.६	मातीच्या माध्यमातून कार्बन सिंक करणे.	--

१. भूमी

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
१.२. घनकचरा व्यवस्थापन		
१.२.१	घनकचरा व्यवस्थापन: निर्मितीच्या ठिकाणी विलगीकरण आणि संकलन	स्वच्छ भारत अभियान 2.0 (ग्रामीण), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकारपेयजल आणि स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन
१.२.२	ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया	
१.२.३	सुक्या कचऱ्यावर प्रक्रिया /विल्हेवाट	
१.२.४	जुन्या साठलेल्या कचऱ्यावर (Legacy Waste) शास्त्रोक्त प्रक्रिया	वर्षानुवर्षे साठून राहिलेल्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे मार्गदर्शक तत्त्वेSWM नियम, २०१६ च्या अनुसूची-I चे खंड 'J' नुसारस्वच्छ भारत अभियान 2.0 (ग्रामीण), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकार
१.२.५	प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन (सिंगल युज प्लास्टिकवर (SUP) बंदी)	१ जुलै २०२२ पासून लागू केलेल्या एकदा वापरून फेकून देण्याच्या प्लास्टिकच्या वस्तूवर बंदीची अधिसूचना, भारत सरकार. G.S.R. 571 (E) दिनांक १२ ऑगस्ट २०२१महाराष्ट्र प्लास्टिक आणि थर्माकोल उत्पादने (MUSTH&S) अधिसूचना, २०१८स्वच्छ भारत अभियान 2.0 (ग्रामीण), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकार
१.२.६	जैववैद्यकीय (बायो-मेडिकल) कचरा व्यवस्थापन	जैववैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६
१.२.७	ई-कचरा व्यवस्थापन	ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, २०२२ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६
१.२.८	हागणदारीमुक्तीचा (ODF) दर्जा	स्वच्छ भारत अभियान 2.0 (ग्रामीण), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकार

२. वायु

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
२.१	वायु गुणवत्ता परिक्षण - पर्यावरण, वने आणि वातावरणीय बदल मंत्रालय (MoEF&CC) किंवा NABL मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेद्वारे	महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळकेंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ
२.२.१	फटाक्यांवर बंदी घालण्याकरिता पुढाकार	
२.२.२	कृषी कचरा व्यवस्थापन (शेतातील कचरा उघड्यावर जाळणे.)	पीक अवशेष व्यवस्थापनासाठी राष्ट्रीय धोरण (NPMCR)औष्णिक वीज प्रकल्पात इंधन म्हणून जैवभाराचा (बायोमासचा) वापर करण्यासाठी राष्ट्रीय अभियान, उर्जा मंत्रालय, भारत सरकार
२.२.३	गॅस कनेक्शन	प्रधानमंत्री उज्जवला योजना, पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायू मंत्रालय, भारत सरकार
२.३.१	इलेक्ट्रिक वाहन (EV) धोरण : इलेक्ट्रिक वाहनांची संख्या	महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक वाहन धोरण, २०२१, महाराष्ट्र शासनशासन निर्णय क्रमांक: MSEVP-२०२१/CR २५/TC ४, पर्यावरण आणि हवामान बदल विभाग, महाराष्ट्र शासन
२.३.२	इलेक्ट्रिक वाहन चार्जिंग स्टेशनची संख्या	
२.४	वातावरणीय बदल (Climate Change) - जनजागृती	—

३. जल

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
३.१	जल संसाधन संवर्धन आणि पुनरुज्जीवन	प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजना (हर खेत को पानी), जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकार अंतर्गत जलस्रोतांची दुरुस्ती, नूतनीकरण आणि जीर्णोद्धार.जल युक्त शिवार अभियान, महाराष्ट्र शासनअमृत सरोवर, जल शक्ती अभियान, कॅच द रेन, २०२२महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (MNREGS), ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार
३.२.१	जल अंदाजपत्रक आणि लेखापरीक्षण (वॉटर ऑडिट)	महाराष्ट्र शासन, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, परिपत्रक क्र. RWS १००४/ CR २४/WS-०७ तारीख: २५ मे २००४केंद्रीय जल आयोग – जल लेखापरीक्षण आणि जलसंवर्धनासाठी सामान्य मार्गदर्शक तत्त्वे, २०१७
३.३.१	सार्वजनिक इमारतींवर पावसाच्या पाण्याचे संधारण (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	कॅच द रेन: जलशक्ती अभियान, जलशक्ती मंत्रालयजल संसाधन विभाग, नदी विकास आणि गंगा पुनरुज्जीवन
३.३.२	पावसाचे पाणी झिरपणारे शोषखड्डे (रेन वॉटर परकोलेशन पिट)	---
३.४	विहिरींचे पुनरुज्जीवन	---
३.५	शाश्वत शेती	प्रधानमंत्री कृषि सिंचाई योजना, कृषि विभाग, भारत सरकारपरंपरागत कृषि विकास योजना - सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी केंद्रीय योजना
३.६	जल जीवन मिशन	जल जीवन अभियान , जलशक्ती मंत्रालय, भारत सरकारपेयजल आणि स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन
३.७	सण/उत्सवांच्या वेळी होण्यारे जलप्रदूषण कमी करणे	मूर्ती विसर्जनासाठी केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाद्वारे सुधारित मार्गदर्शक तत्त्वे, २०२०
३.८	सण/उत्सवांच्या दरम्यान पर्यावरणपूरक मूर्तीचा प्रचार	
३.९	पाणथळ जागांचे संवर्धन	पाणथळ क्षेत्र संवर्धन आणि व्यवस्थापन नियम, २०१७, पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार

४. अग्नि

अ. क्र.	निर्देशकाचे नाव	योजना/कायदे यांची नावे
४.१	नुतनीकरणयोग्य ऊर्जा स्रोतांच्या वापरास प्रोत्साहन	--
४.२.१	एलईडी पथदिवे	राष्ट्रीय पथदिवे कार्यक्रम, एनर्जी एफिशिएंसी सर्व्हिसेस लिमिटेड आणि भारत सरकारच्या ऊर्जा मंत्रालयांतर्गत संयुक्त उपक्रमाने
४.२.२	सार्वजनिक आणि खाजगी इमारतींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प बसवणे	ग्रिड कनेक्टेड रूफटॉप सोलर योजना, नवीन आणि अक्षय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार
४.२.३	नुतनीकरणयोग्य उर्जेचा स्रोत म्हणून जैव वायू प्रकल्प (बायोगॅस प्लांट)	राष्ट्रीय बायोगॅस आणि खत व्यवस्थापन कार्यक्रमनवीन राष्ट्रीय बायोगॅस आणि सेंद्रिय खत कार्यक्रम, नवीन आणि अक्षय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार
४.२.४	सोलार (सौर) पंप	प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा आणि उत्थान महाभियान (PM KUSUM), नवीन आणि अक्षय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार
४.२.५	विकेंद्रित सौर ऊर्जा संयंत्रे	मुख्यमंत्री सौर कृषी वाहिनी योजना २.० (MSKVY 2.0), महाराष्ट्र शासन

पुरस्कार

राज्यस्तरीय पुरस्कार

राज्यस्तरीय पुरस्कार

सहभागी ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था

ग्रामपंचायत

लोकसंख्या

१० हजार पेक्षा अधिक

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

ग्रामपंचायत

लोकसंख्या

५ हजार ते १० हजार

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

ग्रामपंचायत

लोकसंख्या

२.५ हजार ते ५ हजार

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

ग्रामपंचायत

लोकसंख्या

१.५ हजार ते २.५ हजार

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

ग्रामपंचायत

लोकसंख्या

१.५ हजार पेक्षा कमी

(३)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

उपविजेता - ०२

ग्रामपंचायत : १५

राज्यस्तरीय पुरस्कार - नागरी आणि ग्रामीण

विभाग आणि जिल्हास्तरावरील अधिकाऱ्यांसाठी

विभागीय आयुक्त
(३)

गट
विजेता
उपविजेता - ०१
उपविजेता - ०२

जिल्हाधिकारी
(३)

गट
विजेता
उपविजेता - ०१
उपविजेता - ०२

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद
(३)

गट
विजेता
उपविजेता - ०१
उपविजेता - ०२

राज्यस्तरीय पुरस्कार

सहभागी ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था
उंच उडी आणि उच्चतम कामगिरी

उंच उडी पुरस्कार:
प्रत्येक गटामध्ये
(१×४ = ४)

गट

विजेता

भूमी क्षेत्रातील उच्चतम कामगिरी
पुरस्कार : प्रत्येक गटामध्ये
(१×५ = ५)

गट

विजेता

विभागस्तरीय पुरस्कार

विभागस्तरीय पुरस्कार

सहभागी ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणाऱ्या
१० हजार पेक्षा अधिक
लोकसंख्या असणाऱ्या
ग्रामपंचायती

(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणाऱ्या
५ हजार ते १० हजार
लोकसंख्या असणाऱ्या
ग्रामपंचायती

(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणाऱ्या
२.५ हजार ते ५ हजार
लोकसंख्या असणाऱ्या
ग्रामपंचायती

(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणाऱ्या
१.५ हजार ते २.५ हजार
लोकसंख्या असणाऱ्या
ग्रामपंचायती

(६)

गट

विजेता

विभागस्तरावर सर्वोत्तम
कामगिरी करणाऱ्या
१.५ हजार पेक्षा कमी
लोकसंख्या असणाऱ्या
ग्रामपंचायती

(६)

गट

विजेता

एकूण : ३०

विभागस्तरीय पुरस्कार

जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी

विभागस्तरावर सर्वोत्तम कामगिरी
करणारे मुख्य कार्यकारी
अधिकारी, जिल्हा परिषद
(२×६=१२)
(राज्यस्तरीय विजेते वगळता)

गट

विजेता

उपविजेता - ०१

एकूण : १२

धन्यवाद!